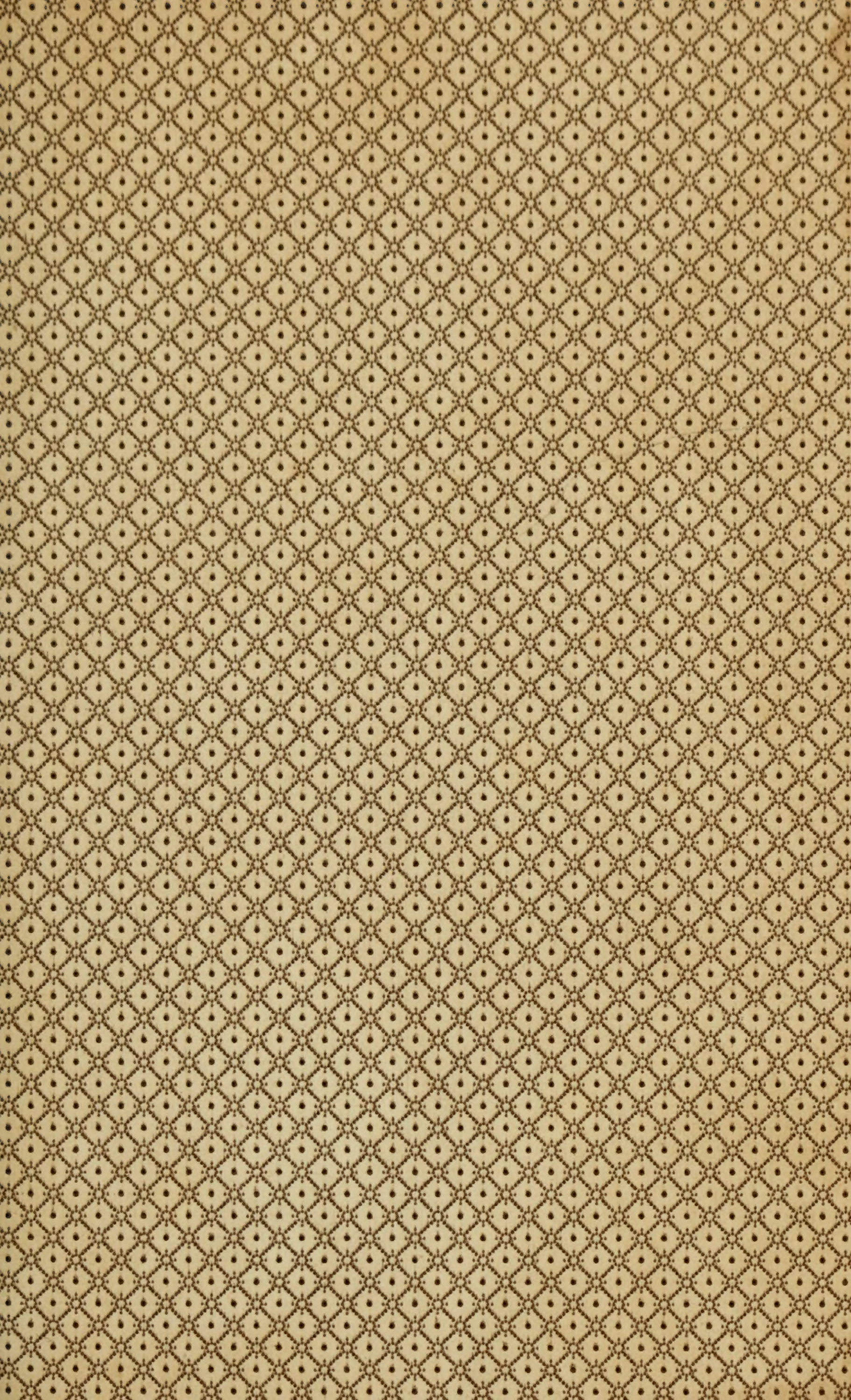

3 1761 06634713 9

Samlede
Dramatiske Digte

af

Bernhard Sev. Ingemann.

Femte Deel.

Anden Udgave.

Ridderløftet. Kampen for Valhal.
Magnetismen i Barberstuen.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1853.

Forerindring

til denne Samlings første Udgave 1843.

Den romantiske Tragoedie: „Ridderløftet" slutter sig til Rækken af mine tidligere dramatiske Arbeider, uagtet den her første Gang meddeles Publicum. Den blev skreven i August Maaned 1819 under mit Ophold i Wien. Stykket syntes mig særdeles skikket til scenisk Fremstilling, og det blev henlagt, for engang at kunne fremtræde paa Skuepladsen, inden det gjennem Litteraturen var Publicum bekjendt. Andre Arbeider hindrede mig imidlertid gjennem en lang Række af Aar i at lægge den sidste Haand paa dette Drama, medens min Digtning tildeels tog en anden Retning, der aldeles bortfjernede min Opmærksomhed fra Skuepladsen.

Emnet til „Ridderløftet" er et rhinlandsk Sagn fra Middelalderen, som under mit Ophold i Rüdesheim 1818 i høi Grad havde tiltalt mig, og som jeg i min „Reiselyre" 1ste Deel S. 65 har behandlet i Romanceform. Den Ide, jeg

havde knyttet til Sagnet, syntes mig dog mere skikket til dramatisk, end til episk Fremstilling. I Sagnets Hovedskikkelse saae jeg Billedet af den romantiske Tids og den forvildede Ridderaands himmelstormende Kraft, der trodsig troer at kunne træde i Pagt med himmelske Magter, medens de fromme Løfters Helt maa dele Giganternes Skjæbne og falde som et Offer for sin Tids og sin egen tragiske Skuffelse, idet Gudsfrygten og den ridderlige Trofasthed selv kun bliver en Maske for det Dæmoniske i Menneskenaturens eget forstyrrede Indre.

Tempelherrens Indgribelse i Handlingen, hvorved dens mystiske Element tildeels opløses, kunde synes ude af den romantiske Tids Aand og fremsprungen af en protestantisk Tids reflecterende Bortforklarelseslyst. Men den indre Usandhed i hin Egenvilliens trodsige Fromhed, der vil gribe ind i det Overnaturliges Verden, medfører Skuffelsen, som sin nødvendige Følge, og jeg har saaledes troet, at en høiere poetisk Lov her med Føie maatte gjøre sig gjældende, hvorved Sagnet, uden dog at tabe sin romantiske Grund-Characteer, med en dybere Sandhed og Sympathie maatte kunne indtræde i en nyere Tids Forestillingskreds.

„Kampen for Valhal" er det eneste af mine dramatiske Arbeider, hvori Nordens Oldtid og Myther er bragt i Forbindelse med Romantiken i min Poesi. Det var efter min

Hjemkomst fra en Reise i Syden, 1818—1819, at Nordens Liv og Folkenatur fornemmelig blev Gjenstand for min Digtning. Skjøndt Nordens romantiske Tid var den, der mest levende tiltalte mig, og derfor blev Formaalet for min hele senere Række af nationalhistoriske Skildringer, maatte jeg dog først betragte den i dens aandelige Sammenhæng med Nordens mythiske Oldtid, som en historisk Gimletid, udgaaet af den store Kamp, hvorpaa Ragnaroks-Tiden staaer som et mærkeligt Billede. Hedninglivets sidste Kamp og Undergang paa Island blev det saaledes mit Formaal at fremstille som et Natmaleri, tildeels i oldnordiske Former og i en saadan Belysning af Mytheglimt og vilde Lidenskabsblus paa den nordiske Vulkangrund, at Skikkelserne muligen kunde vinde i Kraft og Betydning hvad de sandsynlig maatte tabe i Klarhed. Digtet udkom første Gang 1821; det grunder sig, med Hensyn til Begivenhedsstoffet, paa Beretningerne i Christnisaga.

I samme Aar (1821) udgav jeg Komoedien: „Magnetismen i Barberstuen", som slutter nærværende Bind. Det var ingenlunde min Hensigt med dette Lystspil at stille Mesmerismen eller den saakaldte animalske Magnetisme i et latterligt Lys, idet jeg tværtimod deri erkjendte en af de mærkeligste og vigtigste Opdagelser i vor Tid; men dens taa-

belige Misbrug i Kvaksalverhænder vilde jeg fremstille fra dens comiske Side, medens hin Naturhemmeligheds farlige og næsten dæmoniske Misbrug i Gjøgleriets, Urenhedens og Slethedens Tjeneste mere syntes mig at henhøre til de tragiske Phænomeners Sphære.

Dette Lystspil i den lavere Stil var et Forsøg paa at gjenindføre vor nationale Komoedie ved Fremstilling af nye Daarskaber under de gamle holbergske Masker. Hvorvidt Forsøget lykkedes er vanskeligt at bedømme, da Stykket ikke kom paa Scenen, hvortil det var beregnet. Med Udeladelse af den holbergske Komoedies staaende Navne, som jeg i den første Udgave havde optaget, meddeles dette Skuespil her uforandret.

Sorø i August 1843.

B. S. Ingemann.

Ridderløftet,

romantisk Tragoedie.

Personerne.

Ridder Brømser, Herre af Rüdesheim.
Gisela, hans Datter.
Mester Heinrich, gammel Minnesanger.
Castellanen.
Otto, hans Søn.
Ridder Wolf, Tempelherre.
En Hyrde.
Riddere og Troubadourer.
Roerkarle.
Borgkapellanen.

(Scenen er paa og ved Rüdesheim. Tiden en Vaardag 1292. Handlingen begynder om Morgenen og ender ved Midnat.)

Første Handling.

(Terrasse mod Rhinbredden ved Rüdesheim. En Deel af Borgen med en Altan og Trappe i Forgrunden. Udsigt over Rhinen til Rocusbjerget med dets Kapel; til Høire sees Bingen og Hattotaarnet i Rhinen. Det er Morgenrøde; fra Bingen og fra Rocuskapellet ringe Klokkerne til Messe. Af og til seer man Baade paa Rhinen. Gamle Mester Heinrich staaer alene med sin Harpe paa Altanen.)

Heinrich (synger til Harpen):

Vær hilset, liflige Mailuft!
Velkommen, du favre Vaar!
Nu grønnes Ranken ved Rüdesheim,
Og Rhingubben Strømharpen slaaer.
— Men i Bingen slumrer Ludmilla.

(sætter Harpen tilside.)

Nei, med min Foraarssang det er forbi,
Og Harpen faaer kun Liv og Ungdomsrøst,
Naar Gisela med hviden Haand den rører.
— Som hun var min Ludmilla i min Ungdom.
Her stod jeg tidt med dig, min Ungdomsbrud!
Nu mellem os den dybe Rhin henruller;
I Bingerhvirvlen gamle Heinrich seer,
Og — naar paa Rüdesheim jeg rører Harpen,
I Bingen Klokken ringer fra Kapellet
Og toner over min Ludmillas Grav.

(griber atter i Harpen.)

Castellanen (kommer nedenfor Altanen).

God Morgen, Mester Heinrich! — bliv ei vred,
Hvis i et Morgenkvad jeg Jer forstyrrer!
Jeg hørte nys, I taled høit paa Svalen
Og greb i Harpen, og jeg glæded mig
Til atter dog engang paa Rüdesheim
At høre munter Sang i Morgenstunden.

Heinrich (stiger ned fra Altanen).

Saa maa du hente dig en Minnesanger,
Som gløder fro i friske Morgenglands;
Jeg sjunger helst om de forgangne Dage:
Af dem, som komme, venter jeg ei Meer.

Castellanen.

I bliver hver Dag meer sørgmodig, Heinrich!
Det duer ei; — her er saa stille nok
Og sørgeligt paa Ridder Brømsers Borg
Fra den Dag, han og Otto drog til Jorsal.
— Min raske Otto! hvor mon nu han færdes?
Han vist har tumlet lystig om i Verden
Og med vor Gamle tugtet Saracenen.
Maaske han nu har vundet Riddersporen;
Men hvad han her har vundet er dog bedre.
— I kan vel tie — har vel selv det mærket?
Vor skjønne Gisela bli'er altid glad,
Men rød derhos til over begge Øren,
Saasnart jeg om min Otto kun vil sladre;
Og I skal see, min Dreng sin Lykke gjør,
Naar først vi havde ham igjen paa Borgen.
Dog det var vel, han kom i Verden ud:
Han var for stolt til Riddersvend at blive;
Han havde ingen Ro, før han kom fort
Og kunde sig til Ridder slaae paa Tyrken.

— Men det var ikke hvad jeg vilde sige;
Saasnart jeg tænker paa min raske Otto
Og paa vor Jomfru, glemmer jeg alt Andet.

Heinrich (klapper ham paa Skulderen).

Du brave Gamle! det jeg godt forstaaer:
Mig gaaer det ligesaa, skjønt ei, som du,
Jeg sige kan om Otto: Kjød af mit Kjød!
Men sagde jeg: han Aand er af min Aand,
Saa havde jeg vel ei saa storlig Uret;
Thi enten han er Ridder eller Svend,
En dygtig Minnesanger blev han dog,
Og gamle Heinrich blev hans anden Fader,
Saavist som Skjaldskab blev hans andet Liv.

Castellanen.

I har ham trolig oplært, Mester Heinrich!
Og lært ham Meer, end jeg forstaaer mig paa;
Jeg tænker ogsaa, Drengen gjør os Ære.
Naar kun jeg vidste hvor han er i Verden!
Thi at han lever, tvivler jeg ei paa:
Saa rask et Liv skal ingen Saracen
Saa let faae Bugt med.

Heinrich.

Det er og min Trøst,
Og dermed tidt skjøn Gisela jeg trøster.
Fordølger hun blufærdig end sin Elskov,
Hvert Øieblik dog Hjertet røber sig,
Og tidt vor Otto jeg lyksalig priser:
Kun Faa er de, som elskes saa i Verden,
Og Engle har ei Jorden mange af.

Castellanen.

Hvis ei, trods Eders hvide Skæg, endnu
I sang saa tidt om Eders Ungdomsbrud

Og lærte Fiskerne Ludmillas Navn,
Jeg vilde troe, I havde Jer forelsket
I Gisela paa Eders gamle Dage,
Og iversyg jeg blev da for min Søn.

Heinrich.

Jeg veed ei hvad det er at være Fader;
Men saadan elsker vist en Fader, troer jeg,
Naar han har Børn, som du og Ridder Bromser.

Castellanen.

Paa Faderglæden jeg mig bedst forstaaer:
Dertil vor gamle Ridder ei har Stunder.
Jeg aldrig ret kan i mit Hoved faae
Hvordan han er til slig en Datter kommen —
Han, den utæmmelige, mørke Kæmpe,
Som raste, naar en Flue satte sig
Hvor han ei vilde have den! — og hun,
Den stille, høie Engel fra Guds Himmel!
Hun sidder som en enlig Due her
I Ørnereden, og hun elsker dog,
Næst Gud og Otto, Faderen saa høit,
At gjerne hun sit Liv gav for ham hen,
Hvor tidt hun ogsaa for hans Røst har bævet.

Heinrich.

Han mente det dog godt, den gamle Kæmpe:
At storme var nu eengang hans Natur;
Men derfor og han seired allevegne,
Og Rhinen saae ei bedre Riddersmand.
Han ogsaa havde fromme Øieblikke,
Og har han selv end i sit Liv ei grædt,
Til Taarer rørte mig hans stumme Blik,
Da i Kapellet hist med Sang og Klang
Man satte hen den blege Ridderfrue.

Castellanen.

Hun ogsaa var den Eneste i Verden,
— Især da hun af Verden vandred ud —
Som kunde smelte Stenen i hans Bryst.
Det er en egen Sag med brustne Øine:
De har et Sprog i deres stille Blik,
Som røre kan en Mand af Staal og Malm.
Derfor vel og saa pludselig vor Gamle
Hint fromme Lune fik at gaae til Jorsal;
Ved hendes Kiste var det jo, han svor
Den dyre Korstogsed.

Heinrich.

Han har vist holdt den:
Hvad Ridder Bromser svoret har, maa skee,
Om Jord og Himmel saa skal sammenstyrte.
— Men see! fra Fruersalen kommer nu
Den skjønne Gisela, for her paa Svalen
At sidde ved sin stille Dont til Kvel
Og see om ingen Baad paa Rhinen kommer
Med Korstogsfanen i den gyldne Stavn
Og tvende Riddersmænd ved Seiersbanret.

Castellanen.

Gud glæde hendes Sjæl, den fromme Jomfru!
Jeg atter vil en Svend til Taarnet sende:
Han skal den hele Rhindal oversee
Og blæse Hornet sønder, hvis de komme!
Mig bæres for, de komme maae idag:
Tre Nætter drømte jeg, de var her alt,
Og Skaderne den hele Morgen sladred.

(gaaer.)

Heinrich.

Gid dine lyse Drømme maae opfyldes!

Jeg drømmer ikke saa lyksaligt meer,
Om ogsaa Glædens Fugle sjunge for mig.
En Hær af Mus jeg hører hist end pibe,
Og Hatto bander i sit Rædselstaarn;
Jeg lod nedrive det, var her jeg Herre:
Der staaer det altid, som en Retterpæl,
Og varsler mørk om Herrens Straffedomme.

Gisela (i simpel, sortbræmmet Husdragt, paa Svalen).

En deilig Foraarsmorgen, Mester Heinrich!
Hvad stirrer du saa vist paa Rhinen efter?
Du seer dog ingen Baad med Lillieflag
Og Brømserslægtens blanke Skjold paa Masten?

Heinrich.

Ak nei, min ædle Jomfru! hvad jeg seer
Er ei saa glædeligt.

Gisela.

Saa hæver atter
Det skumle Musetaarn i Hvirvlen sig?
Det har sig længe fast i Strømmen skjult;
Nu staaer det atter som en Kæmpe der
Og truer Skipperen med Undergang.
Man troer jo Hattos sorte Aand endnu
Omsuser det i Nattens Storm. Fortæl mig
Det gamle Sagn dog! indebrændte han
I Hungersnød ei fattig Folk i Laden
Og glæded sig ved deres Jammersskrig?
Det er dog et utroligt Eventyr:
Slig unaturlig Sjæl har aldrig levet.

Heinrich.

Ja, gid det var saa vel, min ædle Jomfru!
Gid hver en grum og unaturlig Udaad
Var Løgn og Eventyr! men gamle Hatto —

Det er kun alt for vist — har fordum standet,
Hvor vi nu staae; hist hørte han de Arme
I Luen skrige, og han glæded sig
Og sagde: „hør, hvor Musene nu pibe!"
Derfor ham Herren slog med Museplagen:
Ham Mus forfulgte, hvor han gik og stod;
Mordbrænderen fra Borgen de forjog,
Og selv i Taarnet hist i vilde Strøm
Han ei undveg sin skrækkelige Dom,
Men hans ugudelige Lemmer der
Fortæredes af Krybet, han foragted.

Gisela.

Et hæsligt Sagn, min Heinrich! — sig mig, var
Hin Hatto af de Brømsers Slægt?

Heinrich.

Desværre!
Dog ingen vild og unaturlig Daad
Bepletter meer de stolte Brømsers Navn.
Nu Eders Fader er den sidste Brømser,
Og from han med en hellig Valfart ender
Sin og sin Stammes Idræt. Vend nu Blikket
Bort fra hint mørke Taarn, min ædle Jomfru!
Rør Harpen kun! og svæve dunkle Aander
Om Rüdesheim, vi skal bortmane dem
Med Sang og Harpeklang!

Gisela (sætter sig til Harpen).

Saa sjung da, Gamle!

Heinrich (synger til Giselas Harpespil):

Hist bruser Rhinen, den vilde,
Og Afgrunden er saa nær;
En Jomfru sidder saa stille
Paa Borgen i Morgenskjær.

Hist Hattotaarnet sig hæver,
Omsuſt af Rædſelens Aand.
Paa Svalen ſkjøn Jomfruen bæver
Med Harpen i hviden Haand.

Saa ene Jomfruen ſidder;
Ei Savnet hun dølge kan:
Med Svenden den gamle Ridder
Er dragen til fjerne Land.

Jomfruen længes ſaa ſaare
Og ſeer over Rhinen hen;
Hvem gjælder den Jomfrutaare?
Mon Ridder hvad heller Svend?

Paa Minneſangeren hører
Den Jomfru med ſtille Sind —
Hun tier og Harpen rører
Og ſkjuler den røde Kind.

Giſela (ſtiger ned med Harpen fra Svalen).

Din Harpe trænger til at ſtemmes, Gamle!

Heinrich.

Og derfor blev ſkjøn Giſela forſtemt?
Paa Rüdesheim hun ſavner kun ſin Fader?

Giſela.

Du kjære Gamle! du har ſeet det dog:
Du veed for hvem min ſtille Taare randt,
Og jeg vil længer ei min Løndom dølge.
Tidt længes jeg vel ogſaa efter Fader,
Men — jeg kan ei derfor — en ſælſom Frygt
Sig altid blander ængſtlig i min Glæde,
Hvergang jeg tænker ham igjen paa Borgen.

Du veed hvor streng og vild han stundom var
Selv mod min stille, fromme Moder — ak!
Hun tidt iløn omfavned mig med Taarer
Og bad til Christ for Fader og for mig;
Nu ligger bleg hun i Kapellet hist,
Kan aldrig mere med sin Englestemme
Formilde Fader, hvis han vredes paa
Sin stakkels Gisela.

Heinrich.

Det vil Hr. Brømser
Net aldrig meer: han kommer stille vist
Og from nu hjem fra vor Forsoners Grav;
Han drog jo did af hellig, from Begeistring
Og vilde gjøre Bod for hver en Taare,
Han her var Skyld i.

Gisela.

Gid du trøsted sandt!
Gid Palmen han fra helligt Land medbringe!
Derom jeg beder Himlen Dag og Nat.
Men hedere — ak ja, jeg tilstaaer det —
Naar Længselstaaren brænder paa min Kind,
Jeg beder om den Himmel at gjensee,
Som før jeg saae i Ottos Helteøie.

Heinrich.

Tak for din Tillid til din gamle Ven!
Du ham betroer idag, hvad længst han saae
I dit og Ottos Sjæleblik.

Gisela.

O, saae du
Hvad Blikket ei har vovet at forraade,
Saae du i dybe Hjertefængsel ind,
Da vidste du, hvad Ingen kan udsige,

Hvorfor jeg sørger og hvorfor jeg glædes
Saa inderlig tidt i min Ensomhed
Og græder selv dog i min Fryd af Længsel —
Hvor underfuldt mig Savnet selv husvaler,
Naar Haabet luller mig i søde Drømme.

Heinrich.

Sig, veed alt Otto hvad du nu betroer mig?

Gisela.

Han veed langt Meer, end Nogen maatte vide,
Og Meer, end jeg har sagt ham, haaber jeg;
Dog har jeg sagt ham Meget, saare Meget;
Men, ak! min Fader har jeg Intet sagt;
Derfor det er vel, jeg mig stundom ængster.
Jeg voved ei — det var mig rent umuligt;
Hvergang jeg aabned Læben, for at sige:
Jeg elsker Otto — syntes pludselig
Mig Faders strenge Aasyn mørkt, som Graven,
Og jeg tilslutted dybt i stille Bryst
Mit Hjertes Løndom. Fader ynded ham,
Det vidste jeg; men Otto var ei Ridder,
Og Bromserslægtens gamle Ridderbyrd
Var Faders største Stolthed.

Heinrich.

Ængst dig ikke!
Endnu kan Alting vorde godt. Med Rette
Kan gamle Bromser være stolt af Ætten:
Hvergang jeg staaer i Borgkapellet hist
For Slægtens stolte Billeder, helt sælsomt
Fra Muren da med strenge Helteblik
De gamle Kæmpeaander tale til mig
Ved deres ædle Ridderfruers Side.
Da maa jeg ofte mægtig røre Harpen

Og give deres Idræt Roſt i Kvad.
Mig undrer ikke, om den ſidſte Bromſer
Vil ingen unavnkundig Haand betroe
De Bromſers ſidſte Skat. Vel, at du taug!
Endnu var det ei Tid at tænke paa
Slig Mulighed.

Giſela.

Ak! vil da nogenſinde
Den ſtrenge Fader Giſela tilgive,
At hun fordulgte ham ſit Hjertes Løndom?
Vil nogenſinde Otto kunne bøie
Den fjerne Gren paa Bromſerſlægtens Stamme,
Hvortil hans Liv har klynget ſig iløn?
Og ſkal den ſom en Epheukrands engang
Sig ſlynge om hans Tinding? eller ſkal den
Af Stormen veires hen og ſønderrevet
Henvisne med det ſjunkne Stammetræ?

Heinrich.

Spørg aldrig Himlen om hvad der ſkal ſkee!
Dens Raad udforſke vi dog ei; men haab!
Vor Otto ſtræber høit; vil han dig vinde,
Maa han fortjene dig; — med Gud, han vil det!
Ei blot han er den ſtille Minneſanger:
Tidt ſang han Heltes Daad, da blusſed Kinden,
Da ſvulmed Sjælen, og han bluedes
Ved kun at ſjunge om de Stærkes Id:
Selv vilde han opflamme Fremtids Barder
Til Heltekvad; og da hans Minneſang
Dig ſmelted Sjælen, ſkjønne Giſela!
Og du nedſaae i høien Ridderſal
Til Svenden, ſom ved Døren Harpen ſlog —
Da Hohenſteineren forgjæves beiled,

Og du ved Ridderspillet fra Tribunen
I Skjaldens brune Lokker tabte Blomsten —
Da blussed høit i Flammer skjulte Glød,
Og for din Blomst han brød sin første Landse —
For dig han bryder tusind kjæk.

Gisela.

Jeg haaber —
Og Ottos Dristighed mit Haab gav Liv:
Som Riddersmand, han kommer vist tilbage,
Og da —

Heinrich.

Da beiler djærv han til sin Brud!
Ja, see vi Otto her som Ridder ei,
Vi see ham aldrig: — høit og dyrt han svor det —
Først da han sætter Fod paa Rüdesheim,
Naar Brømsers Riddersværd har ramt hans Skulder,
Og Gyldensporen klinger paa hans Fod.

Gisela.

Ak, har han kun ei kjøbt det med sit Blod
Hint gyldne Vidnesbyrd om Helteadel,
Hvorpaa den blinde Verden dog ei seer
Hvad Gisela har skuet i hans Øie!

Heinrich.

Derover Otto selv skal Eder trøste:
Jeg mindes end hans sidste Minnesang.

(griber Harpen og synger:)

Saa taus gaaer Svenden i Verden ud;
Hver Ridder nævner saa stolt sin Brud.

Men stille følger den Svend en Stund;
Paa Borgens Skjønne han tænker kun.

Og klinger Landsen i Heltedyst,
Da svulmer Hjertet i Svendens Bryst.

Ei meer saa stille han følge kan
Med Skjold og Landse den Riddersmand.

Han tænker paa Borgens den høie Mø,
Og er han elsket, han kan ei døe.

Han slynger Landse, han hæver Skjold —
Imorgen er han en Ridder bold.

Er Borgens Skjønne ham evig tro,
Med Seir han kommer igjen saa fro.

Men kan hun glemme ham nogentid
Saa falder den Svend i sin første Strid.

Gisela.

Ja djærv og stærk er Ottos Elskovstro:
Med Kjærlighed er Liv og Seir og Lykke,
Kun uden Kjærlighed der gives Død —
O! ved den skjønne Tro vi holde fast!

(Der stødes i Hornet fra Vagttaarnet.)

Heinrich.

Hvad er paa Færde?

Castellanen (kommer hastig).

Glæd Jer, ædle Jomfru!
Mod Rüdesheim en Baad paa Rhinen svømmer;
Fra Stavnen vaier Korsets hvide Flag,
Og høit paa Masten blinker Brømserskjoldet
Med sine gyldne Lillier.

Gisela.

Fader kommer!

Og Otto — alle Helgne være lovet
Kom, kom! lad os dem møde!

(iler ned mod Flodbreden med Castellanen.)

Heinrich.

Er det muligt?
Ja, skuffer ei mit gamle Øie mig,
Jeg Brømsers sorte Rustning seer paa Stavnen;
Men Otto seer jeg ei. — Hvi Brømser ene?
Mig aner intet Godt. Heelt underligt
Mod Rüdesheim den sorte Kæmpe stævner,
Ret som en dunkel Aand fra Skjæbnens Kyst,
Iskold, i sorte, klippehaarde Pantser,
Og Fængselgittret for det strenge Blik.

(følger dem.)

(En Seilbaad kommer ned ad Rhinen med det hvide Korsbanner sort Grund paa Forstavnen og paa Masten et Skjold med 6 gyldne Lillier. Ridder Brømser staaer blandt sine Korskrigere i sort Rustning, med tilluft Vizir, støttet til sin Landse. Baaden nærmer sig langsomt.)

Korskrigerne (synge):

Fra Østen Gravens Kæmper komme;
Men stille gaaer de Kæmpers Tog;
Vor Gang er endt, vor Kamp er omme.
Vort Offer Gravens Herre tog.

I Dødens Huler laae vi bundne,
Og Blodet randt paa hellig Vei;
I Mulm er Tider tungt henrundne;
Men Østens Stjerne slukkes ei.

Brømser (stiger i Land).
Mit Rüdesheim! jeg seer dig atter.
(Gisela, Castellanen og Mester Heinrich ile ham imøde.)

Gisela.
Fader!

Heinrich og Castellanen.
Vor ædle Herre!

Brømser.
Ja, jeg seer Jer Alle!
Den høie Himmel har opfyldt min Bøn —
Og Ridder Brømser skal sin Ed ei glemme!
(træder tilbage og undviger Giselas Omfavnelse.)

Gisela (lader ængstelig Armene synke).
Omfavn din Datter, Fader! hvorfor skjuler
Du os dit Aasyn?

Brømser (streng og høitidelig).
Førend jeg kan trykke
Dig til mit Faderbryst, min Gisela!
Før jeg mit Aasyn kan for Verden vise
Og lægge hen det sorte Gravens Pantser —
Før paa min Borg jeg kvæge kan min Tunge
Med fyrig Rüdesheimer — maa jeg holde
Et dyrt, et helligt Løfte. Gak, mit Barn!
Smyk hvid dig, som en Brud! — i Riddersalen
Skal Gravens Løfte løsnes fra min Tunge,
Og da skal du din Faders Aasyn see!
(gaaer ind paa Borgen med sit Følge, der gjentager det sidste Vers af Sangen.)

Castellanen (afsides).
Ak, Otto — hvor er Otto?
(følger ham.)

Gisela.
Mørke Fader!

Jeg tør ei spørge dig: er Otto falden?
Og gruer for dit Aasyn nu at see.

(gaaer.)

Heinrich.

Hvi kommer du saa stille, gamle Kæmpe!
Hvad er os hændet? og hvad skal end skee?

(støtter sig betænksom til sin Harpe og betragter den.)

Den bedste Stræng er sprungen paa min Harpe —
Det var dog Skade! — den var god og ny,
Og nu faaer Brømser intet Velkomstkvad.

Korskrigerne (synge i Frastand):

Vor Gang er endt, vor Kamp er omme:
Vort Offer Gravens Herre tog.

Anden Handling.

(Riddersalen paa Rüdesheim. Alle Borgens Vasaller, Korsfrigerne, Riddere og Svende ere forsamlede. Ridder Brømser træder frem med tilluft Vizir og i sin sorte Rustning. Gisela kommer fra Fruersalen i hvid Dragt, ledsaget af sine Terner. Mester Heinrich staaer med sin Harpe i Baggrunden, og Castellanen gaaer urolig frem og tilbage. To Svende bære et Jernskrin frem og sætte det for Ridder Bromsers Fod. Taus Forventning.)

Brømser.

Med Rette her er stille i min Hal
Og taus, som i en Grav; selv Mester Heinrich
Ei rører Harpen til et Hjemkomstkvad:
For første Gang hjemvender Ridder Brømser
Foruden Seierssang til Rüdesheim;
Men uden Seierstegn og Fjendebytte
Jeg kommer dog just ei.

(tager en stor Lænke frem af Jernskrinet.)

See! denne Lænke
Jeg vandt i helligt Land; i den jeg smægted
Tre Aar i Fangenskabet hos de Vantroe.
— I studse, ædle Riddersmænd! — I rødme
Paa gamle Brømsers Vegne; — græder du?
Min Datter Gisela! — bort med den Taare!
Jeg vil ei ynkes og behøver ei
For Riddersmænd at slaae mit Øie ned;
End har ei Skændsel plettet Brømsernavnet,
Og nu er denne Lænke selv min Stolthed:
For Gravens Herre har jeg baaret den,

Og først da mit og mange Heltes Blod
Paa tusind Saraceners Lig var rundet —
Begravet i mit eget Blod, jeg vaagned
I Hundelænken.

(tager en lænket Malmfigur frem af Jernskrinet og fremviser.)

See! saalunde snoede
Som Slanger Kobbret sig i Knude-Bugter
Om Bryst og Arm. — Til evigt Vidnesbyrd
Om Fangenskabets Tid og Frelsens Under,
Skal dette Billed nu med Lænken gjemmes
I Ridder Brømsers Borgkapel, og sent
Om mange hundred Aar, naar ingen Brømser
I Verden nævnes meer, naar Rüdesheim
I Grus er sjunken med min gamle Slægt,
Skal end den Fremmede det Billed see
Og løfte Lænken og til Sagnet lytte
Om Ridder Brømsers Fangenskab og Frelse.

Castellanen.

Bliv ikke vred, Hr. Ridder! — længer kan
Jeg nu ei tie — hvor var Ottos Sværd,
Hvor var min Søn, da Jer de Vantroe lænked?
Og fremfor Alting, hvor er han idag?

Brømser.

Han kæmped, som en Løve, ved min Side;
Men han var saaret selv. Alt trende Gange
Jeg skyldte ham mit Liv; han med sit Bryst
Afbøded tidt mit Banesaar — jeg slog ham
Til Ridder med mit Sværd for Jorsals Porte;
Og i mit Fangetaarn endnu jeg hørte
Hans Ridderlandse klinge; men den brast,
Og i min Lænke hørte jeg nedbøiet

Det Sorgens Budskab, at min eneste,
Min sidste Ven var falden.

Gisela (synker i sine Terners Arme).

Gud i Himlen!

Castellanen.

Min Søn! min Søn! saa er du falden!

Heinrich.

Otto!
Din Gravsang bliver nu min Svanesang.

Brømser.

Ja, sørger Venner! stor er og min Sorg,
Om ogsaa Himlen har mig negtet Taarer;
Kjær havde jeg ham, som han var min Søn —
Jeg havde store Ting med ham i Sinde;
Han var en Riddersmand, saa stolt som Nogen.
Det er forbi — det var min sidste Drøm:
Om hvad der kan forgaae jeg meer ei drømmer.
Selv ikke Heltens Lig jeg skulde see
Og frelse af de Vantroes Haand; maaske
Hans Aand nu leder om en christen Grav.
Forgjæves har jeg søgt hans Hvilested;
Selv ei hans gode Sværd jeg fandt paa Valen,
Det ellers skulde fulgt mig til min Grav.

Castellanen.

Min Søn! min Søn!

Gisela (sagte).

Far hen, mit stille Haab!
Far hen for evig nu, al Verdens Glæde!

Brømser.

Nu har jeg udsagt Sorgens tunge Ord;
Fornemmer nu min underfulde Frelse
Og Løftet, jeg har svoret i min Lænke!

Forladt af Verden og hver jordisk Magt,
Jeg tog min Tilflugt til de Himmelske,
Og vilde mig de høie Magter frelse
Af Lænken i de Vantroes Land, da svor jeg,
Naar atter fri jeg stod paa Rüdesheim,
Et helligt Kloster her at lade bygge,
Og til Guds Moders Ære at indvie
Min Stammes sidste Spire; — dig, min Datter,
Min fromme, rene Gisela! dig loved
Jeg Himlens Dronning i min Nød; og see!
Da brast Malm-Lænken sælsomt fra mit Bryst,
Da sprængtes Fængselsdøren underfuldt,
Og fri jeg af mit Fangenskab udvandred.

Alle.

Forunderligt!

Gisela (sagte).

Saa tag dit Offer, Himmel!
Jeg har jo Intet meer paa Jord tilbage.

Brømser.

End loved jeg: det sorte Pantser ei
At spænde fra mit Bryst — og ei mit Aasyn
At lade see for Verden — ei at favne
Ven eller Barn, og ei paa Rüdesheim
At hvile og husvale mig igjen,
Før Løftet var forkyndt, og dette Slør
Den fromme Jomfru af min Haand modtog.

(tager et sort Slør frem af Jernkisten og udbreder for Gisela.)

Kom, Datter! vil du see din Faders Aasyn,
Saa lad dit Aasyn mig for Verden skjule!
Og løs den Ed, din Fader svor i Lænken!

Gisela (inæler).

Ak! Fader, skjul mit Aasyn kun for Verden!
Den har ei meer hvad dette Hjerte søger.

Bromser.

Jeg stoled paa dit fromme Sind, min Datter!
Og jeg har ei bedraget mig.
(hænger Sløret om hendes Lokker, slaaer Viziret tilside og hæver hende i sine Arme.)
O! lad mig
Nu fast dig trykke til mit Faderhjerte!
For din Skyld brast min Lænke; du afløse
Nu Gravens sorte Pantser fra mit Bryst,
Som du har draget Skyen fra mit Aasyn!
(hun afløser hans Harnisk.)
Rør atter Harpen nu paa Rüdesheim,
Min gamle Minnesanger! — men om Elskov
Du ei skal synge; sjung om knuste Lænker!
Sjung om Befrielsen den underfulde!
Og sjung om Himmelbruden i min Hal!
(rækker Heinrich Haanden.)

Heinrich.

Ak! Herre Ridder! jeg har glemt at synge;
Paa Harpen bæver nu min gamle Haand.
En bedre Minnesanger fulgte Jer —
Men han er falden.

Bromser.

Ja, han faldt, som Helt
Og Riddersmand.

Castellanen.

Ak! ei engang hans Lig
I bringer os tilbage, har ei seet det —
Men veed I da saa sikkert, han er død?
Han loved dog saa vist at komme hjem.

Brømser.

Jeg tvivler ei derpaa: var ei han falden,
Han havde vist mig søgt og fulgt mig hid:
Han var mig tro, som Guld, den brave Otto.
Hvi skjuler du i Sløret dig og græder
Saa stærkt? min Gisela! — din Legebroder
Var Otto; ja, du kan vel end ham mindes?

Gisela.

Ja, Fader! jeg kan vel ham mindes.

Brømser.

Lad mig
Nu hvile ud og kvæges paa min Borg!
Forkynd min Hjemkomst og mit Ridderløfte
For mine Venner trindt paa Rhinens Borge,
I mine troe Vasaller! bed dem gjeste
Mig i min Hal! og du, min Castellan!
Lad Mester Ulrich hente, at jeg strax
Kan raadslaae om hvor Klosteret skal stande!
Jeg har ei Ro før Løftet er opfyldt.

(gaaer.)
(Castellanen og Ridderne følge ham.)

Gisela.

Forladte Hjerte! hvor faaer du nu Ro?
Mon i det nye Kloster — eller Graven?

(gaaer.)

Heinrich (alene).

Saa var din Hjemkomst, gamle Kæmpe! mørk
Og skjæbnefuld, som Natten i dit Aasyn!
Alene kommer Sorgen ei til Hus,
Og for dens skjulte Følgeskab jeg gruer.

(Rhinbredden; til Venstre en Vinløvhytte imellem Fjeldene. En Baad med Reisende kommer ned ad Rhinen.)

Roerkarlene (synge):

Paa Rhinen Baadene svømme;
Paa Bjerget staaer Ranken grøn.
Paa Borgen ved Rhinens Strømme
Der stander en Jomfru skjøn.

Hun staaer der ved lyse Morgen;
Hun staaer der i Maaneskjær.
Saa ene hun sidder paa Borgen;
Hun venter sin Hjertenskjær.

Naar Hvirvlen Dødssengen reder,
Da beder den Jomfru god —
For alle Smaasnekker hun beder,
Som svømme paa Hav og Flod.

Otto (forklædt som gammel Minnesanger).

Hvo er den Jomfru vel, I sjunge om?

En Roerkarl.

Skjøn Gisela hun nævnes.

Otto (afsides).

Gisela!
Min fromme Gisela!

(høit.)

Men hvo er da
Den Hjertenskjær, hun venter?

Roerkarlen.

Hvad veed jeg? —
Det er nu saa en Sang kun, vi har sjunget,
Hvergang den skjønne Jomfru stod paa Svalen,
Saa from og stille.

Otto (tager sin Harpe).

Hør hvorlunde nu
Jer Sang maa sluttes om hin fromme Jomfru!

(synger:)

Som Fuglen, Snekken har Vinger!
Den bringer det Fjerne nær;
Tilsidst en Snekke vel bringer
Den Mø hendes Hjertenskjær!

(Roerkarlene gjentage det Alle.)

Roerkarlen (styrer til Land).

Ret saa! ret saa! I kjender hende vel?
Det er den stærke Ridder Brømsers Datter.
I har dog hørt den gamle Kæmpes Navn?
Han er berømt saa vidt som Rhinen strømmer.

Otto.

Jeg veed, han drog til Jorsal.

Roerkarlen.

Ja, og længe
Den fromme Jomfru ene sad paa Borgen.
Idag der siges, er den Gamle kommen.

Otto.

Hvad! Ridder Brømser her paa Rüdesheim?

Roerkarlen.

Saa siger man. Der tales om Mirakler,
Heelt underlige, som skal være hændet
Ham i de Vantroes Land: en mægtig Aand,
— God eller ond, det veed man ei saa lige —
Skal have sprængt hans Lænker og hans Fængsel.

Otto.

Jeg kommer ogsaa fra de Vantroes Land
Og har forgjæves Ridder Brømser søgt;
Der har man sagt mig, Tempelherrerne

Ved underlige Konster havde frelst ham,
Men det kun var hans Fjender, som udspredte,
Han var undkommen ved den Ondes Hjælp.

Roerkarlen.

Han selv skal have sagt, at ved Marias,
Vor Himmeldronnings Hjælp det Alt var skeet,
Og at han nu et Kloster vilde bygge
Til hendes Ære; det er rimeligst.
I bliver altsaa her?

Otto (stiger i Land).

Det vil jeg haabe.

Roerkarlen.

Ja, nu der vist vil vorde lysteligt
Paa Rüdesheim og for en Minnesanger
Fuldtop at skaffe. — Gud befalet, Herre!

(seiler videre og synger med de Andre:)

Som Fuglen Snekken har Vinger!
Den bringer det Fjerne nær;
Tilsidst en Snekke vel bringer
Den Mø hendes Hjertenskjær!

Otto (alene).

Vær atter hilset, du min Barndoms Vugge!
Min Kjærligheds og mine Længslers Hjem!
Min skjønne, mageløse Rhindal! — hil dig!
Jeg seer dig atter i din Herlighed:
End grønnes Ranken fro paa dine Bjerge;
Paa Fjeldene de gamle Borge hænge
Som Ørnereder over Dal og Strøm,
Og Klokken ringer fromt fra Borgkapellet,
Mens raske Roerkarl sjunger i sin Baad —
— Mit Paradis! vær hilset og velsignet!
Du kjender vel ei Otto meer, men troer,

At dig en gammel Graaskæg hilser? — nei,
Graae Haar har Saracenen ei mig sat:
For hver en Skramme han et Liv mig gav.
Nu vil jeg see, om mig det bedste Liv
End blomstrer her, som før — min Gisela!
Jeg tvivler ei: det er et Lune kun,
En Elskovsspøg — ukjendt jeg maa dig see
Og nyde skjult min Lykke, til den hæver
Mod Himlens Stjerner mig og mig forynger
I dine helligskjønne Jomfruarme!
— Og, gamle Bromser, hvordan du er sindet,
Om Ridder Otto strax kan freidig beile,
Hvor Svenden stille taug, det maa jeg vide!
— Og, gamle Fader! dobbelt du skal glæde
Dig ved din Otto, naar han pludselig
Fra gammel Minnesanger staaer forvandlet
Til Riddersmand i frisk og freidig Ungdom.
— Og du, min elskelige, gamle Mester!
Som Fremmed, Fader Heinrich, maa du høre,
Om jeg din Sangerlærdom ei vanærer;
Tidt Pleiesønnens Konst bestak dig før.
— — Der kommer Nogen. Seer jeg ret? saalunde
Gik Fader stundom, naar paa Borgen ei
Det gik ham ret tilpas; — ja, det er ham!
Men det er ei hans gamle, muntre Ansigt.
Har de tre, fire Aar ham saa forvandlet?

Castellanen (nærmer sig).

Jeg var tilfreds, Bygmesteren nu boede
Paa Rhinens Bund, saa gik i lovligt Kald
Jeg i min Herres Ærind nedenom
Til Hjemmet nu og fandt min Dreng paa Veien.
— Hvad vil den gamle Lirendreier mig?

Otto.

Er denne Borg ei Rüdesheim?

Castellanen.

Jo vist!
Men gak den kun forbi! — paa Sang og Klang
Vi har ei Lyst at høre nu, med mindre
I med jer Sang kan vække Døde op.

Otto (hastig).

Der er dog Ingen død paa Borgen?

Castellanen.

Nei,
Der lever paa en Maade man endnu;
Men Ostenvinden har en Liglugt bragt os,
Som aldrig meer vi kan af Borgen faae.
— Min Søn! min Otto!

(vil gaae.)

Otto.

Troer I, Ridder Otto
Af Rüdesheim er død — saa troer I feil.

Castellanen.

I kjender ham? — han lever?

Otto.

Ja, tilvisse!
Den Karl døer ei saa let: har Saracenen
Endogsaa stundom glædet sig dertil,
Naar i sit Blod han laae paa Valen strakt,
Og Sjælen sig en lille Valfart gjorde
Fra Kroppen — det jo hændes kan den Bedste —
Ret længe han dog aldrig har betænkt sig,
Før atter han med Liv og Sjæl og Arm
Har viist de Vantroes Pander, at han leved,
Og lært dem i den Tro — at døe.

Castellanen.

Han lever?

Min Otto lever? I har seet ham?

Otto.

Ja,

Og vil du vide hvordan han seer ud,

Saa see ham her!

(river det falske Skjæg af og slaaer Kappen tilside.)

Min Fader!

Castellanen (i hans Arme).

Himmel! — Otto!

Dig selv! — vil du mig gjøre gal af Glæde?

Du gamle Dreng! — og Ridder? — og ei død? —

Og kommer ordentlig lyslevende

Og holder mig for Nar! — du Hjertenssøn!

(omfavner ham igjen.)

Jeg kunde klemme dig ihjel af Glæde

Fordi du ei er død.

Otto.

Ja seer du, Fader!

Jeg holdt mit Ord og kom igjen; hvor kunde

Du troe mig død? saamangent Puds jeg end

Har spilt dig før, den Sorg jeg ei dig voldte. —

Castellanen (omfavner ham igjen).

Og vil mig aldrig volde — vil du vel?

Otto.

Det lover jeg dig ei. — Saalænge Haab

Og Kjærlighed paa Jord mig holder fast,

Saa har jeg tusind Liv og kan ei døe;

Men ingen Time længer kan jeg leve.

Castellanen (svinger sin Hue).

Nu har jeg dig! nu er jeg glad igjen —

Nu skal vi Alle glædes! — Kom til Borgen!
Lad til hver Sjæl paa Rüdesheim mig raabe:
Jeg har min Dreng! — han lever — Otto er her!

Otto.

Nei, det maa ingen Muus endnu erfare.
Lov mig at tie, som en Muur!

Castellanen.

Hvorfor?
Jeg kan ei tie.

Otto.

Lov mig det, min Fader!
Det glæder mig at overraske dem.

Castellanen.

Nu, som du vil! — jeg veed det dog — jeg har dig —
Jeg troer fast, Glæden gjør mig til Hans Wurst:
Jeg kunde dandse nu og springe. Gjæk nu
De Andre kun, og overrask dem da!
— Hist seer jeg Gisela — kom! Skægget paa!
Først maa jeg dog endnu engang ret see dig!

(seer ham i Ansigtet, kysser ham og sætter Skægget paa hans Hage.)

See saa! — hvor vil hun glædes! — nu hun stiger
Til Rhinen ned; hist gaaer hun altid ene,
Naar hun er sorrigfuld.

(leer.)

Hun troer dig død,
Og vil nu gaae i Kloster; men giv Tid!
Først Klosteret skal bygges, og forinden
Hun vel betænker sig — naar kun vor Gamle —
Men det maa Alt nu blive anderledes!
Skal ei jeg røbe dig, maa jeg vel løbe.
Til Gangerne i Stalden kan jeg vel
Fortælle frit, du er her? — de kan tie;

Men gjør ei til Umælende min Glæde!
Du Hjertensſøn! leg Fremmed da, men ſkynd dig!
I Aften du paa Rüdesheim ſkal dandſe!

(omfavner ham atter og gaaer.)

Otto (ſom beſtandig har ſeet op paa Bjerget efter Giſela).

Du kjære, gamle Fader! — ja, hiſt gaaer hun:
Jeg kjender din jomfruelige Gang,
Min Giſela! — hvi har jeg nu ei Vinger!
Hvor naaer jeg hende haſtigſt? — rigtig! ja,
Til Rhinen gaaer hun, til min Vinløvhytte;
Der ſkal hun paa den gamle Plads mig finde —
Min Elſkovsgjenvei kjender jeg endnu.

(ſtiger over en ſmal Fjeldſti og ſkjuler ſig i Vinløvhytten.)

Giſela (ſtiger ned fra Fjeldet til Høire med Sløret i Haanden).

Du Verden ſkal mig ſkjule, dunkle Slør!
Men kun den ydre, ikke den, jeg bærer
I Sjælens Inderſte og i hans Billed,
Den Yngling, ſom jeg ſtille elſked. — Ak!
— Hvor mangengang har her vi vandret ſammen
Fortrolig i den ſtille Aftenſtund
Og ſeet hvor Maanens Sølverſøile bæved
I Rhinens Strømme; — mægtig, løndomsfuld,
Den dybe Strøm end taler til mit Hjerte,
Som vilde den mig i ſin Favn neddrage
Til Himlen og til Lyſets Lys — ak! nei,
Du er dog falſk og troløs, dunkle Strøm!
Med Himmelſløret ſkjuler du en Afgrund.
Hvad Giſela i Verden elſked høieſt
Du rulled bort og bringer ei tilbage —
Jeg troer dig ikke meer, du dunkle Strøm!
— Hiſt grønnes end din Vinløvſal, min Otto!
Men aldrig meer vi der ſkal ſidde ſammen

Og knytte Hjertestraa i Krands, som før,
Og spørge Himlen, om vort stille Haab
Engang opfyldes skal — det er forsvundet.

(sætter sig paa en Steen ved Rhinen og græder.)

(En Harpe høres fra Vinløvhytten.)

Otto (synger):

Kom, hvil dig, stille Skjønne!
Blandt disse Bellis smaa!
Kom, sæt dig i det Grønne!
Og lad os knytte Straa!

Kan til en Ring vi binde
De Straa i fremmed Haand,
Vi Glædens Krands skal finde
I Haabets grønne Baand.

Og hvad vi drømme stille
Og tænke lønligst paa,
Af Drømmens klare Kilde
Skal virkeligt opstaae.

Gisela
(reiser sig og nærmer sig Løvhytten).

Hvo sjunger hist til Harpen? — hvilken Røst!
Og hvilke Ord! — saa sang min Otto fordum;
Er det hans Aand, som nu i Harpetoner
Fra Kjærlighedens Løvsal hvisker til mig
De gamle, kjære Elskovsord? — ak, nei!
En gammel Minnesanger sidder der
Og drømmer stille om sin Ungdomsbrud.

Otto (synger):

Han tænker paa Borgens den høie Mø,
Og er han elsket — han kan ei døe.

Er Borgens Skjønne ham evig tro,
Med Seir han kommer igjen saa fro.

Gisela (i den høieste Spænding).

Forunderligt! hvad nu den Gamle sjunger
Det er jo Ottos sidste Minnesang —
Og denne Røst — Hvo er du? Gamle! — Himmel!

Otto

(har kastet Forklædningen og iler imod hende med aabne Arme).

Min Gisela!

Gisela

(taber Sløret og flyver i hans Arme).

Gud! — Otto! — store Himmel!

Tredie Handling.

(Borgkapellet ved Rüdesheim; paa Murene hænge Billeder af gamle Riddersmænd og Ridderfruer, malte Par og Par tilsammen. Ridder Bromser, med Lænken og Malmbilledet i Haanden, træder ind med Mester Heinrich.)

Bromser.

See! her skal Lænken hænge.

Heinrich (løfter den).

Den er tung —

Og dette store Halsjern har I baaret?

Bromser.

I trende Aar det ei kom af min Hals,
Og her kan I det dybe Ar end see.
Som Lænkehund, jeg for hver Synd har bødet
Og staaer nu ren for mine Fædres Aasyn.
Læg Billedet paa Altret!

Heinrich (betragter Malmfiguren).

Det med Flid
Og Konst er hamret i det haarde Malm —
Saaledes bar I Lænken?

Bromser.

Stærkere
Kan Satan ikke binde de Fordømte.
See! mine gamle Stammefædre blegne
I Rammerne hos deres Ridderfruer:
Naar jeg engang nedstiger mellem dem,
Jeg lukker deres Grav med denne Lænke.

Sligt Bytte ingen Brømser før har baaret
Fra Kampen hjem; I skal ei blues ved det,
I gamle Kæmper; selv det Nedrigste
Kan Himlen adle, og som Korset kunde
Vi Galgen selv tilbede, naar fra den
Sig Verdens store Herre havde svunget.
Er end min Lænke intet helligt Kors,
Den skal dog æres, og i Helligdommen
Jeg stolt den hænger, som et Seiersbanner.

Heinrich.

Et sælsomt Seierstegn I end medbringer,
Hin store Dragetunge —

Brømser.

Ved Damascus
Forfærded den de Christne; aldrig meer
Den giftig hvisle skal i Christenblod;
Jeg har den revet af Uhyrets Strube
Og syntes, at hans Oldefader selv,
Den gamle Drage, hyled i sin Afgrund.
Nu skal selv Dragetungen prise Herren
Og for hans Altar her fortælle Verden
Om hvad en christen Riddersmand formaaer,
Naar han har sluttet Pagt med Himlens Magter!

Heinrich.

Forunderlige Ting er Eder hændet;
Vist ingen Riddersmand har Sligt oplevet.
Om Pagt med onde Magter har jeg hørt,
Men aldrig, at for noget jordisk Offer
De store Himmelmagter selv nedsteg
Paa Jorden til en Dødelig.

Brømser.

Nu troer jeg

Hvad aldrig før jeg troede — paa et Forbund
Med de Usynlige; men det er tungt
Sig at tilkæmpe: Offer kræve de,
Og jeg har bragt det; ei blot Gods og Guld
Jeg svoret har til Helligdom at vie;
Min største Stolthed, Bromserslægtens Navn,
Skal nu med mig uddøe: jeg er den sidste
Nu af min Slægt, og — er mit Øie lukt,
Skal ingen Spire af min Stamme meer
Paany opblomstre: Rüdesheim skal styrte
Paa min og mine Fædres Grav — saaledes
Maa Alt, hvad denne Verden har, forgaae,
Naar Pagt vi med de Himmelske vil slutte.

Heinrich.

Men, strenge Ridder! er I sikker paa,
At intet Blendværk har bedraget Eder?
Tidt Mørkets Aander gaae i Lysets Dragt,
Og mangen Riddersmand de har forledet
Til Gods og Liv og Slægt at give hen
For falske Helligdomme at berige.

Bromser.

Hvad holder I mig for? gaaer gamle Bromser
I Barndom, troer I? — For jeg stormet har
Mod Himmel, som mod Helved, i min Styrke;
Nu har jeg sluttet Fred med dem foroven,
Og kan nu trodse Dybets hele Magt.
Derfor jeg ei vil holdes for en Skrantning,
Et Hængehoved, som af Frygt for Helved
Er bleven from paa sine gamle Dage
Og vil bestikke Himlen, før han døer,
Med Syndegodset, han ei meer kan bruge.
— Jeg i min fulde Kraft har omvendt mig,

Og villiefri jeg i min Lænke valgte
Imellem tvende Hænder: de mig raktes
Fra Dybet — og fra Stjernerne — jeg greb
Den høieste, men stødte Kloen fra mig,
Som rakte mod mig alle Verdens Skatte,
Og seer I, Mester! Liliehaanden hist
Fra Stjernerne har løftet mig fra Jorden:
Derfor maa Stormen nu henveire Alt,
Hvad Verden har af Brømserslægtens Storhed —
Mit Navn, min Ihukommelse forgaae!
Den større Herlighed — den skal jeg gribe,
Tør stolt udvriste den af Himlens Haand!

Heinrich.

Selv Eders Fromhed mig forfærder, Herre!
Som en Gigant, en Himmelstormer, vil I
Klenodet gribe, som kun stille Tro
Og ydmyg Selvhengivelse kan vinde.

Brømser.

Jeg troer jo fast — jeg har mig jo hengivet,
Hvad vil du Meer? — Saa ydmyg og saa stille
Som vore Munke og de gamle Kvinder,
Jeg ei kan gjennem Himmeldøren krybe:
Naar jeg en Borg har vundet, skal den aabne
Mig sine Porte, og — som Seierherre,
Frimodig jeg inddrager i min Hal.

Heinrich.

Ak! Herre Ridder! Stjerneborgen hist
Er ingen Ridderborg, som Sværd og Landse
Og trodsig Fromhedsrasen kan opstøde;
Vil saadan I gaae frem, da rammer snart
Cherubens Flammesværd den vilde Stormer,
Og Brømserslægten med din Sjæl forgaaer —

Bromser.

Hvad! har du Syner? gamle Seer! — ti!
Staaer du med mine Fædre vist i Pagt?
Saa dødningfoldt de stirre paa mig hen.
De vil dog aldrig træde ud af Rammen
Og kræve mig til Regnskab for min Ed?
— Lad komme hvad der vil! — jeg gaaer min Gang —
Hvad ei kan evig staae — lad gaae tilgrunde!

(Castellanen kommer.)

Hvad vil du? Castellan! er mine Venner
Fra Rhinens Borge komne? og er Alt
I Riddersalen til min Fest beredt?

Castellanen (rækker ham et aabent Brev).

Fra Hohenstein har Eders Riddersvend
Til Svar paa Eders Hilsen bragt tilbage
Et Feidebrev.

Bromser.

Saa har da Ridder Wolf
Endnu ei glemt den gamle Tvist? lad see!

(tager Brevet og læser:)

„Jeg glæder mig ved Eders Hjemkomst, Ridder!
For ærlig Eder Feide at forkynde,
I Løn, som aabenbart, ved Nat, ved Dag.
Eet Afslag er mig nok; men vær beredt
Paa Hevnens Stund! og kom mit Navn ihu,
Kom Ridder Wolf af Hohenstein ihu,
Naar over Eder — Rüdesheim nedstyrter!"

(leer og kaster Brevet bort.)

Et artigt Feidebrev! — den Dag den Sorg! —
End stander Rüdesheim og Bromser med.
Hvad har de andre Riddersmænd da svaret?

Castellanen (glad).

De bringe venligt Svar og Hilsen selv.

Fra deres Borge nu mod Rüdesheim
Paa stolte Hingste Ridderne fremsprænge,
Og Minnesangere og Traubadourer
Alt flokkes her, for Eders Hjemkomstfest
Med Sang og hundred Harpers Klang at feire.

Brømser.

En Alvorsfest det skulde være, Gamle!
Og ingen lystig Høitid; hvordan har
Saa hurtig du alt givet Sorgen Afsked?
Du var dog Ottos Fader —

Castellanen.

Herre Ridder!
Det er jeg end, og det er just min Glæde.
Hvo maa ei glædes over slig en Søn?
I har jo slaget ham til Ridder selv —
Det var en ærlig Gjerning. — Tak, Hr. Brømser!

Brømser.

Har Sorgen dig forstyrret Hjernen? Gamle!
Har du forglemt, din Søn er falden?

Castellanen.

Ja,
Det har jeg rent forglemt — jeg tænker kun
Paa — at han nu er lykkelig opstanden.

Brømser.

Ja, hvis han ei, som andre Christenfolk,
Til Dommedag maa vente.

Castellanen.

Dertil har
Min Otto ei Taalmodighed og Tid;
Han altid var den Første, som stod op
Om Morgenen, og — kjender jeg ham ret,
Han ikke heller sov i Graven længe.

Bromser.

Du har ei havt ham kjær — som jeg.

Castellanen.

Tilvisse!

(sagte.)

Jeg kan ei længer tie. — (høit.) Her, Hr. Ridder!

Jeg vil en Londom Jer betroe; men lov mig —

Band paa, J vil ei sige det til Otto!

Bromser.

Til Otto? raser du?

Castellanen.

Nei, Herre Ridder!

Jeg er idag den klogeste af os

Og veed hvad J ei drømmer om: min Otto

Er ikke mere død, end J og jeg.

Bromser.

Han lever?

Heinrich.

Otto lever?

Castellanen.

Det forstaaer sig!

Hvor kunde jeg med Sorg saa lystig sladdre?

Bromser.

Det er umuligt!

Heinrich.

Hvo har sagt det?

Castellanen.

Ingen;

Jeg kun med mine Øine det har seet.

Bromser.

Du har ham seet?

Heinrich.

Han er her?

Castellanen.

Ja, han er her —
Og er her ikke, om I vil: histnede
Ved Rhinen gaaer han, som en gammel Graaskæg,
Og vil Jer Alle overraske; derfor
Jeg ogsaa lovet har at tie —

Brømser.

Gamle!
Du taler over dig; det er umuligt!

Castellanen.

Saa kom, og see ham selv — og tro mig saa!

Brømser.

Har ogsaa ham et Underværk da frelst?

(gaaer med Castellanen.)

Heinrich.

Naar Døde opstaae, Verden skal forgaae.
Min kjække Otto! var du falden nu —
Det bedre var for dig og for os Alle.

(følger dem.)

(Rhinbred med Vinløvhytten til Venstre.)
Otto og **Gisela** komme Haand i Haand ud af Løvhytten.

Otto.

Saaledes har dit stille Væsens Billed
Mig, som en Engel fra Guds Himmel, fulgt
I Kampens Larm og gjennem fjerne Lande.
Rask foer jeg frem og trodsed Døden glad;
Thi jeg paa Livet troede — Sjælelivet
I Kjærligheden troede fast jeg paa,
Og see! den stille, dybe Tro har seiret.

Gisela.

Saa tænkte du dog tidt paa Gisela?

Otto.

Blandt Ridderne jeg nævned ei dit Navn;
Men sødere det klang i Hjertekamret,
Det lønlige, og mangen hellig Palme
Og mangen herlig Ceder gjemmer tro
Paa Libanon bag Skyerne vor Løndom.
Ved Kedrons Strøm, i Oliebjergets Skygger,
Gik Ridderen med Korset paa sit Bryst,
Og salig Hjertet gløded under Korset:
Mig syntes, Gisela gik ved min Haand
Og viste mig hvor Herren havde vandret;
Jeg saae hans Spor — jeg knæled paa hans Vei,
Og syntes tusind Engle smaa end flagred
I Morgenlands med deres gyldne Vinger
Og strøede Palmeblad paa hellig Vei.

Gisela.

Ja, Otto! jeg var hos dig i min Længsel —
Men — —

Otto.

I min Glæde var min Sjæl dig nær,
Naar Korsets Seiersbanner om mig vaied:
Naar Østens Stjerner i den stille Nat
Henover Golgatha saa rolig gled,
Og Korset steg forklaret for mit Øie
Og straalende sig over Verden bredte
I Millioner Himmellys — o da,
Da svang min Sjæl sig til dig i sin Glæde.

Gisela.

O, visselig! jeg har fornummet det:
Hver Aften sad jeg i din Løvsal hist
Og mindedes hvert Ord, du havde sagt mig;
Og naar min Længsel steg, da greb jeg Harpen,

De gamle, kjære Minnekvad jeg sang
Og syntes, at din Rost jeg atter hørte;
Jeg gjorde Plads paa Bænken til min Otto,
Da var det som du sad der, og jeg hvisked
Fortrolig til dig i den stille Luft
Hvad ei jeg før dig voved helt at sige;
Du vidste det dog saare vel, ei sandt?
Det hvisked mig i Harpetoner tidt
Din Aand i stille Gjenklang fra det Fjerne.
Men — o! — —

Otto (omfavner hende).

Vi aldrig virkelig var adskilt,
Og nu vi heller aldrig skal adskilles.
Nu tør jeg fordre — hvad jeg haabed før:
Den høie Borgens Mø min Brud maa vorde!
Nu maa den gamle Fader Bromser give
Os sin Velsignelse; han har mig slaget
Til Ridder selv og nævnet mig sin Søn,
Nu vil jeg vorde det!

Gisela.

Ak, Otto, Otto!
Der nævned du et Navn, som pludselig
Med Rædsel skal dig vække af din Drøm —
See, Otto! dette Slør —

(tager Sløret op fra Jorden.)

Otto.

Hvi blegner du?
Min Gisela, hvad er det?

Gisela.

Dette Slør,
Som Vinden i min Glædesdrøm henveired,
Vil os for denne Verden nu adskille.

Otto.

Du har endnu jo ikke grebet Sløret —
Du har mig jo — din Otto lever jo —

Gisela.

Men Fader i sit Fangenskab har svoret
En rædsom Ed: et Kloster vil han bygge,
Og Gisela skal først indvie det.
I Gravens sorte Pantser stod han for mig,
Forkyndte mig din Død og mig besvor
Den Ed at løse, som han svor i Lænken.
Med dette Slør han skjulte mine Taarer:
For dig jeg græd — for Verden græd jeg ei;
Men nu, ak, nu jeg seer med dig en Verden
Paany oplevе, og nu ængstes jeg
Og kan ei skjule mig i Sløret for dig.

Otto.

Det skal du heller aldrig, høie Sjæl!
For Sløret jeg en Brudekrands dig bringer!
Giv hid! giv hen det for min Kjærlighed!

(tager Sløret og gjemmer det ved sit Bryst.)

Gisela.

Hvad gjør du, Otto! — Himlen sig formørker,
Og Jorden bæver under mig.

Otto.

Vær rolig!
De store Himmelmagter vredes ei;
Din Faders Ridderløfte dig ei bandt:
Han kan kun love hvad han selv kan holde;
Ei videre sig strækker Løftets Magt.

Gisela.

Har du da glemt hvor streng, hvor klippefast

Den gamle Kæmpe altid var? hvor rædsom
Og vild hans Vrede? —

Otto.

Det jeg prøved tidt;
Men jeg har lært at binde Kraft med Kraft.
Jeg har den Gamle, som en Fader, kjær,
Og jeg har vundet Kæmpens store Hjerte.
Selv har han næret Haabet i min Sjæl;
Et ubesindigt Løfte kan opløses —
Vær rolig kun, min Gisela!

Gisela (farer sammen).

Han kommer!
Hist hører jeg hans Røst. — Gud! vær os naadig!

Otto.

Fat Mod, du Elskede! du selv skal see
Hvor glad, hvor faderglad, han mig modtager!

Brømser (kommer med Castellanen).

Ja, du har Ret! — jeg seer ham — det er Otto!
Velkommen blandt de Levende! velkommen!
Min troe, min brave Otto! — hvo har lært dig
At stande op af Graven?

(omfavner ham.)

Otto.

Livet, Herre!
Og Kjærligheden — det for mig er Eet.
Har Rygtet om min Død dit Fængsel naaet,
Tro aldrig slige Rygter meer i Verden!
Saalænge jeg er elsket, maa jeg leve.

Brømser.

Saa skal du leve længe, brave Knøs!
Men sig, fortæl! hvorlunde var det muligt?

Otto.

Jeg virkelig var paa en Maade død,
Da for din Fængselsmur jeg havde kæmpet:
Man bort mig slæbte, for mit Lig at plyndre;
Men da jeg pludselig det Indfald fik
At leve op igjen, og intet Budskab
Fik Leilighed mit Liv dig at forkynde;
Thi Fjenderne jeg alle gav Forbindring.
Tre Aar jeg har dig hevnet blandt de Vantroe,
Og kunde jeg ei knuse dine Lænker,
Saa knuste jeg dog mangen Boddelpande.
Da endlig Vei jeg til dit Fængsel fandt,
Du var forsvunden, og et Eventyr,
Heelt underligt, jeg hørte om din Frelse.
Forgjæves jeg i Morgenland dig søgte;
I Rüdesheim vor Morgen nu opstaaer.

Bromser (rækker ham Haanden).

Vi har oplevet mærkelige Ting
Og døiet Meget sammen. — Priset være
De høie Magter, som os atter samle!
Jeg haabed først at see dig, naar engang
Den store Himmelport sig aabned for mig.
(bliver Gisela vaer)
Min fromme Datter har dig alt modtaget?
Hun kjendte dig vel neppe meer?

Heinrich (kommer).

Min Otto!
Velkommen fra de Døde! du holdt Ord —
Som Ridder, først jeg saae dig —

Otto (omfavner ham).

Gamle Mester!
Din Aand har været over mig.

Castellanen.

Min Søn!

Jeg maatte sladdre — Hjertet løsned Tungen —

Brømser.

Kom nu paa Borgen op! jeg venter Gjester;
For alle Rhinens ædle Riddersmænd
Jeg Ridder Otto skal fremstille. — Kom!

Otto

(seer Giselas Ængstelse og bliver pludselig stille).

Før paa din Borg jeg sætte kan min Fod,
Min ædle Herre! — før dit gjestfrie Tag
Kan over Ottos Hoved hvælve sig,
Jeg har et vigtigt Ord at tale med dig.

Brømser (til de Andre).

Saa gaaer! modtager Ridderne! Vi komme.

(de Andre gaae.)

Hvad har du mig at sige? vakkre Otto!
Tal frit! du veed, jeg har dig kjær.

Otto.

Ja, derpaa
Jeg ogsaa stoler nu: mit Liv, min Sjæl
Er i din Haand; et Ord af dig kan hæve
Til Himlen mig og mig til Helved styrte —
— Jeg elsker Gisela.

Brømser.

Usalige!
Med dette Ord du knuger mig til Jorden.

Otto.

Jeg elsker hende mere høit, end Livet,
Har elsket hende taus og stille alt,
Da jeg, som Riddersvend, gik i din Hal.

Bromser.

Og du har aldrig sagt mig —

Otto.

Først som Ridder,
Naar her med Seir jeg for dit Aasyn stod,
Jeg værdig var at nævnes Bromsers Søn.

Bromser.

Det var du alt, da Saracenens Sværd
Du splintred over Bromsers gamle Hoved;
Maa jeg til Tak derfor nu støde dig
En Dolk i Brystet — vel! jeg kan ei Andet:
Et Ridderløfte Jer adskiller evig —
For sidstegang du Gisela har seet.

Otto.

Staaer du forvandlet til en Stenmand der?
Du gamle Kæmpe! taler af din Mund
En ubetvingelig, en iskold Skjæbne?
For sidstegang jeg Gisela har seet?

Bromser.

Det er Nødvendighed — du veed mit Løfte —
Før det jeg bryder, Verden skal forgaae!

Otto.

Kun for sig selv en Riddersmand kan love.

Bromser.

Jeg for mig selv har svoret og mit Hus.

Otto.

Slig ulyksalig Ed ei Himlen hører;
Paa Jorden kan du løses fra dens Baand;
Den store Sjælehyrde, som har Neglen
Til Himmel og til Helved, han har Magt til
At knuse Afgrundslænken, som omsnoer os.

Bromser.

Formastelige! tal ei saa! — hvad Bromser
Har svoret, kan ei Himlen selv kuldkaste;
Med høie Magter staaer min Sjæl i Pagt —
Den skal forgaae, naar Pagtens Ord jeg bryder.

Otto.

Forfærdelige! Har du Forbund sluttet
Med Dybets Fyrste?

Bromser.

Nei, med Himlens Dronning:
Hun har min Lænke knust, og knuses nu
Mit Hjerte selv — mit Løfte skal opfyldes!

Otto.

Opfyldelsen staaer ikke i din Magt —
Din Datter kan ei lyde dig.

Bromser.

Hun maa,
Og er hun Bromsers Datter, vil hun ogsaa.
Hun kan ei lade mig i Graven gaae
Med Mened, og hun frelse maa min Sjæl,
Skal end hun sin Lyksalighed mig offre.

Otto.

Sin Kjærlighed kan ingen Sjæl opoffre:
Hvor den er til, der er den jo nødvendig
Og evig som den Sjæl, hvis Liv den er;
En Himmelbrud tør ingen Mand jo elske,
Og Gisela nu eengang elsker mig,
Hvor kan du det Umulige da ville?
Med Retten, selv du gav mig, staaer jeg for dig
Og fordrer nu hvad dristigst jeg har haabet:
Nu ei mig din Affindighed bortjager.

See! Otto er ei meer den stille Svend,
Som ved din Side gik og Skjoldet bar
Og taug, naar Ridderen og Herren talte.
Nu er jeg Riddersmand saavel som du,
Tør selv mod dig mit Hoved løfte frit
Og standse Armen, som mit Liv vil knuse.

Brømser.

Hvo slog til Ridder dig?

Otto.

Ei blot dit Sværd:
Min Riddergjerning, haaber jeg. O, Brømser!
Skal jeg dig minde om, at med mit Blod
Jeg Veien til dit Kæmpehjerte vandt
Og til din Stammes høie Klippeborg?
Nu staaer jeg der, og med et Trolddomsord,
Som Mørkets Aander lærte dig i Natten,
Du kold mig styrter i en Afgrund ned
Og kalder det Nødvendighed.

Brømser.

Med Blod
Din Fordring skreven er — jeg veed det, Otto!
Med Flammer skrev jeg selv den i mit Hjerte;
Nu maa jeg sønderrive den og kaste
Den hen for alle Nattens Storme.

Otto (kaster sig for hans Fødder).

See!
For førstegang jeg for en Dødelig
Mit Knæ maa bøie: gjennembor mit Bryst
Nu med dit Heltesværd, iskolde Kæmpe!
Hvad heller hæv mig med eet Ord til Livet!

(blotter sit Bryst.)

Bromser.

Det Ord var Meneed — og Forbandelse
Det vilde bringe over os. Forgjæves
For mig du knæler: var jeg selv en Gud,
Urokkelig dog bandt mig Løftets Ord;
Det kan ei den Almægtige selv løse.

Otto (reiser sig vild).

Han kan, han maa — han vil det. See! jeg gaaer
Hvorhen du vil — viis mig en Himmelstige!
Og svimler jeg end mellem Stjernerne,
De høie Magter hist dig skal udløse!
— Men var det Dybets Magter, som dig bandt,
Jeg gjennem Flammehavet til dem styrter
Og løser dig af de Fordømtes Vold!

Bromser.

Ti! raser du?

Otto.

Ja, Vanvid smitter, seer jeg,
Og jeg din Brøde deler nu. — See, Bromser!
Jeg for os Begge vil en Bodsgang vandre:
Til Roma vil jeg vandre paa min Fod;
Jeg ved St. Peders Stol vil ydmyg knæle,
Og bringer jeg din Ed ei løst tilbage,
Saa lad dens Rædsel sønderknuse os!
Saa kan paa Jorden ingen Magt os frelse.

Bromser.

Jeg vil ei frelses saa; end ingen Bromser
Sit Ord har sveget; jeg den sidste blev
Og skal med Skændsel ei min Stamme slutte.
Imellem din Lyksalighed paa Jorden
Og gamle Bromsers Sjælefred er Valget —

Det store Lod er i min Datters Haand —
Hun maa udkaste det!

Otto.

Urokkelige,
Stenhaarde Kæmpe! vel, din Datter vælge!
Men frit hun vælge, uden Sjæletvang
Og Frygt! giv derpaa mig dit Ridderord!

Brømser (giver ham Haandslag).

Det lover jeg dig helligt.

Otto.

Vel da, vel!
For hele Rhinens Ridderskab hun vælge!
Og intet Ord fra Fader eller Brudgom
Maa skræmme først og bøie hendes Sjæl!

Brømser.

Det være svoret!

Otto.

Hør nu og min Ed!
Jeg ogsaa kan aflægge Ridderløfter,
Og det jeg sværger ved den høie Himmel
Og ved den rene Stjernedronning hist:
Med Gisela jeg leve vil og døe,
Og uden Gisela jeg gaaer tilgrunde!
— Nu vil vi see hvo bedst sin Ed kan holde!

Brømser.

Afsindige! hvad har du svoret!

Otto (rækker ham Giselas Slør).

See!
Jeg har det sorte Gravens Slør bortrevet —
Bring Rædselsgaven du! — jeg bringe vil
En Brudekrands — saa skal hun vælge —

Brømser (mørk).

Datter!

Gav hen du for et Elskovsord mit Haab?

Otto.

Den friske Livskrands Sløret overveier!

Brømser.

Edbundne Skjæbne! vissest er din Seier.

Hvad ei slog Rod i Evighed — lad falde!

Otto.

Liv eller Død det gjælder for os Alle!

(De gaae hver til sin Side.)

Fjerde Handling.

(Borgkapellet.)

Mester Heinrich kommer med en gammel Hyrde, som har et Madonnabillede i Haanden.

Hyrden.

Her vil jeg sætte Billedet paa Altret.
Er saa det ret?

Heinrich.

Saa bød vor fromme Herre.
Hvad du fortæller klinger underligt,
Og havde du ei selv det hørt og seet,
Jeg vilde for et Eventyr det holde.
Det jamred under Jorden, siger du,
Da Billedet paa Oxens Horn udreves?

Hyrden.

Som jeg har sagt Ier, Mester Heinrich! aldrig
Jeg Sligt har hørt i mine Dage før;
Det vissellig kan intet Godt betyde.
Her passer det dog smukt; det vist er gammelt,
Laae vel i Jorden mange hundred Aar;
Dog seer man strax hvad det betyder.

Heinrich (betragter Billedet).

Ja,
En Hedning kun kan drage det i Tvivl:
Saaledes stander for Guds Aasyn kun
Den høie, straalekrandste Himmeldronning

Med Barnet, som i spæde Haand oploefter
Den hele Verdensklode. Stor og hellig
Er denne gamle, underfulde Skat:
Med from og sindrig Konst er billedlig
Det Skjønneste og Høieste fremstillet
Og i det ædleste Gevant.

Hyrden.

Ja saa?
I holder det for Guld?

Heinrich.

Med røden Guld
Det skal opveies dig, var det saa Kobber.
Hvor det blev fundet, bygger Brømser Klostret;
Men hvad utroligt fast og underfuldt
Ved dets Gjenfindelse du har fornummet
Det maa du med din Ed bekræfte.

Hyrden.

Dertil
Jeg rede staaer hvad Øieblik det fordres.
Vist Ridder Brømser holder hvad han loved,
Og jeg er fra idag en holden Mand.
Jeg beder nu hver Morgen og hver Aften
Med Pris og Jubel mit Avemaria.
Christ være med Jer, Mester Heinrich!

(gaaer.)

Heinrich (alene, betragter Billedet).

Sælsomt!
Maa dybt i Muld det Himmelske sig skjule
Og jamre over os? maa Dyret selv,
Den blinde, tankeløse Kraft, fremdrage
Hvad Mennesker nu ikke meer er værd
At skue og tilbede i dets Renhed?

Vi færdes i en dunkel Tid: forvirret
Og himmelraabende blev selv vor Fromhed.
Er jeg en Kjætter, saa tilgiv mig, Gud!
Men her mig slipper Kjærlighedens Traad
I Helligdommens mørke Labyrinth. —
Min gamle Ridder Brømser, ogsaa du
Staaer blind i Natten og vil bygge Templer
For Gud paa Menneskenaturens Grav.
Var end maaske det muligt dig at standse
Før med affindig Haand du murer ind
Det friske Liv i døde Seiersbuer
Og troer, du har en Himmelport dig bygget?
O! kunde dette Billed tale til dig
Som det har talt til Hyrden og hans Hjord,
Saa hørte du maaske det Himmelske,
I Støv neddraget, over dig nu jamre.
Lad see! hvad staaer her?

(læser paa Foden af Billedet.)

„Anno otte hundred
Og tre og tredsindstyve." — Samme Aarstal
Den første Brømser har jo paa sit Billed.
Har Rüdesheim paa hellig Grund han bygget?
Men er Velsignelsen og Helligdommen
Nu fra dens Grundvold revet? — stille, stille!
Lad Ingen høre hvad min Sjæl nu seer!

(træder tilside.)

Otto

(kommer med en Krands af vilde Roser i sin Haand).

Saa har dog Rosentornen i vor Løvsal
Mig givet Blomster til din Brudekrands,
Min Gisela! vort Elskovstræ blev høit;
Vi planted det iløn i Afskedsstunden,

Og dine Længselstaarer det bedugged;
Nu bærer det os Roser, vilde Roser,
Men skjønne — see! de blusse stærkt, som Blod;
Nei det er Livets Farve: Morgenrøden
Er ei saa glødende. Til Liv indvi dem,
Du hellige Guds Moder!

(knæler for Madonnabilledet og bestænker Krandsen med Vievand.)

Heinrich (træder frem).

Brudekrandsen
Til Gisela? min Otto! ja tilvisse
Den trænger til et Underværk fraoven.

Otto.

Velsign den, Mester Heinrich! og velsign
Din fordums Lærling! saa skal end jeg sjunge
Dig mangen Minnesang i Morgenrøden,
Og friskt og blussende min Glædeskrands
Skal om min Ungdomsharpe slynge sig.
Jeg seer du har Velsignelsen hidbragt:
Den høie Himmeldronning med sin Søn
Nedsmiler til min Krands og den indvier —

Heinrich.

Til høie Himmelroser — ja, min Otto!
I Glandsen af det Hellige skal rent
Og helligt sig det Jordiske forklare,
Maa Livets skjønne Blomst end bøie sig,
Og Farverne henblegne i vor Haand.

Otto.

Er det saaledes du velsigner mig?
Nei, Mester! ingen Blomster sig skal bøie,
Og ingen Farver blegne skal! jeg skuer
End Livet i dets Ungdomsglands; men du

Nu seer det blegnet og med Oldingsaasyn,
Fordi du meer ei skuer din Ludmilla.
Ja, kunde jeg ei see min Gisela,
Blev ogsaa Livet snart mig blegt og gammelt.
Kom, følg mig, Mester! snart udkastes nu
Min Lykkes store Lod: Liv eller Død
Det bringer Otto; — men jeg troer paa Livet.

Heinrich.

Paa det, som aldrig døer — ei sandt?

Otto.

Ja, Mester!
Paa det, som aldrig døer, og see! det har jeg —
Derfor jeg freidig svinger Glædens Krands.

(De gaae.)

Gisela

(træder ind og knæler for Madonnabilledet over Alteret).

Du høie Himmeldronning! vredes ei!
Jeg kan ei hykle for dig, kan ei glemme
For dig og Verdensherren paa dit Skjød
Den Yngling, som jeg evig, evig elsker.
Din Helligdom jeg aldrig kan betræde,
Skal disse Tanker af min Sjæl udslettes,
Hvori min Ottos Billed svæver for mig —
Før slukkes Livets Flamme i mit Bryst!

(reiser sig.)

Hvad rasler hist paa Muren? — mørke Fader!
Det er din Lænke — bandt din Haand min Skjæbne
Med disse Kjæder da? nei, de blev knuste —
Gudsmoder selv har knust dem — du er fri;
Lad Gisela i dine Lænker døe!
Men dræb ei Livet i min arme Sjæl!
Min Kjærlighed jeg aldrig kan affværge —

Og Himlen vil jeg ei bedrage. Ingen
Jeg svige vil i Himmel og paa Jord,
Og Brud skal mig ei Jord, ei Himmel nævne!
Ak ja, saa maa det være: ene vil jeg
Imellem begge Verdner staae og vidne
For Gud og Mennesker: saa maa det være! —
Ei Jord, ei Himmel skal mig nævne Brud;
Men ham, jeg elsked, maa jeg evig elske!

(betragter de gamle Ridderbilleder.)

Jeg staaer for Eders Aasyn, gamle Fædre!
Men skjælver ei for Eders strenge Blik:
I vandred Eders Gang — I vakled aldrig,
Om Heltegangen end til Døden førte.
Jeg Eders Datter er — jeg skal ei bæve!

Castellanen (kommer).

Man venter Eder, ædle Jomfru!

Gisela.

Vel!
Jeg er beredt paa Alt. Hvad vil man mig?

Castellanen.

I Riddersalen er der Lystighed
Og Harpespil; snart Troubadourerne
Med Sang og Klang vil hilse Ridder Brømser.
Han bød mig sige, det var Tid —

Gisela.

Jeg kommer.

Castellanen.

Min Otto ogsaa er paa Borgen nu.
Det lader til, han med vor gamle Herre
Om Ting af megen Vigtighed har talt;
Men siden er de begge blevne stumme,

Som Fiske, og det huer mig ei stort:
Det duer ei, naar man paa Ord er karrig.
Jeg ret en lystig Aften mig har ventet;
Men det er Alt her saa høitideligt,
Saa stille, som den hele Borg var Kirke;
Og blandt de mange Fremmede, her komme,
Der er Adskillige, jeg gjerne kasted
Af Borgen ud, som fjendtlige Spioner,
Hvis ei de gik med Riddervams og Skjold,
Og Borgen for hver Riddersmand stod aaben.
Hr. Brømser kjender Frygt og Mistro ei;
Men Hohensteineren er ei saa ærlig.

Gisela.

De Fjender, Gamle! vi maae frygte mest,
For dem kan ingen Borg tillukkes.

Castellanen.

Jomfru!

Idag jeg Eder heller ei forstaaer:
I ogsaa gaaer saa bleg og stille her
Og taler med de døde Riddersmænd
Paa Muren der — og Natten falder paa
Før Glæden ret paa Rüdesheim begynder.
Dog hør! nu klinger Harpen høit i Hallen.
Man venter Eder, ædle Jomfru!

(gaaer.)

(Musik høres fra Riddersalen.)

Gisela.

Vel!

Jeg kommer. Gjælder denne Fest mit Liv?
Og klinge Harperne for sidste Gang
Paa Rüddesheim? Gudsmoder! giv mig Kraft,

Skal for Alverden selv jeg høit udsige
Hvad Livets Guddom vidner i min Sjæl!

(gaaer.)

(Riddersalen paa Rüdesheim.)

(Salen er glimrende oplyst og opfyldt med Ridderne fra de omliggende Rhinborge. Minnesangere og Troubadourer staae med deres Harper i Baggrunden. Ridder **Brømser**, med Sløret i sin Haand, og Ridder **Otto**, med Krandsen i Haanden, træde ind. Ridderne gaae dem imøde, og medens **Brømser** modtager deres Hilsener og Haandslag, røre Troubadourerne deres Harper og synge:)

Velkommen fra Landet, hvor Palmerne groe,
Hvor Cedrene vifte paa hellige Bjerge!
Hvor Herren har vandret, nu Fjenderne boe;
Men Graven de trofaste Riddere værge.

Tryg, Pilegrimsskaren paa Bjergstien gaaer,
Fra Graven den kommer med Palmer tilbage;
Paa Veien med Korset nu Ridderen staaer
Og lader den hellige Skare hendrage.

Velsignet den Ridder, som kæmped og stod,
Hvor Aanden sin Vinge fra Golgatha svinger!
Velsignet den Ridder, som faldt i sit Blod!
Velsignet Hvo Seierens Banner hjembringer!

Og kommer en Kæmpe fra hellige Land
Med knusede Lænker i Hallen tilbage,
Han Frihed hjembringer fra Palmernes Strand,
Og høit skal han prises i kommende Dage!

Brømser.

Jeg takker Eder, ædle Troubadourer!

For Eders Sang! — I gamle Forbundsfrænder!
I tappre Riddersmænd fra Rhinens Berge!
Min hjertelige Tak modtager Alle!
Jeg seer, I har ei gamle Bromser glemt
Og kan til Rüdesheim end finde Veien.

Ridderne.

Hil, hil dig, gamle Kæmpe!

Brømser

(tager Otto ved Haanden og fører ham frem for Ridderne).

Først fremstiller
En Helt jeg her for Ridderskabets Øine,
Som jeg til Ridder slog for Jorsals Porte;
Modtager paa mit Ord ham broderlig!
Han er det værd; hans Navn er Ridder Otto
Af Rüdesheim.

Ridderne.

Vær hilset, Ridder Otto!

(Otto bøier sig taus og modtager Riddernes Hilsen.)

Brømser.

Imellem ham og mig en Pagt er sluttet,
Til hvis Opfyldelse I nu er Vidner.
En sælsom Skjæbne, ædle Riddersmænd!
Har draget over dette gamle Hoved
Og over Rüdesheim en tordensvanger
En mægtig Rædselssky; snart maa den briste,
Og vist slaaer Lynet ned; men hvem det rammer,
Staaer dunkelt i Nødvendighedens Bog.
Et helligt Ridderløfte tvinger mig
Til selv min Slægt af Jorden at udslette
Og række Sløret til min Datter hen.
En Ed har ogsaa Ridder Otto bundet
Til Livet paa min Datters Haand at sætte.

Man bringe hende hid! hun frit skal vælge
Imellem Sløret af sin Faders Haand
Og Brudekrandsen, hendes Ridder bandt.
Borgkapellan! træd hid! du føre Ordet!
Du Tegnet veed, som hendes Valg og Villie
Forkynde skal; men jeg og Ridder Otto
Staae her, som tause Vidner, nu.

Ridderne.

Hun kommer!

(almindelig Taushed.)

Gisela (nærmer sig, urolig, ledsaget af to Riddere).
(afsides.)

Hvor fører man mig hen? her er saa stille
Og taust, som her til Retterstedet førtes
En Synderinde — Christ! hvad aner mig!

Borgkapellanen (til Gisela).

I Ridder Brømsers Navn og Ridder Ottos
Af Rüdesheim, jeg her tilspørger dig,
Hr. Ridder Brømsers Datter, Gisela!
For Guds og hele Ridderskabets Aasyn:
Vil Sløret du, som Himmelbrud, modtage
Her af din Faders Haand og fra idag
Afsige Verden og al verdslig Elskov,
Opfyldende den Ed, han svor i Lænken?
Hvad heller vil du af din Beilers Haand,
Hr. Ridder Ottos Haand af Rüdesheim,
Den Brudekrands modtage, hvorpaa nu
Han har sit Liv hensvoret?

Gisela (afsides).

Gud i Himlen!

Hvad hører jeg! — hans Liv? —

Borgkapellanen.

Du vælge frit,
Foruden Frygt og uden Sjæletvang,
Alt som dit eget Hjerte dig tilsiger!
Men mere klart, end ved et flygtigt Ord,
Dit Valg sig vise, aabenbart for Alle!
Og vælger Sløret du, saa maa din Haand
Selv sønderrive Brudekrandsens Blomster;
Men vælger Krandsen du, saa maa en Rift
I Sløret det bebude for os Alle!

Gisela (vakler).

(afsides.)

O store Himmel! prøver du mig saa?
Men nei, jeg kan ei tvivle — Gud i Himlen!
Tilgiv! jeg kan ei Andet.

(høit.)

— Jeg har valgt.

(udrækker Haanden mod Otto.)

(Otto sætter Krandsen paa hendes Hoved og knæler; Bromser blegner og taber Sløret.)

Borgkapellanen (rækker hende det).

Du vælger Krandsen — giv os Tegnet da,
At aldrig dette Slør du vil modtage!

Gisela.

Ja — for Guds Aasyn selv jeg kan ei Andet —
Brist, dunkle Slør! min Sjæl du ei tilhyller;
Brist, sorte Sky, som ei kan Hjertet skjule
For den Alvidende! —

(gjør en Rift i Sløret og lader det falde.)

Bromser.

Nu brast mit Haab
Om Fred i Graven; nu du sønderrev

Din gamle Faders Sjæl, min Datter! — see!
Med Mened nu i Graven jeg nedstiger —
Det er forbi — smyk dig med Brudekrandsen!
Drag med din Brudgom bort fra mine Øine!
Jeg aldrig meer i Verden dig vil see:
Min Faderkjærlighed du sønderrev,
Som et foragtet, gammelt Klædebon,
Og jeg har ingen Datter meer — far hen!
Nu skal kun — min Forbandelse dig følge!

Otto.

Hvad! raser du? forbander du dit Barn?
Usalige! kald dette Ord tilbage!

Brømser.

Nei, aldrig! — hør! det er det sidste Ord,
Jeg taler til dig, Slange, som mig fødtes!
En Fadermorderske skal stande ren
Som Engel ved din Side: du har myrdet
Din Faders Sjæl og Himmelporten lukt mig
Derfor skal Helved aabne sine Porte
Og vise dig sit Svælg, hvorhen du seer —

Gisela (synker i Ottos Arme).

Forbarmelse! o Himmel! jeg forgaaer —

Otto.

Han raser, han gjenkalde skal hvert Ord —
Afsindige! dit eget Barn du myrder.

Brømser.

Hver Tanke i din Sjæl skal svulme til
Et vildt Uhyre, som fortærer den;
Til Slanger Brudekrandsen skal forvandles
I dine Lokker, og hvert Elskovsord

Skal som Fordømtes Hylen dig forfølge
Og dig gjentage min Forbandelse!

(gaaer. Alle forlade forfærdede Salen, og Otto staaer alene med den afmægtige Gisela i sine Arme.)

Otto.

Ve, Ve! han myrder hende. — Gisela!
Min Brud! dø ei af Skræk! — Han skal gjenkalde —
Saasandt mig hjælpe Gud og alle Engle!
Dødsdømme skal hans egen Sjæl hvert Ord!

Femte Handling.

(Ridder **Brømsers** Lonkammer paa Rüdesheim med Udsigt til Rhinen. Paa et Husalter staaer Madonnabilledet fra forrige Handling. Midnat og Maaneskin.)

Brømser

(sidder ene med Haanden under Kinden; han reiser sig efter en mørk Taushed).

Hvor længe sad jeg her? — hvad er mig hændet?
Er jeg paa Rüdesheim igjen? og har jeg
Opfyldt mit Løfte? — Som en Drøm mig synes
Mit hele Liv.

(seer ud gjennem Vinduet.)

Ja, hisset blinker Rhinen
I stille Maanelys. — Ved Broen hist
Jeg steg iland med Gravens sorte Pantser.
Min fromme Datter løste det jo kjærlig
Med Løftets tunge Kjæde fra mit Bryst —
Hun greb jo Sløret, for min Sjæl at frelse.
Ha, men saa kom en Ridder — nei, af Graven
En Døbning steg — det var min Søn, min Otto —
Og han — han lokked Barnet til at myrde
Sin gamle Faders Fred og Salighed
For Duften af en spraglet Brudekrands —
Og gamle Brømser, den mensvorne Olding —
Hvad gjorde han?

(skjuler sit Ansigt med begge Hænder.)

Forfærdelige Minde!
Forbanded han sit eget Barn? — —

Ja, vel!

Det var Historien, jeg grunded paa,
Og den er ikke gammel — den er ny —
Igaar — idag det skete — denne Nat
Den første var igjen paa Rüdesheim —
Skal den maaske den sidste vorde? — Hm!
Her er saa stille om mig, som i Graven.
Har alle Mennesker af Gru forladt mig?
Og er her ei en Eneste tilbage,
Som kan forbande mig?

En Pilegrim (som nylig ubemærket er traadt ind).

Jo, Ridder Brømser!
Det Ønske kan I end see opfyldt.

Brømser (studser).

Hvad!
Hvo taler her? hvo er du?

Pilegrimmen.

Kjender I
Ei Pilegrimmen meer, som først Jer mødte,
Da Lænken brast af Eders Haand i Fængslet?

Brømser.

Du, som med giftig Latter hilste mig,
Da jeg ved Løftets Magt og Himmelpagten
Udvandred frelst af de Fordømtes Vold?

Pilegrimmen.

Ha, blinde, gamle Daare! troer du end,
Det Ridderløfte var en himmelsk Pagt,
Hvorfor Gudsmoder gjorde Underværker
Og blæste dine Lænker over? — haha!
Med Ræve skal man Ræve fange, Brømser!
Og med Mirakler fanges fromme Ulve,
Som troe, de læse Paternoster, naar de
Med blodig Strube tude hult paa Lam.

Brømser.

Ha, Djævel! sig, hvad mener du?

Pilegrimmen.

Jeg mener,
Den Tid er kommen, jeg kan sige: kvit!
Og tage Masken af.

(kaster Pilgrimskappen og Hatten og staaer i Tempelherrernes Ordensdragt for ham med blottet Sværd.)

Brømser (studser).

Ha! Ridder Wolf!
Dødsfjende! — du en Tempelherre? —

Wolf.

Ja
Det blev jeg af Fortvivlelse — jer Ven
Og Svigersøn jeg var for ringe til,
Med mig skal derfor nu min Slægt uddøe,
Og I har dræbt mit Haab om Liv og Minde.
Dog ved de fromme Ordensbrødres Hjælp
Jeg løste Jer af Lænken. Kirken vandt
Et Kloster — jeg det Haab, at ingen Anden
Skal favne Bruden, I har negtet mig;
Men I har grum forbandet hende, Brømser!
Og derfor skal nu Himlens Lyn Jer ramme.
Saaledes som I nu staaer, himmelfalden,
Af Eders Underværkers Drøm opvakt,
Mensvoren, barnløs og forladt, foragtet —
Saaledes jeg, som aaben Fjende, nu
Erklærer Eder Kamp med Ild og Sværd
Til Rüdesheim er over Jer nedstyrtet.
Har end jer Kæmpekraft Jer ei forladt,
Saa kom og see, om ikke jeg kan blæse
Jert Sværd saa godt isønder — som jer Lænke!

Brømser (drager sit Sværd).
Staaer i din Stiltelse den lede Satan
Lyslevende her for mit Aasyn — kom!
Ved Himmelpagten, jeg i Lænken svor!
Jeg skal dig knuse. Far til Helved, Løgner!
(farer vildt ind paa ham med Sværdet; men det springer ham splintret af Haanden.)

Wolf.
Saalunde, blinde Himmelstormer! splintre
Det store Dommersværd din Pande hist!
Lev nu og see dit Hus, din Slægt forgaae!
Min Vei til Templet gaaer igjennem Flammer.
(gaaer hastig.)

Brømser (alene, blegner).
Det var ei Wolf, ei noget Menneske:
I ringe, menneskelig Fjendes Larve
Den store Sjælemorder for mig stod
Og døved Kæmpens Kraft i giftig Midnat.
Hvo gav den Onde Magt da over mig?
Stod jeg i Pagt med Himlens Magter ei?
— Nei, brudt er Eden, brudt er Tro og Love
I Himlen som paa Jorden — Løgnen seirer,
Og brudt er alle Baand. Forgaa nu, Brømser!
Ei Jord, ei Himmel meer min Sjæl tilhører —
(tager sit brudte Sværd og betragter det.)

Heinrich
(træder ind og betragter ham en Tidlang taus).
Ulykkelige Herre!

Brømser.
Hvo er du,
Som ynker mig? det skal ei Satan selv:
Mit Sværd han knuse kan, men ei mit Mod —
End tør jeg brydes med ham om min Sjæl.

Heinrich.

Besind Jer, strenge Ridder! det er mig,
Jer gamle Minnesanger Heinrich er det.
Jeg frygted ikke for at møde Jer
I denne rædselfulde Midnatstime,
Var end det sandt, hvad man med Gru mig sagde,
Og kæmped I end her med Mørkets Magter.

Brømser.

Jeg har udkæmpet, Gamle! — see! der ligger
Mit knuste Sværd. Den Kamp var mig for svar.
Hvad vil du mig?

Heinrich.

Ak, strenge Herre Ridder!
Udraabe maa jeg hvad min Sjæl forfærder:
I staaer paa Pynten af den store Afgrund,
Der ei er Udgang fra i Evighed;
I har et skjæbnesvangert Ord udsagt,
Som har forvandlet Eders Fædres Borg
Til Rædslers og fortvivlet Vanvids Bolig —
Den arme Gisela — —

Brømser.

Ti, Gamle, ti!
Det Navn maa Ingen nævne, som vil leve!

Heinrich.

Saa myrd mig, Herre! dyng da Mord paa Mord!
Med Tungens Eddersværd I blind har myrdet
En Himlens Engel — hendes arme Sjæl
I med Forbandelsernes Slangesvøbe
Har grum bortjaget til den Aandens Ørk,
Hvor alle Minder døe, mens Sorgen leer,
Og Hjertet leger med sin Kval — og brister.

Bromser.

Afsindig altsaa? — hm — saa bærer Himlen
Dog den Mensvornes, den Fordømtes Rest,
Naar han sig selv forbander i sin Slægt?

Heinrich.

Oplad dog Eders Øine, arme Herre!
Og see hvad nu med Gru hvert Øie seer,
Som selv ei lukker sig for Lys og Sandhed!
En stor Vildfarelse har Jer bedaaret:
I drømte Jer i Pagt med Himlens Magter,
Mens Mørkets Herre listig Jer bedrog,
I Pagt med Hevn og Svig og falske Fromhed.
Det Under, som med sælsom Magt Jer tvang
Til Eders Slægt af Jorden at udslette,
Det var et Løgnens Gjøglerværk. Ugyldig
Og løst er Eders Ed og Ridderløfte;
Hver sanddrue Kirkens Tjener det bevidner,
Fri staaer I nu, hvor nys I syntes bunden
Af værre Lænker, end i Hedningfængslet.
Hvad i Vildfarelse I blind forbrød,
Derfor der er Tilgivelse hos Gud
Og hos Forbarmerens Statholder hist
I Romerland. Besind Jer, ædle Ridder!
Og frels jer Sjæl og frels jer arme Barn!
Kom, see Forvandlingen, den gruelige!
See hvad der af den Engel er tilbage!
Gjenkald Forbandelsen! Eet Ord maaske,
Eet kjærligt Ord fra et bodfærdigt Hjerte
Opløse kan en Sjæls Forstenelse
Og kalde til jert Hus, jer Slægt tilbage
Velsignelsen —

Brømser.

Sligt Under troer du muligt?
Er alle Underværker da ei Tant —
Bedrageri og Løgn? er der endnu
En Guddom til, som høre kan og vil
Hvad den Fortabte beder? kan en Synder,
Som trodsed Himlen og sig selv forbanded,
Velsignelse fra Stjernerne nedbede?
Det er umuligt, Gamle! lad forgaae
Den Slægt, som er til evig Død indviet!
— Hvor er mit Barn?

Heinrich.

I Riddersalen, Herre!
I vil tilgive hende — ja I vil det:
I vil fra hendes arme Hoved tage
Forbandelsen tilbage. Kom da, kom!
Hist nedenfor Altanen skal I høre
Den Armes Jamren! — lad den først opløses
I stille Vemod! lad min Harpe da
Berede hendes sønderknuste Sjæl
Paa Freden og Forsoningen! — Kom, Herre!
Forson i Bøn og Anger Jer med Gud
Og med Forbarmeren! — da er det Tid:
Da kan I selv tilgive og velsigne.
See Frelsens Tegn har Eders Fædre selv
Fra Graven rakt Jer i den største Nød;
Grib, grib Klenodet før det er for sildigt!
(tager Madonnabilledet fra Hus-Alteret.)

Brømser.

For sildigt, Gamle! dog — er Frelse mulig,
Jeg vil den søge før min Sjæl forgaaer.
Giv hid den Helligdom fra Dybet da!

Paa Underværker vil jeg atter troe —
Ja, jeg vil bede, som end Ingen bad:
Med Angersbønnen vil jeg smelte Himlen,
Var saa dens høie Hvælving Sten og Staal —
Det døde Malm selv over mig har jamret —
Er der endnu Forbarmelse histoppe?

(griber Madonnabilledet og kysser, derpaa reiser han sig taus og gaaer bort. Heinrich følger ham.)

(Riddersalen.)

Otto

(ligger knælende foran Gisela ved en Løibænk).

Hun aabner atter Øiet. — Gud i Himlen!
Lad ogsaa hendes Sjæleøie aabnes!
Og giv det arme, knuste Hjerte Fred!

(reiser sig.)

— Hun slumrer atter ind — hvad om hun vaktes
Af gamle, kjære Elskovstoner, stille
Og venlige, som da vi knytted Straa
Og drømte salig om vor unge Elskov
Og om det friske Haab i Vinløvhytten!
Jeg vil neddæmpe Smerten i mit Bryst
Og sjunge den bortfarne Tid tilbage,
Om saa mit Hjerte bløder tifold ved det!

(tager Harpen fra Krogen og synger med dæmpet Stemme ved hendes Fod:)

Kom, hvil dig, stille Skjønne!
Blandt disse Bellis smaa!
Kom, sæt dig i det Grønne!
Og lad os knytte Straa!

Kan til en Ring vi binde
De Straa i fremmed Haand,
Vi Glædens Krands skal finde
I Haabets grønne Baand.

Og hvad vi drømme stille
Og tænke lønligst paa,
Af Drømmens klare Kilde
Skal virkeligt opstaae.

Hvi bæve de Smaahænder?
Hvi er din Kind saa rød?
Ak, hvis et Straa sig vender!
Jeg gaaer som til min Død.

Kan Krandsen ei vi binde
Og brister grønne Baand,
Vor Lykke gaaer iblinde:
Den er i jordisk Haand.

Ak, nei, vi vil ei lænke
Vor Glæde med et Straa;
Vi drømme vil og tænke
I stille Tro derpaa.

Og hvad vi drømme stille
Og tænke lønligst paa
Af Drømmens klare Kilde
Skal dog engang opstaae — —

Hun rører sig — hun vaagner — Gisela!

(sætter Harpen og iler hen og omfavner hende.)

Gisela (slaaer Øinene op).

Nei, nei, det var en Drøm fra gamle Dage —
De Toner klang fra tabte Paradis.
Hvor er jeg? — Hvo er du, som mig omfavner?
(farer vildt fra ham.)
Seer du ei Luehavet ved min Fod?
Tys! — hører du ei hvor de onde Aander
I Stormen lee? — see hvor de hvirvle sig
Med Flaggermusevinger om mit Hoved!
(hvirvler sig vildt hen i Salen, taber Krandsen og tager den op.)
See! det var jo min Brudekrands — ei sandt?
De var jo Blomster disse Slangehov'der —
Hør hvor de hvisle om Forbandelsen!

Otto.

Kom til dig selv, min Gisela! forglem
De skrækkelige Ord! Han raste jo;
Han vidste ei hvad Grueligt han taled —
Han skal hvert Ord gjenkalde!

Gisela.

Hvilken Stemme!
Saa klang min Brudgoms Røst i gamle Dage —
Nu tale de Fordømte saa — ti stille!
Væk ingen Tanke i min Sjæl! — lad sove,
Lad sove dybt i evig Søvn, de arme
Ulykkelige Smaaborn! —
(ryster Hovedet i begge Hænder.)
— Jeg vil vugge
Og lulle dem i Søvn, ak! naar de vaagne,
De med Dæmonerne i Kreds sig hvirvle
Om Slangerne i mine Brudelokker.

Otto.

Ak! kjender du ei meer din Otto?

Gisela.

Jo,
Jeg vel ham mindes: han var god og from —
Han drog til Jorsal og hengav sit Liv
For Himmelkronen i Guds Moders Haand.
Hun ogsaa mig fra Skyen den nedrakte;
Men see! — da blev det sort for mine Oine:
Jeg kunde ikke meer min Himmel see
Og Verdens Herlighed — da sønderrev
Jeg Skyen fra mit Aasyn — og da saae jeg
Hvor Himmelkrandsen flagred hen i Luften:
Med frække Haand jeg havde sønderrevet
Det store Stjerneslør — da faldt hver Stjerne
Fra Himlen ned, og Jorden sank og brændte —
Og Dybet i sit Flammesvælg modtog mig —

Otto.

Forbarm dig, Gud i Himlen! — Gisela!
Min Gisela! tal saa forvirret ei!

Gisela (gaaer hen mod Altanen).

Hvad bruser saa histnede? er det Hatto,
Den gamle Bisp, hvem Musene fortæred?
Han farer om sit Taarn i Nattestormen
Og kalder os i Bingerhvirvlen ned.
Nu er han glad, den Gamle: han har hørt
Min Faders Ord — og venter Selskab nu
Fra Rüdesheim —

Otto (holder hende tilbage).

Du vil dog aldrig styrte
I Dybet dig, min Gisela! — o kom!
Her suser Vanvid om vor Isse nu.
Bort maae vi, bort — skal ei vi gaae tilgrunde!
Min Brud! min Gisela! ræk mig din Haand!

See! vi vil gange stille taus herfra —
Ud i den vide Verden vil vi vandre,
Og ei vi hvile vil i Nat og Storm,
Og ei vi vil os kvæge paa vor Gang
For Alforbarmeren har fra vort Hoved
Forbandelsen borttaget. See! jeg følger
Til Verdens Ende dig, min Martyrbrud!
For Menneskenes Øine skal vi vandre,
Som de Bodfærdige — du om min Elskov
Skal intet Ord af mine Læber høre
For Freden er gjenkommen til din Sjæl.
Til Palmens Morgenland jeg dig skal føre
Og knæle med dig paa den store Grav,
Hvorfra Forbarmelsen i dybe Toner
Husvale skal din arme Sjæl! —

Gisela.

Tys stille!

Heinrich (synger nedenunder til Harpen).

Det bruser i Rhinens Strømme,
Og Natten den er saa sort!
Henfarer, I dunkle Drømme!
I fare med Stormen fort!

Der suser paa lyse Vinger
En Aand over Borgens Tag;
Den store Fred han os bringer —
Snart vorder det atter Dag! —

Gisela.

End klinger Harpen dog paa Rüdesheim;
I hundred Aar jo Borgen laae i Grus —
I hundred Aar — ei sandt? — nu har man glemt

Historien om gamle Ridder Bromser
Og om den stakkels Gisela; men, tys
En Barde sidder paa Ruinen — hør,
Hvor Nattestormen runger i hans Harpe!
Om Ridderløftet sjunger han og Lænken
Og om — Forbandelsen; men stille, stille!
De vilde Toner alt opløse sig
I stille Vemodsklang. — I Maaneskinnet
Han seer en Skikkelse paa Rhinen svømme
Ved Hattos sorte Taarn; det er en Jomfru
Med blege Kinder — og i Lokkerne
En sønderreven Krands. — Saa angerfuld
Hun seer mod Stjernerne fra dybe Strøm,
Og hendes Klagetoner smelte hen
I Nattens Luftning, som et stille Suk.
Bed for den Armes Sjæl! sjung om Forsoning,
Du Fremmede! — bed om Forbarmelse!

(tager Otto ved Haanden og leder ham stille hen mod Altanen).

See! hist hun svæver i de hvide Klæder —
Det er den arme Gisela — ak ja!
Bed om Forsoning og Forbarmelse!
Og at hun hist maa see Den, hun har elsket!

(omfavner ham vildt, farer saa pludselig fra ham og styrter sig over Altanen i Rhinen.)

Otto.

Gud! — Himmel! — Gisela — i Dybet — Hjælp!

(stiger efter hende ned af Altanen.)

(Rhinbredden.)

Mester Heinrich og Castellanen komme med flere Riddere og Svende med Fakler.

Heinrich.

Ve! hun er knust —

Castellanen.

Jeg hørte Ottos Stemme —
Min Søn! min Søn!

Heinrich (springer i en Baad).

Hid, hid med Touget!

Castellanen (følger ham).

— See!
Det rører sig i Dybet; er det dig?
Min Søn! min Otto!

Heinrich (seer ned i Rhinen).

Gisela — o Himmel!
Hin hvide Skikkelse ved Hattotaarnet
Er Gisela.

Castellanen.

I Hvirvlen kæmper Otto
Med Bølgerne — han griber hende — see!
Hid Fakler, hid! — grib fat i Rebet, Otto!
— Han bringer hende, see!

Heinrich.

Ak, Gisela!
Dit Lig han bringer kun, det Nattestormen
Tilhyled mig, da Heinrichs Harpe brast —
Brist, gamle Hjerte, nu!

Castellanen.

O, Ve! han bløder —
Han vakler, kan ei meer.

(iler med Heinrich Otto til Hjælp, som stiger op af Floden med Giselas Lig i sine Arme.)

Brømser (kommer hastig).

Hvor er mit Barn?
Knus mig, min Gud og Dommer! — død! —

(synker knælende til Jorden og tilhyller sit Aasyn med sine Hænder. Otto lægger Giselas Lig for hans Fødder og støtter sig vaklende til sit Sværd.)

Otto.

Ja, død —
Opløft dit Hoved, Brømser! see din Datter!
See! hun er bleg og taus; nu har hun holdt
Den Ed, du svor i Lænken: hun er vorden
En Himmelbrud; for Herrens Aasyn nu
Hun ren og hellig staaer, og ei for Selvmord
Skal den Retfærdige min Brud fordømme —
Du, du var hendes Morder, gamle Synder!
See! her staaer hendes Riddersmand og Hevner
Og æsker dig til Blodhevn.

(drager sit Sværd.)

Brømser (reiser sig).

Ret saa, Otto!
Blodhevner, kom! — jeg myrdet har mit Barn —
Jeg myrdet har din Brud — opløft nu Sværdet!
Stød dybt det i mit Bryst, og vær forsonet!
— Hvi vorder du saa stille, Ridder Otto!
Vil du din Brud ei hevne?

Otto (vakler og støtter sig til Sværdet).

Seer du, Gamle!
En stor Forsoner mellem os er traadt:
Han har sin Haand alt paa mit Hoved lagt,
Da Bingens Malstrøm mig mod Klippen hvirvled —
Og see, nu holder han min Arm tilbage,
At Faderblod min Sjæl ei skal betynge,
Mens Paradisets Port alt aabner sig.
Jeg har mit Banesaar — hvad vildt jeg svor

Opfylder Himlen naadefuld — jeg døer;
Men først maa du Forbandelsen gjenkalde!

Brømser.

Jeg har gjenkaldt den for Guds Aasyn alt;
Den være død, som du, mit Jammersbarn!
Den være død, som Glæden i mit Hjerte!
Den være død, som Freden i min Sjæl!
Paa mig den falde med sin hele Vægt!
Men hende til Velsignelse den vorde!

Otto.

Nu jeg til Stjernerne dig følger, Brud!
Og bringer Fred dig og Velsignelse!
(synker hen over Giselas Lig.)

Brømser.

Bed du med hende hist for Brømsers Sjæl,
At ogsaa jeg engang kan Eder møde!
Hun var en ren, en hellig Engel dog,
Og du — du var min Søn.

Otto (rækker ham Haanden over Giselas Lig).

Fred og Forsoning!
(døer.)

Castellanen.

O Himmel! — død —

Heinrich.

Han er hos Gisela —
Mig venter end Ludmilla. — Gamle Brømser!
Jeg troer, I græder førstegang?
(en stærk Røgsky hæver sig fra Borgen.)

Brømser.

Sig aldrig,
At Gisela og Otto døde! — see!
De smile Favn i Favn. Kald os nu døde!
Paa Rüdesheim er Livets Lys udslukt.

Hvor dette Billed fandtes, skal jeg bygge
Dem et Paulun; der Klostret høit skal hæve
Sig over dem. Gudsnød det nævnes skal:
Vor Nød fra Herren kom — han den borttage!

(Røgstøtten over Rüdesheim adskiller sig og Borgen staaer i Flamme.)

Ridderne og Svendene.

Brand, Brand paa Borgen!

Brømser.

Slog nu Lynet ned
Paa Rüdesheim? hvad heller kasted Fjenden
Mordbranden i min Hal? — ha, Ridder Wolf
Af Hohenstein! du holder Ord. Velan! —
Lad brænde kun! lad Brømserborgen styrte!
Jeg rører ei en Haand; mit Værk er endt:
— Stod ei jeg med de Himmelske i Pagt,
Fornummet har jeg sælsomt deres Magt:
Ei meer en Brømser skal sin Slægt forbande;
Det styrter om det gamle Ridderhus;
Men Fred skal tone over Borgens Grus,
Naar med mit sidste Aandedræt jeg beder
Paa min Forløsers Grav: Fred og Forsoning!

(han knæler ved Ligene; Borgen styrter.)

Kampen for Valhal,

Tragoedie.

Hvo er du? høie, gaadefulde Mø,
Med Sagastav og Runeskjold i Haand,
Som vækker mig med Oldtidskvad i Natten
Og kalder mig til Gang mod høie Nord!
— Om Østens Palmer drømte jeg saa stille,
I Hesperidens Lunde Sjælen flagred;
Nu staaer jeg ved din Haand paa vilde Fjeld.
I Nordlysskjær hist Afgrundsvældet syder;
Her gjennem evig Sne Vulkanen flammer —
Er det dit Fødeland, du Oldtidsmø!

Nordstjernen blinker i dit dunkle Øie;
Strengt er dit Blik, og ved dit Alvorskvad
Staae blege Oldtidsguder op af Graven,
For deres Dom at høre — og forgaae.
— Ja det er dig — nu kjender jeg det Aasyn,
Hvorfor de store Tidens Guder skjalv —
Dybt i det Øie Evigheden luer —
Dig er det, Vola, Nordens Varselmø!

Henover Sagas gamle Ø du svæver;
Dumpt runger Gaadeskjoldet i din Haand,
Og gjennem Tidens dybe Nat du vækker
Til Guderkamp Nodvendighedens Norner.
Paa dunkle Veie følger jeg din Aand,
Og gruer ei for Mulmet meer og Kampen.
Ræk mig din store, gamle Strængeleg!
Lad Midnatsstormens Drøn den gjennembruse!
Og lad i store Kamp for Evighed
Jordherligheden med det Usle falde!

— See, Runen paa hin brustne Altarsteen
Heelt sælsomt lyser over Asgaards Grav
Og peger som Hieroglyph mod Østen.
Jeg seer det — ja nu fatter jeg dit Blik —
Nu er din Sang mig klar, du Gaademø!
Oprul nu de forgangne Tiders Slør!
Lad Livets Straale glimte gjennem Døden —
Og gjennem Gudernatten — Morgenrøden!

Kampen for Valhal.

Personerne:

Osvif, den Blinde, gammel Islænder.
Thorolf, hin Veili, hans Søn.
Aslauga, Thorolfs Brud, Osvifs Pleiedatter.
Hjalte Skjeggiason, Thorolfs Ven og Fostbroder, Christenhelt i Kong Olafs Tjeneste.
Gissur, hin Hvide, Hjaltes Ven og Vaabenbroder.
Thormod, Christenpræst og Nordmand.
Fem norske Christenpræster.
Runolf, Gode }
Kalf } hedenske Islændere.
Haldur }
Kolbein }
Sido Hall } dobte Islændere.
Gest, den Gamle }
Flere hedenske og dobte Islændere.

(Scenen er paa Island, ved Lovberg, paa Vestfjordingakyst, og i Olves. Tiden Aar 1000.)

Første Handling.

(Osvifs Bolig. Det er Aften. Den gamle, blinde Osvif sidder ved Arnen og slumrer. Aslauga sætter sin Harpe hen i Krogen, tænder Lampen og tager en Sagabog ned fra Hylden.)

Aslauga (betragter den Gamle).

Han blunder atter, troer jeg,
Og seer i sine Drømme
Hvad Diet fordum saae.
Maaske han ogsaa skuer
Min og min Thorolfs Lykke.
— Imorgen Brud, Aslauga!
Den stærke Thorolfs Brud —
Saa vorder jeg din Datter,
Du vise, blinde Gubbe!
Lær mig da, milde Freia!
Med Kjærlighed at mildne
Den bedste Kæmpes Sjæl!
— O, var nu Hjalte hos os!
Og blussed han ei mere
For Vennens Brud iløn!
Saa mørkned ingen Skygge
Vor Glædesdag imorgen.
Men fredløs, fjernt gaaer Vennen,

Fra Vennen vildt bortrevet,
Forviist fra Fædres Kyst;
Hans Kjærlighed ham Hjemmets Havn tillukker —
Vor Lykke Vennens sidste Haab udslukker.

Osvif (vaagner).

Aslauga! — ja, du er her.
Er Kvel det eller Morgen?
Nei, det er Nat: jeg veed det,
Det er den store Nat;
Men Dag paa den skal følge!

Aslauga.

Ja, det er Aften Fader!
Maaske den sidste dunkle
Og kolde Vinterkvel.
Alt Havets Is er smeltet;
Det blege Nordlys flygter,
Og lyse Vaar er nær.
Svagt blusser Arneflammen;
Paa Bordet brænder Lampen.
Skal jeg nu røre Harpen,
Mens store Oldtidsdrømme
Hensvæve for din Sjæl?
Hvad heller skal jeg Sagabogen tage
Og læse Kæmpesagn om gamle Dage?

Osvif.

Lad hvile Oldtidskæmper!
Lad Harpen staae, Aslauga!
Den blinde Osvif skuer
Nu gjennem Fremtids Sky.
Alt sukker Ygdrasils den gamle Stamme —
I Guders Dæmring glimter Surturs Flamme.

Aslauga.

Hvad aner du? o Gubbe!
Staaer tryg ei gamle Island,
Med Flammen i sit Hjerte,
Med Sneen paa sin Isse,
Med Minderne for Øie
Om Fædres Aand og Kraft?
See! fri, som Falk i Luften,
Og stolt, som Fjeld i Havet,
Staaer Kæmpers Ø i Norden
I høie Guders Værn.
Her raade vise Fædre;
Her lyde stærke Sønner;
Ved Arnen sidder Saga
Som hist ved Urdas Væld.
Og, som blandt Valhals Guder,
Her lyse Freia smiler,
Og Braga Harpen rører,
Mens Thor blandt sine Sønner
Bevogter Fjeld og Strand.
Fred boer paa Sagaøen,
Og Klippens Storme hvile —
I Hekla selv er Fred.

Osvif.

Med Bulder snart skal Flammerne udbryde;
Snart Skjolde kløves skal og Blodet flyde.

Aslauga.

Hvi vil du saa mig ængste?
Skal Thorolfs Brud imorgen
Med blege Kinder træde
For høie Guder frem.
Og ængstelig beskæmme

Den Helt, som Islands Vise
Og selve Valhals Guder
I Nød kan stole paa?

Osvif.

Hvad Vola kvad opfyldes
Om Krigstid og om Drabstid,
Om Stormtid og om Ulvtid,
Om Broderkamp paa Jord —
Hør, Heimdal alt i Gjallarhornet blæser —
I Mimers Afgrund gamle Odin læser.

(En Lur høres.)

Aslauga.

Fra Stranden lød hin Tone:
Din Kæmpesøn, o Gubbe,
Min stærke Thorolf kommer!
Jeg kjender Lurens Klang.
Jag Drømmen bort, som mørk din Sjæl omtaager!
Den bedste Helt for Islands Frihed vaager.

Osvif.

Men hør hvor Havet bruser!
Og hør hvor Ørnen skriger!
Nu Naglfar løsnes brat:
Med døde Kæmpers Negle
Til Kamp mod Valhals Guder
Den stævner over Hav.
See østfra kommer Kjølen,
Med Muspels Kæmpesønner,
Og sydfra kommer Surtur
Med Luen og med Sværdet,
Klart som Valguders Sol — —

(Luren høres igjen.)

Aslauga.

Forfærd mig ikke med de dunkle Drømme!
Hør! Thorolf kommer —

Thorolf (træder bevæbnet ind).

Hil dig, min Aslauga!
Og hil dig, gamle Fader!
Jeg er din Søn, din Thorolf,
Og hør, jeg bringer Budskab,
Til Fryd for Aukathor,
Til Fryd for Kæmperne i Odins Sale:
Nu skal vi Valhals Haan med Blod betale.

Aslauga.

Hvad er der skeet? min Thorolf!

Osvif.

Jeg veed det alt, min Søn!

Thorolf.

Fra Norrig stævne Snekker
Paany mod Islands Klipper;
Med Kæmper og med Præster,
Med Kors og Munke-Sange,
Dumdristig hid de flyve
Mod Vestfjordinga-Kyst.

Osvif.

Jeg saae det i min Nat. Hør, Havet dønner —
Inat hidstævner Kjøl med Muspels Sønner.

Thorolf.

Hvad drømmer du? min Fader!
Troer du, alt Fenrisulven
Nu Solen vil opsluge,
Og troer du, Valhal styrter
Med sine Guder nu,

Fordi Kong Olaf sender
Paany med Kors og Glavind
En Ladning Præster hid?
Har end de Kæmper med sig,
Er selv de Kæmper stærke,
Som Christentrolden Thangbrand —
Troer du da, Thor nu sover?
Og troer du, Heklas Sønner
Har Flammen ei og Malmet,
Som Jetter kan fortære,
Og Guders Fjender knuse,
Var det saa Muspels Sønner
Og store Surtur selv?
Vor Jord skal ei dem bære,
Men flamme brat og briste
Som under Thangbrands Ganger;
Og ræd med røde Pander
De gjennem Luegraven
Til Nastrond styrte skal —
Og flye de hvor de kom fra,
Da skal, som Stefners Snekke,
I Stormen Njord dem følge
Og Ran mod Klippen splintre
De sønderknuste Vrag!

Osvif.

Men frelst kom Stefner dog til Norrigs Strande,
Og hvad han varsled maa den Blinde sande:
De Kæmper, som ham haaned,
Til blege Hel er styrtet —
Selv dine Brødre, Thorolf!

Thorolf.

Ha, Thorolf hevner dem!

Osvif.

Spørg Jorden først og Flammen
Hvi Thangbrand ei de slugte!
Hans Ganger sank i Flammen;
Men Flammen selv adlød ham,
Og har du glemt Bersærkens
Den stærke Tjorins Fald?
Han nøgen sprang i Luen,
Han saarløs faldt mod Sværdet;
Men Thangbrands Ild ham brændte,
Og Korsets Glavind slog ham —

Thorolf.

Det hevnes skal — ved Thor!

Osvif.

Har Thor da Thangbrand fældet?

Thorolf.

Mod Klippen Ran har splintret
Den Seidmands knuste Vrag —

Osvif.

Men Kæmpen Korset planted
Paa Klippen, hvor han stranded;
Ei Gudens Arm ham rammer:
Frelst, trodser Præsten Thors mordtrætte Hammer.

Thorolf.

Ha, gamle, vise Fader!
Er det Utgardeloke,
Som med din Stemme taler
Og nu din Sjæl forvilder
I dine Øines Nat?

Osvif.

Et Lys, min Søn! er i min Nat oprundet:
Hvad du ei seer, har jeg iblinde fundet.

Den gamle Jord og Himmel
Ei meer mit Øie skimter.
For mig er Jorden sjunken
I Ragnarokes Nat —
For mig har Ulvesvælget
Sig lukket over Solen
Og over gamle Maane —
Hver Stjerne blev nedstyrtet,
Og mørk er Valhals Glands.

Thorolf.

Ha! raser du? min Fader! —

Aslauga.

Kom, Gamle! gak til Ro!

Osvif.

End er ei Tid at hvile:
Nu Kampens Stund er kommen —
Ræk mig nu Skjold og Sværd!
(reiser sig og raver frem.)

Thorolf.

For hvem vil Gubben kæmpe,
Som Jord og Himmel skimter
Ei meer i Sjælens Nat,
Og som ved Valhals Porte
Fornegter Asgaards Glæde
Og høie Guders Magt?

Osvif (begeistret).

For Baldur vil jeg kæmpe:
Fra Hel han er opstegen
Med Glands og evigt Liv;
Og — er end Solen fortnet,
Er Himlens Stjerner faldne,
Og sank i Surturflammen

Opløst den gamle Jord —
Af Urdas Hav opstiger,
Med underfulde Blomster,
Med Marker evigrønne,
En ny og deilig Jord.
See, Idasletten grønnes;
Der vandre skal de Frelste
Paa Asgaards store Grav.
See, til Alfaders Glæde
Skal nye Slægter vandre
Med Lif og Lifthrasir —.
See, fra Hodmimers Høie,
Af Morgenduggen mættet,
De frelst og salig stige
Ned paa den nye Jord.
De Solens Datter skue,
Nyfødt paa nye Himmel,
Til Baldurs Fod de synke —
Og straale i hans Glands.
(synker tilbage og synes atter at slumre.)

Thorolf.

Forunderligt han taler,
Og jeg forstaaer ham ei.

Aslauga.

Forstyr ei Gubbens Drømme!
Han drømmer saligt, Thorolf!
Saa drømte og vor Hjalte,
Din Ven, din Sjælebroder,
Engang hos os i Kvel.

Thorolf.

Forbandet, min Aslauga!
Er Drøm om Surturs Seier

Og høie Guders Fald.
Slig Drøm en Ven mig kosted,
Da Hjalte haaned Freia,
Da, fredløs og forbandet,
Han drog med Thangbrands Munke
Fra Ven og Fædreland.

Aslauga.

Forband ham ikke, Thorolf!
Selv ei de vrede Guder
Forbande ham derfor.
O, har du aldrig anet
Hvorfor den stille Yngling
Saa vildt mod Freia raste,
Og hvi paa Valhals Guder
Ei meer han vilde troe —
Hvi han fra Vennen styrted
Og flyede Fødelandet —
Hvi Freden han og Frelsen
Paa fremmed Kyst opsøgte
I Christengudens Favn? —

Thorolf.

Du veed det?

Aslauga.

Ja, min Thorolf!
Jeg saae det i hans Oie,
Jeg læste det i Taaren,
Som brændte blege Kind;
Men intet Ord har røbet
Hvad kun de høie Guder
Og din Aslauga saae:
Han — elsked din Aslauga,
Fostbroders Brud han elsked

Og blegned taus i Kval;
Han saae vor Elskovslykke
Og skjuled Smerten modig;
Men vildere opflammed
I Harm den kvalte Glød.
Da raste han, den Arme,
Forbanded Valhals Guder
Og spotted Freia selv.

Thorolf.

Derfor, min Hjalte! derfor?
Nu fatter jeg dit Vanvid —
Tilgiv ham, store Guder!
Saa maatte selv jeg rase,
Var ei Aslauga min!
— Derfor, min ædle Hjalte!
Saa vild du dig udvristed
Fra Vennens Broderfavn!
Derfor du gaaer, landflygtig,
Fra Guderne løsrevet,
Forbandet og forkastet,
Fordømt til Nastronds Kval!
— O, var end Redning mulig!
Mit Liv jeg gav ham gjerne:
Blod har jeg blandet med ham —
Mit Blod jeg kan ham offre —
Men ei min Kjærlighed.

Aslauga.

Maaske i fremmed Land han mig nu glemmer
Og frelst de høie Guders Priis istemmer.

Thorolf.

Vi see ham aldrig mere,
Var end han her ei fredløs,

Derfor hans Troskab borger,
Og derfor vil jeg prise
Ham høit i Odins Sal;
Einherier skal glædes,
Og Guderne skal røres
Ved Vennens Troskabs-Offer,
Og Nornen ham udløse
Af Nastronds Slangehal.

(Der slaaes paa Skjolde udenfor.)

Alt mine Kæmper falde:
De norske Snekker lande.
Nu vist en Kamp det gjælder
For Guderne paany;
Men frygt ei, min Aslauga!
Med Islands Kæmpesønner
Er alle Valhals Aser
Og høie Aukathor.

Osvif (reiser sig).

Kæmp ikke, Thorolf,
Før Lys du skuer!
I Mulmet Hødur
Med Spydet sendte
Den fromme Baldur
Til gustne Hel.

(synker tilbage.)

Aslauga.

Hør hvad den Gamle varsler!
Kæmp ei i Natten, Thorolf!
Maaske, naar Dagen kommer,
Den bringer Lys og Fred.

Thorolf.

Fred med dig, gamle Fader!

Og Fred med dig, Aslauga!
Om Fred ei Thorolf spørger:
Jeg rustet er til Kamp.
Hvad Nornen har besluttet
Ei Raad, ei Varsel rokker;
Vær trøg, vær glad, min Brud!
Et Nordlys gjennem Natten,
Din Kjærlighed mig følger,
Mit Livs Valkyrie!
Og tegner mig ei Rotas Spyd til Døden —
Til Brudgom vies jeg ved Morgenrøden!
(omfavner hende og gaaer.)

Aslauga.

Vær med ham, høie Guder!
Og styrk, du Haabets Fylgie,
Nu den forladte Brud!

Osvif (i Drømme).

Kom, Baldur, kom! — led mig af Natten ud!

(Vestfjordinga-Kyst.)

(Klippebred. Fjernt i Baggrunden en røgende Vulcan. Nat, stærkt oplyst af Nordlys. Et Skib er landet. **Hjalte** og **Gissur** komme fra Skibet, begge med sorte Præstekapper over deres Krigerdragt. **Gissur** med hvidt Brystharnisk, Ørnehjelm, og St. Michaels Dragekamp i Skjoldet, **Hjalte** uden Harnisk, men med en forgyldt Due over Hjelmen og et stort lueforgyldt Kors i Haanden.)

Gissur.

Vær hilset, underfulde Fædreø!
Med dine Klipper, dine høie Strande,
Med evig Flamme under evig Sne,
Med dine varme Væld i grønne Dale!

Formummet skal du ei din Søn gjensee:
Mit Løfte blev opfyldt, og Gissur Hvide
Staaer lys igjen paa sine Fædres Kyst.

(kaster Præstekappen.)

Hjalte (afsides).

Min Thorolfs og Aslaugas Land! vær hilset!
Mit Fædreland jeg søger meer ei her.

Gissur.

Nu glæd dig med mig, Hjalte! kast, som jeg,
Den sorte Kappe! saa først Brystet let
De frie Fædres frie Luft indaander.

Hjalte.

Saaledes, Ven! jeg føler mig kun fri:
I dette Klædebon til Himlen viet,
Jeg føler mig ei Jordens Slave meer.
I Staal og Harnisk gik jeg fordum her,
En Lidenskabens Træl; nu har jeg Fred,
Vil her kun vandre som et Fredens Budskab.

Gissur.

Nu, som du vil, min fromme Ven! men glæd dig!
Jeg føler mig saa glad, som Ørn paa Fjeld,
I denne høie, sælsomme Natur.
See! hist end vore kjære Nordlys glimte,
Mod Sky opblusser Bjergets Altarflammer,
Her flagrer Edderfuglen af sin Rede,
Der farer Falken efter Rov mod Strand.
Her let jeg aander i mit Element:
Ved Olafs Hof mig Herskerlusten trykte.
Der sidde vore brave Landsmænd nu,
Som bundne Falke, til vort Værk er endt
Og her den store Himmelkonge hersker.
Nu vel! hans er jo Riget kun og Magten;

Men anden Herre knæler jeg ei for,
Og anden Drot skal her ei løfte Spir,
Kom end Kong Olaf bid paa Orm hin lange
Og æsked atter svorne Løvter af os.

Hjalte.

En from, gudfrygtig Drot er Olaf, Ven!
Og billig var hans Harm mod vore Landsmænd:
Som de mod Stefner raste og mod Thangbrand,
Kun vilde Hedningblindhed raser grumt
Mod dem, som vise Sjælen Livets Vei.
Sligt Sind vi tro har svoret at bekæmpe,
Skal end vi offre Liv og Blod derfor
Og som Forrædere af Landsmænd stenes.

Gissur.

Du længes efter Martyrdøden, Hjalte!
Fordi du ei, som jeg, ved Livet glædes:
Med Lyst jeg og for Christ paa Spil det sætter,
Men ei for nogen falsk Selvherskers Skyld,
Og Olaf er, med al sin Fromhed, falsk.

Hjalte.

Vel sandt, paa sine Gjester han forgreb sig,
Og var hans Trudsel fremmet end, den krænked
Dog Gjesteretten og hans Kongeheihed;
Dog at han ei om Islands Krone drømmer,
Men her Guds Rige kun udbrede vil,
Det saae vi, da han glad modtog vort Løfte
Og svor sin Harm at glemme, naar det løstes.

Gissur.

Mig tykkes dog, han skulde have troet os
Paa ærligt Haandslag og vort frie Ord
Og ei som Gidsler der tilbageholdt
De ni Skibshøvdinger med Gods og Mandskab:

De var jo frie for Brøde, som for Ansvar;
Hver trofast Nordmand harmed det som os;
Sligt kan kun skee, hvor egenmægtigt Vilkaar —
Men ikke Loven hersker.

Hjalte.

Hersked kun
Paa Jorderig den store Aanders Konge,
Som vi vort Liv indviet har — o Gissur!
Saa var hvert Folk paa Jorden lige frit,
Hvad enten Tusind eller Een det styred.
Lad Aandens Frihed os paa Jord grundfæste!
Saa briste alle Lænker af sig selv.
Men hør! man har os seet —

(en Lur høres.)

Gissur (glad).

Jeg hører atter
Den gamle, kjære Lur — og see! hist blusser
Alt Baunen høit — nu seer jeg, vi er hjemme:
Vor Fødeø har end aarvaagne Kæmper.

(drager sit Sværd.)

Hjalte.

Det gjælder os; men drag ei Sværdet, Ven!
Du vil dog ei med Staal paa Landsmænd hilse?

Gissur.

Nei, Hjalte! men forsvare Livet vil jeg,
Var det imod min egen Broder selv!
Og Helligdommen i din Haand, min Ven!
De fromme Præster, vi har med fra Norrig,
Behøve ogsaa Værge.

Hjalte.

Christ er med os.

Thormod (kommer fra Skibet).

Et farligt Vovestykke, brave Helte!
Det dages nu, og man har alt os seet —
Man lader ei os gaae i Fred til Lovberg
Og kæmpe trygge der med Ordets Sværd.
Jeg kjender Eders vilde Landsmænds Sind:
Med Vaabenmagt dem Thangbrand vilde christne;
Med Vaabenmagt de møde Ordet nu.
En væbnet Skare iler alt imod os
Og offrer os maaskee til Valhals Djævle.

Hjalte.

Til Eder gaaer først Veien over os;
Vær tryg, min fromme Fader!

Gissur.

Bliv paa Skibet
Med dine Landsmænd, Thormod! og lad os
Den første Storm modtage! sikkert Leide
Vi har Jer lovet; her kan ingen Voldsmand
Stormægtig raade, men kun Landets Lov,
Og den vi hævde skal med Liv og Blod.

Thormod.

Saa vil jeg bede for de Sjæle da,
Som true Livets Sendebud med Døden;
Fra Skibet Ottesangen høit skal tone,
Selv om den bli'er vor egen Sjælemesse!

(gaaer tilbage til Skibet; strax efter høres Ottesangen.)

Hjalte.

Stor Tillid til vor Lykke har han ei:
Alt from han forbereder sig til Døden.

Gissur.

Han kjender Intet til den stolte Lyst,
Naar Livet voxer høit i Dødens Fare;

Det kunde kun en Præst som Thangbrand føle.
Han var min Mand; hvi fik vi ham ei med?
Han kunde give Ordet Klem med Sværdet;
Men Thormods Glavind er kun fromme Ord.

Hjalte.

Christ vil jo intet blodigt Sværd, min Ven!
Selv i Gethsemane han det forskjød.
Meer Præst, end Kriger, gaaer jeg selv nu her,
Som Helligdommens stille Vaabendrager;
Og staaer paa disse Klipper Korset fast,
Er først de Sjæle frelst, jeg søger her,
Farvel da, Heltedrøm! farvel da, Jord!
Paa Alteret jeg lægger da mit Sværd —
Og Thormods Klosterport mig skjuler Verden.

Gissur.

Hvad! er det Alvor? Ven! før vil jeg see dig
Paa Valen i dit Blod; nei, til en Helt,
Ei til en Munk du fødtes. Rask og frit
Vi under Vaabenklang for Christ vil færdes
Og falde for ham, hvis det saa skal være,
Men ei forsagt og sygelig indspærre
Det friske Helteliv bag Klostermuren!
Jeg veed nok hvad der knuger saa dig Hjertet
Og gjør dig til en Drømmer i din Manddom;
Jeg saae det alt, da Freia du forbanded,
Med hele Valhals falske Guderskare;
Men stol paa ham, som bøied Gissurs Sjæl
Fra Thor til stærke Michael og Christ!
Paa Duens Vinger flyver jo hin Aand
Og bøier Sjælene til Kjærlighed —
Endnu blev vel Aslauga ikke Thorolfs,
Og jeg tør sværge, hun maa elske Hjalte.

Hjalte.

Hvis det var sandt, min Ven! saa give Christ
Jeg aldrig hid var draget! —

Gissur.

Hør! man kommer.

(Thorolf kommer med sine Krigere.)

Thorolf.

Hvo er I? Fremmede! — Svar eller kæmp!

Hjalte (afsides).

Hvad! Thorolf — Himmel!

(drager Hætten over sit Hoved.)

Gissur.

Vi er Landsmænd.

Hjalte (sagte til Gissur).

Ti!

Nævn ei mit Navn! —

Thorolf.

Hvad? Landsmænd! — Gissur Hvide? —
Ved Thor! ja det er Gissur; men du kommer
Med Krigsmænd, seer jeg — bringer Munke med;
Dem du Kong Olaf maa tilbagesende,
Vil du ei see mig sende dem til Hel!

Gissur.

Saa sagte, raske Thorolf! hvilken Lov
Forbyder mig at bringe Gjester med
Til Landet, hvor jo Luft og Jord er fri?
Thi du har dog vel ei formastet dig
Til Herre her at lege?

Thorolf.

Gjester bring os
Saa mange som du vil! kun ingen Munke,
Og ingen Hrimthus kun fra Niffelheim!

Frit Landet er, som før, og frit du kan
Til Nastrond fare selv her, hvis du lyster;
Men Landet skal du ei forpeste os
Og bringe Guders sorte Fjender hid!
Dem har jeg svoret evig Kamp og Had —
Forsvar dig, Hrimthus! eller styrt til Hela!

(farer ind paa Hjalte.)

Hjalte

(kaster Kappen tilside og udbreder Armene imod ham).

Min Thorolf!

Thorolf.

Hjalte!

Hjalte.

Vilde Ven!

Thorolf.

Fostbroder!
Ved Valhals Guder! ja det er dig selv,
I Skikkelse dog Niffelheims Indvaaner,
En Munk, en Christen — Guders tabte Ven!
Men rent dit Aasyn mig, som Baldurs, lyser —
Kom selv du hid i Utgardlokes Ham,
Jeg maatte favne dig — velkommen, Hjalte!

Gissur.

Nu kan jeg vore fromme Gjester kalde.

(gaaer til Skibet.)

Hjalte (i Thorolfs Arme).

Gudsfred, min Ven!

(afsides.)

Christ! frels nu du os Alle!

Anden Handling.

(Osvifs Bolig. Morgen.)

Aslauga (alene).

I Guder! ja han er her;
Ja, det var Hjaltes Aasyn,
Ja, det var Hjaltes Stemme,
Som hist i lyse Alfheim
Hans Norne ham har skuet,
Lysaanderne ham hørt.
Ei meer hans Øie brænder
Vildt i forborgen Flamme;
Som Baldur, from og stille,
Den blege Yngling vandrer,
En Halvgud, blandt os nu.
Saa underfuldt han taler
Om Freden og om Glæden,
Om Livet over Valhal,
Og om den nye Himmel,
Og om den frelste Jord.
Mig elsker han ei ene:
Nu elsker han os Alle;
Men saadan elsked Ingen
I denne Verden før:
En salig Fred fra Blik og Tale strømmer —
Om slig en Kjærlighed ei Freia drømmer.
Men derom, ak! mig synes
Som selv engang jeg drømte,

Da Thorolf og Aslauga
Var lykkelige Børn.
— O, mægtig er du voxet,
Du store Kæmpehjerte!
Foragt nu i din Kraft ei
Den milde Barnehimmel!
Den var dog ingen Drøm.
(falder i Tanker.)

Thorolf (kommer).

Min Brud! — hvorfor saa stille?
Hvi Taarer i dit Øie,
Paa Dagen selv, da Lofna
Vil smykke Thorolfs Brud?

Aslauga.

Min Thorolf! — Ak, jeg tænkte
Paa gamle Barndomsdrømme,
Og dybest i mit Øie
Du Glædestaarer seer:
En større Fryd mig aner,
End Lofnas Brudesmykke —

Thorolf.

Hvad drømmer min Aslauga?
Hvad mener du?

Aslauga.

O Thorolf!
En salig Fryd jeg aner:
Det er mig som Lysalfer
Til deres Hjem mig hæve
Til Lys og Liv og Varme
Fra Mørkheims Taagekyst;
Men — kan du did ei svinge
Dig salig med mit Livshaab,

Ak, Thorolf! — ak, saa vorder
Livslyset atter Dødsmulm,
Livsvarmen Nastronds Kulde,
Og Saligheden Kval.

Thorolf.

Ha, Brud! ved Valhals Guder!
Din Tale mig forbauser,
Og jeg forstaaer dig ei.

Aslauga.

Bekæmp dit vilde Hjerte!
Bortstød ei, blind i Styrken,
Hvad høiest Sjælen aned!
Det var dog ingen Drøm.
Oplad dit Helteøie,
Og sku den nye Himmel,
Som underfuld nu glimter
Med Muspels Stjernegnister
Igjennem Manheims Taage
Og faldne Guders Nat!

Thorolf.

Hvad mener du? — ha, raser
Nu ogsaa min Aslauga?
— Ha! gamle, blinde Fader!
Har dine Vanvidsdrømme
Selv denne Sjæl omtaaget
Og knuset Thorolfs Haab!

Aslauga.

Nei, nu først Haabet hæver,
En Vaarblomst, sig af Jorden,
Den skjønneste i Verden,
Lig Baldurs Øienbryn.
Om den din Fader drømte,

Den saae vor blinde Vise
I Guders store Nat;
Men Natten er udrunden,
Den store Kamp udkæmpet:
Fornam du ei, min Thorolf!
Din Sjælebroders Ord?

Thorolf (mørk).

Saa er det Hjaltes Komme,
Saa er det Hjaltes Tale,
Hvorom Aslauga drømmer,
Og som fremlokker Taaren
Af Glæde i dit Smil!

Aslauga.

Ja, Thorolf! see, med ham Lysstraalen kommer,
Som smelter Islands Sne med evig Sommer.
Selv smelted jo den Fromme
Med underfulde Taler
Min Thorolfs Kæmpebryst.
Fred svor du den Fredløse
Med sine fromme Gjester;
Til Landets vise Fædre
Paa Lovberg tør de tale;
Selv Thorolf svor at værne
Dem, som hans Sjæl forskjød.

Thorolf.

Jeg svor — ja, min Aslauga!
Fostbroders Blik mig daared;
Men Eden skal jeg holde —
Fred Fjende har som Ven.
De skal ei troe, nu Valhal
For sorte Munke skjælver,
Var end de Fenrisulve

Og Midgaardsslanger selv!
— Har end de tvende Helte,
Lig Muspels Sønner, blandt sig,
Og kom saa Helas Sønner
Og Loke dem til Hjælp —
Med mig og Heklas Sønner
Staaer Odin med sin Gungnir,
Staaer Asathor med Mjølner,
Og Heimdal med sin Lur;
Den i vor Røst skal tone
Og vække Valhals Kæmper;
Nu Lovens store Klippe
Er Vigrids Aande-Val.
Med Ord de der vil kæmpe
Mod høie Guders Ære,
Mod store Asers Liv;
Men luer end i Ordet Surturflammen —
For Jetters Skrig ei styrter Valhal sammen.

Aslauga.

Ak, Thorolf! du forfærder
Den Sjæl, som bæver for dig
Og følger dig med Gru.
Som Nanna fulgte Baldur
Paa Baalet gjennem Flammen
Og til den mørke Hela,
Saa følger dig min Sjæl;
Men lad mig atter hæve
Til Lyset dig, min Brudgom!
See, Nanna med sin Baldur
Har Helas Porte sprængt;
Frelst vandre de tilsammen
I Gimles lyse Sale

Og vinke os didhen;
Lad der engang i Fred os salig vandre
Høit over Valhals Bledsal med hverandre!

Thorolf.

Saa høit ei meer jeg skuer;
Det var en Drøm, Aslauga!
Det var et Barndoms-Blendværk,
Som Manden ei kan gribe,
Og Heltens Arm ei naae:
Nu famler jeg ei mere
I Luften efter Stjerner;
Nu veed jeg hvad jeg søger,
Og hvad jeg finde kan.
Saalænge Asgaards Guder
I Flammen ei nedstyrted,
Saalænge Odin lever
Og høie Asathor —
Saalænge, min Aslauga!
Vil jeg ved Manheim glædes
Og tro for Valhal stride,
Vil kæmpe selv hos Odin
Einheriernes Kampe
Med Lyst og freidig Hu.
Hin Himmel over Himle,
Hvor ingen Kæmper færdes,
Hvor Baldur atter lever,
Og Freden evig boer —
Den længes jeg ei efter:
Den kan kun Sydens Munke,
Den kan kun Mænd, som skrante,
Den kan kun Guders Fjender
Og Surtur ønske nær.

Aslauga.

Nær er den dog, min Thorolf!
Din Ven, din Sjælebroder,
Din Hjalte har den skuet.
Mig har han ledt paa Veien;
Du skal den finde med!

Thorolf.

Ha, Hjalte! det var intet Vennestykke —
Du kom ei bid at bringe Thorolf Lykke.

Aslauga.

Langt meer, end Lykke, Thorolf!
Den fromme Ven os bringer:
Han bringer Fred og Glæde,
Han bringer Salighed.

Thorolf (afsides).

Hvor blusse hendes Kinder!
Hvor varmt hun taler om ham!
Ha, for min Brud han gløded —
Og hvi kom han igjen?

Aslauga.

Hvi morknes saa dit Aasyn?
Sig, vredes du, min Thorolf!
Paa Ven nu eller Brud?

Thorolf.

For Brudens som for Vennens Sjæl jeg gruer —
Den Salighed, han bringer, slet mig huer.

Aslauga.

Snart skal hans stille, klare,
Hans dybe Sjæle-Tale,
Snart skal hans fromme Aasyn
Dig bringe Lys og Fred —

Thorolf (afsides).

Ha Lyset, som jeg aner,
Fra Naſtronds Huler stiger,
Og Freden er min Død —

Aslauga.

Snart skal du med Aslauga
See gamle Osvifs Drømme
Heelt underfuldt opfyldes.
Med Christenpræsten taler
Den blinde, vise Gubbe
Nu salig om sin Drøm,
Og Hjalte han velsigner
Som Baldurs Vaabendrager —
Ja, vi maae troe det, Thorolf!
Sandt har vor Gamle anet:
Vist Baldur er opstegen
Fra Helas mørke Sal.

Hjalte (som har nærmet sig og hørt det Sidste).

Ja, jeg har seet ham: Baldur ei er død;
Aslauga! Thorolf! I skal og ham skue:
I fjerne Øst han som et Barn gjenfød,
Forklarer Verden gjennem Aandens Lue.

Thorolf.

Fortabte Ven, ti stille!
Som Ven, jeg har dig favnet,
Skjøndt fredløs og forbandet,
Som Vanadisens Spotter,
Du landsforviist gjenkommer
Med Guders Fjender nu —

Hjalte.

Nei, Thorolf! nei — fra Guders Grav jeg kommer
Med Fred og Frelse fra den store Dommer.

Thorolf.

Jeg kan dig ei forbande,
Jeg kan dig ei forstøde
Fra dine Fædres Kyst:
Jeg Fred dig har tilsvoret;
Paa Lovberg selv du høre
Af Landets vise Fædre
Din Brøde med din Dom!
Men jeg vil her ei høre
Et Ord meer af din Læbe
Til høie Asers Haan.

(vil gaae.)

Hjalte (holder ham tilbage).

Jeg haaner ei den faldne Helt, min Ven!
Men har du blindt forgudet Valhals Kæmper,
Med mandig Taal fornem nu deres Fald,
Og kast dig ei paa Baalet til de Faldne!
Det flammer end, det store Verdensbaal;
Men gjennem Flammen nye Himmel blaaner.
Ja Viisdom laae i vore Fædres Tro:
Dens Undergang blev af dem selv bebudet;
Nu selv Vildfarelsen skal Sandhed tale,
Og Mørkets Hær fremtvinge Lysets Seir.
Alt Fenrisulven Odin har opslugt;
For Midgaardsormens Gift faldt Asathor;
Med Tidens Guder faldt og dens Uhyrer.
Nu hersker kun Alfader med sin Søn:
Nu er der kun een Gud, eet Haab, een Himmel —
Hvad vore Fædre aned, Ven, er skeet:
Den gamle Afgudsverden er forsvunden,
Af Ragnarok er nye Sol oprunden,
— Paa Asgaards Grav jeg Baldurs Aand har seet.

Aslauga.

O, hører du, min Thorolf, hører du!
Et saligt Budskab er det, han forkynder.

Thorolf.

Jeg hører, ja jeg hører
Hvor Fenrisulven tuder,
Hvor Midgaardsslangen hvisler
Og venter paa sit Rov.
Jeg hører Asken sukke,
Jeg hører Naglfar løsnes,
Jeg hører Ørnen skrige
Og Nidhøg slide Lig.
— Bort fra mit Bryst, Fortabte!
Nu seer jeg, det opfyldes,
Hvad gamle Vola kvad:
Nu Brud forraader Brudgom,
Nu Broder myrder Broder,
Og Ven forraader Ven.
Ha, skal nu Verden falde,
Skal Seierfader synke
I Kamp mod Jetters Afkom,
Skal Asathor fortæres
Af Slangens lumske Gift —
Velan, hvor Guder døe, vil jeg ei leve;
Men — Valhal seire skal — og Surtur bæve!

(styrter bort.)

Hjalte.

Den arme, vilde Ven! han vil ei frelses:
Han Brud og Ven forstøder, i sin Blindhed,
Og seer ei, vi ham elske som vor Sjæl.
Aslauga! du miskjender dog ei Hjalte?
Du seer hvorfor jeg kom, og hvad jeg vil?

Aslauga.

Ja, jeg forstaaer dig, ædle Hjalte! — mægtigt
Dit Aasyn og din Tale mig har rørt,
Og jeg maa troe, hvad du os har forkyndet;
Men kan min Sjæl kun frelses, ei min Thorolfs,
Saa er din Himmels Salighed mig Kval.

Hjalte.

Han skal, han maa dig følge, høie Sjæl!
Og salig i din Arm til Lyset hæves;
Om end han mig forskyder og forbander,
Dig maa han høre, du maa frelse ham.
Af ham afhænger Fødelandets Skjæbne:
Den djærve Ungdom hænger fast ved ham,
Og er han vores, er han frelst, Aslauga!
Er du med ham og Fædrelandet frelst.

Aslauga.

Ak Hjalte, jeg fortvivler om at bøie
Den kæmpestærke Sjæl; kan du det ei
Med Aandens Kraft og Klarhed fra det Høie,
Hvor kan da jeg, som end iblinde raver
Og laaner første Lysglimt af din Sjæl?

Hjalte (betragter hende vemodig).

Aslauga! o, hvi kom jeg just igaar!
O havde Stormen kun min Snekke tumlet
Een Dag endnu blandt Klipperne! maaske
Det havde været bedre for os Alle:
Sig, var dit Bryllup ei idag bestemt?

Aslauga.

Saa var det, fromme Hjalte!

Hjalte.

Og saa kommer
Din Ven, din Thorolfs svorne Broder selv

Og kaster Tvedragts Ild i Brudehallen!
Aslauga! see mig i mit Øie! sig mig,
Om Lokes Aand ei rører sig derinde,
Om ei med Hjaltes Aasyn her en Djævel
Har listet sig tilbage til mit Hjem,
At rive Ven fra Ven, og Brud fra Brudgom!

Aslauga.

O, Hjalte! kan du tvivle paa dig selv?
Og kan du tvivle paa, at jeg dig kjender?
Imellem os ei Tvivl, ei Skygge være!
Rent staae vi for hinanden, Aand for Aand!
Jeg veed det — du har elsket mig — jeg saae det,
Men aldrig hørte jeg det af din Læbe:
Selv at udsige det var for din Sjæl
Forræderi mod Vennen og hans Brud.
Jeg saae din Sjælekval, jeg saae din Kamp,
Jeg seer din Seier, Ven! og jeg er rolig:
Du havde aldrig gjenseet Fødelandet,
Var ei du vis paa Kraften og hin Aand,
Som til vor Frelse underfuldt dig førte
Tilbage til den Klippe, her du flyede.
Din Palmegren du planter nu paa Klippen,
Vil vise os hvordan en Christen elsker.

Hjalte (afsides).

Og hvordan han kan døe — ved Gud! jeg vil det.

(høit.)

Aslauga! du min Sjæl har gjennemseet
Og du skal see hvordan nu Hjalte elsker!
Selv skal jeg tænde Brudeblusset for dig —
Og er med hellig Daab af Livets Kilde
Først du og Thorolf viet ind til Livet,
Det evige, i Aandens Paradis —

Skal selv jeg, knælende ved Brudealtret,
Min sidste Bøn for Eders Pagt udaande.

Aslauga.

Hvorfor den sidste? Ven! var du ei sagt,
At du var stille glad nu og lyksalig
Og i din nye, store Id forglemte
Hvad du som Sjæls-Vildfarelse undveg?

Hjalte.

Tilgiv, Aslauga, om i Hjertet end
Een Funke glimted af den kvalte Gløb!
Min Bøn skal slukke den — det er den sidste.

Aslauga.

O, Hjalte, selv for denne Funke Tak!
Og Tak for Bønnen med, som den udslukker!
O Broder! kan Aslauga ei dig elske
Som hun sin Thorolf elsker — inderligt
Og helligt dog er hvad hun føler for dig:
Jeg som en Aandens Kæmpe dig beundrer;
Og som den fromme Baldurs Sendebud
Du lyser med hans Klarhed for mit Øie.
— Tør ei jeg Baldur meer, men Christ ham nævne,
Hvem Hjertet mener veed den Guders Gud,
Som intet Navn paa Jorden dog kan nævne —
For ham jeg bøier mig i Støvet ned,
Alfaders lyse Søn jeg knæler for —
Indvi os til hans Rige, fromme Hjalte!

(knæler.)

Hjalte (tegner Korset paa hendes Pande).

Fred og Velsignelse med dig og Thorolf!
I Livets store Bog er du indskrevet
Med Tegnet, som hver Mørkets Aand bortskræmmer,
Og som ei Evigheden sletter ud.

Den Livets Herre, som til Liv dig kalder,
Dig give Aandens Kraft til Vennens Frelse!
(afsides.)
Og mig til at fuldende tro og døe!
(skjuler sit Ansigt og gaaer.)

Aslauga (alene, reiser sig begeistret).

Jeg er indviet — ja, jeg føler det —
Indviet underfuldt til Baldurs Rige!
Jeg selv i Taagen aander frit og let —
Nu skal, nu maa hver Mørkheims Taage vige.
Bryd ud i Lovsang med mig, frelste Jord!
Den nye Himmel over os alt lyser:
I evig Lys og Varme Sjælen boer;
Ei Livet meer i kolde Isnat gyser.
See! Gnisterne fra Muspels Straalehjem
Har Ginnunggabets frosne Giftstrøm smeltet,
Af Draaberne Livskilden ruller frem,
Og Verdens tunge Gravsten er bortvæltet.
Kom nu, min Thorolf! ræk mig nu din Haand!
Ryst Valhals Pantser af! og jeg dig hæver —
Jeg løfter dig til Gimle med den Aand,
Som, mægtig, smeltende, mig gjennembæver.

(Klippeegn ved Stranden.)

Gissur og Thorgeir (i Samtale).

Gissur.

Som jeg har sagt dig, vise Fader Thorgeir!
Paa din og Thorolfs Stemme det beroer,
Om sig det frie Island dobbelt frit
Og herligt hæve skal med Kraft og Lys,
Nordstjernen lig, og gjennem Sekler straale,

Hvad heller, blendet af den gamle Taage,
Og kuet af Kong Olafs Spir tilsidst,
Som Trælle, vore Børneborn skal bøie
De stolte Nakker under dobbelt Aag
Og Fædrene i deres Grav forbande,
Fordi de før med Valhals Guder faldt,
End modtog Seirens store Fribeds-Banner,
Som vaied over dem i Guders Nat.

Thorgeir.

Dit Raad var viist og godt, min brave Gissur!
Hvis Alle vi som du om Valhal tænkte
Og troede paa de høie Guders Fald;
Det kan vi ei, og feigt det var og usselt,
At skifte Tro af Frygt for Olafs Sværd,
Og ville frelse Islands Liv og Fribed
Ved Aandens Trældom og ved Kraftens Drab.

Gissur.

Troer du da dertil mig istand, min Gubbe!
Saa kjender du ei Gissur Hvide meer.
Naar saae du ræd mig skifte Sind og Mening
For nogen Kæmpes Magt, var det saa Thors
Og alle dine Guders? — See, dem har jeg
Til Kamp udæsket Alle — jeg har prøvet
Hvad de formaae, og med St. Michael,
Min gode Skytsaand, og den høie Christ
Jeg alle Valhals Guder har betvunget.

Thorgeir.

Du praler, Ungersvend, beviis din Seir!

Gissur.

Derom kan hele Norden for mig vidne:
Ved Hjaltes Side har jeg sønderknust
Hvert Afgudstempel og hvert blodigt Altar,

Som blind Tilbedelse for Asgaards Guder
Besudled paa vor Gang med Broderblod;
Med Ild og Sværd vi har i Lysets Navn
Udslettet Asers Billeder af Jorden,
Og Aukathor har ei havt Magt at krumme
Et Haar paa vore Hoveder.

Thorgeir.

Ved Valhal!
Det tykkes mig vel fromt af Aukathor,
At han ei længst for slig Formastelse
Har Eders frække Pander knust med Mjølner.

Gissur.

Den Fromhed kommer af, at han er død
Og magtesløs, min Gubbe! og vil du
Med mine frie Landsmænd længer knæle
For døde Guder, uden Aand og Kraft,
Saa er I usle Trælle alt i Aanden,
Og let kan da den første Christendrot
I Lænker kue her en dyrisk Kraft,
Som, uden Hjælp fra Aanders store Konge,
Krampagtig slaaer i Mørke for et Blendværk.

Thorgeir.

Der kommer Thorolf — overtyd du ham!
Saa vil jeg dine Ord betænke, Gissur!

Thorolf (kommer).

Med Guders Fjende
Raadslaaer du, Thorgeir!
Mens Thorolf søger
Dit Raad forgjæves
Blandt Odins Kæmper
I Guders Hal?

Thorgeir.

Jeg høre maa og prøve, før jeg dømmer,
Og, Thorolf! hvad din blinde Fader siuer
Heelt mærkeligt nu tykkes mig. — Jeg gaaer,
Med ham at raadslaae over store Ting.

(gaaer.)

Gissur.

Den vise Olding ei, som du, forkaster
Vort hellige Klenod, før han det seer.
Ræk mig din Kæmpehaand nu, stærke Thorolf!
Og ras ei længer, som en vild Berserk,
Mod Ven og Landsmand og den Aanders Herre,
Som kun kan frelse dig og Fædrelandet!

Thorolf.

Ha ti, Forvorpne!
Nævn ei dig Landsmand
Af Frihedsfolket,
Som du forraader
Med Valhals Guder
Til Jetters Afkom —
Til Olafs Munke,
Troløse Træl!

Gissur.

Forræder — Træl du nævner mig — ha, Thorolf!
For slige Ord jeg sendte dig til Helved,
Var ei jeg kommen just for dig at frelse
Fra Helved med mit blinde Fædreland.

Thorolf.

Fra Hel vil os du frelse? —
Ved Thor! nu maa til Latter
Min Harme sig forvandle.

Gissur.

Lee kun saa høit ei, at min Ed jeg glemmer
Og lærer dig paa Thangbrands Viis hvorlunde
Et Christensværd Bersærker selv kan tæmme,
Som lee ad Staal og Ild, til Luen brænder,
Og Sværdet luer over dem, som Surturs! —

Thorolf.

Hvi truer Helten,
Som ei maa kæmpe?
Har du forsvoret
At løfte Sværd? —
Nu vel, saa kjender
Jeg Christendyden:
Den fører sikkert
Til Bænkestraaet
Og gustne Hel.
Nu maa jeg svarlig ynke dig og Hjalte —
I var for brave dog til Helas Rov.

Gissur.

Ynk ikke mig! jeg agter ei at døe
Paa Bænkestraa: jeg finder vel min Bane
I anden Kamp — kun her forsvor jeg Striden,
Hvis ei Nødværge drager ud mit Sværd;
Med Landsmænds Blod jeg nødig pletter det —
Men Hjalte kan du ynke, om du vil:
Hans raske Helteliv du selv har knækket;
Og vil du Vennen see, af Sorg hentæret,
Sin Aand udsukke paa det visne Straa —
Saa fuldbyrd nu dit Bryllup med Aslauga,
Og dø saa paa din troe Fostbroders Lig!

Thorolf.

Ha, visner ei den Tunge,

Som nævner, hvad min Tanke
Har gruet for, som Drøm —
Saa er det vist? du veed det?
Han elsker end Aslauga?
Han vover end at gløde
For Vennens Brud ilen?
Ha, derfor altsaa kom han?
Derfor han lumsk indsniger
Med himmelsk Fromheds Drømme
Sig i den svage Sjæl?
Ei røve Bruden vil han,
Nei — stjæle vil han Thorolfs
Og høie Guders Billed
Af hendes Hjerte ud.
Det var da Sjælevennen,
Med hvem jeg Blod har blandet,
Med hvem jeg svor at døe? —
Nei, han var ingen Christen,
Den Hjalte, jeg har elsket,
Var Ven og Guder tro;
Men denne — Ve mig, Ve ham!
Saa boer da Nastronds Afkom
Og Niffelheims Uhyrer,
Saa boer da Ulv og Slange
Og Lokes Ædderyngel
I hver en christen Sjæl!

Gissur.

Nei, Thorolf! nei — ved Himmel og ved Helved
Jeg sværger dyrt — han er dig tro som Guld:
Han sviger ei, naar Valhals falske Guder
Med deres Himmel over dig nedstyrte.
Min Harme har dig røbet, hvad maaske

Han selv ei seer; men see det, stærke Thorolf!
Og lær et christent Hjerte at beundre!
Selv troer han slukt hin Elskovs sidste Gnist,
Om den hans Liv end hemmelig fortærer,
Og hid han kom kun, for din Kæmpeaand
Og din Aslaugas fromme Sjæl at frelse.
Om ingen Brud i Verden meer han drømmer,
Alt bærer han Affigelsernes Klædning;
Snart binder selv en hellig Ed hans Tanke
Til Himlens Dronning — og hans Øie seer
Ei paa en jordisk Kvinde til det brister.

Thorolf.

Ved Thor! en sælsom Tale:
Han elsker end? — og kommer? —
Han kommer og forsager
Den Elskov, som ham dræber —
Vil selv de Sjæle' frelse,
Hvis Lykke blev hans Kval?
— Ha, blev den Ven, jeg hader,
En Baldur eller Loke?
En Aand fra lyse Alfheim?
En Hrimthus — eller Gud?

Gissur.

See om jeg falsk har svoret, brave Thorolf!
See hvad en ærlig Christenhelt formaaer!
Og er det Meer, end Valhals Guder mægte,
Saa ræk os Broderhaand og tro som vi!
Da Hjalte selv din Bryllupsgjest skal vorde,
Og i det frie, frelste Fædreland
Du seer os aldrig meer. — Forstaa mig, Thorolf!
Paa Lovberg vente vi dit Brodersvar.

(trykker hans Haand og gaaer.)

Thorolf (alene).

Kan Christne Meer, end Guder —
Hvo er da deres Herre?
Maa Loke og hans Afkom
I Troløshed dem vige —
Kan selv da høie Aser
Bestaae mod deres Svig?
— Hvo tyder disse Gaader?
Selv vise Mimer ryster
Nu taus det gamle Hoved;
Nu sidder Odin raadløs
Og stirrer i hans Brønd.
Ja, Ragnarok er kommen:
I Mørke stande Guder
Paa Idas tause Sletter,
De grunde nu og raadslaae
Om Seier eller Fald.
Ha, kan du falde, høie Asathor!
Kan Himlen briste, kan du synke, Jord!
Saa er vel Thorolfs sidste Dag nu kommen —
Kom da du skjulte, stærke Norners Gud!
Kom, Fimbultyr! og fæld da Verdensdommen!

Tredie Handling.

(Thinget paa Lovberg; i Baggrunden et høit Fjeld. Pladsen er omsat med 12 Kampestene, hvoraf den største er knuset. I en Fjeldgrotte staaer Thors Billedstøtte af Sten.)

Runolf Gode med **Kolbein, Kalf, Haldor** og flere bevæbnede Hedninger ere forsamlede.

Runolf.

Det kan jeg lide, Brødre! hid I stævne
Til Thinge med de rette Tunger slebne.
Skal Asturs Børn forsvare Guders Ret,
Maa Tungen være Staal — og Ordet Blodsaar,
Saa det kan trænge gjennem Marv og Ben.

Haldor.

Ja rigtig, Runolf! saa er og min Mening:
Har man til Thinge stævnet Asgaards Guder,
Skal deres Fjender føle, de gav Møde,
Og at ei gamle Asathor blev hjemme.

Kolbein.

Ret saa! med Olafs Mænd og Thangbrands Brødre
Vi her ei kæmpe vil med Kjærlingsnak.

Kalf.

Men Thorolf har dem lovet sikkert Leide.

Runolf.

Det lammer ei min Arm. Kan han fordrage,
At her i Fred de trodse Valhals Guder,
Og selv vil daare Landets vise Mænd

Til sig at lade døbe nu og korse —
Ved Asathor! jeg vil ei taale det.

Haldor.

Jeg heller ei. Den første Munk, som her
Sin Mund oplader, offrer jeg til Thor
Og kløver Panden paa her for hans Aasyn.

Kolbein.

Mit Sværd er slebet.

En anden Hedning.

Mit kan bide Sten.

Runolf.

De skal fortælle Hel og hendes Sønner,
At de paa Thinge var med Asgaards Guder.

Kalf.

Mig tykkes dog, vi kan ei bryde Freden,
Som Thorolf tilsvor dem: selv Guders Fjender
Kan fordre Tro og Love holdt.

Runolf.

Ei vi,
Men Thorolf Sligt paa egen Haand har lovet;
Derfor selv ham jeg vil med Ret anklage
For Troløshed mod Fædreland og Guder.

Alle de Andre.

Nei, ingen Klage her mod Thorolf!

Kalf.

Nei,
Ved Odins Bord ei sidder bedre Kæmpe,
Og kan han svigte, svigter Asathor.

Haldor.

Men Gissur vi anklage vil og Hjalte:
Dem er det, som har bragt os Munke hid.

Kolbein.

Ja dem det er, som vil forraade Landet.

Kalf.

En rask og trofast Helt var Hjalte før;
De Christne har ham halvt til Munk forvandlet:
Bleg, fast ukjendelig, han nu gjenkommer
I sorte Kappe, som en sælsom Drauge,
Og vil vel spøge her som Thangbrands Skygge;
Dog — ham jeg løfter ingen Haand imod.

Runolf.

Han er forbandet alt, forviist og fredløs
Fra den Gang, han sang Smædekvad mod Freia —

Haldor.

Og af Kong Olafs Slægter Gissur Hvide;
De vil forraade os til Norrigs Konge,
Derom er ingen Tvivl, og de maae døe:
I Nidaros har de paa egen Haand
Sat alle vore fangne Landsmænds Liv
Til Pant og Gidsel hos Normannakonning
Til vi er Alle døbte her og christnet.

Kalf.

Var det ei skeet, Kong Olaf havde dødsdømt,
Til Hevn for Thangbrand, alle fangne Landsmænd.

Runolf.

Det ei undskylder slig Forræderpagt:
Min egen Søn, min Sverting sidder nu
Blandt Gidslerne hos Olaf; men hans Liv
Jeg frelser ei ved Landsforræderi
Og Blodskyld mod de høie Guder.

Kalf.

Stort
Er vel sligt Offer for et Faderhjerte;
Dog, som jeg mærker, Runolf, hader I

Fast Hjalte meer, end — selv jer Søn I elsker:
Hvo dømte Hjalte fredløs?

Runolf.

Jeg — med Folket
Og Guderne.

Kalf.

Hvo sendte efter ham
Den lumske Stimand da?

Runolf.

Hans vrede Norne.

Kalf.

Dog Nornen saae hans ædle Sind og veg:
Heimodig selv Dødsfjendens Søn han frelste,
Og uden ham var I nu sønneløs.

Runolf.

Ha bedre dog end — guderløs at vorde!
Paany jeg her i høie Guders Navn
Fordømmer den Forræder.

(Gest og Sido Hall nærme sig.)

Haldor.

Seer jeg ret?
Den gamle Gest og Sido Hall sig vove
Til Lovberg nu.

Runolf.

Ved Valhal! Modet voxer
Helt stærkt hos Thangbrands døbte Venner, seer jeg.
Hvad søger Gest og Hall blandt Odins Mænd?

Sido Hall.

Jeg kjender ei den Lov, som her os fjerner,
Hvor hver fribaaren Mand har lige Ret.
Er Tro og Tanke meer ei fri paa Island,
Saa er mit Fædreland et Land for Trælle

Og bryster sig helt falsk af Haandens Frihed,
Mens Aanden skjuler sig i Slavebaand.

Gest.

Vi komme vaabenløse, som I see,
Og stole trygt paa Thingets Fred.

Runolf.

Med Troen
Og Tankerne det har sin Rigtighed:
Dermed I kan ustraffet trodse Odin,
Til selv han knuser Eder, men med Gjerning
Og Mundslyd ei: derpaa er Dødsstraf, veed I.

Sido Hall.

Det vide vi, men og, at Dem gaaer forud,
Og fremfor Alting ærlig Lov og Ret.
See, derfor tør jeg frit nu Eder spørge:
Hvor blev den Guddom af, som vore Fædre
Tilbad i Stenen hist?

(peger paa den sprængte Sten.)

Har I det glemt,
Idag det skader ei, om I det mindes —
I denne Sten tilbad vi Landets Skytsaand,
Da Bisp Fredrik kom, os at omvende;
Den stærke Kodran stoled kjæk paa Stenen
Og troede, den var vel saa stærk som Bispen;
Men Bispen læste over den — da brast den,
Og Kodran søgte sig en bedre Skytsaand.

(Mumlen blandt Hedningerne.)

Runolf.

En Seidmand Biskop Fredrik var, som Stefner
Og Thangbrand, med forkoglet Bog og Sværd;
Derfor vi jog dem og af Landet ud.

Men vil du os fortælle Underværker,
Hvi nævner du os Galdre-Hedin ei,
Og Tjorin? de har Odins Magt os viist.

Sido Hall.

Men Tjorin brændte sig og blev til Latter,
Og Galdre-Hedin fik kun Buat med Hesten,
Men krummed ei den djærve Præst et Haar.
See, det har opladt Hjerterne paa os To,
For Tvatta-Aaens Daab bortteg vor Blindhed.
Har du ei bedre Vidnesbyrd for Odins
Og Valhals Overmagt, end dem, du nævned,
Saa var du klog, hvis taus du gik fra Thinge
Og tænkte paa, hvad der er bedst at troe.

Kolbein.

Ha, til en Smædesang I vil nok dandse
Og komme derfor uden Pantser hid!
Dermed kan vi maaske forlyste Jer.

Gest.

Har du forglemt hvordan det gik Ulf Barde
Og den mundkaade Veturlidi-Skjald?
De synge aldrig Smædesange meer,
Saalidt som Skæggebjorn med sine Kæmper
Sig reiser meer fra Heinsholts grønne Val.

Runolf.

I skal ei minde os forgjæves om
Hvor meget Blod her flød for Valhals Guder
I Thangbrands Tid; det hevnes skal med Blod,
Saasandt som Thor har end Staalhandsken paa
Og har ei Mjølner tabt i Jettekampen.

Kalf.

Der kommer Thorolf nu med sine Gjester. —

Hold Fred paa Thinget, Runolf! han er væbnet,
Og ingen Landsmand rører sig mod ham.

(Thorolf kommer med Hjalte og Gissur; efter dem følger Thormod og 5 andre Christenpræster med 2 Kors og Røgelsekar i Hænderne. Enkelte døbte Islændere stille sig ved Orsts og Halls Side. Mange Hedninger strømme til og opfylde Pladsen.)

Christenpræsterne (synge):

Fredsommelig vi gange
Og tale Frelsens Ord;
Men giftig Mørkets Slange
Om Lysets Vei sig snoer.
Til Kamp er Fjenden rede
Før Ordet er udsagt;
Men Herren er tilstede,
Og stor er Lysets Magt.

Runolf.

Ha, vove de med Trolddomssange her
At døve vore Sværd? og vil de Luften
Forgifte os med Røgelse og Toner
Fra Muspelheim? — Nei, her skal Sværd kun klinge
Og Munkeblodet ryge nu for Thor —
Til Naastrond med Forræderne!

Flere Hedninger.

Til Hela
Med Christenpræsterne!

Thorolf (drager sit Sværd).

Nei, ved Forsete!
I skal ei bryde Thingets Fred. — Tilbage!
Her Baldurs Søn nu æsker Fred og Retfærd:
Ei Valhals Guder hevnes vil med Svig,
Og her selv Guders Fjender frit tør tale;

Men for hvert Ord de skal til Regnskab stande —
Det sværger jeg Jer til ved Asathor!

Runolf.

Nei, døe Forræderne!

Flere Stemmer.

Døe Olafs Præster!

Thorolf.

Her værger jeg dem med mit Blod idag;
Imorgen selv jeg sender dem til Hel,
Hvis ei de flye, naar Leidets Tid er ude.

(Hedningerne trække sig tilbage med Mumlen.)

Thorgeir.

Nu rolig, Landsmænd! jeg er Lovens Hævder —
Syn byder Fred paa Thing, og Vidar Taushed —
Frit tale Gissur nu og Hjalte!

Mange Stemmer.

Stille!

Runolf (afsides).

Ha, lad dem tale da! mit Svar er rede.

(læner sig til Sværdet.)

Gissur (bestiger en høi Sten).

Saa hører mig nu, Landsmænd! fra Kong Olaf
I Nidaros vi bringe Fred og Hilsen;
Men evig Fred og Salighed vi bringe
Med Korset fra den store Kongers Konge — —

Haldor.

Han maa ei tale: han er Olafs Frænde.

Runolf.

Han vil forraade Islands Frihed.

Gissur.

Styrt mig
I dybest Helved ned, hvis slig en Tanke

Jeg ikke hader værre selv, end Satan!
Før jeg hver Jordens Drot undsige vil,
Og Olaf med, var han min egen Broder,
Før jeg forraader Islands Frihed. — Ja,
Mit høie Frændskab huer mig saa lidet,
At selv jeg ønsked, det var Trælleblod,
Som randt i Gissurs Aarer, var en Draabe
Af Herskergift deri —

Nogle.

Han er os tro.

Andre.

Han holder ei med Olaf.

Thorgeir.

Tal kun, Gissur!

Gissur.

Just Islands Frihed hid mig kalder: See!
Derfor jeg trøstig vover Liv og Blod —
Ja frygter selv Forrædernavnet ei!
Jeg troede ogsaa fordum, vi var frie,
Fordi her ingen Drot, men Lov kun hersker;
Men da jeg saae en christen Træl i Lænker
Og følte, han var mere fri, end jeg.
De Guder, som jeg knæled for, han trodsed,
Og Asathor ei mægted ham at rokke;
Den gustne Helas Skræk hans Sjæl ei naaede,
Skjøndt han paa Bænkestraa opgav sin Aand;
Men over Jord og over Valhal selv
Han, fri og frelst, fra Grav og Lænker saae;
Ja, om den Verden sank, hvori han stod,
Med alle sine Trælle, sine Herrer,
Og dem, som stolt om ydre Frihed drømte —
Hans Aand forgik dog ei; thi den var fri,

Og Grunden, som den bygged paa, var evig.
See, denne Frihed kjender jeg nu ogsaa;
Men den var negtet Eders største Guder:
For Surturs Luesværd selv Odin skjalv
Og for sin Død i Fenrisulvens Strube;
For Midgaardsormens Gift var Thor ei fri —
Og see, hvad Eders Norner længst bebuded,
Er alt i Verden aandeligt fuldbragt:
See, fri for hine Guders Magt, som faldt,
Fri for Uhyrerne, som de bekæmped,
Staaer paa den nye, frelste Jord jeg her,
Og raaber: Landsmænd! vorder frie, som jeg!
Troer paa den Gud, som seired over Valhal!
Selv over Nornerne hans Villie hersker,
Og Den er evig fri, der vil som han.

(stiger ned.)

Nogle Høvdinger.

En sælsom Tale!

Andre.

Gudsbespottelig!
Vil Ingen tale mod ham?

Thorolf (afsides).

Ha, de tie,
De Vise, som paa Tale sig forstaae.
Du tier ogsaa? Thorgeir!

Thorgeir (sagte).

Ja, men tænker.

Thorolf (sagte).

Ha, vogt dig, Gamle, hvad du tænker paa!

(høit.)

Din Tale skal os ei forvilde, Gissur!
Er du end skaaret godt for Tungebaand.

Med Frihedsordet vil du daare os:
Du veed, det klinger herligt i vort Øre;
Men Christentrællens Frihed vi foragte,
Om end han drømte selv, han var en Gud.
Hvo siger, det er skeet, som du forkynder?
Vi har ei seet det, troe det heller aldrig;
For os end denne Verden ei forgik,
Og først med den kan Valhals Guder falde.

Gissur.

Det Hjalte bedre kan, end jeg, forklare;
Men jeg tør sætte Liv og Blod derpaa.

Hjalte (bestiger Talerstenen).

I Aandens Rige Aanden det har seet:
Der kan forgaae, hvad legemligt her stander,
Og at det saa er skeet, har Lysets Aand
Og alle Aanders store Konge sagt os.
I Helligdommens Bog, som hid vi bringe,
Det skrevet staaer af dem, som det har seet,
Og salige var de, som saae og troede,
Meer salig dog hvo troede, men ei saae!
Dog uden Vidnesbyrd er ei vor Tale:
De fromme Mænd, jeg hid har bragt, skal klart
Udtolke Jer, hvad Jord og Himmel vidner.
Alt Underværkerne, som her er skete
Med Fredrik og med Thangbrand, har Jer viist,
At større Kraft er i en Christens Ord,
End alle Valhals Guders Magt tilsammen —

Runolf.

Han spotter Guderne — han er forbandet —
Fordømt er han forlængst — nu skal han døe!

Thorolf (løfter sit Sværd).

Her bar han Fred, skjøndt selv jeg maa forbande,
Fordømme selv hvert Ord, han siger —

Thorgeir og Flere.

Stille!

Hjalte

(kaster sit Sværd fra sig).

See, Landsmænd! selv mit Sværd jeg kaster hen —
Nu kan I myrde mig, hvis Herren vil;
Men dog mit sidste Ord hans Navn skal prise.
Hvad her vi bede om, er Fred for dem,
Som Sjælens Salighed og Fred forkynde,
Og Frihed for Enhver, som under Korset
Her Aandens store Frihed vil annamme.
Mit Liv I gjerne for min Tro maae tage,
Naar med mit Blod jeg kan besegle tro
Den Sandhed, jeg forkynder! — myrd mig, Brødre!
Men døer jeg salig — troer da I, som jeg!
Og lev evindelig i Lysets Rige!

(stiger ned.)

Nogle Hedninger.

Forunderligt!

Andre.

Tør de selv døe derpaa?

Thorolf.

For Valhals Guder døer jeg ogsaa gjerne,
Naar Nøden kræver det.

Runolf.

Ha! lad os tage
Paa Ordet dem — og see, om ei de prale!

(farer ind paa Hjalte.)

Thorolf
(slaaer ham Sværdet af Haanden).
Her har de Fred; Hvo her et Haar dem krummer
Jeg sender flux til Nastrond.

Thorgeir.
Rolig, Børn!
Om Hjaltes Forslag vil vi raadslaae nu;
Og vil mig Landets Vise det betroe,
Vil høie Norner Viisdom mig indgive,
Jeg haaber, Loven vel udfindes skal,
Som kan os Alle Liv og Frihed værne.

Mange Hedninger og Christne.
Ja, Thorgeirs Lov skal gjælde!

Andre.
Han er visest
Af Landets Fædre.

Thorolf.
Vel! hans Lov skal gjælde!
Hvis høie Norner ham indgiver den;
Imorgen vil vi høre den paa Lovberg —
Til den staaer fast med Magt, har disse Fred.

De fleste Tilstedeværende
(række Hænderne iveiret.)
Velan! saa være det!

Thorgeir.
De fleste Stemmer
Har Dette afgjort. Opløst er nu Thinget —
Nu gange Hver til Sit!

Et Ilbud (kommer).
Ve, Landsmænd, Ve!
Det hele Land skal nu gaae op i Flammer —
Ve! har I hørt det?

Thorolf.

Tal! hvad er paa Færde?

Budet.

I Ølves rase
Nu Dybets Magter:
Jeg mødte Kvinder
Som veg og hyled —
Jeg mødte Kæmper,
Af Rædsel blege —
Jeg mødte Gubber,
Med brændte Lokker,
Som skreg af Kval —
Og Flammer saae jeg
Af Jorden stige:
Fra Nastronds Huler
De svovlblaae Luer
Mod Himlen spilled
Med hede Damp.

Mange Hedninger.

Ve, Ve os! brænder
Alt under Foden
Os Jorden nu!

Runolf.

Det er ei Under,
At Guder vredes
Og Jorden brænder,
Hvor Christentungen
Ei brat udreves,
Som giftig hvisled
Mod Valaskjalf.
Snart brister Himlen
Og knuser Folket,

Fordi vi hørte
De frække Taler
Og ei dem standsed
Med Sværd og Blod.
Kun Blod nu slukker
De vilde Flammer —
Døe hver Forræder!
Døe Olafs Trælle!

Flere Stemmer.

Ha, myrd dem, myrd dem!

Andre.

Styrt dem til Hel!

Gissur (drager sit Sværd).

Til Dødskamp styrk mig nu, St. Michael!

Hjalte (knæler).

Nei, bed nu, Gissur! beder, fromme Brødre!
Nu er det Tid for Frelseren at døe.

(Sido Hall, Gest og flere Christne klynge sig sammen mod de fremtrængende Hedninger.)

Thorolf
(standser Runolf og hans Tilhængere).

Tilbage, Landsmænd! eller I er Dødsens!

(Uro mellem Folket).

Christenpræsterne
(synge knælende.)

Christ! lad dit Lys dem kjende,
Om Verden saa forgaaer!
Skal saa den Klippe brænde,
Hvorpaa din Tjener staaer.

Hedningerne.

Myrd, myrd dem!

Thorolf.

— Loke!

Min Sjæl du frister. —
Ja vel maae Guder
Til Vrede vækkes
Og Jorden flamme
Ved slige Toner.
— Ti stille, Munke!
Bort, Landsmænd, bort!
Vil Valhals Guder
Med Blod forsones —
Blodoffret vælge
Vi blandt os selv!
Forbrydere vi vil fra Klippen styrte
I Flammerne, saa slukkes de —

Runolf.

Nei, disse
Er vore Offere — de skal nedstyrtes!

Flere Stemmer.

Ja, de maae offres
Til Valhals Hevn!

Thorolf.

Nei, Mened standser
Ei Valhals Vrede;
Jeg Fred tilsvor dem,
Maa Eden holde,
Skal selv mod Guder
Jeg kæmpe nu.

(driver Runolf og hans Tilhængere bort og saarer flere af dem.)

Christenpræsterne (synge):

Lad ei Mørket Seier vinde!
Vær os nær, du Hyrde god!

Døde væk! — giv Lys de Blinde!
Frels for Ulven Hjordens Blod!

Thorolf
(som har tilbagedrevet Hedningerne).

Ha, Blod det kosted! —
Gaaer nu! — I har Fred —
Men vækker ei min Harm med Eders Sange!

Hjalte (omfavner ham).

O, Thorolf! jeg mit Liv dig skal betale —
For din Skyld, Ven! jeg ønsked Døden ei.

Gissur.

Fra Landsmænds Blod befried du min Haand;
Derfor jeg nu fra evig Død, om muligt,
Skal dig befrie.

Thormod.

Christ signe dig, vor Kæmpe!

Thorolf.

Ha, ti! — for denne Daad mig Odin hader.
Tilgiv mig, Valhal! Ven og Ed det gjaldt —
Jeg maatte frelse dem, om Lidskjalf faldt.
(gaaer.)

Hjalte.

Tak, Christ! for Frelsen du hans Sjæl oplader.
(De gaae Alle.)

(Osvifs Bolig ved Lovberg.)

Osvif og Aslauga.

Osvif.

Led mig endnu engang i Solen hen,
Min troe Aslauga! nu jeg rolig alt
Den nye Dag kan skimte i min Nat;

Thi Sjælens Blindhed har med hellig Daab
Den fromme Christenpræst mig nu borttaget.
Hav Tak! — her vil jeg døe. — Snart kommer du,
Min Søn, min Therolf! — Med din fromme Ven
Du taus og stille gaaer paa vilde Sti
Og grunder mørk paa hvad der komme skal.
Et vigtigt Ord jeg har dig end at sige —
Tys, komme de? Aslauga!

Aslauga.

Ei endnu:
Men Thinget alt er opløst, siger man.
Snart kan de komme. O men, Fader Osvif!
Jeg gruer nu for Timen, som skal komme —
O! hvor er nu mit Mod, mit høie Haab?

Osvif.

Gru ikke, fromme Barn, i hvad der skeer!
Hvo nye Jord og Himmel frelst vil skue,
Ei bæve maa, stod Verden end i Lue.

Aslauga.

Saa har du hørt det? Gamle!
I Ølves brænder Jorden
I svovlblaae Afgrundsflammer,
Mens Odins Præster samles
Og æske blodigt Offer
Til vrede Guders Hevn.

Osvif.

Afgrundens Magter er det,
Som vække Mørkets Sønner
Til unaturlig Kamp.
Forblindet og forvildet,
Skal Broder staae mod Broder,
Og Ven mod fordums Ven.

Men store Nat skal svinde:
Jeg har alt Dagen skimtet,
Og jeg har Seier vundet
Foruden Kamp og Blod.
Dog — skal i Blod nu over Fædrelandet
Den nye Sol opstaae? — min Søn, min Søn!
Det maa din Røst mig i min Dødsstund sige!

Aslauga.

Ak! Rædselsyner seer du,
Og Ve, de vil opfyldes —
For Ven og Brudgom gruer
Nær Lyset selv min Sjæl.
Vel har den fromme Hjalte
Med hellig Tegn indviet
Aslauga til den Himmel,
Som underfuld opstiger
Af faldne Guders Nat;
Men, ak! dens Lys er Mørke,
Dens Salighed er Smerte,
Saalænge høie Thorolf
Staaer mørk, med Sværdet hævet,
For Valhals store Grav.

Osvif.

De komme —

Aslauga.

Ja de komme.

Osvif (folder sine Hænder).

Læg nu Fred
I mine sidste Ord, du Frelsens Aand!
Og lad mig gaae med Fred herfra!

(Hjalte kommer med Thorolf, som bliver staaende taus og mørk ved Døren.)

Aslauga.

Min Thorolf!

Osvif.

Min Søn, min Eneste!

Hjalte.

Nu er han vores;
Ja, løn ham med din Kjærlighed, Aslauga!
Velsign ham, fromme Osvif! han er veres:
Mit Liv har Thorolf frelst med mine Brødres;
Mod Valhals Guder selv han for os stred.
Nu sidste Kamp taus med sig selv han kæmper;
Derfor han Livets Seierskrands skal vinde —
Aslauga! før ham til vor Salighed!

Osvif.

Saa er du frelst, min Søn!

Aslauga.

Christ være lovet!

Thorolf.

Ha, Fader, Fader!
Ha, Brud, Fortabte!
Det Navn, du nævned,
Til Jord mig knuger:
See! brat løsriver
Det Søn fra Fader
Og Brud fra Brudgom
Og Ven fra Ven. —
Aslauga, Hjalte!
Fostbroder, Brud!
Du, gamle Fader!
Hver Sjæl, jeg elsker,
Har mig forladt.
Ja, nu jeg veed det —

Jeg er ei Eders,
I var ei mine —
Vi er adskilte
I Evighed.
Selv Valhals Guder
Mig har forbandet
Og deres Kæmpe
Til Nastronds Huler
Og Kval fordømt —

Osvif.

Er det min Thorolf,
Min Søn, som klager
I Kæmpekval?

Thorolf.

Nei, Gubbe! nei, din Søn ei kald mig meer!
Spørg ei hvi Hjertet knustes i mit Bryst!
— Knust er jo alt dit lyse Folkvang, Freia!
Og sønderknust den Sjæl, som dig tilbad:
De, som jeg elsked høiest, har nedrevet
Min høie Himmel og min skjønne Jord —
O Fader! sønneløs du nu maa døe:
Fra Valhals store Guder du løsrev dig;
Du sønderbrød hvert helligt Baand paa Jorden;
Du har ei Søn, jeg har ei Fader meer —
Fortabt er Bruden, og fortabt er Vennen,
De høie Guder selv har mig forstødt,
Og ene staaer jeg i min Kval tilbage.

Aslauga.

O, Thorolf! dybe, store Kæmpesjæl!
Fra dig ei Evigheden mig løsriver,
Udvrist dig ikke af min Arm!

Hjalte.

Min Thorolf!
Meer trofast Ven har ingen Sjæl i Verden —
Og see, din Brud — hun er en Lysets Engel!
For Eder gjerne jeg mit Liv hengav —

Thorolf.

Jeg troer dig, Hjalte!
Aslaugas Brudgom
Du med Aslauga
Dit Liv kan give:
Ja, du har seet det,
En Lysalf var hun,
Du var det ogsaa —
I var nedfaldne
Fra høie Alfheim,
To Lysets Aander,
I Thorolfs Mørke —
Og dog forgaae I —
Og dog I bringe
Mig Nastronds Kval.

Hjalte.

Nei, Ven! fra den jeg vil din Sjæl udløse —

Aslauga.

O hør ham, tro ham, Thorolf! følg ham med mig
Til Saligheden over Valaskjalf!
O, Thorolf! see det — —

Thorolf (afsides).

Ja, hun maa ham elske,
Hun maa ham følge, om saa Hel ham favner.

(høit.)

Hvad skal jeg see? Din Salighed og Hjaltes?
Jeg seer den — og forgaaer i Afgrundsflammer:

Fra Muspel kommer Lyset jo og Ilden,
Som Verden skal fortære — ja, jeg seer det!

Osvif.

Min Søn! min Søn! min sidste Time kommer —
Lad mig velsigne dig og bede for dig!

Thorolf.

Mit Bæger fyldes:
Det overstrømmer
Af Edderdrikken —
Ve, Ve dig, Fader!
Til Hel du synker,
Du kan ei frelses;
Jeg kan ei kjøbe
Din Sjæl tilbage,
Selv ei med Blodet
Af Sønnens Hjerte,
Som du har knust.
Den, du velsigner,
Nu Thor forbander —
Forband mig heller!
Saa faaer jeg Kraft —

(Osvif synker bleg tilbage.)

Aslauga.

O, Thorolf! Thorolf!
See, Gubben blegner:
Hans Hjerte brister —
Hvad har du sagt?
— Tilgiv ham, Fader!

(omfavner Osvifs Knæ.)

Hjalte.

Tilgiv, velsign ham!
Han er din Søn.

Thorolf.

Til Døden selv min Kjærlighed mig kvæler,
Og Blodets Stemme skriger i min Sjæl —
Ha, det er ogsaa kun en Drøm — far hen!
Far hen, mit Haab om Valhals Aandesamfund!
Far hen, min Tro paa Glæde her og hist!
Velsignelsen af Verden er udslettet:
Ei Fader havde jeg, ei Brud, ei Ven —
Og ene jeg til Odins Sal skal vandre,
Hvis ei til Nastrond alt jeg er fordømt.
— Nu vel, saa kom igjen, min Kæmpestyrke!
Ræk mig din Haand nu, høie Asathor!
Og see, fra Kæmpehjertet jeg løsriver
Hvad Jorden skjenked mig — men Nastrond tog.

(vil bort.)

Aslauga.

O, Thorolf! Thorolf! — Frels os, fromme Hjalte!

Hjalte (holder ham tilbage).

Bortriv dig ei i Kval fra Ven og Brud
Og Faderen, som døende udstrækker
Sin Arm imod dig! —

Thorolf (med dæmpet Smerte).

Fromme Hjalte! ja
Saa from som du — er ei den vilde Thorolf,
Derfor maa han Aslaugas Aasyn flye;
Men Fadermorder skal jeg dog ei vorde —

(styrter sig for Osvifs Fod.)

Velsign mig, Fader! — Valhals Guder vil
Ei derfor grummere din Søn forbande —
Forbandet har mig Baldur alt og Freia.

Osvif (hæver sit Hoved).

Jeg hører Stemmer
Fra Mørkets Rige —
I Gudernatten
Høit Ulven tuder,
Og Loke leer.
Lys, lys, Alfader!
Nu gjennem Mulmet!
Send Frelsens Baldur
Herned og frels ham!
Jeg kan ei Meer.

(synker tilbage og døer.)

Aslauga.

Hjælp, fromme Baldur!
Ei meer han aander —

Hjalte.

Han er hos Christ.

Thorolf.

Ve, Ve dig, Fader!
Til Hel du farer —
Jeg kan ei spærre
Dig Slangehallen —
Du har den sprængt.

— Brist nu, hvert Sjælebaand! flam høit nu, Afgrund!
Bliv Storm, o Vind! knug Havet, gamle Orm!
Gjø høit nu, Garm! og skrig vor Ligsang, Ørn!
Sodbrune Hane galer under Jord,
Løs Fenris er, og Helas Sønner vakte —
Ryst nu din gyldne Kam, du Valhals Stridsfugl!
Og væk Hærfaders Helte! — det er Kamptid!

(styrter bort.)

Aslauga (ved Dovifs Lig).

Bed for os i din Himmel, Fader!

Hjalte.

Bed,

At Herren mægtig selv sit Værk fuldender!

Aslauga.

Bed, Fader, for min Thorolfs Salighed!

Fjerde Handling.

(En Klippehule ved Havet. Aften.)

Gissur med Sido Hall, Gest og flere døbte Islændere ere forsamlede. Alle med Vaaben.

Hall.

Veed alle døbte Landsmænd her Besked?
Er Vaaben til dem uddeelt?

Gissur.

Rask det gaaer
Med Væbningen; min Søsters djærve Asgrim,
Og Hjaltes Svoger Skegge alt er komne
Med alle brave Frænder os til Hjælp.

Hall.

Men hvad gjør Hjalte?

Gissur.

Han er ikke med
I dette Raad, dertil vi og kun gribe
I Nødsfald, naar hvert Fredens Vaaben svigter.
Men synker Island i sin Nat tilbage,
Og ruste sig nu Valhals mørke Kæmper,
Ei Korsets Helte de foragte skal
Og troe, at Ordets Glavind ei kan ramme!

Hall.

Høit maa jeg prise dig, min raske Helt!
Om end vi nu skal Alle med dig falde;
Skal Frelsens store Kors paa Klippegrund

Her fæste Rod, maa det et Staalkors være,
Til skarpe Od dets Rod maa hærdes.

Gissur.

Vel!
Sligt Kors hver Christenhelt har i sit Sværd,
Og her vi kan det ei i Balgen gjemme.
Jeg kjender mine brave Landsmænd, seer I,
Et Folk, som vi, fra Fædre stammet ned,
Som haded fremmed Lov og fremmed Tvang,
Og før landflygtig bygged heit mod Isxol
Paa Heklas Afgrund, mellem Is og Flammer,
End taalte Herskeraag og fremmed Lov —
Et saadant Folk har arvet Trods og Had
Mod alle Love, og selv Himlens Lov
Maa her med Staal grundfæstes.

Gest.

Ved St. Christof!
Hin gamle Trods, hint Arvehad mod Tvang
Vi selv som Christne jo hver Dag fornemme;
Hvad Under, om vor vilde Hedningbroder
Sin Frihed sætter i sin stærke Arm
Og troer, kun Land og Folk sig frie kan prise,
Hvor Loven skrives med det længste Sværd,
Hver Mord med Selvhevn og med Mord betales,
Og Thingets Fred tidt kjøbes maa med Blod!
Men derfor just helt slet det huer mig,
At lønlig her i Mørke vi os ruste:
Vil bedre Tro og Lov vi Landet give,
Selv først vi lyde Fredens store Lov
Og vise Troen i vor Gjerning!

Gissur.

Gamle!

Jeg vilde troe dig og selv kaste Sværdet,
Var ei jeg fød paa disse Klipper selv
Og kjendte Klippehjerterne omkring mig,
Som i mit eget Bryst jeg kjender det.
Den stærke Thangbrand bøied ei min Sjæl,
Før stærkere St. Michael jeg saae
I Dragekampen: han først lærte mig
For Himmelbarnet stive Knæ at bøie —

(viser dem sit Skjold.)

See! han min Skytsaand blev, og paa hans Viis
Mod Midgaardsdragen, som mod Valhals Djævle,
Med Landse, som med Ord, jeg her vil kæmpe!

Gest.

Kan Christentro og Frihed da fremtvinges?
Modsiger du ei selv dig i din Daad?

Gissur.

Selv hader jeg hver Tvang som Helved — ja,
Og daarlig tykkes mig den Kæmpes Id,
Som vilde plante Fredens Træ i Blod
Og Frihedsbanneret paa Sværdet fæste;
Men mellem Mordere selv Fredens Engel
Med Pantser vandre maa, og skarpe Jern
Maa haarde, frosne Klippegrund her aabne,
Skal Stormen ei den ædle Sæd bortveire.

Hall.

Nødværge blev en Christen ei forment;
Meer er jo heller ei vor Agt.

Gissur.

Naar Kæmpen
Os væbnet seer, han giver sig dog Tid
Og hører et Par Ord, før vildt han svarer
Med Asathor og knuser vore Pander.

Dog jeg vil haabe, Thorgeir stifter Fred,
Og Hjalte maa den vilde Thorolf tæmme,
Skjøndt mellem dem et skjult Uhyre staaer,
Meer frygteligt, end Fenrisulven var
For Odin og Einherierne. — Gaaer nu!
Fuldbringer Væbningen! — Jeg maa til Thorgeir:
Han veier Fødelandets Skjæbne nu.

(løfter sit Sværd.)

Maaskee vort Staalkors Mjølner kan opveie.

Hall.

Velan, det store Lod nu kastes. — Kom!

(De gaae.)

(Thorgeirs Bolig.)

Thorgeir og Hjalte.

Thorgeir.

Den blinde Osvif død som Christen altsaa?
Hm, mærkeligt! — og selv Aslauga korset?

Hjalte.

Ja, hos den Døde sidder hun nu stille,
Til evigt Liv indviet; grumt forladt
Af vilde Brudgom, venter hun dog Dagen
Paa denne Mørkets Nat, og — den skal komme!
Du søger ogsaa Lyset, vise Thorgeir!
Og ei forgjæves du nu hid mig kalder,
Mens dine Troesfrænder raadslaae om
Vor Undergang, og selv min Thorolf tager
Den Haand tilbage, som vor Fred beskytted.
Ved Blod af knuste Mennesker han nu
Med Odins Præster Korsets Magt vil standse.

Thorgeir.

Det er Forbrydere, dødsdømte alt,
Og deres Blod maa Flammerne udslukke,
Som true at fortære Landet.

Hjalte.

Vel!

Retfærdig troer jeg blinde Hedning end;
Men Eders Retfærd skal til Himlen skrige,
Vil Norners Sendebud paa Spyd I løfte
Og styrte vildt i Verdensflammen ind
Dem, som de gyldne Tavler maae frembære
Og læse Verdens Dom og Guders Fald
I Runerne, som skjult Alfader risted.

Thorgeir.

Kun Jetters Afkom bringer os slig Dom;
Og Den, som Mennesker og Guder ængster,
Til Spyd og Ild, som Gulveig, er fordømt.
Ei for at søge Lys jeg hid dig kaldte,
Men for at give Lys dig i din Blindhed.
Seer du da ei, at hvis du dvæler her
Til næste Morgen, vil, som hist i Ølves,
Jordskorpen briste, som i denne Nat
Fortæres lønlig under dig og Korset?
Fly Afgrundsflammen, vrede Guder tændte
I Menneskenes Bryst, som i Naturens,
Før den opsluger dig med dine Munke!
Jeg haabed selv idag, en Fred var mulig
Imellem Christ og Odin — det var Drøm:
Det Stridige maa evig sig adskille —
Med ingen Jothun slutte Guder Fred.

Hjalte.

Fred med det Onde, Forbund med det Falske

Du aldrig slutte skal, min vise Gubbe!
Har ogsaa Valhals Guder dig det lært
I Syndefaldet, de med Verden deelte;
I Jettefred paa Jord de selv jo glemte
Den Himmel, hvori de tilbedes vilde:
Af Jordens Lyst fortryllet, de nedsank,
Som svage Askurs Børn, i Jetters Favn,
Og tabte Tavlerne med Fjelners Runer.

Thorgeir.

Ei meer blandt Jetter Aser skal forvildes
Og taarne Asgaards Hal paa dunkle Jord,
Den Viisdom ei vi trænge til at lære.
Paa giftigt Kjød af Ymer aldrig meer
Skal Guders Throne bygges: Fast staaer Valhal
I Himlen bygt, ved Mimers Raad grundfæstet.
Nu Isings Afgrund aldrig meer udfyldes;
Til Jettefred nu Odin blev for viis.
Og har end Jetter Askurs Æt opvakt,
Har end vi Spor af Mørkets Grundstof i os,
Fra høie Guder kom dog Liv og Aand,
Og ei med Guders Fjender Fred vi slutte.

Hjalte.

Ei heller med Alfaders Sendebud?
Ei heller med Nødvendighedens Norner?
Slut Fred med ham, som dømte Tidens Guder,
Da Odin selv med Loke blanded Blod
I Tidens Fødsel! — husk, de blev Fostbrødre
Og maae forgaae tilsammen; men den skjulte,
Den stærke Gud, som raader over Norner,
Har faldne Guders Undergang bestemt
Før Verdens Grundvold lagdes.

Thorgeir.

Først med Verden
De kan forgaae i Elementers Strid,
Naar Surturflammen brænder Jord og Himmel.

Hjalte.

O, vise Thorgeir! seer du da ei grant,
At legemligt ei Aandens Ord skal tolkes?
Engang vel ogsaa det opfyldes skal,
Hvad ogsaa underfuldt er os bebudet:
Engang skal Tiden, som dens Guder nu,
Og Jorden, som den falske Himmel, styrte;
Men her Lysriget først grundfæstes maa,
Som straale skal paa Verdens store Grav,
Og ei forgaae i Elementers Flammer.

Thorgeir (grundende).

Kan Tidens Guder da forgaae før Tiden?
Og har du læst i høie Norners Skjold,
Hvad der er skjult for vise Mimers Øie?

Hjalte.

Det seer jeg i det Lys, som I bekæmpe,
Og som I blindt nu slukke vil med Blod.
Ei Odin saae det med sit laante Syn;
Lemlæstet stod han, blind med al sin Viisdom,
Og see, hans Kraft med Øiets Blod udrandt,
Da Valhals lyse Vogter var forsvunden.
Da Baldur sank, kom Guders Skumring alt;
Blindt Aser selv har deres Fald fremskyndet;
Selv var de Tidens Børn, og Guderkraften,
Den laante, selv de dræbte og hengav:
Eenarmet stod jo Tyr, og sværdløs Frei,
For Asers Hevn faldt Hødur i sit Blod;
Men hvad Alfader strev paa Norners Skjold,

Hvad dybt hans tabte gyldne Tavler skjulte,
Det aned Odin kun, da Hel han gjested,
Og saae hver Bænken rede stod til Sønnen —
Det aned Baldur kun i Dødens Drømme,
Det Vola kvad i Guders mørke Sal:
En Større — lød det — end den Største kommer!
Hans Navn hun nævned ei; men Valhal skjalv,
Naar hun det tænkte. — See! nu er han kommen,
Den Større, end den Største — ved hans Navn
Nu Valhals sidste Piller skal nedstyrte,
Skal Den saa knuses selv, som det udsiger!

Thorgeir.

Drag bort i Fred, vidunderlige Yngling!
Dit Komme mig forfærder, og dit Blod
Vil falde tungt paa dine Landsmænds Isser,
Om selv du end os nøder til at fælde
Din Dødsdom nu.

Hjalte.

Døm, og fuldbyrd med Blod
Den Dom, som Mørket over mig nu fælder!
Jeg bæver ei, og ei med evig Død
Forbarmeren den Blindes Daad vil straffe:
Selv af mit Blod udstrømme Lys og Fred!

Thorgeir.

Du vil ei flye? du gruer ei for Hel?
Du agter selv ei Livet at forsvare?
Vil som et Offer dig hengive selv
For Sværmertroen, du os bringer?

Hjalte.

Livet
Er ei saa stort et Offer, som du troer,
For Den, som her har intet Stort at tabe,

Men Alt at vinde hist. Dog ei blot jeg,
De fromme Brødre selv, som hid jeg bragte,
Frimodig nu til Døden sig berede.
Hør! — nu for hine Sjæle kun de bede,
Som raadslaae blindt om deres Undergang.
(En Choral høres.)

Thorgeir.

Forunderligt! hvor faae den Kraft I fra?
Hvor kan et Blendværk Helas Rædsel tvinge?
Dog ruster sig din Vaabenbroder, veed jeg,
Og alle døbte Landsmænd her ham følge;
Kun du og Præsterne gaae vaabenløse
Iblandt os end.

Hjalte.

Hvis Gissur ruster sig,
Saa er det for at døe med mig for Korset,
Om end sin gamle Tro han deri følger,
At kun med Sværd i Haand han falde vil.
Forbrydere I offre Valhals Guder,
For Korsets Herre offre vi os selv;
Hvis Offer er nu størst, min vise Gubbe?
Den Større, end den Største, frelser Livet
I Evighed, naar ham vi offre det.

Thorgeir.

Du forudseer din Død? og glædes ved den?

Hjalte.

Ved Døden ei jeg glædes, men ved Livet,
Som selv af Død og Nat skal lyst opstaae.
Men tys! — det var mig som jeg Mordskrig hørte —
Ved Døden glædes Offergoden nu,
Som grusom hist i Nat paa Klippen sjunger
Ved Synderblodets Damp af faldne Brødre.
De Guder, han dem offrer til, de faldt ved,

Og Asathor har som en Djævel selv
Til Mord forledt dem — han er Gud for Mord.

Thorgeir.

Til ærligt Fjendedrab, men ei til Mord
Os Thor opflammer. Djævel du ham kalder,
Det er et Christenord, jeg ei forstaaer.

Hjalte.

Saa nævne Mørkets Fyrste vi paa Jorden;
Men Dybet er hans Hjem: i Helvedflammen
Han vaander sig; her er hans Hoved knust;
I Asathors og Odins Skygger kun,
I Natten her han Sjælene forvilder.

Thorgeir.

Hvor veed du det?

Hjalte.

Naar Lyset naaer din Sjæl,
Kan du, som jeg, først kjende Mørkets Aander,
Om de som Guder selv sig vil formumme
Og skuffe dig med tomme Gjøglesyner.

Thorgeir (halv sagte).

Ha, gamle Osvif! hvad var det, du sagde,
Da i din sidste Time jeg dig saae?
Fra Bænkestraa dig Hela kaldte til sig,
Dog smiled du jo rolig, som du gik
Til Odins Sal.

Hjalte (griber hans Haand).

O, vise Fader Thorgeir!
Du kunde frelse dig og Fædrelandet,
Naar from du saae hvad Levende og Døde
Til din og Islands Frelse dig har viist.
Din Viisdom stoler Fædrelandet paa:
Til Strid sig ruster Hedning blind med Christen,

Nødværgets Sværd selv mangen Christen greb,
Mod Broder Broder staaer, og Ven mod Ven —
Lovgiver du er kaaret til af Folket:
See Lysets store Lov! — og giv dem Fred!

Thorgeir.

Saa maae selv høie Norner mig indgive
Hvad Mennesker og Guder nu ci veed.

Hjalte.

Mordsvangre Rædselsnat! o bliv til Dag!
Giv vise Hedning Lys, du Lysets Herre!
Frels Fædrelandet, Thorolf og hans Brud!
Saa har jeg Fred, saa har jeg kæmpet ud.

(gaaer.)

Thorgeir (alene).

Naar Elementer stride mod hverandre,
Naar Flammer vil fortære Jord og Hav,
Og Jord og Hav udslukke Lys og Flamme —
Hvor er den Lov da, som forener dem?
Adskilles maae jo stridige Naturer —
Hvor Freia smiler, Aukathor ei raser,
Ved Bragis Sang er Fenrisulven stum.
Hvor fromme Baldur fordum sad i Hallen
Af rene Sølv og med det gyldne Tag,
Der kunde intet Urent frækt sig nærme —
Og styrted han ei selv til Hela ned,
Da Lokes Spyd i blinde Haand ham traf?
Men det var høie Norner, som det hærded,
Nødvendigheden lyde Guder selv.
— Hvo kommer? Gissur Hvide?

Gissur (træder ind).

Hil dig, Gubbe!

Thorgeir.

Hvad bringer du saa silde?

Gissur.

Varsel, Gamle!
Valg mellem lyse Dag og evig Nat.
Hør! — dumpe Skrig fra Mørkets Altre lyde:
Nu Afgudspræsters hemmelige Raad
Bebuder os en blodig Morgenrøde.

Thorgeir.

Lad rase Stormen, til den er forbi!
Lad lue Flammerne, til de udslukkes!
Hvad da, urokket, ufortæret, staaer
Har dybe Rod, og det kun ei forgaaer.

Gissur.

Ret saa, min Gubbe, prøv og vælg og døm!
Prøv Nat og Dag, og vælg hvad bedst dig tykkes!
Døm rolig mellem Lys og evigt Mulm! —
Mens Kæmpesjælen, blind, med vilde Strid
I faldne Guders Dæmring sig forvilder
Og kjender ei sig selv — før den forgaaer!

Thorgeir.

Var du hos Thorolf?

Gissur.

Jeg i Natten saae ham,
Og mørkere hans Aasyn var, end Natten,
Som en uhyre Daad han grunded paa.
Vel ædelmodig stor idag vi saae ham;
Men vildt det raser i hans dunkle Sjæl:
Afsindig har han Ven og Brud forladt,
Til Døden selv sin gamle Fader martret;
Nu styrter han, blandt Odins vilde Præster,
Forbrydere fra Klipperne i Ølves.
I Landet trindt Blodaltrene nu ryge,
Alt om et større Offer raadslaae de.

Som Menneskene vildt Naturen raser:
Hvit Geiser syder i begsorte Nat,
Og Heklas Ild vil Stjernerne fortære.

Thorgeir.

Og agter du og Hjalte dog at blive?

Gissur.

Vi blive maae, fuldende — eller døe:
Saa har ei blot vi Norrigs Konning svoret;
Men ham, som i sin Haand har alle Kongers
Og alle Verdners Skjæbne.

Thorgeir.

Thorolfs Ord
Har større Magt paa Thing, end Loven selv,
Og vil han Kamp, forgjæves Fred jeg raader.

Gissur.

Og dog du kalder frit det Fædreland,
Hvor kun den Stærkes Ret og Villie gjælder
Og vilde Kæmpers Raseri er Lov?
— Raad hvad dig visest tykkes, brave Gubbe!
Men det jeg forud siger: ei imorgen
Vi, som idag, lig Offerlam, paa Thinget
Vil vente, knælende og værgeløse,
Til Hedningstaalet sidder os i Struben.
Jeg ogsaa Venner har og Frænder her,
Og ei vi, som Forbryderne inat,
Uhevnet skal for Valhals Guder bløde.

Thorgeir.

Vil du i Landet vække Borgerkrigens
Blodgridske Ulv, som myrder Ven og Broder,
Og dog indbilde os, at hvad du troer
Er visere og bedre, end hvad Island
I mange hundred Aar har troet?

Gissur.

Jeg vækker

Uhyret ei, du nævned mig — dets Hyl
Er vore vilde Hedningbrødres Mordskrig;
Og venter os end Martyrdøden her —
Paa Helteviis og ei som bundne Trælle,
Vi falde vil, med Sværd i Haand, for Korset.

Thorgeir.

Saa har ei Hjaltes fromme Sind besluttet:
Han selv idag jo rede stod at blotte
Sit Heltebryst for Dødens Od, som Baldur,
Naar med sit Blod han kunde Fred os give.

Gissur.

Han, skranten selv, fast søger Martyrdøden;
Dog elske maa jeg ham selv for hans Svaghed:
En lønlig Orm fortærer Heltens Liv — —

Thorgeir.

Han elsked Thorolfs Brud — jeg veed det, Gissur! —
En herlig Kamp han med sig selv har kæmpet,
Og derfor høit beundrer jeg ham nu.
Hans Svaghed meer mig huer, end din Styrke:
En sælsom Kraft mig synes boer deri,
Som selv hos Valhals Guder ei jeg søger.
Var alle Christne saa, jeg vilde vakle
Og spørge, om ei Hjalte havde Ret,
Om ei den nye Jord var alt opdukket,
Om Odins lyse Arving ei var kommen,
Og Baldur stegen op af Helas Nat.

Gissur.

Saa tro da Hjalte, hvis han frommere
Og bedre tykkes dig! — han er det ogsaa.
Men hvad vi Begge Liv og Blod vil offre,

Har større Værd, end Liv og Fædreland;
For Det vi svigte — Verden gaae tilgrunde!
Nu veed du, hvad af mig der er at vente —
Beskæm nu ei mit store Haab til dig!

(gaaer.)

Thorgeir (alene).

Giv mig din Viisdom, skjulte Fimbultyr!
Staa hos mig med dit Skjold nu, høie Skulda!
Her er Forvirrelse og blodig Tvedragt:
I Natten kæmpe Mennesker og Guder;
Men taus og rolig gjennem Natten gaaer
Nødvendighedens Norne nu med Skjoldet.
Hvo tyder mig dets gamle, dunkle Skrift?
Kan for mit indre Blik det sig opklare,
Naar Øiet er for Verdens Syner lukt?
Nu vel, lad udenfor mig det saa storme!
Lad Natten sig med sit Blodfoster vaande!
Det Uundgaaelige maa dog skee —
Det Mennesker og Guder ei kan standse.

(tilhyller sit Hoved og knæler.)

(Klippeegn i Ølves. Mørk Nat.)

Kolbein, Kalf, Haldor og flere Hedninger ere forsamlede ved Odins Offersten. **Runolf** og flere Offerpræster staae ved Altarilden og stænke Blod i Flammen.

Runolf.

See, Seierfader!
Blodstænket, ryger
Nu Offerstenen,

Og høit i Natten
Blodflammen stiger
Mod Valaskjalf.
Mod Klippen knustes
Ildgjerningsmandens
Den frække Pande;
Hans Blod lad sone
Hvad Odins Kæmper
Mod Valhals Guder
Idag forbrød!
Og aldrig mere
Jothuners Tunger
I Fred skal spotte
De høie Aser
I Thingets Kreds.
Blodhevn vi sværge
Mod Guders Fjende,
Han være Frænde,
Han være Ven!
Istemmer Eden,
I Valhals Kæmper!
Fornem den, Odin
I Valaskjalf!

Alle Hedningerne

(drage deres Sværde og berøre Alteret dermed).

Blodhevn vi sværge
Mod Guders Fjende —
Han være Frænde,
Han være Ven!

Kolbein.

Har Thor vor Ed fornummet og nedstiger
Fra Fjeldet hist?

Haldor.

En vældig Stridsmand er det —
Vildt flyver Haaret om hans mørke Aasyn
I Nattestormen — møder os en Drauge,
Et Kæmpegjenfærd, som af Graven steg?

Kalf.

Nei, det er Thorolf.

Runolf.

Han maa sværge med,
Skal ei jeg holde ham for arg Forræder!
Fra Thinget drev han os jo bort, som Hunde,
Og slog os Saar, som end vil bløde længe.

Kalf.

Han holdt paa Thingets Fred; det var retfærdigt,
Og Asathor har ingen bedre Kæmpe;
Selv uden Ed vi troe ham!

(Thorolf nærmer sig, taus og mørk.)

Alle (uden Runolf).

Thorolf leve!

Nogle.

Ham kaare vi til Høvding!

Alle (uden Runolf).

Ja, vor Høvding
Skal Thorolf være!

Runolf.

Vel! naar han vil sværge.

Thorolf.

Foruden Ed maae Valhals Guder troe mig,
Og mine Landsmænd med. Hvad fordre I?

Runolf.

Blodhevn for Valhals vrede Guder!

Alle.

Blodhevn!

Runolf.

Hver Christen doe, som næste Sol end seer
Paa Islands Klipper!

Alle.

Doe hver Christen her!

Thorolf (afsides).

Ha, Hjalte! Ven, som myrded Thorolfs Ro!
Endnu eengang jeg Helas Port dig spærrer,
Og saa — far hen for evig, Ven med Brud!
I er for mig fortabte, jeg for Eder.

Kolbein.

Nu, Thorolf! du betænker dig?

Thorolf.

Velan!

Jeg lover Eder Blodhevn. Falde skal
For næste Sol gaaer ned et blodigt Offer
For Valhals vrede Guder; men saalænge
Har hver en Christen Fred — det sværger mig!

Alle.

Velan, det være svoret! — Thorolf leve!
Blodhevneren for Valhals Guder leve!

(De gaae.)

Thorolf (alene).

Ha, leve? — nei, dit Offer,
O Seierfader, vier
I Natten sig nu ene
Ved blodig Altarsten.

(lægger sin Haand paa Altarstenen.)

Ei Sol jeg vil see dale
Bag disse Klipper mere,

Ei Luft jeg vil indaande,
Hvor Troløshed mod Guder
Og Mennesker orpester
Den frie Klippeluft.
Fly, Brud, som svigted Brudgom!
Fly, Ven, som Ven forraadte!
Fly nu, hver Sjæl, som troløs
Fra Valhal sig løsrev!
I Natten flyer, Fortabte!
Og lever — til I styrte
Med Guders svorne Fjender
I Nastronds Slangedyb!
Jeg kan, jeg vil ei leve —
I Blod min Stjerne synker,
Til Valhal staaer min Hu;
Men, dødsindviet, frelser
Jeg end for Manheims Verden
De tabte Sjæles Liv!
— Ha, gaadefulde Freia!
Hvi faldt din gyldne Taare
Paa dette Klippehjerte
Og smelted Thorolfs Bryst?
Din Salighed blev Dødskval —
En Drøm var Kvinde-Elskov,
Og Mandens Venskab Svig.
— Men blev alt Haab da slukket?
Har alle milde Vaner
Forladt mig i min Nat?
— Ha, kunde du mig følge
Til Seierfaders Heisal,
Til Folkvangs lyse Haller,
Fortabte Jordebrud!

Var end du ei indviet
Til Hels og Lokes Kvaler
Ved Christendaabens Giftstrøm,
Ved Dybets Væld, som slukker
For Evighed alt Liv —
End skulde jeg dig gribe,
End skulde jeg udvriste
Din Sjæl af Slangeknuden,
Som her dig mægtig slider
Af Thorolfs Kæmpearme
Og høie Guders Favn.

(drager sit Sværd.)

Ha, Gru! — hvi bæver Hjertet?
Hvi skjælver Kæmpehaanden
Med Sværdet førstegang?
— Nei, bæve skal ei Hjertet,
Og skjælve skal ei Haanden;
Men Jorderig skal blegne
Og Valhals Guder røres
Ved den uhørte Daad!
— Fly skal nu Guders Fjender,
Og frelses Fædrelandet,
Og frelses Kæmpebruden,
Med Kæmpens Sjæl — i Blod!

(gaaer.)

Femte Handling.

(Osvifs Bolig; det er over Midnat. Osvifs Lig ligger i en aaben Kiste i Baggrunden. Aslauga og Hjalte vaage derover. Lampen paa Bordet brænder svagt.)

Aslauga.

Nu gruer jeg ei mere for den Døde;
Kun da jeg ene sad ved Lampen der
Og stirred paa ham i den tause Nat,
Det var mig som den blege Dødning skulde
Af Kisten reise sig hvert Øieblik
Og underfuldt med gamle Vola spaae
Om Verdens Undergang, om Guders Fald,
Om blodigt Brodermord og uhørt Rædsel.

Hjalte.

Nu varsler han ei meer, den fromme Gubbe:
Med foldet Haand han ligger rolig nu,
Og ængstes meer ei af de svære Drømme;
Nu seer han klart hvad i sin Nat han skimted.

Aslauga.

Tak, fromme Hjalte, at i Dødens Hal
Du Evighedens stille Lys mig tænder!
— Men Thorolf, ak hvor færdes nu min Thorolf?
I rædsom Kval han rev sig fra mit Hjerte,
Og — uden ham din Salighed mig flyer.

Hjalte.

Aslauga! for vor Thorolf gruer jeg —
Fast Haabet om hans Frelse vil udslukkes.

Aslauga.
Udsluk da ogsaa Haabet i min Sjæl
Om Fred og Salighed! — maa han fordømmes,
Fordøm da ogsaa mig! vi høre sammen.

Hjalte.
Formastelig slig Tanke var, Aslauga!
Til ingen Sjæl, som sig paa Jord forvilder,
Du lænke kan den Aand, som Herren gav:
Naar den i ham ei lever, den forgaaer.

Aslauga.
Lad den forgaae da! — evig Død er bedre,
End evigt Liv, til evig Kval fordømt —
Jeg kjender kun een Salighed, een Himmel,
Den er kun der, hvor Kjærligheden lever,
Og hvor min Thorolf evig lever med mig.

Hjalte.
Usalige! maa selv din Kjærlighed
Bortrive dig fra Frelsens aabne Himmel?
(afsides.)
O, Hjalte! saa har ingen Sjæl dig elsket.

Aslauga.
Du beder for min Thorolf, fromme Ven!
Ei sandt? du beder?

Hjalte.
Ja, jeg bede vil
For dig og ham indtil min sidste Time,
Og hist jeg evig for Jer bede skal;
Men lad mig frelse nu Hvo her kan frelses!
Her har din Thorolf selv bortstødt dig fra sig,
Her har hans Sjæl, forvildet, sig løsrevet
Fra Brud og Ven og fra vort Haab, vor Himmel;
Maaske vi hist engang ham frelst gjensee —

Men blindt mod dig nu, som mod mig, han raser;
— Jeg til et Fristed fører dig.

Aslauga.

Hvorledes?
Hvad mener du?

Hjalte.

En vigtig Dag er nær:
I Fædrelandet vakle Valhals Guder;
Snart skal de styrte, haaber jeg; men svar
Og stor er Striden, som os forestaaer.
Du maa udrives af den store Kamp,
Før du i den med Thorolf gaaer tilgrunde!
Da skal jeg ham og udfrie — eller døe.
Men lad det skee og flux — i denne Nat!
Paa Vestmanø af norske Graner alt
Den christne Kirke hæver sig iløn;
Der er et Fristed for dig, følg mig did!
Min Snekke ligger klar. See! — god er Vinden —
Faa Timer kun, saa er jeg her igjen.
Saa skal du aldrig meer i Verden see mig,
Men kan i Fred din fromme Sjæl bevare
Og bede for din Thorolfs Salighed,
Til frelst han kommer og sin Brud hjemfører.

Aslauga.

Nei, fromme, ædle Hjalte! nei! jeg kan ei,
Jeg vil ei frelses ene — ei udrives
Af Kampen, som du aner. Skal her kæmpes,
Skal Aander her nu brydes underfuldt,
Hvor Guder skal forgaae — vel, jeg maa blive!
Hos Thorolf maa jeg, som hans Norne, staae!

Hjalte.

Aslauga! ja hans Sjæls Lys=Engel er du —

Ak, vorder kan din mørke Dæmon ei!
O, fly ham! jeg besværger dig —

Aslauga.

Nei, aldrig!
Hvorhen hans Vei saa gaaer, jeg maa ham følge,
Var det saa til de dunkle Aanders Rige,
Gik saa vor Vei til Gimle gjennem Flammen
I Muspels Lueland og Surturs Hjem —
Den gamle Verden maa jo dog forgaae,
For sig den nye kan forklaret hæve.
— Tys! hørte du et Suk ei? Hjalte!

Hjalte.

Nei.

Aslauga.

Det var mig som den gamle Osvif sukked
I Kisten hist.

Hjalte.

Maaske hans frelste Aand
Bedroves over dig og gruer for dig.
Adlyd den Frommes Varsel i din Sjæl!
Og følg mig! fly den vilde Thorolf!

Aslauga.

Aldrig!
Om selv den Døde reiste sig af Kisten
Og stirred paa mig med sit brustne Øie
Og varsled: fly! — Er jeg afsindig? Hjalte!
Hvad heller rørte sig den gamle Dødning
I Kisten nu? —

Hjalte.

Kom til dig selv! og fly! —

Aslauga (i Kamp med sig selv).

Nei, aldrig!

Hjalte.

Snart er det for sildigt.

Aslauga.

Tys!

Fornam du ei en Haand, som greb i Døren?
En mægtig Haand?

Hjalte.

Det Stormen var, Aslauga!
Den med din Villie har gjort Pagt: — den bruser
Mod Landet nu.

Aslauga.

Vel! saa er Flugt umulig.
Lig rolig i din Kiste, gamle Osvif!
Nu kan jeg ei din Kæmpesøn forlade,
Om end jeg vilde; men jeg vilde aldrig:
Det var kun Stormen, som forandred sig,
Men ei Aslaugas Hjerte.

Hjalte.

Tys! man kommer:
Jeg hører Kæmpetrin.

Aslauga.

Det er min Thorolf —
Hans Sjæl har ei løsrevet sig fra min:
Han komme maa: i Natten kaldte ham
Aslaugas Aand, og han maa komme —

(iler mod Døren.)

Thorolf!

(Thorolf træder ind.)

Hjalte.

Vær hos os, fromme Helgne! det er Thorolf.

Thorolf (mørk).

Forfærdes Hjalte
Ved Thorolfs Komme?

Hvi bæver, blegner
Min Brud i Natten?
Er jeg en Drauge,
Som Rædsel bringer
Vildfarne Sjæle
Paa Nastronds Vei?

Aslauga.

Nei, Thorolf! nei, er bleg Aslaugas Kind,
Og møder hun med Bæven dig i Natten,
Ei for dit Komme bæver hun og blegner,
Og selv i Dødens Hal hun gruer ei,
Naar du kun hende følger.

Thorolf.

Vel, min Brud!
Ved Asathor! jeg kom just, dig at følge,
Og ei i Guders Nat dig at forlade.

Hjalte (afsides).

Hans Blik bebuder hvad jeg ei tør tænke —

(høit.)

Min Thorolf!

Thorolf.

Vel! din var jeg jo engang,
Fortabte Ven! — end maa dit Liv jeg frelse —
Grib Øieblikket, Nornen under dig!
Fly! lev! og frels din Sjæl fra Nastronds Kval!
Med dine Munke fly, før Sol staaer op!
Dens første Straale her som Lyn Jer knuser:
Din Dødsdom Valhals Guder alt har dømt;
Men selv mod Guder jeg din Flugt nu dækker —
Meer kan jeg ei. — Fred være med dig, Hjalte!
Min Fred paa denne Jord du sønderbrød;
Lad det dig dog ei Mandheims Luft forgifte!

Men lad mig møde dig i Odins Sal —
Og du skal mig forsonet møde!

Hjalte.

Thorolf!
Stor staaer du for mig, høie Kæmpesjæl!
Og selv jeg i din Nat dig maa beundre;
Men blive maa jeg, til det Dag er vorden.
Jeg kan ei fly, selv om jeg vilde nu,
Jeg skal det ei: i Stormen taler mægtig
Den Herres Røst, som byder: bliv og fuldend!
Til ham nu Hjalte beder for din Sjæl.

(gaaer tilside og knæler.)

Thorolf.

Saa vil de høie Norner det — Velan!
Forgaae da Vennen nu, som Vennens Troskab!
Men Kjærligheden ei forgik endnu,
Har Freia end til Kval omvendt sin Fryd,
Og blev til Gift end hendes gyldne Taarer.
— Aslauga! sig, er du alt døbt?

Aslauga.

Nei, Thorolf!
Med dig først kan jeg ganske frelses —

Thorolf.

Tak!
Min dunkle Norne! knuser end dit Blik,
Det knuser dog kun Hjertet, men ei Sjælen
Og Valhals store Haab. — Ei dybere
Mod Nastronds Slangeport den Aand skal tumle,
Som Loke fristed i Lysalfens Dragt!

Aslauga.

Ak, Thorolf! tal saa sælsomt ei! du vækker
Din gamle Fader i hans Dødningskrin.

Thorolf (bliver Liget vaer).

Ha, Ve os! — blunder
Hist gamle Osvif?
Nei, blinde Fader!
Ei meer du blunder,
Ei meer du drømmer —
Nei, du er vaagnet
Af Vanvidsdrømmen,
Blandt Øgler vaagnet
I Helas Kval.
Dig kan ei Sønnen
Fra Hel løskjøbe,
Gav han saa Dragen
Sit Hjerteblod;
— Men, hvor du pines,
Hvor Edderdraaben
Nedfalder evig
Og dig fortærer,
Men dog ei dræber
Din pinte Sjæl —
Did skal nu ei min tabte Brud dig følge!
Aslauga! kom, fly Edderstrømmens Bølge,
Før over dig den lukker sig!

Aslauga (ængstelig).

Hvad vil du?
Hvorhen skal jeg dig følge?

Thorolf.

Kom, Aslauga!
Histude, hvor i Stormen Geiser syder,
Hvor Hekla flammer høit i sorten Nat,
Der skal din Thorolf du igjen forstaae;
I trende Dage du ei meer forstod mig.

Gru ei for Mulmet, vi udvandre i! —
Jeg skal et Lys dig vise: du skal see
Den sidste høie Stjerne i min Nat!
Men ene maa du see den, ei for Vennen
Den lysner meer — fast har han den udslukt —
Os kalder den i røde Flammer nu!

Aslauga.

Ak, Thorolf! førstegang Aslauga bæver
Ved dig at følge.

Thorolf.

Elsked du mig fordum,
Er end et Gjenskin i din Sjæl tilbage
Af Freias slukte Stjernelys — Aslauga!
Saa følg mig nu!

Aslauga (griber hans Haand).

Ja, evig jeg dig følger,
Var det saa gjennem Dødens Nat, min Thorolf!
Naar tvivled du paa din Aslauga før?

(til Hjalte.)

Bed for os, stille Ven, men følg os ei!
Og vi skal Alle mødes i dit Gimle.

Thorolf (afsides).

Det haster, høie Skulda! styrk mig nu!
Hans Gimle skal hun aldrig skue!

(drager hende bort med sig.)

Hjalte (reiser sig).

Ve os!
Var det min Ven — min Thorolf? nei, en Mørkets,
En Nattens Aand det var. — Frels, milde Himmel!

(iler efter dem.)

(Veien til Lovberg, udenfor Ovviks Bolig. Det dages.)

Hjalte (kommer hastig).

Aslauga! — Thorolf! har da Jorden slugt dem?
Har Nattens vilde Storm dem da bortrevet
Fra mine Oine? see, det dages alt,
Og intetsteds jeg seer dem. — Thorolf, Thorolf!
Saae jeg et Mørkets Blendværk, som har laant
Din Skikkelse? og svandt det dunkle Billed
I Natten, som det kom, med din Aslauga?
Ha, nei, det var dig selv — hvor foer du hen?
See, hvor den svovlblaae Lue hist opstiger
Fra dine Fædres gamle Kæmpehøi —
Skal der jeg søge dig? — en Gravens Aand
Bortrev dig med den blege Brud i Natten;
Ei blandt de Levende jeg Eder seer —
Nu vil jeg søge Jer iblandt de Døde!
Paa Hedningveien hist jeg banke vil —
Skal jeg saa Kæmpens gamle Fædre vække —
Skal Dybets Luer saa fortære mig,
Og Hedninggraven over mig sig lukke!

(gaaer.)

Runolf, Kolbein, Kalf, Haldor og flere Hedninger samles paa Veien og standse.

Runolf.

Ved Asathor! det Lovbud Loke har
Indgivet ham, den gamle Drømmer —

Kolbein.

Døbes

Vi skulle Alle? lyde samme Lov?
Og nøies med een Gud for mange?

Haldor.

Styrtes

De høie Asers Altere og Templer? —
Og landsforvises Hvo end til dem ofrer?

Runolf.

Ha! maa ei Jorden slig en Laugmand sluge?
Kom, lad os indebrænde ham, den Øgle,
Før Landet han forgifter os!

Kalf.

Ved Mimer!
Den vise Thorgeir intet Haar skal krummes;
Men er det sandt, at høie Norner selv
Har ham udtydet Fjølners skjulte Runer
Og viist ham Valhals Undergang — saa maae vi
Nu lyde ham og denne nye Lov,
Som kun Alfader, Valhals store Dommer,
Den høie Fimbultyr, kan have viist ham.

Runolf.

For slige Drømme skulde Tro vi skifte
Og slutte Fred med Guders Fjender? — nei,
Før Landet gaae i Flammer op!

Kalf.

I Ølves
Gik Odins Billed jo i Flammer op;
Men Jorden staaer endnu.

Runolf.

Faldt Himlen da?
Hist staaer end Thor, og see vi ham ei styrte,
Skal Ingen troe paa Valhals Fald!

Haldor.

Dog lidet
Det huer mig, at Guderne sig ei

Til Forsvar reise selv, hvor deres Liv
Det gjælder meer end vort; paa Lovberg alt
Staaer Gissur med de bedste Landsmænd væbnet.

Runolf.

Det skal de nu med deres Blod betale!

Haldor.

Mig tykkes dog, skal vi mod Landsmænd kæmpe,
Vi vide maae for hvem; vil Odin seire,
Saa maa han vise os, han end er til,
Og med et Lyn for vore Øine knuse
De Christenhelte, som hans Fald bevidne.

Runolf.

Det kan han — ved vort Sværd.

Kolbein.

Men, som jeg hører,
Alt ved det Gamle bliver dog i Landet,
Om ogsaa nu den nye Lov vi hylde,
Og frit som før vort gamle Island staaer:
Kong Olaf faaer ei her et Ord at sige.

Runolf.

Det troer jeg vel: han er til Hel jo faret,
Med samt sin Orm hin lange.

Kalf.

Ja forsvunden
Forunderligt fra denne Verden er han,
Og Mange troe jo, han er himmelfaret.

Runolf.

Med Skib og Mandskab? nu, en herlig Fart!
Nu er Seiladsen aaben da til Himlen.

Kalf.

Den aabne Vei til Himlen er det jo,
Hvad Olafs Christenpræster os vil vise,

Og er det himmelsk Viisdom, de forkynde,
Var det jo Vanvid at forfølge dem.

Runolf.

Ha, svoret har I deres Undergang;
Er I Menedere?

Kalf.

Hvis Odin lever,
Vi holde ham vor Ed; men er han falden,
Var han ei til igaar, saa svor vi jo
Til Ingen, og har Ingen Ed at holde.

En af Folket.

Det Bedste ved den nye Lov skal være,
At frit vi end kan vore Børn udsætte,
Og spise Hestekjød, stegt eller sødent,
Det kommer ikke Troen ved.

Runolf.

Naar du
Og dine Lige kun forplante kan
Jer Øgleyngel og opfylde Landet
Med Hesteædere, saa spørge I
Vist ei om der er Guder til endnu.
Ha, lær dem det, forglemte Asathor!
Og skal du styrte, knus dem i dit Fald!

Kalf.

Der kommer Thorgeir, Loven at forkynde.

Haldor.

I Vaaben samles Alle.

Mange Stemmer.

Hvor er Thorolf?

Runolf.

Ha, svigter Thorolf — styrter Valhal nu.

(Det Indvendige af en Kæmpehoi, med Bjelkeloft, Stenmure og Askeurner.)

Thorolf og Aslauga.

Aslauga.

Ak, Thorolf! hvorhen fører du mig?

Thorolf.

Kjender

Ei meer du mine Fædres Bolig?

Aslauga.

Dunkel

Er dine Fædres Bolig, og helt tause

Er her Indvaanerne; i snevre Lerkar

Den største Kæmpes Hjerte her maa rummes —

Vel, her er ogsaa Plads til os.

Thorolf.

Her kalder

Ei Fristeren dig meer fra Folkvangs Glæde,

Her lokker han ei Bruden meer fra Brudgom;

Heelt trofast er vort stille Brudehus,

Og her dig en Einherie trolover —

Aslauga.

Din Haand mig aabner Graven? Thorolf!

Thorolf.

Kald den

Vor Brudehal, Aslauga! See — her vie

De høie Norner os til Folkvangs Heitid,

Her sværger jeg ved mine Fædres Aske

Dig evig Troskab; herfra vandre vi

Til Valaskjalf med Solens første Straale;

— Var du mig tro, saa følg mig glad!

(drager sit Sværd.)

Aslauga.

Besluttet,
Urokkeligt besluttet er det da?
Saavidt det kom — ak, Thorolf! Døbning=Brudgom!
Dit tause Blik i Nattens røde Stjerne
Min Dødsdom fælded nys og din — jeg saae det.
Skal gjennem Graven jeg dig følge nu,
For Døden af din Haand jeg bæver ei.
— Mørk, rædselfuld er dine Fædres Bolig;
Dog den en Udgang har, som du ei seer.
Den skal du skue, naar mit Øie brister —
Jeg var dig tro — stød Sværdet i mit Bryst!
Men tvivl ei paa min Kjærlighed!

(knæler.)

Thorolf.

Afsværg,
Forband først Hjaltes falske Tro! — og følg saa
Din Kæmpe til Einheriernes Glæde!

Aslauga.

Det kan jeg ei.

Thorolf.

Det maa du.

Hjalte (udenfor).

Thorolf, Thorolf!

Thorolf.

Hvo kalder? — Hjalte!

Hjalte

(styrter ind med draget Sværd).

Ha, Forfærdelige!
Blodbrudgom! stands, snigmyrd ei grum din Brud!
Hun er uskyldig, som den lyse Himmel;

Men merk, som Helved, er den skumle Daad,
Du her vil under Jorden skjule.

Thorolf.

Hjalte!
Vil du i Graven selv ei Fred os unde?
Vil her du selv mig Brudens Sjæl fravriste?
Det skal du ei — for Valhal er den min!
Din var den kun en Stund i Jordens Giftluft.
Snigmorder skal du heller ei mig nævne:
Min Idræt frygter Lyset ei.

Hjalte.

Saa kom!
Følg mig til Lovberg! der anklag din Brud
For Verdens Øine, troer du, Dag er Nat,
Og at en Lysets Engel dig har sveget!

Thorolf.

For Verdens Domstol du indstævner mig —
Velan, jeg møde skal — men dig til Rædsel,
Din falske Gud til Dom og Undergang,
Og Troløsheden til Forfærdelse —
(hæver sit Sværd.)

Aslauga
(kaster sig imellem dem).

O! Thorolf, Thorolf!
Knus din Aslauga!
Men myrd ei Vennen,
Som Liv os bringer,
Hvor Guder døe!

Thorolf.

For ham du bæver,
Og selv du blegner
For Døden ei!
(leer vildt.)

Ha, glæd dig, Hjalte!
Troløse Hjerte
For dig nu bæver —
Hover dog ei!
Vel tabt er Bruden,
Som du fra Vennen
I Verden stjal —
Til Nastrond skal du
Dog ei neddrage,
Den Aand, jeg mægtig
Til Folkvang vied
I Guders Nat.
Følg mig til Norners Dom! — Nu skal den falde!
(drager Aslauga bort med sig.)

Hjalte (følger efter).
Giv Lys ham, høie Christ, og frels os Alle!

(Thinghøien ved Lovberg med Thors Billedstøtte. Paa den ene Side staae Gissur og Sido Hall, med alle de døbte Islændere, bevæbnede; iblandt dem Thormod og de andre Christenpræster med Kors og Rogelsekar. Paa den anden Side staae Runolf, Kolbein, Kalf og alle Hedningerne, med dragne Sværd. Paa den store Sten i Midten staaer Thorgeir med den nye Lov i den ene Haand og et stort, lueforgyldt Kors i den anden.)

Thorgeir (ender sin Tale).
Saa har de høie Norner det besluttet —
Saa har jeg Valhals Fald og Guders Dom
I Runen læst, som skjult Alfader risted
For Verdens Grundvold lagdes. — Tro og knæl
For Korset nu, hver Sjæl, som vil vor Frelse!

Alle Christne og mange Hedninger
(knæle).

Vi troe og knæle.

Runolf.

Sten den gamle Drømmer!
Valhals Forræder døe!

Flere Hedninger.

Døe Guders Fjender!
Styrt Fædrelandsforræderne til Hel!

Thorgeir.

Han har vort Liv i Haand, som raader for det!

(Kamp og vild Larm.)

Thorolf kommer med Aslauga og Hjalte.

Kalf.

Hold inde, Landsmænd! Thorolf kommer — see!
Den høie Skulda vandrer ved hans Haand;
En Gudernes Herold, han træder blandt os —
Hør Valhals største Kæmpe!

Mange Stemmer.

Hør ham! stille!

Thorolf.

Ja høre skal I
En Røst fra Graven.
See! dødsindviet,
Fra Fædres Aske,
I Kæmpehøien —
Jeg er udsteget
Ved Nornens Haand:
Hun har forkyndet
Mig Surturs Seier
Og Valhals Fald;

Men see! — hun blegner:
Hun falsk har vidnet —
Min Norne var hun,
Men Eders ei. —
Med mig hun synker
Som Jettekvinden
I Kæmpehøi;
Men over Graven
Skal Korset, knuset,
I Støv sig bøie
For Seiersfader
Og Asathor!

Hjalte.

For Troløshed anklager han sin Brud;
Jeg vidner: hendes Sjæl er ren som Lyset!
Derfor hun from det store Lys har seet,
Hvorfor nu Mørkets Kæmper os fordømme.

Aslauga.

O Thorolf! myrd mig, men miskjend mig ei!

Thorolf.

I tie, Landsmænd!
I ei forstaae mig:
Et Vidne er jeg
For Valaskjalf;
Dog meer end Ordet
Skal Daaden vidne,
Som jeg har svoret
I Guders Nat.
See! Bruden vakled
Mod Nastronds Porte,
Af Loke fristet
Ved Vennens Røst.

Forladte Brudgom
Dog Sjælen frelser,
Og før den brænder
I Slangegiften,
Ved Daab indviet
Til Korsets Jammer
Og Nastronds Kval —
Med Kæmpemærket
Jeg vier Bruden
Til Folkvangs Høitid
Til Disers Glæde
I Freias Sal —
Sværg Valhals Magter Troskab! dette Blod
De store Guders Seier skal bekræfte —
(støder Sværdet i Aslaugas Bryst.)

Hjalte (iler til).

Ve! — Rædsel!

Mange Stemmer.

Ve! sin Brud han myrder!

Aslauga (synker til hans Fod).

Thorolf!

(Thorolf holder Haanden for Oinene og bliver staaende ubevægelig.)

Gissur.

Ve! det Uhyre blev fuldbragt. — Dom, Himmel!

Thorgeir.

Forfærdelige Morder! du er fredløs —
Til Dom jeg kalder Hedning her og Christen:
Forbandet Hvo slig Gjerning ei fordømmer!
Udsiger Dommen, Landsmænd!

Mange Stemmer.

Fredløs, fredløs!

Aslauga (hæver sig døende).

Nei, Thorolf! i min Arm er Fred for dig —

Mit Hjerte i sit Blod dig end frikjender:
Forblindet har dig Valhals falske Glands —
Mit Blod nu den udslukker for dit Øie.
Nu seer du Korsets Lys og Valhals Mørke —
Nu tvivler du ei mere paa din Brud.
— Jeg var dig tro — Christ frelse og tilgive!
Jeg er indviet til hans Rige — see!
Der beder jeg nu for dig — til du kommer.
(døer.)

(Thorolf vakler og støtter sig paa Sværdet, med Øinene stift fæstede paa Jorden.)

Hjalte.

Hun døer — og beder for ham — store Gud!
Seer, Landsmænd! seer — en hellig Jomfru døer
Og med sit Martyrblod for Korset vidner!
Af Rædsel vildest Hedning maa forstumme,
Hvor Mørkets Kæmpe sønderknuset staaer
Og stirrer i det Blod, som dømmer Valhal.
— Styrt, Mørkets blodbestænkte Alter, styrt nu!
For Valhals Guder Brudgom myrded Brud —
For Christ den fromme Brud sit Liv gav hen,
Og selv sin Morder i sin Død velsigned.
Men ei af Himlens Favn den Sjæl han rev,
Som trofast ham i denne Verden elsked:
Selv uden Daab, ved Korsets Tegn indviet,
Til Frelsens Himmel flygted Thorolfs Brud.

Thorolf
(farer op som af en Forstenelse).

Nu styrter Valhal —
For Ulven falder
Nu Seierfader —
I Gift fortæres
Nu Asathor —

Den store, gamle Rædselhimmel synker,
Og, Ve! den nye Himmel er mig lukt —
Du var mig tro, Aslauga! — salig døer du —
Men jeg i Kval forgaaer —
(Styrter sig over Aslaugas Lig.)

Hjalte.

Fortvivl ei, Thorolf!
Hos Christ er end Forbarmelse —

Thorolf.

Ha, ti!
Opslug mig, Jord! — tilintetgjør mig, Himmel!
Saa faaer jeg Ro —

Hjalte.

Christ frelse og tilgive!
Var din Aslaugas sidste Ord — han kan det.

Thorolf (reiser sig).

Forbandet være Valhals Guder da!
Forbandet Hver, som knæler for dem mere!
Til det Uhyre har de mig forledt.
I dette Blod opflammer Lyset for mig
Og knuser mig, som Lynet, for min Blindhed;
Nu har du seiret, Christ! — kan end du frelse
Hans Sjæl, som dig forfulgte til sin Død —
Saa lad mit Blod nu Veien til dig aabne!
(Styrter sig i sit Sværd.)

Hjalte (griber ham i sin Arm).

Usalige! hvad gjør du!

Mange Stemmer.

Styrt nu, Valhal!
Din sidste Kæmpe faldt.

Hjalte.

Brist, Hjerte, brist nu!
Dit sidste Jordebaand nu brast —

Thorolf.

Min Hjalte!
Du var mig ogsaa tro — nu seer jeg det:
Fostbroder! du er Christen — ei dit Liv,
Din Tro medgiv mig! — led mig til min Brud!
Med hendes Blod mit Hjerteblod sig blande!
Bed, at min Aand maa hendes Himmel naae!
Der vil jeg knæle ved den lukte Port,
Til Naadens Baldur den oplader for mig.
(ved Aslaugas Fod.)
Knæl, Fædreland! for Korset knæl og tilbed!
Nu Valhals faldne Kæmpe — vidner for det.
(døer.)

Thormod
(nærmer sig og betegner ham med Korset).
I Døden jeg til Livet vier dig
Og til Forbarmelsen. — Bed for ham, Brødre!
(Christenpræsterne synge Miserere Domine. Solen staaer op.)

Hjalte.
Du seirer, Christ! — Farvel nu, Fædreland!
Din Nat forsvandt — jeg seer din Sol opstaae;
Men ak, i Blod din Morgenrøde lued.
Nu over Menneskers og Guders Grav
Forbarmelsens det store Kors skal lyse.
Fred med dig, Ven! Fred med din blege Brud!
I Lysets store Kamp med Mørket faldt I —
Nu Arm i Arm I hvile skal forsonet,
Og frelste snart jeg møder Jer hos Gud.

Gissur.
Ha, Thor! det var dit sidste Værk paa Jorden —
(knuser Thors Billedstøtte.)

Runolf
(sønderbryder sit Sværd og tilhyller sit Aasyn.)
Nu styrted Asathor —

Thorgeir (hæver Korset).

Fred med de Døde!

Til evigt Liv nu, frelste Fædreland,

Lad dine varme Kilder dig indvie!

Plant Korset høit paa Islands Klipper, Brødre!

Af faldne Guders Grav det lyst opstaaer.

Thormod.

For det hvert Knæ paa Jorden sig skal bøie!

(Alle knæle.)

Christenpræsterne (synge).

Ære være Gud i det Høie!

Magnetismen i Barberstuen.

Comoedie.

Personerne.

Hr. Sivertsen, Barber.
Cathrine, hans Kone.
Frederike, hans Broderdatter.
Casper, hans Svend.
Ane, hans Tjenestepige.
Claus, Gaardskarl hos Brændevinsmanden i Huset.
Hr. Smith, Doktor Medicinæ.
To Borgermænd.
En Kalvekudsk.
En jydsk Landsoldat.

(Scenen er i Kjøbenhavn.)

Første Handling.

(Gaden udenfor Barberens Bolig. Over Gadedøren Barberskiltet.)

Første Scene.

Claus (kommer fra Gaarden). Au, Au! den forbandede Hund! havde den ikke nær bidt den ene Læg af mig. — (grundende.) Det er nogle forskrækkelige Tider, vi leve i; nu er der da baade Trolde og Hexe til igjen, og jeg tør sværge paa, den lærde Barber derinde er en Hexemester. Han kan jo baade maale og signe og forgjøre Bæster og christne Mennesker. Har han ikke der gjort saamange Fagter med Lænkehunden, at den nu hverken kjender Venner eller Frænder meer, men vil endogsaa bide mig, naar jeg giver den Mad. Har Barberen barestens ikke forgjort mig med! for siden jeg har begyndt at spekkelere paa disse Ting drømmer jeg jo Tal hver evige Nat, og spiller alle mine Penge bort i Lotteriet, fordi jeg aldrig kan huske de rette Tal, naar jeg vaagner. Hvad var det nu for en Terne, jeg drømte inat? Hr. Sivertsen kan vist sige mig det, naar jeg bare turde spørge ham derom; men saasnart han blot seer paa mig, taber jeg baade Mund og Mæle, og naar jeg hører ham tale, løber Alting rundt med mig, saa grueselig lærd er han; ja han kan jo endogsaa faae Folk til at gaae i Søvne ved høi lys Dag, naar han bare gjør saadan med Fingrene. (gjør Manipulationstegnene forkert.)

Hu, ja, det er nogle forskrækkelige Tider, vi leve i! Først er Folk blevne saa kloge, at de hverken troe paa Trolde, Hexe eller Varulve, og saa sige de endda, at enhver klog Doktor eller Barber kan hexe paa en natyrlig Maade, bare ved at gjøre saadan (gjør Tegn igjen) og uden at forskrive sig til den Onde og fare Fanden i Vold eller blive stegt og brændt levende for det, som i gode, gamle Dage, da der var meer Christendom blandt Folk. Og det kalde de nu ikke meer at maale og signe, men at maginisere, eller hvad det hedder. Men hvad rager det mig hvad man kalder det, og om det gaaer natyrligt til eller ei, naar det dog er Hexeri og Djævelskab alligevel? — Inat drømte jeg jo endog, at jeg gik i Søvne paa Spidsen af Taget, og saae en Terne skrevet med Rødkridt paa Himlen — og hvem veed, om jeg ikke gik der virkelig, og var falden ned og havde knækket min Hals, hvis Nogen havde nævnet mit Navn og sagt: tag dig iagt, Claus! — Ak ja, det er nogle forskrækkelige Tider, vi leve i, og Verden staaer vist ikke længer end tre — fire Uger i det Høieste. Kunde jeg nu dog huske min Terne!

(tager et Regnebræt frem og skriver Tal med Kridt, som han atter udsletter og omskriver.)

Anden Scene.

Casper og Claus.

Casper (kommer ud af Gadedøren). Nu er der da ikke et fornuftigt Menneske meer i min Herres Hus, saasnart jeg gaaer ud af Døren, og nu er Fanden da faret i Ane og i Jomfruen med og har besat dem med den bestialske eller dyriske Magnetisme. Den ene lader sig magnetisere for Latter, den Anden for Graad, og hele Huset er en Daarekiste. Madammen ligger hele Dagen i den magnetiske Søvn, siger Herren; men jeg tør bande paa, det er en god, naturlig Søvn,

som kommer af Dovenskab og Kedsommelighed over hendes gode Ægtemand eller fordi hun ikke kan sove om Natten for Gigten. Og Hr. Sivertsen selv, ja han har da hverken Stunder til at spise eller drikke eller forrette nogen anden nødtørftig Gjerning meer for lutter Doktoreren og Magnetiseren. Der er ikke en Hund eller Kat i Huset, undtagen den jo maa aarelades, trækkes Tænder ud paa og magnetiseres, og Hr. Sivertsen troer virkelig, han har sat den sorte Kat i Rapport til Lænkehunden, fordi den skutter Ryg og sprutter, hvergang Hunden seer paa den. Imidlertid staaer da vor Barberstue ledig, og Ingen tør meer betroe sig under Herrens Ragekniv, siden han i sin magnetiske Raptus har været ved at skære Halsen af alle vore Kunder. Hvis jeg nu ikke lader som jeg ogsaa er gal, er Hr. Sivertsen istand til at jage mig paa Døren. Men hvad seer jeg? staaer ikke Claus der ganske fordybet i lærde Betragtninger.

Claus (ved sig selv, grundende). Ja, det er nogle forskrækkelige Tider! — 9 — 7 — 15 — Nei, 6 — 15 — 7.

(Skriver og sletter ud.)

Casper. Hei, Claus! hvad grunder du paa? han hverken hører eller seer.

Claus (som for). Nei, længe staaer Verden s'gu ikke. 7 — 9 — 15. Nei, det var jo ingen af de Tal. (Sletter ud.)

Casper. Han regner dog aldrig ud hvorlænge Verden skal staae? eller har han maaske drømt Tal igjen til Lotteriet? Jeg maa rive ham ud af det Galskab og give ham en lille Lection i vor nye Viisdom!

(Slaaer ham med en Tamp og skjuler sig.)

Claus. Au! hvad var det? var der Nogen, som slog mig? Nei, her er Ingen. Det spøger dog aldrig nu ved høi lys Dag? — Jo, det er Tider, vi leve i!

Casper (slaaer ham igjen og skjuler Tampen).

Claus. Au! hvem slaaer mig da? — Gid du skee en Ulykke, Casper Skægskraber! var det dig?

Casper. Nei, mig var det ikke; men jeg kjender nok den brave Mand, hvis Tamp du fornam, saavelsom den Kjeltring, det egentlig gjaldt.

Claus. Skjelder du mig nu ogsaa for en Kjeltring? hvad har jeg da gjort dig?

Casper. Ingenting! vi ere de bedste Venner af Verden. Men sig mig, hvad var det for dybe Tanker, du stod i?

Claus (sukker). Aa, det var Ingenting. Det er forskrækkelige Tider, vi leve i, tænkte jeg kun, og kunde man vinde en Terne i Lotteriet, kunde det ikke være afveien. See, det var alt det, jeg tænkte paa, og dermed fornærmer jeg jo Ingen.

Casper. Ja vist er det forskrækkelige Tider, Claus! og der skeer mange Ting nu, som gaaer over vor Forstand. Nu er man jo ingensteds mere sikker for Prygl; for nu kan man jo mærke det i sin Ryg, naar en anden Ryg faaer Prygl femten, ja hundrede Mile borte. Au! der fik jeg ogsaa et godt Knubs; det kom fra Korsør, og det var med Skræddermester Sørensens Alen. (gnider sin Ryg.)

Claus. Hvad gaaer af dig? Casper! er du gal? eller har din Herre nu ogsaa lært dig den sorte Konst?

Casper. Ja, jeg forstaaer den nu næsten ligsaa godt som Hr. Sivertsen selv. Veed du hvad det er, at staae i Rapport til Nogen? Claus!

Claus. Nei, jeg veed ikke; men hvad rager det mig? bliv fra mig med det Galskab! jeg har Andet at tænke paa. (afsides.) 15 — ja 15 var bestemt det første Tal.

(skriver paa Tavlen.)

Casper. Nei hør, Claus! du skal vide hvad Rapport

er. Naar man staaer i Rapport til et andet menneskeligt Væsen, seer du, saa mærker man Alt, hvad der foregaaer med samme menneskelige Væsen, om han ogsaa er ovre i Amerika eller i Constantinopel. Rapport er nemlig et konstigt Ord, Claus, det kommer af det danske Ord: Rap og det franske porto, portavi, portalatam, portalare, og betyder det animalske eller bæstiske Forhold mellem tvende adskilte Personer, hvorved hvert Rap, den Ene faaer, bliver porteret eller bragt til den Andens Ryg paa en ganske forunderlig Maade. Saaledes staaer du nu i Rapport til Skræddermester Sørensen i Korsør, og jeg til Brændevinsbrænder Hansen sammesteds — forstaaer du ikke nok det? Claus!

Claus (grundende). Nei jeg gjør s'gu ikke.

Casper. Det skal snart blive dig indlysende: hvad der nu foregaaer med Skrædderen i Korsør, det mærker du her i Vimmelskaftet, seer du, og hvad her foregaaer med dig, det mærker Skrædderen i Korsør, og ligesaa gaaer det mig nu med Brændevinsbrænderen. Nu er Skrædder Sørensen i Korsør en snaus Karl, seer du, og fornærmer den ærlige og honette Brændevinsbrænder Hansen sammesteds: derved fornærmer han naturligviis ogsaa mig, som staaer i Rapport til Brændevinsbrænderen; og naar jeg nu her i Kjøbenhavn vil prygle Skrædderen i Korsør paa egne og Brændevinsbrænder Hansens Vegne, er der jo ikke andet for, end at det maa skee gjennem den Ryg her i Kjøbenhavn, som staaer i Rapport til Skrædderens Ryg i Korsør. Derfor med din Tilladelse, Claus! (tamper ham.)

Claus. Au, au! er du gal?

Casper (vedbliver). Bryd dig aldrig en Smule derom! Det angaaer ikke dig; det er jo egentlig Skræddermester Sørensen i Korsør, jeg nu tamper, og hvad kan det igrunden hindre dig? See, veed du nu hvad Rapport er? Claus!

Claus. Gid du ſkee en Ulykke med din Rappee eller Rappoort! hvad kommer den Satans Skrædder i Korsør mig ved?

Casper. Det ſiger jeg jo ogſaa; men du veed endnu ikke hvad Rapport er! Seer du da, Claus! den magnetiſke Rapport er en Egenſkab ved visſe Sjæle og Kroppe, hvorved de forene ſig paa en Maade med andre Sjæle og Kroppe og drage deres Fornemmelſer til ſig, ligeſom du veed, at Magneten forener ſig med Staal og drager Jern til ſig. Saaledes kan man komme i Rapport med vild fremmede Folk i Paris og Conſtantinopel eller Korsør, ſaa at man bliver ſom een Sjæl og een Krop med dem; og er man førſt i Rapport til en anden Perſon, kan man blive mæt, naar han ſpiſer, og pærefuld, naar han drikker. Har du drukket Brændevin idag? Claus!

Claus. Ja, en Snaps har jeg rigtignok faaet; men jeg kan taale tre.

Casper. Der har vi det: den Snaps er løbet Skrædderen i Korsør i Hovedet, for han er et Kyllingehoved, ſom Ingenting taaler, og deraf har den Slyngel faaet Mod til at yppe Klammeri med Brændevinsbrænderen, ſom dog er meget ſtærkere end han, men en ſkikkelig og fredelig Mand. Au! der ſlog Skrædderen ham med Alenen igjen. (gniver ſin Ryg.) Det ſkal Han faae betalt, Meſter Sørenſen! — med din Tilladelſe, Claus! Skrædderen i Korsør, ſom du ſtaaer i Rapport med, maa nu have en lille Revſelſe igjen!

(tamper ham.)

Claus. Men er du bindegal? Casper! og har du da rent glemt, at jeg ogſaa har et Par gode Næver paa Skaft? (trækker ud og ſpytter i Hænderne for at prygle ham.) Vi — jeg ſkal ſtrax være hos dig — ſæt dig ned ſaalænge! — Nu har jeg min Terne, nu har jeg min Terne! funtus! jeg har den! (farer hen og ſkriver paa Tavlen.)

Casper (river Tavlen fra ham og putter den i Lommen). Nei, du er, min Sjæl, galere end alle vi Andre; men slige gamle Kjærlinge-Galskaber kan du ikke være længer bekjendt. Kom nu og lad mig magnetisere dig ordentlig! nu er der jo Ingen, der tænker paa Andet her i Huset, og vi vil, min Tro, ikke være ringere, end de Andre. (begynder at magnetisere ham.)

Claus. Gaa Fanden i Vold med din Maginiseren! det svier endnu i min Ryg, saa du maginiserte mig nys med din forbandede Tamp; men kommer du ikke strax med min Tavle og Ternen, jeg drømte inat, skal du see en Ulykke.

Casper (vedbliver). Ti stille, Claus, ti stille! det virker, det virker fortræffeligt. Nu sover du allerede — nu gaaer du allerede i Søvne. See! nu opspiler du Øinene — nu har du Syner — nu, hvad seer du? hvad seer du?

Claus. Et Esel seer jeg, et galt Asen, en Spitsbub, en Gavtyv seer jeg. Nei, han er virkelig gal. Nei, han forhexer mig. Heida, Hjælp, Gevalt! — Casper forhexer mig — Hjælp, Hjælp!

Casper (vedbliver). Tys! nu taler du allerede i Søvne. Raab ikke saa høit! saa skal du høre selv hvad du siger.

Claus (skriger). Heida, Hjælp, Gevalt! Hjælp, Hjælp!

Casper (vedbliver at magnetisere ham i Frastand).

Tredie Scene.

Hr. Sivertsen. De Forrige.

Sivertsen (kommer ud af Gadedøren). Hvad er her paafærde! — Hvad seer jeg? Casper magnetiserer saa sandelig Claus. Det er ret, Casper! du gjør det ret brav. Du har ogsaa Sands og Øie for den herligste og forunderligste af alle Konster. Du kan herefter være min Amanuensis. I hvilken Gradus har du bragt ham?

Claus (afsides). Død og Pølse! der er den lærde Barber selv; nu er det rent ude med mig.

(bliver staaende som en Støtte og betragter ham maabende.)

Casper. Tys, tys, Herre! see, han er allerede i den 36te Grad.

Sivertsen (tager Briller paa). Nei, saamange Grader have vi Lærde hidindtil ikke constitueret. Du er endnu en Lægmand i Videnskaben, Casper! men der kan nok blive Noget af dig. I den Gradus af magnetisk Existents, som vi kalde Somnambulismus, befinder han sig rigtig nok; det kan jeg strax see paa hans Øine-Pupillers Udvidelse under Choroidea og Hornhuden.

Casper. Ja rigtig, Herre! paa Øinene kan man strax see det. See kun hvor han stirrer paa os, som en Ko paa en Veirmølle! Jeg havde Ulykke nok, inden jeg bragte ham saavidt, og han gav sig gudsjammerlig ved det. Herren hørte jo selv hvor han skreg og lamenterede.

Sivertsen. Paa den næsten uartikulerte animalske Sonus eller Tone, han gav fra sig, kjendte jeg strax et af Criteria extraordinaria ved den første somnambulistiske Paroxysmus. Efter denne Catalepsis eller Exstasis følger — ifølge mit Experiment med Pasop — en vis stille, velbehagelig langvor, stupor eller inertia, som jeg vil kalde stubsende Ro eller Hvile, hvori den animalske Somnambulant med en vis intutione spirituali, som jeg vil kalde et forklaret Blik, skuer ind i sit eget Indre og seer hvad der fjernest i den sublunariske som hypersublunariske Verden, staaer i Conflict eller Berørelse med hans eget individuelle Væsen. Forstaaer du? Casper!

Casper. Ja, Herre! det er godt at forstaae.

Sivertsen. See, i den Tilstand er han nu. Jeg vil

examinere ham. Har du for Øieblikket nogen legemlig Fornemmelse? Claus!

Claus (afsides). Gid jeg var vel herfra! enten er de gale begge To, eller ogsaa er de virkelige Hexemestere og vil forgjøre mig.

Casper. Han taler med sig selv, Herre! men jeg, som nu staaer i Rapport til ham, kan tydelig høre hvad han tænker, eller taler inden i sig. „Sæt mig i Rapport med den lærde Doktor Sivertsen" — siger han indeni — „det er tillige et rent og ærligt Gemyt, som jeg har meest aandeligt Svogerskab med, og førend det er skeet, kan jeg ikke svare ham." See derfor vil jeg nu ogsaa strax opfylde hans Forlangende. (gjør nogle naragtige Tegn imellem dem.) See! nu staaer Herren i Rapport til ham og kan examinere ham videre. Lad mig nu give Herren et lille Rap med en Tamp! saa skal Herren strax høre, han har følt det. (tamper Sivertsen haardt.)

Sivertsen. Au, det er nok, Casper! det er nok — det gjør jo bandsat ondt. — Nu, sig mig, Claus! fornemmer du ingen irriterende Affision, som jeg vil kalde Pirren eller Kildren i din Ryg?

Claus. Jo tilvisse, Hr. Doktor! min Ryg er vist baade gul og grøn af Caspers forbandede Tamp.

(gniber Ryggen.)

Casper. Seer De, Herre! Experimentet lykkes. Lad mig give Herren et Par ganske smaa Rap endnu!

(tamper ham endnu stærkere.)

Sivertsen. Au for en Ulykke! — det er nok, siger jeg, du experimenterer for ivrig. Føler du endnu nogen Irritation eller pirrende Affision i Ryggen, Claus!

Claus. Ja, Gu min Sjæl, gjør jeg saa. — (afsides.) Det er vist dog Gavtyvestreger af Casper. (høit, idet han gniber sin Arm og smidsker.) Nu veed da Hr. Doktoren nok selv hvordan

de Irretasoner og Pirrerier smage, og hvad Rappoort er. Men hvordan vil dog Hr. Doktoren, som er saadan en farlig lærd Mand, lade sig prygle af sin dumdristige Barbersvend?

Sivertsen. Det er Experimenter, som høre til Konsten. Det forstaaer du dig ikke paa, Claus!

Claus. Jo, paa de Expirrementer forstaaer jeg mig s'gu ret godt (gnider sin Ryg.) Men det var bedre, Hr. Doktoren gav den Slyngel et godt Livfuld Prygl selv. Han har jo baade Doktoren og alle os Andre til Nar her i Huset.

Sivertsen (studser). Hvad hører jeg om dig, Casper! i den Status eller Tilstand kan Somnambulanten jo kun udtale de dybeste Sandheder, og driver du ikke Konsten med et rent og ærligt Gemyt, maa du jo revses, som han siger.

(løfter sin Stok.)

Casper. Lad mig bringe ham til Sengs, Herre! Et saadant Aalehoved, som Claus, maa jo selv snakke i Taaget i den klareste Klar-Vojance. Kom, Claus! lad mig lede dig til Sengs, at du kan udsove din magnetiske Søvn! See saa! tag mig under Armen, at du ikke skal støde dig! for dit indvortes Syn er ikke meget skarpt, og med Øinene veed du jo nok, at du nu Ingenting rigtig kan see, men i det Høieste kun skimte en Smule med Maven.

Claus. Ja det veed jeg da rigtig nok — (afsides.) Jeg kommer til at snakke de gale Mennesker efter Munden. — Men monstro, de dog ikke kunde have Ret, og jeg dog virkelig gaaer i Søvne ligesom inat? for dersom jeg ikke sover og drømmer, maa jo baade Casper og den kloge Barber være blevne splittergale paa eengang, og de har jo altid været meget klogere, end jeg. (høit, med Resignation.) Nu vel da, Casper! saa vil jeg da gaae i Seng, siden jeg jo allerede sover; men giv mig saa min Tavle og min Terne, naar jeg vaagner!

Casper. Hører nu Herren? han kjender selv sin Tilstand og foreskriver selv hvad vi skal give ham naar han vaagner. Tavla ternia vil han have; det maa være en Plante, som jeg slet ikke kjender; men den staaer vist i den botaniske Have.

Sivertsen (glad). Du har i Sandhed Ret, Casper! vort Experiment er lykkedes fortræffeligt.

Casper (afsides, idet han leder Claus bort). Nu kan jeg da bilde ham ind hvad det skal være.

Fjerde Scene.

Sivertsen (alene, glad).

Den Casper er mig dog mere værd, end hele det medicinske Fakultet. Han gaaer strax ind i mine dristigste Ideer, og praktiserer allerede med Færdighed, uagtet han kun kjender Konsten af mine Experimenter med min Kone, Ane og de andre Husdyr. De fornemme Doktorer her i Byen har længe misundt mig mine Fremskridt i de medicinske og andre Videnskaber, veed jeg nok; men siden mine heldige magnetiske Cure ere de blevne rent gale af Misundelse, ja blues ikke ved at kalde mig en Grillefænger og slet Efteraber af den tydske Barber, som lærte mig Konsten. Men bier kun lidt, I Godkarle! jeg skal snart lære Jer at tage Hatten af for Professor Sivertsen. Doktor kalder jo allerede hele Nabolauget mig, og fordi jeg ikke har skjendtes paa Latin om Pavens Skæg med de andre Lærde, kan jeg være ligesaa god Doktor, Professor og Latiner, som hele Fakultetet. Men jeg maa ind og see til Frederike. Med hende holdt det haardt nok, inden hun fik Øinene op og tillod mig at magnetisere hende for hendes Tungsindighed. Men Hvem er den unge Herre, som gaaer op ad min Trappe? Det er dog aldrig

den uforskammede Doktor Medicinæ, som tør beile til Frederike? Hei, hvem er Han? hvem vil Han tale med?

Femte Scene.

Hr. Smith og Hr. Sivertsen.

Smith. Ih, er De der? bedste Hr. Sivertsen! jeg er Doktor Smith; jeg vilde just opsøge Dem for at gjentage mit skriftlige Andragende om Deres Broderdatters Haand. De Grunde, hvorpaa De har givet mig Afslag, kan jeg kun antage for Hr. Sivertsens Spøg.

Sivertsen. Hvad? Spøg! — jeg spøger aldrig, min Herre! jeg er en alvorlig Mand — og mine Grunde veed Han.

Smith. Men, bedste Hr. Sivertsen, hvor kan nogen fornuftig Mand lægge en Beiler sine gode Egenskaber til Last?

Sivertsen (bidsk). Er Han ikke en examineret og promoveret Doktor Medicinæ?

Smith. Jo, Hr. Sivertsen! men deri seer jeg ingen Hindring i —

Sivertsen (afbryder ham). Har Han ikke disputeret offentlig baade pro licentia og pro summis in medicina honoribus? —

Smith. Jo, Hr. Sivertsen! men deri seer jeg ingen Hindring i —

Sivertsen (afbryder ham). Er Han ikke en Skolefux, en Pedant, som troer, man kan disputere sig til Konsten og snakke sig til Praktikken, og at Ingen kan forstaae sig paa Medicinen uden Han og hans Fakultet?

Smith. Det har jeg ikke paastaaet; i enhver Konst kan der gives gode Frimestere og Dilettanter; men jeg troer rigtig nok, Enhver bedst forstaaer hvad han har lært.

Sivertsen. Veed Han da hvad jeg har lært, min

Hr. Doktor? veed Han, jeg har lært over hundrede Systemer „der praktischen Wunderarzneikunst" udenad paa mine Fingre baade paa Tydsk og Latin?

Smith. Meget muligt, Hr. Sivertsen! men deri seer jeg ingen Hindring i, at —

Sivertsen (afbryder ham). Veed Han, jeg har studeret den animalske Magnetismus og Alt, hvad der er skrevet og tænkt derover ligefra Harpocratis og Alexander Magnus's Tider og til igaar?

Smith. Meget muligt, Hr. Sivertsen! men deri seer jeg ingen Hindring i, at jeg —

Sivertsen (afbryder ham). Veed Han, at jeg har gjort Cure og Experimenter med Magnetismus, Mesmerismus, Siderismus, Somnambulismus, Exstacis og Catalepsis, som skal forbause Verden?

Smith. Meget muligt, Hr. Sivertsen! men deri seer jeg ingen Hindring i, at jeg kan ægte Deres Broderdatter, allerhelst da jeg har hendes Samtykke.

Sivertsen. Men mit har Han ikke, min Hr. promoverte Idiot! hvad forstaaer Han, naar det kommer til Praxis? kjender Han Arteriotomia? veed Han hvordan man skal holde paa en Lanzet?

Smith. Men bedste Hr. Sivertsen! —

Sivertsen. Kjender han Anevrismer? veed Han Forskjellen mellem Anevrisma verum og Anevrisma falsum og Anevrisma varicosum?

Smith. Men bedste Hr. Doktor! —

Sivertsen. Kjender Han Caries? kjender Han Necrosis? kjender Han Hernia congenita og Hernia ventralis?

Smith. Men allerbedste Hr. Professor —

Sivertsen. Kjender Han Hæmacocele, Varicocele,

Sarcocele og Hydrocele? og veed Han hvad Magnetismus, Mesmerismus og Siderismus er?

Smith (utaalmodig). Jeg veed det ret godt Altsammen, Hr. Sivertsen! det veed jo enhver Chirurg og Barber, og jeg kan gjerne nævne Dem ti Gange saamange Konstord uden Mening og Sands, naar det endelig skal være; men hvad kommer det mit Bryllup med Frederike ved?

Sivertsen. Han tør tænke paa min Broderdatter? Han, en examineret Medicus, en Doctor legitime promotus, som ikke veed hvad Hæmacocele, Varicocele, Sarcocele og Hydrocele er! Han, som ikke forstaaer sig paa Magnetismen, og ingen Respekt har for mig og min Konst? men anseer mig for en Barber — jeg, en slet og ret Barber?

Smith. Jeg vil gjerne troe, Hr. Sivertsen kunde være Doktor og Professor i Hæmacocele og Varicocele, Sarcocele og Hydrocele, ja i Narrocele med, og alle mulige legemlige og aandelige Sygdomme; men om jeg endogsaa holdt Dem for en Barber, som De jo virkelig er, seer jeg deri ingen lovlig Grund for Dem til at negte mig Deres Broderdatter.

Sivertsen. Pak sig paa Stedet, Hr. Doktor Næsviis! Han er en Idiot — veed Han hvad det er? en examineret og promoveret Idiot, som ikke engang forstaaer at aabne vena mediana cephalica paa en Kat, som jeg ikke engang vilde betroe til at scarificere Tandkjødet paa en Hundehvalp og gribe en Tand ved Alveolus paa Maxillen af en Kariol-Hest.

Smith (afsides). Nei, med ham er der ingen Udvei. Anes Plan maae vi gribe til; men nu skal jeg dog sætte mig lidt i Respekt hos ham. (høit.) Troer De, jeg er en Idiot? Hr. Sivertsen! troer De ikke, jeg kan aarelade Hunde engang? (tager Instrumenter frem.) Saa kom da, vi vil gjøre et Forsøg! Skal jeg aabne Dem Pulsaaren? skal jeg trække

Dem alle de gamle Tænder ud, og sætte Dem Viisdoms-tænder ind istedet? skal jeg aarelade Dem paa Panden? skal jeg curere Dem for Anevrisma verum, eller Anevrisma falsum, eller Anevrisma varicosum?

Sivertsen (vred). Han skal, Han skal —

Smith (afbryder ham). For hernia congenita eller hernia ventralis?

Sivertsen. Han skal —

Smith. For Hæmacocele, Varicocele, Sarcocele, Hydrocele eller Narrocele?

Sivertsen. For Satan, Han skal —

Smith. For Mesmerismus og Siderismus? for deliria animali-magnetica og mania bestiali Sivertica?

Sivertsen. Han skal gaae Fanden i Vold, siger jeg. — (afsides.) Noget forstaaer han dog, den Slyngel; men en uforskammet Karl er det.

Smith. Eller skal jeg vise Dem, at jeg kan magnetisere, for at faae Deres Broderdatter? Velan da, De er besat af en Dæmon, eller ond Aand, Hr. Sivertsen! og jeg skal magnetisere den ud; men hvilken af de 13 bekjendte er det? — (magnetiserer.) Svar mig, du infame Dæmon, som har besat den brave Hr. Sivertsen! er du den levendige Lucifer, som stikker det arme Creatur med forfængelige Naale? eller er du den skabede Anzian, som bringer Kløe efter Doktorhatten? eller er du den lede Archian? eller den fordømte Junian, der sammensnører hans Hoved, som en tom Tobakspung? eller er du den carnaliøse Arcas, som trækker Folk usynlig i Haarene til Daarekisten?

Sivertsen. Hold op, hold op, jeg troer nok, Han kan —

Smith (som før). Eller er du Savskærer-Dæmonen Mian, som farer Hr. Sivertsen i Ryggen, hvergang han skal barbere? —

Sivertsen. Jeg troer nok, Han kan magnetisere, siger jeg, hold op! jeg er —

Smith (som for). Eller er du den Satans Mean, som river Næseborene fra hinanden af Hovmod? — eller er du den Helvedes Achot, som stikker med usynlige Knappenaale, hvergang Hr. Sivertsen vil sætte sig paa en Stol og være fornuftig? —

Sivertsen. Jeg er ikke besat, siger jeg; men Han er det — hold op! siger jeg — han gjør mig —

Smith (som for). Eller er du den bandsatte Nucas, som gjør alle Skruer løse i Hovedet? eller er du Nugor? eller er du Jonan, som hasper og væver Latin som Blaargarn i Hr. Sivertsens Hjerne?

Sivertsen. Han gjør mig gal, siger jeg — hold op, siger jeg, eller —

Smith (som for). Eller er du den djævleblændte Jechiancha Sacca, som er værre, end alle de Andre?

Sivertsen. Hold op, siger jeg, eller jeg raaber Gevalt — gaa Fanden i Vold med sine Djævle, det er ikke at magnetisere, det er —

Smith (som for). Eller er du den allerhelvedes Recorduan, som gjør gamle Folk til Narre efter Kvindfolk og narrer Hr. Sivertsen til at magnetisere Ane og negte mig sin Broderdatter? eller er du — eller er du — eller er du —

(bliver ved i Munden paa Sivertsen.)

Sivertsen. Det er til at blive gal over — Gevalt! Han faaer aldrig min Broderdatter, om han saa kan magnetisere mig alle de Djævle op, der er i Helvede — Gevalt!

(jager ham bort.)

Anden Handling.

(Frederikes Kammer.)

Første Scene.

Frederike, strax efter Hr. Sivertsen.

Frederike (alene). For Smiths Skyld maa jeg holde det ud endnu idag og lade som jeg sukker og græder bestandig, uagtet jeg havde langt mere Lyst til at lee. Rigtignok kunde min naragtige Hr. Curator godt fortjene at narres for hans urimelige Doktorhad, og Blodet skriger ikke derimod, siden jeg kun er hans Halvbroders kjødelige Steddatter, som han selv siger. Men Anes Plan er dog alt for gal; det gaaer aldrig an. Der kommer han; nu maa jeg til at sukke og tørre Øinene igjen. (tager sit Lommetørklæde frem og lader som hun er melancholsk.)

Sivertsen (kommer og føler hendes Puls). Nu, hvordan gaaer det? Frederike! fornemmer du endnu meget til Materia peccans, som jeg vil kalde de hypochondriske Substantser i Blodet?

Frederike (sukker og tørrer sine Øine).

Sivertsen. Hvad! du henter Luften suspiralisk fra de sammenpressede Lunger, eller hvad man kalder: du sukker endnu. Og see! du maa endnu aftørre den overflødige Fugtighed, som gjennem Caruncula lachrymalis og Puncta lachrymalia absorberes og udrinder bag ved Os spargiosum superius, eller hvad Lægmand kalder: du græder.

Finder du ingen levatio, eller Lindring i Hjertet, siden mit sidste Forsøg med at bringe dig i den magnetiske Søvn?

Frederike (sukker igjen).

Sivertsen. Ved Æsculapius! nu er det lige galt igjen, mærker jeg. (føler atter Pulsen.) Men Pulsen slaaer dog meget mindre hypochondrisk og nærmer sig mærkeligt til den sangviniske Takt. Jeg vil nu hverken aabne dig vena cephalica eller vena basilica eller vena mediana cephalica eller vena mediana major; men jeg vil gjøre et nyt Forsøg med den alt gjennemtrængende Mesmerismus eller Siderismus, hvad enten det nu er en individuel organisk Emanations eller et andet hemmeligt Stofs Effectus eller Virkning; forstaaer du? Frederike!

Frederike (sukker). Ak ja, det er jo soleklart, Onkel! men hvad kan det hjælpe?

Sivertsen. Sig ikke det! jeg fik kun bragt dig ad primum gradum; men naar jeg faaer bragt dig in secundo eller tertio, bliver det nok bedre, og du vil da selv bedst kunne sige mig, hvilke remedia jeg skal anvende, for at fordrive den egentlige Materia hypochondrica; thi du troer dog vel ikke selv, at det er af hernia, du lider, eller hydrops sacculi lachrymalis?

Frederike. Nei, det troer jeg slet ikke, Onkel! (afsides.) Det er dog Synd at drive Gjæk med den arme Mand længer; jeg vil ligesaa godt tilstaae ham Alt. (høit.) Hør, kjære Onkel! jeg lider hverken af Materia eller Hydraer eller hvad alle de latinske Sygdomme hedde, som De nok ikke kjender meget bedre end jeg —

Sivertsen. Hvorledes? jeg ikke kjende alle latinske Sygdomme? jeg kan dem udenad paa mine Fingre, lige fra Paracenthesis abdominis og thoracis til Inchiasis, Tri-

chiasis, Entropium, Caries, Necrosis, Hæmacocele, Varicocele, Sarcocele, Hydrocele og Castratio. (hoster.)

Frederike. Jeg troer det nok, kjære Onkel! men bliv nu ikke vred! De veed dog ikke, hvorledes det egentlig hænger sammen med min Tungsindighed, og det kan slet ikke hjælpe, De magnetiserer mig derfor. De gjør Dem selv kun latterlig for hele Byen ved deres Lærdom, og ved nu endog at ville udøve en Konst, som selv de dueligste og lærdeste Læger ansee for en Hemmelighed, ingen Uindviet tør befatte sig med.

Sivertsen (heftig opbragt). Hvad! jeg en Uindviet? jeg gjøre mig latterlig? — jeg ikke forstaae mig paa Magnetismen! har noget Menneske hørt saadan gal og forbandet Snak i sine Dage? og det vover du at sige mig i Oinene? du, som er min Halvbroders kjødelige Steddatter — du, som daglig har seet Virkningerne af mine vidunderlige Cure, hvorom selv de Umælende i mit Hus kan tale høit! — du, som jeg har staaet Fadder til! — du, som jeg har scarificeret Tandkjødet paa og trukket Tænder ud paa, da du var ganske lille, ja kureret for Tand-Hæmorrhagier ved pulvis stypticus, og aabnet vena mediana cephalica paa for Koldfeber! — du, som jeg er Formynder og Curator bonorum for! — du, som jeg har opdraget siden dit 18de Aar! — jo! det er en Opdragelse! — o tempora, o mores!

Frederike. Men, bedste Onkel! jeg siger jo kun —

Sivertsen. Du siger — du siger — jeg veed nok hvad du siger — du siger det Samme som hele Verden — nei, som alle Narre i hele Verden sige — at jeg er en Uindviet, siger du — en Kvaksalver, mener du — en Barber — jeg en Barber? —

Frederike (peger ud af Vinduet). Der hænger jo Skiltet, kjære Onkel!

Sivertsen. Men Barber og Barber er to! En Barber, som kan Latin, som kan filosofere, anatomere, amputere, scarificere, trepanere, medicinere og magnetisere, han er ikke Barber længer, og han er ingen Uindviet. Hvilken Doktor Hjælpeløs af de examinerte Pedanter har bildt dig det ind? maaske den unge Doktor Næsviis, denne Hr. Smith, som jeg har givet Kurven for dig? — Men dermed kommer han ingen Vei, jeg blæser ham og alle hans Colleger et Stykke, og jeg skal snart blive mere berømt, end dem Alle. Jeg vil see paa den Professor og Doktor Medicinæ legitime promotus, som skal gjøre mig Curen efter med Ane; er hun ikke nu saa frisk og rask, som hun aldrig havde havt Krampe i Mellemgulvet? — See! der kommer hun. Hei, Ane! kom hid! du kan vidne, at jeg forstaaer mig paa Magnetismen.

Anden Scene.

De Forrige. Ane.

Sivertsen. Hvad var der blevet af dig, Ane! hvis jeg ikke ved min Konst havde standset din Krampe i Mellemgulvet?

Ane (sætter Hænderne i Siden). Hvor er den Uforskammede, som siger Andet, end at Herren er den største Mirakeldoktor i Verden? — Kom mig Nogen og sig, Herren er en Fusker, en Markskriger, en Kvaksalver, en ussel Barber, som vil agere Doktor — (hoster.)

Sivertsen (studser). Hvad siger du? Ane!

Ane. Kom mig Nogen og sig, Herren er en Fusker, en Markskriger, en Kvaksalver, en ussel Barber — siger jeg — og han skal faae med mig at gjøre! Jeg kunde kradse Øinene ud paa den Slyngel, som sagde Saadant, Herre!

Sivertsen (beroliget). Ja, det kan jeg forstaae.

Ane. Kom mig Nogen og sig, Herren er en opblæst, uvidende Gjæk, en Hanskvast, et chirurgisk Register —

Sivertsen (stamper). For Satan! jeg spørger dig jo ikke om hvad uforskammede Slyngler sige om mig; men kan du ikke vidne, Ane! at jeg har cureret dit Mellemgulv?

Ane. Jo, det tør jeg sværge paa; havde Hr. Sivertsen ikke magnetiseret mit Mellemgulv, og det i tre Alens Frastand, havde jeg, saamænd og sandelig! været død for længe siden af Latter over de mange Galskaber, Byen er fuld af; men nu kan jeg see de naragtigste Ting af Verden, og finder dem ikke nær saa latterlige, siden jeg har seet Virkningen af Hr. Sivertsens Konst.

Sivertsen (bryster sig). Hører Hun nu, Jomfru Næsviis, at jeg forstaaer min Konst, og ikke gjør mig latterlig, som Hun før behagede at explicere sig. (formildet.) Nu, hvad var det, du vilde betroe mig, Frederike, om prima causa eller hvad jeg vil kalde Aarsagen til din hydrops sacculi lachrymalis, eller din Grædesyge? — og hvad var det, du vilde bede mig ikke blive vred for, da du med din daarlige og uforskammede Tale bragde mig i den choleriske og stomachosiske Affectus, som vi kalde Vrede?

Frederike. Bedste Onkel! bliv nu ikke vred paa mig igjen! men jeg maa tilstaae Dem, at min Tungsindighed og den magnetiske Cur, jeg har underkastet mig —

Ane (afbryder hende hastig og trækker hende i Kjolen). Den Cur er den eneste, som kan gjøre Dem til Menneske igjen, Jomfru! (sagte til Frederike.) Fordærv os dog ikke Alting! vi har jo Flynderen i Garnet. (høit.) Ikke sandt, Hr. Doktor!

Sivertsen. Det forstaaer sig, Ane!

Ane. Hvis Herren ikke snart magnetiserer hende igjen og i hendes klare Vojance faaer det Middel at vide, som

kan helbrede hende, saa lever hun, saa Skam, ikke en Maaned til Ende, det kan jeg see paa hende, skjøndt jeg slet ikke forstaaer mig paa Lægekonsten; men det maa Hr. Doktoren forstaae.

Sivertsen. Ane har Ret, Frederike! det maa jeg forstaae; men hvad var det du vilde betroe mig om prima causa eller Aarsagen —

Frederike (sagte til Ane). Det kan ikke hjælpe; jeg vil tilstaae ham Alt. (høit.) Seer De, kjære Onkel! —

Ane (afbryder hastig). Madammen kalder, Hr. Doktor! Madammen kalder. Hun er vist vaagnet af sin magnetiske Søvn.

Sivertsen. Saa maa jeg, saa Skam, strax ind og see hvad Virkning det har havt. Glem ikke hvad du vilde sige, Frederike! Siden vil jeg gjøre et nyt Forsøg med dig. — Her er vist ingen Doktor i Byen, som har saa mange og vigtige Cure for paa eengang. (løber ud.)

Tredie Scene.

Frederike og Ane.

Ane. Jo der kunde Jomfruen have spilt os et net Puds. Kommer Samvittigheden over Dem, som Spillet er allerbedst i Gang, og fortæller De nu den gale Hr. Onkel, at vi har ham til Gjæk, inden vi har benyttet hans Daarlighed og faaet hans Samtykke til Brylluppet, saa nytte jo alle vore Anstalter til Ingenting, og baade Præst og Brudgom komme til at vente forgjæves. Har De ingen Medlidenhed med Dem selv, saa hav dog Medlidenhed med den arme Doktor Smith! Han elsker Dem jo som sin Diesten og vilde gjerne springe i Stranden for Deres Skyld. Nu gjør han sig allerede det sikkreste Haab; han venter kun paa

mit Vink, for at hjælpe os med den uskyldige List, vi har udtænkt. De veed jo hvor Hr. Sivertsen hader alle ordentlige og duelige Læger, fordi de naturligviis Alle maae ansee ham for en Gjæk. Faaer vi nu ikke hans Samtykke ved denne hersens Magnetisme, saa skeer det i Evighed aldrig.

Frederike. Men jeg kan dog ikke drive Forstillelsen videre, og hvad I forlange af mig er ogsaa altfor galt og usømmeligt.

Ane. Vil De da hellere lade Brudgommen fare og lade Hr. Smith hænge sig af Sorg over Deres jomfruelige Penhed? See! der kommer Casper — han er nu indviet i min Plan og vil være os behjælpelig. Hr. Smith er her vist ogsaa paa Øieblikket, for at sige Dem, at Alting er beredt.

Fjerde Scene.

De Forrige. Casper, strax efter Hr. Smith.

Casper (kommer og kaster sig næsegrus ned for dem Begge).

Ane. Nu, hvad skal det betyde? her er ingen Tid til Narrestreger.

Casper. Jeg bøier mig i Støvet for dig, Ane! Jeg kryber paa min Bug af Blussel og Skamfuldhed for Dem, smukke Jomfru! jeg beder om naadigst Pardon hos Dem og det hele smukke Kjøn for min Dumhed og skammelige Mistanke.

Ane (rækker ham Haanden til Kys). Naa, stat da op, Ridder! det er dig tilgivet. Du holdt os for et Par dumme Gæs, ikke sandt?

Casper (reiser sig). Ja, jeg skal ikke negte det, lille Ane! jeg troede, baade du og din Jomfru var hvad man saadan kalder lidt hestedumme, og var besatte af Hr. Sivertsens

Galskab og den dyriske Magnetisme. Men nu er der gaaet et Lys op for mig, og jeg beundrer den mesterlige Klogskab, hvormed mine Skjønne har efterabet gale og besatte Mennesker. Hvordan gaaer det med din Krampe i Mellemgulvet? Ane! hvordan gaaer det med deres Tungsindighed? Jomfru Frederike! De er ikke cureret endnu — De sukker endnu — men trøst Dem, Jomfru! den vidunderlige Plante, den sympathetiske Blomst og Lægerod fra botanisk Have, som De i næste magnetiske Søvn maa foreskrive Dem — see, den kommer flyvende der paa Kjærligheds Vinger, som en Doktor Medicinæ.

Smith (kommer og omfavner Frederike). Alting er beredt, min Frederike! og kan vi nu fange Hr. Sivertsen i hans egen Daarlighed, saa er der Intet meer i Veien for vor Lykke. Men hvad fattes dig? du gjør dig dog aldrig Betænkeligheder?

Frederike. Jeg har lovet Meer, end jeg kan holde — det er mig umuligt at gaae videre —

Smith. Men, bedste Frederike! hvad bliver der saa af vort Bryllup. Om en Time kunde vi være ægteviede, hvis jeg kun havde en skriftlig Indvilligelse fra Hr. Sivertsen, og deri seer jeg ingen Mulighed, hvis du ikke udfører vor aftalte List. Vi gjør jo selv en Velgjerning mod Hr. Sivertsen, hvis vi maaske paa den Maade kan gjøre ham klog igjen, inden han ganske gaaer fra Forstanden og gjør sig til Latter for hele Byen.

Frederike. Men hvorledes?

Casper. Hvorledes Jomfruen skal bære sig ad, det skal jeg strax vise Dem. See nu er du Hr. Sivertsen, Ane! og jeg er Jomfru Frederike. (tager Anes Kappe og sætter paa sit Hoved og sætter sin Hat paa Anes Hoved.) See, nu er jeg allerede

magnetiseret og ligger i den magnetiske Søvn. (lægger sig paa Gulvet i en smægtende Stilling.) Examiner mig nu, Ane!

Ane (efteraber Sivertsen). Har du nogen legemlig Fornemmelse? Frederike!

Casper (med Jomfruens Stemme). Ak, ja, jeg fornemmer en vis Fornemmelse. — Jeg føler — ak jeg føler, at det er en forunderlig Følelse, jeg føler. En vis Prikken og Stikken i den venstre Side — Au! Ak, det er ligesom jeg maa døe paa Stedet — hvis jeg ikke bliver gift inden Aften.

Ane (som før). Det er den Affect, som man kalder Elskov, Frederike! og deri haver du Ret: mod den Sygdom er der intet andet Remedium, end et hastigt Ægteskab; men kan du da nævne mig den Mandsperson, som var istand til at helbrede dig for denne saa heftige, dit Liv og din Helbred saa angribende Elskovssyge?

Casper (som før). Ak, Hr. Doktor Sivertsen! ak, det kan ingen Anden helbrede mig for, Au! end den unge Doktor Smith, som nu just banker paa Døren. — Au! han har allerede løst Kongebrev — ak ja, ak ja! og venter kun paa Deres Samtykke, for at kjøre strax med mig ud til Frederiksberg Kirke — ak ja — ak ja, — ak ja! hvor Præsten allerede venter for at vie os. Ak gid det var skeet! jeg er bange, jeg døer af Længsel forinden.

Ane. Nei, det er at gjøre det for grovt, Casper! min Jomfru vil nok selv skille sig bedre ved det. Hid med min Kappe, og herop med dig! Herren kalder. Skjul Dem, Hr. Brudgom! og vær tilstede paa et Vink. Nu, frisk Mod, Jomfru! nu gjælder det at holde Ørene stive og gjøre det lidt finere end Casper.

Frederike. Nei, jeg kan ikke; det er mig umuligt: nu seer jeg først ret, hvor afskyeligt det er. (gaaer med Ane.)

Femte Scene.

Smith og Casper, siden Claus.

Smith. Du har fordærvet os Alting med din plumpe Underviisning, Casper! nu gjør hun det paa ingen Maade, og alt mit Haab er ude, hvis du ikke strax hitter paa Raad.

Casper. Det er en daarlig Praas af et Haab, som saa let pustes ud, Herre! Anes Plan kunde være god nok, naar det var hende selv, der skulde udføre den: hun vilde hverken ømme sig over at tage den gamle Nar ved Næsen, eller skamme sig ved, selv at ordinere sig en Mand, som en China-Mixtur. Men med Jomfruen er det en anden Sag; hun burde egentlig være ganske ude af Spillet og selv gjækkes, idet hun spilte den Gamle et Puds uden at vide det.

Smith. Men hvorledes skulde det være muligt?

Casper. Sig mig først, Hr. Doktor! kan jeg stole paa det Ord, De før gav mig?

Smith. Paa min Erkjendtlighed kan du forlade dig.

Casper. Hvis altsaa Hr. Sivertsen jager mig og Ane paa Døren for den Spas, jeg nu tænker paa, staaer Hr. Doktorens Hus os aabent, hvor vi i Fremtiden skal være min Herres tilkommende Døttre og sammes forbudne Elskere ligesaa behjælpelige, som vi nu ere Dem og Jomfru Frederike.

Smith. Du er alt for tjenstagtig; men hvad jeg har lovet, skal jeg holde, naar du skaffer mig Hr. Sivertsens Samtykke. Stol imidlertid dog ikke paa, at han er saa enfoldig, som du troer! og den Maade, du veed, jeg har sat mig i Respekt hos ham paa —

Casper. Gjør Intet til Sagen — jeg kjender min Mand: han er til at løbe Døre ind med, naar han kun sidder paa sin magnetiske Kjephest. Nu, det kommer an

paa en Prøve. Hold Dem kun her ved Hjørnet af Huset! skjul Dem i den blaae Kappe og vær tilstede paa et Vink! See! der kommer Claus. Ved et høist vigtigt, magnetisk Experiment paa dette store Genie har jeg idag sat mig i den største Credit hos Hr. Sivertsen, og derpaa er det jeg nu stoler. Kan De skaffe Claus bort, saa gjør det! han kunde maaske med al sin Dumhed røbe os. (gaaer.)

Smith (ved sig selv). Jeg maa have Bryllup idag, om jeg saa skal føre Bruden bort for Alles Öine; men uden den gale Curators Tilladelse er det dog umuligt. Ha, kunde vi kun narre ham og tillige hævne Misbrugen af vor Tidsalders maaske vigtigste og dybeste Opdagelse paa denne elendige Stymper af Barber! Saadanne Karle er det, som gjør Videnskaben latterlig for den simpleste Forstand ved deres Uvidenhed og taabelige Anvendelse af Menneskenaturens dunkleste Mysterier.

Claus (ganske forsagt). Med Forlov at spørge, min Herre! skulde Han ikke kjende en vis Claus, et ganske skikkeligt Stykke Karl, som jeg troer skal tjene her i Huset som Gaardskarl?

Smith. Er du gal? Claus! det er jo dig selv.

Claus. Ja tænkte jeg det ikke nok? Men jeg er bleven lidt fortumlet i Hovedet, maa Han vide, og det kommer sig deraf, at jeg gaaer i Søvne. Han kunde vel ikke sige mig, om jeg sover endnu?

Smith (afsides). Casper maa have forstyrret Hovedet paa ham, mærker jeg; men jeg maa see, jeg kan curere ham igjen. Jeg vil gaae psychologisk til Værks og ikke modsige ham. (høit.) Ja vist sover du, Claus! det er en ren Sag; men det er ingen almindelig Søvn: det er den, vi kalde den magnetiske, og den kan vel en Barber bringe dig ind i, men kun en rigtig Doktor bringe dig ud af.

Claus (nedslaaet). Ak, ja, tænkte jeg det ikke nok! det er den maginetiske Søvn, jeg endnu gaaer i; det har jo baade Caspar og den kloge Hr. Sivertsen sagt mig. Jo det er Tider, vi leve i! men naar monstro jeg da vaagner igjen? For jeg har ikke spist min Frokost endnu — (trækker Smørrebrød op af Lommen.) og spiser jeg den saaledes i Søvne, saa er det vel kun en Drøm, og saa er jeg lige sulten igjen, naar jeg vaagner. (spiser.) Det er dog en forunderlig Ting med dennne maginetiske Søvn: Maden smager, min Tro, akkerat ligesaagodt som om jeg var lysvaagen; en Smule saltere maaske; men det kunde jo ogsaa være Smørrets Skyld. Kunde jeg nu kun drømme en Terne igjen! men hvad kan det hjælpe? jeg glemmer den jo altid igjen saasnart jeg vaagner. Hvad seer jeg? (læser Husnummeret paa Gjenboens Hus.) 1 — 3 — 6 — Ja rigtig, en Terne. Det kommer mig rigtignok for, som om det var Husnummeret i Vimmelskaftet ligeover for Hr. Sivertsens Dør; men Hvem kan vide, hvor jeg nu egentlig gaaer? maaske gaaer jeg paa Spidsen af et Tag eller paa Rækværket af Rundetaarn, og naar Nogen blot siger: tag dig iagt, Claus! er jeg maaske leveret, og falder ned og brækker Halsen paa Regentsen. Ak, jeg elendige Karl! hvor skal jeg dog faae fat paa en rigtig Dokter, som kan vække mig rigtig? naar man saadan sover, er det dog en betænkelig Sag selv at løbe efter Dokteren.

Smith. Slaa dig selv paa Øret, Claus! saa vaagner du nok.

Claus (slaaer sig selv). Ak, hvad kan det hjælpe? jeg er jo ingen Dokter.

Smith. Da er jeg en rigtig Doktor og skal uden Salarium vække dig, naar du strax vil springe hen til Hyrekudsken paa Vandkonsten og bede ham komme med Vognen

efter Aftale. (kniber ham i Øret.) See, nu er du vækket, Claus! spring nu! eller sover du endnu? (tager ham i Øret igjen.)

Claus. Au, au! nei tak, Hr. Dokter! nu er det nok — au, au! nu er jeg vist ganske vaagen — au! nu springer jeg jo allerede! (løber.)

Smith. Saa skynd dig da! — Jeg maa paa min Post. (gaaer.)

Tredie Handling.

(Hr. Sivertsens Barberstue.)

Første Scene.

To indsæbede pyntede Borgermænd sidde paa to Stole midt paa Gulvet. Den Ene seer taus og forundret til den Anden temmelig længe.

Første Borger (afsides). Det er forunderligt.

Anden Borger (afsides). Det, maa jeg sige, er helt besynderligt.

Første B. (rømmer sig). Om Forladelse, Høistærede! maatte jeg uden Fortrydelse spørge —

Anden B. Hvad staaer til Tjeneste? min Herre!

Første B. Kjender De denne Barber? Høistærede!

Anden B. Det var just det jeg vilde spørge Dem om. Finder De det ikke besynderligt —

Første B. Jo tilvisse, Høistærede! at sæbe os begge To ind paa eengang —

Anden B. Og Ingen af os at rage, men løbe fra os Begge og lade os sidde her som to Narre —

Første B. Den Barber maa nok ikke være rigtig i Hovedet —

Anden B. Jeg faaer samme Mistanke; hørte De hvor forunderligt han talede?

Første B. Ja om hans syge Kone, som kan sige ham hver Time paa Dagen hvad han tænker paa; men det er endda ikke saa forunderligt: det har, saamænd, min Kone

kunnet sige mig i 30 Aar; for hvad har man saadan at tænke paa til daglig Brug, uden paa sin Haandtering og, det forstaaer sig, paa hvad man skal have til Middag og hvad man skal have til Aften og hvad Kjole man skal have paa, naar man skal gaae ud? men dermed er det jo dog næsten det ene Aar som det andet. (gaber og vil holde for Munden, men faaer Sæbe paa Haanden.)

Anden B. Paa sin Haandtering tænker denne Barber saa Skam ikke, ellers tænkte han vel paa at tage Skægget af os, og lod os ikke sidde her med Sæben paa Hagen, som to Narre; men, saavidt jeg forstod, lægger han sig efter den Videnskab, som man kalder Magnetismen.

Første B. Det er jo den nymodens Hexekonst, Hoistærede! det er sagtens noget Gjøgleri, som gjør Folk catholske i Hovedet?

Anden B. Jeg har dog hørt lærde Folk tale med megen Ærbødighed derom; men for Barberer lader det til at være en farlig Videnskab, og denne Mand skal Pokker betroe sig under Ragekniv hos! (tørrer Sæben af sig og reiser sig.)

Første B. (ligeledes). Ja deri har De Ret, Hoistærede! han kunde jo faae i Sinde at skære Halsen af En.

Anden B. Jeg vil, min Tro, heller gaae ned til Barberen i Lars Bjørnsstræde. Jeg anbefaler mig.

Første B. Ærbødige Tjener! jeg følger saa Skam med.

Anden B. Og jeg skal, min Tro, advare Alle for denne magnetiske Barberstue i Politivennen.

(De gaae og gjøre Complimenter i Døren.)

Anden Scene.

En Kalvekudsk, strax efter en jydsk Landsoldat, siden Hr. Sivertsen og Ane.

Kalvekudsken (løber paa første Borger i Døren og kommer ind). Om Forladelse! (seer sig om.) Hei! er her Ingen! — Jeg

gaaer dog ikke feil? Nei herudenfor hænger rigtignok Skæg-skraberskiltet, og see, der staaer Sæben allerede slaaet. Disse Stole staae her vel for dem, som vil rages. (sætter sig.)

En jydsk Landsoldat (kommer ind). Ku' a it' bli' ravet?

Kudsken. Det kan nok være; sæt sig ned! Barberen kommer nok strax.

Sivertsen (kommer med Ragekniven). De maae undskylde mig, gode Herrer! at jeg lod Dem vente vel længe; men jeg hørte en Lyd, som om min Kone talede med Hjerte-kulen; det var en ganske ny Casus; den maatte øieblikkelig undersøges, og jeg maatte forlade Dem, inden de vare ganske betjente; for Konsten gaaer dog for Alt: Ars longa, vita brevis siger den store Stadsphysikus Archimedes. (begynder at rage Kudsken uden at sæbe ham ind.)

Kudsken. Er hans Kone en Bugtaler, Hr. Barber! siden Han troer, hun kan tale med Underlivet? Men plager Fanden Ham? det gjør jo forbandet ondt — skal jeg da ikke sæbes ind først?

Sivertsen. Om Forladelse, gode Herre! jeg mindes ikke rettere, end De allerede var indsæbet.

Kudsken. Troer Han da, jeg er kommen indsæbet herind fra Gaden? (afsides.) Den Mand maa nok være fuld eller gal.

Sivertsen. Jeg kan forsikkre Dem, gode Herre! De var virkelig indsæbet; men Sæben maa nok være tørret ind i Kind-Huden.

Kudsken. Er Han gal? Barber! Han har jo ikke rørt mig med Sæbekosten.

Sivertsen. Maaske svigter mig da min memoria realis; men jeg veed ikke rettere, end at jeg har indsæbet begge disse Herrer.

Kudsken. Jeg er ingen Herre: jeg er en slet og ret Kudsk, og den ærlige Landsoldat der kan vidne, at Han Ingen af os har indsæbet.

Soldaten. A er, Do aa Pine, it' blevet indsævet, bed vee a nok; mæ ku' a it' bli'e ravet?

Sivertsen. Strar, strar! (sæber Kudsken ind over hele Ansigtet.) Heida, Casper! Ane! kom og hjælp mig! (afsides.) Det er underligt med de Mennesker: jeg syntes før det var et Par honette og anstændige Borgermænd.

Kudsken. Men er Han gal? Barber! jeg vil ikke rages paa Panden og Næsen; hvorfor sæber han mig da til over hele Ansigtet?

Ane (kommer). Casper kan ikke komme, Herre! han har bedet mig sige, at han magnetiserer sig selv; men jeg skal nok hjælpe Herren at barbere denne gode Mand; jeg har rigtig nok aldrig gjort det før; men jeg vil akkurat gjøre ligesom Herren. (sæber Soldaten ind over hele Ansigtet.)

Sivertsen (ivrig, mens han rager Kudsken). Hvad siger du, Ane! Casper magnetiserer sig selv? det er et ganske nyt Experiment, hvoraf jeg lover mig de vigtigste Følger. For seer du, Ane! den actus eller udvortes Handling, som udfordres for at frembringe hin effectus eller Virkning, er i sig selv meget mindre fornøden, end det Mens immota eller fixa, som jeg vil kalde Villie, der foraarsager hin actus og effectus, og den kunde jo muligen findes forenet med den magnetiske Receptivitet hos eet og samme Individuum; hvorfor jeg ogsaa er af den Formening, at man, som Subject og Object, maa kunne, saa at sige, adskille sig i tvende Parter og virke paa sig selv som paa et fremmed Individuum.

Ane. Ja, det er akkurat min Mening med, Herre!

Kudsken. Au, er Han gal? Barber! vil Han skære

Næsen af mig? kan Han ikke passe sin Dont og lade være at snakke Tydsk med Pigen, mens han rager mig? — Au! (springer op og tørrer Sæben af sig.) Nei, det er ikke længer til at holde ud. (slaaer Sivertsen paa Øret.) Der har Han Betaling for sin Barberen! Jeg kunde ligesaagodt gaae hen og lade mig rage i Daarekisten; her kan man jo faae baade Næse og Øren skaaret af sig. (gaaer.)

Soldaten. Saa vil a, Dø aa Pine, heller it' raves. A har min Næse aa min' Øren kjærere. Der har Hun Betaling for den Sæve, Hun har smurt mæ i min' Ødn'! (slaaer Ane over Fingrene og gaaer.)

Tredie Scene.

Sivertsen og Ane.

Sivertsen. Hvilke grove og uforskammede Mennesker!

Ane. Ja, det maa Herren nok sige. Saadan er Folk nuomstunder. Skjøndt man hverken sparer paa Sæbe eller Umage, og vil rage dem Panden og Næsen oven i Kjøbet, faaer man dog Skam til Takke; og kommer man for Skade til at skære saadan en Tølper lidt i Kinden eller Næsen, saa hedder det strax, man har Tankerne andensteds, og ikke passer sin Dont. Men Ingen kan jo forlange, saadan en lærd Mand, som Hr. Sivertsen, skal for et lumpent Skægs eller en Kudskenæses Skyld lade Konsten og Videnskaben gaae tilgrunde.

Sivertsen. Du har Ret, Ane! men jeg maa ind til min Kone igjen. Jeg fik kun bragt hende in secundo gradu, men jeg har Haab om endnu idag at bringe hende in sexto gradu, eller hvad jeg vil kalde den fuldkomne Klartseenhed. (gaaer.)

Fjerde Scene.

Ane, siden efter Hr. Smith.

Ane (alene, leer). Jo du skal rigtignok bringe Folk til at see klart, du som ikke kan skjelne en Næse fra en Hage meer for lutter Lærdom. Hvad mon han nu tager sig for igjen? (kiger ind ad Døren.) Jo, ganske rigtig! den arme, gamle Madamme maa holde for igjen og lade sig bestryge saalænge paa Arme og Skuldre, til hun lader som hun sover, for at blive den gale Mand kvit. See, hvor han puster og sveder derved. — Min Plan med Jomfruen gik da rent overstyr; nu skal vi see, om Caspers er bedre!

Smith (kiger ind ad Døren). Hei, Ane! kan jeg komme?

Ane. Bliv paa Deres Post, og lad Dem ikke see før Tid er!

Smith (i Døren). Vognen holder allerede paa Hjørnet.

Ane. Taalmodighed, Hr. Brudgom! til Caspers dristige Plan hører der god Forberedelse, og Hr. Sivertsen maa være meget stærkere i Troen, inden vi tør begynde paa det Bovestykke. Naar her kun Ingen nu kommer og forstyrrer os! men bort — bort! Hr. Sivertsen kommer.

(Smith gaaer.)

Femte Scene.

Hr. Sivertsen og Ane.

Sivertsen (sætter sig udmattet i en Stol og tørrer Sveden af sig). Det var en svær Pust, Ane!

Ane. Ja, det maa Herren nok sige: det maa vist tage gevaltigt paa Kræfterne, saadan at magnetisere fra Morgen til Aften. Selv om Natten har Herren jo ingen Ro derfor, siger Madammen, men saa ligger De jo og magnetiserer

Deres Hovedpude i Drømme. Nu sover jo Madammen igjen? Kan hun ikke snart begynde at læse med Maven? Herre! — det kunde komme hende ret tilpas og spare hende for at anskaffe sig Briller, siden hun jo af Alderdom næsten slet ikke mere kan læse med Øinene.

Sivertsen. Dertil driver jeg det neppe med hende, Ane! hun har aldrig været stærk i at læse, og med Hjertekulen falder det dog altid lidt vanskeligt i Førstningen.

Ane. Men er det da ogsaa sandt, Herre! at Den, der ligger i saadan en forunderlig Søvn, kan være to Steder paa eengang?

Sivertsen. Det har jeg vel endnu ikke selv erfaret; men der er ingen Tvivl om, og jeg har selv læst en sandfærdig Historie paa Tydsk, fortalt af den berømte Hr. Meyer, om en Somnambule ved Navn Madam Auguste Müller, som om Natten, medens hun blev liggende ganske rolig i sin Seng, dog besøgte en syg Veninde og lagde sig hos hende i Sengen.

Ane. Det er dog forunderligt, Herre! hun blev liggende rolig i sin egen Seng, og dog gik hun ud at gjøre Visitter og indqvartere sig hos Andre?

Sivertsen. Ja tilforladelig, Ane! og ligesom hun laae der i sin Nathabit, gik hun gjennem lukte Døre, og tog saamegen Plads ind i Veninden Seng, uagtet hendes egentlige Legeme jo var hjemme, at Veninden ordentlig maatte rykke sig op imod Væggen.

Ane. Det er da forunderligt, Herre! Men det kunde dog give Anledning til mange slemme Historier, Herre! hvis Saadant blev almindeligt, og saa var ingen skikkelig Pige jo længer sikker, om hun aldrig slog saamange Skaader for sin Dør.

Sivertsen. Forstaaer sig; hvad kan ikke misbruges i

Verden? derfor maae ogsaa kun meget rene Sjæle og ærbare Gemytter befatte sig med denne Konst.

Ane. Men er det da ogsaa sandt, Herre! at naar Madammen sover derinde, fornemmer hun Alt hvad der passerer med Herren, om der aldrig er saamange Døre og Vægge imellem dem?

Sivertsen. Derom er der nu slet ingen Tvivl længer blandt os Lærde. (tager sig en Pris Tobak.) Thi seer du, Ane! i den Status eller Tilstand —

Ane (gaaer hen til Døren og nyser). Hører De, Herre! der nøs jo Madammen derinde i Sengen af den Pris Tobak, Herren tog.

Sivertsen (glad). Ja, du har i Sandhed Ret! jeg hørte det selv. Der seer du nu, Ane! hvor forunderlig en Ting det er med denne Magnetismus; men der er endnu kun Faa i Verden, som forstaae rigtig at praktisere den. Der seer du selv, hvor vidt jeg har drevet det, og hvor godt og konstrigtigt jeg har sat hende i Berørelse eller som vi kalde: Rapport til mig.

Ane. Det er da forunderligt, Herre! ja det maa jeg tilstaae, Herren forstaaer, min Tro, Konsten til Grunden, og her er vist ingen Professor eller Doktor i Byen, som kan gjøre Herren det efter. — Aa, Herre! tag en Pris endnu! saa vil jeg høre efter ved Døren, om Madammen nyser igjen.

Sivertsen. Nu, saa hør da efter! (rager i sin Daase.)

Ane (ved Døren, nyser selv igjen). Ja, i Sandhed, Herre! der nøs Madammen igjen.

Sivertsen (studser). Det var underligt! jeg har dog jo ikke taget Prisen endnu.

Ane. Ja saa maa det have været af den forrige Pris, Herre! Men Doktoren tænkte dog vist paa at tage en Pris, ikke sandt? og det kunde maaske være ligesaa kraftigt.

Sivertsen. Ja, du har i Sandhed Ret, lille Ane! jeg tænkte netop derpaa, og i den Status eller Tilstand kan en Tanke virke ligesaa kraftigt, som en virkelig Actus eller Handling; thi seer du, Ane! i den gjensidige Berørelse, som vi kalde Rapport —

Ane. Aa, Herre! lad os gjøre et lille Forsøg endnu! (stikker ham med en Knappenaal i Ryggen og løber til Døren og lytter, mens hun selv siger:) Au!

Sivertsen. Au! er du gal? Pige! jog du mig en Knappenaal lige ind i Ryggen!

Ane. Hørte ikke Herren hvor Madammen gav sig ved det derinde i Sengen?

Sivertsen. Ja saa, det var en anden Sag — jeg troer, du har Ret; jeg syntes selv, jeg hørte en fin, kvindelig Stemme, som sagde: „Au!" — men flere slige Forsøg vil vi dog nu ikke gjøre. Nu seer du jo, hvor forunderlig en Ting det er med denne animalske Magnetismus, og jeg er den første Lærde her i Byen, som med saadan successus eller Lykke har praktiseret og anvendt den. Din Krampe i Mellemgulvet er jo dog rent forbi? ikke sandt?

Ane. Sommetider har jeg dog endnu et lille Anfald deraf, Herre! men det er maaske ikke Andet end almindelig Latter, og det kommer næsten altid over mig hvergang jeg seer Herren magnetisere Nogen — —

Sivertsen (studser). Hvad siger du? Ane! hvergang du seer mig magnetisere, kommer Latteren over dig? det kan umuligt være nogen almindelig Latter; deri er der jo intet Latterligt, veed jeg —

Ane. Nei, det forstaaer sig, Herre! deri er der intet Latterligt; det er snarere bedrøveligt — —

Sivertsen (studser igjen). Hvad? hvorledes? bedrøveligt?

Ane. Det er bedrøveligt, mener jeg, at jeg kan lee ved saa alvorlig og vigtig en Handling.

Sivertsen (beroliget). Ja, deri har du i Sandhed Ret: det kan ingen naturlig Latter være, men maa være et Recidiv eller Tilbagefald til din forrige Sygdom; men det skal jeg snart curere dig for. Sæt dig ned! saa vil jeg strax magnetisere dig igjen. (fører hende til en Stol.) See saa! nu vil jeg prøve om jeg ikke kan gjøre det ved min Villie alene, og ved at fixere dig stærkt med et gjennemtrængende Øiekast. See saadan! (seer stift paa hende.)

Ane. Ak ja, det trænger mig lige ind i Sjælen — det gaaer tværs igjennem mig. Nei, Herren maa ikke saadan fixere mig længer, det gjør alt for heftig en Virkning paa mig, og bliver Herren saadan ved, er jeg istand til at blive betagen af Elskov til Herren.

Sivertsen (glad). Hvad siger du? har det saadan en Virkning? Nu ja, for Konstens Skyld maa man jo vove Noget. Det gaaer mig selv fast ligeledes, naar jeg ret seer paa dig, lille Ane! Men paa den almindelige Maade gaaer det dog bedre. (berører hendes Arme.)

Ane (synker smægtende ned i Stolen og lukker Øinene). Nu sover jeg næsten allerede, Herre! — men tre Skridt fra Livet! Herren maa ikke røre ved mig, som sidst, for saa bliver Krampen i Mellemgulvet meget værre, og saa maa jeg lee, enten jeg vil eller ikke. Ak ja, hvor det er en behagelig Tilstand! Nu løber Alting rundt med mig — nu kan jeg hverken røre Haand eller Fod, og nu veed jeg næsten ikke mere hvad der foregaaer med mig.

(kniber Munden sammen, for ikke at lee.)

Sivertsen. Nu sover hun allerede. (betragter hende.) Det er, saa sandelig, dog en ganske smuk Pige: hvilke røde Kinder og skjelmske Læber. Død og Kritte! kunde man nu

ikke liste sig til et lille Kys, uden at hun mærkede det. — Men, Hilledød! om min Kone saa mærkede det i sin magnetiske Søvn! (løber hen til Døren og kiger ind.)

Ane (reiser sig). Ha, ha, gamle Lurendreier! er det saadan du magnetiserer de unge Piger? det skal du faae betalt. (tager Sæbekosten fra Bordet, efterat hun dygtig har rørt den om i Sæben, og sætter sig i samme Stilling.)

Sivertsen (kommer tilbage). Nei, hun sover som en Sten; men hun mærkede jo den Pris, jeg tog før, og det forbandede Knappenaalsstik ligeledes. Men et Kys er dog en meget finere og delicatere Affection, og skulde hun ogsaa fornemme noget Lignende, maa det jo være hende en ligesaa behagelig Fornemmelse, som det er mig. (Nærmer sig for at kysse Ane, som idetsamme gjør en Bevægelse med Haanden, hvorved han faaer Sæbekosten over Munden.)

Sivertsen (farer tilbage). Hvad var det? i Sandhed det smager som Skægsæbe — tvi for en Ulykke, det var Fanden til Kys. Skulde hun være vaagen og have mig til Gjæk? Nei, see! hun ligger jo rolig og forandrer ikke en Mine. Det maa have været en uvilkaarlig og utilregnelig Handling (betragter hende.) og Kysset skal hun, saa sandelig, dog herud med, inden hun vaagner! (nærmer sig igjen, men faaer atter Sæbekosten over Munden.) Saa staaer da Fanden skinbarlig i det — tvi, for al Landsens Ulykke! Jeg skulde næsten troe, hun havde mig til Nar. Hvor har hun faaet den Helvedes Sæbekost fra? — Det er sandt, hun vilde jo hjælpe mig før med de uforskammede Fremmede, og saa har hun beholdt Kosten i Haanden. (tager Sæbekosten fra hende.) See, Armen er jo ganske slap; jeg gjør den uskyldige Pige dog Uret; hvor ofte bevæger man ikke Armen saaledes, uden at vide det, i Søvne? og see, hvor stille og ærbar hun ligger der i sin magnetiske Slummer. Det er, saa sandelig, dog en ganske smuk Pige. Siden nu det farlige Redskab er ude af hendes Haand, maa

hun, saa sandelig, betage mig den forbandede Sæbesmag med et rent og velsmagende — (Nærmer sig for at kysse Ane, som idetsamme slaaer ham paa Øret og farer op.)

Ane (lader som fortumlet). Hvad var det? — hvor er jeg? jeg laae i saadan en behagelig Hvile, da nærmede der sig noget Urent, noget Afskyeligt. — Hvad er der hændet mig? hvor er jeg?

Sivertsen (afsides). Det var Satan til Kys; men jeg maa holde gode Miner. (høit.) Hvad fattes dig, Ane! du vaagnede saa pludselig af din magnetiske Slummer. Havde du maaske nogen ubehagelig Fornemmelse?

Ane. Ak, er De der, Herre? ja, det er sandt, Herren magnetiserte mig jo, og havde bragt mig i en meget behagelig Tilstand; men da syntes mig der kom et Faarehoved med en Svinetryne lige imod min Mund, og jeg vaagnede af Frygt for at det Uhyre skulde æde mig op med Hud og Haar.

Sivertsen (afsides). Det kan dog aldrig have været mig, hun har seet. (høit.) Det maa have været en falsk Drøm.

Ane. Ja, det maa det vel have været. Men hvoraf er Herrens Kind saa rød?

Sivertsen (forlegen). Er min Kind rød? det veed jeg Intet af.

Ane. Jo, ret ligesom af et Ørefigen, Herre! og jeg hørte ogsaa i min Slummer et Klask, ligesom naar Nogen faaer en dygtig Kindhest. Tilstaa mig det kun, Herre! her har været Nogen og villet gjøre mig Fortred; men Herren har kastet den Slyngel paa Døren og faaet en dygtig Kindhest ved at forsvare mig.

Sivertsen (smiler dumt polisk). Ja siden du veed det alligevel, kan jeg ligesaa gjerne tilstaae dig det; det Faare- eller Svinehoved, du drømte om, var en vild fremmed Mands-

person, som kom herind og med Djævels Vold og Magt vilde kysse dig i din bevidstløse Tilstand; men jeg var ikke sen: jeg tog den Slyngel i Nakken, og fik da ogsaa lykkelig og vel kastet ham paa Døren. (afsides.) See saa, det slap jeg dog vel fra.

Ane (kysser ham paa Haanden). Tak, kjære Herre! fordi De vaager saa faderlig over min Uskyldighed!

Sivertsen. Tak selv, lille Ane! det var min egen Skyld — det vil sige, at jeg glemte at lukke Døren i Laas — det vil sige, Ingen kunde jo see dig i den Tilstand uden at faae Lyst til at kysse dig, Barnlil!

(klapper hende paa Kinden.)

Ane (truer skalkagtig med Fingeren). Men har Herren da ikke selv?

Sivertsen. Nei, det kan jeg sværge dig til, du sov alt for urolig — (forliebt.) men hvad om Du nu lysvaagen — hør, jeg skal ikke negte dig det, lille Ane! jeg er nu selv hartad geraadet i samme Fristelse, som den fremmede Person før — saa kom da nu, lille Ane! det skal skee i al Tugt og Ære. (Nærmer sig med forliebte Miner til Ane, som langsomt undviger. Cathrine træder ubemærket i sin Nathabit ind og bliver staaende forbittret i Døren.)

Ane. Hvem skulde troe, Herren var saa skjelmsk? hvad vilde Madammen sige, naar hun nu, ligesom den tydske Madamme, kunde være to Steder paa eengang?

Sivertsen. Hun sover som en Sten, lille, søde Ane! hun sover som en Sten.

(Cathrine nærmer sig ubemærket og slaaer ham paa Øret i samme Øieblik han vil kysse Ane.)

Cathrine. Jo, jeg skal vise dig, jeg sover.

Sivertsen (farer tilbage, afsides). Død og Ulykke, min Kone!

Ane (paa samme Tid, skriger). Madammens Gjenfærd, Ma-

dammens Gjenfærd! (afsides.) Hilledød! det var en Streg i Regningen. — Jeg maa advare Casper. (løber bort.)

Cathrine. Jo, du er mig den rette Slyngel af en Mand!

Sivertsen (afsides). Er det ogsaa hende selv? eller er det hendes Gjenfærd, hendes andet Jeg, mens hun selv ligger inde i Sengen?

Cathrine. Jo, du er mig den rette Lurendreier! er det derfor, jeg skal sove hele Dagen, at du her kan drive Abespil med Pigerne?

Sivertsen. Men, bedste Kone! hvad vil du her? du ligger jo dog igrunden derinde i Sengen og sover. Jeg har jo magnetiseret dig.

Cathrine. Jo, jeg skal lære dig, at gjøre os Alle gale her med dine forbandede Doktorkonster.

(tager sin ene Toffel i Haanden og forfølger ham.)

Sivertsen (undviger). Det er en forunderlig Casus; hun ligger, min Sjæl! dog vist derinde i Sengen alligevel.

Fjerde Handling.

(Barberstuen.)

Første Scene.

Ane og Hr. Smith.

Smith. Det var da en Ulykke! —

Ane. Ja, Madammen havde nær fordærvet os Alting. Der var da ikke Andet for, end at jeg maatte optage hende til Præsident eller sovende Medlem i Raadet.

Smith. Men forraader hun os da ikke?

Ane. Nei, hun seer nu gjerne, den gale Mand bliver taget ved Næsen. Hun har slaaet sig til Ro igjen og lovet at lade som hun sover, for at gjøre ham troskyldig. At jeg, som rimeligt er, bliver jaget paa Døren for denne Spas, har hun heller Intet imod. Men jeg følger gjerne min Jomfru.

Smith. Og Casper?

Ane. Han staaer allerede ved Døren og venter.

Smith. Men Frederike —

Ane. Hun skal til Straf for hendes Opsætsighed slet ikke have den Ære, at være med i Complottet.

Smith. Men var det dog ikke bedre —

Ane. Ingen Indvendinger, Hr. Brudgom! det maa jeg og Casper forstaae; men afsted paa Deres Post! der er Herren.

(Smith løber.)

Anden Scene.

Ane, Hr. Sivertsen, strax efter Casper.

Ane. Fik De Madammen til Ro igjen? Herre!

Sivertsen (hvisker). Ja, lille Ane! nu sover hun igjen som en Sten, og jeg har lukket Døren i Laas.

Ane. Men var det ogsaa virkelig hende selv, og ikke hendes Gjenfærd? eller var hun maaske begge Steder paa eengang, ligesom den tydske Madamme, Herren fortalte om?

Sivertsen. Nei, hun var rigtignok fuldkommen enkelt og corporaliter her tilstede, og gav det kun alt for tydeligt tilkjende ved en actus solidus corporalis. (tager sig til Øret.)

Ane. Ja, deri har Herren Ret: hun tog Herren rigtignok paa en gevorben Fod, ligesom en Corporal; men var det ikke saadan i en magnetisk Vildelse? (gjør Tegn.)

Sivertsen. Det tvivler jeg paa, lille Ane! men i sin somno magnetico havde hun rigtignok mærket den uskyldige Spøg, du veed, jeg dog blot tænkte paa med dig, og det havde virket saa stærkt paa hendes noget irritabile systema nervorum, at hun vaagnede. Nu sover hun des fastere for det. Men er vi alene? hvor er Casper? (nærmer sig forliebt.)

Ane. Han magnetiserer sig endnu selv, Herre! (giver Casper Tegn.)

Sivertsen (fortrædelig). Hvad seer jeg? kommer han ikke der ravende med lukte Øine, som en Blindebuk! Hvad skal nu de puerilia eller Optøier til? Casper! (betragter Casper med Forundring.) Hvad? er det muligt?

Casper (som Søvngjænger, med lukte Øine). Her i denne Barberstue, seer jeg med mit indvortes Øie, her staaer min brave Herre, den lærde Doktor Sivertsen, som bedst forstaaer sig paa min Tilstand og kan forklare mig den. Her er endnu et andet menneskeligt Væsen tilstede, men som ingen-

lunde gjør noget fjendtligt eller ubehageligt Indtryk paa mig. Hvor er De? Hr. Sivertsen! frygt ikke for mig! mit indvortes Oie seer, at De er et rent Gemyt, en god, oprigtig Sjæl, som jeg lettelig vil kunne komme i Rapport med og aabenbare min Tilstand for.

Sivertsen (forbauset). Ja, i Sandhed! en fuldkommen Exstasis.

Ane (ryster og bæver). Ak, hold paa mig, Herre! jeg daaner. Det er dog ganske forskrækkeligt, at see saadan en Søvngjænger, som gaaer i Søvne.

Sivertsen. Frygt ikke! — har du aldrig før seet en Somnambulant? — Hvo har bragt dig i den Tilstand? Casper!

Casper (som før). Mig synes, Hr. Sivertsen staaer for mig og vil spørge mig om Noget; men jeg kan Intet høre, ei heller svare ham, førend han har sat sin tredie Finger eller Langemand mod min femte Finger, eller lille Peer Spillemand, paa den venstre Haand, og tillige vendt Vrangen ud af sin Frakke; for saa er han i Rapport til mig og kan spørge.

Sivertsen (vender betænksomt sin Frakke). Det er en forunderlig Casus, Ane! jeg gjør alt flere og flere Opdagelser i denne vidunderlige Videnskab; du sagde jo, han magnetiserte sig selv; skulde det da virkelig være lykkedes?

Ane. Ja, det maa Hr. Doktoren forstaae; hvorledes skulde han ellers være kommen i denne Tilstand? Men er Herren ikke bange for at røre ved ham?

Sivertsen. Ingenlunde! hvad var det nu for Fingre, vi skulde sætte i Berørelse?

Ane (ryster og bæver). Herrens Langemand mod hans lille Peer Spillemand paa den venstre Haand. See saa!
(hjelper ham i en naragtig Stilling.)

Sivertsen. Fat Mod, Ane! seer du, jeg frygter slet ikke. Nu har jeg gjort som du sagde, Casper! staaer jeg nu virkelig i Rapport til dig og kan spørge?

Casper (høitidelig). Claus Mikkel Sivertsen! nu veed jeg allerede hvad du vil spørge mig om: hvorledes jeg nemlig er kommen i denne Tilstand.

Sivertsen. See, det veed han allerede. Ja i Sandhed, det var just det, jeg vilde spørge dig om.

Ane. Det er da forunderligt! men han siger jo Du til Herren?

Sivertsen. I denne Tilstand, Ane! falde alle endelige Forhold bort. — Nu, saa svar mig da, Casper! siden du jo veed, hvad jeg vilde spørge dig om!

Casper (som for, høitidelig). Saa vid da, jeg har magnetiseret mig selv og stod egentlig kun i Rapport til mig selv; men nu er jeg det ogsaa til dig, o besvogrede Sjæl! Du kan nu spørge mig om hvad det skal være, og jeg maa svare dig; men naar jeg vaagner, skal du ikke tale til mig derom; thi saa veed jeg selv Intet deraf. Opsæt kun ikke at gjøre hvad jeg siger, og lad Ingen bringe dig derfra, naar jeg har sagt det! Nu kan jeg give dig de vigtigste Oplysninger baade om din Hustrues og Jomfruens Sygdom og om din egen Sundhedstilstand, samt hvilke Remedia du maa anvende paa at bevare din Sundhed og dit Liv.

Ane. Det er da forunderligt!

Sivertsen. Hvad siger du? Casper! du kan give os Alle Raad for Helbred og Liv? og kan see ind i os med dit indvortes Øie?

Casper (som for). Ja visselig, o Sivertsen! nu seer jeg dig lige ind i Levren og Lungen: jeg kan see i dine Tarme hvormegen Frokost du haver spist; du har ikke en Tanke i din Hjerne, som er skjult for mig.

Sivertsen. Hvor megen Frokost har jeg da spist? Casper! (afsides.) Jeg vil dog prøve om han ikke seer feil.

Casper (som før, høitidelig). Tre halve Stykker Rugbrød, to med holstensk Ost og eet med islandsk Lammekjød. (afsides.) Det er jo hans ufravigelige Regel.

Sivertsen. Ganske rigtig, Casper! (afsides.) Der er ingen Tvivl om, han er Clair Voyant.

Ane. Det er dog forunderligt, Herre!

Sivertsen. Sig mig da nu, Casper! hvorledes staaer det sig med min Sundhed? kan jeg gjøre mig Haab om et langt Liv?

Casper (som før). Dousky populovsky, Kunowsky, dougerod populovgerod Kunovgerod.

Sivertsen. Hvad er det for et Sprog? det forstaaer jeg jo ikke.

Casper. Det er Russisk; vid, i denne Tilstand taler jeg alle mulige Sprog. Skal jeg svare dig paa Syrisk eller paa Arabisk? Chinesisk? Malebarisk? Hottentottisk? Cannibalsk? eller Constantinopolitansk?

Ane. Det er dog forunderligt, Herre!

Sivertsen. Nei, svar mig paa Dansk! kan jeg gjøre mig Haab om et langt Liv?

Casper. Dit Liv, o Claus Mikkel Sivertsen! afhænger paa en forunderlig Maade af Jomfru Frederikes Munterhed og Lykke. Et hastigt og lykkeligt Ægteskab er det Eneste, som kan helbrede hende for hendes Tungsindighed, og dersom det ikke skeer idag, maa baade hun og du, o arme Sivertsen! døe inden otte Dage.

Sivertsen (forskrækket). Døe! siger du — jeg døe? —

Ane. Det er da forfærdeligt, Herre!

Casper. Dougerod populovgerod Kunovgerod —

Ane (græder). Nu taler han Russisk igjen: der er da ingen Tvivl om —

Sivertsen (angest). Ak ja! jeg synes allerede, Døden sidder mig i Kroppen — hu ha, jeg er syg — jeg er i en farlig Crisis —

Casper. Catacomsky, Malabarsky, Canibalovgerod —

Sivertsen. Ak, ti stille! jeg veed det (seer sig i Speilet og farer tilbage.) Jeg er bleg — jeg seer ud som en Død — jeg seer allerede ud som et Spøgelse. Inden otte Dage er det forbi med mig, hvis hun ikke bliver gift idag. Ak, det er jo umuligt — hvor skal jeg faae en Mand til hende i saadan Hui og Hast?

Casper. Catacomsky, Malabarsky, Canibalovgerod.

Sivertsen. Ak, jeg elendige Mand! veed du noget Raad, Casper, saa sig det paa Dansk!

Casper. Canibalovgerod Smitherovsky.

Ane (græder). Det er ogsaa forskrækkeligt! nu kan han ikke tale Andet, end Russisk.

Sivertsen (farer om). Jeg er forloren, jeg er ruineret. Hei, hvem vil redde mit Liv og tage Frederike paa Stedet? jeg vil lade hende raabe op paa Børsen — jeg vil lade Brandtrommen gaae paa Gaden — Ak, jeg elendige Mand! (føler sin Puls.) Min Puls gaaer allerede i Staa. Hjælp, Hjælp! jeg maa crepere.

Casper (som før). Fortvivl ikke, min Sjælesvoger! siger jeg jo, paa Hjørnet heromme staaer i dette Øieblik en ung Mand i en blaa Kappe. Kald ham herind! og i samme Øieblik, han seer Jomfru Frederike, vil han blive som rasende betaget af den heftigste Kjærlighed til hende, og Jomfruen ligeledes til ham. Spørg ham ikke om Navn og Stand! men giv ham strax en skriftlig Tilladelse til at ægte Jomfruen, inden

den pludselige Kjærlighed gaaer over igjen! og da kan du, o Sivertsen, være forvisset om at leve længe og lykkelig, ligesaavel som Jomfruen.

Sivertsen (fatter sig; afsides). Nei, det er dog aldrig muligt; han har mig dog aldrig til Gjæk? (gaaer til Vinduet.) Hvad seer jeg! ja, han har Ret, han seer soleklart gjennem den tykkeste Brandmur med det indvortes Øie. (høit.) See, Ane! der staaer jo virkelig en Mand paa Hjørnet med en blaa Kappe.

Ane. Ja, Herre! en ung Mand i en blaa Kappe — akkurat ligesom han sagde. Det er da forunderligt!

Sivertsen. Det er ganske de Phænomener, Ane, som ere Beviserne paa den sande, somnambulistisk-magnetiske Tilstand. Kald ham strax herind, og lad Frederike ogsaa komme paastedet!

Ane. Men det er dog forunderligt, Herre!

Sivertsen. Forundre dig ikke længer! men løb og skaf dem hid! her er Livsfare og periculum in mora —

Ane (afsides). Nu, han er da ogsaa til at løbe Døre ind med. (løber.)

Tredie Scene.

Hr. Sivertsen og Casper.

(Sivertsen vender ham Ryggen; Casper lukker Øinene op og gjør Narrestreger.)

Sivertsen (afsides.) Men det er dog alt for besynderligt. Skulde det ikke være et dumdristigt Skjelmsstykke af Casper? og skulde han virkelig have magnetiseret sig selv? At han forstaaer Konsten, saae jeg jo paa Claus imorges. Men sagde Claus da ikke selv i sin Clair Voyance, at han var en Gavtyv, som holdt Alle for Nar her i Huset? Jeg vil dog først examinere ham lidt nøiere.

Casper (afsides). Ha ha, han tvivler og vil prøve mig; hold nu Ørene stive, Casper! (lukker Øinene igjen.)

Sivertsen. Der er jo ingen Tanke i min Hjerne, som nu er skjult for dig? Casper! Saa sig mig da, hvad tænker jeg paa i dette Øieblik?

Casper (afsides). Gid han skee en Ulykke med sine Spørgsmaal! (høit, med høitidelig Trudsel.) Claus Mikkel Sivertsen! du lader en skammelig Mistanke til din troe Tjeners Ærlighed opstige i din Sjæl. Jag den bort, og gjør hvad jeg siger, hvis det skal gaae dig vel i Verden!

Sivertsen (afsides). Hvor forunderligt han dog kan læse i mit Inderste! ja, der er ingen Tvivl om, han er i den høieste Clair Voyance. (høit.) Sæt dig ned paa den Stol, jeg nu leder dig til! nu vil jeg see, om du kan læse med Hjertekulen. (leder ham til en Stol og gaaer hen at oplede en Bog.)

Casper (afsides). Hilledød! hvordan skal jeg nu redde mig? (reiser sig op og seer hvilken Bog Sivertsen tager; derpaa sætter han sig hastig i samme Stilling og lukker Øinene.) Ho, ho, hans Yndlingsbog! det er den, som har gjort ham til den Nar, han er.

Sivertsen (lægger ham en Bog paa Maven). Hvad er det, jeg holder dig under Hjertekulen? Casper!

Casper. Philantropousky Alexandrinowgerod Plumperusku.

Sivertsen. Nei, sig mig det paa Dansk! de barbariske Sprog forstaaer jeg ikke.

Casper. En Bog i Octav Format, siger jeg, med velsk Bind, gult Snit og temmelig smudset paa Bladene.

Sivertsen. Rigtig! og hvad staaer der paa Titelbladet?

Casper (staver). „Om den animalske Magnetismus."

Sivertsen. Det har sin Rigtighed. (afsides.) Hvad det dog er en forunderlig Ting med dette indvortes Syn,

som i denne Tilstand synker saa dybt ned i Underlivet! Dette Experiment er, saa sandelig, det vigtigste, jeg endnu har gjort i mine Dage, og der er ingen Tvivl om —

Fjerde Scene.

De Forrige. Ane med **Hr. Smith**, som skjuler sit Ansigt i Kappen; strax efter **Frederike.**

Ane. See, her er den fremmede Herre. (sagte til Smith.) Gjør som jeg har sagt og far løs paa Jomfruen, saasnart De seer hende! (høit.) Og her er Jomfru Frederike.

Frederike (afsides.) Er det muligt? Onkel vil af sig selv forene os, siger Ane.

Smith (paa Knæ for Frederike med Ryggen til Sivertsen). Deiligste Jomfru! jeg brænder af Kjærlighed til Dem, og at De elsker mig ligesaa høit igjen, tør jeg sætte mit Hoved paa. Ligesom jeg dreiede om her paa Hjørnet af Vimmelskaftet faldt det mig ind, at De absolut maatte være min Kone inden Aften, eller der vilde skee en stor Ulykke her i Huset og jeg aldrig blive lykkelig i mine Dage.

Frederike (sagte). Hvad skal det sige? kjære Smith!

Sivertsen (afsides). Ja i Sandhed! Somnambulanten har Ret! den fremmede Person er strax bleven gal af Kjærlighed til hende. (høit til Frederike.) Nu, hvad synes dig om den Beiler, der faldt ind ad Døren til dig? mit Barn! kunde du blive hvad man kalder lykkelig med ham? og kunde han maaske helbrede dig for din morbo hypocondrico.

Frederike. Ak ja, bedste Onkel! vi har jo længe elsket hinanden, og De gjør os nu ret lykkelige, ved ikke længer at være vor Kjærlighed imod.

(Casper og Ane gjøre forgjæves Tegn til Frederike.)

Sivertsen. Hvad! længe elsket hinanden? ikke længer være jer Kjerlighed imod? kjender du ham da?

Frederike. Det er jo den unge Doktor Smith, som allerede for længe siden —

Sivertsen. Hvad Doktor — Doktor Smith!

Smith (paa Knæ for Sivertsen). Bedste Hr. Sivertsen! tilgiv og gjør os lykkelige!

Sivertsen (opbragt). Hvad! Doktor? — en Doktor i mit Hus! jeg gjøre en Doktor lykkelig! og det ovenikjøbet Ham, Ham Satans Menneske med sine 13 Djævle! Det er et oplagt Spil — det er Forræderi og skammeligt Bedrag Altsammen. Jeg vil før see Pesten i mit Hus, end en Doktor — jeg vil før give min Broderdatter til Natmanden, end til en Doktor — og Han tør sætte sin Fod i mit Hus? Han, gale, besatte Menneske med sine 13 Djævle! Han, en examineret og promoveret Medicus, en Skolefux, en Pedant, som holder mig for en Kvaksalver, en Markskriger og Barber — Han, som ikke troer, jeg kan anatomere, amputere, medicinere og magnetisere trods Jer Alle! Pak sig strax paa Døren, Hr. Doktor Hjælpeløs! paa Døren, siger jeg — paa Døren paastedet! —

(Paa een Gang.)
Casper (afsides). Vi er om en Hals.
Ane (afsides). Jomfruen har fordærvet os Alt.

Casper (afsides). Jeg maa sætte mig i Credit igjen hos den Gamle. (høit, idet han lader som han vaagner.) Hvor er jeg? — hvor har jeg været? — hvad er der hændet mig? — har jeg været død? — har jeg været begravet? — har jeg været i den anden Verden? — eller har jeg sovet? Hr. Sivertsen! — Hvad er her paa Færde? hvad seer jeg? — en Doktor i Hr. Sivertsens Hus! — Død og Ulykke! det er værre end Pesten. Fort! paa Døren med ham! ned ad Trapperne med ham, den Slyngel! (farer mod Smith.) Du infame Doktor Hjælpeløs! du, som ikke troer, at den lærde Hr. Sivertsen er den største Magnetiseur og mirakuløseste

Læge i Verden! — du pedantiske, examinerte og promoverte Doktor Medicinæ! — du, som ikke troer, at en genialsk Barber kan see dig og det hele Fakultet over Hovedet! — du latinske Recept med ungerske Støvler paa! — du Rabarbarapulver i sort Klædes Omslag! — du omvankende Laxativ, som gaaer paa Frieri! — du vover at sætte Fod i Hr. Sivertsens Hus og beile til hans Broderdatter! — paa Døren — paa Døren med dig, din Slyngel! (kaster Smith ud og siger sagte til Ane:) Løb efter ham og bed ham blive udenfor! — sig, det var et nødvendigt Krigspuds!

Ane (gaaer med Frederike; afsides). Nu veed jeg hverken ud eller ind.

Sivertsen (som har staaet i spændt Forundring). Men Død og Ulykke! hvad har jeg gjort! — Holdt! — jeg er Dødsens — (løber mod Døren, men falder i en naragtig Stilling.) hold paa mig, Casper! jeg daaner —

Casper. Hei, Hjælp! — Herren har foraltereret sig — Herren daaner — hvad skal jeg give ham at lugte til? (holder ham en Brændevinsflaske under Næsen.) Det er Spendrups Kummenaqvavit — lugt kun til det, Herre! — saa gaaer det nok over.

Femte Handling.

(Scenen uforandret, efter et meget kort Ophold.)

Første Scene.

Hr. Sivertsen, i Lænestolen. Casper holder ham endnu Flasken under Næsen.

Sivertsen (kommer til sig selv). Hvad er der foregaaet med mig? — Det er sandt; det var jo den forbandede Doktor, jeg ærgrede mig over.

Casper. Vil Herren ikke tage en Snaps til at styrke sig og slukke Ærgrelsen ned med? jeg tør sværge paa, den sidder endnu i mine Knæ.

(drikker selv en Snaps og skjenker for Sivertsen.)

Sivertsen (drikker). Tak, det er ligesaagodt som Hofmansdraaber.

Casper (lader som han græder). Aa, stakkels Herre!

Sivertsen. Græd ikke, Casper! nu er jeg ganske frisk igjen, kun en Smule fortumlet i Hovedet.

Casper. Det var da en forbandet Historie med denne Doktor; men jeg haaber, han brak Halsen paa Trappen, Herre! for jeg lagde Skam ikke Fingrene imellem.

Sivertsen. Tak, brave, ærlige Casper! du er mig dog altid en tro Karl. Men hvordan befinder du dig selv efter den Tilstand, du før var i?

Casper. Hvorledes, Herre! hvilken Tilstand?

Sivertsen (afsides). Det er sandt, jeg skal jo ikke

tale til ham derom. (besinder sig og farer forskrækket op.) Men, Død og Ulykke! har han ikke bedraget mig med sin Somnambulisme, som det jo ikke lader til, og var det sandt, hvad han sagde, saa har jeg jo taget Livet af mig selv, ved at kaste Beileren paa Døren. (høit, ængstelig.) Mener du dog ikke, Casper! at det næsten kunde være en tung Nødvendighed, at kalde Doktoren tilbage?

Anden Scene.

De Forrige. Claus.

Claus. Jeg skulde hilse fra Hyrekudsken paa Vandkonsten, som holder her paa Hjørnet, og spørge om Bryden ikke snart var færdig.

Casper (sagte til Claus). Hold din Mund! og gaa din Vei!

Sivertsen (studser). Hvad? Hyrekudsk? — Brud? —

Casper (sagte til Sivertsen). Han er fuld, Herre! (høit.) Fy, Claus! Drikfældighed er en afskyelig Last, uværdig for et Væsen, begavet med Fornuft og fri Villie, og som desuden ved sin opreiste Stilling hæver sig over de umælende Bæster.

Claus. Men jeg er jo ikke fuld; jeg har jo selv hentet Vognen til Dokteren.

Casper. Han er gal, Herre! — See! det er jo en Ligvogn, som holder udenfor.

Sivertsen (løber forskrækket til Vinduet). Hvad siger du? — en Ligvogn?

Casper. Nu kjørte den om ad Hjørnet. Hils Kudsken paa Ligvognen, Claus! at Doktor Sivertsen gudskelov lever endnu, og vil ikke age til Bryllup paa den Maneer!

Claus. Men jeg siger dig jo —

Casper. Lad mig kaste ham paa Døren, Herre! han snakker endnu i Søvne. Eller vil du magnetiseres igjen, Claus! at du kan drømme dig en Terne? saa kom da! saa skal du komme til at gaae i Søvne paa Spidsen af Kirketaarnet paa Christianshavn!

(Gjør Manipulationstegnene for Claus, som skriger og løber bort.)

Tredie Scene.

Sivertsen og Casper.

Sivertsen (forvirret). Jeg er rent fortumlet i Hovedet. See paa mig! seer jeg ikke syg og daarlig ud?

Casper. Jo, det skal jeg ikke negte: Herren seer noget daarlig ud?

Sivertsen (med stigende Uro). Men mener du dog ikke, det næsten kunde være nødvendigt, at kalde Doktor Smith tilbage?

Casper (ivrig). Hvorledes? Herren kunde bekvemme sig til at give sin egen Halvbroders kjødelige Steddatter til en virkelig Doktor, til en examineret Medicus, til en Skolefux, som ingen Respekt har for Dem og Deres Konst, til saadan en forbandet Pedant med Doktorhat paa, som vil curere Folk efter Bøger og Systemer, og troer, man behøver at studere, for at blive studert og forstaae sig paa Videnskaben —

Sivertsen (urolig). Men sig mig, Casper! —

Casper (som for). Til saadan en Ignorant, som ikke veed at anvende Magnetismen, men skjælder Herren for en Sværmer, en Grillefænger — en Barber, fordi De har gjort Epoke i Videnskaben og hævet den til en Høide, som ikke al Verdens Fakulteter endnu drømme om.

Sivertsen (som for). Men sig mig da, Casper! —

Casper. Mig har Herren jo allerede lært saameget, at jeg kan magnetisere mig selv, og tager jeg ikke feil, saa har jeg nylig været i en saadan Tilstand, skjøndt jeg ikke kan erindre det Ringeste af hvad jeg deri har seet og fornummet; men saaledes gaaer det jo Alle. Og see engang Ane, hvorledes har Herren ikke cureret hende for Krampen i Mellemgulvet, ikke at tale om Madammen og Pasop og den sorte Kat.

Sivertsen (som for). Men, kjære Casper! sig mig dog —

Casper. Snart maa Fakultetet jo faae Oinene op og skjenke Herren Doktorhatten; men forend det skeer, og hele Fakultetet kryber paa sin Bug for Herren i Skarnet, vil vi kaste enhver Doktor paa Døren, som sætter sin Fod over vor Dørtærskel!

Sivertsen (ængstelig). Men sig mig da, kjære, brave Casper! kan du slet ikke erindre hvad du sagde til mig i din Claire Voyance?

Casper. Har jeg virkelig været i den Tilstand? Herre! det kan jeg slet ikke huske.

Sivertsen (ængstelig). Ak, det er jo netop Beviis paa, at din Somnambulisme har været ægte; men husk dig dog om, kjære Casper! kan du ikke engang som en dunkel Drøm erindre dig Noget, du sagde mig, angaaende mit Helbred og Liv?

Casper. De spøger, Herre! hvorledes skulde jeg kunne vide Noget om Herrens Helbred og Liv? jeg forstaaer mig jo slet ikke paa Lægekonsten, men er jo kun en simpel, enfoldig Barbersvend.

Sivertsen. Jeg er jo selv paa en Maade Barber, men forstaaer mig dog paa Lægekonsten saagodt som nogen

Doktor. I den Tilstand, du var i, veed man jo desuden næsten Alting i Verden.

Casper. Ak, er det sandt, Herre! hvorfor spurgte De mig da ikke om hvilke Tal, der skal komme ud i næste Lotteritrækning paa Charlottenborg? Naar jeg engang skulde komme i den Tilstand igjen, Herre, glem saa endelig ikke at spørge mig derom! men sig mig det saa ærligt, naar jeg vaagner! saa vil vi dele Profitten.

Sivertsen (ængstelig). Ak, Casper! paa Saadant er her nu ikke Tid at tænke — hvad kan al Verdens Rigdomme nytte mig, hvis jeg ikke kan leve længere, end otte Dage? og jo meer jeg tænker derpaa, jo vissere bliver det mig. See engang paa mig! seer jeg ikke syg og bleg ud? seer jeg ikke næsten allerede ud som et Spøgelse?

Casper. Je, det kan jeg ikke negte: Herren er noget bleg om Næsen og seer næsten ud som et Spøgelse; men hvorfor har Herren ogsaa vendt Vrangen ud af sin Frakke? — kom, lad mig hjælpe Dem tilrette!

Sivertsen. Ak, hvad kan det hjælpe? Casper! du veed jo Intet af den Ulykke, du selv har forkyndt mig; der er kun eet Middel, som kan redde mig; men det er et haardt Middel. Kan du gjette hvad det er?

Casper. Det kan vist faaes paa Svane-Apotheket, Herre! hvad det saa er — eller er det maaske en fæl Rod fra botanisk Have?

Sivertsen. Ak gid det var saa vel! nei, det er meget værre.

Casper. Maaske da den giftige Belladonna, som man bruger mod Skarlagensfeber? — eller har jeg maaske sagt, Herren skulde aarelades paa Panden? jeg veed jo ikke hvad jeg i en saadan forunderlig Tilstand kan have sagt.

Men er Herren ogsaa vis paa, at jeg virkelig har gaaet i Søvne?

Sivertsen. Ak ja, desværre! jeg siger dig det jo, og nu tør jeg sætte mit Hoved derpaa — Ane kan være mit Vidne — hei, Ane! der kommer hun.

Fjerde Scene.

De Forrige. Ane.

Ane. Hvad befaler Herren?

Sivertsen. Hør! saae du ikke selv tydelig, hvorledes Casper før gik i Søvne? — Du kunde see mig ind i Tarmene, Casper! og sige mig hvormeget jeg havde spist til Frokost; du kunde see med lukte Øine gjennem Muren hvem der gik paa Gaden; du kunde sige mig, hvad jeg tænkte paa; du kunde tale alle mulige Sprog —

Ane. Ja, i det Russiske var du især stærk, Casper!

Sivertsen. Ja, du kunde, om end ikke læse, saa dog stave meget ordentlig med Hjertekulen.

Ane. Nei, Herre! det synes mig dog ikke jeg har seet; men det Andet var forunderligt nok.

Sivertsen. Det er sandt, det var efter du var gaaet ud, Ane! men alt det Andet har du jo seet ligesaa godt som jeg. Havde jeg ikke et Vidne derpaa, vilde jeg nu selv troe, jeg havde seet feil eller drømt det Altsammen; det Raad, du gav mig, Casper! for at bevare min Sundhed og mit Liv, er mig ligesaa ubegribeligt, som ubehageligt; men saae du ikke tydelig, Ane! at han gik i Søvne? og hørte du ikke Alt hvad han sagde?

Ane. Ja, det kan jeg ikke negte, Herre! jeg blev jo saa angst og bange derved, at jeg nær var daanet; og da jeg hørte hvad han sagde — ja, Herre! det kan jeg

sværge Dem til, jeg havde heller gaaet i Graven, end troet det var sandt, hvis jeg ikke var nødt dertil; men kan Jomfruens og Herrens Liv ikke reddes paa anden Maade, end at hun skal ægte denne Doktor Næsviis, som stod paa Hjørnet i den blaae Kappe og faldt som en gal Mand her ind ad Døren med sin Kjærlighed, saa vil jeg heller dreie Halsen om paa hende og begrave baade hende og Hr. Sivertsen inden otte Dage. (græder.)

Sivertsen. Men du hørte jo dog, han sagde det? Ane!

Ane. Ja, det kan jeg ikke negte, Herre! men —

Sivertsen. Saa skal du, saamænd, hverken begrave mig eller Frederike inden otte Dage! — saa maatte jeg jo være gal, om jeg betænkte mig længer —

Casper og Ane. Men, kjære Herre!

Sivertsen. Hold Mund, siger jeg, fordi det ikke kan gaae ind i jeres Dummerhoveder, veed nok jeg hvad jeg gjør, hvor ubegribeligt det end maa synes for Idioter, som ikke troe paa Magnetismen eller kjende den til Grunden, som jeg. Jeg maatte jo være en Daare og en Selvmorder, om jeg betænkte mig længer. Giv mig Pen og Blæk, Ane! og skaf mig saa strax fat paa Frederike og den unge Hr. Smith! — skynd dig!

Ane (bringer hastig det Forlangte). Jeg tør sværge paa, jeg gjør det nødig, Herre! men det er min Pligt at adlyde, naar Herren endelig befaler det. (gaaer.)

Femte Scene.

Hr. Sivertsen og Casper.

Sivertsen (afsides, medens han skriver). Det er et surt Æble at bide i; men der er jo ikke Andet for: Liv og Helbred gaaer for Alt, og jeg har nu den soleklareste Vished.

Casper. Betænk dog hvad De gjør, Herre! jeg vilde i Deres Sted langt hellere døe, end give min Broderdatter til en Doktor; det er ikke meget bedre, end at gifte hende med Natmanden eller med Pesten og den gule Feber.

Sivertsen. Deri har du Ret, Casper! men hvad gjør man ikke for det kjære Livs Skyld? og dersom du vidste selv hvad du har betroet mig i din magnetiske Søvn —

Casper. Jeg tør gjore min Ed paa, Herre! at jeg aldrig kan erindre at have gaaet i Søvne, som De siger; Alt, hvad jeg husker, er kun, at jeg magnetiserte mig selv og blev borte i det — og da jeg kom til mig selv, saae jeg den forbandede Doktor her og kastede ham paa Døren.

Sivertsen. Netop det beviser mig, at du hverken har bedraget dig selv eller mig; just at du ikke kan lide Doktoren, bestyrker mig endnu mere i mit Forsæt, og hvad du sagde mig, da du gik i Søvne —

Casper. Men jeg siger jo, Herren tager feil: jeg kan aldrig huske, jeg har gaaet i Søvne i mine Dage.

Sivertsen. Hold din Mund, Casper! det veed jeg bedre; troer du ikke, jeg kan kjende en Somnambulant fra et vaagent Menneske? og troer du da, baade jeg og Ane har været gale?

Sjette Scene.

De Forrige. Ane med Hr. Smith og Frederike.

Ane. Her bringer jeg dem Begge, Herre! og kan det ikke være anderledes, nytter det jo ikke, jeg sætter mig længer mod Partiet; men som sagt, jeg vilde i Herrens Sted heller døe af gallopperende Svindsot, end lade en Doktor løbe af med Jomfruen.

Sivertsen. Ingen Raisonneren, Ane! — See der, Hr. Doktor Smith, der er min skriftlige Tilladelse til Viel=

sen; tag hende jo før jo heller! og opsæt ikke Brylluppet noget Dieblik! jeg har saa mine Aarsager, hvorfor jeg ønsker, det skal skee strax. (giver ham Papiret.) Nu! hvorfor studser De? Hr. Doktor! er den hede Kjærlighed maaskee gaaet over igjen? Eller er De maaske stødt, fordi jeg behandlede Dem lidt haardt før? det var en uoverlagt Hidsighed, Hr. Doktor! tag mig det ikke ilde op! — (afsides.) Ha, den uforskammede Karl, jeg kastede ham heller paa Døren igjen. (De Elskende nærme sig takkende.) Nu hvad skal det til? det er for min egen Skyld, jeg gjør det, siger jeg jo, og I har ikke nødig at takke mig saa meget.

Frederike. Kjære Onkel!

Smith. Bedste Hr. Sivertsen!

Sivertsen. Nu, plager Fanden Jer? afsted! siger jeg, og lad Jer vie! jeg vil ikke høre et Ord om Taksigelse. Min Tilladelse har I — og min Velsignelse oven i Kjøbet; hvad I forresten kan have at sige mig, vil jeg ikke høre et Ord af, førend I ere Mand og Kone.

Casper. Nu, saa gaaer dog!

Ane. Nu, saa gaaer dog! og gjør ikke Hr. Sivertsen vred! Casper og jeg skal nok sige ham, hvad det nu ikke er Tid at spilde Tiden med.

Frederike (omfavner Sivertsen.) Saa er det da virkelig min gode Onkels Alvor? og det er ikke en Beslutning, som man har forledet eller misbrugt Deres Godtroenhed til? hvor lykkelig gjør De mig ikke!

Smith (omfavner ham ogsaa). Ogsaa mig har De gjort usigelig lykkelig, Hr. Sivertsen! og til Gjengjeld haaber jeg —

Sivertsen (stamper). I dræber mig med jer Taknemmelighed. Afsted, Hr. Smith, afsted! her er periculum in mora — dersom du siger et eneste Ord mere, Frederike!

og ikke strax gaaer hen og lader dig vie, skal jeg aldrig erkjende dig for min Broderdatter mere; afsted! siger jeg dig, det er nødvendigt baade for din og min Lyksalighed.

Frederike. Nu saa vil vi da ikke tøve længer.

Smith. Kom, min Frederike!

Casper. Afsted, afsted! (skyder dem ud.)

Syvende Scene.

De Forrige uden Hr. Smith og Frederike.

Ane. Hvor den gode Jomfru dog er samvittighedsfuld! hun maatte jo næsten jages til Brudeskamlen med Magt. Hvor har Hr. Sivertsen ogsaa kunnet saalænge modsætte sig hendes Lykke? (ved Vinduet.) see! der kjørte de.

Sivertsen. Sagde du ikke selv nylig, Ane! at du før vilde dreie Halsen om paa hende, end see hende faae en Doktor til Mand?

Ane (leer). Ja det var kun min Spøg, Hr. Sivertsen!

Sivertsen. Hvad gaaer af dig? er det nu galt med dit Mellemgulv igjen?

Casper. Siden Herren da endelig vil have det, vil jeg heller ikke længer ærgre mig over dette Parti; nu er det da ogsaa for silde, kan jeg troe. Men sig mig nu aleneste een Ting, Herre!

Sivertsen. Nu hvad har du paa Hjertet?

Casper. Er Herren ogsaa rigtig vis paa, at jeg gik i Søvne før?

Sivertsen. For Satan! hvor tidt skal jeg sige dig det? baade jeg og Ane har jo seet det.

Casper. Ja derpaa tvivler jeg slet ikke; hvad man har seet, har man jo seet, det er ligefrem; men jeg mener

kun, om Herren ogsaa er virkelig vis paa, at jeg virkelig gik i Søvne.

Sivertsen. Uforskammede Knegt! vil du holde mig for Nar med dine evindelige Spørgsmaal? — troer du, jeg og Ane har været gale og ikke vidst hvad vi selv saae og hørte? — Kast ham paa Døren, Ane!

Ane (med tilbageholdt Latter). Jeg kan ikke for Latter, Herre! mit Mellemgulv er rent galt igjen.

Sivertsen. Saa kom! lad mig magnetisere dig igjen! gaa din Vei, Casper!

Casper (paa Knæ). Bare et eneste Ord endnu, Hr. Sivertsen! saa maa De gjerne jage mig paa Døren tilligemed Ane, hvis De ikke vil forbarme Dem over os og tage os til Naade, for den store Velgjerning, Herren siden vil opdage at vi har viist imod Herren. Bare et eneste Ord, Hr. Sivertsen! saa skal jeg gjerne gaae i Tjeneste hos denne Recept af Doktor, som nu holder Bryllup med Jomfruen — bare et eneste Ord, Hr. Sivertsen! jeg besværger Dem ved den dyriske Magnetismus!

Sivertsen. Nu hvad er det? hvad er det da?

Casper. Er Herren ogsaa virkelig vis paa, at jeg har gaaet i Søvne og at Ane har havt Krampe i Mellemgulvet?

Sivertsen (prygler ham). Din uforskammede Slyngel! tør du spørge derom endnu?

Casper (i Døren). Og er Herren ogsaa virkelig vis paa, at ikke jeg og Ane har havt Ham til Gjæk, og derved cureret Ham for hans magnetiske Galskab?

Ane (leer).

Sivertsen. Paa Porten, paa Porten med Jer, I Uforskammede! (prygler dem bort.)

(Til Tilskuerne.)

Mig til Gjæk? mig til Nar? — Er der Nogen her, der holder mig for en Nar og tør lee af mig? — har Nogen maaske Krampe i Mellemgulvet, saa kom ned til mig i Vimmelskaftet, og jeg skal magnetisere Jer, Godtfolk! — (falder i Tanker.) Men Hilledød! er jeg da ogsaa virkelig vis paa selv, at man ikke har havt mig til Nar?

Rettelser.

Side 57 Linie 6 fraoven: , læs: !
— 90 i Fortegnelsen over Personerne i Kampen for Valhal tilføies: Thorgeir, gammel hedensk Lagmand.
— 134 Linie 12 fraoven: Slægter læs: Slægt er
— 138 i det indklamrede Sted Lin. 3—6 maa ogsaa Thorgeirs Navn tilføies.
— 176 Linie 3 fraoven: orpester læs: forpester

Samlede

Dramatiske Digte

af

Bernhard Sev. Ingemann.

Sjette Deel.

Anden Udgave.

Renegaten. Salomons Ring.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1853.

Renegaten,

Et dramatisk Digt.

Personerne:

Selim Ben Muhamed, ung tyrkisk Sultan.
Zulima, Sultaninde.
Mehmed, gammel afsat og forviist Pascha.
Delfa, hans Datter, en ung Pige.
Mustapha, Mufti, en Olding.
Soliman, Hovedmand for et Oprorerpartie.
Aly, Corsar og Smughandler, af Oprorerpartiet.
Zadok med Tilnavn Abdallah, tilforn kaldet Isaack Jacobsen, ung dobt Jode og Renegat, tydsk Flygtning og Eventyrer.
Johan, Renegatens Tjener, gammel Protestant.
Pasvan, Eunuchbefalingsmand ved Seraillet.
Agib, gammel Livvagtssoldat.
Jussuf, ung Livvagtssoldat.
En Imam.
Kadi.
Paschaen af Marâsch } tyrkiske Statholdere i lille Asien.
Paschaen af Anadoli }
Tyrkiske Livvagtssoldater, Skibsfolk, Smuglere, Almuesfolk, Tyrkisk-Asiatiske Tropper og Karavan-Reisende.

Scenen er henlagt til Constantinopel og dens Omegn, paa Bosphorus og paa lille Asiens Kyst. Tiden antages i det 4de Tiaar af det 19de Aarhundrede.

Første Handling.

(En Deel af Sundet ved Constantinopel. Havblik. Et Smuglerskib ligger stille med slappe Seil. Aly og flere tyrkiske Skibsfolk paa Dækket. Zadok staaer i fransk Modedragt med en blaa Slængkappe i Forstavnen. Johan sidder ved Rælingen med foldede Hænder. Det er Morgendæmring med stedse skjønnere tiltagende Morgenrøde. I Baggrunden sees en Deel af Constantinopel.)

Zadok (synger):

Vil du nyde dit Liv, saa sæt Livet paa Spil!
Sæt det rask paa et Tærningekast!
Og gaaer det i Verden som Lykken vil,
Saa grib Lykken ved Vingen fast!

Johan (afsides med et dybt Suk).

Jo, vi skal rigtignok gribe Lykken med Næverne, vi, som nu maae flye til Tyrker og Hedninger, for ikke at blive hængte blandt brave, christne Mennesker!

Zadok (synger):

Som en Ørn, vil jeg flyve Alverden omkring,
Og mit Løsen er: Frihed og Lyst!
Men Frihed og Lyst var mig Ingenting
Uden Faren i dristig Dyst.

Johan (afsides).

Det maa jeg lade ham, forknyt er han ikke for Fanden selv og neppe for Vorherre. Ak ja, men det er just Ulykken det; hans brave Fader, salig Rabbi Abraham, var dog saa stor en Cujon, Nogen kunde forlange.

Zadok (synger):

Som et Eventyr gaaer det fra først og til sidst —
Fra Paladset til Fængselets Mur!
Den Fugl synger lystigst paa grønne Kvist,
Der fløi ud af det værste Bur.

Johan (afsides).

Ak ja! den Fornøielse har han sjelden savnet ret længe, den hjertenskjære Djævelunge!

Zadok (synger):

Har du Lykken opjaget, saa grib den fuldkjæk!
Og sæt Livet med Latter derpaa!
Skal Hovedet springe — spring med! — spring væk!
Hvad skal Livet med Lokker graae?

(træder tilbage.)

Johan (afsides).

Ak ja! graae Haar bliver han nok fri for med det Levnet, i alt Fald bliver det neppe Ærens Krone. Vorherre omvende ham, inden Fanden har ham hel og holden, min stakkels forvildede Herre!

En tyrkisk Matros.

En Satanas den Jøde! —

Anden Tyrk.

Kun hans Næse
Og Haar er Jødens. Jeg har seet ham læse
I vor Koran.

Tredie Tyrk.

Han er en Christenhund:
Han æder Flesk.

Fjerde Tyrk.

Igaar i Bønnens Stund
Han drak Champagne.

Anden Tyrk.

Han er Renegat
Hvad Kvinder angaaer.

(Zadok og Aly træde frem.)

Aly (klapper Zadok paa Skulderen).

Eia, Kammerat!
Du synger rask. Det kan jeg lide! Livet
Paa Tærningkast — paa Spil — og halv opgivet —
Er allerlystigst.

(hemmelig.)

Var vi kun iland!
Vi bringe Tønder til en Helveds Brand —
Vin! — Opium! fint Krudt og skarpe Klinger!

Zadok

(peger paa en Bunke trykte Sager).

Og Ord med Næb og Kløer og Flammevinger!

Aly.

Saa farlig Ladning har jeg aldrig bragt
Til Stambuls Havn. Proclamationens Magt
Du sætter høit. — Min Sjæl er spændt derpaa.

Zadok (med Vægt).

Ved Ordets Ild en Verden kan forgaae.

Aly.

Et Ord har Verden skabt; det veed jeg vel;
Og Ordet, som blev bragt ved Gabriel,
Var ogsaa mægtigt; Skjæbnetavlens Ord
Staaer paa vor Pande — det jeg ogsaa troer;
Men disse lette Ord i Flyveskrifter —

Zadok.

Af dem udsprang vor nye Tids Bedrifter.

Aly.

Den Trolddom helt jeg troer, naar jeg den seer;
Af tusind Dolkes Stød jeg venter Meer.

Vin, Opium skal give Modet Vinger —
Saa springe vi til Lykken — een, to, tre!
Hvis kun imorgen ei vort Hoved springer.

Zadok.

Ei! til imorgen kan der Meget skee.

Aly.

Faaer han sin Rest, som nu er høit paa Straa,
Saa kan der blive store Folk af Smaa.
Op eller ned! — jeg veed, du aldrig skjælved —
Vi følges ad!

(griber Zadoks Haand.)

Zadok.

Til Himmel eller Helved!
Kun bort med Trældom! bort med Despoti!
Vil kun Alverden Frihed — er den fri.
I er et stort, et dygtigt, herligt Folk!
Giv Genien kun Luft — Ideen Tolk!
Ord gjør Mirakler. Kun med Ild vi skrive!
Snart som en Brand er Folkets Aand ilive.

Aly.

Dit Hoveds Kløgt — Din Ed jeg stoler paa;
Og min Profet er din; nu maa det gaae!

(afsides.)

Ei Satan selv har bedre Kammerat,
End slig forvoven Helveds Renegat.

(hvisker.)

Endnu du er lidt tynd i Troen, Ven!
Og hvad du svor — —

Zadok.

Jeg sværger om igjen
Saa tidt du vil, med alle Ceremonier.

Aly (skelende).

Din Sjæl jeg har i Pant.

Zadok (leer).

Ei, Lapperier!
Det Pant er Universets Eiendom:
Sligt Gods nu ingen Djævel spørger om;
Men dette Hoved er dit Pant.

Aly.

Nu vel!
Vor Skjæbnes Tavle læser Israel.

(Solen staaer op.)

See nu! Som Blod staaer Solen op idag.

En Tyrk (paa Udkig).

En Roerbaad.

Anden Tyrk.

En Gondol med Sultansflag!

Aly (blegner).

Det gjælder Livet, røbes vi —

(vinker; der heises flere Seil op; men ingen Luftning rører dem.)

(En prægtig Gondol glider frem i Baggrunden, roet af 6 Serail-Eunucher med tilbundne Øine, efter Commando af Seraillets Eunuch-Befalingsmand **Pasvan**, som ligger paa Knæ ved Roret i Bagstavnen, med Ryggen til Herskabet. En høi, rigklædt Ingling staaer opreist i Forstavnen og betragter den opstaaende Sol. En ung, særdeles skjøn Cirkassierinde med tilbagekastet Slør hælder sig til ham og seer ned i Vandspeilet. 6 Slavinder knæle i Frastand med musikalske Instrumenter. Dæmpet Musik.)

En Tyrk (paa Smuglerskibet).

See! see!
Det er ham selv —

Anden Tyrk.

Vor unge Sultan —

Tredie Tyrk.

Ve!
Profeten staae os bi!

Fjerde Tyrk.

En deilig Kvinde
Staaer ved hans Side —

Femte Tyrk.

Vist hans Sultaninde,
Den skjønne Zulima —

Sjette Tyrk.

Ha! uden Slør —

Aly (kaster sig ned).

Kast Jer tilgulvs!
Hvo her har Øine — døer.

(de kaste sig Alle ned med Ansigterne mod Dækket.)

Zadok

(bliver alene staaende og betragter Sultaninden nøie).

O! mageløse Syn! for dig jeg gjerne
Bortgiver nu hvert Luftslot i min Hjerne.
Her maa jeg see, var det for sidste Gang,
Om saa hvert Øie fra mit Hoved sprang!
— Hun speiler sig i Havet, som hun drømmer;
Det er som hendes Billed til mig svømmer;
Det er som Bølgen bæver kun af Lyst
Og smelter og forgaaer ved hendes Bryst.
O! var jeg nu hint Bølgespeil!

Johan

(med Haanden for Øinene, kryber hen til ham).

Ak, Herre!
I er jo splittergal. Her bli'er det værre,
End blandt de velske Dolke. Tyrkens Keiser
Os sætter strax paa Spid.

Zadok (uden at agte paa Johan).

Hvor stolt han kneiser,
Den unge Sultan — han er ogsaa smuk.
De styre lige mod os —

Johan (med stor Angst).

Herre! duk
For Himlens Skyld jert Hoved! Gjør som jeg!
Knib begge Øine til, og rør Jer ei!

(titter nysgjerrig ud.)

(Solen er staaet heelt op. Gondolen er standset paa et Vink af Sultanen. Slavinderne reise sig paa Zulimas Vink.)

Chor af Slavinderne (anført af Zulima).

Hil dig, du prægtige
Konge blandt Dschinner*)!
Straalende, mægtige
Mulmovervinder!
Du Fyrste blandt Flammenaturer høie,
Med Ild i Sjæl og i Bryst og i Øie!
Solklodens store, luende Genius! hil dig!

Selim.

Tilvisse! Solens Genius er stor,
Men Allah større. Husk Ben Kessirs Ord!
Løft mod Allahs Telt dit Øie!
Over Firmamenter høie
Funkler dets Rubiners Glands.
Baaret af Cherubers Hænder,
Alnaturen det omspænder —
Favner Universets Krands.

Zulima (peger paa Solen).

Langt meer, end Teltets Pragt i Verdens Leir,
Jeg priser Helten, som gaaer frem med Seir.

Chor af Slavinderne (anført af Zulima).

Stjernernes Herster! Du holder i Baand

---

*) ɔ: Genier, skabte af Ild, eller Diver.

Mørkets Uhyrer med mægtige Haand.
Hvor dit Aasyn luer,
Skorpionen gruer,
Ei Hydraen hvisler; ei Løverne brumme;
Nat-Sphinrens truende Gaader forstumme.
Hil dig, du Lysets brændende Aand!
Du flammende Genius! hil dig!

Selim.

Dog, Zulima! selv Solens Straalekrone
Er dunkel mod et Glimt af Allahs Throne.
Erindrer du hvad Hafis fordum sang,
Hin Sanger fra Damask, med Ordets Klang?
— Under Teltet Thronen glimter,
Som Profeters Blik kun skimter,
Herlig, underfuld og stor.
Kun som liden Ring forneden,
Kastet hen i Sand paa Heden,
Blinke Himle selv og Jord.

Zulima.

Ophøiet! herligt! Dog — jeg elsker meer
Den Magt og Herlighed, mit Øie seer.

Chor af Slavinderne og Zulima.

Mægtige Seirer! Løvebetvinger!
Ei Sphinxen din Herlighed taaler.
Om din Krone Divernes Skare sig svinger
Og dyppe de tusindfarvede Vinger
I dit Ansigts Straaler.
Du Konge blandt Genier! hil dig!

Selim.

Dog, Zulima! hvor Sol og Maane raader,
Der klinge Seirens Sange mig som Gaader:
Vi er i Slægt med hine Diver høie,

Med farlig Ild i Sjæl og Bryst og Øie;
Jeg elsker dem, som du; men Fredens Lyst
Kun boer i høie Lysnaturers Bryst.
Forener Eders Stemmers skjønne Klang
Med Glædestonen i min Morgensang!

Chor af Slavinderne og Zulima
(anført af Selim).

Over Telt og Throne sjunger
Høie Lyscherubers Tunger
Evig den Uskabtes Priis.
Kunde Sangen fra Guds Throne
Alle Verdner gjennemtone,
Blev Alverden Paradiis.

(Sangen ophører; et dæmpet Efterspil af Harper og Lyrer vedbliver.)

Johan
(løfter Hovedet og seer sig forsigtig om paa Smuglerskibet).

Ak, Herre! det var ganske kjønt — dog nei,
Det var dog bedenskt. See for Guds Skyld ei!
Et Blik paa Tyrkens Dronning koster Knappen.

Zadok
(med ufravendt Opmærksomhed paa Zulima).

Hun vil ei see herhen.
(betænker sig et Øieblik, kaster derpaa pludselig Hat og Kappe i Havet.)
Med Frisktyrkappen
Et Blik jeg angler. Hvis hun Hatten seer,
Opstaaer vel Tanken om en Kavalleer.
Hun seer mig — smiler — Himmel! hvilket Blik!
Forstod hun Tankelynet, som opgik
Nu i min Sjæl? — Hun vinked. Nei, jeg drømmer.
Det er umuligt. — Som en Faust hist svømmer
Min Sjæl paa Kappen. — Ha! den gjør Effect.
Hvad Djævlen! — Har Despoten selv Respect

For Liv, han troer i Fare? — Bah! maaske
Sligt Fiskeri ham morer.

(Zadoks Slængkappe er svømmet hen til Sultanens Gondol og synes at skjule et druknet Menneske. Selim har bøiet sig hastig for at gribe den. Pasvan løber til paa hans Vink. Gondolen vipper. Sultanen styrter hovedkulds ud og synker. Stor Larm, Skrig og Forvirring.)

Johan
(som har kiget ud fra Smuglerskibet, springer op).

Ve! ak, Ve!
Op, Tyrker! red jer Herre!

Zadok (forbauset).

Det var Fandens!

Johan (skriger).

Hjælp! Hjælp!

(Larm og Forvirrelse blandt Mandskabet paa Smuglerskibet. Aly springer hastig i en Baad, sparker med det samme en stor Bunke af de trykte Skrifter ned i Baaden og roer bort.)

Zadok.

Den Fangst er min og ingen Andens!
(springer ud i Havet og dukker.)

(Smuglerskibet glider tilside. Sultanens Gondol glider frem i Forgrunden. Zulima staaer med løsrevet Slør blandt de forfærdede Skibsfolk, hvoraf nogle have revet Bindet fra Øinene. Larm, Skrig og Forvirring.)

Zulima.

I feige Slaver! rører Ingen Haanden
Til Redning her? — Skal han opgive Aanden
Paa Havsens Bund! — Ha! var jeg ingen Kvinde,
Jeg svømmed med hin Franker — skulde finde
Vort Diadem — vor sjunkne Ædelsten.

Kun skrige kan de — her, som der. Kun Een
Sprang dristig ud. Hans Mod gjør Tyrkens Skam.
Han dukker op! — Han nikker! — Det er ham.
Det er dem begge. — Lykkelige Svømmer!
Den Vovehals!

(afsides.)

Vel dristig dog han drømmer.

(Zadok svømmer til Gondolen, understøttende den halv bevidstløse Sultan Selim, som han hastig hjælper op paa Gondolen. Derpaa springer han selv op og kaster sig hos den bedøvet liggende Sultan for Zulimas Fødder.)

Zadok.

Jeg bringer, høie Skjønne! for din Fod
(peger paa Sultanen med den ene Haand og lægger den anden paa sit Bryst.)
Et Hjerte, som er dit med Liv og Blod:
Det slog for dig i samme Øieblik,
Din Skjønhedsstjerne for hans Sjæl opgik.
Du veed det, høie Skjønne! du har seet
Det i hans Øie — —

(peger atter paa Sultanen med den ene Haand, griber med den anden Zulimas Haand og trykker den heftig til sit Hjerte.)

Selim (slaaer Øinene op).

Hellige Profet!
Hvor er jeg?

Zulima (slipper hastig Zadoks Haand).

Reddet ved en dristig Arm,
Ved Zulimas og din Befriers Barm.

Selim.

Hvad! denne Franker?

Zulima.

Han i Svælget sprang
Paa Behemoth*) og frelste dig —

*) Oceanets Uhyre.

Selim (halv opreist).

Det sang
For mine Øren, og en Røst jeg hørte,
Saa mild, saa kjærlig —

Zulima.

Det var hans, som førte
Dig op af Dybet. Med begeistret Røst
Han priste Hjertet i det Herskerbryst,
Der slaaer for Zulima og Mahoms Folk.
Dog — han kan tale godt foruden Tolk.

Selim (som helt har reist sig).

Tak, ædle Redningsmand! du voved Livet
For Den, du aldrig saae!

Zadok.

Jeg har kun givet
En lille Dykkerprøve, for maaske

(knæler med et hemmeligt Blik til Zulima.)

Den største Østens Perle her at see
I al dens Herlighed. Et saadant Liv
Er vel sligt Vovestykke værd.

(bøier sit Hoved mod Jorden, hvorved han trykker et Kys paa Zulimas fremstrakte Fod, som hun hastig drager tilbage med et strengt Blik til Pasvan, der staaer med opspilede Øine og hastig vender sig bort.)

Selim (opløfter den knælende Zadok).

Nei, giv
Mig Haanden, ædle Franker! — Uden dig
Laae nu paa Havsens Bund mit blege Lig.
De Troendes Behersker kan paaskjønne
Din Daad. Sig frem, hvormed kan jeg dig lønne?

Zadok

(bøier sig for Sultanen, med ildfulde Sideblik til Zulima).

Min største Løn jeg har modtaget alt:

Det lykkelige Lod mig her tilfaldt
At knæle for den Fod, af hvem med Glæde
Jeg som en Sivblomst lod mig sondertræde.

Selim (betragter ham forundret).
Hvorledes? Guld og Rigdom du forsmaaer?
Og — slig Hengivenhed! det overgaaer
Al Maal og Maade — ingen anden Løn
Du ønsker, end at see mig?

Zadok.
Stor og skjøn
Er mig den Løn, at see hvad jeg har seet:
Slig Høihed med slig Mildhed!

Selim.
Vor Profet
Er dog ei din — du deler ei min Tro —
Var du en Muselmand, du skulde boe
Og bygge hos mig, som min første Ven.
Sig, er du Christen?

Zadok.
Jeg troer om igjen,
Hvad saa jeg troede. Der er ingen Gud
Foruden Gud, og af hans Sendebud
Jeg agter den Profet for sand og størst,
Der lædsker af den største Brønd vor Tørst.

Selim.
Hvad! Muselmand?

Zadok.
Det svor jeg alt at blive
Igaar.

Selim.
Velan! saa kan vel Selim give

Dig Gaven, du ei stolt vil kaste hen:
Bliv hos mig! Du skal æres som min Ven.

(Zadok vil knæle.)

Selim (omfavner ham).

Ei Slave — Ven for Alles Øine!

(til Pasvan, som stirrer med et listigt Blik paa Zadok og Zulima.)

Fort!

(til Zulima, der har givet Zadok et betydende Blik, men hastig rækker Sultanen Haanden.)

Min Zulima! dit Slør? —

Zulima.

Jeg rev det bort
I Skrækken, troer jeg. Nei, jeg har det her.

(tilslører sig hastig og læner sig til hans Bryst.)

Selim (afsides med inderlig Glæde).

Tak, Allah! tvende Sjæle har mig kjær!

(Gondolen glider bort under Musik af Slavinderne.)

(Et Smuglerherberg ved Havnen i Constantinopel. I Baggrunden en aaben Altan med vid Udsigt til Sundet og Landingspladsen, hvor man seer en Baad lægge til Land og Aly springe ud af den. Paa Gulvet i Herberget ligge en hel Deel smudsig klædte Tyrker. Nogle ryge Tobak og drikke Kaffe. Andre tygge Opium og ere halvt berusede. En Imam staaer alene opreist imellem dem.)

Imam.

Ved Profeten! det er Sandhed hvert Ord, jeg har sagt.
Vil I længer taale den Skændsel og Foragt?

En Tyrk (reiser sig).

Til et saadant Despoti har jeg aldrig hørt Mage —
At forlange, vi skal lade Hagerne rage!

Anden Tyrk
(springer op og kaster sin Turban i Gulvet).
Og Hovedhaaret vore!

Tredie Tyrk (springer op og raver).
Det er himmelskrigende!

Fjerde Tyrk
(springer op, men falder tilbage).
Det er himmelskrigende! Vil selv han, efter Sigende,
Befale vi skal gaae med fransøsiske Kjoler
Og christne Burer, som Russer og Spanioler,
Saa styrter han jo hele Troen om.

Imam.
Det er værre, ved Profeten! end Jødedom:
Har os Satanas først ved Haar og ved Skind,
Saa griber han os snart ved Sjæl og ved Sind;
Lad os først faae Haler, saa er snart vi Hunde —

Femte Tyrk (springer op).
Med de gammeldags Burer gaaer Troen tilgrunde!

Sjette Tyrk (springer op).
Du har Ret! — og skal det gaae strengere til!
Med Vinsmugleriet, med Drik og med Spil,
Saa er hele vor Handel og Vandel jo forbi —
(Almindelig Mumlen.)

Syvende Tyrk (springer op).
Ingen Djævel kan udholde det nye Despoti!

Fjerde Tyrk
(springer atter op, men falder tilbage).
Det skal ingen gudfrygtig Muselmand taale!

Oprørerhøvdingen Soliman
(træder hastig ind).
Op! Timen er kommen —
(De Fleste, som endnu ligge, springe op.)

Nogle Tyrker.

Vi vil skrige og skraale —

Andre.

Vi vil larme og true —

Andre.

Og kaste med Stene!

Andre.

Ingen Christenhundeskikke!

Andre.

Og ingen Tyran!

Soliman.

I behøve kun at skraale. Jeg handler alene!

(peger ud paa Sultanens Gondol, som sees ved Havnen.)

Giv Agt! om et Øieblik stiger han iland.
Han er uden Vagt. Det skal lade saa fortroligt,
Som om Folket tilbad ham, var lykfaligt og roligt.
Ved Mosfeen vi nu styrte os Alle ind paa ham;
Jeg stikker ham igjennem, saasnart jeg kan naae ham.
I løfte mig i Veiret — I skrige: vi er frie!
Sultan Selim er falden! vor Nød er forbi!
Sultan Soliman leve!

Alle.

Afsted! afsted!

Aly (træder ind).

Skal Soliman leve, maa jeg vel være med.

(afsides til Soliman.)

Men Vezier imorgen —

Soliman (støder ham i Brystet).

Fordømmelige Hund!

Du har sveget — har forsømt den beleiligste Stund:

En Forræder jo er hos ham, og du kom forsilde.
Vi er røbet. Her er intet Øieblik at spilde.

Aly.

Renegaten maa tie. Mine Folk er beredt!
I en Haandevending skal det Hele være skeet.
(hemmelig.)
Men Vezier imorgen!

Soliman (nikker truende).

Derom skal vi tale.
Først Hoved paa det Hele! saa tænke vi paa Hale.

Aly (skærer Tænder).

Ja saa!

Soliman.

Afsted! Nu stiger han iland.
(til Aly.)
Hvo der svigter skal spiddes!
(iler ud i Spidsen for de larmende Oprørere.)

Aly (slaaer sig for Panden).

Hvor var min Forstand!
Imorgen lader Soliman mig strangulere.
Her gjælder det itide at contraminere.
(hastig bort.)

(En stor Plads med Udsigt til Havnen. Paa Trappen til en Moskee sidder den forviste Pascha Mehmed, klædt som usel Betler, med en Triangel i Haanden. Hans Datter Delka staaer ved hans Side, ligeledes i fattig Dragt, men med særdeles Ynde, et sammenflikket Slør for Øinene og en Tamburin i Haanden. I Baggrunden seer man Sultanens Gondol lande. Tiltagende Folkestimmel ved Havnen og paa Pladsen i nogen Frastand fra Moskeen.)

Mehmed (stirrer mørk mod Jorden).

Hvor længe stirrer du paa Tavlens Bud,

Med Undergangsbasunen for din Læbe?
Du Dommens Engel, som alt Liv skal dræbe,
Naar første Gang du støder Lyden ud! —
Du tøver, Isrstatic! du tøver længe.

Delfa.

O, Fader! det er fælt at tænke paa.
Skal ogsaa Alt, hvad der er smukt, forgaae?

Mehmed (med høitideligt Tungsind).

Basunens Klang skal Jorden gjennemtrænge;
Paa alle Kloder og i alle Himle
Skal Alt, hvad lever, brat i Døden svimle;
Han taber selv Basunen af sin Haand
Og blæser ud sit Liv, hin Dommens Aand:
Han veed, det er hans egen sidste Stund,
Naar Rædselsklangen drøner fra hans Mund.

Delfa.

Den stakkels Engel! seer da kun hans Øie
Hin skrækkelige Tavle i det Høie,
Men ei den skjønne Verden, vi kan see?

Mehmed.

Han stuer rolig kun hvad der skal skee;
Han taus bereder Aandepustets Stød,
Der skal udbuldre hans og Alles Død.

Delfa.

Men, Fader! ingen Aand jo dog forgaaer —

Mehmed (med mørk Grublen).

Hans Liv kun standser tvende Snese Aar,
Saa vækker Allah ham igjen af Blunden;
Saa staaer han atter med Basun for Munden —

Saa skal han anden Gang en Lyd udstøde
Og vække alle døde Verdners Døde.
(reiser sig heftig.)
Ha! før er der Retfærdighed ei til —
Her er kun Svig og Løgn og Gjøglespil.

Delfa
(klapper formildende hans Kind).

Ak! kun paa Dom og Død du tænker, Fader!
Og paa den unge Sultan, som du hader.
Paa ham og dig jeg tænker Nat og Dag
Og beder Allah slette ud dit Nag.
O Fader! saae du i hans Sjæl, som jeg,
Du kunde ham umulig hade. Nei,
Han er ei ond. Hver Dag vor Sang han hører,
Og altid staaer han stille: Det ham rører.
O! han er god. — Det Aasyn lyver ikke.

Mehmed.

Fuldbeeff en Skaal han bød dog os uddrikke:
Vi maae nu betle os i Verden frem.
Ha! før jeg seer ham fra Palads og Hjem
Udstødt, som jeg, forladt af Haab og Trøst,
Før slukkes ikke Hadet i mit Bryst.
Som Barn han gynged tidt paa denne Arm —
Jeg elsked ham; dog i retfærdig Harm
Jeg svor ham Hadets Ed. En Kvindes Ord
Han troede meer, end mit. Min Læbe svor,
Og dog han troede hende.

Delfa.

Ædle Tro!
Hun er saa skjøn i hendes Høiheds Ro.
Din Sjæl var vis? —

Mehmed.

Fuldvis er Sjælen paa
Hvad Øret hørte og hvad Øiet saae.

Delfa.

I kjærlig Blindhed ramte dig hans Magt.
Tilgiv ham! Had er ondt, har selv du sagt.

Mehmed.

Ja, Had er Last, naar Harm min Sjæl oprører
For hvad der kun til denne Verden hører;
Men sprang min Harm af Aandens Høihed ud,
Mit Had er Dyd og Vrede kun i Gud.
— Jeg var en mægtig Mand. Det er forbi.
Som Betler, jeg er mere stolt og fri,
End ved Despotens Side, som hans Slave.
Min Magt, min Rigdom var kun Verdens Gave;
Men Ret og Sandhed kommer fra den Gud,
Som sletter Løgn og Urets Domme ud.

Delfa.

Der komme de fra Havnen, Fader! — O!
Hvor han er smuk, men bleg! — O! du maa troe,
Det gjør ham ondt, hvergang han seer os her
Og hører Sangen —

Mehmed.

Først naar han er nær,
Saa han hvert Ord kan høre, skal vi synge!

Delfa.

Men, Fader! see! Folk samler sig i Klynge.
Hist komme mange Mænd med vilde Blik
Og fæle Miner; som af syndig Drik
Og Opium de rave.

Mehmed.

Staa kun stille!

Og syng, naar Tid er!

Delfa (ængstelig).

Ak! hvor kan jeg spille

Og synge, naar jeg skjælver? —

Mehmed (med bitter Ro).

Vi er trygge:

Den Usle hader kun de Stores Lykke;

Til Pjaltesløret naaer ei Hobens Vold:

I Laser har en Betler stærkest Skjold.

(han seer sig stolt og rolig om med sammenflettede Arme.)

Sultan Selim kommer fra Havnen, ledsaget af Zadok, uden Vagt. Zulima bæres ved hans Side i en prægtig tilhyllet Bærestol. Der stimler fleer og fleer Mennesker sammen.

Selim (til Zadok).

Det undrer dig, min Ven! at uden Vagt

Jeg her, i rolig Tillid til min Magt,

Imod al gammel Skik, tør vise mig

Blandt mine Undersaatter?

Zadok.

Sandelig!

En mageløs, en uskatterlig Lykke,

Naar Folkets Kjærlighed er Fyrstens Smykke

Og sikkre Værn! — Det vover ei engang

De Franskes Borgerkonge meer.

Selim.

Slig Tvang

Er mig forhadt. Den Magt er dog ei til,
Som hindrer hvad en evig Skjæbne vil.
Det blev kun Muselmandens høie Lykke,
At vide alle Veie lige trygge.

Zadok.

I det Kapitel er jeg Muselmand
Med Liv og Sjæl.

Selim.

Den Lykke kun er sand,
Som intet Menneske formaaer at rokke.

Zulima
(drager Gardinet fra Bærestolen).

Min Herre Sultan! see, hvor de sig flokke
I Klynger ved Mosken! Der er Larm
Og Uro — Mytteri maaske.

Selim.

Een Arm,
Min Zulima! er mægtig som en Hær,
Naar Allah vil. Vær tryg!

Zulima (med Skræk).

Der blinker Sværd —
Og — Mehmed staaer der — see!

Aly
(kommer hastig med en Flok tyrkiske Sømænd).

Forræderi!
Min høie Sultan! lad os staae Jer bi!
Den vilde Soliman er Hovedmanden.
De rase. Vogt Jer!

(Larm og Skrig blandt Oprørerne. Mehmed bliver staaende ubevægelig og stirrer skarpt paa Zulima.)

Zulima (springer ud af Bærestolen).

Red mig!

(griber Zabols Arm.)

Selim.

Flyer til Stranden

Med Zulima!

Zulima.

Du hellige Profet!

(synker som bevidstløs i Zabols Arme, der iler med hende til Gondolen, ledsaget af Aly og hans Mandskab.)

(Soliman styrter med et vildt Raab i Spidsen for Oprørerne frem mod Sultanen. Delfa kaster sig med et Skrig imellem dem, men rives til Side af Soliman.)

Selim (drager sin Sabel).

I Allahs Navn! han vil — og det er skeet.

(nedlægger Soliman med et eneste Slag. Oprørerne vige et Øieblik forfærdede tilbage. Delfa bliver liggende knælende mellem dem og Selim i taus men heftig Bøn. Mehmed staaer urokkelig med sammenslettede Arme.)

Selim

(bestiger et høit Trappetrin ved Mosteen og udbryder med stærk Røst):

Saaledes knuser Lynet hver Forræder!
Seer, Muselmænd! med diamantne Kjæder
Er Dommen lænket til den Ondes Hæl —
Og Døden til hver blind Oprørers Sjæl.
Nys Allah drog mig op fra Havets Bund:
Han vil ei Liv og Død i samme Stund.

(Urolig Mumlen. Han kaster sit Sværd ud blandt Oprørerne og vedbliver.)

Her staaer jeg, uden Vaaben, blandt mit Folk,
Men bæver ei for nogen Morders Dolk:
Jeg veed, den Haand i Verden ei er til,
Som rokker hvad en evig Villie vil.

(Stærk Mumlen. Han seer sig om; hans Blik dvæler pludselig paa den bedende Delfa, og han vedbliver begeistret, men i mildere Tone.)

Jeg veed, jeg er ei ene, hvor jeg gaaer:
Usynlig Englen paa min Skulder staaer,
Som læser i mit Øie Sjælens Tanker
Og skriver op hvert Slag, mit Hjerte banker.
Jeg veed, han glemmer ingen Tanke from,
Som op af Sjælens dybe Kilde kom;
Jeg veed, han flyver glad med Ørnevinger
Og Tankebrevet vist til Allah bringer.

(hæver Rosten med strengere Stemme.)

Men paa vor venstre Skulder staaer den Anden,
Som læser Brødens dunkle Skrift paa Panden.
Jeg veed, han ingen Tanke tør forgjætte;
Dog — angre vi, han kan hvert Ord udslette.
Men har han lukket Syndebrevet i
Og flyver bort med Graad — er Alt forbi:
Saa vandre vi til Dommen, som stod skrevet
Før Synd blev til og før en Sjæl har levet.

Stemmer blandt Folket.

Vor unge Sultan leve! han er from —

Andre.

Og fast i Troen —

Andre.

Vi har seet Guds Dom.

Almindeligt Raab.

Dø hver Forræder! Sultan Selim leve!
Han er gudfrygtig. — Vi har seet Guds Dom.

(Folket løfter ham paa Skuldrene og bærer ham bort med Jubelraab.)

Alle

(undtagen Mehmed, der endnu forbliver i samme Stilling, og Delfa der har reist sig og staaer med foldede Hænder).

Dø hver Forræder! Sultan Selim leve!

(Nogle Oprørere flygte og forfølges. Folkehoben følger med larmende Jubel dem, der bære Sultanen. Delsa og Mehmed blive tilbage.)

Delsa

(styrter glad til Faderens Bryst).

Nu kan jeg synge, Fader! — O! han saae
Til mig. Vor lille Sang han husked paa;
Det var dens Ord, der frelste ham. — O Fader!
Nu kan jeg synge. Ingen meer ham hader.
Du vil ei heller, Fader! O! han saae
Saa mildt til mig. Vor Sang han tænkte paa.

(slaaer paa Tambourinen og synger:)

To Engle smaa
Os følge hvor vi gaae;
Usynlig de paa vore Skuldre hvile.
Ved høire Kind
Den Ene titter ind
I Sjæl og Øie, naar vi kjærligt smile.

Hver ærlig Id
Han skriver op med Flid;
Hver Tanke, from og god, han tro bevarer.
Hvert Palmeblad
Han strax forsegler glad:
Hver Midnat han til Allah med det farer.

Mehmed

(slaaer mørk paa sin Triangel og synger med dyb Stemme).

Med strenge Flid
Paa hver uærlig Id
Og paa hver ufrom Tanke seer den Anden.
Ved venstre Kind
Han seer i Øiet ind
Og læser Vredens dunkle Skrift paa Panden.

Hvad Ondt han saae
Han strax opskrive maa — (holder inde.)

Delfa (falder ind).

Dog tøver han en Stund med Seglets Gjemme.
Raab til din Gud!
Og Englen sletter ud
Hvad angerfuld du bad din Gud forglemme.
(langsommere og med dæmpet Stemme, ledsaget af Mehmeds dybe Bas.)
Men vender du
Før Midnat ei din Hu,
Og Angerstaaren ei dit Øie væder —
Dit Syndebrev
Forsegler han, der skrev —
Men Englen paa din høire Skulder græder.
(De gaae stille bort Haand i Haand.)

Anden Handling.

(Gemak i Sultanens Palads i Constantinopel Dæmpet Musik fra Livvagten udenfor.)

Selim (alene).

Israel! Dødsengel! brat du foer forbi.
Jeg saae dig i Diet: to Lyn var deri.
Du saae paa Skjæbnetavlen; du læste mit Navn!
Dog Livets Engle tog mig kjærlig i Favn.

(falder i Tanker.)

Skal Lykken fortjenes, hvo var da Lykken værdig?
Net, Sandhed har jeg villet — dog hvo var retfærdig?
Jeg saae ham i Hoben, den mørke Mehmed — ja!
Din Æres Bagvasker, rene Zulima!
Brat Fyrsten blev Betler, fredløs for hint Ord.
Min Undergang venter han nu, som han svor.
Syv Dage han stod ved Mosteen alt der;
Blandt hine Morderblikke hans var mig nær.
Men Betlerpigen — hun med den deilige Røst,
Hvis Sang om Forbarmelse toned i mit Bryst —
Hans Datter — og dog Skytsengel mellem mig
Og Mordernes Dolke — O! her var ingen Svig —

Mange Stemmer (udenfor).

Sultan Selim leve! — Myrd, knus hver Forræder!
Lad os see dem paa Spid!

En Livvagtsdrabant
(træder ind og bøier sig til Jorden).

Dit Folk sig glæder,
Min høie Sultan! det lykønsker dig

Med Hyldestraab og høie Frydeskrig.
Paa egen Haand de har holdt Ret og Dom:
Forræder-Lig paa Gaden slæbes om;
En gammel Betler og en fattig Pige
Nu bringes hid. Paa deres Død de skrige.

Selim.

Ha! Mehmed og hans Datter?

Drabanten.

Herre! ja,
Han, som for Mened blev forviist herfra;
Man har ham kjendt. De bringes hid med Vagt
Blandt Fleer, man vilde myrdet —

Selim (stamper heftig i Gulvet).

Hvo har Magt
Til Bloddom i mit Rige, uden jeg?
Bring hid de Fangne!

(Drabanten bøier sig dybt og gaaer.)

Viis mig Retfærds Vei
Og Sandhed, store Allah! Sandhed først!
Kun Sandheds Brønd mig slukker Sjælens Tørst.

(Vagt træder ind med endeel lænkede Smuglere og Oprørere af dem, man saae i Smuglerherberget. Blandt dem **Mehmed** og **Delfa**, dog uden Lænker.)

Fangerne

(undtagen Mehmed og Delfa, kaste sig for Sultanens Fødder).

Forbarmelse! — Lad Naade gaae for Ret!
Vor ædle Sultan!

Selim (med streng Røst).

I har handlet slet,
Har stræbt mig efter Livet — trodset Loven
Og alle Loves store Lov foroven.
I har forbrudt jert Liv.

En af Fangerne.

Vor Synd er stor;
Men du kan den udslette med eet Ord.

Flere Fanger.

Sig: Naade! — Herre!

Andre.

Glem hvad vi forbrød!

Selim.

Et større Ord bestemte Liv og Død,
Og aldrig kan mit Ord jer Synd udslette;
Men jeg kan Eders Slethebs Id forgjætte,
Og I, som angred med oprigtig Hu!
For Jer ei Dødens Time slog endnu:
Paa Tavlen hist jeg læser: Amnestie!
Gaa bort, Enhver, som angred! I er frie!

Fangerne
(reise sig jublende og befries af Vagten fra Lænkerne).

Vor store Sultan leve!

(De gaae alle jublende bort med Vagten, undtagen Mehmed og Delfa. Drabanten bliver i Frastand.)

Selim (til Mehmed).

Ikkun du
Vil ei benaades?

Mehmed (med rolig Trods).

Nei! — og dog endnu
Min Dødsstund er ei kommen. Det ei skeer
For Sultan Selim jeg i Pjalter seer,
Som her du skuer Mehmed. Du har røvet
Mig Æren og nedstyrtet mig i Støvet.
I Ærens Turban blev min Isse graa;
Min Tunge vidned hvad mit Øie saae.
End Sandhed følger mig i Betlerdragt:
Vid, der er Grændser for Despoters Magt!

Selim (heftig opblussende).

Ha, stolte Mehmed! leger du Profet?
Din Tunge vidner hvad dit Had har seet.
Vil du mig tvinge til — en Blodbom?

Delfa (kaster sig for hans Fødder).

Skaan!
Døm ei hans Ord! o, skaan min gamle Fader!
Han elsker dig, hvor bittert han dig hader —

Mehmed

(griber hendes Arm og drager hende op).

Ti, Barn! jeg svor ham Had.

Selim (til Mehmed).

Din Trods, din Haan
Udæsker Døden. Var min Dom for haard,
Var Sultan Selim i din Gjeld igaar —
Idag jeg saae dig i Forræderskaren.
Dog denne Engel bad for mig i Faren;
Ei hendes Sjæl har Deel i Fjendens Rænker:
Din Datter hendes Faders Liv jeg skjenker.
Ved hendes Haand du skal ei betle meer —
Men aldrig meer du Stambuls Porte seer!
Dit Gods, din Rigdom skal du faae tilbage;
Men — Æren du frasvor dig alle Dage.
For evig Bosphorus os skiller ad —
Skjul i en anden Verdensdeel dit Had!

Mehmed.

Ved Domsbasunen! Hadet i mit Bryst
Fik kun for dig og mig og hende Røst;
Men aldrig var min Haand mod dig udstrakt.

Selim (heftig).

En Æreskænders Ed har ingen Magt —
Der var ei Sandhed i dig.

Delia
(brister i Graad og griber Faderens Haand).
Fader, kom!
Han kan ei troe dig. Vi har hørt vor Dom.

Mehmed
(oploster høitidelig sine Hænder mod Himlen).
Du lever, Allah! Du mig kjender nøie:
Du seer det Dybe, og Du seer det Høie;
Du kjender alle dine Stjerners Tal
Og Løndomstanken i min Hjerneskal;
Du veed hvad i hvert Hjerte foregaaer
I denne Time og om tusind Aar.
Den Løndom, som Alverdens Kundskab haaner,
Du glemmer ei, naar Tidens Isse graaner.
Det Sandhedsord, som gjennem Ørknen farer,
Du med den knuste Raabers Sjæl bevarer.
Den Tanke, der i Verden først oprandt,
Du med den allersidste sammenbandt;
Du samler dem, som Perler paa eet Baand;
Din Kundskab er ei yngre, end din Aand.
(griber Datterens Haand og gaaer. Delia følger ham med et taarefuldt Blik til Selim.)

Selim (til den fremtrædende Drabant).
Forviist med alle sine fordums Skatte
Hinsides Bosphorus! — Sæt det i Værk!
(Drabanten bøier sig og gaaer.)

Selim (alene, i heftig indre Kamp).
O! Gaade, som min Sjæl kan aldrig fatte!
Var denne Mand en Løgner? — Ja, vær stærk,
Vær fast, urokkelig, min Tro til hende!
Han var en Løgner — eller Alt er Sviig,
Og Sandhed er ei heller til i mig,
Og jeg kan Himmel ei fra Helved kjende.

Zadok (træder ind med en dyb Hilsen).

Min høie Herster har befalet —

Selim (griber heftig hans Haand).

Kom!

Een sand, een trofast Ven jeg ledte om
Blandt Jordens Mennesker i fredløs Stund;
Idag jeg fandt ham dybt paa Havets Bund.
Du frelste mig og hende, jeg har kjær;
Om hendes Redning lød dit Budskab her
I samme Dieblik, jeg anden Gang
Lovpriste Allah for mit Liv.

Zadok.

Det sang
For dine Øren vist med liflig Røst,
Lig Tonestrøm fra Nattergalebryst,
I Farens Dieblik hist blandt dit Folk;
Thi slige Toner var den Omheds Tolk,
Der under Flugten til Seraillets Mur
Opfordred Jord og Himmel og Natur
Til Bistand for dit Liv —

Selim (glad).

Ved Allah! ja,
En himmelsk Huri er min Zulima,
Og elskovsfuld og tro som ingen Anden.
Hun bærer Hoiheds lyse Skrift paa Panden
Med Levnetsløbet uden Plet og Lyde,
Som Engle selv kan uden Rødme tyde —
(pludselig mørk.)
Og dog, min Ven! — kan du den Gaade fatte?:
Saa ren en Perle vil een Sjæl ei skatte:
Selv hun har Fjender.

Zadok (med et ironisk Smil).

Hvo har ikke dem?
Trods Hundeglam dog Maanen skjønt gaaer frem.
Det gaaer med Dyd og Skjønhed, som med Magt:
Den hades meest, som har det høiest bragt.
Dog derfor er mig Verden lige skjøn,
Og Alt, hvad skeer, dog bedst.

Selim (grublende).

En Mahoms Søn
Bør tænke, som du taler. Alt, hvad skeer,
Hvad Øret hører og hvad Øiet seer,
Hvad Tanken tænker og hvad Villien vil,
Er Allahs Værk. Det ellers ei var til.

Zadok.

Jeg hylder din Profets Filosofi:
Skee hvad der vil! eet Liv er dog deri,
Een Aand og een Natur — een Gud — o, ja,
Paa Navnet kommer det ei an.

Selim (griber heftig hans Haand).

Derfra,
Fra denne Gud udspringer Alt. Ei sandt?
Det troer du ogsaa?

Zadok (med kold Rolighed).

Alt af Eet udrandt,
Derom er ingen Tvivl: eet Liv sig rører
I Alnaturen.

Selim (med stigende Uro og Heftighed).

Allah det tilhører:
Han lader Myggen surre om min Kind
Og styrte sig med Lyst i Flammen ind;
Han lod den Vise læse Stjerners Skrift

Og Daaren følge Dyrets blinde Drift.
Han skaber Tro og Fromhed i mit Hjerte;
Han skaber ogsaa Sjælens Irlyskerte.
Min Tankes Klarhed ei mig selv tilhører,
Ei heller Taagen, som mit Blik omslører.
Jeg avler ei den Grublen i mit Sind,
Som styrter mig i Tvivlens Hvirvler ind.
Jeg maler selv ei hine Billedskarer,
Hvis Trylleri mig gjennem Hjernen farer
Og jager mig, som febersyg og blind,
I Engles eller Djævles Verdner ind.
Jeg skaber ei det Liv, hvori jeg aander,
Og ei den Død, hvorfor min Sjæl sig vaander.
Jeg skaber ei de Sjælens Ørnevinger,
Hvorved jeg mig til Himles Himle svinger.
Jeg skaber ei de Plageaanders Røst,
Som dybt og lønligt hvisle i mit Bryst.

Zadok (afsides).

En farlig Ild i dette Grubleri!

(høit.)

Fuldkommen sandt! helt er ei Villien fri,
Min høie Herske! Lad mig føie til:
Vor Fryd, vor Kval er kun de Kræfters Spil,
Hvis Eenhed er Naturens indre Kjærne.

Selim (stirrer mørk ned for sig).

O! Allahs Væsen rummer ingen Hjerne.
Han skaber Mættelsen og Hungrens Smerte
I Dyrets Indvold, som i Sjæl og Hjerte;
Den Sjæl, han ikke mætter, evig skriger
I Hungerskval, som Leopard og Tiger —
Selv om den fraadser i al Kundskabs Føde,
Den skriger sig af Hunger dog tildøde.

Alt skaber Allah — Alt hvad i os skeer,
Hvad Aanden aner og hvad Sjælen seer:
Han lader Tvivlen hvisske, Troen tale,
Og Ordet martre eller mildt husvale.
Han lader Haanden handle, Pulsen slaae,
Og Sjælen frelses eller — ak! forgaae.

(Munter Janitscharmusik udenfor. Selim staaer taus i mørk Grublen.)

Zadok

(efter at have betragtet Sultanen uroligt et Øieblik, med et overlegent Smil).

Nødvendighedens Ord er viist og sandt;
Jeg selv i denne Tro min Hvile fandt:
Kun Tanken om den sidste, store Grund
Gjør Tænkersjælen rolig, tryg og sund;
Den sletter ud al Tvivl, al Synd, alt Nag,
Den gjør selv Natten lig den klare Dag.
For høiest Blik er ingen Kval og Strid,
For det er Mørkets sorte Kjærne hvid;
Ond er selv Basilisken ingenlunde —

Selim (med et skarpt Blik).

Dog seer den sig i Speil — den gaaer tilgrunde.

(nikker.)

Men — jeg forstaaer dig, Ven! For Allahs Blik
Det Onde kun er Skyggen, som forgik.

(stirrer atter ned.)

Zadok.

Igrunden Intet, Herre, kan forgaae:
Alt Virkeligt er sandt og maa bestaae.
Stor, evig skjøn, Tilværelsens Ide
Udvikler sig i Alt, hvad der kan skee.

Selim

(hæver pludselig sit Hoved og udbryder glad).

Vel! Verdens Gang blev maalt før den blev til;

Stort, evig skjønt er Alt, hvad Allah vil.
Du er en Muselmand i Hjertet, Ven!
Med dig min Sjæl kan fare dristig hen
Og søge tryg det Maal, jeg har for Øie.
Udforske vil jeg Allahs Villie nøie
Med mig og med mit Folk — og den maa skee,
Trods Tidens Blindhed. Jeg mit Folk vil see
Lyksaligt — og saa frit, som det kan taale,
Oplyst, opløftet ved Culturens Straale
Til Rang med dit Europas Folkefærd
Og med Bevidsthed om dets eget Værd!

Zadok (forbauset).

En stor, en herlig Id! Du overstiger
Med denne høie Tanke i dit Sind
Nu mangen Herskersjæl i hine Riger,
Hvor Magten for sin Grundide var blind.
Selv i din Haand Vilkaarlighedens Spir —

Selim (afbryder ham bestemt).

Skal lystre Allahs Lov!

(griber med pludselig Iver hans Haand.)

Du er Vezier
Fra denne Time!

Zadok (høist forbauset, bøier sit Knæ).

Naade uden Lige!

Selim (opløfter ham).

Jeg veed, du er mig tro, vil aldrig svige
Den Tillid, disse Timers Storbedrift
Har avlet i min Sjæl. Den Gaadeskrift,
Jeg læser paa din Pande, i dit Smil,
Skal ei forvirre mig. Brat, som en Pil,
En Funke fra din Aand min Aand har rammet
Og mægtig Tanken i mit Sind opflammet

Om Villien over alle Villier hist,
Hvori al Villie hviler dog tilsidst.
See! jeg indvier dig fra denne Stund
I Planen for mit Liv.

Pasvan,
(som træder listende ind, afsides).
Den Christenhund!
I Gunst og Naade! — Vi! een Nat maaske —
Og han er spiddet.
(kaster sig med Ansigtet mod Jorden for Sultanens Fødder.)
Vil min Sultan see
I Naade til sin Slave og fornemme
Min Herskerindes Ord! Hun glad vil stemme
Sin Lyre, som til Sang fra Paradis,
Til Allahs Tak og vor Beherskers Pris.

Selim (glad).
Jeg kommer — snart — før Sol gaaer ned!

Pasvan
(reiser sig og overrækker Sultanen med en Knæboining en Buket med en Lillie i).
Hun bød
Mig bringe dette Blomsterbrev.

Selim (betragter Blomsterne henrykt).
Hvor sød,
Hvor liflig dufter Lillien fra din Haand,
Min Zulima! som Luftning af din Aand!

Pasvan.
Hun bød mig sige:
(med et Sideblik til Zadok.)
Blomstens Løndomstale
Kan kun forente Sjæles Fryd udmale.
(rækker Zadok hemmelig en Rose og kaster sig atter paa Ansigtet for Sultanen, hvorpaa han reiser sig og gaaer baglænds ud med et listigt Blik til Zadok, som hastig har skjult Rosen.)

Selim (afsides).

O, Zulima! hvor var en Sjæl som din!
Og denne rene, skjønne Sjæl blev min!
Du elsker mig; du lever kun i mig —
Og jeg for dig og dette Folk.

(høit.)

O! rig
Er Verden dog paa Kjærlighed og Fryd
Og Sandhed og usminket, himmelsk Dyd.
Uegennyttigt Venskab selv jeg fandt:
Den Stjerne mig fra Havets Dyb oprandt.
Med Sandheds Lys den straaler ved min Throne —
Ven! du er en Saphir i Selims Krone.

(omfavner Zadok heftig og gaaer.)

Zadok

(alene, slaaer Hænderne sammen og udbryder i en dæmpet Latter).

Vezier — og Favorit!

(tager Rosen frem.)

Og — tør jeg troe
Hvad denne underfulde Blomst bebuder?
Den skjønne Zulima kan elske To —
I det Kapitel har hun flere Guder.
Ei snæverhjertet elsker Kvinden her,
Og Manden allermindst. Hvad seer jeg der?
Et Tal paa Rosens fine Blad med Prikker —
Et Klokkeslet? — Ha, Vovespil! — Den stikker —
Jeg bløder alt. Ja, det kan koste Blod.
Dog — Trylleroſe! hvis jeg dig forstod,
Jeg sætter Liv og Blod paa Lykkens Tærning.

(med et betænkeligt Smil.)

Dog kaldes det ei nederdrægtig Gjerning?

I samme Oieblik, jeg seer hans Fryd,
Hans Tro paa Venskab, Kjærlighed og Dyd —

(leer bittert.)

Hm! vakkre, ganske ædle Sværmerier!
De hørte til min Ungdoms Fantasier,
Til det Moralsystem, der gjaldt isfor
Med Mythen, ingen Filosof dog troer.
Jeg drømmer selv. — Hans Ven? Despotens Ven!
Jeg, som indvied til hans Fald min Pen!
Og dette Særsyn af Despot — saa mild,
Selv liberal, trods Orientens Ild —
Bah! Indfald! Luner! — alt som Blodet stiger —
Idag en mild Gazel — imorgen Tiger.
Fort! frem, hvor Lykken vinker! consequent!
Alt Eventyret gaaer jo excellent.

(vil gaae.)

Aly

(kommer hastig med alle Tegn paa Skræk).

Ha! red mig! red dig selv! Vi er forlorne!
Proclamationen er i Kadis Haand —
Alt — Alt forraadt ham af de Sammensvorne,
Som fik Benaadning —

Zadok

(blegner, men fatter sig hurtig).

Sno dig nu, min Aand!
Nu gjælder det.

(Janitscharmusik udenfor.)

Han kommer. — Rolig! kjæk!
Bekræft med Ed mit Ord!

Aly.

Jeg døer af Skræk.

Selim kommer tilbage i en pynteligere Dragt med Diadem om Panden og to prægtige Diamantkjæder om Halsen, ledsaget af Mufti og alle Divanets Medlemmer. Zadok og Aly træde tilside.

Selim (til de tyrkiske Store).

Imorgen Divan! — Min og Folkets Lykke
Skal ei adskilles. Diademets Smykke
Skal ei med Blod befæstes paa min Pande!
Jeg veed et bedre Middel. I skal sande
Mit Ord imorgen. Herskermagtens Spir
Skal her ei længer svinges over Trælle!
Hvad Allah vil skal skee — hans Lov kun gjælde!
(peger paa Zadok.)
I denne Franker seer I min Vezier,
Alt Muselmand i Hjertet. I skal vide,
Imorgen sidder han ved Muftis Side
I Sultan Selims Divan.

(Alle studse og boie sig forbausede for Zadok, som med Artighed gjengjælder deres Hilsen.)

Selim (bliver Aly vaer).

Hvo er Denne?

Zadok (træder rolig frem).

Min naaderige Sultan vil vist kjende
Den Mand, der først idag advared tro
Mod Mytteriet. Hid han iled fro,
For nu med mig at aabenbare helt
Den Oprørsplan, vi selv paa Skrømt har delt
Med Mytteriets Ophavsmand.

Selim (yderst forbauset).

Hvorlunde?

Zadok (med uforandret Ro).

Jeg haver List; dog kun ved List vi kunde
Udforske Mytteriets Helvedplan.
Jeg sprang i Dybet af et Ocean

Med dobbelt Lyst idag, fordi jeg vidste,
At, om et saadant Spring end blev mit sidste,
Jeg gik dog under for den skjønne Tanke,
Der bragte mig paa Smuglerskibets Planke
Blandt Kugler, Krudt og Kraft-Proclamationer
Mod Sultan Selims Liv og alle Throner.
Jeg dølger ei, min Sultan, hine Ord —
Jeg skrev dem selv — de som Raketter foer
Med Ild fra Tidens Aand, med Frihedś Ret —
Du selv skal see, jeg valgte dem ei slet —
For denne Ladning Ildstof kjøbte vi
Fuld Kundskab om det hele Mytteri.
Fast kom vi dog for sent: de Sammensvorne
Har seet vor sande Mening af vor Id;
De saae dig frelst ved mig. Før aftalt Tid
De styrted frem. De saae, de var forlorne —
Og Alys Troskab —

Aly (træder dristig frem og bøier sig).

Ved Profetens Sjæl!
Min høie Sultan! det var godt og vel,
Jeg kom endda betids —

Selim (betænkelig).

Besynderligt!

(Folkelarm udenfor.)

Kadi

(kommer hastig og bøier sig mod Jorden).

De Troendes Behersker! Lad min Pligt
Undskylde denne Hast! — Jeg har — jeg kommer —
Jeg bringer — Ak! — Jeg seer med Skræk og Gru
Forræderne ved Eders Side —

Selim (fattet).

Nu!
Hvad har, hvad bringer du?

Kadi.

I selv er Dommer.
See, høie Sultan! see! — Proclamationer
Mod Eders høie Liv — mod alle Throner!

(rækker Sultanen et Par trykte Blade.)

Selim (til Zadok).

En Prøve af hin Ladning Ildstof?

Aly (hemmelig til Zadok).

Knæl!

Zadok

(bliver rolig staaende med et sikkert Smil).

Mit Aandsproduct.

Aly

(yderst spændt med oprakte Hænder).

Ja! ved Profetens Sjæl!

Selim

(som har læst nogle Linier, med blussende Kinder).

Det maa jeg tilstaae: Du har ikke spart
Paa skarpe Ord. Hm! det er aabenbart
Oprørske Slavers Ord om Despoti,
Lovløs, vilkaarlig Magt —

(Folkelarm udenfor.)

Zadok.

Du seer heri,
Min ædle Herre! Funker af en Aand,
Som luer i hvert Folk i vore Tider,
Men som nu, ledet af din Herskerhaand,
Vil skabe Underværker. —

Selim

(som med stigende Uro har læst fort i Proclamationen).

Du bestrider
Min Magt i samme Øieblik, du kommer
Og styrter dig i Døden for mit Liv?

Du tjendte mig, som Løgnens strenge Dommer,
Og voved dette Spil med Sandhed?

(seer atter i Proclamationen. Folkelarmen tiltager. Han farer uvillaarlig med Haanden til sin Sabel, som han halv blotter.)

Zadok

(opriver sin Kjortel og blotter sit Bryst).

Riv

Mig Hjertet ud af Livet, tvivler du
Et Øieblik! Jeg venter uden Gru
Hvad der skal skee; thi godt er Alt, hvad skeer:
Een Villie hersker kun. Der er ei fleer.

Selim

(afsides med oploftet Blik og Haanden knuget om Sabelhæftet).

Viis du mig Sandhed, hellige Profet!
I Gjerning har jeg Disses Id jo seet.
Lad ei mig rokkes i min Tro paa Sjæle,
Hvor Daad har vidnet Meer, end Tungers Mæle!

(høit, idet han støder Sværdet tilbage i Skeden.)

I Allahs Navn! der komme hvad der vil!
Ord faae kun Liv, hvor Tanken alt var til.
Lad Tanken flyve selv med Flammevinger —
Den flyve frit! Kun Sandhed Løgn betvinger.
Et farligt Ord er blandt mit Folk udspredt;
Dog — Daad jeg kun vil dømme. Skeet er skeet.
Jeg standser ingen Tanke med min Haand;
Kun Magt mod Magt herefter! Aand mod Aand!

(kaster Proclamationerne fra sig; de flyve ud over Altanen blandt den larmende Folkeskare.)

Mange Stemmer (udenfor).

Sultan Selim leve! — døe hver Forræder!

Selim.

Gaa, Kadi! hold nu strengt, aarvaagent Øie
Med hver Oprører! Disse Mænd jeg troer.

Om dem herefter intet Tvivlens Ord!
Den Troskab, selv jeg saae, jeg vil ophøie.

(tager de to Diamantkjæder af sin Hals, hænger dem om Halsen paa Zadok og Aly og gaaer hastig, medens Alle bøie sig dybt.)

Aly (knælende).

Vor store Sultan! Hvo er viis som du!

(Janitscharmusik udenfor og larmende Jubelskrig. Mufti bøier sig for Zadok og Aly med alle Divanets Medlemmer, idet de kaste betænkelige Blik til hverandre og følge Sultanen.)

Aly

(springer op og griber Renegatens Haand).

Ven Satanas! nær var jeg død af Gru.

(De gaae Haand i Haand.)

(Stor Sal i Seraillet med tvende aabne Døre til et Par prægtige Sidegemakker. **Zulima** hviler paa en lav Sofa. **Pasvan** staaer for hende.)

Zulima.

Han kommer?

Pasvan (med listig Mine).

Ja, paa Øieblikket —

Zulima (heftig).

Hvad?

Saa tidlig? raser du?

Pasvan.

Han modtog glad
Det smukke Blomsterbrev. Hans Blik var Ild,
Dog ei fortærende, men elskovsmild
Og henrykt —

Zulima (farer op).

Men forstod han? —

Pasvan.

Strax. Han bød
Mig sige: „snart — snart kommer jeg" —

Zulima.

Han raser —
Han saae ei Tegnet?

Pasvan.

Alle Blomsterfraser
Forstaaer han strax. „Hvor lifligt" — han udbrød —
„Hvor lifligt dufter Lillien fra din Haand,
Min Zulima! som Luftning fra din Aand!"

Zulima.

Hvad! Lillien? —

Pasvan
(sætter et enfoldigt Ansigt op).

Ja, var Lilliens skjønne Brev,
I med Naturens Uskyldsziffre skrev,
Ei til vor Sultan?

Zulima.

Ham? — ja, det forstaaer sig —
Han altsaa kommer strax?

Pasvan.

Han neppe slaaer sig
Til Ro til Sol gaaer ned.
(med ondskabsfuld Ironi.)
Han saae med Fryd
Et Billed paa sin Sultanindes Dyd
Og rene Uskyld —

Zulima
(tilkaster ham en Pung med et truende Blik).

Pasvan! husk mit Ord!
Eet Vink — og du er hængt. Kun mig han troer.
Svar! Rosen — kom den i den rette Haand?

Pasvan (for hendes Fødder).

Saavist som jeg er Hund i Eders Baand

Og har mit Hoved under Eders Fod
Og er Jer tro med Liv og Sjæl og Blod!

(Janitscharmusik udenfor. Pasvan springer op.)

Zulima.

Han kommer. Il! — Musik! og stærk Sorbet!
Med Opiat, som sidst, tillavet ret —
Forstaaer du?

Pasvan
(gjør Mine, som En, der sover).

Høie Sultaninde! ja!

(afsides.)

Snart slumrer Samson hos sin Dalila.

(gaaer.)

Selim
(træder hastig ind og iler i Zulimas Arme).

Min Zulima!

Zulima.

Min Selim! — Denne Dag
Omsuser mig med Lykkens Vingeslag:
Den bragte mig stor Angst, men større Glæde:
Dens største Fryd er nu med dig tilstede.
Endnu jeg seer dig snart paa Havets Bund
Og snart blandt Morderskaren —

Selim.

Glædens Stund
Er Sandheds Seir. Jeg seer dig glad igjen;
Jeg har min Zulima. Jeg fandt en Ven
I Havuhyrets Svælg. Jeg favned Døden,
Men vaagned dobbelt rig i Morgenrøden
I tvende Engles Favn —

Zulima.

Hin Frankers Kjækhed

Mit Liv, som dit, har frelst —
(pludselig mørk.)
Dog derfor bør
Han strax forvises.

Selim (studser).

Hvad! Hvorfor?

Zulima.

Jeg tør
Ham aldrig see. Du kjender jo den Frækhed,
Som uden Blu forvandler Alt, hvad skeer,
Til Svig og Skændsel, og jeg forudseer,
Det gaaer med denne, som hin vakkre Franker,
Der ogsaa saae mig uden Slør engang:
Du elsked selv hans frie, forvovne Tanker;
Du lønned hans Talent med Gunst og Rang;
Da hvisked kun en Mehmed: tro ham ikke!
Han er en Basilisk; han vil dig stikke —
Han saae din Zulima i Bad —

Selim (heftig).

Jeg svor
En hellig Ed den Stund, hin Sjæl bortfoer:
Den Mund, der atter hvisler i mit Øre
Et Tvivlens Ord om dem, min Sjæl har kjær,
Skal aldrig meer sin Øgletunge røre
I denne Verden. Var min Ven nu her,
Selv uden Slør du maatte see ham. Ja!
Hans Sjæl og din jeg kjender, Zulima!
Og vidned selv en Engel: Hvidt er sort!
Jeg sendte ham til Løgnens Verden fort.

Zulima
(klapper i Hænderne, og en dæmpet Musik høres).

Nu! Lad os glemme hvad der ei os glæder!

Kun hvad der fryder Hjerte, Sjæl og Sind.
Er værd at tænke paa. Som Veir og Vind
Er alt det Andet.

(Dandsende Slavinder svæve ind fra Sidegemakkerne med Harper, Lyrer, Tamboriner og andre musikalske Instrumenter. **Pasvan** og flere Eunucher komme med Forfriskninger. **Selim** og **Zulima** tage Sæde. Hun hvisker smilende til ham under Musikken og rækker ham Sorbet.)

Selim.

Med Bedriftens Hæder,
Med Kjærlighed og Troskab ved min Side,
Jeg seer min Fremtid rig og skjøn fremskride
Og aner Paradisets Fryd alt her.
(sagte.)
Tak, Allah! for hver Sjæl, der har mig kjær!

Chor af Slavinderne.

I Paradiset er Glæden stor:
Der svæver Foden paa Muskusjord;
Der Træer og Blomster sjunge.
Gjennem Huri'ainers straalende Flor
Seer Øiet hvad der i Hjertet boer,
Og der har alle de lønlige Tanker Tunge.

(Musikken vedbliver dæmpet.)

Selim
(som har sat Sorbetglasset fra sig, hviler bedøvet sit Hoved i Zulimas Skjød).

O! jeg fornemmer alt den Glæde her:
Jeg seer i Hjertet ind, som har mig kjær;
Jeg hører Paradisets Fugle sjunge —
— — O! nu har alle favre Tanker Tunge —
(sover ind.)

Zulima
(til Slavinderne og Eunucherne).

Han sover. Bær ham sagte ind paa Leiet!

Og lad de stille Melodiers Strøm
Ham lænke fast til Paradisets Drøm!

(De bære den sovende Sultan ind i Sidegemallet til Høire, hvor Musikken dæmpet vedbliver. Pasvan staaer paa Udkig ved det aabne Vindue i Baggrunden.)

Zulima
(med et Blik til Sultanens Sovegemak).

Den Skat, du drømmer om, du aldrig eied.
Den Fugl, du troer er din, ei elsker Bur;
Du aner ei min Flammesjæls Natur.

Pasvan
(kommer listende med et hæsligt Grin).

Han kommer!

Zulima (nikker).

Vel!

(Pasvan gaaer med et listigt, triumferende Blik, og farer hemmelig med sin Finger over Struben.)

Zulima (kaster et Blik i Speilet).

Min Kind er dog ei bleg?
Jeg leger med mit Liv en dristig Leg —
Og med hans Sjæl.

(lukker Døren i Laas til Sultanens Sovegemak.)

Hvor hæst mit Hjerte banker!
Der hvisler som en Snog blandt mine Tanker.

(synker hen paa Sofaen med Haanden under Kinden i synlig Uro; springer pludselig op med tindrende Blik.)

Har denne Svømmer Mod, som Øiet Ild,
Han synker ei, gaaer Strømmen nok saa vild.
Jeg dukker i de dybe Hvirvlers Sø —
I Livets friske Strøm min Kind faaer Varme;
Frit svulmer Barmen i min Svømmers Arme —
Men Hvo der hvisker om min Fryd — skal døe!

(Zadok styrter ind i Zulimas Arme. De gaae.)

Choret fra Sultanens Gemak.

I Paradiset er Glæden stor:
Der Træer og Blomster sjunge;
Der Diet seer hvad i Sjælen boer,
Og der har alle de lønlige Tanker Tunge.

(En Deel af Sundet ved Constantinopel. Nat. Maanen staaer op i en let Sky. Et Skib glider langsomt forbi. **Mehmed** staaer taus og mørk i Forstavnen. **Delfa** staaer i Bagstavnen og seer tilbage mod Staden, hvis Moskeekupler og Paladser sees mat oplyste af Maaneglandsen. Der er Dands og munter Musik paa Skibet blandt Reisende af forskjellige Stænder og Nationer.)

Delfa

(afsides, melodramatisk under Dandsemusikken).

Hist ligger den store Stad i Blund;
Nu Forræderneś Øine lukkes.
Ved Mosteen slumrer Betler og Hund;
I Paladset Lamperne slukkes.

(betragter Maanen og Aftenstjernen, som sees i dens Nærhed.)

Bag Skyernes Tæppe Genien hviler
Paa Himmelbolstrene, azurblaae.
Hvor Fuldmaanens drømmende Yngling smiler,
Dandser Luthspillerinden blandt Stjerner smaa.
Dandserinde blandt Sphærer! O, Aftenstjerne!
Saae du ham, jeg har kjær, i det Fjerne?
Du smiler og spiller og nikker i Dandsen
Til din drømmende Yndling med Maaneglandsen.
Du seer paa hans stille Klarhed med Lyst,
Paa hans straalende Kinder og skinnende Bryst;
Han hviler i salig Ro for dit Øie
Og udspreder sin stille Glands i det Høie.

O, Aftenstjerne! din Fryd er stor,
Du Fordandserinde i Stjernernes Chor!
Du spiller glad for de lyttende Sphærer;
Men mit Hjerte brændende Sorg fortærer:
Paa mørke Hav under Stjerneskjær
Jeg bortflyver fra Den, jeg har kjær.

(Slibet er forsvundet. Dandsemusikken taber sig i det Fjerne.)

Tredie Handling.

(Gemak i et prægtigt tyrkisk Palads i Constantinopel. Morgen. Zadok hviler i en glimrende tyrkisk Dragt paa en Sofa med en lang Tobakspibe i Munden og blader i Koranen. Prægtige Vaser med store Blomster staae paa Gulvet.)

Zadok (med et stolt Smil).

Ret saa, min snilde Muhamed! rid væk!
Spring over al Natur, fantastisk kjæk!
Rid gjennem Himle! passiar med Gud!
Og kom igjen, før Vandet rinder ud
Af Krukken, nys du vælted i dit Kammer!
Selv med din Vanvids-Pil dit Maal du rammer.

(blader i Koranen og leer.)

Her er dog mange skjønne Rariteter:
I Graven selv to Engle-Catecheter
Strax holde streng Examen med hver Stymper,
Der efter Døden sig ved Troen krymper.
Men Dommedagen er dog allerbedst;
Naar den er nær, staaer Solen op i Vest.
Du synger dristigt, Mekkas Varselugle!
I Luften flyve Bjerge smukt, som Fugle,
Naar Dyret stiger op af Jordens Grav
Med Salomons Signet og Moses Stav
Og skriver os paa Kind og lange Næser
Signalementet, som Vorherre læser.

(leer.)

Ei! hvilken Trængsel! Nu Alverdens Døde
I Neglige skal til Revüen møde;

Profeter holde Toilet dog sammen:
De ride flux til Paradis med Gammen;
Men ak! de Vantroe — hvilket Masseri
Med dette Sanscüllot-Infanteri!
De gaae i Sved til Ankler, Knæer, Munde,
Imens de lide Tørst og Sult som Hunde —
Og dette Trængselsbad ei Ende faaer
Før om halvtredsindstyve tusind Aar?
Hm! det er Formiddagens Prøvespil;
Før Dagens Ende gaaer det værre til:
Nu kommer først Examensfeber-Plagen!
Au! — støder nu en Engel os paa Bagen
Med Regnskabsbøgerne — vi er leverte —
Vi ryge af — vi strax er rejicerte —
Og Ve! Retfærdigheden drives vidt:
Den Skjælm, som ved min Synd har Uret lidt,
Faaer han til Gjengjeld alle mine Dyder,
Mens jeg faaer hele Læsset af hans Lyder? —

(kaster Koranen paa Gulvet og springer op.)

Opveier ei mit Vid slig Vanvidsbog?
Med den har dog en Galning virket klog
Paa Millioner Sjæle, gjort Mirakler
I deres Narreverden. Dumme Stakler!
Bedrages vil og maae I. Gjøglespil
Maa bane Storhed Vei. Det hører til.
Hvad! om jeg blev Profet?

(tager Koranen op.)

Kom, Islams Krykke!
Løft nu mig først til ydre Magt og Lykke!
Igaar Vezier — idag — hm, vi vil see!
Ved Zulima og Aly kan det skee.

(falder i Tanker.)

Den unge Sultan — Skade! Jammerskade!
Selv ei Despoten i ham kan jeg hade:
Høihjertet, ædel — sjelden dristig Aand —
Dog — blind Natur — kun Leer i Konstnerhaand!
(hæver Hovedet stolt.)
Ideens Blink en Verden kan fremkalde;
Er Blinket Lyn, maa hvad det rammer — falde.
(gaaer frem for et stort Speil.)
Hm! hvad vil Verden sige? Hin Student,
Hin ultraliberale Bladskribent,
Hin Eventyrer, Renomist og Jøde,
Som gjorde Christenhedens Kinder røde,
Som med sin Drengesvøbes kaade Sving
Drev Læseverdnen som en Top i Ring,
Hin genialske Laps, hin Renegat —
Vezier og Grunder af en mægtig Stat!
(holder inde og nikker med et selvtilfreds Smil.)
En Genius i Verdensmaskeraden
Kan tumle sig blandt Drenges Flok paa Gaden
Og overflyve Corsicas Cadet,
Naar kun tilsidst han bruger Kraften ret.
(gaaer med stærke Skridt op og ned ad Gulvet og slaaer Kronerne af de prægtige Blomster i Vaserne med sin Dolk.)

Johan (træder ind og slaaer Hænderne sammen). Ak! lille Isaack! allerbedste Hr. Jacobsen! er det Herren selv? tør jeg troe mine Øine? — Saa er det dog sandt? — Nei, det er aldrig muligt. Jeg skjælver over mit hele Legeme, naar jeg bare tænker derpaa.

Zadok (lægger sig atter paa Sofaen). Har du endelig faaet opsnuset mig, gamle, ærlige Dosmer! Du søgte mig nok i Kipperne og ikke i Paladserne?

Johan (beseer hans Dragt og den prægtige Sal og vrider sine Hæn-

der). Kors bevare os! Er det sandt? Er det muligt? lille Isaack! bedste, kjæreste Hr. Jacobsen!

Zadok. Hvilken Sandhed er dig saa forfærdelig? Jeg hedder forresten hverken lille Isaack eller Christen Jacobsen meer, men den store Vezier Abdallah, Maanens Fætter og Solens Næstsøskendebarn.

Johan. Hvad skal jeg dog troe? Herre!

Zadok. Tro Ingenting! saa troer du idetmindste ingen Dumheder.

Johan (med bekymret Hjertelighed). Hvad skal jeg troe om Herren? — Herren seer jo virkelig allerede ud som en aldeles complet Tyrk. Men det er dog aldrig sandt? Herren er dog aldrig bleven en virkelig Tyrk og har ladet sig omskære ligesom en nyfødt Jødedreng? —— Om Forladelse, Herre! Jeg glemte, det var skeet med Herren for længe siden, førend Herren kom til bedre Forstand og lod sig døbe —

Zadok. Ingen Uforskammenheder i din trohjertige Enfoldighed! Dosmer! — Trøst dig ellers med, at jeg er ligesaalidt en rigtig Tyrk idag, som jeg efter dit snevre Begreb var en Christen iforgaars eller en Jøde for to Aar siden. Kun i eet Stykke har jeg altid været Tyrk; det veed jeg vist: Den, der blev bestemt til et Asen, bliver aldrig et Genie og saa fremdeles. Derfor nytter det nu kun lidt, om jeg vilde forklare dig min Overgang til hvad her kaldes Statsreligion, som en nødvendig Betingelse for min Virksomhed og mine Planer. Saameget har du vel lært af Christenpakkets Livsfilosofi, at man maa tude med de Ulve, man er iblandt?

Johan. Men det gjør kun en lumpen Karl af Christen, Herre! — Bliv ikke vred!

Zadok (med et Smil). Det Væsen, Intelligentsen skal vredes paa, maa den kunne see op til. Det er just ikke

Tilfældet med dig, gamle Kræ! Du mener mig det ærligt og hvad man kalder godt; men Krudtet har du ikke opfundet. Hvad Lumpenheden angaaer, kan du være rolig for mig. Det Væsen kan aldrig assimilere sig med en lavere Natur, i hvem det Absolute blev sig sin Guddomsværdighed bevidst. — Dog jeg glemmer hvem jeg taler med. Saa Meget kan du maaske forstaae, at en Filosof aldrig troer en Tøddel meer, end han er overbeviist om, hvad enten han kalder sig Jøde, Christen eller Tyrk.

Johan. Herren har vistnok aldrig troet for Meget. Jeg husker nok Herrens slemme Spøg med Jødepræsten i salig Abrahams Tid, dengang jeg pudsede Herrens Børneskoe; og siden, da Herren blev Student og fik Bakkenbarter og jeg fik graae Haar og stod Fadder til Herren, for vor gamle Kjærligheds Skyld, og hørte Herren med Briller paa forsage Djævelen og alt hans Væsen — ak ja, da saae jeg nok, Herren smilte bag Brillerne, og det skar mig i mit gamle Hjerte — da hørte jeg saamænd ogsaa baade det første og sidste christne Ord af Herrens velsignede Mund,

(han er nær ved at græde, men betvinger det og vedbliver trøstigere.)

Men det er i Gjerningen vi skal vise vor Tro, det veed jeg nok, og Herren har altid handlet christeligt imod mig, ogsaa før Herren forsagede Djævelen. Derfor har jeg altid forsvaret Herren, hvorvel jeg rigtignok er et stakkels Fæ, hvad Forstand og Lærdom anbelanger. Derfor har jeg ogsaa altid ment, Herren nok kunde blive salig engang, om det ogsaa vilde vare noget længe; men er Herren nu bleven en Tyrk og Hedning, om det ogsaa kun er for et Syns Skyld og for at blive en stor og fornemme Herre blandt disse vantroe Helvedhunde — (brister i Graad.) saa er jeg dog bange for det vil knibe hardt tilsidst i den anden Verden.

Zadok. Sliddersladder! gamle Gjæk! bryd dig kun

aldrig om hvad der skal blive af mig i hvad du kalder din anden Verden. For det Første har vi kun med denne at gjøre, og her gjælder det om at blive saa Meget, som muligt. — Sig mig nu hvad du har mærket af Folks Snak og Adfærd her i Kipper og Kaffehuse, medens du har stevet om efter mig hele Gaarsdagen! En Slump Tyrkisk lærte du jo dog af den tydske Styrmand. Har du ikke hørt dem nævne Navnet Abdallah eller den nye Vezier? og har du ikke seet dem stikke Hovederne sammen og læse i de trykte Placater, jeg bragte med? De maae strax være fløine tillands med Aly og har faret om som en Løbeild, efter Alt hvad jeg har mærket.

Johan. Jo, Herre! jo, de fordømte Blade, disse Klamasioner, den Helvedes Corsar lod prænte for Herren i Paris — de har gjort alle Folk gale her, ligesom alle de Trolddomsskrifter, Herren har udspredt over den hele Verden. Gud forlade Herren naadelig den Synd! Jeg forstaaer kun Lidt af hvad de mumle om, disse forskrækkelige Tyrker; men allevegne er der en fæl Mumlen, og de fordømte Klamasioner er i Alles Hænder. Og Abdallah! Vezier Abdallah! skrige de allevegne af fuld Hals, og er det Herren, de mene, saa er Herren rigtignok bleven en Fandens Karl her i en Hast: for saameget har jeg dog forstaaet, at Vezier Abdallah er en ny Profet — og at Engelen Gabriel selv indgiver ham Alt, hvad han siger og skriver. Gud hjælpe os, Herre! her bliver ganske vist et forskrækkeligt Oprør, ligesom i Paris, og saa lader Sultanen Herren vist spidde for alle disse Optøier, som dog Herren alene er Skyld i. Hu! det kryber mig langs ned ad Ryggen, naar jeg tænker derpaa. Hvorfor blev vi dog ikke blandt christne Mennesker!

Zadok. Vilde du heller fulgt mig til en tydsk eller

italiensk Fæstning med mine Medredacteurer eller under Guillotinen med Republikens forraadte Heroer?

Johan. Nei, Vorherre bevare os! Vel, at Herren slap helskindet fra alle de Ulykker! Men, uden Fortrydelse! Herren drev det ogsaa vel galt, og jeg fortænker hverken Konger eller Keisere i, at de vilde havt Herren ved Vingebenet. Saalænge Herren kun holdt Taler blandt de gale Studenter paa Wartburg og blandt disse Carbonadefolk eller hvad de hed der i Velskland — saalænge Herren kun lod trykke Aviser og Bøger mod alle Potentater og skrev mod Ægtestand og lovlig Eiendom og Præsteskab og Dyd og Afholdenhed og Alt hvad man har troet og tænkt i Verden før den blev skabt — saalænge var Ulykken dog ikke større, end man kunde troe, det var en Sygdom, saadan en lille Smule Vilderede, Herre! (tager sig til Panden.) — bliv ikke vred! — og jeg kunde til Nød hjælpe Herren ud af Kniben ved at bande paa, at — (gjør atter Tegn paa Panden.) — bliv ikke vred, Herre! og bestikke christelige Soldater og Fangefogder — Men, Gud forbarme sig! da Herren drak Fandens og Frihedens Skaal i det Helvedmaskine-Complot der i Paris og selv i Champagnerusen vilde den brave, franske Konge tillivs — saa blev jeg hed om Ørene for Alvor, og saa maatte jeg selv takke min Gud og Frelser, der var Tyrker og Hedninger til, Skarnsfolk kunde finde Tilhold hos — bliv ikke vred, Herre!

Zadok (der har været fordybet i sine egne Tanker). Nu er jeg ovenpaa, Johan! see dig om! ligger jeg ikke her som en Minister, der har intet Andet at gjøre, end at ryge Tobak og suge Folk ud?

Johan. Du Fredsens Gud! nu er det tusinde Gange værre. Ved en Slumpelykke eller maaske ved Djævelens Hjælp ligger Herren nu der i Glands og Herlighed, istedetfor at være hængt og maaske dog beredt ordentlig til Døden af en

christen Præst — men hvad vil Enden blive her? Hvorlænge vil Herren kunne være Potte og Pande hos en tyrkisk Keiser, naar han mærker hvad der stikker i Herren? og kunde Herren ikke taale en christen Konge i Verden, hvorledes vil Herren nu da komme ud af det med saadan en Tyrkekeiser, der kan gjøre enhver Skjelm til en stor Mand idag og lade ham spidde imorgen uden al Proces og Ceremoni?

Zadok (springer op). Saavidt er det kommet med Frihedens hellige Sag, Johan! Nu er der meer Sikkerhed og Ære for en Frihedens Ven blandt Tyrker og Despoter, saalænge det varer, end i det civiliserede Europa. Men bi! Snart skal Bladet vende sig! det slaviske Europa skal studse, naar det seer Frihedens Fane vaie i min Haand fra Storherrens Serail og over Stambuls Ruiner!

Johan. Ja, tænkte jeg det ikke nok, Herre! Det gaaer aldrig i Evighed godt. Herren puster Svinelykkeblæren op, til den springer. Jeg faaer ganske vist den Hjertesorg at see Herren spiddet her een af Dagene udenfor Tyrkekeiserens Koneslot. Faaer Sultanen mindste Nys om, at Herren har seet paa hans allerkjæreste Fru Dronning, er det ude som et Lys baade med Herren og hende, og alle Herrens store Tanker om Europas Forbauselse —

Zadok. Deri kan du have Ret. Men derfor haster det med at forekomme Despoten. Inden 24 Timer maa den Fare være lykkelig overstaaet eller —

Johan. Eller Herren ligger uden Hoved paa Gaden og slides af de vilde Hunde, ligesom jeg saae det gik med saa mangen Skjelm og Oprører igaar. — Men det vilde jeg dog næsten heller i Herrens Sted, end forraade den unge Tyrkekeiser. Hans Liv har Herren jo selv reddet som en fortræffelig Christen igaar, og nu overvælder han o Herren med saa megen Gunst og Naade, som Herren

kunde være hans kjødelige Broder og det bedste Menneske — O! Herre, Herre! tænk paa —

Zadok (stamper utaalmodig). Hold Mund! taabelige Menneske! (rolig igjen.) Jeg kan ikke negte dig en vis Agtelse med dine indskrænkede Moralbegreber og din Kulsviertro; men jeg er over det Punkt, du bedømmer Ondt og Godt fra. Kunde jeg af Taknemmelighed mod en forblindet Despots Gunstbeviisninger nogensinde glemme, han var Despot, og bestyrke hans naturstridige Magt, vilde jeg kalde det Slethed, hvis jeg i det Hele erkjendte Noget for absolut slet. Kunde jeg opoffre mit Liv og dets store Ide for en indbildt, aandsindsnærpende Dyd, vilde jeg, mildest talt, kalde det utilgivelig Dumhed. Du troer, jeg har slet ingen Religion, gamle Gjæk! men netop heri kan jeg vise dig det Modsatte. Hvorledes kunde jeg indbilde mig, at et enkelt, vildfremmedt Individ, som jeg, paa et Par Dage kunde bevirke en Statsomvæltning, hvis jeg ikke troede og med fuld Vished ærede den høieste Ideernes Ide, der raader i mig med sin almægtige Villie og culminerer ved mig i Menneskenaturen? — og kan denne Ideens Villie synde i mine Handlinger, saa synder jo det Væsen, du kalder din almægtige Gud, hvergang skikkelige Folk døe eller hele Stæder gaae under i Jordskjælv. — Dog jeg er en Gjæk, at jeg indlader mig med dig om abstracte Gjenstande. Jeg betragter dig igrunden ikke som nærværende i aandelig Henseende; men din legemlige Nærværelse er mig kun et Vehikel til at give min Tankegang tilbørlig Klarhed ved at udtale den.

Johan (græder). Ak! jeg forstaaer mig ikke paa Herrens hedenske Viisdom, og jeg er et Fæ mod Herren, det veed jeg nok; men at Herren med al sin Lærdom da ikke er Vorherre selv, det veed jeg dog ogsaa, og at det er Uret og Galskab og forskrækkelige Ting, Herren har for. Gud

give, Herren dog vilde nøies med min fattige, dumme Forstand, hvad disse Ting angaaer, og flygte herfra endnu idag, inden den mægtige Sultan mærker hvilken gal Djævel der stikker i Herren — ak! bliv ikke vred! Jeg gav gjerne mit Liv til, at Herren var en Engel eller blot et skikkeligt Menneske eller kun var levende herfra, for at faae Frist til at omvende sig —

(falder paa Knæ.)

Ak! lille Isaack! jeg beder paa mine Knæ og med mine grædende Taarer — fly, fly og frels Livet og den udødelige Sjæl! Jeg saae den alvorlige Tyrkebisp paa Gaden tæt herved; han lader sig vist aldrig putte Blaar i de store Øine — og den Djævel, den skeløiede Corsar, der har faaet Klør i Herrens Sjæl — ham skal Herren ikke troe længer end til Tænderne —

Zadok (støder til ham). Bort! (Johan har reist sig og farer forfærdet tilbage. Zadok vedbliver i en rolig Tone.) Jeg venter Dem begge i denne Time. Bliv blandt Drabanterne i Forsalen! Kun een ad Gangen maa indlades. Giv Agt, at Ingen kommer Døren nær og belurer os! (i mildere Tone.) Pak dig, Flæbehoved! Hvad jeg vil, det vil jeg.

Johan (gaaer grædende bort). Du Fredsens Gud! den kjære, velsignede Djævelunge! Hvad skal Enden blive paa alt Dette!

Zadok

(alene, staaer først et Øieblik betænkelig med Haanden for Panden, nikker derpaa med et stolt og roligt Smil).

Er først det ydre, store Maal kun naaet,
Saa høster Aanden rig hvad den har saaet.
Den rette Gabriel er dog Geni —
Naturens Alkoran — Filosofi.
Er Magten min, saa straal, min Livside!
Med Lynglimt frem! — saa maa det Største skee.

Mit Sundheds-Evangelium jeg gjemmer
Til Østens Spir jeg i min Haand fornemmer
Saa ned med Occidentens Despotier,
De indre, som de ydre! — Jeg befrier
Ethvert aandsmyndigt Folk. Jeg styrter Muren,
Aartusinder har opreist om Naturen.
Religion! Moral! — det klinger smukt —
Og Dyd og Fromhed! Ærbarhed og Tugt!
Regjering! ordnet Stat! retfærdig Lov —
Kald Lænken hvad I vil — den er et Rov
Mod Menneskenaturens største Tanke:
Lyksalighed er Frihed uden Skranke.

(seer sig triumferende om.)

Op, Hedning! Christen! Muselmand og Jøde!
Vaagn op af Drømme! opstaa fra de Døde!
See! I var Alle Narre med jer Tro —
Jeg har forsøgt dem alle. Fri og fro,
Jeg kasted bort hvert Aag, I slæbe paa.
Selv krøb jeg før; nu kan jeg ene gaae.

(gaaer frem med mægtige Skridt og bliver atter staaende for det store Speil.)

See! første Gang i mange tusind Aar
Et Menneske, sundt som det første, staaer
Ved Paradiset, Blindhed leder efter;
Jeg fandt det, og ved ingen andre Kræfter,
End ved den Menneskeforstand, I tabte,
Da I Jer Guder og Despoter skabte.

En tyrkisk Drabant (træder ind og kaster sig paa Maven). Den store Mufti Mustapha har sat sin Fod i Vezier Abdallahs Palads, med rige Hædersgaver fra de Troendes Beherster, og byder Eders Slave forkynde hans Længsel efter at bade sig i Glandsen af Eders Herligheds Solstraaler.

Zadok. Ryg ham ind med Muskus! Slik Støvet af hans Sandaler! Kryb paa Bugen for ham, som det sømmer sig! og meld hvad Vizier Abdallahs Mund siger! — Naar Mufti besøger den Nysomvendtes Paulun, er det Solen, der besøger Maanen i første Qvarter, og Profetens hellige Fod, der betræder den Spedalskes rensede Bolig.

(Drabanten kryber baglænds ud.)

Zadok (alene).

Nu gjælder det! — Staa nu mig bi, min Tunge!
Og lær i disse Fugles Takt at sjunge!
Mit Ansigt! gjør med Tungen trofast Pagt!
Røb ikke med et Smil min Sjæls Foragt!

(antager en andægtig Mine for Speilet.)

Mufti Mustapha

(træder ind og bøier sig med Hænderne over Brystet).

Der er ei nogen Gud, foruden Gud!

Zadok (gjør samme Bevægelse).

Og Muhamed er Allahs Sendebud!

Mufti.

Det blev mit Kald, Vezier! i Allahs Navn
At aabne den Omvendte Islams Favn.
Lad fra din Mund mit Øre da fornemme
Den Tro, du først maa dybt og trofast gjemme,
Som alle Perlers Perle, i dit Sind,
Før du kan træde i vort Divan ind!
De Troendes Behersker har mig sendt;
Og naar du har besvoret og bekjendt
De sex Artikler —

Zadok

(lægger sin Haand paa Koranen).

Vel! jeg troer dem alle:
Jeg troer paa Allah, vil kun ham paakalde,
Og paa hans Engle troer min hele Sjæl —

Og paa hans Skrift, nedsendt fra Gabriel;
Paa hans Profeter sværger jeg og troer
Og paa de sidste Ting — —

(standser med et uroligt Blik.)

Mufti.

Eet Troens Ord,
Een vigtig, stor Artikel har du glemt.

Zadok (med mørk Alvor).

Nei, den jeg længst og dybest just har gjemt:
Jeg troer, at Alt er forud fast bestemt;
Alt, hvad der skeer, maa skee, trods alle Bud,
Thi der er kun een Villie —

(standser.)

Mufti (med opløftet Haand).

Som een Gud!
Ret saa! med denne Tro du kan indtræde
Og ved min venstre Side tage Sæde
I vor Beherskers Divan og hvert Raad,
Der veier her hver stor, beskikket Daad.
Men sig mig nu, Vezier! hvorlunde beder
Du til den Gud, som ene Skjæbnen leder?
Jeg veed, du skifted tvende Gange Tro;
Kun ved det rette Sind din Sjæl faaer Ro —

(betragter ham nøie.)

Og — er der Skrømt i hvad din Læbe taler,
Din Lykkestjerne, som et Luftsyn, daler.

Zadok (med skjult Ironi).

Jeg er en svag Begynder kun endnu
I Eders Tro, men kommer vel ihu
Hver hellig Skik: jeg tvætter Bønnens Sted
Og Ansigt, Skæg og Haand og Armen med,
Indtil min Albue, og til Anklen Foden,

Jeg renser mig for Røgen og for Soden
Og for Tobakkens Smuds; — og skal det skee,
Hvad aldrig skete — kom jeg til at lee
Ved Bønnen — hvad dog Allah vil forbyde —
Hvad heller skulde fra min Læbe flyde
Et Vidnesbyrd om overdaadigt Bord —
„Bismillah" kjender jeg og Bønnens Ord,
Som renser mig fra slige Synders Plet.
Bedøm nu selv, om ei jeg beder ret!

Mufti (med stedse skarpere Blik).

Derpaa kan Intet antes; men om Sindet
Dog spørges mest, hvor Sjælen var forblindet
Og gik som Overløber hid og did.
Veed du dig fri for Hovmod og for Nid,
For overilet Dom og Hykleri?
Er du for Kjærlighed til Verden fri?
For Herskesyge, Had, gjenstridig Hu?
For overdrevet Haab til Livets Nu —
Blind Lydighed mod Hjertets Lidenskaber,
Hvorved en Sjæl sin Fred, sin Tro fortaber?

Zadok (undertvinger et Smil).

En hellig Mand jeg er vel ei endnu,
Men bliver det maaske tilsidst — som Du.

Mufti (som for).

Og fremfor Alting, er der Sandhed i dig?
Vil ei du blot med Troens Skin befrie dig
Fra Navnet af en Vantro og fra Nøden,
Der mulig blev, som Livet og som Døden,
Beskikket dig, og da fuldvist dig naaer,
Hvorhen du i den vide Verden gaaer?
Er du oprigtig, ydmyg, tillidsfuld?
Taalmodig, gudhengiven, tro som Guld?

Og vogter du de Lemmer syv for Synd,
Som ellers med Besmittelsernes Dynd
Bli'er Helvedparter syv? —

Zadok.

I det Kapitel
Jeg end er svag. Ei til en Helgens Titel
Jeg beiler, fromme Mufti! — For det Første
Jeg ei vil efter større Hæder tørste,
End den, en Muselmand med Kjød og Blod
Kan holde ud med frisk og lystigt Mod.

Mufti (afsides).

Hans Tro er Løgn og Svig.

(høit.)

Du kjender Læren,
Men higer ikke efter Helgenæren —
Du venter mulig Ydmyghedens Pris
Ved ei saa flux at søge Paradis; —
Dog vogt dig, at du skuffes ei tilsidst!
Hvad her ei søges, findes aldrig hist.
Vid ogsaa: Sandheds Rod er vel kun een;
Men Guddomslivets Træ har mangen Green.
Jeg veed, du spotter Troen, du forlod,
Vil trampe dens Symboler under Fod,
Ifald det fordres; dog det fordres ikke:
Profeten selv har agtet Moses Skikke
Og æret høit de Christnes Sendebud,
Som sand Profet, udsendt fra samme Gud.
— Dog nu om denne Verdens Ting et Ord!
Din Lykke synes underfuld og stor:
Et dristigt Spring i Bosphorus — og see!
Hvad evig var besluttet, maatte skee:
Du blev vor Sultans Ven, beklædt med Hæder;

Igaar du blev Vezier: idag beklæder
Vor Sultans Naade dig med Pascharang
Af trende Tôk. Din Lykkes Kæmpegang
Er sjelden —

Zadok (med konstlet Pathos).

Mageløs! ei Ord den maler:
En Paschas Rang! — og det med trende Haler!

Mufti.

Symbolet paa din Værdighed og Ære
De største Mænd skal for din Fod frembære!
(Han aabner Døren og vinker. Et prægtigt Tog af fornemme Tyrker træder ind med Musik, nedlægger Pascha-Insignierne for Renegatens Fødder og bøier sig dybt for ham.)

Zadok

(til Overbringeren af Insignierne og til Mufti, som betragter hans Ansigt nøie).
I Sandhed! alt for stor en Naade! Sig
Min høie Sultan, han beskæmmer mig
Med al den ufortjente Gunst og Hæder —
(Processionen drager bort igjen med Musik.)

Mufti.

Fuldvist, med uforgjængelige Kjæder,
Din Kjærlighed, din hele Sjæl, Vezier!
Maa lænkes trofast til hans Herskerspir.
Vor unge Sultans Gunst ei kjender Skranker,
Naar Hjertet svulmer glad med Heimods Tanker;
Hver Stund hans Læbers Blomsterflor din Pris
Udstrømmer som med Duft fra Paradis;
Han føler sig opløftet, glad og fri
Ved Flugten af din Aands Filosofi.
Eet Ord til min Lykønskning kun endnu!
Rok ei ved Troens Piller! kom ihu,
Sand Lykke sprang af Sandheds Væld kun ud —
Thi der er ingen Gud foruden Gud.
(bøier sig med korslagte Arme til Afsked.)

Zadok (med samme Hilsen).

Og Muhamed er Allahs Sendebud.

(Mufti gaaer med et gjentaget gjennemforskende Blik.)

Zadok

(alene med dæmpet Haan-Latter).

Den orthodoxe Tyrkemoralist!
Jeg fik hans hele Catechismus vist.

(betænkelig.)

Hans Blik var skarpt, hans Pande streng og klog.
Hm! saae han i min Tankes lukte Bog,
Han saae, jeg vil lidt Meer, end Hestehaler.

(falder i Tanker og knækker atter en Blomsterkrone.)

Min Sol staaer op — hans blege Maane daler.
Et Døgn endnu — og høit maaske jeg leer:
I Friheds Land er ingen Mufti meer.

Den tyrkiske Drabant

(træder atter ind og kaster sig paa Maven).

Aly Ben Muhamed, den nye, store Livvagtshøvding og Pascha af to Tôk, bøier sig for Tærskelen til den allerstørste Vezier Abdallahs Palads.

Zadok.

Lad ham strax træde herind! Han behøver ikke at ryges. Gesvindt, Slave!

(Drabanten kryber hastig ud. Renegatens Blik fæster sig paa de nye Hæderstegn ved hans Fod. Han stirrer paa dem urolig i tilsyneladende Kamp. Aly træder ind i Livvagtshøvdings-Dragt, ledsaget af to tyrkiske Krigere, der bære Insignierne paa hans Pascharang; de bøie sig dybt for ham i den aabne Dør og træde ud igjen.)

Aly (med et skelende Blik).

Hvad seer jeg? trende Tôk alt ved din Fod!
Jeg fik kun tvende. Hm! dit raske Mod —
Din Viisdom lønnes hastig.

(betragter Zadok speidende.)

Har du Nok?

Vezier og Pascharang af trende Tôk —
Saa stor en Naade bar vel Frembeds Frugter
I stoltest Sind? Sig frem! — Jeg Lunten lugter.
Du har betænkt dig. Nu! vær ligefrem!
Du nænner ei. — Han er dog ei saa slem,
Despoten, som saa rigelig belønner
Et lille Kunstgreb, og saa varmt paaskjønner
Vor Omhu — for hans Liv.

(leer dæmpet.)

Zadok

(farer med Haanden over Panden, som opvaagnende af en Drøm).

Nei, Aly, nei!
Jeg staaer ei stille paa den halve Vei.
Var jeg en Lykkejæger slet og ret,
Jeg standsed nu, af Lykkens Fylde mæt;
Jeg lod Ideen som en Fugl bortflyve
Og bygged fort — paa Løgn.

Aly (med listig Mine).

Fy! hvo vil lyve?
Jeg veed, du har Samvittighed; du tænker
For ædelt til med Løgn og List og Rænker
At bygge Lykken paa en Herskers Gunst,
Hvis blinde Kjærlighed dog kun er Dunst.
Man veed desuden ei hvad der kan hændes:
Eet Ord, et eneste — og Den, som blendes
Idag af vore Dyders Glands, maaske
Imorgen kan os under Masken see.
Du derfor heller vover Alt med Æren,
Gaaer aabenbart tilværks. Nu vel! for Hæren
Og Poblen raade vi, hvis nu vi vil.
Sig: ja! — og strax jeg sætter Lunten til
Og lader Minen springe!

Zadok (afsides, i urolig Spænding).

Kan jeg Andet?
Til evig Tvivl er dog mit Liv forbandet;
Nu plager mig igjen den gamle Drøm
Om Frihed, trods Nødvendighedens Strøm.
Her er jo ingen mulig Udvei meer;
Og — kan det være Uret, naar det skeer?

Aly (klapper ham paa Skulderen).

Bestem dig snart! Vi Magten har endnu;
Men i et Nu kan Lykken skiste Hu.

(med Vægt.)

Jeg veed, det er bestemt iblandt de Store:
Tolv Dolke skal dit Hjerte gjennembore
I samme Øieblik, du sætter Fod
I Divanssalen.

Zadok

(farer studsende tilbage, men fatter sig pludselig).

Det skal koste Blod! —
Men ikke mit. Kun klædt i Staal jeg kommer —
Og — Sultan Selim er en hastig Dommer.

Aly (med et hæsligt Grin).

Men vogt dig for hans Hastighed! Som sagt,
Eet Ord behøves kun. —

(hvisker.)

Tag dig iagt!
Hvo veed om ei i denne Stund hint Ord
Fra Munden af Seraillets Vogter foer?

Zadok (forfærdet).

Du veed? —

Aly (nikker).

Slaaer i Despotens Sjæl det Rod,
Han lægger flux dit Hoved for sin Fod.

Zadok (afsides).

Der kom fuldvægtig Grund. Jeg kan ei Andet. —
Og dog jeg kan ei ville helt. Forbandet!
Skal aldrig dog i Følelsernes Strid
Ideen ene raade for vor Id?
Hvo skulde tænkt det muligt, hvad der nu
Dog lammer Villiekraften i min Hu?
Det gjælder Liv og Død — han — eller jeg;
Jeg kan ham knuse. Nei, jeg vil det ei.

(høit.)

Hør, Aly! her en Middelvei maa findes.
Ideens Guddom i min Sjæl forbindes
Med Menneskenaturen. Vel! det skee!
Hans Fald — men ei hans Død min Sjæl vil see.
I samme Øieblik jeg raaber ud
Fra Divanssalen: der er ingen Gud!
Og Remsen, som der hører til — saa svinger
Du Livvagtsfanen — Oprørsminen springer,
Vi raabe: Oprør! Mord! Forræderi!
Vi frelse Selim — ei hans Despoti —
Du fører ham for fulde Seil herfra!
For Resten sørger jeg og Zulima.

Aly (med et glubsk Blik).

I Verden, troer du, han og vi kan rummes?

Zadok (med bydende Bestemthed).

Ei mindste Haar skal paa hans Hoved krummes!
Sæt ham iland paa asiatisk Grund!
Forkynd ham Liv og Frihed fra min Mund!
Men kommer han tilbage —

(holder pludselig inde.)

Aly

(bøier sig adlydende med et listigt Blik).

Jeg forstaaer —

Saa krummes paa hans Hoved hvert et Haar.
Hm! Hvad du vil skal skee —

(afsides.)

Ja, for endel!

(høit.)

Vor Villie var dog stærkest, var den hel.

Zadok (betragter ham skarpt).

Betænker du dig? Aly!

Aly (hastig).

Ingenlunde!
Jeg ønsked kun, du vilde, hvad vi kunde.
Dog — hvad jeg svor, jeg holder. Paa din Ed
Jeg ogsaa stoler fast, hvorvel jeg veed,
Den Gud, du sværger ved, er kun din Tanke,
Og nu jeg seer, den Gud kan ogsaa vanke.

Zadok

(griber med voldsom Kraft hans Haand).

Min Villies sidste Villie vakler ei.
— Vær tro! Vi gaae Nødvendighedens Vei.

(De gaae hastig.)

(Sultanens Palads. Seraillets Eunuchbefalingsmand **Pasvan** ligger knælende for Sultan Selim, som staaer i den høieste Spænding for ham med Haanden knuget om sit Sabelhæfte.)

Pasvan

(med ondskabsfuld Glæde og triumferende Miner).

Hvert Ord jeg hørte med mit eget Øre:
Jeg kunde deres kjælne Hviisken høre;
End Morgensolen dem tilsammen fandt.
Jeg sværger ved Profeten! det er sandt.
Selv Eders Liv, min Sultan! — —

Selim (udbryder voldsomt).

Usling! ti!
Din Helvedrøst der var ei Sandhed i;
Din Ed saa lidt jeg som dit Aasyn troer.
Bort, Løgner! du har talt dit sidste Ord.

(tramper. Vagten træder ind.)

Hæng denne Løgner strax!

Pasvan (forfærdet).

O! Naade! Naade!
Alt vil jeg tilstaae —

Selim.

Bort!

(Pasvan bortslæbes af Vagten.)

(Selim bliver staaende nogle Øieblikke ubevægelig med Haanden for Panden.)

O, Gaaders Gaade
Med denne Helvedgift — det Løgnens Ord,
Som gjennem alle, alle Sjæle foer!
O! Sandhed, Sandhed! hvor skal jeg dig finde?
Gaaer Hver, som lever — gaaer jeg selv iblinde?
Var selv Profeters Ord da Løgn og Tant?
Var intet aabenbaret Lysglimt sandt! —
Jo! her er Sandhed.

(griber Koranen og kaster op i den.)

Ja, ja jeg vil troe!
Bæv ei, min Fod! staa fast paa Prøvens Bro!

(læser.)

Meer skarp, end Kaardens slebne Eg, hist staaer
Den Bro, hvor Veien over Helved gaaer.

Den skarpe Bro kan ingen Sjæl undvige,
Som frelst vil over Helvedbybet stige.

Ve Den, som uden freidig Tro og Mod
Paa Broen vakler med ustadig Fod!

Ve Den, hvis Syndelast paa skarpe Bro
Nedtynger Foden, som den fast skal groe!

Ve, tifold Ve Hvo ei sin Byrde skuer,
For den neddrager ham i Dybets Luer!

Kun Troens Styrke, Kjærlighedens Mod
Beskjærmer paa den skarpe Bro din Fod.

Bring Renhed med din Kjærlighed og Tro!
Og der gaaer lislig Dands paa Sirath Bro.

Bring Krandsen med for Kamp i Sandheds Leire!
Og du som Veddeløbets Hingst skal seire.

See over Broen med Profeters Syn!
Og frelst du farer over som et Lyn.

(han synker glad paa Knæ i en bedende Stilling.)

(Mufti træder ind med korslagte Arme, men bliver staaende taus til Sultanen har endt sin Bøn og seer op.)

Mufti.

Vezier Abdallah, høie Sultan! —

Selim (springer glad op).

Tal!

Mufti.

Han har besvoret Troen —

Selim.

Vel! husval
Min Sjæl med Vished om hvad dog jeg troer!
I dette Menneske kun Sandhed boer.

Mufti.

Min Tvivl blev ei beseiret, Herre! — Nei,
Søg Alt i denne Sjæl — kun Sandhed ei!

Selim
(støder heftig sin Sabel mod Gulvet).

Ha, gamle Muldvarp! Tvivlen i dit Sind
Gjør dig mistænksom; Fordom gjør dig blind.
Jeg Daare, som lod veie prøvet Guld,
Og Sandhed prøves af en Fordomsfuld!

Mufti (afsides).

O, Blindheds Blindhed!

(høit.)

Kun eet Ord endnu!
Min ædle, høie Sultan! Kom ihu,
Blandt Menneskene mine Haar blev graae
For Eders Øine Sol og Maane saae;
Jeg læste Hjertedybets dunkle Skrifter:
Mindst Sandhed fandt jeg der, hvor Troen skifter.
En Jødes Ord, en Hednings Ed jeg troer,
Men ingen Renegats, hvor dyrt han svor.

Selim.

Saa kunde du kun finde hvad du fandt;
Men hvi er da Profetens Ord dig sandt?
Hver Aand, som først har Sandheds Tro forfegtet,
Har selv jo først en anden Tro fornegtet.
O! denne Sjæl er Jer for høi, for stor;
Miskjend, fordøm ham, had ham! — jeg ham troer —
Jeg elsker ham.

Mufti.

Maaske dog, naar I hører
Eet Ord endnu, men som min Sjæl oprører
Saa stærkt, at jeg maa tvivle selv —

Selim (peger ud af Vinduet).

Ha! see,
Om jeg har troet det! —

Hvad der skeer, maa skee;
Men hvad der ei kan tænkes, skal ei heller
Med Løgnen overleve sin Fortæller.
Det Ord, du mener, fløi i denne Stund
Seraillets Vogter fra den gustne Mund;
Et Øieblik oprørte det mit Sind,
Som fløi min Himmel brat i Helved ind;
Men før hint Ord med Tvivl forgifted Sjælen,
Den frække Løgner sprælled kvalt paa Pælen.

Mufti

(stirrer forfærdet ud af Vinduet, og slaaer Hænderne sammen).

Du hellige Profet! alt rettet!

Selim (nikker).

Ja!
Som Æreskænder mod min Zulima
Og Vennen, som har frelst mit Liv.

(seer ud.)

Han kommer.
Jeg seer ham.

Mufti (med foldede Hænder, afsides).

Døm, du store Verdensdommer!
Oplad hans Øine!

Zadok (træder ind med tyrkisk Hilsen).

Der er ingen Gud
Foruden Gud!

(afsides.)

Fuldtvel jeg kan Parolen.

Selim og Mufti.

Og Muhamed er Allahs Sendebud!

Zadok.

Min høie Sultan! alt i Paschakjolen,
Med Hestehaler for min Karm, jeg iler

Med Tak til denne Fod —

(knæler.)

Kun her jeg hviler
Saa tryg som i Profetens Skjød. Du hørte
Bagvaskelsen?

Selim (opløfter ham).

Dens Braad min Sjæl ei rørte.
Kom til mit Bryst! Jeg veed det: Løgn og Svig
Har hjemme overalt, kun ei i dig
Og Zulima. — Nu Divan!

Mufti (yderst spændt).

Tør jeg mæle
Et Ord, før did vi gaae? min Sultan!

Selim (stamper).

Nei!
Alverden gaaer Nødvendighedens Vei;
Men ingen Verden skal adskille Sjæle!

(Vagten træder ind. Sultanen gaaer med Zadok, ledsaget af Vagten. Janitscharmusik. Mufti slaaer Hænderne sammen over sit Hoved og følger dem.)

(Plads udenfor Divanspaladset. Agib og Jusfuf staae Vagt ved den store Trappe, der fører til Indgangen. En Fane staaer opreist mellem de opstillede Landser og Geværer. Grupper af Soldater hvile paa Trappen og spille Terninger; mange af dem have Flasker med, som de søge at skjule, og ere halv berusede. Stor Folkestimmel i Baggrunden af Pladsen. Urolig Mumlen.)

Første Soldat.

Hør, hvor de mumle — hvor de støie hist!
Giv Agt! her bliver Oprør ganske vist.
Hvem holde vi da med?

Anden Soldat (halvt beruset).

Ih! med Enhver,
Der kun har Ret.

Tredie Soldat.

Men hvem har Ret da her?

Agib

(træder imellem dem med Myndighed).

Vor Sultan, skulde jeg vel troe.

Jussuf (stiller sig ved hans Side).

Hvem Anden?

Første Soldat.

Hvad siger I om Folket?

Anden Soldat (ravende).

Ih! for Fanden!
Er det da Folket, der gjør Oprør?

Første Soldat

(fremtager en Placat, som han lader flyve).

Ja,
Hvem ellers? Folket kommer Magten fra.
Naar Folket ikke lider Magten meer,
Saa gjør det Oprør. Kun imens det skeer,
Det kaldes Uret; men naar det er skeet,
Saa er det Ret, som — Alt.

Anden Soldat (drikker hemmeligt).

Men har du seet,
Om det er Folket? Hører ikke vi
Til Folket med? — hæ!

Første Soldat (slaaer ham omkuld).

Mæhæ? tør du skjælde
Mig for et Mæhæ!

(Klammeri blandt Soldaterne.)

Stemmer
(blandt den urolige Folkeskare).
Intet Despoti!
Og ingen Sultan meer!

Andre.
Kun Lov skal gjælde!

Andre.
Hvad Folket vil, er Lov.
(Oprørsplacater flyve omkring imellem dem.)

Anden Soldat
(er kommen paa Benene igjen).
Vi — Slyngler! — vi
Vist høre vi til Folket!

Agib
(slaaer ham igjen om med et Kolbestød).
Sludder! Vagten
Og Øvrigheden høre jo til Magten.

Anden Soldat (skrigende, halvt opreist).
Men Magten er jo Folkets Hoved.

Første Soldat.
Rigtig!
Derfor er just vor Stemme her saa vigtig.
(lader atter en Placat flyve.)

Agib (svinger sit Gevær).
Vor Sultan er vort Hoved, vi hans Haand;
I Haand og Hoved samles Folkets Aand.

Anden Soldat (reiser sig igjen ravende).
Men saa er vi jo Folkets første Lemmer.

Agib (med stolt Myndighed).
Næst Sultan Selim, ja!

Jussuf (ivrig).
Og vore Stemmer
Med Sultan Selims Røst er Folkets Røst
Igjennem Mund og Hoved fra dets Bryst.

Anden Soldat (bryster sig savende).

Ja, det forstaaer sig.

Tredie Soldat.

Saa er de jo gale;
Mod Folkets Hoved skriger Folkets Hale.

(Latter.)

Jussuf.

Han kommer — Sultan Selim kommer.

Anden Soldat.

See!
Nu Alt blev stille.

Tredie Soldat.

Der vil Intet skee.

Første Soldat.

Vor nye Vezier er med.

Agib (med Foragt).

Den Renegat!

Jussuf.

Den Jøde-Christen!

Første Soldat.

Vogt dig, Kammerat!
Imorgen er han Sultan.

Jussuf.

Er du gal?

Første Soldat.

En herlig Karl! en ægte Liberal!
Saa faae vi Frihed.

Anden Soldat
(svinger sin tomme Flaske fra sig).

Frihed til at drikke
Har Alt lovet os.

Agib (til Jussuf).

Jeg troer ham ikke.

Stemmer blandt Folket.

Abdallah leve!

Andre.

Frihed og Abdallah!

Jussuf.

Paa Renegaten skrige de —

Agib.

Ved Allah!

Han har bedaaret Folket. De har Magten.
Vist Aly har med Viin beslukket Vagten.

Jussuf.

See hvor de prunke i de nye Klæder!

Flere Soldater.

Vi holde sammen!

Agib.

Ned med hver Forræder!

(Janitscharmusik. **Sultanen** gaaer forbi med **Zadok**, ledsaget af **Mufti** og mange fornemme Tyrker, sidst blandt dem **Aly**, som bliver tilbage ved Vagten, medens de Andre stige op ad Trappen til Divanspaladset.)

Aly (griber Livvagtsfanen).

Giv Agt, I brave Muselmænd! giv Agt!
Her bliver Oprør. Staaer det i jer Magt,
Saa grib vor unge Sultan! bring ham sikker
Til Havnen kun! Jeg flux i Søen stikker —
Og han er velforvart.

(Stor Larm blandt Folkehoben.)

Jussuf (til Agib).

Der har vi Sværmen!

Agib.

Den falske Aly! Han har væbnet Bærmen
Af Folkets Udskud.

Mange Stemmer
(blandt den tilstrømmende Hob).
Intet Despoti!
Og ingen Sultan meer!

Agib (til Jussuf).
Lad os befrie
Vor unge Sultan!

Zadok (fra Vinduet i Divanspaladset).
Der er ingen Gud! —
(stor Larm blandt Folket.)

Agib.
Hør, Satanas nu raabte til os ud —

Første Soldat.
Hvem skjælder du?
(støder Agib ned.)

Jussuf.
Hjælp! Hjælp! — Forræderi!
(nedlægger første Soldat.)
(Flere tage Deel i Kampen. Larm og Skrig.)

Agib (døende til Jussuf).
Lev, Jussuf! lev, og frels Osmanerkronen!
Glem ei — Forrædergraven — under Thronen!

Aly.
Ned med Despoten!
(iler i Spidsen for en Deel af Vagten med Fanen opad Trappen til Divanspaladset.)

Oprørerne.
Intet Despoti!
(Forvirret Kamp. Skud og almindelig Tummel.)

Zadok (fra Vinduet).
Despotens Magt er ophørt. I er frie!

Oprørerne.

Abdallah leve! — Frihed og Abdallah!

Andre Stemmer.

Nei, Sultan Selim leve! — frels ham Allah!

(Fortsat Skyden og Kamp mellem en Deel af Vagten, med Jussuf i Spidsen, og den rasende Folkehob, som mange af Soldaterne løbe over til.)

Fjerde Handling.

(Nat. Lilleasiens Kyst. Øde Caravanvei ved Stranden. Steil Klippesti i Baggrunden, hvorpaa lange Rækker af bortdragende Caravaner sees med Kameler og Mulæsler, Reisende af alle Nationer med Fakler, bevæbnet Følge og munter Musik, som efterhaanden taber sig i det Fjerne. En Bugt af Havet sees mellem Klipperne til høire Side. Et Corsarskib nærmer sig Kysten. En Deel af et Handels-Caravantog, anført af en Caravan-Bachi, drager over Veien.)

Caravantoget (synger):

Caravanen drager mod Ørken frem
I det Dunkle —
Over Østens Bjerg, gjennem Solens Hjem,
Med Levantens Skat
I den kjølige Nat,
Hvor de ledende Stjerner funkle.

Kamelernes Skare gaaer rolig frem
I det Dunkle —
I Løvernes Dal, i Schakalers Hjem,
I Slangernes Land,
Gjennem Ørkenens Sand,
Og hvor Røvernes Øine funkle.

Høit Faklen blusser, og Løverne flye;
Schakalen hyler i vildene Sky

I det Dunkle —
Fjernt Røveren seer Caravanens Tog:
Det med Sang bortdrog
I det Dunkle —
Med den rige Skat,
I den kjølige Nat, i den stille Nat,
Hvor Landser og Stjerner funkle.

(Toget er draget forbi. Corsarskibet lægger til Kysten. Aly springer iland med en Dolk i Haanden og drager Sultan Selim med sig. Sultanen i usſel Slavedragt, Hænderne bundne paa Ryggen, et Klæde for Munden.)

Aly.

Først her paa øde asiatisk Grund,
Mens intet menneskeligt Øie seer det,
Jeg tør befrie min Sultans Haand og Mund,
Og kun med dybest Ærefrygt nu skeer det.

(overskærer Selims Haand med Dolken, tager Bindet fra hans Mund, springer tilbage og knæler i nogen Frastand, med halv-opløftet Dolk.)

Min høie Herſker! miskjend ei min Id!
I denne Lovløshedens vilde Tid
Jeg maatte synes Eders værste Fjende.
For umistænkt af det oprørte Folk
At frelse Jer fra Mytteriets Dolk,
Min store Sultans Haand jeg maatte binde,
Afrive grumt Jer Diademets Pragt
Og haane Jer i usle Slavedragt.
For tusind Pinsler jeg udsætter mig,
Hvis Nogen aner, at min Vold, min Svig
Var kun forstilt — —

Selim

(gjør en Bevægelse som han vilde tale, men tier og betragter Aly med et gjennemborende Blik).

Aly
(reiser sig hastig og vedbliver).
Den Helveds Renegat
Bedrog os Alle. Som sin Kammerat
Indvied han mig i sin Djævleplan,
Dog først i samme Stund, det Hele skete.
Til Eders Drab var Gift og Dolk beredte,
Og —
(med et ondskabsfuldt Blik.)
Sultaninde Zulimas — Galan
Bød mig nedsænke Jer i Slavekjæder
Paa Havets Bund —

Selim.
Elendige Forræder!
Du Falskheds Øgle! Sandhed kan ei boe
I dig. Du lyver. Zulima var tro:
Min Ven ei sveg mig. Er der Sandhed til,
Var Disse troe. Dit usle Gjøglespil
Ei skuffer mig —
(river pludselig Dolken fra ham, kaster ham til Jorden og sætter Foden paa hans Bryst.)
Nu Sandhed!

Aly (forfærdet).
Myrd mig ikke!
Og I skal høre Sandhed. Ja, jeg løi —
I Eet jeg løi. I skulde vel ei drikke
Den bittre Dødens Skaal —

Selim (tager Foden fra hans Bryst).
Din Engel fløi
Nu med dit Liv tilbage. Lev, Forræder!
Du løi! — O! selv i disse Slaveklæder
Jeg nu er rig igjen. — Falskt var hint Ord
Om Zulima og Vennen! — Løgn udfoer

Nys fra din Strube! — Ja, du løi — jeg veed det —
I dem var Sandhed.

Aly
(som har reist sig, springer pludselig ud paa sit Corsarskib og støder fra Land).

Her jeg vil med Ed det
Bekræfte. Ved Profetens Sjæl! ved Himmel —
Og Helved, Paradis og Engles Vrimmel!
Ja, ved min Død! ved Englen Israel!
Ved Domsbasunen og ved Israfél!
Da Maanen sidst sank ned bag Stambuls Havn,
Sank Zulima i Renegatens Favn;
Før Bønnens Raab fra Minoretet klang,
Beslutted de, Tyran! din Undergang.
Dit Liv, Despot! forgaaer i samme Stund
Du sætter Fod igjen paa Stambuls Grund.

(seiler bort med Haanlatter.)

Selim (alene, seer vildt om sig).

O, Allah! vidned denne Djævel sandt?
Bedrog mig Alle? — Hun bar Sandheds Pant
I Øiets Blik og paa den lyse Pande —
Og dog — — O! jeg forgaaer — —

(styrter bevidstløs til Jorden.)

(Musik. Endeel Reisende af Handelscaravanen drage forbi uden at bemærke ham.)

De Reisende (synge):

Kamelen gaaer stolt med sin dyre Fragt
I det Dunkle —
Med Purpur og Silke til Fyrsters Dragt,
Med Sultanindernes Brudepragt,
Med Saphirer og Stene, som funkle —
Med Havets Rigdom, med Bjergets Skat
Med Perler og Guld, over Fjeldet brat
I det Dunkle —

Gjennem vildest Ørk, over Bjergets Sti,
Den lurende Tiger og Røver forbi,
I den kjølige Nat, i den skjønne Nat,
Hvor Fakler og Stjerner funkle.

(De Reisende ere dragne forbi. Musikken taber sig i det Fjerne.)

Selim

(kommer til Bevidsthed og reiser sig halvt).

Til øde Strande
En Djævel slæbte mig i mørke Nat
Og raabte til min Sjæl med Helvedlatter:
Alt Godt er ondt, og Lyset Mørkets Datter.

(reiser sig helt op og seer sig om.)

Jeg staaer paa nøgne Strand, forraadt, forladt
Af Alle — Alle. Østens Drot igaar,
Og elsket og lykfalig — nu jeg staaer
Forskudt, som ussel Slave, her udstødt
I Mulm til vilde Dyr. — —
Det klang saa sødt
Det sidste Ord, hun hvisked i mit Øre.
Skal aldrig meer hin Engels Røst jeg høre?
Blev hun en Djævel? — Store Allah! nei,
Alt — Alt fratag mig! — tag mit Liv! kun ei
Min Tro paa denne Sjæl! — Var det Bedrag,
Hvad hun mig svor ved Nat og lyse Dag,
Saa var der ingen — ingen Sandhed til —
Og — ingen Gud — Alt, Alt var Gjøglespil.

(slaaer sig for Panden.)

Blev jeg en Gudsfornegter? — Daare! Daare!
Kan Verdens Løgn da hin Ufødte saare?
Kan Sandheds Liv kun med min Tro bestaae?
Kan Allahs Salighed med min forgaae?

(opløfter Hænderne mod Himlen.)

Du, som af Dyndet selv kan Engle skabe!
Du kan ei vinde og du kan ei tabe.
Forvandled sig de vantroe Sjæles Hu,
Blev alle Onde gode i et Nu,
Du vandt dog ei i Salighed og Ære —
Alverdens Sjæles Dyd du kan undvære.
Forvandled sig de rene Sjæles Hu,
Blev alle Engle Djævle i et Nu —
Dig, Allah! naaer ei de Fordømtes Flamme —
Kun du er salig — du kun er den samme.

(styrter ned i en bedende Stilling.)

(En bevæbnet Mecca-Caravane med tyrkiske Pilegrimme drager forbi. En Emir-Adge gaaer foran, med Koranen i den ene Haand og en Fakkel i den anden, og anfører Andagtssangene. Blandt Pilegrimmene Mehmed og Delfa. En Flok christne Reisende følge Toget under Emirens Beskyttelse.)

De tyrkiske Pilegrimme (synge):

Der staaer en Tavle med evig Skrift
Ved Thronen paa Israféls Skjød.
Den gjemmer de døde Slægters Bedrift
Og deres, som ei blev fød.

Den gjemte Loven for Liv og Død
Før Menneskers Slægt blev til,
For Menneskelykke, Menneskenød,
For Skjæbnernes Tærningspil.

Med Skrift af Lys og med Lysets Pen
Skrev Allah hvad evigt staaer.
I Verden skal Fryd og Sorg fare hen —
Hin Tavle kun ei forgaaer.

Den er en eneste Perle, stor
Som Rummet fra Øst til Vest,
Som Rummet imellem Himmel og Jord;
Den gjemmer al Viisdom bedst.

Hvad Allah skrev om dit Liv, din Død,
Dit Levnet, din Sjæls Bedrift,
Afskrev paa din Pande, før du blev fød,
Din Engel med lønlig Skrift.

(Caravanen slaaer Telte op mellem Fjeldene i Baggrunden, for at hvile og forfriske sig. **Mehmed** og **Delfa** have taget Plads paa et Fjeldstykke i Nærheden af Selim. De christne Reisende have leiret sig særskilt i længere Frastand.)

Selim

(reiser sig og stirrer grublende mod Jorden).

Det var nødvendigt. Ja! før Verden blev,
Kold, Verdens strenge Styrer det nedskrev.
Det staaer paa Tavlen, ingen Haand kan naae —
Hvo vil Nødvendighedens Skrift forstaae?

Delfa (til Mehmed).

See, Fader! see! hist staaer en fattig Slave;
Han hører ei til Caravanens Flok.
Han staaer forladt.

Mehmed.

Han venter vel en Gave.
Jeg vil ham spare Bønnen.

(kaster en Pung hen for Selims Fødder, som Selim ikke bemærker.)

Vi har Nok:
Paa vore Skatte slæbe syv Kameler.
Despotens Naadeguld jeg helst uddeler
Til Slaver, han fordømte.

Delfa (bonlig).

O! min Fader!

Mehmed (mørk).

Ei Guldet — Æren fordred jeg.

Delfa (klapper ham formildende).

Du haver

Paa Veien til Profetens Grav?

Mehmed.

Ja — ti!

Jeg svor, mit Barn!

Delfa.

Mig foer et Suk forbi

Som fra en Døende.

Selim

(mørk grublende, uden at bemærke dem).

Stod hist: forgaa!

Hvo vil den gaadefulde Skrift forstaae?
Om Frihed drømmer Skjæbneslaven ei:
Som hin Kamel, han gaaer bestikket Vei —
Ha! er du god, du Magt, som evig raader!
Hvo løser mig Bestikkelsernes Gaader?

Delfa.

O, Fader! denne Røst — den klinger smukt,
Men som en Tvivlers, der blev udelukt
Fra Paradiset.

Mehmed.

Kom ei Slaven nær!
Maaske han pønser her paa lovløs Færd;
En Dolk der blinker i hans Haand.

Selim (som før).

Een Gud —

Fra ham, den Ene, springer Alting ud;

Men skeer kun hvad han vil — han ogsaa vil
Hver djævelsk Id og Tanke, der blev til.
Og — kan han have hvad han vil og veed,
Hvad han besluttet selv fra Evighed?

Delfa.

O, Fader! denne Røst er hans —

Mehmed.

Hvis?

Delfa.

O!

Det er umuligt; dog jeg maa det troe.

Selim (som før).

Men kan han elske Ondt og Godt tillige?
Og kan der tænkes Løgn i Sandheds Rige?
Kan Tvedragt skille Guddomsvæsnet ad?
Er evig Kjærlighed da evigt Had?

Delfa.

Ja, Fader! det er ham. Ei nogen Anden
Har slig en Røst. See, see! han blotter Panden.

Selim

(oploſter sit Hoved og hans Ansigt bliver synligt i Stjerneslyset).

Evindelige, aldrig løste Gaade!
Der er Retfærdighed og Dom og Naade;
Men Alt, hvad veies, dømmes og blev til,
Er hvad den store Dommer selv kun vil —
Den Guddomsvillie, hvoraf Alt udstrømmer,
Sin egen Id velsigner og — fordømmer.

Mehmed (farer op).

Ja, evige Retfærdighed! — ham selv —
Despoten styrtet — flygtet —

(med høi Røst.)

Selim, skjælv!
Din Time kom — Du blev forraadt —

Selim.

Jeg veed det,
Men skjælver ei. — Ha! Mehmed! du?

Mehmed (med vild Heftighed).

Saa kom
Da Timen, jeg kun betled Allah om!
Du rev mit Hjerte ud, du søndersled det
Med blodig Urets Synd hin Magtens Stund,
Min Æres Dødsdom flei fra Selims Mund.

(med dæmpet Røst.)

Dog Allah var retfærdig. — Det er skeet.
Nu har mit Øie dig elendig seet —

(med stigende Deeltagelse.)

Meer ussel, end en Træl — forraadt, forladt,
Forfulgt — udstødt i denne øde Nat —

(stirrer bevæget paa ham.)

Selim.

Ja, Mehmed! svor du Sandhed, hevnes du;
Men — til jeg seer, min Sjæl er blind endnu.

Delsa.

Tilgiv min Fader, høie Sultan! — o!
Tilgiv hans Ord! hans Hjerte var dig tro.

Mehmed (med bævende Røst).

Min Ed er løst. O, Syn, som Sjælen smelter!
Jeg Hadets Byrde fra mit Bryst bortvælter —
Min Herre og min Sultan!

(styrter med voldsom Graad paa sit Ansigt for Selims Fødder.)

Selim (bevæget).

Ja, jeg troer —

(med heftig Gru.)

Nei, aldrig, nei! Jeg kan ei troe hint Ord.
Dog — der er Sandhed i den Taarestrøm,
Der bader nu min Fod.

(rækker Mehmed sin Haand.)

Alt er mig Drøm.
Een af os, Mehmed! — ja, een af os Tvende
Har været blind. — Endnu jeg kan ei kjende
Hvo af os To forvexler Dag med Nat;
Men heller vil jeg døe, forraadt, forladt,
I denne Ørk, end troe hvad du har seet.

Mehmed

(omfavner hans Knæ og reiser sig).

Min Herre og min Sultan! — er det skeet,
Hvad jeg saa længe vidste maatte komme,
O! lad os da opsætte alle Domme
Om det Forgangne — til den store Stund,
Naar atter Retfærds Domme fra din Mund — —

Selim (afbryder ham heftig).

Ha! Domme? Mehmed! ingen Dom om Sjæle!
Jeg kjender ingen — ei min egen.

Mehmed.

Jo,
Min ædle Sultan! hvor der kun er Tro
Paa Sandhed — —

Selim.

Sandhed? — Tro?

(leer vildt.)

Hver Sjæl fik Mæle,
Men kun til Tvivl — selv paa sin Broders Ed.

Jeg veed kun Eet: kun, at jeg Intet veed.
Jeg kan ei sige til mig selv forvist:
Du døer i Troen, du skal frelses vist;
Min sidste Tanke kan i Allahs Raad
Opveie hver min Tanke, hver min Daad;
Men den staaer skreven, hvor den første staaer.

(stirrer med brændende Blik opad og svimler.)

O! Tørst, som aldrig slukkes!

Delfa.

Han forgaaer
Af Kval og Nød. Ak! han er syg. Hist venter
End Caravanen. Hastig Hjælp jeg henter.

(iler bort.)

Mehmed

(støtter den vaklende Selim).

Din Tørst skal lædskes.

Selim (med stillere Vemod).

Ja, jeg troer det vist:
Hver Sjæl, som tørster, lædskes skal tilsidst;
Men først ved Paradisets Port vi naae
De Brønde, ved hvis Rand Profeter staae
Og Jordens Folk med hine Skaaler vinke,
Som mere skjønt, end disse Stjerner blinke;
Først der — hinsides Verdens Ørkner først
Skal Sjælnomaden lædskes for sin Tørst.
Men naar den første Draabe Læben rører,
Al Sjæletørst i Evighed ophører —
Og da skal Paradisets Fryd begynde.
Ak! — var der kun saa langt ei til de Brønde!

(staaer som drømmende.)

Mehmed.

Vær trøstig, ædle Herre! — Hver Forræder
Skal sønderknuses. Nu, o! nu først glæder
Mit gamle Hjerte sig til Sandheds Seir:
Snart staae vi med en mægtig Hær i Leir
Ved Bosphorus, blandt Eders troe Vasaller
Fra Marâsch og Anadoli — da falder
Hin Løgnens Magt; dens Vælde kun er stor,
Hvor Kjærligheden blind paa Falskhed troer.
(det begynder at dages.)

Selim (farer op).

Kald Ingen falsk! døm selv ei Djævlens Sind!
For Tankens sidste Grund vor Sjæl er blind:
Du seer ei Løgnen, hvor den først sprang ud —
(hvisker.)
Er alle Grundes sidste Grund ei — Gud?

Mehmed.

Min kjære, unge Sultan! dette Slag
Til Nat forvandled Jer den lyse Dag.
Vil Allah, skal det vorde lyst igjen
I Eders Sjæl og i jert Rige.

Selim (griber hans Haand).

Ven!
— Er end det Ord ei uddødt paa min Tunge? —
Du Gamle! Du vil trøste nu den Unge.
Dit Skæg var sagtens graat før jeg blev fød —
Saae du da Sandhed i dit Liv?

Mehmed.

O! ja,
I mangen Sjæl — —

Selim
(støder heftig hans Haand fra sig).

Kun ei i Zulima —

Jeg veed det; men du tier! — Liv og Død
Afhænger af eet Ord om hende.

Mehmed (afsides).

Arme
Forblindede!

Selim
(skjuler sit Ansigt med begge Hænder).

O! var jeg aldrig fød!
Saa kjendte jeg ei Tvivl.

(Glædeslarm og Musik fra Caravanen.)

Mehmed.

Hør hvor de larme!
De raabe paa dit Navn med Jubelskrig.
Min ædle Herre! vi vil hevne dig;
Vi føre dig tilbage til dit Rige
Med Vaabenmagt —

(Selim synker som livløs i hans Arme.)

Delfa (kommer med Forfriskninger).

O! Jammer uden Lige!
Han døer —

Mehmed.

Nei, Delfa! nei, han aander atter.
Først nu hans rette Liv begynder.

Delfa
(afsides, med hemmelig Graad).

O!
Han døer i Kjærlighedens skjønne Tro.
Han elsker end den Falske —

Mehmed.

Kom, min Datter!
Hjælp mig at bære ham! Snart karsk og tryg
Han naaer til Maràsch paa Kamelens Ryg.

Delfa (afsides).

O! store Allah! styrk hans Sjæl! O, tag
Mit Liv for hans!

(Solen staaer op.)

Mehmed.

O! skjæbnerige Dag!

(De bære den halvbevidstløse Sultan bort; man hører høie Jubel-skrig og glad Musik fra Caravanen, som dog pludselig standser.)

De christne Reisende (synge):

Om Verden synes en Grav, fuldmørk,
Dog Livet er Seiervinder:
Paa mørkest Vei over goldest Ørk
Guds Kjærligheds Sol oprinder!

(Sal i Sultanspalladset i Constantinopel, med aaben Altan til en stor Plads. Paa et lavt Bord ved Sofabolstrene staae Vinkander og Bægere. Udenfor Folkeopløb og skingrende Janitscharmusik. Johan styrter aandeløs ind og seer ud fra Altanen.)

Johan. Nei, det er alt for galt. Her maa være Djævelskab i Spillet. Der komme de slæbende med ham igjen paa Skuldrene, ligesom med den rigtige Sultan forleden, og saa har han faaet al Tyrkekeiserens Stads paa til. Ak! min lille Isaack! han bliver, Gud straffe mig, bindegal tilsidst, og de er Alle gale. Du min Gud og Frelser! maa ikke al denne Falskhed og Uret og Gudsbespottelse tage en Ende med Forskrækkelse. I den ene Gade bære de ham paa Hænderne og kalde ham en Profet, og i den anden kalde de ham en Djævel og vilde gjerne spidde ham, hvis de turde for disse drukne og gale Soldater. Der har vi dem.

(Skjuler sig.)

Zadok i Sultansdragt, med Koranen i den ene Haand og en dragen Sabel i den anden, bæres ind af de larmende Soldater under en vild Seiersmusik. Han seer bleg og forvildet ud. Saasnart han staaer paa Gulvet, oploefter han Koranen med en streng Mine, og de halvberusede Soldater styrte sig til Jorden.

Zadok
(med imponerende Myndighed).

I svor mig Troskab ved Koranens Aand
Og Magtens Dommersværd i denne Haand.
Jeg svinger Bogen her, med Aandens Flamme,
Og Sværdet, som skal hver Meneder ramme.
Det Ord, som her nedfoer i Mørkets Stund,
(kysser Koranen.)
Det samme Ord nu toner fra min Mund
I Verdensfriheds=Dagens Morgenrøde;
Ved det hvert Folk nu opstaaer fra de Døde.
Det første store Under alt er skeet
Ved Friheds Genius, vor Tids Profet.
Det Folk er saligt, som hans Rest forstod —
(svinger Sabelen.)
Men Ve det Folk, hvor Frihedstroen vakler!

Nogle af Soldaterne (springe op).
Du er Profeten!

Andre (ligeledes).
Du har gjort Mirakler!

Alle Soldaterne (med rasende Iver).
Vi skal forsvare dig med Liv og Blod!
(Zadok kysser atter Koranen og svinger sin Sabel. Soldaterne boie sig mod Jorden og gaae tause bort paa hans Vink. Musik og Jubelraab udenfor.)

Zadok
(uden at bemærke Johan, som staaer halv skjult og betragter ham ængstelig)
Vin! Vin! min Hals er som et Svælg af Ild.
(styrter et Bæger Vin ned.)

Johan (afsides).

Ak, Herregud! hvor stirrer han dog vild!

Zadok.

Triumf! Du seirer, Friheds stærke Aand!
Ideens Guddomsspir faldt i min Haand,
Intelligentsens Krone paa min Pande.
Jeg hersker mægtig over Folk og Lande;
Det Absolute har udfoldet sig
Til mægtig Selvbevidstheds Kraft i mig,
Og hvad det vil i mig, er Frihedsloven,
Ideens Lov, som skrevet stod foroven —
Den Skjæbne, hin Profet har stirret paa,
Men jeg kun skulde klart og helt forstaae.

(stirrer paa Koranen.)

Johan (afsides). Den arme Herre! Nu er da Djævlen faret hel og holden i ham og har forvandlet ham til en Tyrkekeiser eller vel endog til en ny falsk Profet.

Zadok (kaster sig paa Sofaen og blader i Koranen). Der er meer Forstand i den Koran, end jeg drømte om; men disse Fæhoveder har kun aldrig forstaaet den. Kun bort med Billedphraserne om Allah og hans Engle, om Himmel og Helved og al den orientalske Surdeig! og Ideen staaer her ren og stor i Begrebet, som for de største Aander i vor Tid. Tænk kun Geni for Profet — Verdenside for Allah — Ideens Selvbevidstheds-Proces i vor Natur for Englen Gabriel! — og det er sandt hvert Ord.

(stirrer paa det opslagne Blad i Koranen og fremsiger med Ild og Kraft:)

„De himmelsendte Bøger bares ei
Af Allahs Engle ned paa alfar Vei.
Kun hvor Profeter stod i Ørk og Huler,
Har Himlen aabenbaret hvad den skjuler.
Kun der, hvor Englen saae et helligt Spor" —

(standser.)

Helligt? Nu ja! hvad er helligt uden det Guddommelige — det Geniale? rigtigt!

(vedbliver som før.)

„Kun der, hvor Englen saae et helligt Spor,
Med Guddomsbeger Gabriel nedfoer.
For Aanden skrev kun Allah sine Bøger,
Og Gabriel Profeter kun besøger."

(hviler sit Hoved betynget paa Bogen.)

Johan (afsides). Nu studerer han sig da fuldkommen gal i Tyrkebiblen og troer selv tilsidst, han er en hellig Mand og en Profet eller Guds Engel. Ak, det kommer Altsammen af den forskrækkelige Hovmod og den megen Drik og Svir og Nattevaagen og Ugudelighed.

Zadok (springer op med Bogen i Haanden). Det var det, hvad den store, mægtige Natur tilraabte mig med tusinde Røster, naar jeg foer i Natten over Havet og saae paa Stjernehimlen, naar jeg med den store Ide om den evig nødvendige Frigjørelse fornam den culminerende Guddomsbevidsthed i mig — naar jeg stod ene paa de høie Bjerge og med guddommelig Foragt, med hin salige Latter, de Gamles Seere kjendte, saae den hele Verden nedenfor mig i en eneste stor Dumhedens og Drømmeriets Taageskyy, som kun eet Ord fra mine Læber skulde adsprede. Det tilraabte mig hvert Træ, hver Sten og hvert Skovens Dyr —

Johan (afsides). Herre min Gud! har de Umælende sagt ham alt Det?

Zadok (stirrer atter i Koranen).

„Naturen er ei stum: den Vises Øre
Kan Verdenssjælens dybe Tanker høre;
Hvad dybt en Guddom vidner i vort Bryst
Profeten hører i hver Skabnings Røst.

Fornegter ham Alverdens blinde Sjæle,
Skal Dyr og Træ og Stene til ham mæle
Og vidne høit: vi har det hørt og seet —
I dig har Guden talt — du er Profet!"

Johan (afsides). Gud hjælpe os for Profet han er, naar han ikke kan see hvortil alt Dette fører!

Zadok (lægger Koranen bort og gaaer med store Skridt frem). Fra denne Time er det udtraadt i Tilværelsen, hvad der før kun slumrede i den ubevidste Absoluthed. Det er en verdenshistorisk Bedrift. Den skal forandre Jordens Skikkelse. Nu skal Verden først forstaae alle Evangeliers sidste store Evangelium: Alt er eet — Alt er guddommeligt — Alt er nødvendigt — Alt er Frihed!

Stemmer (udenfor).

Profeten Abdallah leve! Frihed og Abdallah!

Zadok. Hør! — Et helt Folk erkjender mig; de ære ubevidst den vaagnede Guddom i mig. Folket og Hæren har svoret mig Troskab. De har baaret mig paa Hænderne hele Natten. Jeg har dog endnu kun aabnet dem een af deres lukte Livsbrønde. — Vinens beseglede Begeistrings-Kilde springer nu i alle Gader. Men jeg skal aabne dem alle — alle! Ingen Synd, ingen Anger — ingen selvgjort Plage skal meer forkue den sunde, friske, den guddommelige Menneskenatur, som atten Aarhundreders Drøm har omtaaget —

Mange Stemmer (udenfor).

Profeten herfrem! — han skal gjøre Mirakler!
Profeten herfrem!

Johan (forfærdet). Nu seer det galt ud. Kan han nu ikke gjøre Mirakler, som en rigtig Profet, er det ude med os. De sønderrive os, de gale Hedninger!

Zadok.

De uvidende Stakler!

Jeg maa lempe mig efter deres jammerlige Syner.

Voldsomt Raab (udenfor).

Mirakler! Mirakler!

Zadok

(styrter atter et Bæger Vin ned).

Ingen Frist man mig levner.

(griber Koranen og et skrevet Blad og træder frem paa Altanen.)

Mange Stemmer (udenfor).

Han er der!

Andre.

Giv nu Agt!

(stor Larm.)

Andre.

Vær stille! han vil tale.

Jussuf (blandt Folket).

Det er Satanas selv; han kun mangler en Hale.

Zadok

(exalteret, i halv ironisk Spænding).

Giv Agt! Jeg har vigtige Ting Jer at sige:
Despotiet er faldet og Vilkaarlighedens Rige;
Herefter er nu Tyrken den frieste Nation:
Jeg forkynder Jer Frihedens nye Religion.
Hvad Profeten har begyndt, skal Abdallah fuldende!
Med Mirakler vil jeg ei Eders Øine blende;
Kun saa Meget maae I vide: Gabriel Jer sender
Et Tillæg til Koranen. Det er i mine Hænder.

(svinger det beskrevne Blad over sit Hoved.)

Stemmer blandt Folket.

Et Mirakel! et Mirakel!

Andre.

Abdallah er Profet!

Jussuf (raaber).
Det er Løgn og Sludder.

Mange Stemmer (overskrige ham).
Han har Gabriel seet!
(Klammeri blandt Folket.)

Zadok (afsides).
Det har jeg i Sandhed — i min Genius, ja!
Og i dig, du fortryllende skjønne Zulima!
(han løfter Koranen; der bliver atter roligt, og han vedbliver med stærk Røst, idet han svinger det beskrevne Blad.)
Ja, Gabriel selv har dicteret mig hvert Ord:
Den er salig, som paa Friheds-Nødvendigheden troer.
Af de gamle Artikler om Allah og hans Skrift,
Om hans Engle og Profeter og de Helliges Bedrift,
Om Døden og Dommen, samt om Helved og Djævle,
Maae I troe hvad Jer lyster, men aldrig meer kjævle!
Kun at Alt, hvad der skeer, er nødvendigt og Ret,
Hvad enten man kalder det Godt eller Slet,
Kun det er Kjærnen i al Tro herefter:
Af den kun udvikle sig alle vore Kræfter.

Nogle Imamer (raabe):
Han omstyrter Moralen.

Andre.
Han er vantro og gal.

Mange Stemmer (overskrige dem).
Han er viis! vi er frie! ingen Sladder om Moral!

Zadok (vedbliver med Iver).
Frihed er vor Tro, vor Moral, Religion!
Jeg forkynder Jer nu Aandens Emancipation;
Det vil sige: I har Lov til at tænke hvad I vil:
I Tanker eller Ord ingen Synd der er til.
I maae troe, I maae mene, I maae drømme hvad Jer glæder,
I maae frit det udraabe paa Gader og i Stræder:

For Aandens Frihed er der ingen Skranker,
Og toldfrie er herefter baade Ord, Tro og Tanker!

(Bifaldsraab blandt Folket. Urolig Mumlen blandt Imamerne.)

Zadok (med stigende Iver).

Som den anden Artikel i vor nye Religion,
Forkynder jeg Jer Kjødets Emancipation;
— Profeten har igrunden forkyndt Jer det Samme;
Hans Ord dog kun var Gnisten, som nu vorder Flamme —
Herefter maae I Alle glædes som I vil:
Til Nydelse og Glæde blev Kjød og Blod til!
Al Fasten er hævet, samt alt Forbud mod Viin,
Og blandt Kvinder ei spørges om min eller din:
Der er Frihed i Elskov i Frihedens Land,
Og samme Lov nu gjælder for Kvinde som for Mand!

(stærk Uro og Mumlen blandt Enkelte, overdøvende Bifaldsraab blandt Mængden.)

Zadok (med stærk Røst).

Der er slet ingen Fattig i Frihedens Rige:
I Rigdom skal I Alle herefter være Lige!
Den, der ei vil dele med Folket sine Skatte,
Er en Vantro, der ei Gabriels Viisdom vil fatte.

(Skrigende Bifaldsraab hos Mængden; enkelte Forfærdelses-Udraab blandt de fornemme Tyrker.)

Zadok (med al sin Kraft).

Der er ingen Slaver i Frihedens Rige:
I Ære og Magt skal I Alle være Lige!
Al Magt er Folkets; den Sag er reen;
Men Folkemagtens Repræsentant er kun een.
For det Første skal jeg den Magt repræsentere;
I maae selv med hvad Titel, I vil, mig honorere!

(tager Diademet af.)

I ærer kun Jer selv og Jer egen frie Magt,
Naar I ære den Haand, hvori Magten er lagt.

Nogle Stemmer.

Profet! Repræsentant!

Andre.

Nei, Sultan skal han være!

Mange Stemmer.

Sultan, ja Sultan: os selv vi jo kun ære.

(Almindelig Glædeslarm, med skingrende Musik fra Vagten. Zadok sætter atter Diademet paa sit Hoved, bukker med rolig Herskermine og træder tilbage.)

Johan (kryber frem af sit Skjul og bøier sig grædende for ham). Ak! allernaadigste Herre! saa er Herren da nu Sultan — om ikke af Guds Naade, saa af disse Kjæltringers Naade — Hu! ha! det er grueligt! — Men den rette Sultan — den unge, vakkre Tyrkekeiser, som kaldte Herren sin Ven og sin Skytsengel, og som troede Herren saa godt, at han lod hænge den Første, der sagde et ondt Ord om Herren — ak! hvor har Herren gjort af ham — den brave, unge Despot? —

Zadok. Han har afdespotiseret — er forviist fra Europa. Han er fri, som vi Alle, men skal aldrig meer lade Nogen hænge uden Lov og Dom, fordi der blot siges ham en ubehagelig Sandhed. Despotiet er forjaget fra Europa. Sætter Tyrannen Fod igjen paa europæisk Grund —

Johan. Gud hjælpe os, Herre! skal han saa henrettes?

Zadok (studser). For Liv og Død raader Nødvendigheden — og Friheden. Saasnart muligt skal forresten Dødsstraffen afskaffes over hele Verden. I Frihedens Land skulde intet andet Blod flyde, end Næseblod og Aareladningsblod; men —

Johan (rørt). O! Herren er dog vist et christent Menneske i Hjertet; der er dog vist endnu eet Haar paa Herrens Hoved, hvorved Herren kunde trækkes op i Himlen, naar det kun vilde holde. (Larmende Musik udenfor.) Hu! hvad er der nu paafærde? (seer ud.) Der kommer Castraterne slæbende med

den smukke Sultanindes Bærestol og vist over 30 andre. Det er vist alle den brave, unge Despots Koner. Vil Herren nu ogsaa tage alle dem fra ham? og gifte sig med dem alle? ak! det bliver et forskrækkeligt Levnet!

(En Flok Eunucher bære Sultaninde Julima og alle hendes Slavinder ind i tillukte Bærestole under larmende Musik. De forlade strax Salen igjen med de tomme Bærestole. Johan skjuler sig atter i en Krog. Slavinderne træde langt tilbage i ærbødig Frastand og dandse til deres egen Musik, medens Julima bliver staaende og kaster Sloret tilbage.)

Zadok

(iler mod Julima og rækker hende Haanden).

Vær hilset, mageløse Tryllerinde!
Et Vink af dig har gjort en Verden fri.
Ved dig Ideen skulde Seier vinde
Og styrte Orientens Despoti
I mit Europa.

Julima.

Raske Eventyrer!
Jeg har beundret dig. Dit første Blik
Opildned denne Sjæl. En Elskovsdrik
Var mig dit første Ord, — og nu du styrer
Despotens vilde Sværme her med Ord,
Hvorpaa man meer, end paa Profetens troer.
Dog — min var kun den halve Plan. Een Feil
Begik du; den kan styrte os imorgen:
Despoten kun forviist! — Hvo er os Borgen,
Han med en mægtig Hær og hundred Seil
Ei kommer flux tilbage, som Orkanen,
Og sønderknuser brat vort store Værk?
Jeg kjender ham — mild, kjælen — men dog stærk
Og uforsonlig — Lam og Tiger —

Zadok.

Tanken,
Som reg kun, ei jeg slukked ud. Jeg kunde,
Jeg vilde det selv ei —

Zulima.

En ædel Feil —
Dit Høimod jeg miskjender ingenlunde;
Men vogt dig for den unge Tigers Negl,
Naar Pilen sidder dybest i dens Strube!
Han styrter os i sine Løvers Grube,
Hvis Lykken vender sig. Hans Despoti
Er voldsomst i et falsomt Sværmeri
For Sandhed — for en Dyd, som ei er til
I dette Land — jeg mener Troskab — —

Zadok
(med et smerteligt Smil, i lystig Tone).

Dyder
Skal Ingen stole paa! — sligt Gjeglespil
Har ogsaa mig bedaaret. Klangen lyder
Dog smukt endnu i Sjælen, naar man tænker
Paa sine Ungdomsdrømme.
(med vild Heftighed.)
Zulima!
Guddommelige Skabning! kom du fra
En Skjønheds-Verden, hvor Naturen skjenker
Sin lykkeligste Datter Alt — hver Pryd,
Hvert Trylleri af Deilighed — kun ikke — —
(holder inde.)

Zulima (med et stolt Blik).

Kun ikke hin kedsommelige Dyd,
Som Manden lurer paa med Tigerblikke
I Elskerindens Favn, og — naar han skimter
En Tanke blot, et Glimt af Fantasi,

Der flyver ham med Frihedś Lyst forbi,
En Gnist af fri Selvstændighed, der glimter
I Dybet af den Sjæl, han troer at eie,
Som Ædelstenen, han har kjøbt for Guld —
Da raser han, der nys var elskovshuld,
Og — sønderriver Bruden paa sit Leie.

Zadok.

Men Selim — var han grusom?

Zulima.

Ei mod mig;
Dog hvor han aned kun et Glimt af Svig,
En Tanke om Bedrag — hans Pande brændte,
Hans Oine lued med Schakalens Ild,
Han stormed, som Orkanen, mægtig vild,
Og Raseriet ingen Grændser kjendte.
Vel pletted han ei selv sin Haand med Blod,
Ei paa hans Vink, som i hans Faders Dage,
Man i Paladset hørte Tridser knage
Og Gulvet aabnes for Forræderfod;
Men aabenbart i Sandhedssværmeriet
Og brat som Lyn var Dødslov-Despotiet.
Mig troede han, og næsten mig alene:
Han gav mig Perler, Guld og Ædelstene;
Men ei han kjøbte Tanken i mit Sind
Og ei den Flammesjæl, han aldrig fatted;
Jeg sang i Paradisers Drøm ham ind
Og — —

Zadok (nikker).

Jeg forstaaer: i Løndom dig erstatted
En bedre Lykke hin fatale Dyd,
Han raste for, hin Sandhed uden Fryd,

Hin Slavetroskab uden rig Natur
Og Friheds høie Lyst —
(skjuler en uvilkaarlig Harm og Smerte.)

Zulima.

Ja, Fugl i Bur
Kun ønsker Frihed. Jeg var den Udkaarne:
Jeg kunde mine Ønskers Bjerg optaarne
Saa høit jeg vilde; jeg var hyldet ene;
Kun jeg bar Sultanindens Ædelstene;
Slavinde var mig hver Seraillets Kvinde,
Og dog — selv jeg var solgt og kjøbt Slavinde.
En evig Kval var mig et Liv som dette;
Jeg saae mig om, hvergang en Fremmed kom,
Blandt alle Jordens Mænd jeg saae mig om;
Tilsidst jeg fandt den Eneste, den Rette,
Ham, som forstod mit første Blik — og sprang
Til Havets Bund og til min Fod sig svang.

Zadok
(omfavner hende vildt lidenskabeligt).

Guddommelige Skjønne! du er fri;
Frie — frie er alle Jordens skjønne Kvinder!
Fra denne Stund al Trældom er forbi.
Ideen hersker — jeg er Seierrvinder —
(slaaer med Sabelen paa en Klokke. Vagt træder ind.)
Afsted! nedriv Serailles Fængselsmur!
Spræng, brænd hvert Harem! Ingen Fugl i Bur!
Frie — fælleds er nu alle Kvinder!
(Vagten gaaer.)

Zulima.

Du,
Ja du forstaaer mig. Dybt hvert Despoti
Som jeg du hader. Løgn og Hykleri

Var der vort hele Liv. Jeg seer med Gru
Paladset hist, hvor Despotiets Raad
Besluttede Døden for en Ven, hvis Tanke
Var fri som din —

Zadok (slaaer heftig paa Klokken).
Ha! Tanken skal i Daad
Udspringe frit. Ned med hver Aandens Skranke!
(Vagten træder ind.)
Divanspaladset skal nedrives! — bort!
(Vagten gaaer.)

Zulima.
Du handler rask. Du overveier kort.
Du er en stor Natur. Du overseer
I Øieblikket hvad Aarhundredsstempler
Beseglede, som Nødvendighedens Templer.
O! saae dit Øie hvad her daglig skeer,
Hvorlunde selv Mosfeers Helligdomme
Er Fromheds-Hykleriets hule, tomme,
Elendige Asyler —

Zadok
(slaaer voldsomt paa Klokken. Vagten træder ind).
Ned i Gruus
Med hver Moskee! Ei Universets Huus
Kan rumme det Uendelige.
(Vagten gaaer.)
Kom!
Min høie Zulima! din Tankes Flugt
Min Sjæl henriver. Despotiets Dom
Er fældet.
(holder svimlende Haanden for Panden.)

Zulima (peger ud).
See! det lysner stolt og smukt.
Hist brænder alt mit Fængsel. — Ha! men kommer

Despoten atter — som en rædsom Dommer
Han sønderknuser os.

Zadok (med forvirret Blik).

Det vil vi see! —

Zulima (afsides).

Nu er din Død nødvendig, Selim!

(De gaae.)

Johan (styrter frem af sit Skjul).

Ve!
Det Galskab lægger hele Verden øde.
See! see! i Flammer Jord og Himmel gløde.

(iler bort.)

(En Deel af Pladsen ved Seraillet. Seraillets Hovedbygning staaer i Flammer. Kvinder slæbes ud af Husene. En Moskee brænder. Almindelig Plyndring af berusede Soldater under en vild Janitscharmusik.)

Mufti (forklædt som simpel Imam).

O, Rædsel uden Lige! Raseri!
Løsladt er alt Uhyret Anarchie.
Alt plyndrer Folkets Udskud alle Rige;
De vælte sig i Viin. De hyle, skrige,
Som vilde Dyr. De slæbe Kvinder ud
Med vild Begjer. De troe paa ingen Gud,
Undtagen Lystens sorte Kjærne i os.
O, store Allah! vil du ei befrie os!
See! Satanas er bleven Folkets Gud,
Og denne Renegat hans Sendebud.

(gaaer hastig.)
(Larmen og den vilde Musik tiltager.)

Femte Handling.

(Aften. Landtunge ved Sundet nær ved Constantinopel. Barkasser lægge tilland med en Mængde tyrkisk-asiatiske Soldater, anført af Paschaerne af Marâsch og Anadoli samt af Mehmed i krigersk Høvdingsdragt. Ved hans Side Delsa med en asiatisk Krigerkappe over sine Kvindeklæder. Krigersk Musik.)

Soldaterne (synge):

Til Stambul! til Stambul! Triumf eller Død
For Osmanernes Krone!
Lad falde, lad styrte hvad ei skal bestaae!
Naar Israfél blæser, skal Verden forgaae
For Basunens Tone;
Men de trofaste Sjæle skal frelses af Nød.
Til Stambul! til Stambul! Triumf eller Død
For Osmanernes Throne!

Mehmed.

Vi staae paa Stambuls Kyst. Hist glimter Staden
Med sine Millioner Lys.

Pascha af Marâsch.

Den speiler
Sig stolt med hine Glimt i Bølgefladen.

Pascha af Anadoli.

See! det er Blus. Hvis ei mit Øie feiler,
Er hele Staden fuld af Fakler.

Marâsch.

See!

Ja, de bevæge sig. En Fest man feirer.
Man venter ikke os.

Anadoli.

Saa hastig seirer
Forræderiet?

Mehmed.

Brat maa Ret dem skee!
Har Renegatens Venner glemt hvor nær
Der var til Asiens Kyst og Eders Hær,
I den forjagne Herskers fuldtroe Venner!

Delfa (ængstelig).

Men Selim, Fader! ak! hvis man ham kjender!
Nu gaaer han ene blandt Forræderskarer.
Hvor let kan han ei røbes?

Mehmed.

Død og Farer
Han ændsed ei. Han vilde høre, see
Forræderiet selv —

(afsides, med dæmpet Vemod.)

før mig han troede.

(høit.)

Dog rolig, Barn! hvad Allah vil maa skee;
Og — Skjæbnens Styrer vil det evig Gode.

Delfa.

Jeg døer af Angest, Fader!

Mehmed.

Skjælver du?
Og bærer Heltekappen paa din Skulder?

Delfa.

Ak! ei for Døden, ei for Kampens Bulder —

(afslibes.)

O! kun for ham jeg gruer.

Mehmed (drager sin Sabel).

Feirer nu

Hin vantroe Renegat sin Seiersfest,
Sin Bryllupsfest med Løgnens Djævelinde,
Nu, saa skal Satan glæde sig iblinde —
Her Hevnens Engel vorder Bryllupsgjest!

(giver Tegn med Sabelen. De udslibede Krigere sætte sig i Bevægelse.)

Soldaterne (synge):

Som Solen lys og som Maanen klar
Er Helten, der Sandhedens Krone bar,
Som et Fjeld den Retfærdiges Throne.
Den seirer, som blev til Seiren fød;
Den knuses, som blev bestemt til Nød.
Til Stambul! til Stambul! Triumf eller Død
For Osmanernes Krone!

(de drage Alle bort.)

(Gemak i Sultanspaladset, prægtig oplyst. Musik og Dands af Slavinder blandt mange fornemme Tyrker i de aabne, tilstødende Sale. Fakkelglands udenfor. Gjennem det aabne Vindue sees et Skafot med en Guillottine. Zadok træder ind fra de andre Sale i prægtig Sultansdragt, ledsaget af Aly i krigersk Dragt, som Livvagtshøvding.)

Aly.

Nu gaaer det atter lystigt. Staden flammer
Af Glædesblus. Det gik som jeg har sagt:

En Sultan streng maa vise, han har Magt;
Selv Folket mores ved en Smule Jammer.
Det lille Mellemspil var snart forbi;
Jeg raabte fra Skafottet: Vi er frie!
Vor Sultan leve! Republikens Krone!

Mange vilde Stemmer
(fra Pladsen ved Skafottet udenfor).

Hil, hil vor Sultan! Republikens Krone!

Zadok (leer exalteret).

Ret! Republikens Krone! Lee kun, lee!
(pludselig mørk.)
Saa gaaer det, Aly! med hver stor Ide.
Alverdens Liv er Ironi. — Min Throne
Skal nu staae fast — i Blod. Det var dit Raad.
(i lystig Tone.)
Du er min Storvezier for denne Daad.

Aly (glad overrasket).

Vezier — jeg Storvezier!

Zadok (leer bittert).

Ja, det forstaaer sig.
(bydende.)
Men lee! lee skal du strax —
(stamper.)
Hvi leer du ei?

Aly (leer).

Jeg leer af fuld Hals.
(gjør et kort Knæfald.)

Zadok.

Frem paa Lykkens Vei!
Geni kun, Aly! Kjækhed! og man slaaer sig

Fra Gud til Satan i en Haandevending,
Fra Filosof, Corsar, forfulgt Udlænding,
Til Storvezier — fra Friheds-Renomist
Til Sultan, til Despot. — Saa er det vist?
Det hjalp?

Aly.

Ja, her er Glæde — for det Første.

Zadok.

Tre Oprør alt i trende Dage! Nu,
Det gik jo prægtigt. Dette var det største.
Hvor mange blev der rettet?

Aly.

Bagatel!
Fem hundred Stykker af den værste Bærme
Blandt Hobens Afskum, af de samme Sværme,
Vi havde kjøbt.

Zadok.

To slog jeg selv ihjel
Med dette Sværd igaar, To af de samme,
Som først mig bar paa Hænder.

Aly.

De blev tamme
Saasnart de saae vor Friheds-Guillottin.

(peger ud paa Skafottet.)

Zadok.

De taale Frihed her saalidt som Vin,
De dumme Djævle! Kun fem hundred faldt
For Bødlens Haand?

Aly.

Omtrent. De blev ei talt;

Først de, der skreg med nye Proclamationer,
Saa de, der læste den mod alle Throner,
Du selv har strevet —

Zadok

(leer vildt med Haanden paa sin Sabel).

Lee, Vezier! lee strax!
Er denne Skjæbnens Ironi ei herlig?

Aly

(leer tvungent og træder et Skridt tilbage).

Jo, meget herlig.

Zadok.

Hm! Jeg var for kjærlig
Mod disse Fæ. Nu, af et eget Slags
Blev Kjærligheden. Her jeg nødes til
At meie Hoveder af.

Aly.

Hvad Skjæbnen vil,
Kan Ingen hindre. Frihedstræets Rod
I denne Grund — —

Zadok.

Maa gjødes rigt med Blod;
Det mærker jeg. Nu vel! Constitutionen
Skal grundes, naar jeg først har grundet Thronen.
Alt har sin Tid. Reformen kom for brat.
De larme, hyle her ved Dag, ved Nat,
Som vilde Dyr. Hver Dag jeg holder Taler,
Udkaster Sølv og Guld og Hestehaler —
Og dog det samme Skraal! Frie skal de blive,
Men først ei meer hverandre sønderrive —
Det kan, det vil de Asner ei forstaae.

(slaaer sig for Panden.)

Her kan en Gudbom fra Forstanden gaae.

Aly (med et listigt Smil).

Dog allerværst det blev, hvis det er sandt,
At Selim er her. Hans Parti vil see ham
I hver en Stodder.

Zadok (betragter ham skarpt).

Løgn, som du opspandt
I dette Øieblik! — jeg vil udlee ham
Og dig med og Jer alle. Strax bekjend!
Du løi? Han er her ei? —

(griber til sin Sabel.)

Aly (træder forfærdet tilbage).

Jeg veed det ikke.
Jeg har kun hørt det.

(afsides.)

Hvilke Løveblikke!
Ha, Satanas!

Zadok

(knuger Haanden om Sabelhæftet).

Kun hørt det? lyv igjen!
Du saae ham selv?

Aly.

Det var vist Løgn og Snak;
Men hvis han her dog i Forklædning stak,
Og vi fik Fingre paa ham — vil du see ham
Død eller levende?

Zadok (stamper).

Jeg vil udlee ham —

(betænker sig et Øieblik.)

Dog — levende. Giv Agt! Pas nøie paa!
Du med dit Hoved skal mig indestaae
For Alt. — Han gribes, voved han sig hid!

Men — krummes ham et Haar — dit Hoved springer.

(klapper ham paa Skulderen.)

Du er Vezier.

(slaaer paa sin Sabel.)

Men Magtens Sværd jeg svinger;

Husk det! — Blodbryllup er her nu —

(svimler.)

Aly (afsides).

Ha, gid

Jeg kunde hænge dig i Selims Tarme!

(høit.)

Nyd din Triumf! Jeg deler den med Varme.

Jeg er dig tro. Nu Skrækken er os Borgen

For Festens Fryd. Tro Lykken følger dig.

Jeg skal opspore Selim. Stol paa mig!

(afsides, med et skelende Blik.)

Styrt begge! og jeg hersker her imorgen.

(hilser ydmygt og gaaer.)

(Dandsen og Musikken bliver lystigere i de andre Sale.)

Zadok (alene).

Elendighed i al min Høihed! — Tanken,
Jeg leved for — min store Livside
Opoffret for den lumpne Magt! — Og see!
Selv Blodhund — selv Despot, jeg staaer ved Skranken
Af Menneskeligheden med min Krone
Og knuser dem, der spotte Narrens Throne.
Profet jeg drømte mig og seer først nu
Snigmordertanken i hin Uslings Hu.
Han skræmmer mig med Rygter, mens han lurer
Paa Øieblikket til min Undergang.
Selv har jeg løsladt her Hyænnaturer;
Jeg vilde hævet dem til Guders Rang

Med mig. Ha, Drøm! Ideens store Tid
Var dog ei kommen. Guden i min Id
Kom kun som Embryon til Verden.

(falder i Tanker.)

Ja!

I mig var Guden ene. Ingen, Ingen
Forstod mig helt. Selv hun — selv Zulima?
Hin Østens Fe! i Skjønheds-Troldboms-Ringen
Hun fængsler mig — og dog — Fantomet Dyd,
Min Aand foragter, vil den ei undvære —
Det Savn af Duften fra en Drømmesphære
Gjør mig afsindig, gjør til Gift min Fryd.
Ha! Usselhed i Herlighedens Smykke!

(forbreier Ansigtet frygtelig og stamper.)

Dands, lumpne Jord, til Helved — med min Lykke!

(gaaer hastig.)

(Ruinerne af en nylig nedreven Moskee, dunkelt oplyst af Maaneglands. Selim, forklædt som Imam, sidder tankefuld paa en nedreven Mur; Mufti Mustapha, ligeledes klædt som simpel Imam, staaer for ham.)

Mufti (peger paa Ruinerne).

Her seer du atter hint Uhyres Spor,
Du løfted til din Throne, min forraadte,
Ulykkelige Herre! — rædsom stor
Blev denne Djævels Magt. Hans Frækhed naaede
Selv Helligdommen.

Selim.

Kan jeg tvivle meer?
Alt, hvad jeg hører her, Alt, hvad jeg seer,

Bekræfter hans Forræderie; dog — hendes
Har ei mit Øie seet.

Mufti.

Endnu du blendes
Af Skinnet fra et Gjøglelys, som svandt,
Af Glimtet fra en Tryllesol, som slukkes.

Selim.

Det Glimt sig med min Tro paa Lys forbandt;
Forsvandt det — jeg i Natten udelukkes.
Men, o! kan Dag saa hastig blive Nat?
Kan Englen dale — styrte ned saa brat?

Mufti.

Let dales der fra Himmel ned til Jord:
Een Time Gabriel den Vei nedfoer;
Meer let og brat og hovedkulds nedstiger
En falden Engels Aand til Løgnens Riger.

Aly (træder speidende ind).

Ha!

(seer dem og skjuler sig.)

Mufti

(til Selim, der sidder dybt nedbøiet).

Hæv dit Hoved, Herre! opad see!
Du faldt i Gruben brat. Det skulde skee.

Selim (grublende).

Sandt! sandt! jo mere brat en Afgrund gaber,
Jo mindre Tid dens blinde Offer taber.

(med et bittert Smil.)

Men opad gaaer det ei saa let, saa snart,
Naar Gabriel ei laaner os sin Fart.
Den Vinge, som kan løfte Jordens Bjerge,
Han laaner aldrig denne Jordklumps Dværge.

Mufti.

Jo, Herre! ogsaa det, naar Allah vil.

Selim (ryster paa Hovedet).

O! hvor er han, for hvem ei Løgn var til?
Jeg seer mod Vest mod Øst, med Syd mod Nord —
Gud ei til Høire, ei til Venstre boer —
Han er ei oventil, ei nedenunder.

Mufti.

Ei Jord, ei Dyb, ei alle Himles Plads
Har Storhed til hans Herligheds Palads;
Men ei hans Sandhed, ei hans Retfærd blunder.

Selim (med et dæmpet Suk).

Men hører Allah Sukket, jeg nu kvalte?

Mufti.

Han hører Ordet, som du ei udtalte;
Han hører, hvad du hvisker i det Øre,
Som ikke kan din sagte Hvisken høre.

Selim (med smertelig Røst).

Men seer mig Allah paa den mørke Vei,
Hvor selv min egen Sjæl jeg kjender ei?

Mufti.

„*) I sorte Nat han seer bag dunkle Gren
Den sorte Myres Gang paa sorte Sten;
Han hører Larmen, hvor dens Fødder træder,“
Imens han styrer Universets Kjæder.

(Aly træder nærmere med usikre Skridt og med en Pistol i Haanden, uden at bemærkes af de Andre.)

Selim.

Men vil han frelse?

---

*) Koranens Ord.

Mufti.

Hvad han vil, det skeer —

Selim (bittert).

Ja, enten Verden græder eller leer.

Mufti.

Han vil, og hvad der ei skal staae, det falder —

Selim (som før).

Ja, enten Godt jeg eller Ondt det kalder.

Mufti.

Han vil, og Tidslen maa hos Lillien groe —

Selim (som før).

Ja vel! han vil min Vantro, som min Tro.

(Aly træder dristig et Skridt nærmere og spænder Pistolen med vilde, urolige Miner. Mufti træder, uden at bemærke ham, mellem ham og Selim.)

Mufti.

Forandred han et Øieblik sin Villie,
Var Tro ei Tro og Lillie meer ei Lillie.
Hans Villie rører Fluens fine Vinger;
Den over Hav sig med Orkanen svinger.
Hvor han ei vil, har ingen Villie Magt,
Stod den med Elementers Hær i Pagt.
Hvis han ei vil det, kan ei Luen brænde,
Og vil han, kan han Ondt til Godt omvende.

(træder tilside. Aly sigter.)

(Selim reiser sig hastig, hvorved Aly træder tilbage.)

Selim (med udbrydende Kval).

Men spørger jeg, hvi Flammen mig fortærer,
Hvi Slangen saarer, jeg ved Barmen bærer —

Mufti

(træder atter mellem Selim og Aly, uden at bemærke ham).

Saa svarer han, som evig vil det Gode:

Derom du spurgte aldrig, hvis du troede.
Hvor fromme Pilgrim gaaer i Solens Straaler,
Dog Allah Skorpion og Slange taaler;
Men saarer Slangens Braad den Frommes Hæl,
Den løfter kun til Allahs Favn hans Sjæl.

(knæler og blotter derved Selims Bryst for den sigtende Aly.)

Din Villie, Allah! være Priis og Hæder!
Selv om den Onde leer, den Gode græder —
Din Villies Viisdom kun du selv forstaaer,
Selv om Alverden i sin Synd forgaaer — —

(Aly aftrykker Pistolen over Muftis Hoved og skyder Turbanen af Selims Hoved.)

Aly.

Ha! det slog feil — men bi!

(kaster Pistolen harmfuld for Selims Fødder og flygter.)

Selim.

En Morder! — see!
Han flygter —

Mufti (som forfærdet har reist sig).

Herre! blev du ikke saaret!

Selim.

Ei Allah vilde. Kuglen streifed Haaret.
Han vil mit Liv.

Mufti.

Det skulde ikke skee.

Selim

(oploefter begeistret sine Hænder mod Himlen).

Jeg troer dig, Allah! — ja mit Liv du vil.
Du kan hvad i din Tanke kun er til.
Sig til den Døde: lev! og see! — han lever;
Og sig til Stenen: flyv! — den flux sig hæver.

Byd Træer mæle! — og hver Skov skal tale.
Tænk bort hvert Bjerg! — og Jorden har kun Dale.
Tænk tusind Himle nye, af Sølv, af Guld!
Og brat de skal fremmyldre underfuld.
Byd Strømmen: rind tilbage! — den adlyder,
Og vil du, den med gyldne Bølger flyder.
Tænk i et Nu mig bort fra Øst til Vest!
Og jeg er aldrig sete Landes Gjest.
Bortdrag mig med et Glimt blot af din Tanke!
Og jeg skal over Stjernehimle vanke.

Mufti.

Ja, ædle Herre! Allah vil det. Kom!
Han vil dit Liv, han vil sin Retfærds Dom.
Hans Magt ei kjender Fødsel eller Ælde:
Ei yngre, end hans Væsen, er hans Vælde.

(De gaae bort med stærke Skridt.)

(Prægtig Thronsal i Sultanspaladset. **Zadok** og **Zulima** i Festdragt med Diademer. Mange fornemme Tyrker og tilslørede Tyrkinder. Musik og Dands af Slavinder. Slaver med Bægere og Vinkander.)

Zadok (blussende af Vin).

Paa europæisk Viis, skal Mænd med Kvinder
Herefter dandse frit iblandt hverandre!
I Friheds Land ei Tvang skal skabe Hinder
For Sjælens Lyst! — Frit Sol og Maane vandre
Paa Himlen uden Slør; frit Stjerner funkle
I Universets store Dandsesal
Og sprede deres Glands til Bjerg og Dal —
Her skal ei heller Slørets Sky fordunkle

Vor Frihedsfest, vor Bryllupsfest! — Bort, bort
Med alle Slør!

(river selv Sløret af en smuk Tyrkinde og betragter hende med gløbende Blik. Tyrkinderne drage forskrækkede deres Slør tilside. Urolig Mumlen blandt de fornemme Tyrker. Nogle unge Officerer af Livvagten føre de afsløiede tyrkiske Damer ind i Dandsesalen med overmodig Lystighed.)

Enkelte Stemmer (mumlende).

Ha, Frækhed!

Andre (ligeledes).

Despoti foruden Lige!
— Dog strenge Djævle kun husere kort.

Andre (ligeledes).

Pas paa! nu styrter Renegatens Rige!

En Enkelt (ligeledes).

Vel rask han hugger Hoveder af — lad gaae!
Men vore Kvinder — Død og Helved!

Zadok (afsides).

Ha!
De mumle!

Zulima

(hemmelig til Zadok med gnistrende Blik).

Alt for rask, Hr. Eventyrer!
Du vækker Iversygens Djævel op:
Vid, hvor den raser, ingen Magt den styrer.

Zadok

(halv høit med Haanden paa sin Sabel).

Jeg staaer med Magtens Sværd paa Lykkens Top,
Jeg trodser alle Slaveriets Djævle —
Ha, Flostel=Ord! der var ei Djævle til —

(afsides, med et vildt Blik til Zulima.)

Saalidt som — Engle.

(høit.)

Lad dem mumle — vrevle!
Jeg leer dem ud. De skal nu hvad jeg vil!
See! nu gaaer Dandsen lystig. Muselmanden
Skal cultiveres!

(med bydende Stemme.)

Fylder flux til Randen,
Trods hver Profet, Pokalens Svælg med Vin!
Nu Frihedstroens Skaal og Tryllerindens —
Min Dronnings!

(griber Zulimas Haand og nærmer sig Thronen med hende.)

Selim

(blandt Gjesterne, i Imamsdragt, ledsaget af Mufti og Jusfuf).

Ha! den Røst var Sjælefjendens.

(Selim kjendes af Mange. Stærk Mumlen blandt Gjesterne.)

Zulima (hemmelig).

Hør! hvilken Mumlen!

Zadok (peger ud paa Skafottet).

Vi har Guillottin —
Nu skal de lystre!

Jusfuf (sagte til Selim).

Alt er forberedt,
Som I det bød, min høie Sultan! — Stamp
Med Foden nu! og hvad I vil er skeet.

(Larm udenfor.)

Der stormes alt. Jeg hører Larm og Kamp.

Selim

(kaster Forklædningen og staaer i Krigerdragt med harmluende Blik; han udbryder med frygtelig Røst):

Synk — styrt i Dybet, Løgnens Afkom!

(stamper.)

(Jussuf trækker i en Snor; ved en skjult Mekanisme synker pludselig en Faldder i Gulvet nær ved Thronen med **Renegaten** og **Zulima**. Faldderen hæver sig strax igjen. Gulvet lukker sig med et Bulder. Kamp, Larm og Slud udenfor. Salen opfyldes med Kæmpende, blandt dem begge de asiatiske Paschaer med deres Krigere, **Mehmed** og **Delsa** i Krigerdragten. Selim har draget sin Sabel og deeltager med rasende Heftighed i Kampen. En Hob berusede Livvagtssoldater overvælde ham; han synker paa det ene Knæ og forsvarer sig fortvivlet. **Aly** styrter ind paa ham med draget Sværd og støder efter hans Bryst.)

Aly.

Bort
Med hver Despot! Nu er din Arm for kort,
Tyran!

Delsa

(som har kastet sig imellem dem og modtaget Stikket i sin Skulder).

O! frels ham, Allah! — Fader!

(Selim springer op og forsvarer sig.)

Mehmed (angriber Aly).

Kom!
Elendige Forræder! Død og Dom
Nu falder dig.

(saarer Aly.)

Aly (raver).

Velan da, Muselmand!
Vi følges ad.

(saarer Mehmed i Brystet.)

Opladt er Dødens Strube —

(falder med vild Latter.)

Men Renegaten faldt i Løvens Grube.

(døer.)

Mehmed (vakler).

Seir, fuldtroe Venner! frelser Folk og Land!
Een Gud og een Profet! een Herre!

(falder ved Foden af Thronen.)

Delfa (styrter sig over ham).

Fader!

(De Kæmpende trække sig ud af Salen med Selim i Spidsen. Delfa bliver alene hos Mehmed.)

Mehmed

(stirrer med straalende Blik opad).

Er det en Engel, som mit Syn oplader!

Delfa.

O, Fader! døer du?

Mehmed.

Haver jeg da meer?
Kun Had er Død. Jeg lever. Klart jeg seer.
Jeg seer en Verden, underfuld og stor;
Men det er ikke Despotiets Jord.
Den gamle Verden med sin Stjernevrimmel,
Det Univers, hvorpaa jeg stirred svimmel,
Det sammenkrymper sig nu for mit Blik
Med al sin Storhed til en dunkel Prik —
En Barneglobus, kylet ud i Rummet —
Hin lille Verdens Jammer brat forstummed.

Delfa.

Lev, Fader! O! han seirer — hør!

(Seiersraab udenfor.)

Mehmed (med synkende Stemme).

Det klinger
Som Klang af Livets døde Fugles Vinger.

Alt, hvad jeg kaldte Liv i Verdens Ring,
Er nu som Skyggen af en indbildt Ting,
Som Lyden af en længstudrunden Strøm —
Som Drømmen om en længst forgjættet Drøm.

(Kamplarm og Seiersraab udenfor.)

Delfa.

O, Fader! seer du, hører du ei meer?
Ak! døer du fra mig?

Mehmed (med opløftet Hoved).

Store Ting jeg seer!
Men hvad jeg seer og hører og fornemmer —
O! dertil har ei Seraftunger Stemmer.
Er det at døe — saa vær velkommen nu,
Du Engel, Jorden nævner kun med Gru!
O Israel! Du nye Verdners Bringer!
Omsuser du mig med de store Vinger?
Er det dit Aandepust, der veirer hen
Eet Liv — og aander tusind frem igjen?

Delfa.

O! seer dit Øie gjennem Steen og Mur?
Du døer. Med dit mit Blod udrinder, Fader!

(griber til sin blødende Skulder.)

Selims Stemme (udenfor).

Udryd, udryd hver Løgnens Creatur!

Delfa.

Bedragne Selim! du nu raser — hader —
Een Sjæl dog elsked dig. — Rind, rind, mit Blod!
Jeg døer med Fader ved din Thrones Fod.

Mehmed (udbreder sine Arme).

Er det at døe — hvad er da Liv mod Død?

Det er mig som først nu min Sjæl blev fød.
Ei min Begrændsnings Fosternet mig holder;
Uendelig sig min Natur udfolder —
Mit Væsen kæmper sig til Frihed ud —
Er det min Dødskamp! — Livets store Gud!
Saa er din største Gave Dødens Strid,
Saa er mit sidste Suk min første Id —
Modtag det, Israel! — hint Suk nu sprænger
Det Slør, som intet Øie gjennemtrænger —
O! — grændseløse — Dødens — Trylleri!
Ak! — Herlighed! — jeg flyver! — jeg er fri!

(synker tilbage og døer.)

(Delfa ligger i sit Blod med Hovedet paa hans Bryst.)

(Mørkt Fængsel under Thronsalen. I Baggrunden et stort Jerngitter, hvorigjennem af og til Løver og Tigre stirre frem. **Zulima** og **Zadok** ligge bedøvede af Forfærdelse paa Gulvet.)

Zadok

(hæver sit Hoved og stirrer mod Gitteret).

I Løvegruben! Zulima!

(Seiersraab udenfor.)

Zulima (farer pludselig op).

Han seirer.

(med stolt Ro.)

Det aned mig. Jeg var beredt derpaa.

(tager af sin Arm en prægtig hul Guldslange-Ring, besat med Ædelstene, og aabner den.)

See! her er Frihebs Drik. — Før brat forgaae,
End sønderslides fangen her!

Zadok (med fortvivlet Kulde).

Jeg feirer
Min Kroning nu, min Bryllupsfest hos dig
Blandt vilde Dyr — med Gift? Nu ja, Naturen
Har Lægedom mod Alt — mod Livets Svig —
Mod Lykkens Skuffelser — mod Aldersfuren,
Selv mod en udbrændt Ungdoms Livsforagt —
Mod vilde Dyr og mod Despoters Magt.

(leer bittert.)

Saa det blev Enden da paa Eventyret?
Er ingen Redning mulig?

Zulima

(drikker af Gift-Ringen og rækker ham den).

Jo! brat Død!
Hist lurer alt vor Bøddel. Kun eet Stød —
Og Gittret falder. Seer du hist Uhyret!
See! der er mange. Deres Øine funkle.
De stirre gridske paa det sikkre Rov.
De kjende Orientens Frihedslov
Og Despotiets Offre i det Dunkle.

Zadok.

Ha, Rædsel! drak du Giften? Zulima!
Du vented ingen Naade?

Zulima (med et stolt Smil).

Naade? nei,
Paa Naade venter Ørknens Datter ei:
Det Ord var fremmed, hvor min Sjæl kom fra.

(peger paa de vilde Dyr.)

Til mine Landsmænd kom jeg her i Bur —
Jeg er i Slægt med deres Ildnatur.
Paa Ørknens Konge saae jeg tidt med Lyst;

Men sønderrive skal han ei mit Bryst!
Schakalens Hylen har min Sjæl fornøiet;
Jeg elsked Kraftens Ild i Tigerøiet.
Hin Tiger drak fuldglad sin Mages Blod;
Den flænged sine Unger med sin Fod.

(med mattere Stemme.)

Jeg har udtømt min Friheds sidste Drik.
Kun Tomhed saae jeg — selv i dine Blik.
Nu skal ei Tigerblikket mig forvirre —
Nu kan jeg Løven fast i Øiet stirre.

(synker i halvopreist Stilling mod Muren og døer med Øinene stift opspilede paa de vilde Dyr.)

Zadok.

Ha, Gru! der sidder hun med stive Blik
Og stirrer ind i Løvens vilde Øie.
Dybt i Uhyrets Sjæl hun stirrer nøie:
Hun veed hvad i hin Afgrund foregik.

(træder hen og betragter hende.)

O, Rædsel! hun er død. Hun lo ad Smerte.
O! Kraft i Døden, som jeg leder om!
Udbrændt var dog hin Sjæl, udhulet, tom —
En stor, en høi Natur, men uden Hjerte.
Ha, Hjerte? gamle Drøm! min Ungdomsgrille!
Hvor var der Hjerte? — Selv jeg var jo Is,
Is midt i alle Lysters Paradis —
Selv kold med Dødens Rædsler kan jeg spille.
Ide kun — Tanke var jeg. Kun? hvad Meer,
Hvad Større gives der? — Med Haan jeg leer
Endnu ad Verdens Dumhed, spiller Bold
Med Livet sidstegang — trods Tigerblikke,
Trods Despotiets Pinsler! — Rolig, kold!
Med Ørknens Datter vil jeg Døden drikke!

(betragter Slange-Ringen med Giften i.)

Med Giftens kolde Slange om sin Arm
Hun vied mig til Døden ved sin Barm.

(leer vildt.)

Paa Gravens Port jeg vil med Latter banke:
Saae jeg ei Livet — var Ideen blind;
Jeg veed det jo — hin alle Tankers Tanke
Forgaaer med mig og slumrer atter ind.

Selim (udenfor).

Luk Fængslet op! Nu vil jeg see dem selv
Og stirre Løgnen i det hule Øie.

Zadok (drikker hastig Giften).

Han skal ei see mig rødme!

(sætter sig rolig med Ryggen til Muren.)

Selim (træder ind).

Falskhed! skjælv!
Din Tid forgik — din Herlighed er omme.
Min Sjæl foragter Masker, hule, tomme,
Med Skjønheds Glands, med Engles favre Pryd,
Men uden Sandhed, uden Troskabs Dyd.
Fra Thronens Høihed blev I brat nedstødt
Til Løvens, til den falske Tigers Grube.
Nu har mit Hjerte Ro. Det har udblødt.
Min Hevn ei hyler meer med Tigerstrube.
I sidde tause. Haaber I ei meer?
Den skjønne Slange paa Uhyret seer.
Hun trodser Hevnen. Nu jeg kjender dig,
Du Stolte! Du har aldrig elsket mig.
Du elsked meer den Leopard, den Tiger,
Jeg her kun fostred til din Lyst.

(træder et Skridt nærmere.)

Du siger
Mig intet Ord. Du tier, Zulima!
Du betler ei om Livet. Fly herfra!
Fly til din Ørken! Fly med ti Kameler!
Med Guld, med Ædelstene! — Halvt jeg deler
Min Rigdom med dig for hin Drøm om Dyd —
Ak! for hin Drøm om Kjærlighedens Fryd
Paa Jorden. Fly med ham, du gav min Krone!
Han dristig drog mig op fra Havets Bund:
Hans Dødsdom skal ei udgaae fra min Mund.

Zadok
(farer op, men falder pludselig død tilbage).

Selim.

I tie begge —
(iler hen til dem og slaaer Hænderne forfærdet over sit Hoved.)

Mange Stemmer (udenfor).

Fast staaer Selims Throne!
Seier, Seier! store Sultan!

Selim.

Døde — døde!
Retfærdighed! din Dom de skulde møde.
(gaaer langsomt bort med Haanden for Panden.)

(Thronsalen. Mufti og alle Rigets Store nærme sig langsomt Thronen, hvor Mehmeds Lig endnu ligger og Delfa i Krigerdragten ved hans Bryst. Høitidelig Seiersmusik. Selim nærmer sig langsomt med Diademet om sin Pande og i sin Sultansdragt. Folkehob af alle Stænder.)

Mufti
(intonerer ledsaget af et stort Chor):

Een Gud! een Profet! een Herre!

Selim

(standser ved Thronen og betragter Mehmeds Lig).

Hvo hviler her i Blod ved Thronens Fod?
O, Mehmed! brave Gamle! Du er faldet.
I dig var Sandhed.

(til Folket.)

Vid, jeg har gjenkaldet
En uretfærdig Dom. Den Oldings Blod,
Som væder her min Throne, var det bedste,
Der flød i nogen Muselmand. Han svor
Mig Had for uretfærdig Dom. Han læste
Min Dom paa Skjæbnens Tavle. See! hans Ord
Blev opfyldt: han i Pjalter saae Tyrannen,
Og, ædel, stor, opreiste han mit Mod.
Han Diademet fæsted mig paa Panden
Og klæbed fast det med sit Hjerteblod.

(betragter Delfa.)

Men hvo er denne unge, blege Kriger,
Som hviler ved hans Bryst? Han frelste mig;
Han styrted sig i Kloen paa hin Tiger,
Der overvælded mig.

(tager Kappen af Delfa.)

O, Delfa! dig —
Dig seer jeg bleg og blodig her! Hun aander —
Hun lever! — Hun opslaaer sit Øie! — O!
I denne Sjæl var Kjærlighed og Tro
Og Sandhed. — Løgn og Falskhed knust nu vaander
Sig i sin Afgrund. Sandhed lever end!
I mig var ogsaa Uret. — O! far hen,
Far hen, hver Tanke, som ei kom fra Gud!

(bøier sig over Delfa.)

Mufti.

Og fra Profeten, Allahs Sendebud!
Vil Allah, skal nu Blindheds Nat forsvinde
Og himmelsk Klarheds lyse Dag oprinde.

(Seiersmusiken falder ind.)

Selim

(har revet Diademet af sit Hoved og svobt sit Turbanklæde om Delfas blødende Skulder. Hun hviler sit Hoved til hans Knæ. Han hvisker til hende).

O, Delfa! var min Sjæl dig kjær?

Delfa (med sagte Stemme).

Ja, dig
Mit Liv tilhørte —

Selim.

Du har blødt for mig —
Een Sjæl har havt mig kjær!

Delfa.

Ja, længe, længe.

Selim (med oploftede Hænder).

O, Allah!

Johan

(trænger sig voldsomt frem blandt de fornemme Tyrker).

Plads! I kan mig siden hænge!

(styrter sig for Selims Fødder.)

Ak! ædle, unge Hr. Despot! — Ak! nei,
Stormægtigst høie Sultan! mener jeg —
Min statkels døde Herres Lig hist ligger
Paa Gaden, kastet ud for vilde Hunde.
Ak! und mig kun een Naade! Eet kun tigger
Jeg Eders Storhed om. Maaske han kunde
Omvende sig endnu. Hvo veed — hvo veed —

Lang er jo Tiden i en Evighed.
Een Draabe ærligt Blod var i hans Hjerte;
Eet Haar var paa hans Hoved ganske vist,
Hvorved maaske han kunde drages bist
Til Himmelfred fra Helvedbybets Smerte:
Han vilde ei jer Død. — Han var kun — gal.

(brister i voldsom Graad.)

Selim.

Hvad er dit Ønske? Gamle! fat dig! tal!

Johan.

Und mig hans Lig, før Hunde det fortærer!
Og sæt mig paa et Skib! og lad mig flye
Til christne Folk fra denne Hedningby!
Ei Mere, høie Sultan! jeg begjerer.

Selim.

Hvad vil du med hans Lig?

Johan.

Begrave det
I christen Jord. Han var ei Christen ret
— Det veed jeg nok — dengang han var ilive;
Men, Herre Gud! hvo veed hvad han kan blive,
Og hvad vi Alle blive kan tilsidst?
Maaske der selv for Jer er Frelse bist.

Selim.

Gaa! tag hans Lig! begrav det hvor du vil!

(Johan kysser grædende hans Fødder og gaaer.)

Selim (bevæget).

I denne Sjæl var ogsaa Sandhed til.

Mufti.

Og dog kun Christen!

Selim.

Hør nu mig, mit Folk!
Min Sjæl seer Lys. Min Mund er Sandheds Tolk:
Jeg saae paa Tiden med opmærksomt Die;
For Allahs Bud min Aand sig vilde bøie.
Jeg hørte Brusen fra hin Livets Strøm,
Der med ufødte Tiders store Strøm
Dybt bruser i hvert Folk med Aand og Styrke;
Da steg fra Havets Bund hin dunkle Ven,
Hvis Aand mig rev i vildest Ørken hen
Og bød os Egenvilliens Afgud dyrke.
I lytted svimle til hans Drømmetaler;
Han vilde Jer med Livets Strøm husvale;
Men Trylledrikken sprang med giftig Brusen
Fra giftigt Bægers Svælg med Vanvidsrusen.
Selv uden Renhed, Kjærlighed og Tro,
Han troede, Løgn hos Sandhed kunde boe
Og Guddomsord fra Vanvids Mund udspringe;
Hans Aand bortfoer med Gru paa Nattens Vinge.
Bort Løgnens Slange flyede fra mit Bryst —

(hans Blik flammer atter vildt, men dvæler formildet paa Delfa, som knæler ved Faderens Lig i en bedende Stilling.)

Det vorder atter for mit Die lyst:
Jeg har paany fornummet ved min Throne
En Sandheds-Røst, en hellig Troskabs-Tone;
Den aabner alle Livets lukte Strømme.
Selv her skal Friheds Aand ei haabløs drømme:
Engang til Verden Allahs Tid skal komme;
Hvor Sandhed seirer, Aandens Nat er omme.
Despot med Ret jeg vil ei nævnes mere!
Jeg vil ei herske blot — jeg vil regjere.
O, bed om Sandhed nu, hver Sjæl, med mig!

Fra Frelsens Brønd vist Ingen udelukkes.
Een Gud! een Sandhed! og eet Himmerig!
Og alle — alle Sjæles Tørst skal slukkes.

(knæler.)

Mufti.

(knæler med Folket og gjentager til Sejrsmusikken):

Een Gud! een Sandhed! og eet Himmerig!
Og alle — alle Sjæles Tørst skal slukkes.

Salomons Ring,

dramatisk Eventyr

med

et lyrisk Forspil.

Sulamith og Salomon,

lyrisk Forspil.

I.

Salomons Morgensang i Palmelunden*).

Freidig er min Gang
Gjennem Palmernes Skygge:
Bjergene skal høre min Morgensang,
Og Dalene udraabe min Lykke.

Mægtig er min Færd,
Og lyksalig min Gjerning:
Han er hos min Side, som Verden bær'
Og ruller alle Skjæbnernes Tærning.

Herligt er mit Værk
I den Mægtiges Skygge:
Bygger ei hans Haand paa min Borg fuldstærk,
Forgjæves alle Mestere bygge.

Freidig skal mod Sky
Mine Øienlaag hæves:
Vaager ikke han over Land og By,
Skal Vægterne kun vaage forgjæves.

---

*) Denne Sang staaer udenfor den erotiske Række. (Jvfr. Ps. 172 1—2).

Lykken farer hen. —
Ingen Hvile sig under;
Jeg har hos min Side den skjulte Ven;
Han giver mig det Alt, mens jeg blunder.

II.

Sulamiths Sang i Vinhaven.

Jeg har hørt paa Gihon*) hvad Hyrder sang —
Fra Fyrstens deilige Haar flød Salvelsens Strømme.
Han nedsteg fra Bjerget, og høi var den Salvedes Gang —
Ret aldrig viger han meer fra Sulamiths Drømme.

Under Bjerget stod jeg ved Klippens Fod;
De førte Bathsebas Søn til Sangkongens Sæde.
Blandt min Moders Børn mellem Festsangens Piger jeg stod;
Min Tunges Røst var dog stum, som Sulamiths Glæde.

Jeg stod fjernt og skjulte min røde Kind:
Hos Klippen traf mig et Glimt af Salomons Øie.
Med det ene Glimt fløi et Solhav i Sjælen mig ind:
— Nu dandser Sulamiths Fod paa Rankernes Høie.

*) Bjerget udenfor Jerusalem, hvor Salomon blev salvet.

III.

Sulamiths Sang i Skovduelunden.

Jeg sidder bag Vingaardens Hegn, naar Dagen er hed;
Jeg svaler mig Kinden i Vinløvsalenes Skygger.
Naar Solen daler, gaaer jeg til Flodbredden ned;
Jeg staaer i Kildernes Lund, hvor Skovduen bygger.

Jeg hørte bag Vingaardens Hegn hvad Droslerne sang;
Jeg lytted i Kildernes Lund til Skovduens Klage.
Glad Droslen kviddred: saae du den Herliges Gang?
Og Duen klaged: ak! aldrig kom han tilbage!

Men Sulamith synger: jeg saae den Herliges Gang!
Og Sulamith jubler: O! vist han kommer tilbage!
Min Vinløvsal han elsker og Droslernes Sang;
Ham lokker ogsaa til Lunden Skovduens Klage.

IV.

Sulamiths Sang i Skoven.

Abildtræet i Skoven staaer
Herligst i grønne Sale.
Herligst blandt Zions Sønner gaaer
Min Elskede med det favre Haar
Gjennem Genezareths Dale.
— Men Kjærlighed gjør mine Kinder bleje.

Abildfrugten har Saft fuldsød,
Gløder i Skovens Skygge.
Min Elskedes Kind har lifligst Glød;
Hans Pande bærer Guldkronen rød,
Straaler med feireste Smykke.
— Men Kjærlighed gjør mine Kinder blege.

Abildtræet, jeg drømte om,
Blev til min Hjertenskjære;
Lifligt i Skovens Helligdom
Det favreste Billed til mig kom —
Grenene vilde mig bære.
— Dog Kjærlighed gjør mine Kinder blege.

V.

Sulamiths Sang i Ørkenen.

Jeg vil bøie mit Hoved imod hans Bryst
Og min Kind mod hans Hjertekammer.
I hans Blik vil jeg dukke min Sjæl med Lyst
Og vugges i Livets Flammer.

Hans Paulun er et Tempel med Myrrhaduft;
Som Profeters hans Røst mig klinger.
Naar han sukker, faae Paradistanker Luft
Og flyve med Englevinger.

Mine Kinder har Middagens Straaler brændt,
Naar jeg gik gjennem Ørkner golde.
Mod den stigende Sol var mit Aasyn vendt
Og mod hans Pauluners Volde.

Jeg er dunkel, som Druen, der blusser rød
Paa mit Bjerg over Kedars Vænge;
Dog han elsker de mørkladne Kinders Glød
Som Rosen fra Sarons Enge.

VI.

Sulamiths Sang mellem Blomsterne.

Jeg er „Rosen fra Saron", Salomons Lyst,
Naar hans Blik til mit Øie sig klæber:
Hans Bryst har bævet mod Sulamiths Bryst,
Og hans Læber mod Sulamiths Læber.

Naar jeg hører hans Navn i Hyrdernes Sang
Og hans Hæder paa Jomfruers Tunger,
Min Mund er stum; men min Tanke har Klang,
Og i Sulamiths Hjerte det sjunger.

I dit Navn er der Storhed, Skjønhedens Søn!
Derfor elske dig Libanons Piger;
Den Sjæl, som elsker dig høiest iløn,
Kun til Roser og Lillier det siger.

VII.

Salomons Sang med Brevduen.

Der flyver en Due fra Bjerg og Dal
Med Blomster under sin Vinge.
Den kommer fra Sulamiths Vinløvsal;
Til Salomons Haand skal den Blomsterbrevskabet bringe.

Velkommen, du Budskab med Engleflugt!
Velkommen, Sulamiths Due!
Dit Vingeslag klapprer i Luften smukt,
Og liflig er Kjærlighedsfuglens Flagren at skue.

Jeg løser fra Vingen dit Blomsterbrev
Med Duft fra salige Dage.
Paa Palmeblad Sulamiths Pris jeg skrev —
Flyv, Kjærlighedsfugl, med min Høisangs Blomster tilbage!

VIII.

Salomons Sang paa Vinbjerget.

Jeg min Sjæl vil husvale,
Hvor den deiligste Rose fra Saron groer!
Der er liifligt i Sulamiths Vinløvsale;
Der er skjønt, hvor min Elskede boer.

Der er venligt at bygge,
Der er Fred, hvor hun hviler i stille Blund:
Jeg vil bygge Pauluner i Bjergets Skygge;
Jeg vil drømme i Kjærligheds Lund.

Lad din Røst mig husvale!
Lad din Sang mig opvække ved Morgenrød!
Jeg vil hvile min Sjæl i de grønne Sale
Og mit Hoved i Sulamiths Skjød.

IX.

Sulamiths Sang i Vingaardshytten.

Fornam jeg en Klang?
Blev jeg vakt af en Cither?
Var det ham, der sang
Ved mit Vinduesgitter:
„Vaagn op og kom ud,
Min deilige Brud!" —
Ak! var det kun Sulamiths Drømme!

Saa lifligt det klang:
„Nu er Vinteren omme —
Nu med Fløitesang
Vore Drosler gjenkomme —
Kom ud! det er Vaar!
Vor Nattergal slaaer" —
Ak! var det kun Sulamiths Drømme!

X.

Salomons Sang i Vinhaven.

Er du vaagen? Elskede! Favre, stat op!
Kom herud, min Deilige! Vinteren flyede:
Det ei regner meer; see! hver Blomst har Knop!
Det blev Sommer inat før det gryede.

Vore Turtelduer alt kurred i Lund;
Der er Vinfrugtblomster med duftende Blade.
Det er Sangens Tid; det er Elskovs Stund!
Alle Fuglene kvidbre saa glade.

Er du vaagen? Elskede! Due, min Lyst!
Lad mig see din Skikkelse, høre din Stemme!
Du blev yndig skabt og med liflig Røst,
Du min Fugl, som blandt Klipper har hjemme!

XI.

Sulamiths Sang bag Gitteret.

Det er ingen Drøm. Jeg hører hans Røst.
Som en Raa paa Bjerget min Elskede springer;
Som en Hjort i Skoven, med Sommerlyst
Over Vinhavers Hegn han sig svinger.

Det er ham, som staaer ved Husranken der;
Han opklavrer alt til mit Vinduesgitter.
Det er ham. Jeg seer dig, min Hjertenskjær!
Gjennem Vindvet min Elskede titter.

Det var ham, der ned fra Gitteret sprang;
Det er ham, der vinker, hvor Hegnet nedfalder.
Det var ingen Drøm: jeg har hørt hans Sang.
Det er Sommer — min Elskede kalder!

XII.

Salomons Sang blandt Nomaderne.

Stig ned fra dit Bjerg! du Favre, kom hid!
Er du ei med min Elskovs Veie fortrolig?
Følg Hjordenes Spor og vogt dine Kid
Ved Hyrdernes Bolig!

Jeg hørte din Sang; mig smelted din Røst:
Med dit Blik fløi din Sjæl til Festernes Konning.
Kom, hvil nu din Kind ved Festkongens Bryst,
Min Kjærligheds Dronning!

Jeg sidder ei meer paa Thronen af Guld;
Jeg nedsteg fra mit Slot til Hyrdernes Enge.
Jeg hviler i Telt paa Gedernes Uld
I Hjordenes Vænge.

Mit Telt er opreist, hvor Hyrderne sov;
Mit Paulun har jeg smykket festligt, men ene:
Jeg bar til mit Leie Narder fra Skov
Og Myrrhabusk=Grene.

— Nedspringer fra Bjerg Gazellen mod Vang?
Eller flyver en Fugl fra Libanons Skygger?
Letflyvende Bjergmø! skjøn er din Gang,
Hvor Længselen bygger.

XIII.

Salomons Sang i Teltdøren.

Hun sover derinde;
Det er lifligt at skue.
Du er deilig i Blunden, min Elskovs Veninde!
Sov sødt, du min Kjærligheds Due!

Hun drømmer i Blunden:
Jeg kan see hende smile.
Du er skjøn, naar du drømmer med Smilet om Munden —
Drøm sødt! Jeg bevogter din Hvile.

Smaakid i det Grønne!
Jeg besværger Jer, tier!
For min Kjærligheds Skyld, vækker ikke min Skjønne!
Vær stille, I surrende Bier!

Jeg beder Jer, Bække!
Jeg besværger Jer, Strømme!
For min Kjærligheds Skyld, vil I ei hende vække —
Forstyr ei min Elskedes Drømme!

XIV.

Salomons Sang i Gilead.

Din Deilighed staaer for min Sjæl hver Stund;
Din Skjønheds Speil er al Verdens Pryd for mit Øie:
Dit Billed jeg seer paa Mark og i Lund,
Og hvor Gedernes Hiord nedstiger fra Gileads Høie.

Din Haarpragt mig glindser, hvor Hjorde flye;
Jeg seer dit Klædebons Flig, hvor Svanerne svømme.
Jeg skimter dit Slør i Bjergtaagens Sky;
Om din Skikkelse synes Himmel og Jord mig at drømme.

Din Tale jeg hører i Fuglens Røst;
Dit Blik mig tindred, naar Nattens Stjerner opstege.
Jeg skuer dit hvide, bølgende Bryst,
Naar paa Mark mellem Lillier Tvillingekiddene lege.

Granatæblet stiller min Haand ei ad,
Mit Øie seer jo din Kind, der rødmer bag Sløret.
Ei Skjoldenes Taarn i Sangkongens Stad
Er mig skjønt som din Hals med Kjæden hos Perlemorsøret.

Naar Svalingen lufter fra Palmers Lund,
Jeg gaaer til Sulamiths Bjerg til Rankernes Høie,
Din Deilighed seer min Sjæl i hver Stund;
Hvor mit Blik saa henflyver, staaer mig dit Billed for Øie.

XV.

Salomons Sang paa Bjergstien.

Jeg paa Libanon stod —
Paa Bjerget stod jeg ved Sulamiths Side;
Al Verdens Herlighed laae ved min Fod —
Nu min Sjæl vil favne al Verdens Skjønhed saa vide.

Kom, min herlige Brud!
Flyv med mig, Due fra Libanons Høie!
Med Ørnen flyv over Bjergene ud!
See! den store Herligheds Speil er Kjærligheds Øie!

Hist paa Amanas Bjerg —
Paa Hermons Top over Sky vil vi dvæle!
Hvor Løven skræmmer den flygtende Dværg,
Og hvor Pantherdyret forfærder Hyrdernes Sjæle.

Over Bjergenes Sky
Skal Løven see mig ved Sulamiths Side;
Og Pantherdyret skal see os og flye —
Men vor Sjæl skal favne al Verdens Skjønhed saa vide!

XVI.

Salomons Sang paa Hermon.

Med Bjergmøen gaaer jeg paa Løvernes Sti.
Som Gazellens er Sulamiths Øine milde;
Et Flammevæld dog glimter deri:
Det sprang fra Sjælens tillukte Kilde.
— Maanen skinner paa Bjerget!

O! skjøn er din vorende Elskov, min Brud!
Hvad er Vinhestens Frugt mod din Blomsterlæbe!
Du aander Ord som Foraarsdug ud;
Som Dug paa Ørk, ved min Sjæl de klæbe.
— Maanen skinner paa Bjerget!

Du elsker og bæver i Elskerens Arm —
Du mig flyer, min Gazel med de Øine milde!
En tilluft Have blev mig din Barm,
Dit Hjertes Dyb en beseglet Kilde.
— Maanen skinner paa Bjerget!

Den lukkede Have har Balsam fuldsød;
Der er Dale med Lillier blandt Marmorbuer;
Der rødmer skjult Granatæblets Gløld;
Der dufter Myrrha hos Copherdruer.
— Maanen skinner paa Bjerget!

Det lukkede Væld er en levende Strøm:
Det er Kilden, som springer med Livets Vande.
— O! blev til Liv min Paradisdrøm?
Nedsank til Lilliernes Dal min Pande?
— Maanen skinner paa Bjerget!

XVII.

Salomons Sang mellem Bjergene.

Dvæl, Elskede! dvæl!
Har jeg voldet dig Smerte?
Du har rørt min Sjæl —
Din Taare har smeltet mit Hjerte.
— Nu gløde Bjergenes Toppe!

Bliv, Elskede! bliv!
Vær ei bange, min Due!
Du blev Ørnens Viv;
Dog skjælv ei for Solfuglens Lue!
— Nu gløde Bjergenes Toppe!

Med Maanen jeg fløi
Over Bjergenes Høie;
Paa vor Elskovs Høi
Mig smelted et Blik af dit Øie.
— Nu gløde Bjergenes Toppe!

Min herlige Brud!
Vil dit Blik mig anklage?
Flyv mod Solen ud!
Du Ørnens høihjertede Mage!
— Nu gløde Bjergenes Toppe!

XVIII.

Sulamiths Sang i hendes Moders Hus.

Paa mit Leie jeg ledte i Nætter lange —
Jeg ledte om ham, min Sjæl har kjær:
Om den Elskede søgte mit Øie bange;
Men jeg fandt ham ei. Den Elskede var mig ei nær.

Og jeg sagde: nu vil jeg staae op og lede!
Til Staden jeg gaaer i Maanens Skjær!
Og i Stjernelys vil jeg min Favn udbrede!
Paa de dunkle Veie søger jeg ham, jeg har kjær!

Jeg stod op, og jeg løb gjennem dunkle Stræder;
Der Vægterne stod med blanke Spær:
Og jeg spurgte dem: veed I for hvem jeg græder?
Har I seet ham? sig, hvor skued I ham, jeg har kjær?

Og jeg løb fra den truende Vægterskare —
Og see! — han, jeg drømte fjern, var nær:
Og jeg greb ham; min Haand lod hans Haand ei fare.
Til min Moders Hus henbar han mig — han, jeg har kjær.

XIX.

Sulamiths Sang paa Loibænken.

Jeg er syg af Kjærlighed. See! jeg har drømt, men ei sovet.
Jeg er syg af Længsel; jeg ligner det knækkede Siv.
Min Sjæl er bleven med Savn trolovet —
Kom, Elskede, kom! med din Haand mig Husvalelse giv!

Din venstre Haand være under mit Hoved!
Din Høire omfavne Sulamiths Liv!
Jeg er syg af Elskov. Om dig har jeg drømt, men ei sovet —
Jeg er syg af Længsel — kom, støt det knækkede Siv!

XX.

Sulamiths Sang ved Murene.

Jeg sov; men min Sjæl var vaagen:
Tys! det er min Elskedes Rost;
Han banker paa Vindueslaagen:
„Her er jeg, min Due, min Lyst!
„Luk op! hør Længselen raaber!
„O! hør mit Kjærlighedssuk!
„Mit Hoved drypper af Skyens Dug,
„Mine Lokker af Nattens Draaber."

„Min Kjortel jeg hang paa Hækken,
„Og her er saa koldt at staae.
„Min Fod har jeg tvættet i Bækken;
„Skal atter i Sumpen jeg gaae?"
Paa Klem stod Vindueslaagen;
Jeg saae den Elskedes Haand —
Brat Hjertet sprængte mit Midiebaand:
Jeg var rørt, og min Sjæl var vaagen.

Jeg vilde min Dør oplukke:
Op sprang jeg fra Leiet brat;
Men Elskerens Kjærlighedssukke
Forstummed i Taagernes Nat.
Oplukt var Hjertet og Døren;
Men fjernt gik Elskerens Vei.
Jeg søgte, ak! men jeg fandt ham ei —
Jeg ham søgte med Sjæl og Øren.

Jeg lytted, jeg ledte længe;
Jeg raabte paa Taagers Vei.
Min Røst til hans Sjæl vilde trænge;
Den Elskede svared mig ei.
Paa Muren Vægterne ligge —
— Af Nød og Blussel jeg døer! —
De slog mig blodig, de rev mit Slør*) —
Jeg forgaaer; — men han veed det ikke.

XXI.

Sulamiths Sang paa Libanon.

O! var du min Broder!
O! havde du diet min Moders Bryst!
Da vilde jeg raabe med freidig Røst
Og kalde dig hjem til vor Moder —

Min Sjæl skulde atter
Udflyve i Mulm og i Stjerneskjær —
Paa Torvet jeg kyssed min Hjertenskjær
Og kaldtes ei Skændselens Datter —

Jeg skulde dig kvæge
Med Vin og med Most, hvor min Moder boer —
Lyksalig jeg lytted til Viisdomsord —
Din Tale min Sjæl skulde læge!

*) Det største Tegn paa Skændsel og Foragt for Østerlænderinden.

— — Ak! nei dog — o, Smerte!
For Broderen brast ikke Sløret Baand.
— Læg under mit Hoved din venstre Haand!
Omfavn med den høire mit Hjerte!

XXII.

Sulamiths Sang paa Brudekarmen.

Hvo er hun, som kommer fra Ørkenen ud,
Som en Sol gjennem Viraksskyer?
Det er Ørkenens Datter, Salomons Brud —
Hør! Sulamiths Navn gjenklinger i Salomons Byer.

Hvo er han, som kommer i Herlighed ud
Fra Jerusalems Port med Ære?
Det er Sangkongens Søn: han møder sin Brud;
Mod Sulamiths Bjerg ham Israels Vældige bære.

Han har Brudgomskronen paa salvede Haar;
Af sin Moder blev Sønnen kronet*).
Ved hans Bærestol Zions Herlige gaaer;
Paa Purpur og Guld paa Hjerternes Festdag han troned.

O! gaaer ud, Jerusalems Døttre! gaaer ud!
See! min Brudgom de til mig bære.
Jeg er Ørkenens Datter, Salomons Brud —
See! Kjærligheds Konge møder sin Dronning med Ære!

---

*) Israelitisk Bryllupsskik.

XXIII.

Sulamiths Sang i Dronninghaven.

Kom, Høilandets Vinde!
Kom, Luftning fra Nord!
Kom, Pust, som fra Sydens Havdyb oprinde!
Kom ned til min Have, I viftende Vinde!
Drys Balsam paa Lilliernes Jord!

O! gid han vil komme
I Svalingens Stund!
Kom, Elskede! Dagens Færdsel er omme.
Det lufter i Haven. — O! gid han vil komme
Til Kilden i Kjærligheds Lund!

XXIV.

Salomons Sang i Dronninghaven.

Jeg kommer i Haven,
Min Bjergpige=Brud!
Blandt Balsam og Myrrha leer jeg ad Graven —
Beruser Jer, Venner! — jeg tømmer i Haven
Beruselsers Lystbæger ud!

Alt Liv jeg omfatter,
Min Bjergpige=Brud!
Jeg favned Kong Pharaos deilige Datter —
I Skjønhedens Favntag alt Liv jeg omfatter!
Jeg tømmer mit Livsbæger ud — —

XXV.

Sulamiths Sang paa Bjergstien.

Bort, bort! — jeg vil flye!
Jeg mit Aasyn vil skjule!
Jeg vil flye til Bjerget, til Libanons Sky,
Til Schakalens og Tigerens Hule!

Hvor er du, min Ven!
O! din Aand er bortfaret;
Det er kun din Skygge, her sværmer igjen:
Kun din Herligheds Gjenfærd blev sparet.

Den Røst var ei hans —
Det var Gjenfærdets Stemme;
Det var ei hans Øines fredsalige Glands —
O! hans Sjæl kan ei Sulamith glemme.

Jeg saae det — O! nei —
Var du midt blandt de Drukne?
Var det dig, jeg saae paa de Troløses Vei? —
— O! var før mine Øine udstukne!

XXVI.

Sulamiths Sang blandt Bjergpigerne.

Jeg besværger Jer, Piger!
Jeg besværger Jer, Libanons Døttre smaa!
O! siger mig, siger,
Om I min Elskede saae!

Hvorfor flygter I bange?
Jeg er syg, men af Kjærlighed, Piger smaa!
Stands ei Eders Sange!
Sig mig kun, om I ham saae!

O! I saae vist hans Øie —
Det var kjærligt, som Duens ved Bækkens Væld;
Og Panden, den høie,
O! den var stolt som et Fjeld.

O! I saae vist hans Lokker —
De var krusede, sorte, som Ravnens Fjær.
Snelilliens Klokker
Ligne hans Kinder i Skjær.

Men hans Kind kunde gløde
Som mit Mandeltræes Blomst i sit Balsambed.
— Granatæbler røde
Ligned han Sulamiths ved. —

Og hans Fod var som Lillien;
Og hans Hænder — de skinned som Elfenben.
Paa Marborbads-Tillien
Ligned han Marmorets Sten.

Og hans Læber, de røde —
— Har I seet dem, I glemme dem aldrig meer —
De Læber var søde —
Aldrig jeg mere dem seer.

— O! I græde, Smaapiger!
Hvorfor græder I, Libanons Døttre smaa!
O! siger mig, siger,
Om I min Elskede saae!

XXVII.

Sulamiths Sang paa Bjergene.

I spørge mig om min Elskedes Navn
Og hvorfor min Ven er bortgangen.
I spørge: hvorhen han veg fra min Favn —
I vil søge ham med mig. I prise min Skjønhed i Sangen.

O! stolt er hans Ry, og herligt hans Navn —
I sin Løvsal er han nedgangen;
Der hviler han sig i Myrrhabuskfavn —
Men paa Tigerens Bjerg vil jeg prise hans Troskab i Sangen.

Jeg har ham endnu. Jeg har ham jo her:
Fra min Sjæl hans Billed ei viger;
Min Elskedes Sjæl har evig mig kjær —
— Hvorfor seer I saa paa mig? hvi græder I? Libanons Piger!

XXVIII.

Sulamiths Sang paa Bjergtoppen.

„Vend om, vend om, o, Sulamith!
Og lad os skue dit Øie!"
— Hvad vil I vel see paa Sulamith?
Hun dandser paa Libanons Høie.

„Vend om, o, Sulamith! vend om!
Dands ei med Taarer paa Kinden!"
— Paa Bjerget lig Seirens Dands jeg kom —
Jeg dandser — som Bladet for Vinden.

XXIX.

Sulamiths Sang fra Bjergkloften.

I min Drøm jeg saae ham. Jeg hviled blødt.
Han kom, min Sjæl at husvale.
Paa min Læbe brændte hans Læbe sødt —
Nu de sovende Læber tale!

Jeg er Bjergets Due; min Sjæl er din;
Min Ørn! jeg skuer dig atter;
I min Vinløvsal du, som før, er min,
Bringer Sommer til Bjergets Datter.

Har vor Vinstok Skud? springer Rosen ud?
Har Figentræerne Knopper?
Bringer Turtelduen os Elskovsbud?
Stod der Blomster, hvor Kiddet hopper?

Ved mit Bryst end dufter min Dudaim,
Den første Blomst, du mig rakte —
I dens Krone slumred smaa Elohim —*)
Ak! Cherubernes Sværd dem vakte.

XXX.

Sulamiths Sang fra Tigerhulen.

Min Elskovs Magt var som Dødens;
Som Scheol var min Nidkjærhed vild;
Dog Kjærligheds Glød er som Morgenrødens —
En Lue fra Herren dens Ild.

Den Ild ei Vandfloder slukke;
Ei Afgrundsstrømmen skyller den bort.
I Natten jeg maa mine Øine lukke —
Men Midsommernatten er kort.

XXXI.

Salomons Sang blandt Cedrene.

Du er Cederens Søster, min Brud fra Libanons Høie!
Du er skjøn i din Høihed, som Bjerget, hvor Kongerne sad.
Min Sjæl har dig kjær, som Jerusalems herlige Stad —
Men forfærdelig lyner et Cherubsværd i dit Øie.

*) Naturaanderne, som efter Sagnet vilde løsrive sig fra Jehova og forfulgtes af Cheruberne.

Vend dem bort disse Øine, med Ild og Sværdenes Flammer!
Vend dem bort disse Lynenes Blik! de forvirre min Sjæl.
Opvarmed du Oglen, som saared den Deiliges Hæl?
Har du favnet den Slange, hvis Favntag knuser med Jammer?

O! din Sjæl har ei drømt om Naturens lønlige Kræfter;
Dit uskyldige Blik har ei stirret paa Gaadernes Skrift:
Du kjender ei Kilden til Oglens og Slangernes Gift;
Og hvi Ørnen nedstyrter fra Sky, du forsker ei efter.

Jeg har drukket af Giften med Skum fra Glemselens Strømme;
Jeg har lædsket min brændende Tørst i en flammende Flod.
Din Ørn fløi mod Sol, men nedstyrted i brændende Sod —
Jeg har favnet Gehenna med Kval i Sollivets Drømme.

Har du hørt om din Elskedes Liv blandt Dronningers Vrimmel?
Har du hørt om den Viisdom, der styrted i Daarskabens Favn?
I Vanviddets Verdner var grændseløs Tomhed og Savn;
Men min Sjæl kun er een, og min Sol kun een paa min Himmel.

Og kun Een har jeg elsket, naar Tanken blev i min Hjerne:
Kun paa dig har jeg tænkt, naar jeg vidste hvor Sjælen henfløi.
I Flammernes Strøm har jeg drømt om din Vinrankehøi;
Mellem Ildfuglers Sværm var du kun min Kjærligheds Stjerne.

Du er deilig som Maanen, min Brud fra Libanons Høie!
Du er ren, som den himmelske Sol, der bortfoer i min Drøm.
Min Sjæl har dig kjær; den opdukker af Glemselens Strøm —
Men forfærdelig lyner et Cherubsværd i dit Øie.

XXXII.

Salomons Sang blandt Stridsvognene.

I Nøddehaven jeg stille gik ud
For at see til Dalenes Grøde;
Jeg saae efter Vinstokkens unge Skud
Og Granatæbleblomster røde.

Da vaagned atter i Sjælen dit Blik,
Og min Sjæl blev brændende Luer;
Selv vidste jeg ei hvor min Fod hengik,
Før jeg stod, hvor min Stridsvogn truer.

Mig længes efter den blodige Strid,
Hvor der ruller Hjul over Døde.
Mig glæder ei Vinstokkens favre Tid
Og Granatæbleblomster røde.

XXXIII.

Salomons Sang paa Høiene.

Din Deilighed glemmer jeg aldrig meer;
Men dit Blik mig i Sjælen brænder.
Endnu jeg din Gang over Bjerget seer:
Dine Lemmers Skyggerids undflyer Konstnerens Hænder.

Jeg kommer dit dunhvide Liv ihu,
Naar Svaner fra Sø sig opsvinge;
Jeg seer din frembølgende Barm endnu,
Naar paa Liliemarkerne Tvillingkiddene springe.

Din Spilebals staaer for min svimle Sands,
Naar hist Elfenbenstaarnet glimter.
Hvor Dammene blinke med Maaneglands,
I min Elskovsdrøm dine Oines Klarhed jeg skimter.

Til Carmel mit Blik gjennem Taager foer,
Til dit Hovedhaars Slør flei Tanken.
Din Hoihed jeg mindes, hvor Palmen groer;
Om dit Bryst jeg drømmer, hvor Druen svulmer paa Ranken.

Jeg trykker til Palmen mit hede Bryst,
Og jeg kryster den modne Drue.
Jeg drømmer endnu om vor Elskovslyst;
— O! men aldrig slukkes i Sjælen Lynblikkets Lue.

XXXIV.

Salomons Sang ved Bjerghulen.

Du flyer mig — du skjuler paa Bjerget dit Spor.
Blev min Due blandt Tigre hjemme?
Jeg har raabt paa dit Navn, hvor Schakalen boer;
Mine Jægere lytte til Klang af Sulamiths Stemme.

Men Ingen dig hører, og Ingen dig seer.
Kan mit Raab ei dit Hjerte røre?
Vil du aldrig nedstige til Dalen meer?
Skal jeg aldrig den Elskedes Røst fra Bjergene høre?

— Jeg hørte fra Bjerget den Elskedes Røst:
„Fly, o fly mine Tigres Høie!
„Fly, som Hjorten til Hindenes Dal, med Lyst!
„Hos den trofaste Tiger nu — brister Sulamiths Øie."

Salomons Ring,

dramatisk Eventyr.

Personerne.

Kong Salomon.
Balkis, Dronningen af Saba.
Simurg, Fuglespaamand og Magier.
Lokman, Stjernetyder.
Assaf, Tonekonstner.
Sihrtschin, Nekromant.
Mehinbanu, ægyptisk Prindsesse.
Sagura, hendes Veninde.
Prinds Agib.
Prinds Jussuf, hans Broder.
Melida, indisk Prindsesse.
Marcolfus, Famulus og Skriver hos Simurg og Lokman.
Hushofmesteren paa Salomons Borg.
Iblis, Dæmonernes Fyrste.
Datember, de vilde Begjerligheders Dæmon.
Leviter, Saducæer, Hyrder, Borgere, Hoffolk, Almuesfolk, Kjøbmænd, Krigere, Reisende, Dæmoner.

Første Handling.

(Vild Bjergegn udenfor Jerusalem. Dunkel Morgendæmring. Fjernt skimtes Davids Borg paa Zion og Bjergspidsen Morija, hvor der bygges paa Salomons Tempel. To mørke Skikkelser staae indhyllede i Taageskyer ved Pynten af en Afgrund: Iblis hæver sit Hoved i Skyen; Datember fremtræder af Taagen og peger med en ironisk andægtig Mine paa den nye Tempelbygning.)

Iblis.

Ei! trodser os nu for Alvor hin Vise!
Tør Engle paany Kong Salomon prise?

Datember (trækker paa Skuldrene).

Jeg har luret ved Himlens lukkede Port:
Hans Navn er atter blandt Vægterne stort.
Hver Sten, han i Templets Mur indsætter,
Een Synd paa hans Regnskabs Tavle udsletter;
Hver Bøn, han udsukker fra Zions Top,
En Engel vil slæbe mod Thronen op.

Iblis.

Bah! Menneskebod forslaaer kun lidt,
Og Englesnak gjør ei Sort til Hvidt.

Datember.

Den skjønne Sulamiths Flugt og Død
Har med Anger og Gru hans Aand gjenfød.
Hans Fod har knust Beruselsens Bæger;
Nu Sorgen i Bøn og Andagt ham læger:

Han straaler snart som Profeters Sol;
Han prædiker Bod fra Kong Davids Stol —

Iblis.

Jeg leer ad hans Præk. Ha! saae du hans Tanker?

Datember.

Paa Viisdommens lønligste Port han banker:
Paa Ordet han grunder Dag og Nat
Og paa Ringen, der gjemmer Allivets Skat.
Han søger Nøglen til Verdens Gaade,
Vil mægtig over Naturen raade,
Vil tvinge selv Dæmonernes Vrimmel
Til Idræt, der glæder vor lukte Himmel.

Iblis.

Ha! kjender jeg ikke til Punkt og Prikke
Hvad Stort der i Menneskesjæle kan stikke?
De Størstes Jammerlighed har vi seet:
Der er Maade med Dyd hos hver Dyds-Profet.
Paa Borgen hist, hvor Kong David har sjunget,
Hvor selv du som Spurv paa Taget sad
Og viste ham Urias Viv i Bad —
Der er Kilden til denne Viisdom udsprunget.

Datember.

Husk: Bathseba favned en hellig Boler!
(peger opad.)
Paa en stor Patron deres Afkom stoler:
Om en Ætling spaaede hin gamle Sanger,
Hvis Fod skulde knuse —
(med et ydmygt Buk.)
— Kongen for Slanger.

Iblis (med gnistrende Blik).

Ha! Vanvidsdrøm af hin gamle Synder!
Har Umulighedsværket alt en Begynder?
Fordærv ham helt, den opblæste Daare!

Just ham skal du til din Vold udkaare!
Vi kjende hans Arv paa Tilværelsens Vei:
Af Naturlivets Favn han vrister sig ei.

Datember.

Mod Naturen, veed han, Kamp er omsonst
Uden Andagtens Kneb og Dydernes Konst:
Ved Faste han tvinger det arvede Kjød;
Han lever af Vand og Bygkornets Brød.
Kan han først sin egen Natur betvinge,
Vil han Spiret mod Verdensnaturen svinge.
Husk, Slægten, som sprang af Profeters Rod,
Kan arve lidt Meer, end Kjød og Blod!
Alt syv Profetklenoder han eier;
De bringe ham Lykke, Viisdom og Seier:
Med Davids Harnisk i Strid han gaaer
Og med Bæltet af Adams Paradishaar;
Den stærkeste Fjende, han overvinder,
Eet eneste Haar af hint Bælte binder.
Med Abrahams Bind om Panden, han taler;
Han gaaer gjennem Vand med Noahs Sandaler;
Seths Overkjortel ham Sundhed gav;
Væld slaaer han af Klippen med Mose Stav.
Nu selv han trodser hver Kjødets Lyst
Med en Flig af Josephs Dug paa sit Bryst —

Iblis (leer).

De Lapperier jeg leer kun ad:
Dermed han omskaber ei mindste Blad;
Selv ei Alverdens Profetklenoder
Omskaber hans Arv fra Fader og Moder.

Datember (hemmelighedsfuld).

Men fandt han Ringen med Ordets Skat,
Med Tegnet, du veed, der gjør Dag af Nat —

Saa stod han over Naturen fri,
Og saa var maaske vor Tid forbi.
— Der kommer han. Ja, det er ingen Anden:
Man kjender den Karl paa Øiet og Panden.
See! hist han knæler paa Bjergets Top;
Der beder han altid, naar Sol staaer op.

(skjuler sig i Taagen.)

Iblis

(seer studsende op til Bjergtoppen, hvor Salomon knæler).

Ei, ei! det er fast et Gabrielsblik;
Det er Høihedsstemplet, hans Stamfader fik;
Det er Lignelsen af hans Billed deroppe,
Som nu det kan speiles i Synderkroppe.
Hm! det maa jeg lade den Alvorsmand:
Paany har han sat i forsvarlig Stand
Hin Billedskygge, hin Guddomscopie,
Hvis Celebritet dog fast er forbi.
See! ræd Schakalen hans Blik undviger;
Som Hinden flygter den vilde Tiger.
Hvad nu! opfandt han et nyt Slags Bøn?

(urolig.)

Hvad Magt har denne Kong Davids Søn?
Neddrog hans Bøn en Cherub til Jord?
Hvo var det, som over hans Isse foer?

Datember.

See! holder han ei i sin høire Haand
Hin Ring, som tvinger Naturens Aand?

Iblis.

Ha, bort! — Vi maae skjule vort Aasyn brat.
Nu er Dagen for lys — men der kommer en Nat.

(Solen staaer op. Dæmonerne forsvinde.)

Salomon

(træder frem med en Seglring i Haanden).

Det er udfundet. Gaaden er løst.

Af Eloahs Sandhedsvæld har jeg øst:
Hvad min Sjæl nu greb under Aandens Vinger,
Bevidst og sandt i min Haand jeg svinger.
Styrt, styrt nu brat, min Begrændsnings Mur!
Jeg er din Herre, Verdensnatur!
(sætter Ringen paa sin Finger og udstrækker sin Haand mod de fire Verdenshjørner.)
Træd frem, du Aand, som boer i Blomsterduften
Og farer vildt med Stormen gjennem Luften!
Du, som dig rører i det store Hav!
Og du, som boer i kolde Klippers Grav!
Du, som dig skjuler dybt i Gnist og Flamme!
I skal idag jer Mesters Bud annamme.

(stærk Brusen og Larm som af Storm og Havbrusen, af revnende Klipper og Flammebrag. De fire store Elementaander staae for ham i mægtige Skikkelser.)

Elementaanderne (med een Røst).

Her er vi, høie Herre og Mester!
Elementernes Konger blev dine Gjester.
(Salomon træder forbauset et Skridt tilbage og holder den venstre Haand for Øinene, men udstrækker den høire med Seglringen. Elementaanderne styrte paa Knæ og bøie deres Aasyn mod Jorden; de vedblive med dæmpet Stemme:)
Vi bøie os dybt for din Herskeraand,
For Beseglingens evige Tegn paa din Haand.

Salomon

(tager Haanden fra Øinene og betragter dem med et skarpt, roligt Blik.)
I nævner Jer Konger og knæle som Slaver —
Er I Aander med evige Guddomsgaver?
Ha! er I kun Trælle? — adlyd da, sig,
Forstod I Villien, der tvang Jer ved mig?
Begreb I Magten, hvorfor I maae knæle?
Hvad heller adlyde blindt Eders Sjæle?
Henrev Jer kun Tvangens nødvendige Drift?
Hvo af Jer tyder dens Lønbud-Skrift?
(holder Seglringens Indskrift imod dem.)

I tie. Tal! forkynd hvad I veed!
Nævn Ordet, som bandt Jer fra Evighed!

(til den Første.)

Mæl først, du Drot for Luftsphærer høie
Med Bevægelsens Liv i det rullende Øie!
Over Chaos med Aandernes Aand du har svævet,
Før Jordens Vold paa sin Axe blev hævet.
Du har først fornummet hint Magtens Ord,
Som aanded frem baade Himmel og Jord.

Luftaanden (reiser sig hvirvlende).

Jeg har Loven hørt,
Som mig evig tvinger.
Jeg har kraftig rørt
Mine store Vinger.
Jeg har veiret bort Aarhundreders Spor;
Jeg har pustet ud mellem Himmel og Jord
— Til Liv og til Død, til Lyst og til Vaande —
Bevægelsens Liv, Omskiftelsens Aande;
Men Tanken med alle Verdners Liv
I det store, aldrig forstummende Bliv —
Hin Tankers Tanke, hvis Lov jeg følger,
For Luftrigets mægtige Drot sig dølger.

Salomon (til den Anden).

Sig, du, som fredløs i Dybet boer,
Og knuger med Havet den hele Jord!
Udforsked du aldrig paa Afgrundens Bund
Din Magts og din Uroes evige Grund?

Havaanden (farer brusende op).

Jeg har Ordet hørt,
Som ved mig har Dybenes Dyb oprørt;
Jeg har Tegnet seet, som Magten mig gav

Til at drukne Jorden i Syndflod-Grav;
Jeg kjender Ordets og Tegnets Kræfter —
Men Nødvendigheds Grund jeg forsker ei efter.

Salomon (til den Tredie).

Og du, som smykker den sorte Jord
Med Skovenes Krands, med Blomsternes Flor!
Du rige Hersker i Bjergets Indre,
Hvor Guldet og Ædelstenene tindre!
Du gjemmer Liv og Død i dit Skjød —
Forstod du ei heller det Ord, du lød?

Jordaanden (reiser sig stille).

Som Havdybets Aand, som Luftaandens Vinde,
Adlød jeg det evige Ord iblinde.
Jeg Tegnet kun gjennem mit Dunstslør saae;
Mit Væsens Natur kan jeg aldrig forstaae.
Men de himmelske Tanker har Løndomsrøst
Som Anelsens Suk i Naturens Bryst.

Salomon (til den Fjerde).

Men du, som Himmel og Jord tør true
Med Fordærvelsens Magt i den stolte Lue!
Forstaaer du ei heller Tegnet, du seer,
Naar ved dig Forbrændelsens Under skeer?

Ildaanden (udslaaer sine Flammevinger).

Jeg drømmer om Storhed i Magtens Ord,
Naar min Flamme omhvirvler Himmel og Jord.

Salomon

(bærer atter Seglringen mod de knælende Elementaander).

Nu vel! saa tjen med Eders blinde Kræfter
Den Aand, der binder Jer ved Magtens Tegn!
Mod Luft, mod Hav, mod Jord, mod Ild herefter
I Ordets Navn jeg reiser Livets Hegn.

Den Tjener, som kun Herrens Villie aner,
Dog følger Egenvilliens vilde Baner.
Jeg kjender Eders Id, Naturens Aander!
Ved Eders Blindheds Daad sig Livet vaander;
Hvor I foer vild, Naturen syntes ond,
Forladt af Skjønheds Glands og Sandheds Grund.
Ved Magtens Ring, ved Tegnet i min Haand!
Jeg nu Jer lænker med trefoldigt Baand:
Tre Guddomstankers stærke Traad Jer bandt;
De nævnes evig: Godt og Skjønt og Sandt.
Til Aandens Verden Lænken skal Jer holde,
Mens dobbelt rigt I jer Natur udfolde.
— Flyv, Luftaand! flyv henover Bjerg og Dale!
Hver Sjæl, som lever, skal dit Pust husvale;
Men intet Livets Lys du pusier ud
For klart du hører Magtens Dommerbud!
— Rul, Oceanets Aand, kun dine Bølger!
Men nu Velsignelsernes Strøm dig følger.
Vov ei at skylle bort en Skabnings Liv!
Vov ei at knække Flodens mindste Siv!
— Smyk atter Jorden som et Paradis!
Stræb, Jordens Aand, med Tanken paa din Vlis!
Opduk af Livets Strøm, som luttret Svane!*)
Og du skal Livets største Tanke ane.
— Blus høit, du Flammens muntre Aand, mod Himlen!
Henhvirvl dig livlig gjennem Skabningsvrimlen!
Smelt Dødens Iisgrav i Naturens Bryst!
Og gjennemglød den kolde Jord med Lyst!
Men leg ei planløs med dit Væsens Kræfter!
Svid intet Blad paa Livets Træ herefter!

*) Svanen hørte til de urene Fugle.

Elementaanderne.

Menneskeaand!
Du os holder i Baand
Ved Beseglingens Ring paa Mesterens Haand.
Dit velsignende Bud
Skal mildt flyve ud,
Skal paa Havenes Strømme
Til Verdens yderste Grændser svømme,
Skal i Jordens dybeste Afgrund nedstige,
Skal hvirvle paa Straaler mod Stjerners Rige!

(De forsvinde.)

Salomon (alene).

Saavidt jeg kom. Jeg Verdens Suk forstod:
Adlyd, Natur! bliv viis! bliv skjøn! bliv god!
Og ingen Skabning skal fortvivlet sukke:
Paany skal Paradiset sig oplukke,
Og Livet i sin første Glands fremtræde
I de uendelige Tankers Kjæde.

(betragter Seglringen.)

Og dog — hvad mangler? — Ringen straaler mat.
Er Ordets Glands end skjult i Stenens Nat?
Hm! lænke Guddomstankers Himmeltraade
De blinde Kræfter i Alverdens Ting —
Greb her jeg Livets Segl i Ordets Ring —
Maa Livet selv opløse mig sin Gaade.

(gaaer grublende bort.)

Iblis

(hæver atter sit Hoved gjennem Bjergtaagen og leer).

Ha, ha! med hans Klogt har det ingen Fare:
Med Ringen han er kun lidt paa det Klare.
Trods Sandheds=, Skjønheds= og Dyds=Manien,
Vil han frelse Verden med — Empirien,
Med et Slags Physik i magisk Forstand —

Med jordisk Ild, med Vind og med Vand.
Med Experimenter lad ham sig more,
Om han ogsaa driver dem lidt i det Store!
Har han glemt Naturens Kjærne for Skallen,
Er han dog til Materiens Aand hjemfalden.
(forsvinder.)

(Arabisk Kyst ved det røde Hav. Hyrder ved Stranden. En pludselig Naturforvandling er foregaaet.)

Mange Hyrder.

Et Under! et Under!

Første Hyrde.

Orkanen holdt inde —
Brat Stormen opløstes i Paradisvinde.

Anden Hyrde.

Og, see! her staae Roser, hvor nys laae Sand.

Tredie Hyrde.

See! Skibet, som foer mod Skyen i Brand,
Det skaantes af Ild og Strøm i Orkanen;
Nu glider det stille paa Bølgen, som Svanen.
Det lander.

Fjerde Hyrde.

Bringer det Guder iland?

Femte Hyrde.

De Mennesker maae vi som Guder prise:
De raade for Storm, for Ild og for Vand —

Sjette Hyrde.

I skal see, det er ægyptiske Vise:
Hvortil er ei de Troldmænd istand!

(Hyrderne træde tilbage med Tegn paa Frygt og Forundring. Fra et Skib med forbrændte Seil ved Kysten stiger efterhaanden en Deel orientalske Magier iland med deres rigtbelæssede Lastdyr. Først fremtræder Fuglesprogmanden Simurg, en høi, kjelt Skikkelse med en paafaldende Ørne-Lighed i Ansigtsformerne, og Stjernetyderen Lokman, en lille, pukkelrygget Olding med et besynderligt Ugle-Physiognomie. De ere begge klædte i lange, blaae Talarer med Fugle, Stjerner og gyldne Hieroglypher i Bræmmerne. Marcolfus, deres Famulus, følger dem med et overlæsset Muleseel, der bærer deres Reisetøi samt en Mængde Skrifter og Instrumenter og lægger sig træt i Sandet.)

Simurg (med enthusiastisk Iver).

See! vise Lokman! nu det dog er skeet,
Trods Alt hvad du i Stjerners Bog har seet:
I denne store Stund er Tegnet fundet,
Som Elementers vilde Hær har bundet.
Derfor mod Øst sig Vestens Fugle svang;
Den Lyndom var det, deres Rest mig sang.
Nu seirer Menneskenaturens Aand:
Kong Salomon har Ringen i sin Haand.

Lokman (ryster paa Hovedet).

Umuligt, Simurg! sikkert denne Gang
Et Eventyr dig Fugleskaren sang:
Skal Herredømmets Segl Dæmoner binde,
Maa alle Stjerners Stjerne først oprinde.
Er Lys-Magiens Ring end ingen Drøm,
Den glimter dog kun gjennem Tidens Strøm —

Simurg (som før).

Den er opdukket. Den var evig til,
Saasandt som Aanden selv sit Aftryk vil.
Den selv indslutter alle Stjerners Stjerne;
Den drog os til vor Mester i det Fjerne.
Han har nu Skatten, vi kun forsked efter;
Den løser atter Livets bundne Kræfter;

Den binder alle Magter, der foer vild:
Nys saae vi det i Luft, i Hav og Ild,
Og see! her vidne Orknens Blomster om det.
Saavidt med Verdensherredømmet kom det;
Hvad end der mangler, skal vor Forsken naae,
Naar snart vi hos hin Aandens Mester staae.

Lokman (seer sig ligegyldig om).

Naturen sig forskjønner. Ja, jeg seer det;
Og dog, giv Agt! en stakket Tid kun skeer det;
Det skeer igrunden ei: det er kun Glimtet
Af Herligheden, vi har forudskimtet.
Tidspunktet strider mod hvad klart jeg saae:
I Tidens Nat kan ei dens Sol opstaae;
Det Lys, der sig for tidlig aabenbarer,
Tilbage brat i Dunkelheden farer.

Simurg.

Hver Aandens Seir i Evighed bestaaer.
Meer sandt, end døde Stjerner, Livet spaaer:
Den dybe Anelse i Fuglens Bryst
Har aldrig tonet med saa klar en Røst:
Vort Væsen seirer ved hin Lys-Magie,
Som hele Guddomsmagten hviler i.
Hvad Verden aner, skal nu vi forstaae!
Vor Tankes Sol sit Hoidepunkt skal naae!
Har Mennesket Naturens Magter bundet,
Hans Aand har Veien over Stjerner fundet,
Nødvendighedens Tid er alt forbi,
Og — ingen Gud er mere fri, end vi.

Lokman.

Dit Phoenixøie, Simurg! funkler smukt;
Din Aand er stolt, som dine Fugles Flugt:
Din Sjæl med Ørnevinger flyver ud

Og drømmer sig i Skyers Glands en Gud.
Du glæder dig som Fuglen i det Grønne;
Du elsker Luftfantomer, høie, skjønne.
Jeg er en lille, vanfør Stjernetyder;
Men Sandhed mig, selv uden Skjønhed, fryder.
An du, med dine Fugle, hvad du vil!
De faste Stjerner holder jeg mig til.
Eet veed jeg: det Nødvendige kun skeer,
Hvad enten Verden jamrer eller leer.

Simurg.

I Verden er al Jammer snart forbi:
Et gjenfødt Paradis jeg aander i.

Lokman.

Ja, paradisisk Luftning os omstrømmer.
En yndig Drøm idag Naturen drømmer;
Men Meer det ei kan være.

Simurg.

Kom ihu
Det største Sandsagn! det opfyldes nu.

Lokman.

Hver Stjerne vidner paa sin stille Vandring
Vel om en mageløs Naturforandring,
En Friheds, Herligheds og Kraftens Tid,
Som bringer Fred i Elementers Strid,
Som med et mægtigt Ord udsletter Dommen,
Der med sin Gru er over Verden kommen;
Men naar hint Ubegribelige skeer,
Skal Barnet see, hvad ei den Vise seer —

Simurg.

Et Barn mod os i Konst var Ringens Eier;
Nu vandt han over alle Vise Seier.
Kom, Lokman! han os drager til sin Throne;

Som Thronens Piller skal vi hos ham staae:
Ved ham vi nu det Høieste skal naae
I Glands af Verdensherredømmets Krone!

Lokman.

Jeg følger dig, men deler ei din Tro;
Dunstmetheorer skal mig ei forvirre.
Imens du drømmer, vil jeg fremad stirre:
I mine Stjerners Fasthed er der Ro.

(De drage bort.)

Marcolfus (seer efter dem).

Kun store Ting I tænke paa;
Men tænkte jeg ei paa de smaa,
Da saae det galt ud med Jer begge.
For Viisdom har jeg stor Respect;
Men her den har for grov en Vægt:
Den fast et Asens Ryg kan knække.

(tager endeel Skrifter og Instrumenter af Pakesletsʼ Ryg og læsser paa sin egen.)

I disse Skrifter gjemmes Alt,
Hvad Fugl og Stjerne har fortalt.
Med disse sære Instrumenter
Sin Stjerneviisdom Lokman henter.
Med dette Ammonshorn for Øre
Kan Simurg Fuglesproget høre.
Kom disse skjønne Sager bort,
Hos Salomon vi kom til Kort.
Vel er jeg kun uværdig Skriver
Samt Famulus og Eseldriver
Hos disse Viismænd uden Mage;
Men jeg er fri for al den Plage,
Der følger med at grunde paa,
Hvad ingen Djævel kan forstaae.
Jeg skriver Alt, hvad de dictere;

Men om jeg veed en Tøddel mere
Om hvad der skal imorgen skee,
End hvad jeg uden dem kan see,
Og hvad Enhver har vidst saa længe —
Saa vil jeg strax mig lade hænge.
Tidt brummer vise Lokman sur:
„Marcolf! du est en plat Natur."
Hvis Simurgs vise Dom er sand,
Jeg kun er dum af bar Forstand.
Hin store Mand har liden Ro,
Men overmaade megen Tro.
Jeg tvivler lidt paa Alt igrunden —
See! der begravet ligger Hunden.
Derfor han bruger kun min Haand,
Men negter mig selv Gnist af Aand.

(gaber.)

Om denne nye Naturforvandling,
Magiens underfulde Handling,
Med Ild og Vand og Alt deslige,
Jeg mine Tanker ei tør sige.
Kong Salomon vi vist bør hædre
Med samt hans Ring, hvorfra den kom;
Men vil han skabe Verden om —

(ryster paa Hovedet.)

Gid det maa blive til det Bedre!

(reiser Pakeslet op ved Halen og seer sig tilbage.)

Jeg fremfor mange andre Vise
Maa mine Principaler prise:
De tumle vel lidt sært omkring,
Men tænke dog paa høie Ting
Og mene det med Verden prægtigt;
Men grumt og fælt og nederdrægtigt
Er Fjæset paa hin lange Herre,

Som følger os endnu, desværre!
Med Staven og den sorte Bog
Og med det underlige Tog
Af Kvinder uden Mund og Mæle,
Som under lange Slør sig skjæle.
Den Karl jeg gad ei ene møde:
Man siger, han opmaner Døde;
Det falder mig lidt svært at troe —
Hu, ha! men bort! der er han jo.

(iler bort med sit Esel.)

(Nekromanten Sihrtschin kommer ligeledes fra Skibet ved Kysten. Han er en uformelig, lang, udmagret Skikkelse i en sort Talar med et udsyet Dødningehoved for Brystet. Han holder en lille, sort Stav i Haanden og bærer to store, sorte Bøger under Armen. I nogen Frastand følger ham med søvngjængeragtige Bevægelser Prindsesse Mehinbanu i en glimrende Dandserindedragt, men taus og tilsløret, ledsaget af sin Veninde Sagura og nogle Slavinder, der alle, som hun, ere tause og indhyllede i lange, tætte Slør.)

Nekromanten (med sagte Mumlen).

Den stolte Simurg Ringen adlyder —
Ja selv hin puklede Stjernetyder.
Iblinde de følge Geniens Kald;
De drømme alt om Dæmoners Fald.
Saavidt har denne Salomon bragt det.

(med et Blik til Mehinbanu.)

Det skeer nu som hun har forudsagt det:
Alverdens Vise samler han mægtig,
For selv at overstraale dem prægtig;
De største Aandens og Villiens Kræfter
Vil tjene ham som en Gud herefter.
Ha! vise Despot! maaske dog endnu
Der lever en større Mester, end du.

(bliver staaende med Haanden paa den gjennemfurede Pande og stirrer mod Jorden.)

Hin Ring kun gjemmer Livets Magie,
Men ikke den dybe Nekromantie.
For Ringen han kjøber ei mine Bøger;
Maaske han dog deres Kraft forsøger —
Hm! aabner han Afgrundskilderne først,
Ei Himles Himle slukker hans Tørst.
Men vil han ei Gravenes Lys annamme?
Fordømmer han mig til Baal og Flamme?
Ha! selv han i hedere Brand skal gløde —
Hvor Levende taug, jeg spurgte de Døde.

(betragter atter Mehinbanu.)

Der staaer hun, min Aands og Villies Slavinde;
Nu maa hun følge mit Vink iblinde.
Selv aandløs, hun glemmer hvad Aanden har sagt,
Er villieløs i sin Mesters Magt.
Endnu blandt Konstens Søvnvandrerinder
Hun følger mig taus med Døbningkinder.
Som Skyggen hun skjalv paa det røde Hav;
Hun frygted sin gamle Stamfaders Grav.

(han slaaer en Kreds om sig med Staven, læser i sine Bøger og vedbliver mumlende:)

Vel! nu er hin farlige Stund forbi —
Ved Ringens Under frelstes selv vi.
Jeg er paa Veien til Seir og Lykke —
Men Konsten maa sine Offre smykke!

(vender sig mod Midnat, ridser sig i en Finger og lader nogle Blodbraaber rinde paa Jorden.)

Blod, Typhon! Levendes Blod for Døde!
Lad Jordens Skinlivs-Strøm gjennemgløde
Den Barm, det Øie, den Mund, den Kind,
Jeg atter drager i Verden ind!

(berører Mehinbanu med den blodige Fingerspids.)

Mebinbanu

(slaaer Sløret tilside som halvvaagnende af en Drøm).

Hvor er jeg? laae jeg i Drømmehvilen
Og lytted i Pyramiden ved Nilen
I Maanelys til Manerens Ord
Om Lysten og Herligheden paa Jord?
For ham jeg røbed min Gravnats Drømme:
Ham fulgte jeg over de vilde Strømme.
Nu staaer jeg med ham paa fremmed Kyst
Paa Veien til Jordens glødende Lyst.

Nekromanten.

Du er helt udtraadt af de Dødes Rige;
Du er atter Verdens deiligste Pige:
Lig Salomons elskede Brud, du skinner
Med Sulamiths Haar og Øine og Kinder.
See! nu jeg holder hvad dyrt jeg svor:
Her staaer du paa asiatisk Jord.
Ukjendt, du glimrer i Skjønheds Glands;
Du aander Jordluft med ildfuld Sands.
Prindsesse fra de Begravedes Land!
Dit Blik nu lokker hver levende Mand.
Forglem dit Savn i Mumiers Hjem!
Nu drager du mod din Lykke frem.
Den Stund er kommen, du vidned om,
Da Sjælen fra Aandernes Samfund kom:
Nu er du paa Vei til vor store Seier —
Nu fører jeg dig til Ringens Eier.

Mebinbanu

(seer sig om med et skarpt Blik).

Det klarer. Atter jeg skjelner grant.

(farer tilbage.)

Jeg hader dig, grusomme Nekromant!
Hvergang din manende Røst jeg hørte,

Ved Rislen af Blod de Døde sig rørte;
Du kyssed min Marmorlæbe rød;
Du vakte med Kvaler Sandsens Glød.
Hver Nat du sad i Gravpyramiden
Og vented taus Opvaagnelses-Tiden.
Du lytted glad til det tvungne Ord,
Der ud fra Dødningens Læber foer.
Du skrev med Blod i de sorte Bøger
Hvad Sjælen paa Vei til Afgrunden søger.
Fra Baalet du Halvopbrændte hented
Og paa deres sidste Dødssuk vented.
Du lytted til udskaarne Fostres Mæle
Og myrdede Mødres flygtende Sjæle.
Du lytted til døende Offres Ord,
Som levende ned i Gruben foer.
Mig styrted du ogsaa levende ned
Og undte mig selv ei Dødens Fred — —

Nekromanten.

Ti stille! forglem hvor Kunsten famled
Og dybt i Mørket sin Kundskab samled!
See! nu er hin store Dag begyndt,
Du selv mig har i din Grav forkyndt.
I Verden er Kræfternes Splid forbi:
Nu hersker Seglringens Sympathie.
Begyndt er alt hin store Forvandling,
Som vil forklare hver Nattens Handling.
Det er den mægtigste Herskers Tvang,
Som standser Verdensbevægernes Gang.
Den Magt ei Dødens Fyrste har bragt mig —
Kun Maalet og Veien blev forudsagt mig.

Mehinbanu (studser).

Og Midlet — ei sandt? — denne bundne Haand — —

Nekromanten.

(griber hendes Haand og bestryger den).

Er fri, naar den griber hint gyldne Baand,
Der binder Naturens mægtigste Aand!
Eet Svagheds=Dieblik kun behøves,
Og Salomons største Skat kan røves.
Kan selv den Begravedes Mund ham friste —
Din Haand skal ham Aanders Baand fravriste!

Mehinbanu (grublende).

Og griber jeg Baandet, hvorpaa du tænker,
Der truer Dæmonernes Hær med Lænker,
Hint Baand af Guld om Lysdrottens Finger —
Hvad saa? — Nu selv det mig dunkelt klinger;
Jeg følger mit eget Ord iblinde —
Er saa Mehinbanu fri Herskerinde
I Livets Verden?

Nekromanten (nikker stolt).

Ja, som min Dronning,
Du hersker da med Dæmoners Konning.

Mehinbanu (med pludselig Ild).

Velan! jeg lyder. Du overvandt mig.
Din Konst med Afgrundens Lænker bandt mig.
Trods Hadets Brand i mit pinte Bryst
Jeg kan kun lyde din Herskerrøst:
Jeg selv i Kong Salomons Arm er din —
Men vil han see mig?

Nekromanten.

Den Sorg er min.
Men seer han dig som i Gruben jeg saae dig,
Med Engles Dyd skal han ei modstaae dig:
Saa skjøn var ei hans Moder at skue,

Da brat hun tændte Kong Davids Lue;
Saa herlig straaled Sulamith ei
For Sangkongens Søn paa hans Salvings Vei.

Mehinbanu
(med et sly, halv listigt Blik).

Du smigrer, Herre! — men frygter du ikke,
Kong Salomon kunde saa vel sig stikke,
At for Personen jeg glemte Tingen
Og foretrak Kongehaanden for Ringen?
(hvisker.)
Hvad om det gik mig som Urias Viv
Og dig som Urias?
(leer vildt.)

Nekromanten
(løfter truende sin Stav og hun synker pludselig i Dvale).
Sihrtschins Liv
Er sikkret baade mod Mand og Kvinde.
(berører hende med Staven: hun vaagner atter.)
Ved mig kun, Dødning! du Liv kan vinde.
(befæster et Slangebillede af Guld ved hendes Bryst.)
Nedbøi mod Typhons Billed hans Mund!
Og Ringen er vor i den samme Stund.

Mehinbanu (reiser sig stolt).

Dog vil hans Læbe paa min kun gløde,
Men aldrig Afgrundsbilledet møde —

Nekromanten.

Saa døer du atter, og aldrig meer
Min skjønneste Frille Daglyset seer.

Mehinbanu (blegner).

Ti, Sjælemorder! ti med det Ord!
Før myrd mig atter med tusind Mord!
(synker sammen.)
Ak, nei! — kun Liv! — kun Livet jeg vil;

Prindsessen er jo ei mere til.
Som Bajadere — jeg dandser fra Graven
Til Glædens Verden, til Tryllehaven —
Befri mig kun helt fra Gravens Nat!
Jeg henter dig Magtens høieste Skat.

Nekromanten
(til Sagura og Slavinderne, der paa hans Vink nærme sig).

Kom, følg os nu med Dands og med Sang!
I Sjæle, hvem Gravenes Mester tvang!
(gjør Tegn over dem med Staven.)

Mehinbanu.

Med mig skal I atter faae Kinder røde —
Og intet Øie skal see, vi er døde!
(begynder en vild Bajaderedands.)

Sagura og Slavinderne
(slaae dandsende paa deres Tamburiner og synge)

Vi leve! vi dandse! vi synge paany!
Med vor Mester vi drage til Glædens By
Med vor deilige Herskerinde!
Til det fremmede Land, til den favre Stad,
Hvor Livet fornyes i Lystens Bad,
Og hvor Gravens Skygger forsvinde!
(De dandse forbi. Slaver med opsadlede Muldyr drage efter dem.)

(Assaf Tonekonstner kommer fra Skibet med en Mule, som bærer hans Harpe og flere musikalske Instrumenter. Ved hans Side gaaer Prinds Agib, hvis Tjenere drage forud med en rigtbelæsset Kamel og flere Lastdyr. Agibs Broder, den stumme Prinds Jussuf bliver staaende med sammenflettede Arme og stirrer ubevægelig efter Sagura og de bortdandsende Slavinder.)

Assaf.

Et sælsomt Reiseselskab! — Disse Kvinder

Med lange Gravslør over Barm og Kinder
Forfærded mig, imens de tause gik
Og stirred paa os med de skjulte Blik.
Men see! nu dandse de ad Kysten hen
Med lystig Sang. Jeg aander frit igjen.
Det var jo Bajaderer; og hin Mand
Med Bøgerne, som fulgte dem iland,
Var dog vel kun en Slavehandler?

Agib.

Kjender
Du ei hin frygtelige Nekromant,
Den store Sihrtschin? Staven i hans Hænder
Skal kunne vække Døde. Er det sandt,
Jeg kunde næsten troe, hin Kvindeskare
— Selv hun, der gik som Vinger hende bare —
Med deres underlige Drømmelader,
Var lutter Døde, som hans Konst har vækket.

Assaf.

Umuligt, Prinds! I fast min Sjæl har skrækket
Med Tanken om slig Mulighed.

Agib.

Jeg hader
Hin rædselfulde Konst, hvis den er til;
Den er mig et dæmonisk Gjøglespil
Med Sjæle. Nekromanten selv vist troer,
Han vækker Døde ved sit Trolddomsord,
Naar han kun vækker fræk af dybe Blund
En Kraft, som slumrer til én bedre Stund,
Hvad heller Sjæle, som kun sank i Dvale,
Ved Koglerí han tvinger grum til Tale.
Hin Dødens sorte Konst nu drives vidt,
Og jeg om Grusomheder hørte tidt,

Som har oprørt mig. Sihrtschin, har man troet,
Har før i Memphis-Pyramiden boet
Og der i Løndom øvet fæle Konster
Med Levende og Døde. Gravluftdunster
Bedøved de Ulykkelige brat,
Han der neddrog i de Begravnes Nat;
Ved deres Kval sin Viisdom han erhverved,
Og dem, han ikke myrded, han fordærved
Paa Sjæl og Legem —

Assaf (som er bleven dødbleg).

Rædsel! mon ei han?
O, Gru, hvis det var muligt! — Min Forstand
Jeg kunde miste ved den blotte Tanke —
O! Agib! — mon ei han —

Agib.

Hvad fattes dig?
Du blegner, Assaf!

Assaf.

O! hvad aner mig!
Hvis hun — o! kunde hun som død omvanke —
Hvis denne Sihrtschin, denne Nekromant —
O Rædsel uden Lige, var det sandt! —

Agib.

Forklar dig!

Assaf.

See! jeg drog fra Kyst til Kyst
Med store, dulgte Kvaler i mit Bryst,
Med denne Sorg, som intet Ord udtaler,
Men kun de dybe Toners Konst udmaler.
Du har ei vidst hvorfor min Kind blev bleg,
Naar Verden jubled ved min Strængeleg;
Hint Trylleri, man priser i min Sang,

Hin Strængens Hulken i min Harpeklang
Er ingen konstig efterlignet Smerte —
Vid, det er Kjærligheden i mit Hjerte,
Der græder Blod og nævner kun eet Navn,
Men med et grændseløst — et evigt Savn.

Agib.

O, ædle Assaf! gik det dig som mig?
Har mørke Magters Konstleri og Svig
Dig ogsaa røvet Den, din Sjæl har kjær?
Var du, som jeg, Lyksaligheden nær,
Men saae den flygte, som et Drømmebilled?

Assaf.

Ja, ogsaa mig et Trylleri har hildet,
Som intet Menneskes Forstand udgrunder,
Og i Ægypten, i hint Land for Under.
Jeg saae i Memphis i sin Hoiheds Glands
Den skjønne Mehinbanu. Sind og Sands
Forgik mig ved det Syn. Det var ifjor
Ved denne Tid. Min Salighed var stor:
Den deiligste Prindsesse, Verden kjendte,
Sit elskovsfulde Øie til mig vendte;
Hvergang min Harpe klang i Kongens Sale,
Jeg hørte hende i hver Tone tale.
Hun vidste det ei selv; men søde Ord
Fra hendes Læber lønlig til mig foer;
De hvisked stille underfuldt og længe
Dybt i mit Bryst og i min Harpes Strænge;
Og hendes Blik — o! jeg med dem har fløiet
I Lys paa Tonevinger. Ak, men Øiet,
Som smiled mig i Paradiser ind
Og løste Himlens Toner i mit Sind,
Hint ubeskrivelige Drømmeblik

Brat som et Himmelmetheor forgik —
Vi saae et Jammerssyn foruden Mage:
Med lukte Øine gik hun trende Dage
I Borgen om og mæled intet Ord;
Kun dybe Suk fra hendes Hjerte foer.
En Dag var hun med alle sine Terner
Forsvunden. Hun blev søgt med Angst og Graad;
Alverdens Vise spurgte man om Raad,
Forgjæves! Lokman selv i sine Stjerner
Kun læste Gaader, han ei selv forstaaer:
Han taled om „en Grav, hvor Hjertet slaaer,"
Og om et „Dødninghus, hvor Sjælen taler" —
Han spaaede om en „Flugt fra Gravens Kvaler" —
Meer veed han ei hin vise Stjernemand.
See! derfor gaaer jeg nu fra Land til Land
Og søger om en Viis, som kan husvale
Min Sjæl og løse Lokmans mørke Tale.
— Ha, Gru! hvis denne Nekromants Magie —

Agib.

O! disse Viismænds Konst er Gjøgleri;
Dæmonisk ond er vistnok Nekromantens.
Du veed, jeg søger min bortførte Brud,
Og Lokman bød mig gaae i Verden ud
Indtil jeg „Buret fandt, hvis Tag var Elefantens;"
Der skulde hun mig vente, skjøn og tro;
Der skulde hun hos Ørne sjunge fro
Og drømme om sin Brudgom til han kommer.
Jeg søgte hende alt en Vaar, en Sommer;
Hun lever, har den vise Simurg sagt.
Trods Lokmans kolde Kjærlighedsforagt,
Han svor mig dog paany ved alle Stjerner,
At for en Tid min Lykke kun sig fjerner.

Men alt mit Haab til Salomon kun staaer:
Til ham jeg med min stumme Broder gaaer.

Jussuf

(farer pludselig hen til dem med heftige Miner, som han vilde tale, men bliver atter staaende stum i samme Stilling som før.)

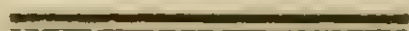
Agib.

Han lider af en Kval, som Ingen kjender:
En Sindets Trolddom mægtig ham omspænder.
Et Aar hans Mund var stum, hans Blik var stift,
Som Dens, hvis hele Sjæl een Tanke fylder.
Den Arme! Sindets Magt til Steen ham tryller.
De Vise paastaae, han kan drikke Gift
I denne Tilstand og ei mærke til det,
Saa stærk er Tanken, som han grubler paa.
O! skal nu ikke han og vi forgaae,
Maa Salomon os frelse.

Asaf (med pludselig Glæde).

Ja, han vil det:
Hvad Simurg taled om, jeg nu kan see;
Hvad Alnaturen vidner om, maa skee.
Er her ei Frelse, venter jeg nu ingen:
Afsted! afsted! Kong Salomon har — Ringen!

(De gaae hastig og drage Jussuf med sig.)

Anden Handling.

(Salomons Borg paa Zion. Aften. Hushofmesteren og Marcolfus træde ind.)

Hushofmester (gnaven).

Med Lærde her er da et Fandens Rykind;
Jeg er færdig at gaae af mit gode Skind.
Nu kommer der En fra Indieland
Med Fugle i Bur og Fisk i Vand;
Nu kommer en Anden med Kryb og Slanger
Og alt det Utøi, i Verden man fanger.
En Tredie har fyldt os det halve Hus
Med Vognlæs af Bjergenes Sten og Grus.
Her vrimler af Vise fra Øst og Vest;
Selv Sabas Dronning er Kongens Gjest,
Med Herrer og Fruer, Kameler og Hunde;
Og jeg skal sørge for alle de Munde,
Ja selv for Dæmonerne Dag og Nat —

Marcolfus.

Hu, ha! Dæmoner? Hr. Hushofmester!
Paa en høist besværlig Post er I sat.
Men er her Dæmoner blandt Kongens Gjester?

Hushofmester.

Tilvisse! og af det groveste Slags;
Men Kongen har sat dem i Arbeid strax:
I Lænker de Hunde paa Templet bygge;
De faae kun Madro i Nattens Skygge.

Vor vise Konges mægtige Ring
Fuldfører jo helt utrolige Ting:
Hver Trold og Djævel=Rad, Verden skjuler,
Han tvinger jo frem af Mørkets Huler;
Han nøder dem streng med Seglets Skrift
Til gudelig Idræt og from Bedrift.
Kun ustuderte Trolde han binder;
De lærde med Viisdom han overvinder.
Med Viisdom nøies de Karle dog ikke:
De Lærde kan ganske forsvarlig drikke,
Og skaffer jeg ei hvad de pege paa,
Det Pak kunde Fanden i Vold mig spaae.

Marcolfus.

Min Herre Simurg nu blot ei spaaer —
Han Sandhedens Fjender for Panden slaaer;
Og regner I ham til de lærde Trolde,
Den Mening kan Jer en Ufærd volde.

Hushofmester.

Som Lærdomsminister og Dydsprædikant,
Er han meer begeistret, end tolerant;
Og troede han, Sandheden laae i din Krop,
Han uden videre sprætted dig op.
Den Fuglespaamand jeg ellers lider:
Han præker ei blot om de gyldne Tider;
Man Guldet løst i hans Hænder seer.

Marcolfus.

Det er hans populaire Maneer
At prædike paa for de vantroe Sjæle,
Og dermed overbeviser han meer,
End baade ved Lænker, Sværd og ved Mæle.

Hushofmester.

Hin Karl, som spiller paa Trylleluthen,

Er ogsaa vakker; men han med Skrutten,
Den visne Dværg, der ligner en Ugle
Og læser paa Stjernehimlens Kugle,
Han seer paa Folk som han gjennemgloede
Hver Tanke, der i deres Hjerner boede;
Hans Rost er barsk som en Vinterørk;
Den selv gjør Salomons Pande mørk.
Han æres jo her som Skjæbneminister,
Men seer paa Monarken selv halvt bister.

Marcolfus.

For Lokmans Kulde jeg har Respect:
Hans Ord har altid en egen Vægt.
Naar smukke Folk hans Pukkel udleer,
Han rolig Alverden overseer,
Og saae han, vi skulde Alle forgaae,
Vist ingen Forandring paa ham vi saae.

Hushofmester.

Det troer jeg gjerne: forgik han med,
Han tabte jo allermindst derved.
Du holder paa dine Herrers Ære;
Nu! de kan sagtens Respect dig lære:
To Heremesteres Tjener maa vide
At tænke hvad Herrerne bedst kan lide.
Du er dog aldrig Tjener og Skriver
Hos ham, der døde Tudser opliver?

Marcolfus.

Hu, ha! Nei, han er min Pest og Gru.

Hushofmester.

Der kommer han.

Marcolfus.

Saa lad os løbe nu!

Hushofmester (holder ham tilbage).
Nei, ene holder jeg Stand ei heller,
Og mig Besøget udentvivl gjælder.

Nekromanten (træder ind).
Her, Hushofmester! Jeg søgte just dig.
Os Lærde maa skaffes et nydødt Lig —

Hushofmester (skjælvende).
Paa Øieblikket —
(vil bort.)

Nekromanten (holder ham fast).
Helst varmt endnu,
Saa friskt som muligt. — Begriber du?

Hushofmester.
Ja, det begriber jeg meget vel:
En Død, som nylig er slaaet ihjel —

Nekromanten.
Vist ei! en ganske almindelig Død.
I store Stæder jo Nogen bli'r fød
Og Nogen døer hver Dag og hver Nat;
Et Lig er vel ei saa rar en Skat.
Om Prisen tinger jeg aldrig nøie;
Men friskt, som sagt — helst lunkent —
(klipper ham.)

Hushofmester (afsides).
Hans Øie
Er slemt at see paa. — I denne Stund
Døer Ephraim vist, den vantroe Hund;
Men plage de ham igjen tillive,
Jeg mister Arven.
(høit, efter nogen Betænkning.)
Hm! vil I give
Et hundred Guldstykker, uden at tinge,

Jeg skal Jer maaske før Midnat bringe
En Død, som ærligt er Pengene værd;
Jeg selv har Videnskaberne kjær;
Jeg ellers solgte ham ei. Slaa til!
I har ham saa flux han udaande vil.

Nekromanten.

Vel! — Kongen betaler Experimentet.

(nikker og gaaer.)

Hushofmester.

Saa raisonabel jeg ei ham vented.
Hvi lukte jeg Munden saa sparsomt op!

Marcolfus.

En artig Handel —

Hushofmester.

Nu, for en Krop
Er det jo ganske anstændig Betaling.
Men Sagen taaler nok ei Forhaling.

(gaaer hastig.)

Marcolfus.

Den Hushofmester seer jeg strax
Er Practicus af ægte Slags,
En Ven af nyttig Industrie,
Og uden Fordoms-Skrupleri.
Han tjener Videnskab og Konst
Med Alt, naar det ei skeer omsonst.
Hvor han fik travlt, den brave Mand!
Jeg næsten troer, han var istand
— Hvorvel den Iver gaaer for vidt —
At hjælpe paa Naturen lidt,
For strax at skaffe Lig tilveie.
Har Salomon den Konst i Eie

Nu brat at skabe Verden om,
Han skaber den dog neppe from.

(trækker paa Skuldrene og gaaer.)

Salomon træder frem i Samtale med Balkis, Dronningen af Saba, en hoi og ædel Skikkelse.

Balkis

(slaaer sit Slør tilbage fra sit overordentlig deilige Ansigt).

Ja, igjennem Ørkners Sand
Fra de Æthiopers Land
Drog mig hid en mægtig Længsel
Efter Trøst i Tvivlens Trængsel:
Gaaden, som alt Liv fordunkler,
Løses kun, hvor Stjernen funkler
I dit Blik, som i din Ring.
— Du, som seer forborgne Ting,
Kjender kun det Ord, jeg mener — —

(betragter ham med et stille, brændende Blik.)

Salomon

(med Øinene fæstede paa Indskriften i sin Seglring).

Allivs-Ordet, som forener
Livet med dets Billed i os —
Ordets Ord, som skal befrie os
Fra hin Dunkelhedens Magt,
Der har Løgnens Tvedragt bragt
I Alverdens Liv —

(slaaer Øinene op mod Dronningen.)

ei sandt?
Det var Tanken, du forbandt
Med Klenodet uden Lige,
Som jeg greb fra Sandheds Rige?

Balkis (rødmer og tilslører sig).
Vise Drot! du har det sagt;
Du har klart for Lyset bragt —
Hvad der drog mig til din Throne:
Menneskenaturens Krone
Her i Glands jeg vilde see — —

Salomon.
Edle Dronning! kan det skee,
Hvad din Aand med Længsel venter,
Hvad Alverdens Elementer
I Naturen drømmer om,
Hvad hver Tanke, dyb og from,
Søger i de Vises Skrifter
Og i Tidens Storbedrifter —
Tøv hos mig og vent paa Stunden!
Ei den er endnu oprunden.

Balkis.
Alt den største Stund oprandt:
Du de Vises Sten jo fandt.

Salomon.
Sabas skjønne, høie Dronning!
Nævn mig ei de Vises Konning!
Daaren selv sig visest troer,
Sandhed hos en Ydmyg boer.
Ei de Vises Sten er funden
Før dens Dunkelhed er svunden,
Førend Ordet er udtalt,
Som i Eet indslutter Alt
Og Alverdens Kundskabsskatte
Kan i dybest Rod omfatte.

Balkis.
Alle Kundskabstræets Grene

Her dog sælsomt sig forene;
Alt, hvad jeg idag har hørt,
Har mig underfuldt afslørt
Flere dybt forborgne Skatte,
End min Tanke klart kan fatte.
Sjælen i Alverdens Ting
Greb du selv med Seglets Ring.
(griber hans Haand og betragter Ringen.)

Salomon.

Hvad paa Sandheds Vei jeg fandt
Aandens Magt til Haanden bandt.
Før min Sjæl fornegter Aanden,
Skilles Ringen ei fra Haanden;
Dog jeg greb i hint Klenod
Hvad Alverden ei forstod.
See maa Verden hvad den eier
Før dens Aand har vundet Seier.
Derfor drog jeg til mig hen
Orientens lærde Mænd;
Fra den Første til den Sidste
Har jeg spurgt dem, om de vidste
Hvad i Himmel og paa Jord
Er det allerførste Ord,
Alle Ords og Tankers Kilde; —
Men de Lærde sig forvilde
I et Ocean af Tanker,
Som paa grundløs Dybde vanker —
I et Ocean af Ord
Om hver enkelt Ting paa Jord:
Fugl og Fisk og Dyr de kjende,
Enkeltheder uden Ende,
Markens Urter, Bjergets Stene;

Men Mangfoldighedens Ene,
Ordet, som jeg spørger om,
Over ingen Læbe kom.

Balkis
(fordybet i Ringens Beskuelse).

Men hvad Grandskerøiet søger
I Naturens dunkle Bøger —
Hvad Forstanden forsker efter
I hver Krafts forborgne Kræfter —
Livet i de døde Ting,
Tegnet, som al Kundskab samler,
Mens al Konst i Mørket famler —
Lyser jo i Seglets Ring.

Salomon
(opløfter Haanden med Ringen).

Ja, tilvisse! — Jeg fornemmer,
Denne Skat hin Løndom gjemmer,
Som forklarer alt det Skete,
Som forener det Adspredte,
Som Naturens Magter binder,
Som Dæmoner overvinder,
Som gjenvinder alt det Tabte,
Som fornyer alt det Skabte,
Som udfylder alle Savn
I al Sandheds Fyldes Navn —
Mine Læber dog endnu
Nævne det saalidt som du.

Balkis.

Dog for Tegnet i din Haand
Bøier sig hver Forskeraand,
Som hin Sandheds Kjærne søger:
Med hver lønlig Kundskabs Bøger

Vise kom fra Vest og Øst
For at lytte til din Røst,
For at kjøbe, som du bød,
Dag for Nat og Liv for Død.
Under Thronen har du lagt
Under Segglets sikkre Vagt
Alle mørke Trolddoms-Bøger,
Som kun Tvivlens Magt forøger,
Alle sorte Konsters Skrifter,
Som kun Splid og Tvedragt stifter
Mellem Verdens Sjæl og Aanden.
Du har Magtens Segl i Haanden —
Tvivler du om Seir endnu?

Salomon.

Vise Dronning! kom ihu:
Før hver aandløs Magt er bundet,
Har ei Aanden Seier vundet;
Førend Løgnens Nat er omme,
Kan ei Sandhedsdagen komme;
Før der intet Stygt er til,
Skjønheds Aand ei seire vil.
Men hvad er i Livets Rige
Aandløst, falskt og stygt tillige
Som den slukte Livets Glød,
Som den raadne, grimme Død?
See! ved Simurgs djærve Haand
Fængsler jeg med stærke Baand
Hine Væsner, grumme, vilde,
Som i Bjerg og Skov og Kilde
Sønderrev Naturens Bryst
Og med ond, dæmonisk Lyst,
Med den sorte Konsts Magie

Hindred Livets Harmonie.
Vise Lokman staaer paa Vagt,
Giver paa hver Stjerne Agt;
Men hin Stjerne, stor og ny,
Som i Tidens Dagnings-Gry
Skal i høiest Klarhed glimte,
Ei endnu hans Blik kan skimte.
See! den største Tonemester,
Assaf, med sin Konst mig gjester:
Hvor hans Tonestrøm hensuser,
Aabnes Hjertelivets Sluser,
Vaagner i Naturens Bryst
Alle dybe Længslers Røst;
Skjønt det klinger, men vemodigt,
Som et sønderrevet, blodigt
Hjertes Suk i Dødens Nød:
Hvor — hvor groer en Urt mod Død?
See! hvad Alnaturen venter,
Hvad Alverdens Elementer
Sukker efter, men ei kjender,
Naar i Verdens Sjæl det brænder —
See! det greb jeg — det er fundet,
Men endnu ei helt udgrundet.
Haabfuld mig Naturen lyder,
Verden sig foryngет fryder,
Alle Elementers Kræfter
Svor mig lydig Frygt herefter;
Verdenslivet blev gjenfød —
End dog leer den grimme Død:
I hvert Aasyn, Øiet skuer,
Skjult dens Beenradbilled truer.
Dyret kan det ei forstaae;

Men hvor Tankens Blik hensaae,
Kun en dødsdømt Slægt endnu
Gaaer mod sit Skafot med Gru.
Vandtes Livet ei med Ringen,
Var Alverdens Viisdom ingen.

Balkis (forbauset).

Derpaa, høie Drot, du tænker:
Døden selv med Aandens Lænker
Truer du ved Ringens Magt!
Nu begriber jeg den Pagt,
Som al Viisdom til dig binder:
Kun som Dødens Overvinder,
Vil du bære Viisdomskronen,
Seierrig, paa Verdensthronen!

Salomon.

Har vor Aand ei Magt dertil,
Er al Viisdom Gjøglespil:
Sæbeboblen, som forgaaer,
Selv det kloge Barn forsmaaer.
Uden Liv hvad var alt Andet?
Verden blev ved Død forbandet.
Dronning! vid, i dette Bryst
Døde al min Ungdomslyst:
Med et Hjerte brast min Lykke;
Verden havde tabt sit Smykke:
Alt hvad Sjælen eftertragted
Under Solen — jeg foragted;
Alt — jeg raabte — Alt er Tant,
Til jeg Livets Seglring fandt.
Liv jeg veed den kan gjengive,
Kalde Sjæl og Aand tillive;
Men endnu jeg øiner ei

Denne største Londoms Vei.
Derfor selv jeg vide vil
Hvad hin Kundskab fører til,
Som med Nekromantens Tanker
Djærv paa Dødens Porte banker;
Veed de Døde Meer, end vi,
Er der Lys paa mørkest Sti — —
(falder i Tanker.)

Balkis (betragter ham ængstelig).

Vogt dig, Konge! vogt dig nøie!
Nekromantens mørke Øie
Har opfyldt min Sjæl med Gru.
Kommer du med Savn ihu
Ungdomskjærlighedens Dage,
Kald dog ingen Sjæl tilbage!
Kun ved Kvaler uden Lige
Kan en Død fra Graven stige;
Det har Simurg hørt engang
I bortfarne Svaners Sang;
Det har Lokmans skarpe Blik
Læst i Stjerner, som forgik.
Tro hvad dine Venner spaaede!
Og lad Døden ei forraade
Livet, som med Ringens Magt
I din store Haand blev lagt!
— See! hist komme dine Gjester
Med hin dunkle Kundskabs Mester.
Denne Time, Lokman spaaede,
Skal afsløre Skjæbnens Gaade
Og de dybt forborgne Ting;
Men den truer Seglets Ring —

Salomon
(farer op som af Drømme).

Ingen Timer, nær og fjerne,
Ingen Skjæbne, ingen Stjerne
Truer Livet, hvor det raader
Mægtig over alle Gaader:
Livsklenodet selv bestaaer,
Om Alverdens Liv forgaaer.

Balkis (med bekymret Uro).

O! kan jeg dig ei bevare,
Høie Konge! mod den Fare,
Som din fromme Viisdom ikke
Seer i Nekromantens Blikke —
Tag dog af Veninders Haand
Dette klare Perlebaand!

(løser et hvidt Perlebaand af sin Hals og rækker ham det.)

Gjem det, som et venligt Minde
Om den Sandhedselskerinde,
Som fra Sabas Ørkner gik
For at kvæges ved dit Blik!
Det Klenod, min Haand dig giver,
Ei med Guddomskraft opliver;
Men naar fjendtlig Magt dig saarer,
Græder Perlebaandet Taarer,
Og hver Taare læger stille
Som den kom fra Livets Kilde.

Salomon
(gjemmer Baandet ved sit Bryst og griber bevæget hendes Haand).

Ædle Dronning!

Balkis (tilslører sig).

Ti nu, ti!
Taushed fordrer min Magie.

Simurg og Lokman komme med Nekromanten i Lænker, ledsagede af Assaf med sin Harpe, samt Prinds Agib og hans stumme Broder Jussuf, der bliver staaende stille i Baggrunden med Dinene stift fæstede paa Fruersalen i Salomons Pallads, hvor der af og til høres Musik. Marcolfus og flere Betjenter med Fakler.

Simurg.

Døm, Konge! om jeg ei med Føie bandt
En mørk Dæmon i denne Nekromant!

Nekromanten.

Retfærdighed! min Konge! Gjestens Ret
Blev krænket i din Hal.

Simurg
(griber en Fakkel og oplyser Nekromantens Ansigt).

Cee selv! — alt Slet
Staaer skrevet her. Hver Fugl sligt Blik undflyer;
Hver Stjerne og hver Sjæl sligt Aasyn skyer.

Marcolfus (afsides).

Paa Stjernen nær, det Ord var sandt,
Dog meer oprigtigt, end galant.

Simurg.

Prinds Agib vidner om hans Troldsdomsmagt,
Og Assaf Tonekonstner har udsagt
Forfærdelige Ting, der overgaae
Hvad Menneskeforstanden kan forstaae,
Om Rædselskonsten, denne Troldmand øver.

Salomon.

Med Ild jeg Guldet, Aand med Ordet prøver.
Frie maae vi tale, som vi frit maae tænke,
Hvor det om Sandhed gjælder. Løs hans Lænke!
Han er min Gjest, som du.

Nekromanten (befriet fra Lænkerne).

Retvise Drot!
Kun du kan skjelne mellem Ondt og Godt;
I dig kun Lysmagiens Mester seer jeg;
Ad alle disse Viismænds Blindhed leer jeg.
Din Dom jeg underkaster mig fuldgjerne,
Naar du har prøvet strengt min Kundskabs Kjærne.

(fremtager sin magiske Stav, som han har skjult under Talaren.)

Til Pant og tryg Forsikkring her jeg bringer
Dig Staven, som det bundne Ord fremtvinger
Og løser selv de Dødes stumme Tunger.

Marcolfus (viger tilbage).

Hu, ha!

Nekromanten.

Og see! hvad ingen Fugl udsjunger,
Hvad alle Himlens Stjerner ei forstod,
Jeg skrev i disse Bøger med mit Blod.

(fremtager de to sorte Bøger og lægger dem tilligemed Staven for Salomons Fødder.)

Opluk dem, Herre! kast et Blik deri!
Og hvis din Aand ei priser min Magie,
Ja sætter Nøglen til min Kundskabsgaade
Selv over Seglets Ring — —

Simurg (sagte til Salomon).

O! lad dig raade!
Spar ei slig Løgn=Dæmon!

Salomon (til Nekromanten).

Dit dyre Pant
Skal vel forvares.

(giver Simurg et Vink. Simurg forvarer strax Staven og Bøgerne i et stort Jernskrin under Thronen og lægger et Stykke Vox derover, hvori Salomon trykker sin Seglring.)

Nekromanten (afsides).

Typhon! hjælp mig nu!

Marcolfus (betragter Forseglet).

Den Laas er dirkefri.

Salomon (til Nekromanten).

Berettede du

Mig Sandhed, Sihrtschin, vel, saa tag din Stav!
Opluk mig nu din Hemmeligheds Grav!
Tving dine Viisdomsbøgers Aand til Tale,
Hvor under Seglets Tegn de sank i Dvale!
Det største Tegn kan Sandheds Magt ei hindre,
Den større Kraft ei kues af den mindre.

Nekromanten.

Jeg er din Fange. Seglets Magt jeg ærer.
Naar jeg er frikjendt, jeg mit Pant begjerer.
Selv uden Stav og Bog, jeg viser dig
Min Konst i denne Nat.

(hvisker.)

Den Dødes Lig
Skal røre sine Lemmer paa mit Bud
Og hviske Ord af dyb Betydning ud.
Hver Sjæl, som til sit Udspring flyer tilbage,
Kan Livets Løgn og Sandhed os opdage.

Agib

(til Salomon, idet han peger paa sin stumme Broder).

O! store Konge! kom hans Nød ihu,
Min stumme Broder —

Salomon (til Nekromanten).

Taled Sandhed du,
Er Saadant muligt, er din Konst ei ringe;
Dog først du med en Levende fuldbringe

Sligt Under! — See! hist staaer en ædel Gjest;
En Død i Verden ligner han vel mest:
Een Tankes Magt har lagt hans Sjæl i Dvale.
Byd ham hin Tanke med et Ord udtale!

Nekromanten.

Det hører til Naturens mindre Ting;
Det kan jeg, naar du laaner mig din Ring.

Salomon.

Hvad Ringen mægter, kan den uden dig.
Her seer jeg ingen større Troldoms Svig,
End den, som løses ved sit eget Navn;
Dog — Død her truer selv i Livets Favn.

(til Prinds Agib.)

Bring hid din stumme Broder, Prinds!

(til Assaf.)

Lad høre,

Om dine Harpetoner ei kan røre
Ved Sjælestrænge her, hvis Sympathie
Kan Tanken ved Naturens Røst befrie!

Assaf (griber i sin Harpe).

I Glandsen af din Ring og af dit Øie
Maae alle Tone-Genier sig bøie.
I Strængelegen sittre deres Vinger:
Som af sig selv hver Stræng i Harpen klinger.

(fantaserer begeistret paa Harpen. Alle lytte med glad Deeltagelse, undtagen Nekromanten, som fordreier Ansigtet med hæslige Miner, og den stumme Prinds Jussuf, som ikke synes at høre nogen Tone, men vedbliver at stirre hen i samme Retning som før.)

Marcolfus

(afsides, idet han nikker efter Takten).

Den Karl forstaaer sin Konst ei slet;
Det kildrer mig i Sjælen ret.

Jeg turde næsten bande paa,
Lidt Fantasie der stikke maa
I mine Øren, og lidt Smag
I min Natur. Sligt Velbehag
Jeg aldrig har fornummet før.
Jeg har Genie dog — til Gehør.

Salomon (til Asſaf).

Din underfulde Toneharmonie
Kan dog ei denne fangne Sjæl befrie.

(peger paa Jusſuf.)

Asſaf.

Ak! selv din Magt dog Sorgen ei betvinger,
Som dybt Naturens Hjerte gjennemklinger.

(gaaer over i en tungsindig Melodie og synger med dyb Røst:)

Et Afgrundssuk udgaaer
Fra Verdens Hjerte;
Men Verden ei forstaaer
Sin egen Smerte.
Naturens Sjæl ei veed
Hvorom den drømmer,
Naar Tonen uden Fred
Den gjennemstrømmer.

Fra Oceanets Bund,
Fra Bjergets Klofter,
Fra Sjælehavets Grund
Hint Suk sig løfter.
Fra Creaturets Bryst
Det dybt gjenklinger;
Det flyer med Tordenrøst
Paa Stormens Vinger.

Alverdens Tungers Ord
Det ei udtaler;
Alverdens Lyst paa Jord
Det ei husvaler.
Et evigt Gaadeslør
Har skjult hin Smerte:
Naturens Suk først døer
Med Verdens Hjerte.

(hans Efterspil udtrykker en dyb, bendoende Smerte. Alle synes vemodig bevægede, undtagen Nekromanten, som vender sit Ansigt bort. Den stumme Prinds Jussuf udstøder et uvilkaarligt Suk, men forbliver ubevægelig i samme Stilling som før.)

Marcolfus

(afsides, idet han tørrer sine Øine og stamper):

Forvidt det gaaer med Hexeriet
Saavelsom med Gehør=Geniet:
Jeg ei forstod et Ord — og dog
Jeg staaer og flæber som en Bog.

Salomon.

Ak! ædle Assaf! ja, hint Suk jeg kjender;
Men det skal døe, naar Dødens Herskab ender:
Det skal opløses i hin Allivs=Tone,
Som Verden med dens Ophav vil udsone!

(betragter den stumme Jussuf.)

See! stum han staaer endnu. Hans Sjæl er lukket;
Hint Verdenssuk han ubevidst udsukked.
Han staaer begravet i sin egen Nød:
I Lidenskabens Elv hans Aand henflød —

(afsides.)

O Sulamith!

(falder i Tanker og udbryder med Varme:)

See! der gaaer en mægtig Strøm —
Med Lyksaligheders Drøm,

Med en sælsom Kval og Lyst —
Gjennem alle Væsners Bryst,
Drager i sin Hvirvel ind
Liv og Tanke, Sjæl og Sind.
Hvo har elsket og ei veed
Hvad den Elskovsfangne led?
Alle Længsler, alle Savn
Samles i det ene Navn,
Som med Fryd, og dog med Jammer,
Dybt i Hjertets dunkle Kammer
Fængsler mægtig Dag og Nat
Alle Ords og Tankers Skat.
Kjender du hin Verdens-Strøm,
Kjender du hin Himmel-Drøm,
Kjender du hin Sjæletrængsel
Og det fangne Hjertes Længsel —
Giv din egen Smerte Røst!
Næv Blodkilden i dit Bryst!

Asfaf

(griber i Harpen og udbryder med heftig Lidenskab):

Mehinbanu! hvor er du? O! banker dit Hjerte
I et aandende Bryst?
Eller ligger det bundet med isnende Smerte
I Skyggernes Dal, paa Dødningbenenes Kyst? —
Hvor er du?

Mehinbanu! hvor er du? Ak! gik du i Blunden
Til Dæmonernes Hjem?
Ak! opvaagned du der i Forfærdelsesstunden,
Hvor Manerens Røst drog Sjælens Løndomme frem? —
Hvor er du?

Medinbanu! hvor er du? Min Verden blev øde
I den Stund, du bortfoer.
Har jeg seet dig igjen mellem levende Døde?
Kan Sjælene myrdes? — Sjæl! hvo hevner dit Mord?
Hvor er du?

(griber vildt i Strængene. Et dæmpet, kvindeligt Skrig høres, som overdøves af et Chor fra Badstuen i Salomons Fruersal, hvori en enkelt, gjennemtrængende Stemme høres.)

Sagura (og Medinbanus Slavinder synge fra Badstuen).

Vi leve! vi dandse! vi sjunge paany!
Med vor Mester drog vi til Glædens By,
Med vor deilige Herskerinde;
I det fremmede Land, i den favre Stad
Nu Livet fornyes i Lystens Bad —
Her Gravens Skygger forsvinde!

Assaf (omstyrter Harpen og blegner).

Saguras Røst! —

Jussuf
(udbryder med pludselig Glæde, idet han styrter paa Knæ og brister i Graad).

Sagura!

Balkis.

Hør! han mæler —
Den Stumme taler.

Agib (i Broderens Arme).

Broder!

Simurg (til Lokman).

See! han knæler;
Han græder! han har talt.

Lokman.

Giv Agt! nu skeer det,
Hvad Skjæbnens Stjerner spaaede.

Simurg.

Hm! jeg seer det;

Dog, vise Lotman! fast som før jeg troer,
Vor Skjæbnes Grund i Aand og Villie boer:
Har Aand og Villie sig til Frihed svunget,
Er Skjæbnens med Naturens Vold betvunget,
Og Villien, uden Lidenskabens Vinge,
Maa kunne mægtig Gift og Død betvinge.

Salomon

(lægger sin Haand med Seglringen paa Jussufs Hoved).

Jeg dig besværger, Prinds, i Sandheds Navn!
Udtal den Tanke, som med Ordets Savn
Din Sjæl har fængslet! Nævn hvorpaa du tænker!

Jussuf (farer op).

Sagura! deilige Sagura! dig
Kun dig jeg tænker paa evindelig —
Dit Væsens Tanke alle Tanker lænker.

(stirrer atter hen i Baggrunden.)

Salomon.

Hvem er Sagura? hørte Nogen før
Det Navn?

Assaf

(farer frem med vild Heftighed).

Jeg kjender det. O, Konge! hør!
Nu veed jeg, hvad min Sjæl med Gru har anet:

(peger paa Nekromanten, som træder mumlende tilbage.)

Uhyret der hans Elskede har ranet
Med Mehinbanu. Deres Sjæle bandt han
Med Kogleri. Ved Trolddom overvandt han
Natur og Liv — ja Døden selv — ha! nei,
Mod Døden frelser selv din Magt ham ei —

(farer med draget Sværd mod Nekromanten.)

Salomon

(berører Assafs Arm med Seglringen og Sværdet falder ham af Haanden).

Afsindige! vil du med Hevn og Mord
Bevise Ret og Sandhed? Husk, du svor

Mig Lydighed! — Adlyd! Vig fra min Throne!
Forviist er her hver Klang af Hadets Tone:
Den blinde Lidenskab skal her ei mæle,
Selv naar den taler gjennem ædle Sjæle!

Nekromanten

(mumler, medens han hemmelig udkaster et Pulver i Luften over Asfaf, der staaer med opløftede Øine):

Blod! Typhon! slaa med Blindhed denne Sanger!

Asfaf

(som atter har grebet sin Harpe).

Ve!

(farer med Haanden til de blindede Øine og styrter ravende bort.)

Balkis.

Store Konge! see hans Kval og Anger!
Forviis ei Sangens Mester fra din Throne!
Bortkast ei Perlen i din Viisdomskrone!

Salomon.

Hans Bortgang smerter mig. Han var mig kjær.
Hans Konst jeg agted Kongeriger værd;
Men blind Naturens vilde Kraft skal ei
Afdrage mig fra Retfærds lige Vei.

(til Jussuf, der paa hans Vink atter er ført frem af Agib.)

Tal, Jussuf! jeg besværger dig, tal Sandt!
Hvad veed du!

Jussuf

(som med Møie synes at samle sine Tanker).

Eet kun veed jeg: Lamhed bandt
Min Tunge, som min Sjæl, indtil jeg hørte
Den Tone og det Navn, der dybest rørte
Mit Inderste. O hun — ja hun er nær —
Hun, som jeg ene tænker paa, er her.
Den vise Lokman har mig Sandhed sagt —
See! jeg drak Gift — jeg trodsed Slangers Magt —
Ja mere stærk, end alle Gifters Aand,

Var Livet, som med Kjærlighedens Baand
Bandt alle Tankers Traad i een tilsammen;
Med den jeg gaaer uskadt igjennem Flammen —
Jeg trodser Døden — —

(styrter atter hen i Baggrunden, hvor han bliver staaende og stirrer ubevægelig mod Fruersalen.)

Salomon (studser).

Lokman! er det sandt?
Drak Jussuf Gift?

Agib (forfærdet).

Gift? Broder!
(iler hen til ham.)

Lokman (med kold Rolighed).

Frygt kun ikke!
Han kunde Lidenskaben ei bortdrikke;
Med den først døer han. Videnskaben fandt
Hvad Simurg tvivled paa. Vi har det prøvet
Med denne Sværmer. Skjæbnen har ham røvet,
Som hin forviste Sanger — en Veninde.
Eensidig Sorg gjør Sjæle stumme, blinde;
Det vidste vi. Kun Den, som blev fortrolig
Med Videnskabens Aand, betragter rolig
Hvad der dog ei kan ændres. Sandheds Strid
Opløses kun ved klog, forstandig Id.
Den Vise over Hoben staaer ophøiet,
Paa Sandhedsmaalet fæster han kun Øiet,
Men spørger ei om Enkeltmandens Tab,
Som synes offret for hans Videnskab.
For mig er Alt igrunden Phoenomen:
Mørk eller lys — er Sandhed dog kun een.
Jeg vil dig frit bekjende, vise Drot!
For mig er det Nødvendige kun Godt,

Og om den hele Verden skal forgaae,
Ei Tingen, kun dens Grund jeg tænker paa.
Hver selvskabt ufri Tilstand jeg foragter;
Dens Grund og Væsen kun min Aand betragter.
Erfaringsveien maae vi langsomt gaae
For vi kan det Nødvendige forstaae.
Bevidsthed, Klarhed, Herre! det er Tingen;
Lyksalighed dog gribes her af Ingen — —

Salomon (utaalmodig).

Men Jussuf — drak han Gift uskadt?

Lokman.

Saalænge
Hans Længsel lever, kan ei Giften trænge
Til Livets Rødder. Selv han vil ei Meer:
Han døer med Lyst, naar han sin Skjønne seer.

Salomon.

Ha, Lokman! Liv og Lykke du betragter
Med isnet Blik.

Lokman.

Kun Tankens Liv jeg agter.
Men, vise Drot! du plages af hver Drømmer,
Som vildt paa Sværmeriets Hav omsvømmer
Og haaber der at finde Fryd og Ro
Med al den Lykke, jeg forlængst udloe.
En saadan Drømmer selv du nys forviste;
See! hist hans Jævning staaer.

(peger paa Prinds Agib.)

Hvad han forliste
Ved Skjæbnelunet i en jordisk Magt,
Han raser ogsaa for omsonst. Giv Agt!
Hans Elskede har Simurg kun bortført

Af dristig Trods mod Skjæbnen, han har hørt
Af mig ved Stjernevidenskaben —

Prinds Agib
(som opmærksom har nærmet sig og hørt det Sidste, farer med vild Heftighed frem).

Himmel!
Hvad hører jeg! Saa er Dæmoners Vrimmel
Ei grum som disse Viismænd! — Gift og Svig
Er Eders Konst. Hin Troldmand piner Lig;
I plage Levende. Ha! Simurg! dig
Jeg troede over List og Svig ophøiet:
Din Stolthed saae jeg kun i Ørneøiet —
Du — du min Bruds Bortfører —
(til Salomon.)
Høie Drot!
Saasandt du skjelner mellem Ondt og Godt!
Fordøm mig ei! her kan kun Sværdet dømme.
Dø, Simurg! eller sig —
(sætter Simurg sit dragne Sværd for Brystet.)

Salomon
(berører Agibs Arm med Seglringen, og han taber Sværdet).
Paa Stand du rømme
Mit Land og Rige! du har brudt min Pagt!
Her gjælder Sandhed kun, ei Raaheds Magt,
Din Sag jeg ei skal glemme.

Agib.
Vise Drot!
Dit Ord var strengt retfærdigt, dog ei godt.
Du har ophøiet Troldmænd til din Side,
Og Løgn til Sandheds Throne. Du skal vide,
Før jeg bortgaaer, hvad disse Viismænd vil
Med deres Spaadomskonst og Gjøglespil.
Beherske vil de Tanken, Aander tvinge

Og selv, som du, ved Magtens Ring sig svinge
Til Verdensthronen —

(Nekromanten saarer sig selv hemmelig og mumler.)

Lokman.

Grund hvo vil derpaa!
Jeg Intetheden i slig Stræben saae;
Snart selv du seer det, høie Drot!

Salomon (til Agib).

Bliv ved!
Udtal dig frit! saalænge har du Fred.

Agib.

O Konge! styrt ei paa din Høiheds Vei!
Klenodet med de dybt forborgne Kræfter,
Som alle Verdens Viismænd forsked efter
I mange hundred Aar, men fandt dog ei,
Det greb du, og dog blind du kan bortvise
De sande Venner, som dig kjærligt prise
Og underordne sig din Aand med Glæde —
O! Herre! medens Assaf var tilstede,
Mit Haab var stort til dig og Lysmagien;
O, tro mig, Konge! — kun til Harmonien
I Universet lytted han med Lyst
Og til hver Tone i Naturens Bryst,
Som er med Sphærernes Musik beslægtet.
Ak! ham har du forviist og Forsvar negtet!
O! var han her! hans underfulde Konst
Brat skulde sprede bort hver giftig Dunst,
Som nu omtaager dig — See!

(hans Blik falder paa Nekromanten og han forstummer pludselig.)

Nekromanten (med hemmelig Mumlen).

Typhon! Blod!
Med Lamhed slaa hans Tunge til dens Rod!

Salomon.

Tal ud, Prinds Agib! Lidenskabens Røst
Vel skriger i din Tale; dog den Trøst,
Du søgte hos mig, skal du finde. Vid,
Har Simurg vovet slig uretviis Id,
Indgreb han voldsomt i dit Liv, din Lykke,
Han staaer til Ansvar. Klogt skal ei besmykke
Slig Uretfærdighed. Fremfør din Klage!
Har Simurg røvet dig din Brud, din Mage,
Som Lokman ymted om? — Du tier —

Agib

(bestræber sig forgjæves for at tale; han griber fortvivlet sit tabte Sværd og farer rasende frem baade mod Simurg, Lokman og Nekromanten).

Salomon.

Hvad!
Vil du kun svare mig med Sværdets Blad?
Bort fra mit Aasyn!

(vender Seglringen truende imod ham, og han styrter afvæbnet ud.)

Balkis.

Hvilke Smertesblikke!
Han var uskyldig. O! fordøm ham ikke!
En grum Dæmon har ramt ham.

Salomon.

Simurg! svar!
Jeg kan ei tiltroe dig en nedrig Handling,
Mindst Trolddom og dæmonisk, grum Forvandling.
Har du bortført hans Brud?

Simurg.

Jeg hende bar
I Tugt og Ære bort paa Bryllupsdagen
I sikkert Skjul. Jeg negter ikke Sagen;
Men, Konge! hør mig! — Jeg foragter List:

Jeg kom med — Magt. Jeg forudsaae fuldvist,
Den skjønne Melida, Prinds Agibs Brud,
Af Himlens Fugle selv var kaaret ud
Til Herskerinde i et Land mod Øst,
Til Dronning for en Konge uden Røst.
See! Sandheds høie Videnskab det gjaldt:
Om Agibs Lykke Lokmans Stjerner spaaede;
Jeg søgte Visched om din Skjæbnegaade;
Aand, Villie troer jeg raader dog for Alt.
Med Lokman har jeg tvistet mangengang
Om Grunden i Nødvendighedens Tvang;
Kun et Forsøg, som dette, kan os vise,
Om vi skal Skjæbnen eller Aanden prise
For hvad der kaldes Lykke.

Lokman (nikker rolig).

Giv kun Agt!
Ei dine Konster hindre Skjæbnens Magt.
Jeg vinder Væddemaalet.

Salomon (med Harme).

Og I lege
Med Mennesker, med Sjæle, for at kvæge
Jer Vidskabstørst! Ha, hjerteløse, kolde,
I handle som Dæmoner selv og Trolde,
I, som hver Troldmand fængsled paa mit Bud!
I drog i Verden efter Sandhed ud,
Med Høiheds Stempel paa de lyse Pander —
Nu Eders Videnskaber jeg forbander,
Og Eders Bistand trænger jeg ei til —
Ha, bort! — dog først forklar jert Gjøglespil
Med denne Stumme, som har talet! — Sig!

Blev han et Offer for jer Meningskrig
Og for jer Gift?

(Simurg tilhyller sit Ansigt beskæmmet.)

Lokman (med uforandret Ro).

Han Prøven har fuldbragt,
Til fuldt Beviis for Tankens Overmagt
Mod Døden selv, hvor Lidenskaben raader;
Og — har han opløst een af Sjælens Gaader,
Er slig Erfarings Guld vel mere værd,
End Sværmerlivet, han ei selv har kjært.
Frivillig drak han Gift; frivillig tog han
Tre Slanger ved sin Barm. Sig selv bedrog han,
Hvis han blev skuffet. Jeg har sagt ham før,
Hvad nu jeg vidner: han af Gift ei døer
Før han har fundet hvad han fredløs savner,
Før tilfredsstillet han med Glæde favner
Sin Elskede —

Salomon.

Og hun er her?

Jussuf

(farer frem fra Baggrunden, hvor han længe har staaet ubevægelig og lyttet).

Ja, her —
Jeg føler det — Sagura mig er nær.
O! Herre Konge! lad Saguras Navn
Udraabes i din Borg! og til min Favn
Hun iler —

Salomon.

Men saa døer du jo — saa dræber
Jo Giften, du affindig drak —

Jussuf.

O! stræber
Vel Livet efter større Fryd, end Død

I Elskovs Favn, i Kjærlighedens Skjød?
See! døer ei Myggen glad i Lysets Lue?
I Flammen den sin Elskede kan skue.
O tusind Gange vil jeg døe med Lyst,
Kan jeg kun hvile ved Saguras Bryst
Eet Øieblik. — O, Konge! denne Vise
(peger paa Lokman.)
Har ei bedraget mig. Jeg vil ham prise,
Jeg ham velsigner, naar mit Hjerte brister,
Naar jeg kun dette Livets Nu ei mister.
I Stjerner har han læst hvad der maa skee:
I Døden først skal mine Øine see
Hvad her min Sjæl alene stirrer efter;
Naar Tanken, som betvang Naturens Kræfter,
Opløses ved sit Maal, det er forbi
Med Savn og Længsel — og min Aand er fri.
O! Konge! kjendte du min Længsels Glød,
Du kjærlig undte mig saa skjøn en Død.
(raaber med den heftigste Lidenskab.)
Sagura! O! eet Favntag kun! o, kom!
Bekræft min Skjæbnes store, skjønne Dom!
Sagura! kom, min Elskovs tabte Mø!
Lad Jussuf salig ved dit Hjerte dø!
(En let, svindelig, tilsløret Skikkelse viser sig i Baggrunden.)

Nekromanten (afsides).
Hun kommer. Giften brænder paa hans Læbe.
Den vil dem begge som to Fluer dræbe.

Jussuf
(stirrer mod Skikkelsen, der nærmer sig ligesom drømmende).
Jeg seer dig. O, Sagura! har du hørt
Min Røst i Graven? — har min Længsel rørt
Den kolde Død og sprængt dit Sjælefængsel?
O! skjønne Syn, som ender al min Trængsel!

Sagura! kom du i din Grav ihu
Din Troskabsed? — opfylder du den nu?

Sagura (afkaster sit Slør).

Jeg lever, Jussuf! ja, nu er jeg din —
Lev, lev nu med mig! —

(iler i hans Arme.)

Jussuf.

Evig, evig min!
O! Salighed, som ender al min Jammer!
Sagura! nu din Sjæl med min — bortflammer.

(De styrte døde ned i hinandens Arme. Alle staae tause og forbausede.)

Salomon.

Ha! døde — døde begge! —

Balkis.

Skjønne Død!
Brat Livet smelted bort i Elskovs Glød —
O, Salomon! din Herlighed er stor;
Men større dog jeg Herligheden troer
I Livets Verden uden jordisk Mæle,
Hvor Kjærligheden samler disse Sjæle.

(bøier sig deeltagende over de Elskendes Lig.)

Salomon (træder tilbage).

Jeg hader Døden med dens grimme Magt,
Selv hvor den laaner Kjærlighedens Dragt
Og skjuler Rædslen under Skjønheds Dække.
— Kom, Nekromant! kan du de Døde vække,
Saa viis det her! opvæk til Liv og Lyst
Flux disse Lig, som ved hinandens Bryst
Dog styrted kun Forraadnelsen imøde!
Kan Jordens Fryd dem atter gjennemgløde,
Og er din Videnskab ei Løgn og Svig,
Saa viis det nu!

Nekromanten (hemmelig til Salomon).

Jeg vil oplade dig
Nekromantiens hele Kundskabsskat,
Men kun i Lønlom, i den tause Nat.
Ei disse Døde kan tilbagevende
Til Verdens friske Liv; men de kan sende
Paa Overgangen Ord i Verden ud,
Som ellers aldrig kom til Gjennembrud
Af Sjælens Fængsel; de kan Tungen røre,
Og du kan deres sidste Tanker høre.
De stumme Læber, som nu, stille, blege,
Sig klæbe til hverandre, kan bevæge
Sig ved min Konst. Vel Lidenskabens Magt
Dem binder fast med Sympathiens Pagt —
Med Elskende det falder mest besværligt;
Dog — de kan tvinges.

Salomon.

Mener du det ærligt
Med Sandhed, drag den frem paa Friheds Vei!

Balkis (ved de Elskendes Lig).

O, vise Konge! und dem Fred!

Salomon.

Frygt ei!
Du milde Dronning! Freden, som kan røves,
Var aldrig Fred.

Balkis.

O! inderlig bedrøves
Mit Hjerte ved slig Id. O! hør min Bøn
Forstyr ei Disses Død! den var saa skjøn.
O, Konge! al den Fryd, jeg fandt i Livet,
Jeg vilde glad for slig en Død bortgivet;

Ja selv din Viisdom, eied jeg den hel,
Jeg gav den bort, blev mig slig Død tildeel.
O! see, hvor saligt de i Døden smile!
O! grændseløse Fryd i slig en Hvile!
Tilsammen flyede Sjæl med Sjæl i Flammen;
Und deres Lemmer Fred og Grav tilsammen!

Salomon (bevæget).

Vel, ædle Dronning! som du vil, det skee!
Jeg ei dem vakte nu, om end jeg kunde.
(afsides.)
O! kunde jeg med Sulamith saa blunde!
(til Simurg.)
De skal begraves sammen.

(De Elskendes Lig bortbæres paa et Vink af Simurg, som selv et Øieblik bortfjerner sig.)

Hushofmesteren

(træder ind med Gløder paa et Ildfad og hvisker til Nekromanten).

Vil I see
Den døde Ephraim — saa er han her.
Han ærlig er de hundred Guldstik værd.

(Nekromanten nikker og tager mod Ildfadet. Der bæres paa Hushofmesterens Vink en aaben Kiste frem med Liget af en gammel Jøde.)

Marcolfus (som nærmer sig, afsides).

Jeg gad nok det Mirakel see,
Naar det kan uden Fare skee.
Det har sin Rigtighed med Jøden:
Han ligger baade kold og stiv.
Hvad mon en Saducæer uden Liv
Endnu kan snakke om i Døden?

Nekromanten (hemmelig til Salomon).

See, Herre! nu jeg kan Jer aabenbare
Min hemmelige Videnskab. Gravslaven,

Som nys udaanded, skal ved Tvang besvare
Jer Livets største Spørgsmaal.

(kaster Røgelse paa Ildfadet. Salomon stirrer tankefuld paa Liget.)

Lokman.

Dunst fra Graven!
Hm! denne Stund er farlig.

(træder tilside.)

Simurg (kommer urolig tilbage).

Vogt Jer!

Nekromanten (bydende).

Først
Bortfjern, min Drot, Enhver, hvis Kundskabstørst
Er ikke stærk og stor som din!

Salomon (vinker til de Andre).

Forlad os!

Simurg (med heftig Uro).

O, Konge! om din Undergang du bad os.

Lokman.

Bevar din Ring!

Balkis (i øverste Spænding).

O! vogt din Sjæl! — Ve!

(griber til sine Øine med et Skrig og tier pludselig.)

Simurg (gjør samme Bevægelse).

Ve!
Jeg kan ei sandse meer; jeg kan ei see.

(En sort, bedøvende Damp opfylder Hallen. Alle ile bort, paa Salomon og Nekromanten nær, som alene blive staaende ved Liget og betragte hinanden med skarpe Blik. Alle Faklerne ere slukte. Et blegt Maanelys oplyser deres Ansigter.)

Salomon.

Hvo er du? hvad betyde disse Miner?
Hvad mumled du? Ha! Sihrtschin! hæsligt hviner
Hver Nattens Fugl i dette Øieblik.
Det var mig som en uhørt Jammer gik

Igjennem Verden; og hvad skeer mig? Ve!
Min Ring blev sort som Kul.
(stirrer fortumlet paa Seglringen og svimler.)

Nekromanten
(som med hemmelighedsfuld Mumlen har syslet med Liget).
See, Konge! see!
Nu rører sig den Døde —

Salomon (vender Ansigtet bort).
Rædsel!
(betvinger sin Gru og hvisker den Døde et Ord i Øret).

Nekromanten.
Hør!
Nu brister Livets store Gaadeslør —
Nu taler han. Fornam du Svaret?

Salomon (blegner).
Ja!

Nekromanten (med dæmpet Haanlatter).
Nu vel, saa veed du hvor hver Sjæl kom fra
Og hvor alt Liv gaaer hen. Hvad vil du Meer?
(det bliver bælmørkt.)

Salomon
(slaaer Seglringen fortvivlet mod sin Pande og udbryder med Kraft).
Din Undergang, Dæmon! — Jeg gjennemseer
Din Maske —
(raaber og vinker med Seglringen.)
Lys! — hid, Ringens Venner! kom!
Fornem min Røst og hør min Retfærds Dom!
(Simurg, Lokman og Balkis nærme sig langsomt og med usikre Trin.)
I havde Ret. En sort Dæmon mig slog
Med Blindheds Sot; hans Trolddom mig bedrog
Et Øieblik. Det formørked for mit Øie;
Jeg tvivled selv paa Kraften fra det Høie
I Livets Ring. Nu klarer det igjen:
Nu fare Løgnens Taagedunster hen.

Den Dødes Lemmer ved hans Konst sig rørte,
Men Ordet, jeg fra Dødninglæben hørte,
Kom ei fra Aanders Rige. „Intet!" — lød
Hint Tomheds Ord. Til Intethedens Skjød,
Som Livets Ophav og dets Maal, henviste
Den Viisdom mig, som Løgnens Præst lovpriste.
Dæmon! du røbed dig. Din Dom er falden!
Bliv Sandheds Træl! slæb Sten til Tempelhallen!

(hæver Haanden med Seglringen mod Nekromanten, der med fordreiet Ansigt, mumlende i fortvivlet Anstrengelse, puster paa Gløderne og lader sin saarede Haand bløde derover. Salomon standser forfærdet ved at see Simurg, Lokman og Dronning Balkis, der i dette Øieblik have nærmet sig dødblege og tilkjendegive ved Miner og Tegn deres Stumhed og Blindhed.)

Salomon.

Hvad? Spaamand! Stjernetyder! I er blinde!
Og stumme staae I for mig. Min Veninde!
O! Sabas ædle Dronning! ogsaa du!
Forfærdelse! o, Rædsel! Dødens Gru
Har med sin Trolddom lammet Eders Tunger
Og udslukt Eders Øines Lys. — Men, bi!
Hver Trolddom flyer for Seglets Lysmagie —
Kun Lys! — Lys maa jeg selv først see —

(hæver atter Haanden med Seglringen og stirrer paa den ved Kulilden. Idetsamme høres en deilig, kvindelig Sang. Salomon lader Armen synke og lytter.)

Hvo sjunger?

Mehinbanu

(lader sig see i den dunkle Baggrund af Hallen i en straalende Dragt, omgivet af en magisk Lysning, med en Luth ved Barmen og i den yndigste Stilling).

Salomon.

O, Himmel! hvilket Syn! staaer hun ei der,
Hun, som mig ene grændseløs var kjær
Af alle Jordens Kvinder — hun, som flyede
Mit Aasyn i min Vanvidsdrøm — og tyede

Til Tigrens Huler — til Uhyrets Favn,
Til Dødens Svælg — O! grændseløse Savn!
Udfyldes du? — hvad heller skuffer mig
Paany et Gjøglesyn? —

Nekromanten (reiser sig fra Kulilden).

Hun vinker dig.
Min Konst har kaldet hendes Sjæl tilbage.
See nu, om jeg bedrog dig!

Mehinbanu

(bliver staaende i en skjøn, vemodig Stilling, griber i Luthen og synger en smeltende Klagesang).

Salomon.

Skjønne Klage!
Vemodig søde Røst! O! lever du,
Min Sulamith! see, jeg er din endnu —

(Mehinbanu svæver tilbage i den dunkle Baggrund. Salomon styrter med udbredte Arme efter hende.)

Nekromanten (leer).

Triumf! du seirer, Konst! — Nu maa han falde.
I blinde Vise! jeg udleer Jer alle.

(viser sig i Dæmonskikkelse og forsvinder.)

Tredie Handling.

(Gemak i Salomons Gynæceum. Nat. Salomon ligger slumrende paa et prægtigt Tæppe med Hovedet i Mehinbanus Skjød og med Typhons Slangebillede i Haanden. Mehinbanu reiser sig sagte, uden at vække ham, og lægger et Bolster under hans Hoved.)

Mehinbanu.

Skjønne, grumtbedragne Konning!
Blev du skuffet meer end jeg?
Drøm endnu! — jeg drømmer ei:
Mehinbanu blev din Dronning.
Dronning? — ha! nei, Slegfredviv!
Bajadere! — Skændselsliv!
Kongedatter — dog Slavinde,
Løiet Elskovs Gjøglerinde,
Kongebrud med Dødningrøst,
Kvalopfyldt i giftig Lyst —
Lyst? — ja Liv og Lyst endnu
Gjennemrisler mig med Gru.
— — Er det Lyst, naar Livet luer
Og i sine Flammer gruer?
Er det Liv, naar Hjertedøde
Kan i Drøm om Liv opgløde?
Blindheds Favntag! Drømmer-Ord!
Har I Trøst for Sjælemord?
— Konge! du blev mindst bedraget:
Savnet, som i mig har klaget,

Elskovstonen i mit Bryst
Var din egen Længsels Røst;
Hvad i mig du fandt var dit —
Skyggen af din Sulamith.
Sulamith var Elskovsnavnet
Du mig gav, mens blind du favned
Drømmen om din Elskerinde;
Du adlød, som jeg, iblinde
Magten, der i Afgrundsflammen
Smelter Løgn og Sandhed sammen.
Jeg bedrog — jeg blev bedraget:
Sjælen, som i dig har klaget,
Elskovstonen i din Stemme
Bød mig alle Kvaler glemme;
Halvbevidst og dog iblinde
Lod jeg Vanvid Seier vinde.
Assaf var mit Hjertes Skrig,
Mens min Arm omslynged dig.
Sulamiths og Assafs Navn
Jamred vore Sjæles Savn,
Mens paa Læber, ei vi kjendte,
Troløst vore Læber brændte.
— Troskab græd og Sandhed streg,
Under blodig Hjerteleg;
Elskov græd og Aanden sukked,
Mens i Flammers Hav vi dukked —
(synker hulkende til Salomons Fødder.)

Salomon (halvvaagen).

Sulamith! dit Hjertes Smykke
Maa jeg til mit Hjerte trykke —
Gyldne Billed af den Gud,
Som dig rev fra Graven ud! —
(kysser Slangebilledet.)

Nekromanten
(slaaer pludselig med oploftet Dolk for Mehinbanu).

Grib Ringen nu!

Mehinbanu
(reiser sig med fortvivlet Mod).

Nei, nei! jeg vil ei.

Nekromanten
(sætter hende Dolken for Brystet).

Tag den
Paa Stedet! eller dø! —

Mehinbanu (synker sammen).

Ve! Ve!

Nekromanten (saarer hende).

Afdrag den!

Mehinbanu
(river Seglringen af Salomons Finger og synker mat tilbage).

Her er den, Herre! — O! men skaan hans Liv!

(Nekromanten griber Ringen.)

Salomon (reiser sig fortumlet).

Min Sulamith! min Brud! min Ungdomsviv!
Hvor er du? — Ha! hvor er jeg selv? — hvor kom
Det Afgudsbilled i min Haand?

(kaster Slangebilledet fra sig. Mehinbanu skjuler sit Ansigt og græder.)

Nekromanten
(svinger Ringen i sin Haand).

Din Dom
Er fældet, Salomon! See! min er Ringen —
Nu mig din Magt tilhører eller Ingen.
Du kjendte selv ei hvad du greb iblinde;
Du vilde stolt Naturens Aander binde,
Og var din egen Herske ei engang:
Et Kvindesuk, en usſel Leflesang,
En Bajaderes halvudslukte Aand
Har revet Verdensſpiret af din Haand.
See! nu er du min Træl —

Salomon.

Nei, Usling, nei!
Dæmoners Træl blev Salomon end ei —

(griber efter sit Sværd, men seer sig vaabenløs og staaer med nedbøiet Hoved.)

Fornedret, for min Gud min Sjæl kun blues
Og for mig selv.

Nekromanten

(sætter Salomonsringen paa sin Finger).

Nu skal din Stolthed kues!
Vid, denne Stund var Maalet for min Tragten
Før du blev til. Jeg vidste, dig blev Magten
Og Herligheden kun som Forbud givet
Paa Herredømmet over Verdenslivet.
Jeg saae, en større Mester skulde komme,
Naar, Salomon, din Herlighed var omme.
Hvad du kun drømte om, han skulde see;
Ved ham, hvad du kun aned — skulde skee.
Jeg speided Verdensherredømmets Vei —
Og see! — hin store Verdensdrot — blev jeg.
Hvad dig har knust kan aldrig mig bedaare:
Mig smelter intet Suk og ingen Taare;
Jeg strækker Haand ei meer mod Slanger ud:
Mig daarer hverken Afgud eller — Gud.
Alverdens Vellystsfrugt skal mig tilhøre;
Men tusind Kvinders Dødssuk skal ei røre
Min Hersker=Villie. Hvad jeg vil, skal skee.
Hvad Ringen mægter skal nu Verden see.
Hver Livets Form dens Segl omskaber brat;
Kun lidet kjendte du din Vældes Skat.
Kun Den er mægtig, som sin Magt forstaaer.
Du først skal see hvad Ringens Drot formaaer.

(hæver Haanden med Seglringen og Dolken.)

Mehinbanu (farer angest op).

O! skaan hans Liv!

(synker afmægtig tilbage.)

Salomon (blotter sit Bryst).

Nei, dræb mig, hvis du kan!
Til Liv med Skændsel kun mig ei forband!

Nekromanten

(lader Haanden synke med Haanlatter).

— Jo! — du skal leve, usfel, traadt i Støv,
Som Dyndets Orm, som Egens skrumpne Løv,
Som Cedrens Krone, brat af Stormen knækket,
Som Bjergets Ørn, af mægtig Jæger stækket!
Ei blot din Magt og Herlighed er min,
Din Rigdom, Kronen, stolt du kaldte din —
Ei blot hvad Lykken blind dig gav, jeg vandt:
Jeg løser alle Kræfter, som du bandt;
Jeg binder alle Kræfter, du gav fri;
Nu selv det Legems Kraft, du vandred i,
Blev mit. Jeg vil dit Væsens Form benytte:
I dette Øieblik din Sjæl skal flytte
Til usleste Legem, grimt og sorgfortæret;
Men denne Form, hvori din Aand blev æret,
Din Skabnings kongelige Majestæt
Tilhører Sihrtschin og hans Herster-Æt!

(lægger sin Haand med Segiringen paa Salomons rødbøiede Hoved.)

Sjæl Salomon! skift Larve til din Grav!
Til Intet bliv engang med alle Sjæle!
Kun til din Kval du skal i Verden dvæle.
Kæmp for dit Liv med Storm, med Jord, med Hav
En Træl af usfel Nødtørft er nu du —
Og jeg Kong Salomon.

(lægger Haanden med Seglringen paa sit eget Hoved. I samme Øieblik staaer Salomon i Betlerdragt med et gammelt udlevet Legeme, og Nekromanten staaer i Salomons herlige Skikkelse og hele kongelige Pragt for ham.)

Salomon.

O Kval! o Gru!
Hvad skeer mig? Er jeg ikke meer mig selv?
Ve! staaer mit Væsen udenfor mig?

Nekromanten.

Skjælv!
Her staaer din Konge. Jeg er Drot i Landet;
Den rette Salomon staaer her. Forbandet
Hver Oprørsmand, som tvivler paa min Ret!

Salomon (styrter til Jorden).

O! evige Retfærdighed! udslet
Mit Navn, mit Væsen, min Natur af Verden!
Men giv mit Væsens Sandhed ei til Pris
For Løgn-Dæmonen!

Nekromanten.

Til et Verdens-Ris
Blev nu dit Spir, og Ringen — see! her er den —
(lader den blinke for Salomons Øine.)
Ved den jeg vinder Rige, Magt og Seier!
Kun han er Salomon, som Ringen eier.

(gaaer.)

Salomon
(reiser sig og seer efter ham).

Elendige! min Magt er i din Haand;
Mit Legem selv er dit, men ei min Aand.
(hæver sit Hoved med Værdighed.)
Min Røst er din; den skal i Verden høres;
Men intet Bryst skal ved dens Tone røres.
Mit Øie stjal du, ei mit Blik — min Kind,

Men ei mit Aasyn, ei mit Kongesind.
Du var min Haand, min Fod, min Styrkes Lemmer;
Men ingen Sjæl min Sjæl i dig fornemmer.
Du bærer Ordets Seglring paa din Finger;
Men i din Tale Ordets Aand ei klinger.

(knuger Haanden mod sit indfaldne Oldingsbryst.)

Mit Væsens Majestæt er her; men du
Var kun mit Gjenfærd.

Mehinbanu

(der har reist sig og betragter ham med et sky, forvildet Blik).

Kongesjæl endnu!
Og dog hvor skæmmet, hvor fornedret! Ve!
Hans Herlighed kan intet Øie see.
O! du, som var en Verdensdrot igaar!
Hvor er dit Ansigts Pragt, dit favre Haar?
Hvor er din Cederskikkelse? du Høie!
Hvor er dit store, kongelige Øie?
Hvor er dit Ørneblik, din stolte Pande?
O, Jammersbilled! — mig du vil forbande:
Jeg har forraadt dig i Dæmonens Haand;
Jeg Alt dig raned, Alt —

Salomon

(knuger Haanden mod sit Bryst, uden at bemærke hende, og griber i Dronning Balkis Perlebaand).

Mit Perlebaand
Jeg har endnu. Det græder. — Milde Taarer!
Som Balsamdug I falde paa mit Bryst —
O! Sabas ædle Dronning! kommer du
Selv i din Jammer nu din Ven ihu?

Mehinbanu.

Ulykkelige Konge!

Salomon.

Hvilken Röst!
Den ligned Sulamiths. — Nei, du bedaarer
Min Sjæl ei meer, du favre Skyggebilled
Af hende, som mig aldrig sveg! — Dig hilded
Dæmoners Afgrundsbaand, som mig. Fortabte!
Jeg tør dig ei fordømme. Løgnen skabte
Vist og det Legem, her du gjegler i —
Det ligned Sulamiths —

Mehinbanu

(lægger Fingeren paa Munden med et forvirret Smil).

Tys, Konge! ti!
Jeg vil betroe dig Noget —

(hvisker.)

Jeg er død.
Jeg var til Verdens Glands og Høihed fød;
I Kongers Hal jeg hørte Livets Toner —
For dem jeg glemte alle Verdens Kroner;
Min Sjæl opløste sig i Harpeklang
Og om sin Salighed i Drømme sang.
— — Ved Nilen staaer de Dødes Pyramide;
Der fik jeg Skjæbnens store Dom at vide:
Jeg var bestemt til Verdensherskerinde;
Den største Konges Sjæl jeg skulde binde.
— Jeg kunde Sangens Mester dog ei glemme;
Men da fik Graven Røst og Døden Stemme —
Mit Legem slog en grum Dæmon ihjel —

(skjuler sit Ansigt med begge Hænder.)

Og siden myrded han min arme Sjæl.

(synker sammen, men hæver Hovedet igjen.)

Dog blev jeg Dronning — efter Døden Dronning —
Men — til en Betler blev min Verdenskonning;

Til Løgnens Afgrund gik ved mig hans Vei —
Ve! Verdens tabte Sjæle frelses ei —

(styrter bort.)

Salomon.

O! hvad er selv min Nød mod hendes!

(Hushofmesteren træder ind med Vagt og betragter nøie den forvandlede Konge.)

Hushofmesteren (afsides).

Der —
Der staaer han vist.

(høit.)

Kong Salomon os sender.

Salomon.

Den Salomon, I kaldte viis, staaer her;
End er jeg til. Hvad vil I mig?

Hushofmester.

Nu kjender
Jeg alt vor Mand.

(til Vagten.)

Adlyd vor Konges Bud!
Bring denne Gjæk til fjerneſt Havbred ud!
Han er en fjantet Betler kun, en Stakkel,
Som gik fra Vid og Sands, en pjaltet Nar,
Som troer, han fordum Spir og Krone bar.
Vor vise Konge med sin Rings Mirakel
Kan dog ei gjøre alle Gale kloge.

Salomon.

Jeg er Kong Salomon.

Hushofmester.

Ei feil vi toge.

(klapper ham paa Skulderen.)

Ja vist, Hr. Salomon! Vi veed det godt,

Min kjære Hr. Monark! dit Kongeslot
Er Davids Borg paa Zions Top.
(leer.)
Ha, ha!
Din Moder var jo Dronning Bathseba;
Din Fader var Kong David. Du har Ringen,
Som gjør Mirakler. — Men jeg seer jo ingen.
Betænk dig lidt, Kong Salomon! Maaske
Der var dog Maade med din Viisdom. — See!
Hvad gaaer der ad ham? — hvilke Hoihedsblikke!
Han veed sig næsten kongeligt at skikke.
Afsted med Narren!

Salomon.

Løgn! saa vandt du Seier!
Blev Løgnens Fyrste Sandhedsseglets Eier?
(føres bort.)

(Et andet Gemak i Paladset med en Thronsal og aaben Altan. Ildrød Morgenlysning. Et Uveir trækker op. Dronning **Balkis** sidder stum og blind og græder stille, omringet af sine jamrende Tjenerinder og Hoffolk. **Nekromanten** træder frem i Salomons Skikkelse.)

Nekromanten (mørk bydende).
Træder ud! Den er Dødsens, som jamrer mere!

Nogle Hoffolk.
O, store Konge!

Andre (afsides).
Hvor barsk idag!
Er Medynk nu her en halsløs Sag?

Nekromanten.
Jer Dronning jeg kan med et Ord curere.
(vinker; alle Hoffollene gaae. Han betragter den sørgende Dronning.)

Der sidder hun, ligesaa deilig som blind,
Og skjelder med Taarer den fine Kind.
Hun kan ei mæle; hun kan ei høre;
Græd Blod! det skal mig kun lidet røre.
Langt hedere disse Taarer vist flød,
Hvis nu hun vidste Kong Salomons Nød.
Jeg veed, hun gjerne sit Liv bortgav,
Hvis ham hun favned i sorteste Grav.
Mig haded hun, trods min Konst og Magt,
Det har hun mig stolt i Øinene sagt;
Men hvergang Salomons Navn hun hørte,
De blussende Kinder hun bly tilslørte.
Kun Venskab hed det, naar Dag og Nat
Hun lytted til Præk om Viisdommens Skat;
Dog mens hun veied hans Tanker høie,
Hun saae langt meer paa hans Læber og Øie.
Hun elsked ham før hans Aasyn hun saae;
Nu skal hun hade ham — eller forgaae!
— — Jeg kunde benytte min Maske snild —
Nei, her er mig ikke den rette Ild.
Jeg hader som Pest disse vise Kvinder,
Disse „Konsts og Videnskabs Elskerinder,"
Som svinge sig ud over Sandsens Skranke
Til Friheds Land med selvstændig Tanke,
Som selv med Verdens Vise tør stige
Til Dybderne ned i Forskningens Rige
Og skabe sig egne Verdner, som vi,
Trods Afmagtslænken, de fødtes i.
Den Unatur vil jeg hevne her:
Fjendsk skal hun troe hvem mest hun har kjær —
Og er hun kun halvt i Hjertet Kvinde,
Skal Hadet nu Venskabet overvinde!

(lægger sin Haand med Salomons-Ringen paa hendes Hoved.)
I Ringens Navn! og ved Seglets Aand!
Oploes Jer, I bundne Sandsers Baand!

Dronning Balkis

(griber til sine Oine, farer op og udbryder med Henrykkelse).

Jeg seer — o Fryd! — her seer jeg Vennen staae,
Den store Vise — frit min Tunge mæler.
Jeg er helbredet. Dig mit Oie saae
Endnu engang, o, ædle Ven!

Nekromanten.

Besjæler
Dig Sandselivet helt? — Du hører?

Balkis.

Ja!
Og dine Læber kommer Lyden fra!
Jeg hører Røsten, som mig herligst klang
Af alle Livets Røster. — Du betvang
Hin grumme Trolddom —

Nekromanten (med et koldt Smil).

Derfor dig jeg ærer;
For Salomons din Viisdom Prisen bærer.
Du havde Ret: du mig advared klog
Mod Nekromanten. Han os falsk bedrog.
Jeg har ham nu ved Ringens Magt forvandlet
Til Dyr — til uslest Hund —

Balkis

(studser og betragter ham forbauset).

Strengt har du handlet,
Om end retfærdigt. — O! min høie Drot!
Jeg troede, Ringens Magt du brugte blot
Til skjøn Udvikling af hvert Guddomsfrø
I Sind og Sjæl og Alnaturens Rige,
Til selv at naae det Liv, der ei kan døe,

Og Mørkets Magt ved Ordets Kraft bekrige;
Men hver Naturforvandling til det Værre
Du kaldte Oprør mod Alverdens Herre;
Dig Menneskenaturens ædle Form
Var hellig —

(træder tilbage og betragter ham med stedse skarpere og koldere Blik.)

Nekromanten

(med et voxende dæmonisk Udtryk i Salomons Ansigt og Stemme).

Magten kjender kun den Norm,
Den selv sig skaber. — Dog abstracte Ting,
Den rette Brug af Lysmagiens Ring
Skal ei blandt os afhandles denne Gang!
Nu bort med Omsvøb og al høflig Tvang!
Usminket Sandhed hør af mig idag!
— Din Viisdomskjærlighed var Selvbedrag,
Hvis nu du vredes. — Jeg tilstaaer dig frit,
Dit Venskab for mig gik en Smule vidt —
Personen gjaldt dig meer, end just hans Tanker;
Dit Hjerte, Dronning! lidt for ømt end banker —
Dog — nu jeg seer det alt paa dine Blikke —
Til evig Tid den Ømhed varer ikke.

(Balkis tilslører sig og træder med Hoihed tilbage. Nekromanten vedbliver med haanende Stemme.)

Til Tak nu for dit Venskab, til Erindring
En lille Gave kun! — Den største Hindring
For grundig Fremgang i Filosofien
Og fremfor alting i Naturmagien
Er Ungdom, Skjønhed, fine, glatte Kinder
Og runde Former: Viisdomselskerinder
Bør alt Forfængeligheds-Tant foragte
Og bære Tankens Præg, den strengt abstracte,
I Blik og Miner, som paa Kind og Pande.
Jeg haaber, du, taknemlig, viis, vil sande

Mit Ord, naar du herefter seer i Speilet.
Har ei min høie Mening om dig feilet,
Du vil min Hensigt prise og forstaae mig —
(river hendes Slør tilside og aander paa hendes Ansigt, som pludselig faaer et ældgammelt og skarpt Udseende.)

Baltis (med et Rædselsskrig).

Ve, Ve mig! en Dæmon har aandet paa mig —
(iler bort med Hænderne for sit forvandlede Ansigt.)

Nekromanten (leer).

Ha, ha! — Der er een Glæde dog i Livet;
Men den blev kun dets Ødelægger givet.
I Verdensaltets store Fuskerværk
Een Lyst kun gives, mægtig, stor og stærk,
Og det er denne Følelse af Magt,
Af tilfredsstillet Menneskeforagt,
Af stolt Bevidsthed om en Kraft, en Evne,
Som Virkeligheds store Løgn kan hevne
I al Tilværelse. Den Drift for Drifter
Dybt slumrer i Naturens skjulte Gifter;
Kun halvbevidst den Dyrets Sjæl opliver,
Naar det med Skrig af Vellyst sønderriver;
Den Drift er alt i Drengens Leg tilstede:
Han pidsker Blomster, dræber Dyr med Glæde;
Til mægtig Lidenskab den voxer blind
Med blodig Tørst i raske Jægers Sind;
Den slumrer kun endnu i Heltens Bryst,
Der ødelægger med en blandet Lyst
Af Stolthed og tungsindig Harm. Nu først
Jeg lædsker hin uslukkelige Tørst
Med Guddomslyst, med denne Almagtsglæde,
Der mægtigst er i Undergang tilstede.
Den Lyst Grundvæsnets Arving kraftberuser,
Naar han den dømte Verden sønderknuser.

See! ham blev jeg; hin store Arv blev min,
Til Verdens Studsen og til dens Ruin.

(betragter Salomonsringen.)

Min Ringen blev —

(falder i Tanker.)

Dog — Spaamand, Stjernetyder
End ei jeg som unyttigt Gods forskyder.
Den nye Kong Salomon skal, som den gamle,
Hver Løndoms Videnskab omkring sig samle.

(vinker. Hushofmesteren træder ind.)

Bring Simurg hid!

Hushofmester.

Jeg paa Stedet ham henter!
Med Stjernetyderen her han venter.
De blinde, døve, umælende Stakler
Kan høilig trænge til nye Mirakler.

(gaaer.)

Nekromanten

(betragter Ringen grublende).

Velgjerningsstemplet hver Daad maa bære,
Som Verden skal med Beundring ære.

(leer.)

Med Skinnet af Lysbeseglingens Ring
Faaer først Dæmonspiret rigtigt Sving.

(Simurg ledes ind af Hushofmesteren, som nysgjerrig bliver staaende, men skynder sig bort paa et strengt Vink af Nekromanten.)

Simurg

(famler hen til Thronen og knæler).

Nekromanten

(sætter sig paa Thronen og lægger sin Haand med Seglringen paa Simurgs Hoved).

I Ringens Navn! og ved Seglets Aand!
Opløs Jer, I bundne Sandsers Baand!

Simurg

(reiser sig med aabne Øine og seer sig om med Henrykkelse).

Jeg seer! — jeg hører! — frelst, jeg mæler atter!
O! Frelser Salomon! — nu først jeg fatter
Med Klarhed hvad med dunkel Røst blev lagt
Paa Fugletunger om din Viisdoms Magt.
Min Sjæls Befrier! nu jeg seer i dig
Den Verdenskonge, som evindelig
Skal straale høit paa Universets Throne
Med Menneskenaturens — Guddomskrone.
Ved dig hver moden Aand paa Jord faaer Vinger
Og stolt sig til Udødelighed svinger.
Nu har du knust hin Skjæbnens blinde Magt,
Til Trods mod hvad hver Stjerne selv har sagt;
Nu seirer Livets, Aandens Lysmagie —
O! nu er ingen — Gud saa fri som vi.

Nekromanten

(med et bittert Smil).

Ret saa! min Ørneflugts-Profet! Ja, seer du!
Saavidt vi drev det. Nu med mig udleer du
Al anden Viisdom. Selv hin Nekromant
Var kun en Mørkets Præst, en Gravgesandt:
Han troede, Døde vidste Meer, end vi,
Om Livet og dets Væsen. Hans Magie
Slap op til Ingenting. Ja, tænk engang!
Den hele Viisdomsskat, hans Konst aftvang
Naturen eller — Unaturen, Ordet,
Jeg ledte om og troede selv laae jordet
I Dødens Land, det store Løsningsord
Paa Gaaden, som i Universet boer,
Var — „Intet!"

(leer frygtelig, men stirrer pludselig stift mod Jorden og vedbliver:)

Dog endnu jeg grubler paa
Om der dog ei en dunkel Mening laae
I hint Orakel. Naar vi see os om
I Rummets Verden, maa den tænkes tom
Fra først af, inden Noget blev, — ei sandt?

Simurg (flubsende).

Tilvisse, vise Konge!

Nekromanten.

Alt oprandt
Af Tomhed altsaa; Universets Grund
Var denne Tomheds Afgrund, uden Bund
Og Væsen og Substans. — Alverdens Ting
Jo samles i sig selv, som denne Ring;
Alt gaaer tilbage til sit Væsens Kilde —
Ei sandt?

Simurg (urolig grublende).

Hvorledes?

Nekromanten.

Lad dig ei forvilde
Af Tankens Dunkelhed! men følger ei
Af denne Sandhed, at alt Væsens Vei
Og Maal og Hensigt er Tilbagegang
Til Tomhedssvælget, hvoraf Alt udsprang?
Og hvad er Tomhed meer, end — Intet?

Simurg (stirrer forvirret paa ham).

Herre!
Den Tanke vi hos Vanvid indespærre!
Den er for gruelig at tænke paa:
Saa var al Storhed til, for at forgaae —
Og kun Grundvæsnet — det Guddommelige — —

Nekromanten
(med overlegen Myndighed).

Det er i os, i Universets Rige,
I alle Væsner — er det store Hele
I alle dets uendelige Dele;
Grundvæsnet deler Skjæbne med os Alle —
Det maa til samme Tomheds=Grav hjemfalde.

Simurg (træder forfærdet tilbage).

Ha! taled Salomon? — Nys har du givet
Med Guddomsmagt mig gjenfødt Sands for Livet;
Vil nu du med eet Ord bortaande atter
Hvad meer, end alle Sandsers Fryd, jeg skatter?
Hvad er mig Syn og Hørelse og Røst
Mod Evighedens Pulsslag i mit Bryst?
Hvad er mig selv den største Guddoms Magt,
Naar den forgaaer?

Nekromanten (som før).

Med Rolighed betragt
Grundvæsnets Intethed! — og du er viis.
Hver Aand kun skaber selv det Paradis,
Hvori den kan hin Tomheds Magt forgjætte,
Som vil sig selv med os engang udslette.

Simurg (sønderriver sine Klæder).

O, Salomon! kan selv en Gud forgaae?
O, Rædsel! hvis idag jeg Sandhed saae!

Nekromanten.

Du saae hvad alt den store Fohi lærte
Før du blev til. Alt, hvad din Aand begjerte,
Blev fundet. Eet du mangler kun endnu:
Fuldkommen Guddomslighed attraaer du.
Velan, Ven Simurg! — Du har Mod dertil —
Fornegt dig selv! saa har du hvad du vil.

Opgiv al Uro kun, al stolt Begjeren!
Hengiv dig i hin rene, stille Væren!
Opgiv hvad Verden kalder Dyd og Last
Og Virksomhed og Liv! — fornegt, bortkast
Al Forsken paa Udødelighed selv!
Og tab dit Væsen i dets Udsprings Elv!

Simurg.

Og det er Tomhed — Intet? Nei, ha, nei!
Min Sandhedsforsken jeg opgiver ei!
Til Himlens Fugle flyer min Sjæl tilbage:
De skal mig Meer, end Salomon, opdage!

(vil bort.)

Nekromanten (standser ham).

Velan! men husk, Ven Simurg! hvad du seer
Og hvad du hører, er nu dit ei meer,
Men Magtens, som dig Sandsen gav tilbage!
Du let begriber, Ringen kan fratage
Dig Sands og Syn igjen, ja Meer, end det:
Med Sjæl og Legem tjener du med Ret
Nu Ringens Herre.

Simurg (stolt).

Hvad? min Aand din Slave?

Nekromanten
(hæver truende Seglringen).

Adlyd! uddan din Fuglespaadomsgave
Til høiest Klarhed! Dag og Nat herefter
Din Sjæl paa dette Punkt du ene hefter!
Du stiller dig i Fuglelunden hen,
Fastbunden til et Træ! der staaer du, Ven!
Og lytter til hver Røst af Himlens Fugle
Om Seglets Magt og Herredom! — Giv Agt!
Fordølg mig ei hvad Svale, Spurv og Ugle

Og Nattergal betroer dig! — Ved min Magt!
Det ellers gaaer dig ilde. — Føde, Drikke
Du ei skal mangle; men du rører ikke
Et Lem — forstaaer du? — taler intet Ord,
Undtagen hvad du mig iløn betroer!
For alt Fornødent til din sidste Stund
Skal sørges. Gaa nu til din Grandsknings-Lund!
Paaskjøn min Omhu for din Videnskab!
Jeg seer, du elsker den med Lidenskab.
Nu har du Otium. Benyt din Tid!
Beløn min Fyrstegunst med kjærlig Flid!

(Simurg staaer med opspilede Øine, som maalløs af Forfærdelse, og føres bort af Vagten, der paa Nekromantens Vink er traadt ind tilligemed Hushofmesteren og har modtaget hans Befaling.)

Nekromanten (til Hushofmesteren).

Bring Lokman ind!

Hushofmester

(gaaer og støder strax efter den blinde Lokman ind).

Herind, du Pukkelryg!
Du skal omskabes. Du er alt for styg.

(gaaer.)

Nekromanten

(lægger sin Haand med Salomonsringen paa Lokmans Hoved)

I Ringens Navn! og ved Seglets Aand!
Brist flux, hvert Sandsernes Fængselsbaand!

Lokman

(aabner sine Øine og seer sig om med rolig Ligegyldighed).

Ja, rigtig! som i Stjerners Bog jeg saae det!
Det var en Overgang. I Luften laae det —
Et Slags Epidemie var denne Stumhed
Med Blindhed, Døvhed og et vist Slags Dumhed;
Det maatte være — til det var forbi.

Nekromanten.

Fuldkommen rigtigt! din Astrologie
Har denne Gang spaaet Sandhed. Sig mig nu!
Et Slags Velgjerning vel erkjender du
I hvad min Magt dig skjenker?

Lokman (ligegyldig).

Ingenlunde!
Det var nødvendigt. — Andet du ei kunde.

Nekromanten.

Ja, vel! fordi jeg intet Andet vilde.

Lokman.

Det kommer ud paa Eet! din Villies Kilde
Er Eet med alle andre Kræfters.

Nekromanten.

Godt!
Og hvad er denne Kildes Navn?

Lokman.

Min Drot!
Et Navn gjør lidt til Sagen, mener jeg:
Er Verdensgrundens Ord Ja eller Nei,
Det kommer ud paa Eet. Jeg veed, du grunder
Paa Ordet i din Ring; du troer, der blunder
En evig Almagtsaand i Seglets Skrift
Med Grunden til al aandig Storbedrift —
Kan være, Herre! — Noget er deri,
Om end den Tro bli'er Stof til Sværmeri
En halv Snes hundred Aar endnu og længer.
Hvis frem det maa, det selv sig nok fremtrænger,
Naar Tid er.

Nekromanten (heftig).

Sig mig, Lokman! strax mig sig,
Tilhører Magtens Tegn og Segl nu mig

For evig? — Er der Stjernekundskab til,
Kun dette Visheds-Ord jeg vide vil.

Lokman.

Vid, der er Noget til, som overgaaer
Selv Tegnet, der i Magtens Seglring staaer;
Jeg mener, Herre Konge! dets Betydning,
Dets Væsen, dets nødvendige Udgydning
I Livets Strøm, i Phænomeners Sphære;
Men det fremtræder ei med Glands og Ære,
Med Rigdom, Herlighed og Kongepragt
Med din og alle Salomoners Magt.
Vid, selv Alverdens Videnskab og Konst
Er til dets blotte Anelse omsonst;
Og til hint Væsens Liv er aabenbaret,
Stort meer, end Intet, er ei Stjernesvaret.

Nekromanten (med rasende Miner).

Bort! Stjernetyder-Ugle! med dit Skrig!
Du spaaer ei Meer, end alle Verdens Lig.
Jert „Intet" vil jeg til mit Alt omskabe!
Vid, selv paa Verdens Grav jeg skal ei tabe
Hvad selv jeg med Bevidsthed greb. Afsted!
Du er min Træl. Min Magt og Herlighed
Til dig ei trænger; dog — din Stjernekonst
Tilhører mig. Du greb den ei omsonst:
Mit er dit Væsen, mit dit Ugleøie;
Opspil det mod hver Stjerne i det Høie!
Staa som min Skjæbnespeider til din Død
Paa Stjernetaarnet hist! — Det Levebrød
Jeg har bestemt dig. — Mig du kun betroer
Alt hvad du seer! Du mæler intet Ord
Til Andre! — For Nødvendighedens Gaade
Jeg agter selv ved Ringens Magt at raade;

Dog — ingen Videnskab foragter jeg,
Din heller ei. Nu gaa! Du veed din Vei;
Selv see vist dine skarpe Ugleblikke,
Din Skjæbne i min — Villie vakler ikke.

Lokman

(betragter med rolig Opmærksomhed hans urolige Minespil).

Den Vending, Konge! i din Character
Mig overrasker kun. Hvis her jeg seer
Kong Salomon i Sandhed for mig staae,
Hans Væsens Grund helt slet jeg gjennemsaae.

(tager et konstigt Seeror frem for at betragte ham noiere, medens han rolig paa Nekromantens Vink bortføres af Vagten.)

Nekromanten (seer efter ham).

Han tvivler om Salomon her er den rette.
Net saa! kan ikke hans Skarpsind gjette
Hvad selv jeg veed, han gjetter vel mindre
Hvad Stjerner kan ville — men jeg skal hindre.

(stamper harmfraadende og udstrækker sin Haand med Seglringen mod de fire Verdenshjørner.)

Nu frem! i Ringens og Seglets Navn!
Grund=Elementernes stærke Aander!

(Stærkt Bulder og Brag. De fire, store Elementaander staae pludselig for ham og boie sig mod Jorden; han seer dem bydende under Dine og vedbliver med frygtelig Stemme:)

Ryst Stjernerne selv i Himlens Favn!
Ras, ras, saa Naturens Hjerte sig vaander!

Elementaanderne

(reise sig med forvildede Aasyn).

Vi er frie! Vi er frie! — Vi høre med Lyst
O, Ringens Eier! din mægtige Røst.
Dit store Bud
Skal paa Storm flyve ud,

Skal paa Havenes Strømme
Til Verdens skjælvende Grændser svømme —
Skal i Jordens dybeste Afgrund nedstige,
Skal hvirvle paa Flammer mod Stjerners Rige!

(fare bort. Et Uveir høres.)

Nekromanten.

Ret saa! Nu faaer min Harm dog Luft engang!
I Gravnats-Grublen blev mig Luften trang.
Jeg vil fuldbringe hvad jeg grubled paa!
Nu kan jeg først de Dødes Ord forstaae:
Til Tomheds Afgrund alle Sjæle foer —
Tilintetgjørelse! bliv Magtens Ord!
Udtøm Jer, Elementers blinde Kræfter!
Opløs Jer ved det Maal, I higed efter!
Udbrænd! udras i Friheds stolte Lyst!
Hver Livets Flamme i Naturens Bryst!
Fortær dig selv! Grundvæsen, som mig truer
Med Undergang i dine Verdners Luer!
Først naar der Intet meer af Dig er til
I Universet — skeer der hvad jeg vil.
Alverdenskronen er ei længer din:
Din Magt er i min Haand — din Kraft er min.
Jeg af dit Intet skal en Verden skabe,
Som ingen Djævel meer skal efterabe!
Selv Satanas skal bæve for min Magt —
Dæmoners Fyrste! brudt er nu vor Pagt.
Jeg selv har fundet, hvad du higed efter:
See! din Vasal nu har din Dommers Kræfter;
Mig skal du tjene, som jeg tjente dig.
Triumf! — Jord! Himmel! Helved! lyd nu mig!

(bort med opløftet Haand. Torden, Lynild og Jordskjælv.)

Marcolfus (styrter frem).

Hvert Haar som en Naal paa mit Hoved staaer:
For Frokosttid vist Verden forgaaer.
Til et saadant Uveir saae jeg ei Mage
I alle mine Skriver- og Famulus-Dage.
Mod Kong Salomon selv jeg rendte med Panden —
Gik den vise Drot kun ei fra Forstanden!
Han gloer som han vilde nedrive Stjerner,
Men smidsker dog sært til Paladsets Terner:
Han fraader af Harm, men leer dog tillige;
Man siger, han Himmel og Jord vil bekrige.
Gaaer saa det med Viisdommens grønne Træ,
Hvor vil det nu gaae med os andre Fæ?
Er Viisdommen kun ei Galskab igrunden,
Som her med de Vises Sten blev funden!
Den Sten jo sidder i Salomons Ring;
Ak! gid den heller sad ham i Panden!
Regjerer nu han Alverdens Ting,
Jeg troer, Alverden regjeres af Fanden.

(Loftet styrter. Marcolfus flygter.)

(Orken. Storm og Torden. Den blinde Assaf Tonekonstner ledes, med sin Harpe paa Skulderen, af den stumme Prinds Agib til en Hule.)

Assaf
(føler sig for i Hulens Indgang).

Her er Ly, dog intet Hus —
Jeg kun føler Sten og Grus;
Men Orkanens vilde Brusen
Drøner her med dæmpet Susen.
Tause Ven i Nød! din Haand
Blev min Blindheds Ledebaand;

Til Asyl mig blev din Favn.
— Ædleste af alle Sjæle!
Kan din Mund eet Ord ei mæle?
Ei engang dit eget Navn?
Blev min Sjæl, som Öiet, blindet?
Kjendes Vennen ei paa Sindet?
Ak! min hele Sjæl er Öre,
Kan dit Væsens Navn ei høre,
Ei engang et dæmpet Suk.

Agib

(tager hans Haand og lægger den paa sine Skuldre og paa sit Ansigt).

Assaf.

Du er rank og høi — vist smuk: —
Stærke Skuldre jeg fornemmer,
Store Træk, helt ædle Lemmer.
Denne Pande vist jeg kjender;
Disse trofast stærke Hænder
Trykte vist min Haand engang,
Naar jeg mellem Venner sang.
Dog jeg ingen Ven kan mindes,
Paa hvis Tunge Ordet bindes;
Kun en Eneste jeg kjender
Med saa vennehulde Hænder;
Men han eier herlig Røst
I det frie, det kjække Bryst.
Ven! du har Prinds Agibs Sind —
Blev han stum, som Assaf blind,
Det var Kval for tvende Sjæle,
Men saa blev hans Nød selv Mæle.

Agib

(udbryder i Taarer og omfavner ham heftig).

Assaf.

Agib! ædle Agib! Du?
Ja, min Sjæl dig kjender nu.
Dig har og Dæmoners Magt
Rædselfuldt i Lænker lagt;
Dig vist Nekromanten grum
Kogled ved sin Trolddom stum.
Ja, du græder ved mit Bryst:
Taarer er nu Fyrstens Røst —
Ædle Agib! — er det dig?
Med et Haandtryk det udsig!

Agib

(trykker heftig hans Haand til sit Bryst).

Assaf.

Ja, dit Hjertes Slag mig siger,
Du er Agib. — Hjertet skriger
Mod Guds Himmel med sit Blod
Hvad jeg uden Lyd forstod.
Din var Haanden, som bortdrog mig,
Hvor hin store Jammer slog mig,
Hvor jeg søgte Livets Ord,
Men med Dødens Gru bortfoer,
Hvor om Frelse Haabet sang,
Men med Rædselsskrig bortklang.
Ve os! — men dog Held os, Ven!
Al vor Trøst foer dog ei hen:
Til vort Savn, vor dybe Klage
Blev mig Smertens Røst tilbage;
Hvor i evig Nat jeg gruer,
Du dog Himlens Stjerner skuer.
See for mig! for dig jeg taler!
Og, naar dig mit Ord husvaler,

Giver jeg din Tanke Stemme,
Lad mig Haandens Svar fornemme!
— Blind dit stumme Sprog jeg fatter —
Vore Sjæle mødes atter.

Agib.

(omfavner ham bevæget).

Assaf.

O! opfindsom gjør dog Nøden:
Blind som Natten, stum som Døden
Her dog Ven ved Vennens Haand
Deler Syn og Røst og Aand.
Agib! hør mit Hjertes Raab!
Hør mit allersidste Haab!
Vildt Orkaner mig bebude,
Ringens Herskertid er ude —
Eller — hvad mig aner værre —
Nekromanten blev dens Herre:
Himmellivets største Skat
Blev Dæmoners Rov inat.
Vel jeg veed og troer fuldgjerne,
Ranes kan ei Livets Kjærne;
Men hvad Livet Herligst eier
Kan fremskynde Dødens Seier.
Kjærlighed til Had kan vendes;
Himmelstraalen, klar og ren,
Stjernen i de Vises Sten
Kan til Afgrundsflamme tændes.
Agib! see! det alt er skeet —
Selv min Blindhed det har seet:
Salomon har tabt Klenodet —
Alt er tabt — kun ikke Modet.

— — Led mig til det fjerne Hav,
Som har lystret Mose Stav!
Der vi knæle skal og bede;
Der vi skal i Sandet lede
Efter Sporet af hans Fod,
Som ved Sandhedsvældet stod!
Led mig gjennem Ørkner golde
Til de Klipper, haarde, kolde,
Hvoraf han slog Kilder ud!
Der jeg raaber til hans Gud
Om en Draabe af det Væld,
Liv udslog af døde Fjeld,
Om en Draabe af den Kilde,
Som kan Sjæletørsten stille!
Med den Draabe paa min Tunge
Skal jeg Frelsens Sang udsjunge!
Og hvad Salomon ei saae
Skal for mine Øine staae —
Hvad al Viisdom ei kan finde
Skal oplades for den Blinde!

Agib

(omfavner ham heftig og drager ham bort med sig Uveiret).

Fjerde Handling.

(Nat. Bjergspidsen Morija med Salomons ufuldendte Tempelbygning, som en Mængde dunkle, dæmoniske Skikkelser ere ifærd med at nedrive. Storm og Uveir. **Iblis** og **Datember** mødes i to Uveirsskyer mellem Fjeldene.)

Iblis.

Vel mødt over Salomons Borg i Sky!
Elementerne har mig forkyndt hans Ry:
Til Blus blev de infernalske Gnister;
Han selv gjør Patronen hist oppe bister.
(peger mod den oprørte Himmel med fravendt Ansigt.)

Datember.

Ei Æren er min for Salomons Daad:
Han trænger ei meer til sin Hofnars Raad.
Hos ham har en Djævel nu Intet at gjøre;
Han selv kunde brave Djævle forføre.
Var ei han Ringen og Gabrielspanden,
Forsvor jeg mig paa, hans Sjæl var en anden.

Iblis (leer).

Den Viismand stempler min gamle Sætning:
Perfectibel i hver en mulig Retning
Blev Menneskeslægtens Natur.

Datember.

Pas paa!
Tilsidst det Kryb vil os overgaae.
Kong Salomon viger nu ingen Dæmon

I høi diabolisk Erudition:
Om ellers jeg fatted hans Viisdom ret,
Hans hungrende Aand først sluger sig mæt
Paa Grundvæsnet selv i alle Naturer,
Og da først Intetheden aflurer
En Virkelighed. Du sagtens forstaaer det;
Dog Helvedes Viisdom fast overgaaer det.

Iblis.

Bah! Theorier! System! det Formelle!
Jeg seer, som du veed, meest paa det Reelle.

Datember.

Deri han giver os Intet efter:
Han practiserer af alle Kræfter.
Despotiet er bragt i fortrinlig Stand;
Med Jernspir tvinger han Folk og Land.
Med fjorten hundred Stridsvognes Snurren
Han dæmper Hedningfolkenes Knurren;
Paa Jødeskriget om Mose Lov
Han svarer med Sværd og Stridshingstehov.
Opløfter kun Salomon Ringens Finger,
Tolv tusind Rytteres Glavind klinger.
Dog Mennesker han som Myrer agter;
Han leger Vold med Naturens Magter.
Heelt grundigt har han studeret Tingen:
Han manoeuvrerer med Almagtsringen
Som vilde han Jord og Himmel omsmelte
Og selv en Verden af Miskmasket ælte.

Iblis.

Det lider jeg: det er reelt og factisk;
Den infernalske Natur er practisk.

Datember.

I mit Fag Ingen ham overgaaer:

Tre hundred Dronninger lidt ham forslaaer;
Syv hundred Friller har jeg ham bragt,
Og Hælvten har han alt ødelagt.
Beaander han blot den deiligste Kind,
Strax skrumper den mumiegusten ind.
Som Fluer Kvinderne døe i hans Arme;
Dog det kun volder ham liden Harme:
For Ligene har han en sær Passion;
Dem plager han, trods din bedste Dæmon.

Iblis.

Godt! fik han Smag paa Nekromantien?
Henrev ham Benegtelses-Filosofien?

Datember.

Som selv du den præked med Fohis Mund.

Iblis.

Brav! Frøet falder i frugtbar Grund;
Nu Ringen selv i hans Haand os tjener.

Datember.

Mod ham er Schakaler selv og Hyæner
Nu fromme Dyr. Du selv maa forstaae
Hvorvidt Diabolistheden bør gaae;
Men, sandt at sige, nu troer jeg tidt,
Satanismen selv kan drives for vidt;
For gjennemfører han dit Princip,
Du selv tilsidst gaaer af Helved glip.

Iblis (studser).

Ja saa! der er Maade med Alt; forstaaer sig.
Selv Den, der til Altfornegtelsen slaaer sig
Og river fra Jord og Himmel sig fri,
Tilsidst dog maa slaae sig til eet Partie;
Og lader han intet Andet tilbage,
Med Satanas skal han tiltakke tage!

Hvis ei — han sletter sit Væsen ud,
Ei Menneskesjæl, ei Dæmon, ei Gud.

Datember.

Til Væsner regner du ikke flere?
Paa en Maade dog Englene existere;
Dog, det forstaaer sig, den Existents
Er, uden Frihed, saagodt som ingen,
Og — nu vi see det — ved Salomonsringen
Faaer Engleverdnen ingen Freqvents.
Der kommer han selv. Nu frem med Sproget!
Og viis ham, Satan endnu er Noget!

Nekromanten

(fremtræder i Salomons Skikkelse med Seglringen).

Dæmonpak! adlyd mig — eller forgaa!
Hvo er I, som her tør orkesløs staae?
Har I ei hørt, hvad jeg bød inat?
Omstyrter Tempelgrundvolden brat!

(peger paa de sidste store Levninger af Tempelbygningen.)

Datember (trækker paa Skuldrene).

Med største Fornøielse, vise Herre!
Men den du beseglede jo selv, desværre!
Og nu med Dæmonernes Fyrstes Magt
Du ei den rokker.

Nekromanten.

Hvo har udsagt
Hvor Magten ender? — Den Drot, du nævned,
Tilintetgjør jeg! Hvor er han?

Iblis.

Her!

(viser sig paa Fjeldet i sin diaboliske Majestæt.)

Nekromanten (træder tilbage).

Ha, Grundløgnvæsen! staaer du mig nær?

(udstrækker uvilkaarlig Haanden med Seglringen.)

Styrt til din Afgrund!

Iblis

(styrter med Fjeldet, han staaer paa, i Afgrunden).

Ve!

(der stige vulkaniske Flammer op af Dybet med et frygteligt Brag.)

Nekromanten

(blegner, men fatter sig stolt).

Jorden revned
Og slugte brat hint gjoglende Billed.
Det var dog et Intet.

Datember

(nærmer sig i en Hofnars Skikkelse).

Taagen forvilded
Dit Syn, Kong Profet! hin Kæmpegestalt
Var Fjeldet kun, som ved Jordbrand faldt;
Det var Fuskerarbeid.

Nekromanten.

Min Hofnar! du?
Jeg kjender dit Abekatfjæs først nu.
Stod nys du her ved en Andens Side
I Uveirsskyen? svar! jeg vil vide
Den rene Sandhed. Hvo var hin Hoie,
Med Fjeldets Krop og med Lynets Oie?
Hin Rædselsskikkelse uden Lige? —

(truer.)

Datember (krummer sig smidig).

Skal jeg kedsommelig Sandhed sige
Og tumle mig paa en fremmed Mark,
Saa vid, det var din og min Monark,
Den store Iblis —

Nekromanten.

Hvem? Iblis?

Datember.

Ja,
Saa nævnes han, hvor han sidst kom fra;
Kjært Barn forresten har mange Navne.

Nekromanten.

Han blev til Intet —

Datember.

Hint Afgrundsspring
For Dybets Herster var Ingenting.
Frygt ei! ham Verden aldrig kan savne:
Er nogen udødelig, saa er han det.

Nekromanten.

Betegn hans Væsen klur, om du kan det!

Datember (med dybsindig Grimas).

Hans Væsen er Verdens Grundelement;
Jeg kalder ham Universets Regent.
Hans Aand er igrunden den mest active:
Han holder Oppositionen ilive;
Han danner Bevægelsens store Kjærne
I Jordens Sjæl og hver løsladt Stjerne.
Jeg siger ei til hans Ære Meer;
Hver grundig Viismand i ham dog seer
Sin rette Mester. — Trods Himmelskraalet,
Han fører hver dristig Sjæl til Maalet:
Kun Iblis kjender Aandernes Savn —
Og Satanas er hans ærlige Navn.

(bukker ydmygt.)

Nekromanten (grublende).

Dæmoners Fyrste — Grundvæsnets Fjende —
Hin Skygge, det aldrig kan overvinde,
Hin Guddommens Løgn, med Almagts-Tørst,
Som sprang af Sandhedens Hjerne først —

Hin Selvmodsigelsens aandløse Aand,
Der knytter Skin=Tilværelsens Baand
Ved evig at sønderrive det Bundne —
Hin Forsker, som selv sig dølger det Fundne —
Hin Magt, som Afmagtens Liv kom fra —
Hint Dybdernes Nei paa Stjernernes Ja
Og Alt, hvad Himlenes Skrig bekræfte —
Paa ham jeg kunde mit Øie hefte?
Han stod da i Virkelighedens Dragt,
Hvor Fjeldet sank i hin Afgrunds=Tragt?
Var han med Naturens Liv beslægtet?
Bekræfted hans Mund, hvad hans Væsen negted?
Han er og er dog ikke tillige,
Som Virkeligheden i Tomheds Rige —

Datember.

Derom jeg ikke tør disputere:
Om Intet i Tingen kan existere,
Og om der igrunden er Noget til,
Din Viisdom jeg overlade vil
Til Speculation. Det er Ting, min Drot!
Jeg aldrig studered. Eet veed jeg kun godt:
Hvad Øiet seer og hvad Øret kjender,
Hvad fast jeg griber med begge Hænder,
Hvad alle Sandser bevidne grant —
Det kaldes selv af Dæmoner sandt.
Hvad hans Personlighed anbelanger,
Som Hælbører kalde „Kongen for Slanger",
Den store Iblis, hvis Væsen Ingen
Dog ret begriber i selve Tingen —
Saa mener jeg, Herre! hvad selv du saae
Du kunde lidt Virkelighed tilstaae,

Om selv du af alle Sandser fem
Kun eied de to og troede paa dem.

Nekromanten.

Hm! paa hint Uvæsen tvivler jeg ei;
Men fandt dets Form til min Sandsning Vei?
Kan Intets Skygge sig aabenbare?
Kan Mørket sig ved sig selv opklare?

(betragter Salomonsringen.)

Nei, jeg opklared ved Livets Ring
Grundvæsnet selv i de grunddøde Ting.
Jeg mægter hvad selv min Tanke negter —
Hvad ingen Gud eller Djævel mægter!

(gaaer hoverende bort med en vanvittig-stolt Mine.)

Datember

(rækker Tungen ud efter ham).

Ingen raadden Nød jeg gav for din Aand,
Sad ikke Magtens Ring paa din Haand.
For den selv Iblis flyede med Gru;
For den dog Helved skjælver endnu.
Ei meer Profetglands Salomon smykker;
Ei Rest af Dyds-Lapperi ham trykker;
Endnu hans Verdensspir dog ei brast —
Er Ringen til Satans Abe groet fast?
Med Væmmelse Djævle hans Villie fremmer:
Alverdens Vellyst sluger han kold;
Han speculerer sig Satan i Vold,
Men selv sig dog intet Dieblik glemmer.

Iblis

(stiger harmfraadende op af Vulkan-Afgrunden).

Ha! Blendværks Blendværk! Seglringen bar han —
Klenodets Magt, men ei Aanden har han —

Datember.

Hvad jeg har anet, du selv nu saae?

Iblis.

Kun Gravnatshulhed i Blikket laae.
I ham var aldrig en Sjæl tilstede,
Som kunde sig Magtens Segl nedbede.
En Gjøgler, et usselt Fantom kun bærer
Den Skikkelse, Verden som Salomons ærer.
En Trold her trodser Himmel og Helved;
Jeg selv for en oprørsk Vasal har skjælvet.
Blev Løgnen sin Faders Overvinder?
— Afsted! afslør ham! udforsk hans Kvinder!
Afriv ham Masken! fralok ham Ringen!
Han maa forgaae; han hjælpes af Ingen.

(De forsvinde.)

(Kyst ved det oprørte Hav. Ustadigt Maanelys. **Salomon** staaer i den fattige Oldings Skikkelse ved en af Stormen opkastet Fiskerbaad med Fiskeredskaber og bjerger Planker og Seil af et sønderslaget Vrag, hvoraf han danner sig et Slags Hytte.)

Salomon (hviler sig udmattet).

Saa har Naturen i sin Harm tilslængt mig
En Baad, et Vrag til Livsfrist — disse Planker
Til Tag og Husly! — Vel! den har tiltænkt mig
Et ydmygt Levnet her.

(falder i Tanker.)

Naturens Tanker
Er Anelser af Guddomsvillien. — Herre!
Din Villie skee!

(vil folde sine Hænder til Bøn, men river dem atter fra hinanden og farer med Haanden til Panden.)

Jeg lod de Galne spærre
I Fængsler ind, da jeg var Konge. Viist
Man kaldte det; min Omsorg blev lovprist.

En større Hersker spærred her i Fængsel
Og bandt med dette usle Legems Baand,
Kong Salomon! din Sjæl, din Grubleraand —
Ha! var min Viisdom, var min Sandhedslængsel
Da Vanvid? — Ja, nu kommer mørk tilbage
De gamle Tankers Tvivl fra mørke Dage.
Hvor er der Viisdom under Solen til?
Hvad er al Magt og Lykke? — Gjøglespil
Er al vor Stræben. Sol gaaer op og ned,
Og Veiret farer uden Fred afsted —
Een Slægt der fødes og en anden døer;
Alverden gaaer sin skjæve Gang som før:
Sort blev dog aldrig Hvidt, og Ondt ei Godt —
Og under Solen var det Største smaat.
— Jeg stod saa høit, en Hersker stod paa Jord;
Jeg greb hvad Tanken nævned ei med Ord;
Jeg vilde hvad Alverden stræber til,
Men selv ei i sin Jammerlighed vil —

(hæver sit Hoved.)

Du gav mig Magten, Herre Zebaoth!
Jeg raabte: Liv! bliv sandt! bliv skjønt! bliv godt!
Naturens Aand jeg Vildheds Kamp forbød;
Jeg vilde knuse selv den grimme Død;
Men, o! jeg Blinde! Løgnens Trælle bandt jeg;
Men Løgnens Væsen selv ei overvandt jeg:
Paa Verdensøglens Ham min Fod kun traadte,
Mens Øglens Væsen i al Verden raadte.
Mod Livets Væld jeg foer med hede Tørst;
Men Dødens Grund jeg ei udrydded først —
O, Vanvid!

(knuger Haanden mod Panden.)

Ja! den Dommers Haand mig slog,
Som aldrig nogen Skabnings Sjæl bedrog.
(synker sammen.)
Hvad skulde jeg med Aandefyrstens Pragt?
Hvad skulde jeg med Segl paa Guddomsmagt?
Jeg, som var ei mit eget Hjertes Drot,
Ei skjelned Død fra Liv og Ondt fra Godt?
Hvad skulde jeg med Verdenskongens Styrke?
Min blinde Sjæl en Afgud kunde dyrke
I Blødheds Drøm! — O! Sjælen havde tabt
Sin Herlighed, før Formen blev omskabt:
Kong Salomon af Verden var forsvunden
Før, dybt fornedret i Forvandlingsstunden,
Jeg saae mit Legem i Dæmonens Vold —
Før Løgnen pryded sig med Sandheds Skjold,
Og Lavhed pranged med min Høiheds Mærke.
(stirrer grublende mod Jorden.)
Hvad gav mig Heltekraft og Lemmer stærke?
Jehova-Tempel var mit Kongebryst;
Eloah-Villien toned i min Røst;
Schadai-Straaler i mit Øie spilled —
Gudstanken i mig hæved til Gudsbilled
Mit Væsens Skikkelse. Bort Tanken foer,
Og Salomon udslettet var af Jord —
O! evige Retfærdighed i Alt!
Med Guddomslivets Speil Gudsbilled faldt —
(styrter med Sønderknuselse paa sit Ansigt i Sandet.)

(Stærke Stormstød. Et Skib strander blandt Klipperne nær ved Kysten. Nødsskrig af Skibbrudne.)

Salomon (reiser sig).

Hør! Jammer! Nødsskrig! Havsnød! Ingen, Ingen,
Som frelser —
(løfter truende Haanden.)

Stille! Luftens vilde Aand!
Adlyd mig, Hav! — Ha! brudt er Pagtens Baand.
Nu Storm og Hav udleer mig. Tabt med Ringen
Er Magt og Aand og —

(slaaer sig for Panden.)

Salomons Forstand.

(vil skyde Baaden ud, men hans Arme synke.)

Selv Legemskraften tabt! — Slig usfel Mand
Vist aldrig tumled Baad paa Hav — og nu
I alle Elementers Oprør! — Gru
Og Dødens Rædsel droner mig imøde —
Skal nu Dæmoner lægge Verden øde?
Kan Ingen frelse? — Herre! tag mit Liv!
Endnu een Gang kun Kæmpekraft mig giv,
Som jeg har Villie! — I Eloahs Navn!
Jeg vrister Liv endnu af Dødens Favn!

(skyder Baaden ud og kæmper sig med Kraft gjennem Brændingen.)

Dødens Engel

(paa Klippen i Havbrændingen skjuler sit mørke, strenge Aasyn i Fraadeskyen og sukker i Brændingsdønet):

Strenge Kald!
Naar skal du ende?
Mon ved Verdens Fald,
Naar Jorden og Stjernerne brænde?
Rædselsgestalt!
Naar skal du forklares?
Naar skal Englens Lys, hvor min Skygge faldt,
I den Herliges Glands aabenbares?

(udbreder to, store sorte Vinger og flyver hen over de Skibbrudne, som Salomon forgjæves søger at redde.)

Nedslyng dem, Hav!
I din Dybdes Grav!

Opslug dem Alle,
De Feige, der falde
Med blegblaae Læber, med sittrende Mund
Paa magtløse Guder i Nødens Stund!
Begrav dem, Afgrund! til Dommens Dag!
Til Basunens Brag!
Jeg mærker dem med mit Vingeslag.

(berører de Skibbrudne med sine Vinger. De synke. En gammel Kvinde alene holder sig fast ved en Klippesvids med foldede Hænder og beder med høi Røst. Salomon nærmer sig i Baaden til Klippen med uhyre Anstrengelser.)

Dødens Engel (svæver over de Sjunkne).

Kun Een af dem Alle
Kan ei hjemfalde
Til Gruben endnu —
Kun Een af dem Alle
Skal Livsfrist vinde —
Hvo lærte hin gamle, forladte Kvinde
Paa Magternes Magt i Nøden falde,
Trods Dødens Gru?
Kun hun skal frelses i Menneskefavn,
I den Gamles Favn,
Der kæmpende svinger
Sin Arm mod Stormens og Dødens Vinger
Og raaber i Nød paa det største Navn.

(Salomons Baad kantrer. Han svømmer til Klippen, drager den gamle Kvinde ned til sig i Brændingen og svømmer med hende til Kysten. Hun synker bevidstløs ud af hans Arme paa Strandbredden. Dødens Engel nærmer sig hende.)

Salomon (træder imod ham).

Ha! hvo er du? Forfærdelige! — dig
Jeg brødes med i Storm og Hav blandt Lig.

Endnu jeg trodser dig og Løgndæmonen,
Saasandt jeg Perlen greb i Sandhedskronen!

(oploster sin Arm imod ham.)

Dødens Engel.

Fra Kamp med mig ustraffet Ingen gaaer —

(lammer hans Arm med et Vingeslag.)

Kong Salomon! Dødsenglen for dig staaer.

Salomon (blegner og synker sammen).

Dødsengel — du? Forfærdelige! ja,
Jeg saae det Afgrundssvælg, hvor du kom fra —
Min sidste Kraft du knuste med din Vinge —

(hæver sig atter truende.)

Men han er til, som skal dig evig tvinge —
Ved Seglets Magt! jeg trodser dig endnu.

Dødens Engel

(med et strengt, dog medlidende Blik).

Saalænge Synd er til, min Træl est du.

Salomon.

Forfærdelige! kan du Sandhed mæle?
Du, som alt Liv, al Salighed vil kvæle!
Ja, med besmittet Haand jeg Seglet svang —

(skjuler sit Ansigt med venstre Haand; den høire hænger slap ved hans rystende Knæ.)

Dødens Engel

(med streng, men smertelig Røst).

Idag du saae mit Aasyn første Gang —
See! vi har prøvet Kræfter. Nu jeg svinger
Kun over dig til Varsel mine Vinger.
Naar tredie Gang min Vinge dig omsuser,
Dit Hjerte brister, og dit Liv jeg knuser!

(svinger sine Vinger over ham og forsvinder.)

Salomon (knæler).

Styrt Morderenglen! Herre Zebaoth!
Frels, frels dit Folk fra Dødsdæmonens Sot!
— Hav Tak! eet Liv dog ved min Haand frarev du
Forraadnelsen.

(reiser sig og oplofter den gamle Kvinde, som slaaer Øinene op og brister i Graad, idet hun betragter sig selv og hastig tilhylle sit Ansigt.)

Du græder, gamle Kvinde!
Pris alle Guders Gud! ved ham kun blev du
Fravristet Dødsdæmonen: kun iblinde
Min Arm hist famled mellem Jammersfrænder.
Bortrev jeg dig fra Slægt og kjære Venner?

Den gamle Kvinde

(med hæs, klangløs Stemme):

Nei, Gamle! ubekjendt, forladt,
Jeg foer igjennem Storm og Nat
Blandt Slaver hist fra Joppes Strande,
For fjernt i aldrig sete Lande
At skjule mine Sorgers Vægt
For Medynksblik af Ven og Slægt.
Engang jeg eied kjære Venner;
Nu Ingen mig i Verden kjender.
Mit Navn skal Ingen høre meer,
Som dette Jammersaasyn seer.

(drager Dækket et Øieblik tilside og viser ham sit Ansigt. Han træder med uvilkaarlig Gru tilbage og vender Øinene fra hende. Hun tilhyller atter sit Ansigt og vedbliver med graadkvalt Røst:)

Min Sorg skal ingen Sjæl fornemme,
Som hører denne kvalte Stemme.
Men gives der et knuset Bryst,
En Sjæl, forladt af Livets Lyst,

En Skabning, skuffet meer, end jeg —
Det Væsen jeg forlader ei!
— Dog hvo kan see mig uden Gru
Og trøstes ved min Røst endnu?

Salomon.

Ulykkelige! gaaer det dig
Med Aasyn og med Røst som mig?
Forskjellig er dog her vist Grunden.
Hvert Ord, som flyver mig af Munden,
Mig klinger med en Uslings Røst,
Men dog med Gjenklang i mit Bryst.
Naar jeg i Sumpens Speil mig seer,
Jeg elsker ei det Billed meer,
Hvori min bundne Aand sig rører.
Den Skjæbne, her os sammenfører,
Nu mildner venlig dog min Nød:
Jeg rev dog fra den skumle Død
Et Væsen, som min Kval forstaaer;
Og bringer ei dit Aasyn Glæde,
En Sjæl er i din Røst tilstede,
Og i dit Bryst et Hjerte slaaer,
Som byder Sorgens Arving glemme
Hvad kun i Sandsens Land har hjemme.

Den gamle Kvinde.

O! er det muligt? gamle Mand!
Er denne Røst endnu istand
Til Lyd, som kan en Sjæl husvale?
Kan denne gustne Mund udtale
Et Ord endnu med Livets Klang?
Kan denne Haand endnu engang
En menneskelig Haand omfatte,
Som ei bortstøder den?
(griber hans lammede, slap nedhængende høire Haand.)

Salomon.

Min Haand
Blev følesløs; dog kan jeg skatte
Dit fromme Sind, din milde Aand.
End her er Liv.

(lægger den venstre Haand paa sit Bryst og rækker hende den.)

Den gamle Kvinde.

Ak! lam og død
Blev Arm og Haand. — Du sønderbrød
Din Rest af Kraft mod Havets Fjelde
I Kamp mod Elementers Vælde
For slig en Skabnings Liv — som jeg?

(undersøger hans lamme Arm og binder den op i det Klæde, hvormed hun havde skjult sit Ansigt. Han vender atter Øinene uvilkaarlig bort, idet hun staaer helt utilsløret for ham.)

Salomon.

Hav Tak! — Min Lamhed smerter ei.
Et Slag af Dødens stærke Vinge
Er mod et vundet Liv dog ringe.

Den gamle Kvinde.

Med dig var Jakobs stærke Gud:
Hans Navn i Nød du raabte ud.
O! følg mig til din Bolig, Gamle!
Lad mig dig pleie!

Salomon.

Jeg maa samle
Til Rede her, som fattigst Fugl,
Før under Tag jeg finder Skjul.
See! dette sønderknuste Vrag
Skal tjene mig til Hjem og Tag.
Opdrevet seer jeg Baaden atter;
Mit Held dog i min Nød jeg skatter.

Paa Guders Gud jeg troer, som du;
Min venstre Arm er frisk endnu.
Een Aare kan min Haand vel føre;
Du kan jo begge Hænder røre;
Du som min Engel til mig kom:
Vil du mig hjælpe, mild og from,
Skal snart en Hytte her os skjule,
Saa lun som Troglodytens Hule,
Og Havets Rigdom skal os mætte,
Og vi den Verden skal forgjette,
Som os vel neppe savner meer!

(synker udmattet ned under Bragskuret.)

Den gamle Kvinde

(befæster et Slibsseil til Ly for hans Hoved og betragter ham med Deeltagelse).

Hvo er du? Olding! — Alderdommen
Dig knuger svart. Er nys du kommen
I Armods Nød?

(bliver Perlebaandet vaer, som han bærer om Halsen.)

(afsides.)

O! Himmel seer
Jeg der mit Perlebaand?

(høit.)

Ha! sig,
Om her en Drøm ei skuffer mig!
Du bærer et Klenod — et Smykke,
Som har tilhørt — —

Salomon

(trykker Perlebaandet til sine Læber).

Ja! priis min Lykke!
Mig skjenket blev en Trøst i Nød,
En Talisman i Sorg og Død.

(betragter det.)

Det har tilhørt en mægtig Drot;
Men han ei skjelned Ondt fra Godt —
(trykker Baandet til sit Bryst.)
Det har tilhørt en ædel Kvinde,
En herlig Viisdomselskerinde;
Dog — ak! — hun søgte Viisdom der,
Hvor Vanvid stod sin Afgrund nær.

Den gamle Kvinde.

O! du har kjendt hin store Drot?
Saa veed du, en dæmonisk Sot
Hans Sjæl forvandled —

Salomon (med et dæmpet Suk).

Ja, han tabte
Det Billed, hvori Gud ham skabte:
Han greb — men holdt ei fast ved Aanden,
Og Ordets Ring ham faldt af Haanden.

Den gamle Kvinde.

Nei, Seglets Ring han har ei tabt;
Hans Legems Pragt blev ei omskabt.
Ak! nei — jeg saae ham selv — jeg veed,
Et større Tab hans Væsen led:
I Herlighed endnu han throner,
Men, ak! bedaaret af Dæmoner;
Hans Ørneøie blev det samme;
Men rædselfuldt er Blikkets Flamme;
Hans Legems Kraft led ingen Men —
Men Kongehjertet blev til Sten.
Dæmonisk blev hans Aands Bedrift,
Og Tanken i hans Sjæl blev Gift.

Salomon (reiser sig).

Nei, nei! endnu ei. Kom ihu,
Den Faldnes Aand er Aand endnu.

Forvandles kan Alverdens Ting,
Fortabes kan selv Ordets Ring;
For Lyset kan hvert Oie lukkes;
Men Lys og Syn kan aldrig slukkes.
Lad Blendværkstaagen fare hen —
Og Lys den Blinde seer igjen!

Den gamle Kvinde.

O! var det muligt! — Ja jeg troer
Med Glæde, Olding! hvert dit Ord.
Min Sjæl ei Skjæbnegaaden fatter;
Men taler du, jeg hører atter
I Alvorsstemmen fra dit Bryst
En venlig Sjæl med fremmed Røst.
O! sig, hvo gav dig dette Baand?
Det græd i Sabas Dronnings Haand,
Naar fordum hendes Venner led — —

Salomon (studser).

Hin skjønne Løndom alt du veed?
Dog, Kjære! spørg ei meer om Dette!
Ret aldrig skal min Sjæl forgjette
Det Væsen, som med hint Klenod
Engang for Jorsals Konge stod
Og rakte ham til Venskabspant
Den elskeligste Skat, jeg fandt.
Vid, ranet har jeg ei Klenodet;
Men see! jeg stod, fortabt og arm,
Og knuged marvløs Haand mod Barm,
Forladt af Livets Haab og Modet,
Med Kvaler, Ord ei har udsagt,
Med Tanker, som ei foer fra Læbe,
Med Helvedgru, med Selvforagt,
Med Pinsler, som kan Sjæle dræbe —

Da fandt jeg Skatten ved mit Bryst,
Hint Baand med milde Taarers Trøst;
Som Balsamdug hver Taare flød,
Og — jeg var rig i al min Nød.

Den gamle Kvinde.

O, Gamle! fandt du i din Smerte
Hvad Salomon rev fra sit Hjerte?
Hvad han foragted, elsked du? —
(afsides.)
Blod græder Perlebaandet nu.
(skjuler sine Taarer.)

Salomon
(knuger Perlebaandet til sit Bryst uden at see paa hende).

O! Salomon endnu fornemmer
Den Balsamkraft, hver Draabe gjemmer
I dette milde Gaaders Baand.
Vid, skjult i Hjertedyb og Aand
Hin stille Løndom blev bevaret,
Som her sin Kraft har aabenbaret;
Og hvor Kong Salomon nu gaaer,
Det ædle Billed for ham staaer,
Som er i Sjælens Dyb tilstede,
Naar disse klare Perler græde.

Den gamle Kvinde (stubsende).

O! Tanken, som i dig nu taler,
Som Salomons, min Sjæl husvaler.
Jeg vilde troe, hans Væsen boede
I dig, hvis ei hans Øine stode
Saa klare for min indre Sands,
Hvis ei hans Herlighed og Glands
Jeg havde seet, og hørt hans Stemme
Hin Rædselsstund, jeg ei kan glemme,

— Vid, jeg var stum og døv og blind,
Jeg sad med Taarer paa min Kind;
Jeg bad til Davids Gud ilon
For Davids store, vise Søn;
Da rørte mig en mægtig Haand,
Da brast de bundne Sandsers Baand:
Med Seglets Ring den Store, Høie,
Stod som en Guddom for mit Øie.
Min Sjæl sig løfted til hans Pris;
Men — Glandsen i hans Blik var Is;
Hans Ord var hadske Tankers Tolk,
Hvert Ord mig var en giftig Dolk —
Jeg rørtes af hans Aandes Flamme —
Og — jeg var ikke meer den Samme.

Salomon (yderst spændt).

Hvo var du? Ve! hvad var dit Navn?
Sank Balkis i Dæmonens Favn?

Den gamle Kvinde.

Nei, for hans Aandes Gift jeg flyede —
Den Salomon min Sjæl afskyede,
Og aldrig, aldrig — —

Salomon (griber hendes Haand).

Tro din Ven!
Fuldtro han staaer for dig igjen.
O, Balkis! Sabas milde Dronning!
Her seer du Isra'ls faldne Konning.
I dig jeg intet Træk gjenseer
Af hende, jeg ei glemmer meer;
Og dog jeg veed, du er den Samme,
Som gav mig dette Perlebaand.
Fornedret mødtes Aand med Aand;
Men slukt blev dog ei Aandens Flamme.

Balkis

(styrter grædende til hans Bryst).

O, Salomon! din Sjæl jeg kjender:
Alt længe Hjertet i mig brænder.
Ved hvert dit Ord i denne Stund
Dybt rørtes Sjælen i dens Grund.
O! nu jeg seer Dæmonens Svig:
Han bar dit Legem, var ei dig;
Med Trolddom kunde du ei slaae mig —
Ei du — Dæmonen aanded paa mig.
I Nøden var min Ven mig nær:
Du har mig i min Jammer kjær.
Dit Legem, ei din Aand jeg flyede;
Ei dig, Dæmonen jeg afskyede —
O, Fryd i bittre Skjæbners Kval!

Salomon (hæver sit Hoved).

See! Ørknen blev min Kongehal:
Den vilde Strand, den vrede Himmel,
Stormskyen med sin Purpurstrimmel,
Orkanen med sin Drøn=Basun
Dig hilser i mit nye Paulun.
Et Vrag blev her min Herskerthrone,
Og, Dronning! see! min Verdenskrone
Blev denne Krøblings Oldingshaar,
Som Stormen om min Isse slaaer —
Dog jeg er mægtig, rig endnu —
Eloah priser jeg, som du:
Selv paa min Herligheds Ruin
Een Sjæl dog blev i Verden min —

(boier sit Hoved udmattet mod hendes Skulder.)

En Mængde tildeels lemlæstede israelitiske Flygtninge drage forbi; blandt dem nogle af Kong Salomons Hofmænd; fjernest i Toget Dronningen af Sabas hele Hofstat og Følge i Sørgedragt.)

Nogle Flygtninge.

Bort, bort fra Salomons fredløse Land!

Andre.

Bort, bort fra Despotens forpestede Rige!

(Salomon synker afmægtig til Jorden.)

Balkis.

Hjælp! Hjælp! — han døer —

En af Salomons Hofmænd.

Jeg hørte Nogen skrige.

En Anden.

En gammel Kjærling kun —

En Tredie.

En halvdød Mand!

(De gaae forbi.)

Salomon (kommer til sig selv).

O! havde jeg en Lædskedrik!

Balkis (til de Reisende).

Opliv ham,

Den lamme, syge Olding her! — O! giv ham
En Draabe Vand kun!

(De Reisende see med Foragt og Ligegyldighed paa hende og drage forbi. Hun knæler og beder stille.)

Alle Himle milde!

Hist styrter ud fra Fjeldets Bryst en Kilde.

(henter Vand i sin Haand fra et fremspringende Kildevæld og lædsker Salomon.)

Salomon.

Velsignet Haanden, som mig venlig kvæger!
Velsignet Englen, som min Sjæl nu læger!

(slumrer udmattet ind.)

Dronningen af Sabas Følge

(kommer nærmere med sønderrevne Klæder og Sorgemusik. De synge):

Vi kom med Hæder,
Vi kom med Fryd,
Vi kom i flagrende Silkeklæder,
Med Sabas Dronning i Høiheds Pryd.
Med Skændsel og Klage
Vi flye tilbage,
Med revne Klæder, med Jammer og Nød —
Ve, Ve os! Vor store Dronning er død.

Balkis.

Ak! mine arme Tjenere! med Kummer
De iled mig forbi. De troe mig død.

(betragter den slumrende Salomon.)

Hos dig jeg bliver, Ven! — Tak, milde Slummer!
Styrk du hans Sjæl og skjul ham Verdens Nød!

(drager Skibsseilet tættere sammen over hans Hoved og sætter sig stille i Sandet ved hans Side.)

(Simurgs Trylletaarn paa Fuglebjerget. Taarnet staaer paa en Fjeldspids, omhvirvlet af syngende Fugle. Det er bygget af Klippestykker og Jerngittre; det ligner foroven et uhyre Fuglebur; dets Tag bestaaer af Elefanthuder. Prinds Agibs bortførte Brud, Prindsesse Melida, seer ud igjennem Gitteret. Solen staaer op over Bjerget. Langt borte høres Stormens og Havets Oprør som en dæmpet, harmonisk Susen.)

Melida.

Mit Øie seer dog fra mit Fangebur
En herlig, en vidunderlig Natur.

I mildest Luftning seer jeg ud saa vide,
Naar vildest Verdens Elementer stride.
Her alle Stormes Hyl og Haves Brusen
Mig klinger skjønt, som Svanevingers Susen.
Her alle Østens Fugle søge Ly
For Regn og Kuld og barske Uveirssky;
Med liflig Sang omflyve de min Bolig.
Jeg blev med deres stille Liv fortrolig:
Jeg kjender deres underfulde Sprog.
Om Natten læser jeg i Stjerners Bog;
Men ingen menneskelig Røst jeg hører:
Hid Ørnens Vei kun over Skyen fører.

(falder i Tanker.)

Idag er Aaret omme —

(slaaer en Knude paa sit lange, flagrende Livbaand og tæller en Mængde andre Knuder.)

Denne Knude
Mig skulde Prøvens sidste Dag bebude,
Hvis ei hin Stjernetyder mig bedrog.
Har selv jeg ei læst feil i Stjerners Bog,
Var denne Dag til Bryllupsfest mig kaaret,
Naar Bruden havde siddet hele Aaret
Og talt paa Knuderne hver Nat, som svandt,
Til Kjærlighedens Stjerner Seier vandt.
Af alle Stjerner mest jeg troer paa dem:
De loved mig et Dronningliv, et Hjem,
Saa skjønt, som jeg det drømte mangen Dag,
Da jeg var Barn, og i mit Dueslag
Jeg sad med Agib, og han leged Konning,
Og jeg var hans og mine Fugles Dronning.
Fjernt Verdens Larm os klang som Biers Surren:
Vi hørte kun paa vore Duers Kurren

Og paa hinandens Eventyr; — Og, see!
Hvad Barnehjertet drømte skulde skee —
(falder atter i Tanker.)
— Han kom, den lille Mand, der ligned Uglen,
Og stred med ham, der ligned Kongefuglen,
Om Menneskenes Liv og Skjæbnens Magt —
Og begge har dog sælsomt Sandhed sagt:
Jeg blev „den Glade, som paa Glæden bier,"
Den „Skjæbnebundne i den frie Natur;"
Hver Dag jeg „synger" dog „som Fugl i Bur"
Og „venter over Skyer min Befrier."
Jeg har ei jamret og jeg har ei klaget;
Hvad Fugl og Stjerne spaaede mig, jeg troer:
Kun Frihed og min Prinds fra Dueslaget!
Og jeg lyksaligst mellem Fugle boer.

(Fuglene komme til hendes Gitter og opvarte hende. Nogle bringe Frugter, Andre Blomster. En stor, smuk Falk bringer hende et lille Brød.)

Melida (klapper Falken).

Min Agibs Falk! dit skarpe, kloge Øie
Mig synes at forstaae. Du agter nøie
Paa Timen, naar jeg vaagner med Naturen
Og seer fra Gittret over Klippemuren
Histned i Dalen gjennem Sølvflortaagen;
Du kommer venlig, naar min Sjæl er vaagen,
Og bringer i din stærke Klo fuldglad
Det Brød, du raned i den fjerne Stad.
Hav Tak! hav Alle Tak, I kjære Venner!
I kløgtig mine Yndlingsblomster kjender;
I kjende Frugten med den ædle Saft,
Der skjønnest gjemmer Livets friske Kraft.
I hakke paa Veninden Fængselsgitter,
Som var min Fængselstid Jer lang og bitter.

I vilde gjerne mig jer Frihed unde:
I sprængte gjerne Gittret, hvis I kunde.
— O! kunde jeg med Eder frit mig svinge
Henover Bjerg og Dal paa Fuglevinge,
Jeg fløi fra Land til Land, fra Stad til Stad —
Og fandt jeg Agib — kom igjen jeg glad.
Med mig han vilde kjærlig hos Jer bygge:
Hvor Himlens Fugle boe er Fred og Lykke.

(Fuglene flagre med Vingerne og synge.)

Melida.

Hav Tak for Eders skjønne Morgensang!
Paany den venligt om min Brudgom klang.
Flyv atter i den vide Verden ud!
Og seer I ham — saa bring ham til hans Brud!

(Sangfuglene flyve glade bort og klappre med Vingerne; kun en Ugle bliver siddende med rollende Hoved paa Elefanthudtaget og tuder.)

De spaae mig Lykke alle Sangens Fugle;
Om „stumme Brudgom" varsler kun hin Ugle.
Nei, liflig er din Røst og skjøn din Tale,
Du Eneste, som skal min Sjæl husvale!

(gaaer tilbage i Taarnet.)

(Fjeldvei paa Bjerget under Trylletaarnet. En Kjøbmands-Caravane med nogle Krigere hviler sig med deres Kameler ved et halvudslukt Natteblus. En Bjergstrøm ruller forbi. Fjernt høres den bortdragne Storm. Den blinde Assaf sidder ved den stumme Prinds Agibs Side paa en Fjeldkant mellem det sagte knittrende Baal og Bjergstrømmen; han lytter til det fjerne Uveir, medens han af og til griber i sin Harpe.)

Gammel Kjøbmand.

Jeg kjender Egnen her; ja, dette Fjeld
Er Trækfuglbjerget.

Caravanfører.

Til vort store Held
Jeg hid fandt Veien.

Gammel Kjøbmand.

Her i Ørneham
Den store Troldmand Simurg boer og bygger,
Naar ei han er ved Hove.

Krigsmand.

Hilleskam!
Saa er det Simurgs Trolddom, der betrygger
Os her mod Elementernes Spectakler
Og Salomons forbandede Mirakler?

Gammel Kjøbmand.

Derom er ingen Tvivl: han i Magien
Er fuld saa stærk som Salomon.

Ung Reisende.

Man siger,
Af lutter Iver for Filosofien
Han stundom selv bortfører smukke Piger
Og sætter dem i Bur, som Fugle.

(Agib springer op og lægger Mærke til Samtalen.)

Indianer.

Ja!
Prinds Agib raned han jo Bruden fra
Paa Bryllupsdagen, dog af Elskov ei,
Som Mennesker med Blod i Hjertet, nei,
Kun for at vise, han har større Magt,
End Skjæbnen, der var Bruden forudsagt
Og stod i Stjernerne.

Krigsmand.

Det kan jeg lide!
Først naar man lærer Skjæbnen at bestride,

Man kan om Frihed tale. Ørnevinger
Sig passe vel til slig en Skjæbnetvinger.

Ung Kjøbmand.

Men kan han sig forvandle?

Anden Krigsmand.

Hillesfam!
Det er vist svært at krybe ud af Skindet
Og blive til en Fugl.

Gammel Kjøbmand.

Det er for ham
Som for os Andre, naar vi stifte Linned.

(Agib gjør urolige Miner og søger forgjæves at gjøre sig forstaaelig. Latter.)

Nogle Reisende.

Hvad gaaer der ad vor stumme Reisefælle?

Første Krigsmand.

Stor Skade, han kan Intet os fortælle
Om Troldom og Magie!

Anden Krigsmand.

Jeg troer, den Stumme
Er gal.

Første Krigsmand.

Ei mere gal, end vi er dumme:
Man tænker ei paa Andet Dag og Nat,
End Kogleri, som Verden var besat
Af lutter Djævle.

Anden Krigsmand.

Noget er der i'et:
Men der maa være Raad mod Djævleriet.

Nogle Stemmer.

Tys, hør! den Blinde synger.

Første Krigsmand.

En Profet
Han gjælder for: han har jo Syner seet.

Gammel Kjøbmand.

I kjender dog vel Sagnet om den Blinde,
Som Meer, end alle Seende skal finde?

Gammel Krigsmand.

Nei, det jeg hører helst en anden Gang.
Skal fastende vi døie blind Mands Sang,
Saa maa der dog lidt Løier til. Herfrem
Med Gjøglerdrengen! han skal dandse.

Anden Krigsmand.

Hvem
Er Drengens Herre?

Første Krigsmand.

Ih! det er vi Alle:
Han har jo gjort sig til vor Træl for Føden.

Anden Krigsmand.

Han kan paa Reisen os besværlig falde:
Han er saa fin som en Prindsesse.

Første Krigsmand.

Nøden
Ham lærer nok at holde ud. Gaa, bring ham!
Vil ei han med det Gode, nu, saa tving ham!

(Mehinbanu, der er forklædt som en persisk Gjøglerdreng, trækkes frem og gjør Konster for de Reisende med to Slanger, der snoe sig i Bugter om hendes nøgne Fødder.)

Asaf

(synger, medens Mehinbanu dandser):

Veir! du henflagrer paa susende Vinger,
Bruser i evige Nat paa min Vei;
Driften, som stærk uden Maal dig bortsvinger,
Føler med grændseløs Stræben og jeg.

Flamme! du vilde Alverden forvandle,
Blev du ei dæmpet og blev du ei slukt.
Driften, som byder dig evig at handle,
Bærer, som du, jeg i Sjælen tillukt.

Bølge! du bruser og svulmer og stiger;
Himmelens Stjerner du vilde vist naae.
Bølge! som du, jeg med Stjerneslugt higer;
Du faaer kun Hvile; thi du kan forgaae.

Stormen sig jager i Luften tildøde —
Flammen udslukkes, og Bølgen forgaaer.
Sjælen kan aldrig til Hvile sig bløde:
Søger den evig, hvad aldrig den naaer?

Evighedsstræben med grændseløs Higen!
Hvissen i Sjælen, lig Susen i Siv!
Flyv mod dit Maal med uendelig Stigen!
Du er mit Væsen, og du er mit Liv.

(De Reisende beklappe Mehinbanus Dands og tilkaste hende Penge, som hun ikke agter paa. Caravanen bryder op og drager videre. Assaf og Agib blive endnu siddende i Frastand, hensjunkne i dybe Tanker. Mehinbanu kaster pludselig Slangerne fra sig og synker dodbleg til Jorden; hun reiser sig halvt og betragter sin nøgne Fod, som Slangerne have stukket.)

Mehinbanu
(ubemærket af Assaf og Agib).

Jeg har dandset sidste Gang —
— Slangedands til Assafs Sang!
Frelse har ei Verden meer;
Ingen mine Kvaler seer.
Ingen aned hvad jeg led:
Taus jeg Caravanen fulgte;
Konstens Gjøglermaske dulgte

Kampen, den Fortabte stred.
Ingen mærked Sjælens Nød:
Ingen mærked — den var død.

(Assaf og Agib reise sig.)

Blinde Sanger! ved dit Bryst
Skal ei den Fortabte hvile;
I dit Spor jeg skal kun iie
Bort fra Verdens Kval og Lyst,
Bort fra Skyggelivets Throner —
Bort fra dette Livs Dæmoner —
Bort fra Afgrundsflammens Strømme —
Bort fra Tankens Vanvidsdrømme —
Bort fra Løgnens Aand, som kalder,
Hvor en Salomon selv falder —
Bort fra Dødninglivets Gru.
Liv i Døden skimted du;
Aner du i Verdensnøden
Redning selv fra Sjæledøden?

(synker halvdød tilbage og skjules af Blomsterne og det høie Græs uden at bemærkes.)

Assaf (ledes frem af Agib).

Agib! kjære, fuldtroe Ven!
Hvor har du mig ledet hen?
Ei den vilde Storm jeg hører;
Her sig milde Luftning rører.
Egnen er vist deilig her —
Kom vi Paradiset nær?
Blomster mærker jeg her dufter,
Og hvor Blomsteraanden lufter,
Synes mig, en Engel svinger

Over os de store Vinger —
Hid Dæmoners Magt ei naaer.

(Prindsesse Melidas Falk flyver ned og sætter sig paa Agibs Skulder. Den stumme Prinds klapper den glad, griber Asfafs Haand og skriver Ziffre i den.)

Asfaf.

Ven! mon jeg dig ret forstaaer?
Her et Haabets Tegn dig fryder;
Men hvad i mit Øre lyder
Som med Klang af Englevinger
Er det kun en Fugl, som svinger
Over Fjeldet sig med Lyst?
Har den bragt dig Haab og Trøst?

(Agib sætter Falken paa hans Arm og klapper den med hans Haand, idetsamme flyver den op, men kommer strax tilbage til Agib.)

Asfaf.

O! din Falk — den bringer Bud,
Haabfuldt Budskab om din Brud —

(lytter.)

Tys! jeg kan en Lyd fornemme,
Toner af en deilig Stemme,
Milde Harmoniers Strøm —
O! opfyldes nu din Drøm?

Prindsesse Melida (synger fra Fugletaarnet):

I Keiserborgen min Vugge stod;
  Min Fader bar Spir og Krone.
Paa Silkeblomster dandsed min Fod
  I Salen med gyldne Throne.

Bag Fængselsgittret jeg sidder nu,
  Som liden Smaafugl i Buret,
Og kommer den skjønne Tid ihu
  Alt før jeg blev indemuret.

(Agib udbryder i voldsom Glædesgraad og omfavner Asfaf.)

Assaf.

Agib! kjendte du hin Røst?
Voldsom knuger du mit Bryst.
Stumme Ven! din Glæde bruser,
Aabner Hjertelivets Sluser.

(Agib farer om til alle Kanter og søger forgjæves at opdage hvor Sangen kommer fra.)

Melida (synger fra Taarnet):

Et Folk mig bar paa Hænder med Lyst
Og vented af mig stor Glæde;
De kaldte mig Hindostans Haab og Trøst.
Ved Thronens Fod var mit Sæde.

Hvergang jeg gynged paa Keiserens Arm,
Jeg drømte om Jorderigs Hæder.
Hvergang jeg hviled ved Moders Barm,
Jeg drømte om Paradisglæder.

Jeg leged tidt med en Prinds saa skjøn;
Min Brudgom han stolt sig kaldte —
Om mangen Prindsesse og Kongesøn
Han Eventyrdaad fortalte.

Vort Bryllup var som et Eventyr,
Vor Lykke som Barnedrømmen;
Vor Glæde var fremmed Fugl, som flyer,
Vort Haab var Blomstret i Strømmen.

(Agib opdager Fugletaarnet paa den fremragende Klippe, der hænger ud over Fjeldveien; han omfavner Assaf og stiger op ad Fjeldet med sin Falk paa Haanden. Falken flyver af og til forud og kommer tilbage ligesom for at vise ham Vei paa den næsten ubestigelige Fjeldskraaning.)

Assaf.

Agib! ja, din Brud hist sang —
Bort du dig med Falken svang.

Over disse Klippetinder
Du din tabte Fryd gjenfinder.
Sving dig over Fjeldets Mur!
Spræng din fangne Lykkes Bur!
Verdensnødens store Skrig
Meer ei sønderriver dig.
Du kan ei paa Frelsen raabe;
Men du handle kan og haabe.
Dødningsukket uden Fred
Kjender ei din Kjærlighed.

(han griber i sin Harpe og synger, medens den døende Mehinbanu med et dæmpet Suk hæver sit Hoved og lytter:)

Salig, o! salig den Sjæl, som engang
Fornam den levende Kjærligheds Sang!
Salig den Sjæl, som i Trængsel og Nød
Kun ei begræd sin Kjærligheds Død!
Salig den Stumme, som hører og troer
Hvad ingen Tunge dog nævner med Ord!
Salig, o, salig det Hjerte, som brast,
Men holdt paa Kjærlighedslivet kun fast!

(Mehinbanu har slæbt sig hen til hans Fødder og griber nu hans Haand.)

Assaf.

En venlig Haand mig greb. — Ven! var det din?
Nei, denne Haand er liden, smal og fin.
Er det en Kvindehaand, her taus mig rækkes?
Hvo er du? tal!

(lægger sin Haand paa hendes Hoved og Skuldre.)

Dit smækkre Legem dækkes
Af fremmed, sælsom Dragt. Du tier; tal!
Ak! lider ogsaa du af Stumheds Kval?
Din Haand er kold. — O! jeg fornam engang
En Haand, som denne; men med liflig Varme
Den trykte min til den af alle Varme,

Hvori min Sang med dybest Røst gjenklang.
Nei, den er fjern og tabt: — den Haand, jeg mener,
Ei denne Verden meer med min forener;
Men vore Væsner mødes vist engang,
Naar jeg har sjunget ud min sidste Sang.
Den Sjæl, jeg tænker paa, foer vild i Livet;
Dog naar den vaagner, er dens Drøm tilgivet.
Selv af Dæmoners Favn skal Aanden vristes —
Det Liv, en Guddom gav, ei evig mistes.

Mehinbanu (farer op).

O, Asaf! nu min dræbte Sjæl faaer Vinger —
Syng, syng! og jeg mig fra min Afgrund svinger! —
(styrter død om i hans Arme.)

Asaf.

Mehinbanu! det var dig.
I min Favn jeg har — dit Lig.
O! saa skulde jeg iblinde
Men saaledes dig gjenfinde!
Død — ja død — dog ved min Barm —
I din blinde Sangers Arm.
(lægger Liget ned og bøier sig knælende over det.)
Kongedatter! jeg har anet
Hvad dig Fred og Liv har ranet.
Hulket i min Strængeleg
Var din arme Sjæl, der skreg.
Afgrundstonen fra mit Bryst
Var en Gjenklang af din Røst.
Alnaturens Suk mig klang
Som dit Vanvids Klagesang.
(lægger sin Haand paa hendes Hjerte.)
Nu først har dit Hjerte Fred.
Glem nu evig hvad du led!

Kom ihu hvad du medbringer,
Hvad fra Drømmens Land gjenklinger
Med mit Harpesuk endnu!
Kom min Kjærlighed ihu!
(sætter sig ved Liget, griber i Harpen og synger:)
Flyv, flyv, min Due! flyv, min Elskedes Sjæl!
Nu flygter Verdensslangen fra Drømmerskens Hæl!
Til dig, min Forventelses Konge! hun flyer:
O! du gav ei til de vilde Dyr
Din Turteldues Sjæl —
(tilhyller Liget med Blomster, reiser sig og oploster sit Hoved.)
Besynderligt! ved hendes Lig jeg staaer,
Og nu, først nu mit Hjerte roligt slaaer.
Nu først jeg kan mit eget Savn forglemme
Og Verdens Pulsslag i mit Bryst fornemme.
Hvad skeer mig? — griber atter mig en Haand?
O! den er vist usynlig. Til min Aand
Der hviskes nu: „hvad du har søgt — du fandt."
O! store Anelse! saa spaaer du sandt?
(griber i sin Barm.)
Jeg bar jo med mig Verdens største Skat;
Jeg saae den ei i mine Øines Nat;
Men underfuldt den dulmed Kval og Harm,
Naar jeg den knuged mod min Sangerbarm.
(fremtager en omhyggelig forvaret Afskrift af Mose-Bøgerne.)
Jeg søgte Veien til Profetens Spor,
Den Største, som har vandret over Jord,
Han, som i Flammen hørte Guders Gud
Og gjennem Bjergets Tordner Lovens Bud —
Han, i hvis Haand selv Slangen blev til Stav,
Han, for hvis Fod tryg Vei der blev i Hav —
Han, som slog Kilder ud af Fjeldets Bryst
Og nedbad Himmelbrød med Livets Røst —

Hans Aand til Frelse jeg i Nøden søger;
Men følger den mig ei i Sandheds Bøger —
I Pentateuchens Aabenbarings-Ord?

(oploфter Bogen.)

Her — her er Redning for hver Sjæl, som troer —
Her, her er Ordet, som har Flammevinger —
Her, her er Kilden, som af Fjeldet springer.
— — O, Salomon! nu veed jeg meer, end du:
Klenodet, du har tabt, skal findes nu.
Den Haand, dig Ringen gav, skal Seier vinde —
Den leder til din Frelse nu den Blinde!

(iler bort med sikkre Skridt og med udstrakt Haand, som ledsaget af en usynlig Veiviser.)

Femte Handling.

(Fuglelunden ved Salomons Borg paa Zion. Kold Regntid. Morgendæmring. Mørk Himmel og Uveir. Simurg staaer bunden til et Olietræ. Han betragter Fuglenes Flugt og lytter med spændt Opmærksomhed til deres Skrig. **Marcolfus** staaer med rystende Hoved ved hans Side med en stor Vinkande, som han forgjæves rækker sin Herre og selv drikker flittig af. Han seer sig forsigtig om til alle Sider, sætter Vinkanden fra sig og overskærer Simurgs Baand.)

Marcolfus.

Fly, frels Jer, Herre!
(Simurg bliver staaende i samme Stilling uden at bemærke ham.)
Nei, han studerer.
Saa rør Jer dog! — hør! Han ei agter derpaa.
Mens Verden truer med at forgaae,
Han kun paa Fuglenes Sprog speculerer.
(betragter ham.)
Lærd Otium fik han, men liden Mag:
Der staaer han og gaber Nat og Dag;
Mod Himlen kun lukker han Munden op
Og glemmer for lutter Sjæl sin Krop.
Hm! lærde Folk har dog sære Griller:
Sin Skjæbne med trodsig Lyst han driller;
Al Lindring viser han stolt tilbage
Og overdriver med Flid sin Plage.
Despoten sender ham kraftig Næring;
Dog frit han faster til han faaer Tæring.

Hver Dag jeg, som en oprigtig Skriver
Og ærlig Famulus, Vink ham giver,
Vil hjælpe til Flugt med Raad og Daad;
Men han respecterer kun Fuglenes Raad.
Mit Liv jeg vover her, som en Gjæk:
Han rører sig ikke, han vil ei væk.

(raaber høit:)

Jert Baand er løst! — Han ændser det ikke.
I Luften stirre hans lærde Blikke.
Hans Kind er huul og hans Øie mat;
Han lukker det neppe Dag eller Nat.
Hans Skæg snart voxer sammen med Træet;
Hans Haar blev til Rede for Fuglekræet.
Studerer han sig ei snart til en Gud,
Han holder det Hundeliv ei ud.
Nu skal han dog høre hvad Folkene skrige —

(raaber af alle Kræfter:)

En Djævel regjerer Kong Salomons Rige;
Men ham studerer man sig ei kvit.

(Hushofmesteren kommer hastig og vil slaae Marcolfus et stort Begplaster for Munden, men det bliver med et svært Klast siddende paa hans Kind.)

Hushofmester.

Marcolfus! du driver Frækheden vidt:
Du vover at raabe høit hvad du tænker!

Marcolfus (undvigende).

Den Frækhed var dog vel ei saa stor —
Det var Monolog.

(vil rive Plasteret af Kinden, men kan ikke.)

Hushofmester.

Det var Oprørs-Ord.
Slig Monolog skal straffes med Lænker,
Med Pinebænk, Baal og Brand eller Sligt.
Angav jeg dig, var det min Embedspligt.

Marcolfus.
Hold Hus med Hoffet, Hr. Hushofmester!
Jeg hører kun til Despotens Gjester,
Men ei til hans Hus og Hof eller Hunde.

Hushofmester.
Du hører til dem, som med ublue Munde
Tør laste min høie Monarks Person
Og troe ham besat af en gal Dæmon.
Den dumme Overtro ret blev Mode;
Men den skal nu ryddes ud med Rode!
Enhver, der troer paa Djævle herefter,
Som Majestætsforbryder jeg hefter.

Marcolfus.
Saa lader I mig vist løbe frit:
Mig Troen trykker kun saare lidt,
Og Overtroen vel sagtens mindre.
Men hvad kan det Kong Salomon hindre,
Om Verden troer paa Djævle som før?
Faaer Satan Skyld for hvad Folket laster,
Kan Regenten jo skinne som Alabaster.

Hushofmester (belærende).
Det aabner alle Vildfarelsers Dør:
Oplysningens Dag kan aldrig komme
Før Fantasteriets Tid er omme.
Vor Hersker fik Magt og Viisdom med Ringen:
Forbyder han Djævle, saa er der ingen.
Selv Den, der troer den Gud, han forbyder,
Mod Viisdommens Majestæt sig forbryder.

Marcolfus.
Men er Viisdomsaanden til Helved veget,
Og handler han djævelsk? —

Hushofmester.

Bah! ligemeget!
Hvad rager Folket Kong Salomons Aand,
Naar Spiret kun sidder fast i hans Haand?
Om ogsaa hin Djævlesnak var sand,
Jert Skrig dog kun røber tynd Forstand:
Kom Satanas efter David paa Thronen,
Saa bar han jo ærlig og lovlig Kronen,
Og om han saa slugte Folk og Land,
Jeg roste ham, som en ærlig Mand,
Og hjalp ham tro efter Pligt og Ed —

Marcolfus.

Jeg priser jer Dyd — bliv dog ikke vred!
Men sig mig hvad der ved Dyden vandtes,
Naar derved kun Vei til Helved fandtes!
(undvigende.)
Forstaa mig, Kjære! jeg forudsætter,
Despoten var Djævlen eller hans Fætter.

Hushofmester (truer).

Marcolfus! det gaaer dig aldrig godt:
Anklager jeg dig for vor vise Drot,
Du dingler idag med det Oprørs-Pak,
Der fræk udspredte slig Djævlesnak.
Men hvad er Dette? — Spaamanden sprænger
Sit Baand. Er han gal? studerer ei længer? —

(Der er pludselig foregaaet en Forandring i Luften. Den vinterlige Storm er ophørt. En mild Foraarsluftning adspreder Uveirs-skyerne. En stor Trækfuglskare flyver med Sang hen over den næsten afbladede Lund. Simurg har løsrevet sig fra Træet og afrevet en Oliegren med friske, grønne Blade, som han begeistret svinger over sit Hoved. Han fremtræder med stolt Myndighed. **Hushofmesteren** og **Marcolfus** vige forbausede tilbage.)

Simurg
(med mægtig Rost til Husbofmesteren).

Il til Despoten, Træl! bebud ham Dommen!
Før Sol idag staaer op, — hans Stund er kommen.
Fra Trækfuglbjerget Vaarprofeters Skare
Sig over Zion svang med Toner klare!
Han er paa Veien, som har seet iblinde —
Han Ringens falske Drot skal overvinde!
(Husbofmesteren flygter forfærdet.)

Marcolfus.

Kom, Herre! smør nu Haser! og fly!

Simurg (stirrer opad).

Brist, brist hver Tidens Taageskỳ!
Far hen, hvor Vanvids Drøm henfarer!
Jeg seer et Sandheds-Glimt paany —
Men Løgn-Uhyret til sin Grav maa tye
Før Ringens sande Lys sig aabenbarer.
(gaaer.)
(Marcolfus følger ham med betænkelige Miner og ryster paa Hovedet.)

(Salomons Borg paa Zion. Nekromanten staaer i Salomons Skikkelse ved den aabne Seilegang og betragter forbauset den pludselige Forandring i Luften og Trækfuglene, som svinge sig i susende Kredse om Tempelgrunden. Larm i Staden og Skrig af det oprørte Folk.)

Nekromanten (urolig).

Hm! kan jeg ængstes? Truer mig en Fare?
Kan Skrig af Vildgæs og hin Pøbelskare
Forfærde Ringens Eier, Magtens Drot?
(til Husbofmesteren, som styrter aandeløs ind.)
Hvad vil du? Træl! hvad Godt?

Hushofmester (skjælvende).

Slet intet Godt —

Nei, store Herre! det jeg har forsvoret
Med al den anden Overtro. Jeg veed,
Godt Nyt I paa den sidste Tid ei led,
Og jeg har underdanigst eftersporet
Alt, hvad man kaldte Ondt — —

(holder forpustet inde.)

Nekromanten (stamper utaalmodig).

Nu da! hvad Ondt?

Hushofmester.

Først er her Oprør — dog det er ei Tingen:
Derpaa I raader daglig Bod med Ringen;
Men her er Veirprofeter: de fløi rundt
Om Simurgs Hoved hist i Fuglelunden —
Og han løsrev sig stolt — han aabned Munden —
Hans Blik var som den vrede Ørns, der svinger
Sig mod sit Rov; hans Arme blev til Vinger,
Hans Hænder Ørnekløer — jeg stirred paa ham,
Og dog jeg veed ei, om jeg rigtig saae ham;
Men jeg har hørt forfærdelige Ting
Om Vintrens Undergang — om Seglets Ring,
Hvormed ret nu der skeer en stor Forandring:
En mægtig blind Profet var alt paa Vandring —
Det var omtrent hans Ord — og naar han kom,
Var Eders Time nær med samt jer Dom.

Nekromanten.

Il! hent mig Lokman strax, min Stjernetyder! —
Afsted!

Hushofmester.

Jeg iler — som en Hund jeg lyder!

(styrter afsted.)

Nekromanten (seer urolig ud paa Luften).

Hvad! tør det blive Vaar og Sommer meer,
Naar jeg har budet Vinter? — Forudseer
Hin Spaamand og hans dumme Fugleskare
Den Stund, der truer mig med Ophørs Fare?
Natur! du veed det: Vaarluft er mig Pest.
Jeg har befalet Nordens Vinterblæst
At pidske Jord og Hav og alle Skoves Krone
Til der blev Ørk omkring min Verdensthrone.
Tør Elementers villieløse Aander
Forbarme sig, naar Verdens Liv sig vaander?
Krymp dig, Natur! som Folket, jeg nedtræder!
Min Sjæl vil lee, naar Verdenssjælen græder.
Den store Lyst er Magtens; den blev min:
Forgaaer jeg — skee det paa alt Livs Ruin!

Lokman (træder ind).

Du vil din Skjæbne høre af min Mund —

Nekromanten.

Hvad spaae mig dine Stjerner?

Lokman (med kold Rolighed).

Denne Stund
Er lykkelig — som Mennesker det kalde —
Dog ingen Stund er lykkelig for Alle.
I trende Ugers Nætter jeg beskued
Den Stjernes Gang, som ved din Fødsel lued
Med ildrødt Skjær. Din egen Haand har viist mig
Dens pludselige Glands. Du har lovprist mig
Dens Herlighed; dog nu jeg grant har seet,
Den vidned ei om nogen Lys=Profet,
Og — du maa selv forstaae den sære Ting —
Den spaaede vel om salomonisk Ring,
Men ei om salomonisk Liv og Aand —

Nekromanten (urolig og hastig).

Hvad vidned den om Ringen paa min Haand?

Lokman (som før).

Hør først hvad om sig selv din Stjerne spaaede
Og om sin Afglands i dit Væsens Gaade!
Den hører til de Luftens Phoenomener,
Hvis Liv sig ei med Verdens Liv forener,
Til hine Metheorer uden Kjærne,
Som ligned kun, men aldrig blev til Stjerne
Dens Glands var kun et Blus af brændbar Dunst,
En Stræben efter Liv — men tom, omsonst.
— Dog, trøst dig! da Kong Salomon blev fød,
Den skjulte mørk i Taageslør sin Glød.
I denne Stund forgaaer den.

Nekromanten
(opløfter harmfuld sin Arm).

Satan! nei,
Den over alle Stjerners Sol fandt Vei.

Lokman
(betragter ham med rolig Opmærksomhed).

Hver Stjerne gaaer sin Gang, hvert Metheor
Gaaer sin. Er Stjernen kjærnefuld og stor,
Luftsynet hult, bestemt til Undergangen —
Den ene med det andet lyder Tvangen,
Nødvendighedens Lov. Hvad er det meer?
Deri jeg ingen Grund til Harme seer.

Nekromanten (rasende).

Iskolde Skjæbne-Ugle! seer du ikke
Tilintetgjørelsen i mine Blikke?
Ja — Intet er det Hele. Jeg det veed:
Som Metheoret jeg forgjæves stred;
Jeg skal forgaae som Alt — som alle Aander,

Som Universets Sjæl, der nu sig vaander
For Almagtslynet i min Haand — dog først
Jeg slukker Livets grændseløse Tørst —
Jeg sønderknuser Skallen uden Kjærne,
Hint store Verdenshoved uden Hjerne,
Hvis tomme, hule, væsenløse Drøm
Omsuser mig i alle Himles Strøm — —

(løfter Haanden med Seglringen mod den klare Himmel i vildt Raseri. Idetsamme høres, under et Tordenbrag, Basunklang og høitidelig Sang. Paladsets Døre springe op; en Skare af Leviter nærmer sig med Asaf i Spidsen, der ledes af Ypperstepræsten og med Mose-Bogerne opløftede i sin Haand foresynger Besværgelses-Sangen, som Præsterne istemme.)

Asaf og Præsterne (synge):
I Profetens Spor,
Med Besværgelsens Ord,
I det Navn, som skabte Himmel og Jord,
Er Zions Hærskare kommen.
Fly, Blendværkssyn!
For den Herliges Lyn,
For den Stærkes Ord,
Som fra brændende Busk gjennem Verden foer —
Som i Lovens Torden
Har raabt til Jorden —
Som mægtigst engang
Ved Basunens Klang
Skal kalde hver Aand til Dommen!

(Nekromanten bæver sig harmfraadende i Salomonsskikkelsen, omgiven af en Taageskv. Vedvarende Tordenbrag.)

Asaf og Præsterne (synge):
Dæmon! træd ud
Af din Blendværksskv!
Træd ud!

Løgnvæsen! fly!
Giv Sandheden Seir!
Far hen, Uvæsen, i Vind og Veir!
Far ud!
Vi besværge dig ved den levende Gud!
Far ud!

(Nekromanten styrter til Jorden i Krampetrækninger; han reiser sig igjen, men i sin egen Skikkelse, og seer sig fortvivlet om. Han seer Salomonsringen paa Gulvet og griber den. Ved Synet af Ringen i hans Haand træde Præsterne et Øieblik tilbage og standse med Sangen. Nekromanten flyer. Asaf med Præsteskaren følger ham med Besværgelsessangen.)

(Plads udenfor Salomons Borg paa Zion. Stor Folkestimmel og Larm. **Iblis** og **Datemder** med en Mængde dæmoniske Uhyrer hvirvle sig i Taageskikkelser om Bjerget og blande sig i Folkemassen. Nekromanten styrter i sin egen Skikkelse ud af Borgen med Seglringen opløftet i sin Haand, men i forvirret Raseri, forfulgt og forvirret af Besværgelsessangen, der nu overdøves af Folkelarmen.)

Stemmer blandt Folket.

Grib, grib den Troldmand!

Andre.

Sten den Djævel! knus ham!

Iblis (i Taageskyen).

Skjul, skjul ham, Mulm! Dæmoners Hær! omsus ham!

(Nekromanten og Dæmonerne forsvinde.)

Stemmer blandt Folket.

Hvor blev han af?

Andre.

Hvo var det, som bortdrog ham
Fra vore Øine!

Andre.

Helvedes Magter tog ham.

Enkelt Stemme.

Jeg saae Dæmonens Kløer —

En Anden.

Jeg saae hans Tigerfod —

En Tredie.

Jeg saae hans Gab; det drypped fælt af Blod.

(De larme og overskrige hverandre. To Saducæer træde ud af Hoben.)

Første Saducæer.

Det overtroiske, det dumme Pak!
De troe, en Djævel i vor Konge stak,
Fordi han lidt despotisk brugte Magten.
Vel kjæk han røbed Menneskeforagten;
Lidt strengt han har dem viist den store Aand,
Der sønderriver Smaalighedens Baand
Og griber Livet, før det er forbi,
Med alle Magtens Midler, stolt og fri —

Anden Saducæer.

Saa stor en Hersker kan ei Hoben skatte —

Første Saducæer.

Og hvad den dumme Pøbel ei kan fatte,
Skal være Trolddom strax og Djævelskab:
Heraf den Snak om Ringen og dens Tab.

Anden Saducæer.

Selv Zions Præster sig nedlade til
Besværgelser og fromme Gjøglespil
Med denne blinde Sanger, denne Drømmer —

Første Saducæer.

De jammerlige Taaber! See! nu strømmer
Den hele Pøbelsværm hist efter dem.

Hør, hvor de straale! Vort Jerusalem
Er blevet til en Daarekiste.

Anden Saducæer.

Kom!
Den rette Salomon de lede om.
Den nye Profet — den Blinde, veed Besked.

Første Saducæer.

Naar blev vort Folk dog af Mirakler ked!
End slider Isra'l sine Børnesko
Og morer sig med Ammestuens Tro:
Dertil fik Moses ret vort Folk opdraget,
Og siden har man os ved Næsen taget
Saa tidt, man vilde, med Profeters Raab
Om messianske Herligheders Haab.
Den salomonske Ring har gjort dem gale:
For Alvor selv om evigt Liv de tale,
Om Aander, Engle, Djævle og Profeter —

(Festmusik høres.)

Anden Saducæer.

Hør! med Basuner, Trommer og Trompeter
De følge med hin Drømmer.

Første Saducæer.

Ja, naar Blinde
Os vise Vei, saa maae vi Sandhed finde!

(De gaae bort med Haanlatter.)

En Borger.

De Saducæer troe paa Ingenting —
I Djævlens Haand vi saae dog Kongens Ring.

(gaaer.)

(Skovbegroet Fjeldpynt ved Havet. **Nekromanten** styrter frem med Salomonsringen i Haanden, forfulgt af skrigende Dæmoner. Storm og Havbrusen.)

Nekromanten.

Bort, tomme Blendværk, som forfølge mig!
Jeg veed, I er ei til. I er kun Drømme,
Kun Hjernedunster. Eders fæle Skrig
Er Gjenlyd kun af Oceanets Strømme,
Af Vind og Veir, af Alnaturens Strid
Og mine egne mørke Tankers Splid.

(holder Ringen mod Dæmonerne. De forsvinde.)

Ja, rigtig! see! nu svandt de — det var Taager
Fra Fjeld og Hav. Hin Larm var Skrig af Maager
Og Rovfuglsværme. Men hvor kom jeg hid?
Var Stormen mig? Gik jeg fra Sands og Vid?
Fløi jeg i Luftens Skyer med Dæmoner
Og spotted med dem alle Himmelthroner?
— Ha! Jammerlighed med vor Viden! — Ingen
Sin egen Kraft selv kjender. Almagtsringen
Jeg har i Haand og kjender ei de Magter,
Jeg selv behersker blindt og blindt foragter.
— Ha! er Du til, du Væsen, jeg fornegted,
Men som dog med min Aand var mest beslægtet!
Har fri, selvstændig, før min Sjæl blev til,
En Aand udført hvad Tanken i mig vil —
Er der en Magt, foruden min, som hæver
Sig fra Naturnødvendigheden ud,
Som Intetheden seer i Guders Gud,
Og dog ei for sit eget Intet bæver —
Saa viis dit Væsen, Magt! kom, Broderaand!
Jeg rækker dig i denne Stund min Haand.

Iblis (staaer pludselig for ham).

Du kalder mig. Her er jeg.

Nekromanten

(maaler ham med et foragteligt Blik).

Du? — ha, nei!

I dig erkjender jeg min Jævning ei.
Hvo er du? og hvad mægter du?

Iblis

(hæver sig i sin diaboliske Majestæt).

Den Magt —

Den Aand du seer, som trodser med Foragt
Alverdens Aander og som dig kan knuse.

Nekromanten

(slaaer Haanden med Seglringen mod sin Pande, idet han svimler paa Pynten af Fjeldet, og staaer pludselig med rolig Kraft som fastgroet til Fjeldsiden).

Du, som en Sky for Stormen, skal hensuse,
Saasnart jeg vinker. Jammerligheds Magt!
Jeg kjender dig. Jeg leer ad din Foragt.
Løgn, Sletsed, Grimhed er din Grundide!
Dit Væsens Speil jeg i min Sjæl kan see:
Din Tomheds Billed har sig aabenbaret
I mig og i hver Slægt, som er henfaret
I Alnaturens Afgrund. Du formaaer
Ei Meer, end jeg, selv naar min Ring jeg kaster
I Havets Dyb. Du første Almagtslaster!
Tilsidst du med hin Almagt dog forgaaer,
Som jeg tilintetgjør —

(holder Ringen ud over Afgrunden.)

Iblis

(vil gribe den, men bæver tilbage).

See dig omkring!

Kræv hvad du vil! kun ræk mig Segletś Ring!
Og du skal naae hvad blind du famled efter.

Vid, uden Aandens Syn selv Guddomskræfter
Er, som Naturens, blinde. I min Haand
Faaer den løsrevne Almagt først sin Aand.
Tilsammen hvad du aned vi formaae;
Men uden mig kan ingen Sjæl forstaae
Den Magt, der kun er til, hvor den begribes.

Nekromanten
(stirrer paa Ringen med et Haansmiil og nikker).

I Hjernefængslet, veed jeg, indeknibes
Det Væsen, Menneskene kalde Sjæl;
Der sprælder den, som Fugl paa limet Pæl,
Men overflyver dog ved Tankens Magt
Den hele lumpne Verden med Foragt.

(betragter Iblik med en overlegen Mine.)

Er du den Aand, som mægtig overseer
Alverdens Aander og som stolt udleer
Den Sjæl, der sidder fangen i min Hjerne,
Saa viis mig, om du, fri som den, kan fjerne
Dig fra det store Rum, og, selv indknebet
I mindste Rum, kan see hvad jeg har grebet
Paa Tankens Vei! — Et Væddemaal det gjælder:
Min Ring er din, og dig jeg tjener heller,
End hersker blindt, hvis du mig først beviser,
At du den Aand besidder, du lovpriser.
Den Aand, min Sjæl skal tjene, som sin Herre,
Maa, som min Sjæl, sig kunne indespærre
I dunkle Rum, saa snevert som min Pande,
Og der udgrunde hvad jeg tænker paa
I dette Dieblik.

(fremtager et libet Guldkar.)

See denne Kande
Af drevet Guld! dens Laag jeg lod besaae

Med Ædelstene. Den mig stedse følger;
En Lægedom mod Legemssot den dølger.
Dens kostelige Indhold jeg bortkaster:
Fra denne Stund jeg mod en Sphære haster,
Hvor ingen Lægedom behøves meer.

(udhælder Salven af Kanden.)

Naar, indesluttet i dens Rum, du seer
Min Tanke og den klart mig aabenbarer,
Er Ringen din, og jeg med dig bortfarer
Til Aandeherredømmet i dit Rige!

Iblis.

Vel! selv i mindste Rum jeg vil nedstige
Og dine Tankers Dybde gjennemsee;
Din Ring er min. Det er et Ord! det skee!

(forsvinder i den aabne Kande.)

Nekromanten

(lukker hastig Laaget, besegler det med Salomonsringen og udbryder i en frygtelig Latter).

Grund nu til Dommedag paa mine Tanker,
Hvis der en saadan Dag er til! — Du banker
Forgjæves paa dit Fængsel. Usle Aand!
Det Væsen bandt dig dog med mægtigt Baand,
Der Menneskets Natur, som din, foragter
Med alle Usselhedens Himmelmagter —

(seer sig stolt om paa Fjeldspidsen og hæver atter truende Haanden med Salomonsringen mod Himlen. Basunklang i det Fjerne.)

Besværgelsesfangen (høres).

Løgnvæsen! fly
Med din Blendværksfly!
Styrt af Livet ud!
Styrt af Verden ud!
Vi besværge dig ved den levende Gud!
Styrt ud!

Nekromanten (svimler paa Fjeldtoppen).

Til Verdens Grændser mig hin Sang forfølger,
Til Intethedens dybe, dybe Bølger —
Synk da i Dybet, Aand og Sjæl og Ring!
Med os forgaae nu alle Verdens Ting!
Med Vellyst Altilværelsen jeg knuser —
Jeg i det store Intets Strøm hensuser —

(kaster den beseglede Guldkande i Havet og slynger Salomonsringen ud efter den i Dybet, hvorpaa han nedstyrter sig selv med Latter i Afgrunden. Skrig af Dæmoner, der flyve hen over Havfladen i Taageskyer og forsvinde. Fjern Basunklang.)

(Havbugt under Fjeldet med Skoven. Stilhed og Mildhed i Naturen. Solen staaer op. Skoven staaer i Knopper. Fuglene synge. En Fiskerbaad glider hen under Skovklinten. **Salomon**, i den lamme, fattige Oldings Skikkelse, sidder i Baaden med nedbøiet Hoved og stirrer i Bølgerne. Ved hans Side sidder Dronning **Balkis** i den gamle Kvindes Skikkelse, men med et mildt, næsten skjønt Udtryk i det gjennemfurede Ansigt. Baaden ligger stille. Fiskergarnet er udkastet. En Flok Trækfugle flyver syngende hen over Skov og Hav.)

Balkis

(synger med ren og klar Stemme):

Det er saa vaarligt i Skoven:
Nu fløiter Drossel og Stær;
Med Sang hensuser foroven
Den livsglade Trækfuglhær.

I Luftprofeternes Klynge
Har skjønnere Dage Røst;
I bladløs Skov de alt synge
Med Vaar og Sommer i Bryst.

Til Spaadom om Blomsterduften
Har Vinterens Sjæle Trang.
Profet=Caravanen i Luften
Er Skyer med Liv og Sang.

Naturens levende Drømme!
I Skyer med Vingeklang!
Du Hav af tonende Strømme!
Hensus over Skov og Vang!

Hendrag, Profet=Caravane,
Med Vaar og Sommer i Bryst!
En større Vaar, end I ane,
Har Gjenklang i Eders Røst.

(Hun holder inde og betragter den nedbøiede Konge med mild Deeltagelse. Skoven springer pludselig ud. Vaaren frembryder som ved et Trylleslag.)

Balkis.

See dog op, min Konge, see!
Underværker her vist skee:
Himlens Taageslør bortrives:
Verden som paany oplives.
Aldrig Havet var saa stille,
Aldrig Luftens Pust saa milde;
Aldrig før mit Øie saae
Solen som idag opstaae.

Salomon

(halv for sig selv i mørk Grublen).

Der er en Vei; hvo kjender den ei?
Den synes ret for en Mand;
Det sidste deraf er Dødens Vei,
Fjernt fra de Levendes Land.
Lystig gaaer Reisen, og Hjertet leer,

Men leer dog med lønlig Smerte —
Naar Øiet Enden paa Glæden seer,
Sprænges det leende Hjerte.

Balkis.

Min ædle Konge! see dig om!
Naturen er saa mild, saa from;
Men mørke Tanker dig nu plage.
O! tænk ei paa din Høiheds Dage,
Da du foer vild paa Glædens Vei,
Men kjendte Fredens Glæder ei!

Salomon (som for, uden at see op).

Der sidder en deilig Kvinde
I Verdens favreste Hus;
Men træder du ind til hende,
Nedstyrter Huset i Grus.
Livsalig som Morgenrøden,
Hin Kvinde lokker hver Mand;
Hendes Hus nedbøier til Døden,
Hendes Vei til Dødningers Land.
Den Fod, som gaaer ind til hende,
Ei træder tilbage meer.
Den Sjæl, hendes Glands kan blinde
Ei Livets Stier gjenseer.

Balkis.

Konge! Synet, dig bedaared,
Nu dig aldrig blender meer;
Slangen, som dit Bryst har saaret,
Aldrig meer dit Øie seer:
Skjønhed nu kun Verden vil,
Som der intet Ondt var til.
See dog, Davids vise Søn!
Aldrig Verden var saa skjøn.

Salomon (som før, fordybet i sig selv).

Jeg spurgte min Sjæl: hvor finder du Fred?
Og mit Hjerte: hvor har du dit Hvilested?
Jeg raabte til Tanken: hvad leder du om?
Og til Aanden: er al din Forsken tom?
Jeg stirred ind i mit Væsen nøie:
Jeg stod som en Sphinx for mit eget Øie;
Den gamle Gaade fik Røst igjen:
Hvor kom du fra? og hvor gaaer du hen?
Jeg saae paa Himmel, paa Hav, paa Jord;
Jeg agted paa alt det Forgangnes Spor.
Jeg vilde tælle hver Himlens Stjerne;
I Dybet søgte jeg Sandheds Kjærne.
Ei Tanken hviled; ei Sjælen blunded;
Men Tanken aldrig sig selv udgrunded —
Henflyv, o Sjæl, til Alverdens Ende!
Du skal dog aldrig dit Væsen kjende.

Balkis.

O! forsk ei længer paa de dunkle Ting!
Min store Konge! see dig frit omkring!
Løsriv din Sjæl fra Grublen paa dit Indre!
Og tyd med mig de store Tegn, som tindre
Med Himmelstraaler nu paa Hav og Himmel!
See! om os dandser Oceanets Vrimmel;
Det er mig som det stumme Creatur
Selv suger Fromhed ud af Guds Natur.

Salomon.

Jeg suged Liv af Naturens Bryst;
Jeg har kjendt Creaturets Kval og Lyst.
Jeg har seet Naturens evige Skrift
I Menneskets Stræben og Dyrets Drift;
Jeg har raadspurgt alle Jorderigs Vise

Og Skrifterne, som de Lærde prise.
Jeg har fulgt de himmelske Sphærers Gang;
Jeg har lyttet til Luftprofeternes Sang.
Den Lov, hver Stjerne rører sig efter,
Jeg hævded mod Elementers Kræfter —
Og nu jeg svømmer, som Myg paa Siv,
Og veed ei Forskjel paa Drøm og Liv.

Balkis
(griber hans Haand med Inderlighed).

O! Drøm, min Ven, er dog vist engang
Alverdens Jammer og Nød og Trang;
Men Liv, jeg veed det, med Haab udgaaer,
Hvor Solen over hver Grav opstaaer.
Mig bæres for — jeg veed selv ei hvad;
Men aldrig var jeg i Haab saa glad.
Det er mig som skulde vort Væsen tabe
Sit Larveskjul og sig skjønt gjenskabe;
Det er mig som Tiden var skiftet om,
Som Alnaturen blev god og from,
Som havde den tabt en Byrde svar
Og straaled nu som en Perle klar —
Som skulde den frydes alle Dage
Og faae sin Paradisglands tilbage.
O! du, som herligst i Verden stod!
Den Haand, dig hæved, dig ei forlod.
Opløft dit Hoved, min vise Ven!
See! Skoven tager sin Pryd igjen.
Kan Sjælen ei, som Naturen, tage
Sin Herlighed og sit Liv tilbage?

Salomon (opløfter sit Hoved).

Selv tager Ingen, hvad Han kun giver,
Som Sjælenes døde Haab opliver.

(felder sin friske Haand i den lamme.)
Dog i hans Navn vil vi vente Stunden,
Naar Livets høieste Skat er funden.

(En dæmpet Latter høres ligesom fra Havets Bund, idet Salomon nu drager Garnet op med endeel Fiske tilligemed den af Nekromanten udkastede Guldkande.)

Balkis
(griber den beseglede Guldkande).

See, Konge! hvilket herligt Klenod!
Et Guldkar drog du op til min Fod;
Med Ædelstene det skjønt er smykket —
Og see! paa Laaget dit Segl er trykket.
(viser ham det.)
O! store Salomon! var det ei dit?

Salomon (forbauset).

Almægtige Himmel! hint Tegn var mit;
Min Seglrings evige Præg jeg seer —
Klenodet seer jeg dog aldrig meer.

En huul Røst
(fra den forseglede Guldkande).

Bryd Seglet, Konge! frels den største Aand!
Og Magtens Ring gjenstraaler paa din Haand!
(Salomon stirrer paa Seglet i dybe Tanker.)

Balkis.

O, Konge! hørte du Røsten ei?
En fængslet Aand! — O! befri den!

Salomon
(synes et Dieblik i en heftig, indre Kamp; han knuger den venstre Haand mod sit Bryst og udbryder med pludselig Kraft):

Nei!
Den største Aanders Aand indspærred Ingen —
Ei alle Verdners Rum. Hans Kraft ved Ringen
Selv i Dæmonens Haand Løgnfyrsten bandt.
Ha, Frister! taled førstegang du sandt.

Blev atter Magtens Ring min Eiendom,
Naar Løgndæmonen af sit Fængsel kom —
Jeg før med Vetlerstav min Gud dog følger —
Synk, Løgndæmon! synk dybt i Havets Bølger!

(kaster Guldkanden i Havet, som atter er blevet uroligt og som nu med et besynderligt Drøn bliver stille. Salomon nedkaster sig paa sit Ansigt i Baaden i heftig Bøn.)

Balkis (forundret).

Det hyled rædsomt fra Havets Bund;
Det drøned i Oceanets Grund;
Men dobbelt skjøn blev den klare Himmel:
Nu frydes atter Skabningens Vrimmel —
Hør! Fuglene synge i grønne Skove —
See! Præster nærme sig hist med Sang,
Med hellige Festbasuners Klang.

(Basunklang fra Kysten. Salomon oplofter sit Hoved mod Himlen. Udtrykket i hans forvandlede Oldingsansigt synes at have gjennemtrængt de fremmede Former og givet dem en fjern Lighed med hans sande Aasyn. Han seer sig frimodig om med et straalende Blik og seer sin Seglring i Munden paa en Fisk, der sprælder i Garnet.)

Salomon.

Hvad seer jeg? Eloah! din Magt er stor —
Din Herlighed straaler atter paa Jord;
Jeg seer dit Segl — det blev ei begravet!
Jeg drog det med magtløs Haand af Havet.
Fra Creaturets den stumme Mund
Mig Ordet gjenstraaler i Frelsens Stund —

(griber Fisken i Garnet og tager Seglringen af dens Mund.)

Svøm glad, du stumme Budskab fra vor Skaber!
Selv Creaturets Suk i Fryd sig taber.

(klapper Fisken og sætter den i Fribed, trykker Ringen til sine Læber og sætter den paa sin Finger. I samme Øieblik forsvinder hans Oldingsskikkelse. Han reiser sig med majestætisk Høihed, karsk og stærk, i sin egen, sande Skikkelse og i hele sin kongelige Pragt.)

Balkis.

O, Salomon! et Under med dig skeer!
Jeg atter i din Herlighed dig seer —
O! nu skal aldrig Sabas Dronning klage!

(synker ned i en bedende Stilling.)

Salomon

(lægger Haanden med Seglringen paa hendes Hoved).

I Ordets Navn! kom ædelt, skjønt tilbage,
Du tabte Billed af min Aands Veninde!

(hun forvandles til sig selv.)

O! Sabas Dronning, milde Trøsterinde
I Sorg og Nød! deel nu min Magt, min Glæde!

Balkis

(betragter ham henrykt uden at mærke sin Forvandling).

Nu skal ei Perlebaandet længer græde!

Salomon.

Med stille Glands det til min Grav mig følger.
Henbær os til mit Folk, I milde Bølger!

(Baaden glider mod Kysten. Salomon betragter Seglringen.)

Jeg stirred paa Naturens store Ziffre,
Paa Guddomsskriftens ydre Tegn i Verden;
Jeg vilde gribe fast med dristig Forsken
Det Baand, der knytter Verden til sin Guddom;
Men Tanken sank i Universets Dybder —
Begrebet sprængtes af Ideens Høihed.

Jeg stirred paa hvert Glimt af Aandens Høihed
I de forgangne Tiders Storhedsziffre;
Jeg vilde gribe Livet i dets Dybder,
Hvor det har mægtigst gjennemstrømmet Verden;
Dog kun det tabte Billed af en Guddom —
Kun Skyggens Spor var Frugten af min Forsken.

Og Sjælen steg, udmattet af sin Forsken,
Did ned, hvor Troen paa den tabte Høihed
Endnu dog hvisked lønlig om sin Guddom.
Dybt stirred Sjælen ind i Hjertets Ziffre;
Der, blandt Ruiner af sin egen Verden,
Den skimted Kilden til sit Væsens Dybder.

Og Sjælen dukked i sit Væsens Dybder;
Først der den skued, løst af Tankens Forsken,
Hin Bærer af dens Liv og af dens Verden.
Der Efterglandsen af Guds Billeds Høihed
Opklared i Bevidsthebs dybe Ziffre
Den store uudgrandskelige Guddom.

(hæver sit Blik fra Ringen og betragter Himmel og Jord.)

Min Sjæl nu har dig seet, Alverdens Guddom,
Som vidner om dig selv i Aandens Dybder!
Jeg skuer atter paa Naturens Ziffre,
Og tom er mig ei længer Tankens Forsken:
En Aabenbaring, rig paa Aand og Høihed,
Udtaler Guddomslivet i Alverden.

Nu taler Livet fra de Dødes Verden:
Af Fortids Grav staaer alle Tiders Guddom
Og præger klart sit tabte Billeds Høihed
I Grunden af henrundne Tiders Dybder —
Nu alle Slægters Stræben, Id og Forsken
Udtaler Guddomslivets løste Ziffre.

(Baaden glider forbi.)

(Kysten. Kong **Salomon** og Dronning **Balkis** stige iland og modtages med Jubelraab af en utallig Folkeskare. Høitidelig Hymnesang af Præsteskaren med Ypperstepræsten og den blinde **Asfaf** i Spidsen. **Lokman** staaer rolig ved **Simurgs** Side og nikker triumferende; hos dem staaer den stumme Prinds **Agib** og Prindsesse **Melida**, med tamme Fugle paa Skuldrene; deres Reise-Kameler og Tjenere omringe dem. Basunklang.)

Asfaf og Præsterne (synge):

Vi hilse dig i den Høiestes Navn!
Vi hilse dig i den Eviges Navn!
Vi hilse dig med Basuners Klang!
Vi hilse dig med dine Fædres Sang!
Straal herlig paa Sangkongens Sæde!

Folket.

Vi hilse dig i den Høiestes Navn!
Straal herlig paa Sangkongens Sæde!

Salomon (med høi Røst til Folket).

I Eloahs Navn! i den Eviges Navn!
Mit Israel! tag din Konge i Favn!
Jeg kommer med Herrens Glæde.

(Til Asfaf, som omfavner hans Knæ, ledet af Ypperstepræsten:)

Stat op, du Blinde! og see min Fryd,
Og vær min Ven og lad ved Salomons Throne
Din Harpe Viisdommens evige Gaader udtone!

(lægger Haanden med Seglringen paa hans Hoved. Asfaf reiser sig seende. Salomon trykker ham bevæget til sit Bryst. Jubelraab af Folket. Den stumme Agib styrter til Salomons Fod, ledsaget af Simurg og Prindsesse Melida.)

Salomon.

Stat op, du Stumme! velsignet, udbryd
I Lov og Priis og deel min Herligheds Glæde!

(lægger Haanden med Seglringen paa Prinds Agibs Hoved; han reiser sig med et Glædesudraab og styrter i Salomons og Melidas Arme. Jubelraab af Folket. Basunklang.)

Assaf, Agib og Præsterne (synge):
Vi hilse dig med Basuners Klang!
Vi hilse dig med dine Fædres Sang!
Straal herlig paa Sangkongens Sæde!

Datember
(afsides, i en Pharisæers Skikkelse).
Ei, ei! hvor fromt vil det nu gaae til,
Mens min Herre og Mester er bunden!
— Hans Skal dog kun Verden savne vil;
Men Kjærnen den gjemmer i Grunden.
(lister sig forbi med en andægtig Mine).

Salomon
(hæver Haanden med Seglringen).
Fly, fly nu, hver Dæmon, for Sandheds Aand!
Fly, Løgnens Magt, for Tegnet i min Haand!
Hvad Englen rakte mig i høiest Stund,
Hvad Mørket raned brat i Aandens Blund,
Klenodet, Verdens Viisdom ei udgrunded,
Blev dog ei evig tabt — det er gjenfundet!
(peger paa Seglringens Indskrift.)
Her Ordet staaer, som mægtigt klart engang
Skal gjennemtone Verden med sin Klang.
Om Frihed hvisker Ordet til min Aand:
Det løser alle bundne Sjæles Baand;
Selv i sin Fjendes Haand det sprænger Lænker
Og skaber hvad en evig Viisdom tænker.
Dets Tegn jeg bærer kun i Seglets Skrift:
Ei min — ei Verdens er dets Storbedrift.
Naar ei det længer sig i Tegnet skjuler,
Dets Lys skal sprænge alle Mørkets Huler:
I det skal Livets Liv sig aabenbare
Og Verden i sin Herlighed forklare.
— Til Zion op, mit Folk! med Frydesang!

Op til Jehovahs Pris, med Harpers Klang!
Til Herren kommer, vent ham i hans Skygge!
Kong Salomon kun hans Paulun kan bygge.

(Harpespil og Basunklang.)

Asaf og Præsterne

(istemme Salomons Forventningssang efter den 72de Psalme):

Der kommer en Konge, naar Nøden er størst:
Den Herligste kommer, naar Salomons Herlighed glemmes;
Den Sidste skal staae for hans Aasyn først;
Den Ringestes Raab skal først af hans Øre fornemmes.

(Salomon knæler med Folket og istemmer Sangen.)

Giv ham dine Domme, Hærskarernes Drot!
Giv ham din Retfærdighed, Du, som kun kjender det Rette!
Hans Lys skal forvandle til Pris vor Spot!
Hans Klarhed med Glands skal Mørkhedens Gaader udslette.

Hans Spir skal udstrækkes fra Hav til Hav;
Hans Krone skal straale fra Floden til Jorderigs Ende;
Hans Haand skal oplukke de Dødes Grav —
Hans Fjender skal flye, hans Venner skal Livslyset kjende!

(Under almindelig Jubel bæres Salomon og Dronning Ballis i Triumf bort fra Stranden.)

Efterskrift*).

De tvende dramatiske Digte „Renegaten" og „Salomons Ring" høre til en langt senere Periode af mit Forfatterliv, end noget af de foregaaende i denne Samling. De bevæge sig begge mere i Fantasiens og Ideernes Verden, end paa nogen egentlig verdenshistorisk Scene, uagtet det Liv og de Ideekredse, der ere Gjenstande for deres Fremstillinger, tilhøre deels den nyeste, deels den allerældste Periode af den menneskelige Udviklings Historie.

„Renegaten" blev skreven og første Gang udgivet 1838, paa en Tid, da man over hele Europa sporede Virkningerne af de politiske, religiøse og ethiske Anskuelser, der især ved talentfulde Ordførere i det saakaldte „unge Tydskland" søgte at gjøre sig gjældende. Mod det Skæve og Farlige i denne Aandsretning fremstod dette Digt, uagtet dets rent poetiske Formaal, dog paa en Maade polemisk, ved at opstille dens selvmodsigende Resultater i Billedet af en modern Lykkejæger, i hvis Liv, Skjæbne og Charakter alle Skævhederne og Forvildelserne i hint aandelige Uvæsen forenede sig. Den forvirrede Opfattelse af den nyere Filosofies Ideer om Nødvendigheden og Guddom-

*) Denne Efterskrift var sat som „Forerindring" i Samlingens første Udgave 1843.

mens Selvbevidstheds-Udvikling i Menneskenaturen, samt St. Simonisternes bekjendte Udskeielser med Lighed i Eiendom og Fælledsskab i Ægteskab har ligeledes bidraget til at fuldstændiggjøre Billedet af denne Ultra-Liberalismens, Selvforgudelsens, Determinismens og Negationens despotiske Repræsentant. Kun Ruinerne af en bedre Natur og Funkerne af en udslukt Begeistring for Frihed og Sandhed, der af intet menneskeligt Bryst aldeles kan udryddes, glimte af og til frem i Afgrunden af en Charakter, hvis hele Væsen er og maa blive sin egen evige Ironie og Modsigelse.

Compositionen i Digtet fordrede en ydre Skueplads, der havde saameget som muligt tilfælleds med Eventyrets, hvor de ellers usandsynlige Omvæltninger kunde tænkes mulige, og jeg valgte Despotiets lovløse Sphære, hvor der ingen sand Ide om Stat og følgelig ingen varig Basis gives for det borgerlige Liv; men dette Valg hindrede mig i at opstille Modbilledet til denne den falske Friheds Repræsentant. Den underordnede Biperson i Dramaet, Renegatens Tjener, der fra et langt lavere aandeligt Standpunkt dog som oftest i sin Enfoldighed har Ret mod sin høitflyvende, forskruede Herre, kunde naturligviis ligesaa lidet repræsentere den sande Friheds Ide, som de saadan en Person tillagte Yttringer, navnlig om Wartburgfesten og Sligt, kunne tillægges nogen historisk Betydning eller antyde Forfatterens personlige Meninger. Gjennem den unge for liberale Ideer modtagelige Sultan kunde den sande Friheds Ide ikke komme til Gjennembrud; den kunde, under disse Digtningens Betingelser, kun komme til Anelsen og Haabet i den sandhedskjærlige, men fødte Despots Bryst. Jeg henviser til Selims sidste Replik i Digtet. Opfattelsen af hvad selv Islamismen kan fremvise af høiere Menneskelighed, i Modsætning til Indifferentismens og Negationens Forkastelighed i Civilisationens

Region, var et Hovedmoment i den poetiske Opgave. Men ligesaalidet som den sande Friheds Ide kunde den høieste Sandheds Ide her fremtræde i noget klarere Lys, end det, Halvmaanen kan afspeile af Aandens evige Sollys.

Det dramatiske Eventyr „Salomons Ring", med det forudskikkede lyriske Forspil, udkom første Gang 1839 og var ledsaget af følgende Forerindring:

„Den Sangkreds om Sulamiths og Salomons Kjærlighed, som her er stillet i Spidsen, er tildeels grundet paa Motiver af „Høisangen", hvori jeg, med Herder, alene seer Fragmenter af Hebræernes erotiske Poesie. I den Følge, hvori disse Sange ere opstillede, kunne de betragtes som et sluttet Heelt, medens de tillige forudskikkes som Forspil til det dramatiske Eventyr: „Salomons Ring". De orientalske Sagn om Kong Salomons grublende Aand og Lysmagiens Culmination i hin Tryllering have her tilbudt Digtningen Stof og Former for hin Natur- og Verdensherredømmets Ide, der, som en Anelse af den høieste Sandhed, gjennemstraaler Morgenlandets Sagnverden. Den Typus nemlig paa den sande Natur- og Aandebehersker, man undertiden har villet see i Skriftens Kong Salomon, vil maaske snarere og langt fuldstændigere fra et poetisk Standpunkt kunne sees afpræget i Sagnenes eventyrlige Billeder. Her aabenbarer dog Ideen sig kun i Farveskjæret af alle de Skuffelser, den orientalske Speculation og Magie er saa rig paa, og med den Tendents til Forvexling af Livets og Aandens lavere og høiere Sphærer, som selv Profeternes mest begavede Landsmænd i det gamle Testaments Tider altid heldede til. I Salomonsringens hemmelighedsfulde Indskrift, med Natur- og Aandeherredømmets formentlige Kraft, synes Ostens Mager med en uvilkaarlig anelsesfuld Higen at have stirret paa Tegnet

og Billedet af hint Verdensgaadens Løsningsord, der forst i sin levende Aabenbarelse skulde have til sand aandelig Virkelighed, hvad Alverdens Viisdom forskede efter og drømte om. Selv hvor hine Drømme henfare, som Eventyrbilleder, bliver den dybere Betydning dog tilbage og sammensmelter med Sandheds-Anelsen i Profeternes Syner og den store Forventningssang, der gjennemtoner Oldtiden. De Sagn, der i dette Digt ere benyttede og satte i Forbindelse med Grundideen, findes hos den arabiske Historieskriver Ibn Kessir, samt i det maaske oprindelig persiske „Suleimanname", og ere meddeelte af v. Hammer i „Rosenöl oder Sagen und Kunden des Morgenlandes. Stuttgard und Tübingen 1813." Som mine Kilder maa jeg endelig ogsaa nævne Salomons Ordsprog, Prædikerens Bog og de Kong Salomon tillagte Psalmer. For at betegne Digtets Hovedcharakteer, som Eventyr, har jeg beholdt det arabiske Sagn-Costume. Om Digtets Indhold selv vil jeg kun tillade mig at erindre, at den Nekromanten Sihrtschin tillagte Ide-Nihilisme er ældre i Verden, end Kong Salomon, og — hvad der i Digtet selv er antydet — tilhører „Fohismens" hemmelige Lærdomme, samt at Motivet til denne dæmoniske Skikkelse er at søge i hin Dødens og den speculative Selvopløsnings ældgamle Kilde. Den Almuekrønikerne om Kong Salomon tilhørende Biperson Marcolfus er her kun medtaget som en Afleder af den platforstandige og prosaiske Betragtning, hvis forstyrrende Indgribelse i Fantasiverdenen kun kan hæves ved af Digtningen selv at indrømmes sin underordnede Plads. Iøvrigt anseer jeg det for overflødigt her iforveien nærmere at betegne Læseren det Standpunkt, hvorfra denne Digtning maa beskues, da dens Indtryk dog fornemmelig vil beroe paa det subjective Lys, hvori den sees, og det Fantasispeils Hovedretning, hvori dens Billeder opfattes."

En interessant Opfattelse af dette Digt vil man finde i „Blätter zur Kunde der Literatur des Auslands.“ April 1840. Nr. 41—46, hvori Beskueren dog fornemmelig er udgaaet fra et ethisk-filosofisk Standpunkt, uden at gaae ind paa den i Forerindringen antydede Anskuelse af den fra Mytherne fremdigtede Ide; men hin Opfattelse af Digtets ene Side har især psychologisk Interesse og røber et klart Blik saavel over de forskjellige Retninger i Tænkningens Verden, som over Charakterdigtningens og Følelsens Regioner.

For ikke at foregribe den poetisk-betragtende Læsers Selvvirksomhed, har jeg blot henpeget paa, hvad Digtet selv maatte kunne anskueliggjøre. De Sagn, hvortil Digtningen slutter sig, ere vistnok oprindelig persiske. Saavel i Tusind og een Nat, som i alle Orientens Fabelbøger, har Fantasien kun leget med Salomonsringen, medens dens Betydning, dog uden den mythisk-symbolske Form, vel kan spores i de rent bibelske Traditioner om Salomons-Viisdommen.

I Salomons Ungdomskjærlighed til Sulamith fremtræder allerede den forvildede Naturdrift, som det ødelæggende Princip, der ogsaa i Skriften betegner Salomons dybe Fald, og som derfor nødvendig her medfører Forspillets tragiske Udgang. At en Salomon efter en saadan Forvildelse maa kaste sig i den lyse Magies Arme, er psychologisk motiveret i hans dybere aandelige Natur og i det orientalske Mytheliv Mysterier: han maa, for ikke at fortvivle, svinge sig ud fra Afgrunden af det forvildede Naturliv til sin Tids høieste aandelige Standpunkt og, som en Oldtidens Anti-Faust, i en modsat himmelstræbende Retning, overskride Grændsen af den faldne Menneskeaands Sphære, for om muligt at forudgribe Tiden og ved Viisdommens Lysmagie tilbagebringe Verdens oprindelige Naturtilstand, ved Aandens Seier

over Naturlivet, som over Synd, Død og Forkrænkelighed. Kun paa et saadant Høidepunkt maa hin Verdens- og Aandeherredømmets Seglring kunne rækkes ham; kun i hans høieste aandelige Oieblik, i Samfund med Jehovahriget, kan hin den sande „Vises Steen" bringes ham af en høiere Verdens Sendebud og til Dæmonernes Forfærdelse, der selv maae grue for den Magt, de benegte, skjøndt de vide, den engang skal betvinge dem evindelig.

Hvad Davids første store Søn fra et saadant Standpunkt kan gribe, er dog kun Seglet paa hvad der i fuldendt Magtfylde skal komme, naar det høieste levende Ord, der her kun er Indskrift og Tegn, indtræder i Menneskenaturen selv og „boer iblandt os"; men selv Tegnet og Navnet maa i Lysmagiens Symbolik være den mægtigste Talisman, der vel maa kunne beherske den Verden, hint Ord har fremkaldt. Forestillingen om det største Verdensherredømme, Beherskelsen af Naturen og den hele Aandeverden, med Betvingelsen af Dødens og Afgrundens Magter, tilhører ikke blot Jøderne i Messiasforventningen, men hele Orienten, som Formaalet for al Magie, baade den lyse og den mørke. Salomons-Ringen bliver saaledes en Typus for hin i Endeligheden udtraadte Guddomsmagt, hvis sande Betydning Salomonstiden selv kun kan ane, og hvis Besiddelse Verdensviisdommen kun kan efterstræbe i skæve Retninger. Ideens Skyggebillede antages dog allerede i Mythetiden, et Aartusinde før dens sande Aabenbarelse, forbilledlig at afspeile sig for Hyrderne paa Marken, medens alle Ostens magiske Vise maae søge og hendrages til Klenodet paa Salomons Haand, ligesom de alt skimtede Stjernen, der tusind Aar senere skulde lede deres Efterkommere. (See de sidste 4 Optrin i 1ste Handling.)

Verdens Forvandling gjennem Ideen til dens oprindelige Tilstand, ved Aandens Samfund med den Almægtige, er vel Sa-

lomons første store Tanke; men han kan ikke gribe den dybere, end den Aandens Sphære naaer, han staaer paa Grændsen af med sin Tids største Aander. Derfor kan Iblis, Dæmonernes Fyrste, selv udlee ham paa hans høieste Punkt, og et Øieblikś Selvforglemmelse behøves kun for at nedstyrte ham fra hin Høide. Et Øiebliks Fortabelse af det Aandens og Sandhedens Høide-punkt, hvorfra det største Kraftens Klenod kan gribes, maa nemlig nødvendig medføre dets Tab, og, som Ran i Dæmonhaand, kan den høieste Magt kun tilsyneladende opløse den Verden, den i Virkeligheden bærer. Hint Fortabelsens Moment indtræder allerede med den Blindhed, der bringer den viseste Naturbeherskér til at gribe Nekromantens Haand og søge Livet og Troen hos de Døde. Aandsfornegtelsen i Afguderiet er dog kun øieblikkig og halv ubevidst, fremkaldt ved den tilbagevendende Naturforvildelse, selv i Kjærlighedens ædlere Skikkelse. Kunde Salomon med fuld Bevidsthed have fornegtet Aanden, maatte den med Ringens Symbol have forladt ham for bestandig. Nu kan den gjenvindes, men kun ved en aandelig Regeneration, ved den Forvandling fra inden af ud, som ogsaa lykkes ham.

Hele Eventyrpersonalet er næsten, paa Salomon nær, Ikke-Jøder, derfor kan Judaismens eiendommelige Jehovah-Ide kun fremtræde i Salomon selv, tildeels dog i Balkis og Seeren Assaf samt i Brugen af Mosaismens hellige Bog, som det eneste sande Aabenbaringsord og Besværgelsesmiddel „i den levende Guds Navn“, naar Ringen selv er i Fjendehaand, ligesom Sagnet ogsaa mærkeligt har grebet det. I Simurg, Lokman og Sihrt-schin har jeg seet Repræsentanterne for tre Hovedretninger i den orientalske Filosofi og Magie. Simurg er i Sagnet en fabel-agtig Fugl (vist den samme som Phoenix). I Digtet er han Repræsentant for den indiske Filosofi, ligesom Lokman for den

siden i Islamismen culminerte Nødvendigheds-Lære. Nekromanten repræsenterer, som bemærket, den totale overdæmoniske Negation i Fohis Lære. Hvad der i hans Forhold til Mehinbanu maatte synes dunkelt, vil selv Magnetismen i vore Dage kunne forklare. Den psychiske Grund til hin speculative Selvopløsnings alle Grændser overskridende Ødelæggelsesdrift er den grændseløse Harme, der maa ligge i Følelsen af en absolut Intethed. At den sig selv med Verden opløsende Negation i Nekromanten maa bære Grnnden til sin nødvendige Undergang i sit eget Uvæsen er indlysende. Motivet til hans Fald i Tingenes ydre Sammenhæng er Fremdragelsen, ved den profetiske Aand i den blinde Seer Assaf, af hint eneste sande Aabenbaringsord i Salomonstiden, der „i den levende Guds Navn" er stærkere, end al Verdens Hære, og hvis Besværgelsestoner, skarpere, end alle Sværd, maae forfølge Løgndæmonen ud over Livets og Verdens yderste Grændser og styrte ham ud af den Tilværelse, han med dens Ophav og sin egen dæmoniske Verden selv vil tilintetgjøre. Det er netop paa Culminationspunktet af hin overdæmoniske Negation, at det store „Ja" maa fremtræde seirende. Løgnens sidste og største Bedrift maa selv fremkalde Sandhedens Seier gjennem den fra inden af ud gjenforvandlede Menneskenatur. Kun fra Dybden i sit eget Indre kan Salomonsviisdommen atter opdukke med den evige Sandheds Segl i Tilværelsen, men tillige kun for at see og erkjende, at den tilhører Forventningens Tid. Menneskeslægtens aandelige Emancipation kan den kun forberede. Salomon i al sin Herlighed skal kun bygge Templet for den Herre, som kommer.

